

कित्तेक शब्दांविषयी अशुद्ध शब्दान्ना हा विग्रह केला परंतु या विग्रहापासून हाच अर्थ निष्पन्न होतो हे कशावरून असा संशय उत्पन्न न व्हावा ह्यापून विग्रहा पुढे शब्दोत्पत्तीला मुख्य कारण जो धातु तो व त्याचा अर्थ हे लिहिले आहेत त्या योगाने तो संशय येणार नाही.

या ग्रंथाला विग्रहकोश हें नाव देण्याचें कारण हेंच आहे कीं, यांत सर्व शब्दांचे विग्रह दाखविले आहेत. विग्रह ह्याने ह्यर्थ्यावबोधक वाक्याचें नाव तीं वाक्ये दोन प्रकारचीं एक लौकिक आणि दुसरें अलौकिक त्यांतून अलौकिक विग्रहवाक्य दाखविण्याचा प्रकार असा आहे कीं, अक्षराणां विन्यासः या दोन पदांच्या समासवृत्ति विवक्षाकार्त्वा अक्षर आम् विन्यास सु असे दाखवितात. आणि अक्षराणांविन्यासः अक्षरविन्यासः या वाक्यास लौकिकविग्रहवाक्य ह्याणतात. या दोन वाक्यांमध्ये जे अलौकिक विग्रहवाक्य सांगितलें त्यांत प्रकृतिप्रत्ययांची कडाकूट व तें साधारणलोकांस अनुपयोगी असें जाणून लौकिकविग्रहवाक्येच सर्वत्र लिहिलीं आहेत त्यांचेच विग्रह हें नाम जाणावें

वृत्ति पांच आहेत समासवृत्ति, एकशेषवृत्ति, तद्धितवृत्ति, सनाद्यंतधातुवृत्ति आणि कृद्वृत्ति त्यांतून अक्षराणां विन्यासः इत्यादि समासाच्या जागी धातु व त्यांचे अर्थ हे लिहिले नाहीत. कारण अक्षराणां विन्यासः या दोन पदांच्या समासविवक्षाकार्त्वा समासवृत्तिवाक्य मात्र लिहिल्याने अर्थ निर्वाह होऊन धातु आणि त्यांचे अर्थ त्यांची आकांक्षा उत्पन्न होत नाही, तर त्यांतील प्रत्येक पदाच्या व्युत्पादन समर्थीं मात्र ती उत्पन्न होते; यास्तव तशा स्थळां मात्र ते लिहिले आहेत.

पितरौ इत्यादिक एकशेषाच्या जागीहि सिद्धनामाचीच एकशेषवृत्ति होत असले ह्यापून अशा स्थळांहि धातु व तदर्थे यांची आकांक्षा नाही यास्तव ते लिहिले नाहीत आणि केवळ पितृशब्द व मातृशब्द या प्रत्येकाच्या व्युत्पत्तिप्रदर्शनकार्त्वाते लिहिले आहेत.

त्याच प्रमाणे दिनेरपत्यंदैतेयः इत्यादि तद्धितवृत्तिस्थळांहि सिद्ध दितिशब्द घेऊन ह्यर्थ्यावबोधक वाक्य ह्याने विग्रह करितात; या कारणानें दितिशब्द व्युत्पादन

कालिक धातूच्या अपेक्षेप्रमाणे देतेच त्याजागीं ती नाहीं ह्मणून ते धातु व तदर्थ हे लिहिले नाहीत.

आतां रुद्रूचीच्या व्युत्पत्तिप्रदर्शनकालीं धातु व त्यांचे अर्थ त्यांची अत्यवश्यकता उक्ती यास्तव त्याजागीं धातु व तदर्थ हे दाखविले आहेत. परंतु हानियय प्रातिहारिकः इत्यादि स्थलीं प्रतिहरणं प्रतिहारः सप्रयोजनमस्यप्रातिहारिकः अशा जागीं अंतर्गतवृत्तीला लागू नाहीं केवळ प्रतिहारशब्दाच्या जागीं ती नियम आहे. व रुद्रूचींत सनाद्यंतधातुवृत्ति आहे तेथें मात्र सनाद्यंतधा. व त्यांचे अर्थ हे लिहिले आहे त त्यांचीं उदाहरणें रमंतेयोगिनोः स्थितिस्तिरामः पुनः पुनरतिराचेन यजति यजते वा चांयजूकः इत्यादि.

आतां स्त्रीप्रत्ययांत जें अजा मृडानी इत्यादि शब्दांचें व्युत्पादन केले आहे तेथें पूर्वीं सांगितलेल्या वृत्तींपैकीं कोणतीहि वृत्ति संभवत नाहीं. ह्मणजे स्त्रीप्रत्ययांत शब्दास कोणती वृत्ति आहे असें ह्मणतां येत नाहीं यास्तव तेथें मूलधूत प्रातिपादकांची जी वृत्ति तिर्चाच अर्थप्रदर्शनार्थे धातु व तदर्थ यांचा निर्णय प्रायः सिद्ध आहे परंतु अधिक जें स्त्रीत्व त्याचें प्रकाशन करणासा तेथें टाप् डीप् ऊड- इत्यादि मत्स्य मात्र अधिक आहे या कृतीनां त्या शब्दांच्या पुढें स्त्रीप्र- अशी रचुणा लिहिली आहे त्यावरून ते शब्द स्त्रीप्रत्ययांत आहेत असे समजेल.

त्या ग्रंथांतील शब्दांच्या लिंगनिर्णय करणें तो प्राकृत विग्रहार्थ लिहिले आहेत त्यावरून तो ध्यानांत येता कांकीं प्राकृत मराठी भाषेंत जे नियम आहेत पुढिगीं तो स्त्रीलिंगीतीः नपुंसकलिंगीतेः तेच त्यांत आहेत, ते कां त्याविषयीं कांहीं नवीन सांकेतिक चिन्हें करून लिहिलीं नसतीं परंतु हा विचार धातुवर्थापुढें प्रकृतोपयोगी जो शब्दाचा अर्थ लिहिला आहे त्याविषयीं मात्र उपयोगी पडेल परंतु कित्येक शब्दांचे जे नामार्थ त्याच प्रकृतार्थापुढें लिहिले त्यांचीं लिंगे समजण्या कृतीनां त्यासंकेतांची आवश्यकता आहेच यास्तव त्यात्याजागीं नीनहि लिंगांचीं आद्याक्षरें लिहिलीं आहेत ह्य. पुढिगाविषयीं च- धातुप्रमाणें स्त्रीलिं- स्त्री- नपुंसकीं- न- अश्वरूत त्यात्या अर्थाने शब्द विद्यमान असतां त्यांचीं लिंगे कोणतीं व विशेष्यभिन्नस्थलीं विशेष्य

निम्नशब्दांचें आद्यक्षर दोन दोन लिंगें तीन तीन लिंगें ज्या शब्दांचीं आहेत त्यांसा शब्दांपुढें तोंतीं असलें लिहिलीं आहेत त्यांचरून सर्व लिंगनिर्णय करतां येईल.

आतां पूर्वी ज्या पांच वृत्ती सांगितल्या त्यांचे विग्रह लिहिले आहेत, परंतु कोणत्या शब्दांची कोणती वृत्ती हें समजावें झणून स- ए- त- सना- आणि रु- अशा खुणा लिहिल्या आहेत त्यांचरून कोणत्या शब्दांच्या जागीं कोणती वृत्ति आहे हें समजून घेईल झणजे समासवृत्तिस्यलीं स- याच प्रमाणें पुढच्या जाणाव्या.

आतां पूर्वी ज्या पांच वृत्ती लिहिल्या आहेत त्यांमध्ये समासवृत्ती आणि एकशेषवृत्ति त्या दोन वृत्ति मानण्याचें कारण काय कांकीं, एकशेषस्यलीं समास वृत्ति आहेत तेदां वृत्तिद्वयकल्पना अर्थ अशी आपाततः शंका येते खरी, परंतु समास आणि एकशेष निस्वालास भिन्न आहेत. ते असे कीं, समासाला सुबंत पदांची अपेक्षा असते आणि एकशेष सुब्रुततीच्या पूर्वीच दंडाचा अपवादक होतो, असे विषयभेद आहेत. बरेतर विशेषभेदप्रदर्शनानें वृत्ति दोन मानल्या पाहिजेत इतकें सिद्ध झालें परंतु एकशेष आतां दंडाचा अपवादक असं झणतां येणार नाहीं. कांकीं, भिन्नविषयता येते झणून उत्सर्गपवादांची समानविषयता सर्वत्र पाहिजे ही गोष्ट खरी, परंतु याजागीं एकशेष न झालांतर विभक्त्युत्पत्ति होऊन दंड होणार. एकशेष तर तों पर्यंत राहातच नाहीं अंतरंगत्वास्तव पूर्वीं होतो. तो झाल्यावर मग दंडाला जीं अनेक विभक्त्यंतें पाहिजेत तीं नाहीत झणून तो होत नाही ती दंडाची अनेक विभक्त्यंतेंची सामग्री एकशेषानें नष्ट केली आहे या कारणानें एकशेष हा दंडाचा अपवादक. अगरीतीनें दंडापवादक एकशेष आहे यावरून अपवादक होणार नाहीं अशी शंका उत्पन्न झाली होती ती दूर होते.

आतां बहुधा रामः कृष्णः इत्यादि शब्दस्यलीं जो धात्वर्थ दाखविला आहे तो लोक प्रसिद्ध अर्थाबराबरच आहे या कर्मिता त्या विषयांचा लोकांस बोध होऊन शब्दार्थ निर्वाह यथार्थ होईल हें सांगायचास नको, परंतु कित्येक केवळ रूढ असे शब्द आहेत तेथें त्यांच्या प्रकृतिप्रत्ययार्थीवरून अर्थ पाहिला असतां तो लोक प्रसिद्ध अर्थ पाहून फारच दूर पडतो. उदाहरण गीः गच्छतीतिगीः यमन क्तणावा प्राणी असा

अर्थ धातुर्थाने होतो परंतु षोडश्याचा लोक प्रसिद्ध अर्थ गार्ह आहे. पंचजन शब्दाचा व्युत्पत्त्ये पाहिला असतां पंच महाभूतांनीं उत्पन्न करिजेतो तो पंचजन ह्मणजे मनुष्य जातीय पुरुष, अशा स्थली केवळ विग्रहार्थाकडेसच दृष्टि दिली तर हा शब्द स्त्री पुरुष साधारण व मनुष्य पशु इत्यादि साधारण अशा भासतो. असे, असे अनेक १ व लोकप्रसिद्धार्थांशीं भिन्नत नाहींत तेथें जे व्युत्पत्तिप्रदर्शन केले आहे तें आमचा उद्देशास अनुसरून आहे. लोकप्रसिद्ध अर्थाशी धातुर्थ प्रदर्शित अर्थ साम्यता पावत ना ही ह्मणून तो टांकाचा तर तसे शब्द बहुतेक असल्यानें ग्रंथां अपूर्णता दोष येईल असे जाणून ते न टांकितां सर्वत्र मूल ग्रंथाप्रमाणें लिहिले आहेत.

या क्रोधांत ग्रंथ लिहिण्याचा क्रम असा ठेविला आहे कीं, प्रथम मोठ्या अक्षरांनीं शब्द लिहिले ते शब्द अपदेनप्रसुंजीत ह्मणजे अपदान्ता प्रयोग करूनतये ह्मणून सुबंत एकवचनीं असून बहुधा प्रथमांत आहेत. क्वचित् पुष्पवतौ इत्यादि स्थलीं द्विवचनांत, वसव, इत्यादि स्थलीं बहुवचनांत लिहिले आहेत. व त्यां विषयी द्वि, व त्या सुणा लिहिल्या आहेत. आणि ह्रस्व दीर्घादि विशेषानें अक्षरासुपूर्वीं निराळी होत्ये आणि विग्रहादि ज्यांचे एक असेजे शब्द ते विल्हेवारांत एकत्र लिहून त्यांचे पुढें विग्रहादि लिहून त्यांचे ह्रस्वदीर्घादि विशेष दाखविले आहेत. शब्दाच्या पुढें विग्रह त्यांपुढें त्याचा अर्थ नंतर हत्तीच्या बोधक सुणा इतकें झाल्वावर पूर्व सकेताप्रमाणें धातु व तदर्थ त्याच्या पुढे शब्दाचा अर्थ व नानार्थ असल्यास ते व लिंग बोधक चिन्हें आणि अंकारांतादि प्रातिपदिकांत असे लिहिले आहेत.

ते प्रातिपदिकांत प्रत्ययोत्पत्ती होऊन कार्यंतरांनीं रूपांतर पावले आणि कर्ता इत्यादि शब्दांच्या अंती आकारादिक रूपांनं दिसूं लागले तेव्हा सुकचे त्यांचे अंत-जे ऋकासादिक ते दृष्टोत्पत्तीस येणार नाहींत ते याचे ह्मणून त्यात्या प्रातिपदिकांचे तेनें अंतीचे वर्ण लिहिले आहेत त्या योगानें अकारांतादि प्रातिपदिके प्रत्ययोत्पत्तीच्या पूर्वीं कोणत्या शीतीचीं होतीं तो निश्चय करतां येईल.

क्वचित् जागीं उपसर्गाच्या बलांनं वधातूच्या अनेकार्थत्वांनं कौंकिक प्रसिद्ध-अर्थ संभळण्याचा प्रसंगीं त्या दोन हिं शास्त्रार्थांच्या अवलंब केला आहे. आणि प्र

करणवशात् हि सुख्य पात्वर्थं सोडिला आहे कांहीं, तो सोडिला तरच, सामान्य लोकांसहि शब्दार्थ चागला कळावा असा जो आमचा उद्देश तो-
मिद्दाम जातो.

आतां धातु असा शब्द लिहिण्याचा प्रसंगी, धा. उदाहरण शब्दाच्या जागीं
उ. झणजे या जागीं झ. द्विवचन, द्वि. यानें बहुवचन, व. यानें समजावें. -
लिंगाच्या बोधक चिन्हाच्या स्थलीं अ. ही अच्यचाची रजुणा पात्वर्थात्वे शंबरीं
तो असेल तर, अ. यानें अर्थ असें जाणावें आणि लिंगबोधक अक्षर मागे,
अ. असल्या पासून अक्षरसंत व इ. यानें इत्यादि असा अर्थ जाणावा. आणि को
असेल त्याचा कोशांतरीं असा अर्थ समजावा आणि सुटें असजशी गरज ला
गेल तस तसे संकेत करून प्रस्तावना पुरवणी शंबरीं लिहावी लागल्या-
स लिहूं.

या कोशांत मानार्थीचे सारेच विग्रह लिहावे तर तें काम क्लिष्ट कल्पनेचें हो
णार, भत्यप दानव वावे तर त्या पासून साधारण लोकांस कांहींच उपयोग न हो
तां उगीच पोंटाळ्यांत नाब पाडावे असें होईल व ते दाखविल्या वर त्यांचे अ
र्थ आणि प्रकृतीचे अर्थ यांचा परस्पर अन्वय कसा होतो हें लोकांच्या मनांत
येण्या जोगें न लिहिणें तर तें प्रलय लिहिणे व्यर्थ आहे आणि अन्वयाचाहि
प्रयास करावा तर हातीं संस्कृत ग्रंथ आहेत तेच बरे रतका हा दुर्बोध ग्रंथ हो
ईरु असें मनांत आणून ते लिहिले नाहीत.

अ अतर्नाति अं, भित्तर ह्यणजे सत्ते
दित गमन करितो जो तो. कृदृति. अत
धातु. सातत्यगमन अर्थ. वस्तुमात्राचा
अभाव, अविद्यमानता. अव्यय. उदाह
रण. अराजदें विकंचहं. २ अर्थ कोशांत
रीं वासुदेव. अकारांत. उल्लिंगीं.

अकं नकं अकं, नक्षेत्रेक ह्य सुत्वें-
अक. समास. दु. रव. २ पाप. अ. न.

अकरणिः अकरणं अकरणिः, अकर
ण ह्य. विकृद् करणेजें ती. कृ. दुहुग्र्या. क
रण अ. शिंदीचा एकपेह. उ. आः पापक
ययकरणानलज्जसे. इ. स्त्री.

अकुप्यं नकुप्यं अकुप्यं, नक्षेत्रेजें कुप्य
ह्य. सुवर्णरजतभिन्नपनतें. अकुप्य.
स. सोनें २ रुपें. अ. न.

अकूपारः कुंपिपतीति कूपारः नकूपारः
अकूपार, पृथ्वीतें पूरण करितो जो तो कृ
पार नक्षेत्रे जो कूपार तो स सागर. अ. पु.

अरुष्णकर्मा अरुष्णां शुक्रं कर्मयस्य-
स. अरुष्णकर्मा, शुद्ध आहे कर्मजाचें
तो. स. पुण्याचरण करणारा. न. पु.

अंकः अंशतेनेनेत्संकः, लक्षिजेतें स
भिन्नत्तानें जाणतें जातें वस्तुमात्रजेणें
करून तो. कृ. अक्रिया. लक्षण अ. नि
क्ष. उत्तंग १ एक टोच ही संख्या. अ. पु.

अंकुरः अंकुरः अंशत इत्संकुरः,
आंत असून बाहीर आल्यासुवें स्पष्ट
होतो जो तो. कृ. अक्रिया. लक्षण अ. कों
ब. अ. पु.

अंकुशः अंशते हस्तिरनेनेति अंकुशः,
निहित करिजेतो हत्तीजेणें करून तो.
कृ. अक्रिया. लक्षण अ. गजस्वाधीन स,
रत्न्याचें आयुध. अ. पु.

अंकोटः अंशत इति अंकोटः, पर्वता
चा उच्च प्रदेशीं असल्यानें सर्वांनीं लक्षि
जेतो जो तो. कृ. अक्रिया. लक्षण अ. अ
कोटाचा वृक्ष. अ. पु.

अंशः अंकेभवः अंशः, उत्तंगाचे वा
यीं वाजविण्याकरितां जाचि स्थिति तो.
त. माडीवर पेउन वाजविण्याचा मृदंग.
अ. पु.

अक्षः अक्षोतात्स्रसं, स्वस्तविषयांतें वा
प्त करितो जो तो कृ. अक्षुधा. व्याप्ति अ.
इंद्रिय २ गदेलीण. अ. न. १ फांसा ५
चाक ५ विव्याचें झाड. ६ तोळा ७ व्यव
हार ८ वेहडा. अ. पु. को. सुरमा. अ
न. १ समजतेला अर्थ. अ. पु. १ शुजंग.
५ रुद्राक्ष. ५ अंदास. १ माडा. अ. पु.

अक्षताः क्षणं क्षतं नक्षतं चेषांते अ
क्षताः, नाही आहे हिंसन ह्य. विकार

जांस ते सः ध्रुवलेलेतंदूक यव अशु व

अक्षदर्शकः पश्यतीति दर्शकः अक्षाणां व्यवहाराणां दर्शकः अक्षदर्शकः, व्यवहाराणां दर्शकः ह्यः व्यवहार पाहणारा. सः न्यायनिवडणारा अ.शु.

अक्षदेवी अक्षेर्देव्यनितच्चीलः अक्षदेवी, अक्ष ह्यः पाश चानीं श्रीडाकरणे हाजाचा स्तम्भावतो. कः दिवुधाः श्रीडाअः फांशांनीं खेळणारा/सुवेवाज. इचः शु.

अक्षधूर्तः अक्षेः धूर्तः अक्षधूर्तः, फांशांचा गवीं जो धूर्त तो. सः अर्थ परच्या शब्दान्तर. अ.शु.

अक्षपादः अक्षचक्षुरिंद्रियं पादेव्यसः अक्षपादः, चक्षुरिंद्रियआहे चरणेचे गवीं ज्याचा त्तो. सः सम ऋषीं तला गीतमसुनी. जैनभदे. अ.शु.

अक्षरं नक्षरतीत्यक्षरं, नाहीं नष्ट होत जें तें. कः क्षरधाः क्षरण अ. मोक्ष. २ अकारादिवर्ण. ३ ब्रह्म अ. न. को. तपत्रया. २ वस्त्र. ३ आदिकारण. ४ आकाश. ५ धर्मन.

अक्षरचपाः अक्षरं विंक्षोक्षरचपाः, लेखनाविषयीं अक्षरांनीं जो विच सः यमिदू तो. तः लेखक. अ.शु.

अक्षरचुंचुः अक्षरैर्विंक्षोः अक्षरचुंचुः, तः अर्थादिवरच्या शब्दाप्रमाणे उचुः.

अक्षरविन्यासः अक्षराणां विन्यासः अक्षरविन्यासः, अक्षरांचा जो विन्यास ह्यः माडणी तो. सः लिपि. अ.शु.

अक्षरसंस्थानं अक्षराणां संस्थानं अक्षरसंस्थानं, अक्षरांचें जें संस्थान ह्यः सम्यक् स्थिति तें. सः लिपि. अ. न.

अक्षरुचकं रुच्यत इति रुचकं अक्षरस्य रसनं द्विषस्य रुचकमक्षरुचकं, रोचनं करितें जें तें रुचक रसनं द्विषाला जें रुचक. ह्यः रुचि आणणारें. सः क्षारांतील एक घेद, सौरा. अ. न.

अक्षवती अक्षाः पशकाः संत्यस्यामिति अक्षवती, अक्ष ह्यः पाश आ हेत श्रीडेला साधन जीचा गवीं ती. तः भिर्जाव पदायांचा खेळ. इंचः स्त्री.

अक्षाग्रकीलकः अक्षस्य नाभिस्तोष्य स्वअग्रकीलकः अक्षाग्रकीलकः, गाडीच्या अंरवाचा जो अग्रकीलक तो. मः गाडीच्या आंरवाचा सुटचा खिबदा. अ.शु.

अक्षांतिः क्षमपंदांतिः नक्षांतिः अक्षांतिः, क्षांति ह्यः क्षमा तीर्थां जी विरुद्धता. सः इंधां. इ. स्त्री.

अक्षि अश्रुतेनेनेत्वक्षि. पदार्थमात्रावा
दर्शनक्रियेने व्यापिते ह्य. यावत्पदार्थ
ज्ञानालाजे साधनते. ह. अश्रुद्धा.
व्याप्ति अ. नेत्र. न. न.

अक्षिकूटकं अक्षणाः कूटकमक्षिकूट
कं. अक्षीचंजे कूटक ह्यक्षनीनिकर्त
हन्तीच्या उं व्यांतील वाहुला अ. न.

अक्षिगतः अक्षिगतः अक्षिगतः, ने
त्राचा वायीं प्रतिफलत्वाते जां गत ह्य.
याम. तां. स. उं व्यांतां सकृणारा शुभु.
अ. पु.

अक्षिवं अक्षिवातीत्यक्षिवं. नेत्रांतें
पाडा करिते जें तें. ह. वाधा. गति अ.
समुद्राचें पाणी सुरुवून केलेलें मीठ.
अ. न.

अक्षीचं नक्षीवतीत्यक्षीचं, नाही उन्म
त्त करीत जें तें. ह. क्षीवृथा. मद अ.
शेवण्याचा हस. अ. न.

अक्षोटः अक्षणीतीति अक्षोटः, स्ववि
स्ताराने व्याम करिती जो तो. ह. अश्रु
पा. व्याप्ति अ. उं गरी आकोडाचा ह
स. अ. पु.

अक्षोहिणी ऊहः समूहोस्या उं हिनी
अक्षणा मूहिनी अक्षोहिणी. समूह -
आहे जीस ती अक्षोहिनी अक्षांची जी उ

हिनी ह्य. अक्षीक्षिणीच्या समुदायांतें
वाहण्यारी. स. दाहा अक्षीक्षिणीसेना.
ईवं. स्त्री.

अखंडं नखंड्यते नदखंडं. नाही खंड
न करीत जें तें. ह. खडि धा. भेदन अ.
संपूर्णवस्तु जाचा भेद झाला नाही तें.
वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अखातं खानाद्विनं अखातं. खानाह
न जें निराळें तें अखात. स. मनुष्यानें
खटलेलें नक्षे असं जें सरोवरादि तें. वि
अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अखिलं नखिलं यस्य अखिलं. नाही
आहे संक्षेप जा मध्ये तें. स. परिपूर्णवस्तु,
सगळें. अ. न.

अग्रः नगच्छतीत्यग्रः, नाही गमन क
रीत जो तो. ह. गच्छ धा. गति अ. उं
गर. झाड. अ. पु.

अग्रदः नगदोषस्मादग्रदः, रोगना
हींसा होतो जापासून तो. स. औष
ध. अ. पु.

अग्रदंकारः अग्रदंकरातीति अग्रदका
रः, निरोगी करितो जो तो. ह. उरुऊ
धा. करण अ. वेंद्य. अ. पु.

अग्रस्त्यः अग्राबंधं स्थापति इत्यगस्त्यः
बंधपंचतापत मतिबंध करिता जो तो.

क. स्तै धा सघात अ अगस्त्वमुनीक्त्वा
 अंगं अंगतीत्यंगं. गमन करिते जे ते क
 अगि धा. गति अ शरीरवचव. अ न. २
 सवोधन ३ पुनः या अर्थी
 अंगदे अंगदयते अंगदे. अंगांते भूषि
 त करिते जे ते क. देहू धा. पालन अ वा
 हुष्पण. अ. न.
 अंगानं अगत्यत्रेति अंगानं, गमन करि
 ताहेत ज्याचे वाघात क. अगि धा गति
 अ. आगण. अ न.
 अंगाना मशस्त्राण्यानि अस्या इति अंगना
 मशस्त आहेत अगंजीर्ची ती. त. सु-
 दर अवयवांनी स्त्री. २ सार्वभौम सप्त
 क उत्तर दिमाजाची स्त्री. आच स्त्री.
 अगमः नगच्छतीति अगम नाही ग
 मन करीत जो तो. क. गम्पु धा गति
 अ. वृद्ध. अ. पु
 अंगविक्षेपः अंगानां विक्षेपः अंगवि-
 क्षेप, अंगांचा जो विक्षेप हा चादन-
 तो स. अंगचालन पूर्वक नृत्यानील-
 एक प्रकार. अ. पु.
 अंगसंस्कारः अंगसंस्क्रियते अनेने
 नि अंगसंस्कारः, अंग जे ते संस्कृत-
 ह्य सुगंधित करि जे ते जणें करून तो
 क. पु रुद्र धा करण अ. अंगाना सु-

गंधि द्रव्य लावणें. अ. पु.
 अंगहारः अंगानां हारोः न्यत्र न्यचनं अं
 गहारः, अंगे जीं त्याचे जी अन्यत्र नचन
 ती. स. नृत्यांतील अगावयवांचें इत
 स्ततश्चालन. अ. पु.
 अगाधं अगाधमगाधं, नद्वे जे गाध ते
 अगाधः स. जाच्या तलाचा अंतलाग
 त नाही इतके खोल ते. सरोवरादि. वि
 अ. पु. न. आच. स्त्री
 अगारं अगान् वृक्षान् ऋच्छति प्राप्नो
 तीति अगारं वृक्षांते अनाशकत्वे करू
 न प्राप्त होते जें ते. क. ऋ धा. गति अ
 गृह अ न.
 अंगारः अंगतीत्यंगार, मेपादिरागी
 मत किवा शीत निवारणा मत गमन क
 रितो जो तो. क. अगि धा. गति अ. मं
 गळ नामक ग्रह. २ वोलित ३ इंगळ.
 अ. पु.
 अंगारकः अंगार रवरक वर्षत्वात् अ
 गारकः, अंगार ह्य. निम्बारा ह्य सारि
 स्वा जो तो. त. मंगळ नामक ग्रह. अ. पु
 अंगारधानिका अंगाराधीयते, वांगत
 धानिका अंगार ह्य. इंगळ जे ते राहना
 त जीचा अर्थी ती. क. पु धाम् धा. धा
 रण अ सोकटी आच. स्त्री.

अंगारवल्ली अंगारवंत वल्लोचस्वाः-
साअंगारवल्ली, निरवान्यां सारव्याआहे
त वल्लीजीस ती. स. भारंगीची वेल. इ
वं. स्त्री.

अंगारवल्लरी अंगारवर्णपर्णावल्लरी-
अंगारवल्लरी, निरवान्यां सारिखांआहेत
पर्णेजीचीं ती. स. करंज वहांगीक ए-
कभेद. इंच. स्त्री.

अंगारशकटिः अंगारशकटी अं
गाराणां शकटिः अंगारशकटिः अंगा
रांचीजी शकटि ह. शत्रुविशेषती.
स. बोगडा. इ. स्त्री. २ इंच. स्त्री.

अंगीकारः अंगीकरणमंगीकारः, -
स्वीकारकरणं जी तो. ह. हधा. कर
णअ. स्वीकार. अ. पु.

अंगीकृतं अनंगमंगमकारि अंगीकृ
तं, अनंगाला अंगकरिजेतें जें तें. त.
स्वीकृतं. वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अगुरुः न विद्यतेगुरुस्मादित्तरगुरु
नाही आहे गुरु ह. सारभूत वृक्षजा
हून तो. स. विश्वान्वा वृक्ष-उ. पु. न.
२ वृष्ठागरुचदन. अ. न.

अगुरुशिशपा शिंबाभि शपतीति
शिशपा अगुरुआसे शिशपाच अगु-
रुशिशपा. स. शिंबाशीआक्रोश ह.

स्थिति करित्येजी ती. शिंशापाअगुरु
ह. ठाकोत्तरगुरु अशीजी ती. स. वि
सव्याचें झाड. आचं. स्त्री.

अंगुलं अंगुलातीति अंगुल. हस्तानें अ
हणकरितेंजेंते. ह. वाधा. आदानअ.
बोट. अ. न.

अंगुलिः अंगुली अंगतीति अंगुलि,
क्रिया करण्या करितां गमन करित्येजी
ती. ह. अगिधा. गतिअ. हानाचें बोट.
२ हत्तीचे कर्णभूषण. इ. स्त्री. २ इंच. स्त्री

अंगुलिसुद्रा अंगुल्याः सुदंरातीति अंगु
लिसुद्रा, अंगुलीची जी सुद्र ह. शोभा
तीतें देखेजी ती. ह. राधा. दानअ. रा
मनामादिकांची आंगरी. आचं. स्त्री.

अंगुलीयकं अंगुलीभवं अंगुलीयकं,
अंगुलीचावयी शोभादेण्याकरितां जें त
व ह. उत्सन्न तें. त. अंगुलिभूषण, आं
गरी. अ. न.

अंगुष्ठः अंगोपाणी तिष्ठतीति अंगुष्ठः,
हस्ताचावयीं राहतो जी तो. ह. वाधा.
गतिनिवृत्तिअ. आंगदा. अ. पु.

अग्नायी अग्नेः स्त्रीअग्नायी, अग्नाची
जा पली ती. स्त्रीय अग्नीचा स्त्री इंच. स्त्री.

अग्निः अंगतीत्यग्निः, अंगति ह. घंडी
ला कांपवितो जी तो. ह. अगिधा. कपन

अ. विस्तवः इ. पु.
अग्निऋणः अग्ने. ऋण अग्निऋण.
 अग्नीचा जो ऋणतो. स. षिण्ठी. अ. पु.
अग्निचित् अग्निमच्चैपीटिनिअग्नि
 चित् अग्नीते चेतवित्ताशास्त्रजोतो ह.
 चित्पा. चपनअ. विस्तेवपेटविणारा. तु.
 पु. स्त्री. न.
अग्निज्वाला अग्नेर्जालेवअग्निजा
 ला, अग्नीच्या ज्वालेच्यापरी जीजा-
 लाती. स. वनौ. जीस पाचटीअसे-
 झणतात ती. आव. स्त्री.
अग्निमूः अग्नेमं वतीत्यग्निमूः, अ
 ग्नीपावरून जो उत्पन्नहीतो ना ह. घ. पा.
 सक्ताअ पदानन ऊ. पु.
अग्निमंथः अग्निमम्यातीत्यग्निमंथ
 अग्नीते मथनस विलाडन करिते जो
 तो. क. मंथधा. विलाडनअ. नरवंस
 वै झाड. अ. पु.
अग्निमुरवी अग्निमिवमुरव यन्वा.
 गा अग्निमुरवी, अग्नी यमाने आहे ना
 ह्या स. दाहक मुरव जीव तीं म वि-
 च्चाने झाड. इंच स्त्री
अग्निशिरसे अग्निरिवशिरस पत्न्य-
 तन् अग्निशिरसे, अग्निमुत्प अग्ने वि
 न्या ह्य अग्निशिरसे न तु. अ. न

अग्निशिरसा अग्निरिव शिरसा पत्न्याः
 सा अग्निशिरसा. अग्नि सारसी आहे
 शिरसा जीनी जीस. स. वाग चवका
 कळसारी असं झणतात ती. २ शाकवि
 शेष. आवं. स्त्री.
अग्नीध्रः अग्नीनिंधे इति अग्नीध्रः अ
 ग्नीते मदीस करितो जो तो. ह. अग्नीधी
 धा. रोमिअ. कृत्तिरिवशेष. अ. पु.
अग्न्युत्पातः अग्नेरुत्पातः वैकृतमग्नि
 युत्पात. अग्नीपावरून जो उत्पाततो. स
 अग्निरुतउपद्रव विशेष. अ. पु.
अग्रं अगतीत्यग्र शकं जाते जेत ह. अगपाक
 दिवगतिअ रोडा सुट चाप्रदेश अ अग्रगानी २
 अधिक अ साग्रगत भव अग्रमुस. वि अ पु. आवं स्त्री
अग्रजः अग्रजान. अग्रज., प्रथम शा
 सा जो तो ह जनी धा. मातुर्गां च अ.
 आदी झालेला. अ. पु
अग्रजन्मा अये मन्य पन्मस. अग्र
 जन्मा वारहि वर्णांच्या आदी आदे ज
 न्य जाचे ना म झाल्या. न. पु.
अग्रणीः अग्रनयनान्यग्रणीः, अग्रता
 या गगन भरिता जो तो क. नीच धा.
 मापण अ श्रेष्ठ इंतु.
अग्रनः अग्रवन्मग्रत. अग्रभागीं म पुटें
 यदन. न अ. अग्रन. पुस्तकं अग्रते.

मुक्ते. अव्ययं.

अग्रतःसरः अग्रतःसरनीत्यग्रतःस
रः, अग्रभागीं गमन करितो जौती. क.
सृष्टा. गति अ. पु. २. जाणारा. वि. अ. पु.
न. भावं. स्त्री.

अग्रमांसं अग्रचतन्मांसं च अग्रमांसं,
जीवनाला मुखजै मांस नें. स. काकज
अ. न.

अग्रसरः अग्रसरनीत्यग्रसरः, अर्था
दिक अग्रतःसर शब्दा ममाणें.

अग्रियं अग्रियं अग्रभवं अग्रियं अ
ग्रानायायी ह. प्रथमजै सौने तें न. वं
पूर्वगरे वि. अ. पु. न. भावं. स्त्री.

अग्नेदिधिषुः अग्नेषधानं दिधिषुर्ब-
स्यस अग्नेदिधिषुः, प्रधानआहे दिधिषु
जास तो. स. दोनचेक विवाहित बाय
कौचा दुसरा नवर. उ. पु.

अग्नेसरः विग्रहादिसर्व अग्रसे शब्दा
ममाणें.

अग्र्यः अग्र्यत्वः अग्र्यः, अग्रभागीं जौ
झाला तो. त. मुख. वि. अ. पु. न. भावं
स्त्री.

अघं अघते गच्छति दानादिनेति अघं,
दानादिनें ककल दृग्जाते जें तें. क. अ-
घिधा. गति अ. पाप. २. मरणादिदुःख.

३. मृगयादिव्यसन. अ. न.

अघमर्षणं अघमर्षतीति अघमर्षणं,
षापानें पराभवितें जें तें. क. मृषधा. ति
तिहा अ. सर्व पापनाशनार्थे जपावयाची
कचा. अ. न.

अघ्न्या नहन्यते हंति वा दातारमिति अ
घ्न्या. देणाराग्रत नाहीं हनन ह. पतनक
रीन जी तो. क. हनधा. हिंसा अ. गार्व.
भावं. स्त्री.

अंधिः अंहेते अनेनेति अंधिः, गमन हो
तें हे जेणे करून तो. क. अहिधा. गमन
अ. चरण, पाय. इ. पु.

अंधिजः अंधीर्जातिः अंधिजः चरणा
पासून झाला जौती. क. जमीपा. पादुमा
व अ. चद्रवर्ण. अ. पु.

अंधिपर्णिका. अंधेरारभ्य पर्णान्यस्य
इति अंधिपर्णिका, मुकापासून आहे
त पर्णे ह. पत्रें जास ती. स. वनो. वा.
जिला उंचला पिदव असें हाणतात ती.
भावं. स्त्री.

अंधिनामकः अंधेर्नाम यस्य सः अंधि-
नामकः, अंधि ह. चरणस्वाचे आहे न.
मजास तो. स. वृक्षाचे मूल. अं. पु.

अंधिवह्निका अंधिपूलमारभ्य वह्नि-
रस्था इति अंधिवह्निका मुकापासून आ

हेतु वही जास ती. सचंती. प्रा. उचला
 पिरवण असें सणतानती आवं. स्त्री
 अचंडी नचंडी अचडी. नहे जीचंडी
 ती. स. नापट नहे अशी गार्द. रंवे.
 स्त्री.

अचल; चलनी तिचल; नचल; अच
 ल; चंचल होतो जो तोचल; नहे जो
 चल तो अचल. क. चलधा. कंपन-
 अ. पर्वत. अ. पु.

अचला नचलनीत्यचला. नाहें कंप
 पावत जी ती. क. चलधा. कंपन अ.
 पृथ्वा. आवं. स्त्री.

अच्युत; नास्ति च्युतं स्वलनं यस्या.
 अच्युता; नाहें आहें कधीहि स्वल-
 न स. पंश जी तो जास ती. स. विष्णु
 २ मत्पविशोप. अ. पु.

अच्युताग्रज; अच्युतस्य अग्रजः -
 अच्युताग्रजः; अच्युताचा जो अग्र
 ज स. श्रं उचं पु ती. स. बलराम अ. पु

अंचित; अचनेसाइति अंचित; पू
 जिते ला जी ती क. अंजुधा. पूजा
 अ. पूजिते ला. वि. अ. पु. न. आ.
 व. स्त्री.

अच्छ; नच्छानिदृष्टिमिति अच्छ.
 दर्शने उदन य. पतिवध स्त्री न-

नाहीं जें तें. क. छोधा. उंदन अ. स्व
 च्छ. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री. ३ आ-
 स्वल ३ स्फटिक मणी. अ. पु.

अच्छमल्ल; अच्छमाभिसुरव्येन मल्ल
 तेइति अच्छमल्ल; आभिसुरव्ये करुन
 हिसाकरणारा. क. मल्लधा. हिया अ.
 आस्वल अ. पु.

अज; न जायते भजतीति चा अज; ना
 ही उत्सन्न होत अथवा गमन करितो जो
 तो. क. जनीधा. शत्रु पां व अ. अज. ग
 नि अ. महादेव. २ वोकड. अ. पु.

अजगंधिका अजस्येव गंधो; स्या अ
 जगंधिका, गोबी सारसा आहे गंध जो तो
 जीस ती. स. शक्र विशेष. जास प्रा. ति
 लवण कान पांडी असें मणतात ती.
 आवं. स्त्री

अजगर; मिरतीति गरः अजस्य गर.
 अजगर, अज जो चोकड त्याचा जो म
 लक तो. स. आर मपृन एक ग पां चा प्रे
 ६. अ. पु

अजगवं अजंम वाद्यणा गम्यत इत्य
 गवं. मयदवाने जापाने जाते अथवा
 पाविजेने जनें क. गम्धधा. गमन अ
 महादेवाचे धनुष्य. अ. न.

अजर्नानि; अजर्नमजर्नानि; जन्म

नसौ यामकारे करून जो आक्रोश-
तौ. कृ. जनधा. जननअ. शिबीचाए
कभेद. इ. स्त्री. उ. अजनभिस्तेशरषु
यान् .

अजन्यं नजनेसाधुरजन्यं, जनस्य.
लोक त्याविषयीजें साधुनहेने. त शु
भाशुभसूचक उपद्रवविशेष. अ. न.

अजमोदा अजंमोदयतीत्यजमोदा.
अजातें हर्ष करिते जीती. कृ. सुदधा
हर्षअ. औवा. आबं. स्त्री.

अजमृंगी अज मृंगमस्याअजमृंगी
अजमृंगतुल्य आहे मृंगजें नें जीचेंतौ
स. वनौ. जीस माह. मेटमृंगी असें-
क्षणानती. ईबं. स्त्री.

अजस्रं नजस्यतीत्यजस्रं, नाहींयोस
ण करीत जें ने. कृ. जसुधा. मोक्षण-
अ. निरंतर. अव्यय.

अजहा नजहानिशुकागितिअजहा-
शुकाप्रत त्याग करीत नाहींजो तो. कृ.
ओहाकृधा. त्यागअ. वनौ. प्रा. कुव्-
ली कुहि असे क्षणानती. आबं. स्त्री

अजा अजतीतिअजा, गमन करिते
जीती. कृ. अजधा. गतिअ. शोबी. आ
बं स्त्री

अजाजी अजमजतीतिअजाजी, अ

जायत गमयलेंकरून गमन करिते
जीती. कृ. अजधा. गतिअ. जिरें.
ईबं. स्त्री.

अजाजीवः अजाजीवोजीविकायस्य
सअजाजीवः. अजाआहे जीविका-
स्य. उपजीवन ज्याचें तौ. स. मेटपाक.
मेटक्या. अ. सु.

अजाजीवी अजयाजीवतितच्छीलः
अजाजीवी, शोबीनेंजीवन पावणें हा
आहे स्वभाव जाचा तो. कृ. जीवधा.
प्राणधारणअ. मेटपाल मेटक्या. इन्. सु.

अजितः नजितः अजितः, नचेंजो
जितस्य. निकलेला तौ. स. पराभव
नमालेला. वि. अ. सु. न. आबं. स्त्री
महादेव. अ. सु.

अजिनं अज्यतेतदजिनं. शरीरव्यास
करितेनेंजेंनें. कृ. अजधा. गतिअ.-
हरणाचें कातडें. अ. न.

अजिनपत्रा अजिनमिवपत्राभियस्या
गाअजिनपत्रा. नयंसदृशआहेत प
त्रं स. पत्र जीचें ती. स. पक्षिविशे
ष ज्यास प्रा बदुराचामनिराई असें
क्षणानती. आबं. स्त्री.

अजिनयोनिः अजिनस्ययोनिचंस्या
दित्वाजिनयोनिः, पवित्रचर्माचीआ

हे योनि ह्य-उत्सन्निजापासून तो. स.
हरिण. इ. पु.

अजिरं अजन्तिगच्छत्येति अजिरं,
गमनकरिताहेतुज्याचेराशीं तें. क.
अजधा. गतिअ. अंगण. २ विषय.
३ शरीर. अ. न. को. वेदुका वायु.

अजिह्वा; नजिह्वा; अजिह्वा; नहं-
जो जिह्वा ह्य-कुटिल तो. स. सरक.
वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अजिह्वाग; अजिह्वागच्छतीति अ-
जिह्वाग; मरकगमन करितो जो तों.
क. गन्धधा. गतिअ. बाण. अ. पु.

अजीर्षनि; अजीवनमजीवनि; अ-
जीवन होतो असा जो आक्रोश नी. क.
जीवधा. प्राणधारणअ. शिबीचा ए
कतेद. इ. स्त्री.

अज्जुका अर्जते इत्यज्जुका, अर्ज-
न हा संपादन करितो जो नी. क. अ-
र्जधा. अर्जनअ. मृत्यकरणाची वेरवा
आबं. स्त्री.

अझ्झटा अनआश्रयस्वझटः संपा-
तोः स्यामझ्झटा. आश्रयाचा आहे-
संघ ह्य-समूहजीचा राशी नी. स. पु.
इं आंबडी. आबं. स्त्री.

अज्ञः नजानानीत्यज्ञः, नाही जाणत

जोती. क. साधा. अवबोधनअ. मूर्ख.
वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अज्ञानं विरुद्धं ज्ञानमज्ञानं, विरुद्ध-
जें ज्ञानतें. स. अघथार्थज्ञान. अ. न.
अंजनं; अनक्तिगच्छतीति अंजनं;
गमनकरितो जो तो. क. अंजूधा. गम
नअ. पश्चिमेचा दिग्गज. अ. पु. २ अं-
जन, नंत्रशुद्धिकरणारे कज्जलादिक.
अ. न.

अंजनकेशी अंजनमिव केशाः यस्याः
सा अंजनकेशी, अंजनासारखे आहेत
केशा जीचे ती. स. सुवासिकद्रव्याविशै
प ह्य. पवारी असें झणतात ती. इंबं.
स्त्री.

अंजनावती अंजनवर्णत्वात् अंजन
मस्त्यस्याः अंजनावती, अंजन ह्य. क
ञ्जरूप आहे वर्ण जोस ती. त. पश्चि
मदिग्गजाची स्त्री. इंबं. स्त्री.

अंजलिः अज्यमनेनेनेति अंजलिः; सै-
वन करिजेनें जेथें करत क. अंजूधा.
व्यन्यादिअ. पसा. इ. पु.

अंजसा अंजनअंजः अंजं स्यतीति
अंजसा, अंजं स्यति ह्य. स्पष्टताजीमि
चें नाशक जें तें. क. पोधा. अनकर्म
अ. शीघ्रत्ववकर. २ मास्तान् या अ

यी उ. अंजसायातिसुरगः २ अंजसे
निरुक्त्युः कुचग्रहैः अम्.

अटनिः अटनी अटतिगुणोत्रेति-
अटनिः, गमनकरितोद्देशुण ह्य. प्रतां
चारज्जुजीचावापां ती. कृ. अटथा. गति
अ. धलुष्याचे अग्र. इ. स्त्री. ईवं. स्त्री.

अटविः अटवी अटंत्वचेति अटविः
अटन ह्य. गमन करिताहेत जीचावापां
ती. कृ. अटथा. गति अ. अण्णु. इ. ईवं. स्त्री.

अटरुषः अटरूषः अटान्वाच्छतो
रूपतीभिः अंटरुषः, गमन करणान्याय
न हिंसा ह्य. प्रतिबंधकरितो जो तो. कृ. कृ.
षथा. हिंसा अ. अजुळशाचे झाड. -
अ. पु.

अंरा अटनं अरा, गमन जें ती. कृ. अ
टथा. गति अ. जाणें. आचं. स्त्री.

अट्टः अट्टपति अतिकामयतीति अ-
ट्टः, अधः प्रदेशातिक्रमणपूर्वक गम
न करवितो जो तो. कृ. अट्टथा. अति
क्रमण अ. माडी. अ. पु.

अट्या अटाट्या विग्रहादिसर्व अ
राशदाप्रमाणें.

अणकः अणतरनि अणः कुत्सितः
अणः अणकः कुत्सित बोलतो जो तो.
त. अ. पु.

अणवीनं विग्रहादिसर्व उट्ट्या शब्द
प्रमाणें.

अणुच्यं अणुनां भवनं क्षेत्रमणच्यं,
अणुचें भवन ह्य. उत्पादक क्षेत्र तें.
त. अणुनामक धान्य जांत होतें तें
वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अणियाः अणी अणतीनि अणियाः, श
ब्द करितो जो तो. कृ. अण धा. शब्द
अ. गाडीचें चाक राहाण्या करितां क-
-ण्याच्या शेवटास जी सिबी असत्ये-
ती. इ. पु. २ ईवं. स्त्री.

अणिसा अणोत्तांवः अणिसा, अणू
चा जो भाव ह्य. सत्ता तो. त. अष्टसि
ह्वांतीत एकमेद. न. पु.

अणीयः अतिशयेनासुरणीयः, अ
तिशयेंकरून जें अणु तें. त. स. न.

अणुः अणतीत्याणुः, स्वसद्वृत्तानें
पोषण करितो जो तो. कृ. अण धा.
माणन अ. धान्यविशेष. उं. पु. २ सू.
ह्य. वि. उ. पु. न. ईवं. उ. स्त्री.

अंडं अमत्यस्मादित्यंडं, गमन क
रितोद्देशे पद्यादिक ज्यापासून तें. कृ.
अम धा. गति अ. अंडें कवट. अं. न.

अंडकोशः अंडकोषः अंडयोः
कोशः अंडकोशः, अंडाचा जो जो

श.स. धारकावयवतो. स. वृषण. आं
उ. अ. सु.

अंडजः अंडाज्जातः अंडज, अंडापा
सून जो अंडांत तो. कूं. जनीथा. आडु-
भाव. अ. पक्षि. २ सर्प ३ ब्रह्मदेव. ४
मत्स्य. अ. सु.

अतटः नतटो; त्वत्रेति अतट, नाही
आहे तट. आंचे टाचीं तो. स. पर्वताचा
तुटलेला कडा. अ. सु.

अतलस्पर्शी नविद्यते तलस्पर्शी; वे-
स्तलस्पर्शी, नाही आहे तलस्पर्शी. अं
त जाविषयीं ते. स. ज्याचा नलाचा
अंत नाही ते. वि. अ. सु. न. आव-
स्त्री.

अतसी अततीत्यतसी, निरतरग-
मन करित्वे जी ती. कूं. अतथा. सात
स्यगमन. अ. धान्यविशेष. ज्यास ज-
वस असें झणतात ती. ईवं. स्त्री.

अति अततीत्यति, प्रकर्षो विषयीं अ
थवा लंघनार्थी निरतरगमन करितो
जो तो. कूं. अतथा. सातस्यगमन. अ.
उत्कर्ष २ अतिक्रमण. उ. अत्युत्तमो
विष्णु २ अतिवेळ. जलधिजल. की
अतिशय. सुनि. पूजा. अच्.

अतिक्रमः अतिक्रमणमतिक्रम,

अतिक्रमण जें तो. कूं. क्रमुधा. पा
दविहोप. अ. शत्रूवरनिर्भयपणाने-
शस्त्रचें गमन. २ उल्लंघन. अ. सु.

अतिचरा अतिचरतीत्यतिचरा, सं-
चरण करित्वे जी ती. कूं. चरधा. ग
ति. अ. वनोपधिविशेष जीस पद्यचा
रिणी असें झणतात ती. आवं. स्त्री.

अतिछत्रः अतिछत्रा छत्रमति
क्रांत. अतिछत्रः, आरुत्यादिकाने
छत्राते अतिक्रमण करून राहिला
जो तो. स. जलतृणाविशेष हा वेरव
डासारखा असतो. अ. सु. २ शोफेची
भाजी. आव. स्त्री.

अतिजवः अतिशयितोजवोस्य अ.
तिजवः, अतिशयित आहे जव ह
वेगजाचा तो. स. अतिवेगवान्. वि
अ. सु. न. आव. स्त्री.

अतिथिः अततीत्यतिथिः, गमन
करितो जो तो. कूं. अतथा. सातस्य
गमन. अ. दुरूतश्चमून वेम्पदेवांती
आलेला. इ. सु.

अतिसु नावमतिक्रांतमतिसु, नीके
मत अतिक्रमण करून राहिलें जें-
ते. स. नीकेचें अतिक्रमण केलेलें
जलादि. ओं. उ. स्त्री. न.

अतिपंथाः अतिशयेन शोभनं, पंथाः

अतिपंथाः, अतिशयैकं कूल उक्त ए-

जीमार्गतो. स. चांगलामार्गः इन्. पु.

अतिपातः अतिपतनमतिपातः,

अतिपतनजें तो. क. पत्तुधा. गमन-

अ. अर्थादिसर्व अतिक्रमशब्दप्रमाणे

अतिबलः अतिअत्यंतं बलं यस्य सः

अतिबलः, अत्यंत आहे बल जास तो.

स. बलिष्ठ. वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अतिमात्रं मात्रास्तोकं अतिक्रान्तम-

तिमात्रं, स्वल्पानें अतिक्रमण करून

राहते ह. त्याचें विरोधि जें तें. स. अ-

तिशय. अ. न.

अतिसुक्तः अतिक्रान्तो सुक्तं शोभ्यते

तदतिअतिसुक्तः, शुक्रगुणानें

सुक्ताफलाप्रत अतिक्रमण करू

न राहिला जो तीः एकफुलझाड -

ज्यास कुसरी, कस्तूरीमोगराअसें

हाणतात तो. अ. पु.

अतिसुक्तकः अनिशयितः सुक्तो

विस्तारो यस्येत्यतिसुक्तकः, अत्यंत

सुक्त आहे विस्तार जो तो जाचा तो. स.

निवसाचें झाड. अ. पु.

अतिरिक्तः अनिरिच्यते स्म इत्या-

तिरिक्तः, अतिरिक्त होइ जेजो जो-

तो. क. रिचिर्थाः विरेचन अ. अ-

धिक. वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अतिवक्ता अत्यंत वक्ता अतिवक्ता,

अत्यंत जो वक्ता ह. बोलका तो. स.

बहुतबोलणारा. क. पु. न. ईबं. स्त्री.

अतिवादः अतिक्रम्य उक्तिरतिवा-

दः, अतिक्रमण करून जी उक्ति तो.

स. निष्ठुरभाषण. अ. पु.

अतिविषा विषमतिक्रान्ता अनिर्दि-

ष्टा, विषातें अतिक्रमण करून राह-

ली जी ती. स. औषधि विरोध. आबं.

स्त्री.

अतिवेलं वेलां मर्षादां अतिक्रान्त-

मतिवेलं, मर्षादेतें अतिक्रमण क-

रून राहिलें जें तें. स. अतिशय. अ-

न.

अतिशक्तिता अतिशयिता शक्तिर-

स्यतस्य भावोः ति शक्तिता, अत्यंत

शक्तिमाना जो पाव ह. सचा ती.

त. अतिपराक्रम. आबं. स्त्री.

अतिशयः अतिशयतमतिशयः,

अतिशयन ह. आधिक्यजें तें. क.

शीङ्घा. स्वप्रार्थक. उत्कृष्ट. अ-

स.

अतिशोभनं अतिशयेन शोभनः

अतिशोभनः, अतिशयैकरूप जोशो-
भनतो अतिशोभन. स. वि. अ. पु.
न. आवं. स्त्री.

अतिसर्जनं अतिशयेन सृज्यते त-
दतिसर्जनं, अतिशयैकरूप देइजेते
जें तें. कृ. सृजधा. विसर्गं अ. अतिश-
यदान करणें. अ. न.

अतिसारकी अतिसारोस्थास्तीति-
अतिसारकी, अतिसार आहे ज्यास
तो. त. अतिसार रोग झालेला पुरुष
इच. उ. न. इव. स्त्री.

अतींद्रियं इंद्रियमतिक्रान्तमतींद्रि-
यं इंद्रियाते अतिक्रमण करून राहि
हें जें तें. स. इंद्रियागोचर. वि. अ.
पु. न. आवं. स्त्री.

अतीव अतिचइचचेत्यतीव, अत्यं-
त निश्चयैकरूप. स. अतिशयार्थि-
अव्य.

अत्तिका अत्तिष्वात्प्रायेण वचनेरि-
त्यत्तिका, प्रात्प्रायेण वचनानीं प्र-
क्षण करित्ये स. आसदेत्ये जीती. कृ.
अदधा. भक्षण अ. ज्येष्ठमग्निनी. २
सुद्धी. ३ नात्योक्ति. आवं. स्त्री.

अत्यंतकोपनः अत्यंतं कृप्यति त-
च्छीलः अत्यंतकोपनः २ अत्यंतको

पनशील हा. कोपये स्वभावाचा जो-
तो. कृ. कृपधा. क्रोध अ. अतिकोपि
ष. वि. अ. पु. न. इव. स्त्री.

अत्यंतीनः अत्यंतं गामी अत्यंतीनः,
अत्यंतगमन करितो जो तो. त. फार
चालणारा. अ. पु.

अत्ययः अत्ययनमनेन वा अत्ययः,
अतिशयैकरूप जें गमन हा. मरणतें
किंवा तें होणें जेणें करूनतो. कृ. अय
धा. गति अ. मरण. अ. पु.

अत्यल्पः अतिशयेन अल्पः अत्यल्पः,
अतिशयैकरूप जो अल्प तो. स. अ-
त्यंत अल्प. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अत्यर्थं अर्थमतिक्रान्तमत्यर्थं, अर्था-
प्रत अतिक्रमण करून राहते जें तें.
स. अतिशय. अ. न.

अत्यध्यक्षं अतोपु इति अध्यक्षं अ-
ध्यक्षमतिक्रान्तमत्यध्यक्षं, इंद्रियांचे
दार्शी हा. इंद्रियगोचर जें तें अद्य-
क्ष त्याप्रत अतिक्रमण करून राहिनें
तें अत्यध्यक्ष. स. इंद्रियातीत अन-

अत्याहितं अतीवमनसि आर्थाय
तेऽस्मि इति अत्याहितं. अत्यंतमना
चादार्शी धरलें जें तें. कृ. दुष्प्रधा.
धारण अ. जीवाची आशान धरितो

केलेले साहसकर्म. २ मोर्दे मय. अ. न.
अत्रिः अमृतोदत्तत्रिः, व्याप्तकरितो
 जोतो. कृ. अमृधा. व्याप्तिअ. अविना
 मकसमर्थीतला एकऋषि. इ. सु.

अथ अर्थयनरतिअथ, प्रसारायार्थीः
 पात्रा करणारां ह्य. अनंतराद्यर्थकजो
 तो. कृ. अर्थधा. उपयाद्याअ. मंगल.
 १ मारंम. २ प्रम. ३ अनंतर. ५ साक-
 ल्य. उ. अथातोर्द्धसजिज्ञासा. १ अ-
 थशब्दात्तुशासंनंतिरथते. २ स्वानंक
 लायसुंजात. ४ अथवक्तुंसमर्थोसि.
 ५ अथधातुश्चमः को. समुच्चय. सं-
 शय. अधिकार. मतिज्ञी. अथ.

अथो विग्रहारिसर्वपूर्वेशब्दप्रमाणे.
 अथ.

अदक्षं दत्तादन्यददक्षं, अत्याहून
 जें अन्यह्य. अधिक तें. स. सुकळ.
 वि. अ. सु. नं. आबं. स्त्री.

अदर्शनं दर्शनस्य अभावः अदर्शनं,
 दर्शनाचा जो अभाव ह्य. दर्शनप्रति-
 बंध तें. कृ. दशिरुधा. प्रेक्षणअ. दृ-
 ष्टीचें आच्छादन. अ. न.

अदितिनंदनः, अदितेर्नंदनः अ-
 दितिनंदनः, अदितीजीतिचा जो-
 नंदन ह्य. सुव्रतो. स. देव. अ. सु.

अदृक् नदृष्टिरस्येति अदृक्, नाहीं आ-
 हे दृष्टिजास तो. स. आंधळा. श. सु.

अदृष्टं नदृष्टमदृष्टं, दृष्ट ह्य. अवलोकित
 तजें तें. नदृजे दृष्ट तें. अथवा अकत्या
 व प्राप्त होतें जें तें. स. अनवलोकित-
 अमृत्युत्पान अतिदृष्टि अनादृष्टि मूष
 क शक्य पानीं केलेले मय. अ. न.

अदृष्टिः विक्रमदृष्टिरदृष्टिः, विक्रम स
 प्रतिकूल जो दृष्टि तो. स. क्रूरदृष्टि. इ-
 स्त्री.

अद्वा अतंसंततंगमनंदधातीति अद्वा,
 निरंतरगमनाला धारण करितो जो तो.
 कृ. शुधाब्धा. धारणपोषणअ. सा-
 हायाअर्थी. उ. अद्वा अवैति. अर्थे.

अद्भुतं अदाभ्यर्थेतस्यपक्षनं अद्भुतं, आश्चर्यो
 त्ते जें प्रवचन ह्य. पत्यजितें. स आश्च-
 र्ये. २ आदरसांतील एकरस. अ. न.

अद्वयः अज्ञेशीलमस्वेत्यद्वयः, प्रल-
 ण करणथाचा आहे शील ह्य. स्वभाव
 जोचा तो. कृ. अदधा. प्रसृणअ. स्वा-
 दाह. वि. अ. सु. न. आबं. स्त्री.

अद्य अस्मिन्नदिति अद्य, आजच्यादि
 वसीं जें तें. त. आजत्याअर्थी. उ. अ-
 धंगंतुनशक्रोमि. अथ.

अद्रिः अग्निअद्यतेवा अद्रिः, प्रसृण

करितो अथवा भक्षिजे तो जो तो. क.
 अरधा. रक्षणअ. परीत. २ वृक्ष. ३ सू
 यं. इ.पु.

अद्वयवादी अद्वयवदत्ववशमित्वा
 द्वयवादी, अवश्य अद्वयते बोलणारा
 जो तो क. चरधा. व्यक्तवाणीअ. सुखा
 वाभवतारं. इन्.पु.

अधमः अवलम्ब्यत्पानमधोमधो
 वा अधमः, रक्षणकरिजेतें जापसूच
 किंवा अपोमार्गीजो होतो तो. क. अव
 धा. रक्षणअ. त. निकृ. २ न्यून. वि
 अ.पु. न. आचं. स्त्री.

अधमर्षीः अधममृणमस्याधमर्षी,
 अधम आहे ऋणजावें तो. स. ऋण-
 पेणारा रिणको. अ.पु.

अधरः धरादूर्धात्कठिनाहाअन्योप
 र्धकिंवा कठिणयाहून जो अन्यतो किं
 वानधीपतरत्सधर, नाहीं विध्वंसनक
 रीत जो तो. स. क. धृष्ट्या. अवधंस
 नअ. अधरोष्ठ. ओठ. अ.पु. ३ रता-
 त्त्वा. ३ अधम. वि. अ.पु. न आ स्त्री

अधरात् अधरस्मिन्देशो काले वा अ
 धरात्, अपोदेशीं अथवा कालीनेज
 उ. अधराहतः अच.

अधरेण अधरस्वोदरिणि अधरेण,

ग्रामादिकापेक्षां पश्चिमसमीपजेतें,
 अर्थअधरात् याशब्दाप्रमाणे. अच

अधरेद्युः अधरेन्दिअधरेद्युः स्वालची
 द्विसाच्याटायींजो तो. त. अधरदिव
 सी त्याअर्थीं उ. अधरेद्युः प्रसूता. अच.

अधस्तात् अधः अधरस्मिन्नधस्ता
 त् अपोमार्गात्वेदयींजो तो. त. स्तलीं
 त्याअर्थीं उ. अधस्ताहतः अच

अधामार्गवः धाम्नेर्गं गतिः धामार्ग, धाम
 र्गंचातीति धामार्गवः अविद्यमानः धा
 मार्गवोपस्थात्सः अधामार्गवः, धामा
 गांचा गतीतें देतो जो तो धामार्गव अ
 विद्यमान आहे धामार्गव जाहून तो.
 क. वाधा. गतिअ. आपठ्ठाचें शब्द
 अ.पु.

अधिकं अध्याकूटमधिकं, अत्यंत-
 आकूट स. परिमाणावरजे तें. त. अ
 धिक वि. अ.पु. न. आचं. स्त्री.

अधिकर्हिः अधिकाऋद्धिर्चस्येत्यपि
 कर्षिः, अधिक आहे ऋद्धि स. समृ
 द्धिजाची तो. स. संपन्न. वि. इ.पु. न
 आचं. स्त्री.

अधिकार्गं अधिकमंगादधिकांगं अं
 गापेक्षांजें अधिक तें. स. सुरुषानें आं
 गरवताघालून पाधिवरून चातीवर

बांधतेतेवस्त्रज्यासपचांभीअसेंस-
पतातती. अ. न.

अधिकारः अधिकरणमधिकारः, अ-
धिकाराचेजेकरणह. क्रियातो. क.
उरुअधा. करणअ. व्यवस्थादेवणे.
अ. उ.

अधिकृतः अधिउपरिकृतोअधि-
कृतः, उपरिभागाचेबापीजोहनतो
स. अधिकारी. अ. उ.

अधिक्षिप्तः अधिक्षिप्यतेस्यइत्य
धिक्षिप्तः, अधिक्षेपिजेलाह. निर-
स्कृतकेलाजोतो. क. क्षिपधा. प्रे-
रणअ. आक्षेपिलेला. अ. उ. आ-
बं. स्त्री. अ. न.

अधित्यका अध्याकृताभूमिरधि-
त्यका, अध्याकृताह. उच्चप्रदेशी-
चीजीभूमिती. त. पर्वतावरचीउच्च
भूमि. आबं. स्त्री.

अधियः अपिपातीत्यधियः, अस्तं
तरक्षणकरितोजोतो. क. पाधा.
रक्षणअ. प्रसु अश्वनाचजमान.
अ. उ.

अधिभूः अधिभवतीत्यधिभूः, -
प्रमुलेंकरूनहोतेजोतो. क. भूधा-
सत्ताअं. प्रसु स्वामी. क. उ.

अधिरोहिणी अधिरुत्यते, नचधधि
रोहिणी, आरोहणकरिताहेतजीर्णेती.

क. रुहधा. बीजादिकअ. शिडी, निस-
-ण. ईबं. स्त्री.

अधिवासनं अधिवास्यतइत्यधिवास
नं, अधिकसुवासितकरिताजेते. क.
वासधा. उपसेवनअं. गंधमाल्यादिक
नीकेलेलासंस्कार. अ. न.

अधिविन्ना अधिउपरिविन्नंलाप्तोप
स्थाःसाअधिविन्ना, अध्युपरिह. पू-
र्वीआहेपतीलालाफजीचाती. स. अ-
नेकस्त्रियांतूनपूर्वीपाणिग्रहणकेलेली.
आबं. स्त्री.

अधिश्चयणी अधिश्चयतेत्राधिश्चय
णी, पाककरिजेतोजीचावाचीती. क.
श्रीअधा. पकअं. चूल. ईबं. स्त्री.

अधिष्ठानं अधितिष्ठतिरधिष्ठीयतेवा
अधिष्ठानं, राहूतोकिंवारराहिजेतोजे
णेकरूनने. क. षाधा. रातिनिवर्तन-
अं. वसणे. ३. चाक ३ नगर. ४ मन्नाव.
अ. न.

अधीनः इनमधिगतोअधीनः, सारी
प्रतप्राप्तशालाजोतो. स. साधीने. वि.
अ. उ. न. आबं. स्त्री

अधीरः नधीतोर्ध्वमस्यअधीरः, ना

हीं आहे धैर्य जास तो. स. मयानें व्या-

कुल. वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अधीश्वर: अधिक: ईश्वर: अधीश्वर;

अधिक ह्. अत्यंत जो ईश्वर तो. स.

देशांतरीचि राजे सर्व जास नम्य आहे-

त तो. अ. पु.

अधुना अस्मिन्काले अधुना, याका-

लाचा बायीं. त. सांगत त्या अर्थी. अच्य

अधृष्ट: धरंतीति पृष्टः, न पृष्टः अधृ-

ष्टः, सहन करितों जो तो पृष्ट न व्हे जो

पृष्ट तो अधृष्ट. स. लज्जित. वि. अ.

पु. न. आचं. स्त्री.

अधौशुकं अधः अंशुकं अधौशुकं, -

देहाच्या अधोभाग संबंधी जें वस्त्र तें.

स. नेसावयाचें वस्त्र. अ. न.

अधोक्षज: अधः अक्षजं यस्य अध

धोक्षजः, आनीकडेस आहे इंद्रियज

न्यज्ञान जाच्या तो अधोक्षज. स. वि-

णु. अ. पु.

अधोश्रुवनं अधः स्थितं श्रुवनं मधो

श्रुवनं, अधोमार्गीं स्थित जें श्रुवन-

ह्. रमातल तें. स. पाताल. अ. न.

अधोसुरवः अधः सुरवंशस्य स अधो

सुरवः, अधोमार्गी आहे सुरवंजें तें जा

चें तो. स. अधोवदन. वि. अ. पु. न.

ईवं. स्त्री.

अध्यक्ष: अधिगतो ह्यमधिगतो ह्येण

वाक्षेण अधिकृतो धिकृतान्यक्षाण्यस्ता

ध्यक्षो निवा अध्यक्षः, इंद्रियांग्रत किं

वा इंद्रियेंकरून अथवा व्यवहाराविष

यीं अधिकृत आहे त अक्षिजाचीं अथ

वा व्याप्तिकरितो जो तो. स. रह. अ

शूपा. व्याप्तिअ. अधिकारी. अ. पु.

२ प्रत्यक्ष. वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अध्यवसायः अध्यवसानं अध्यव

सायः, अध्यवसानजें तो. क. चोंतक

संगि. उत्साह. अ. पु.

अध्यापकः अध्यापयतीत्यध्यापकः,

पढवितो जो तो. क. इड् पा. अध्यय

नअ. पढविणारा. अ. पु.

अध्याहारः अध्याहरणं अध्याहारः,

अध्याहरण ह्. ग्रंथादिकांत अर्थपूर्तिक

रितां चौर्यपदादिकांची जी धोजना

तो अध्याहार. क. लक्ष्मपा. हरणअ

तर्क. अ. पु.

अध्यूता अधिउपभिऊदसुहृहं नय-

स्ताः सा अध्यूता, उपरि कालीं ह्. म

यमतः आहे विवाहर्जाचा ती. स. ए

कापुरुषानें अनेक विवाहित स्त्रियां

तील पदिली स्त्री. आचं. स्त्री.

अधोषणा अधोषणमधोषणा,
आराधनजेंती. कृ. इषा. गनिअ. कोणो
ककमांविषयीं प्रार्थना करून सांगणे.
आवं. स्त्री.

अध्वगः अध्वानंगच्छतीति अध्वगः,
मार्गाग्रत गमन करितो जो तो. कृ. न
स्वधा. गतिअ. मार्गस्थ. वि. अ. पु.
न. आवं. स्त्री.

अध्वनीनः अध्वानमलगच्छतीति
अध्वनीनः, मार्गाग्रत अत्यंत गमन
करितो जो तो. न. मार्गस्थ. वि. अ.
पु. न. आवं. स्त्री.

अध्वा अन्निबलमिति अध्वा, बलं
स्वीण करितो जो तो. कृ. अर्धा. प्र
क्षणअ. मार्ग. न. पु.

अध्वन्यः विग्रहादिसर्व अध्वनीनश्च
द्वाप्रमाणे.

अध्वरः नध्वरतीत्यध्वरः, कौटिल्या
तें पावत नाही जो तो. कृ. धृषा. ह
ळनअ. यज्ञ. अ. पु.

अध्वर्युः अध्वरंघातीति अध्वर्युः,
यज्ञाग्रत जातो जो तो. कृ. याधा. प्रा
पणअ. यजुर्वेदी कृतिज. उ. पु.

अनक्षरं नप्रशन्तान्यक्षराण्य-
क्षिन्तदनक्षरं, नाहीं आहेत प्रश्न

स्ताक्षरं जावे वर्यांति. स. अवाच्य
प्रापण. अ. न.

अनंगः नास्ति अंगं यस्येति अनंगः,
नाहीं आहे अंग ह. शरीर जें तें जा
सतो. स. मदन. अ. पु.

अनच्छः नअच्छः अनच्छः, नहे
जो अच्छ ह. स्वच्छ तो. स. गदूक.
वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अनडान् अनः शंकरं वहतीति अन
डान्, शकटातें वाहतो जो तो. कृ. व
हधा. प्रापणअ. वेंल. ह. पु. न. ई. स्त्री.

अनध्यस्तं अक्षमधिगतमध्यस्तं न
अध्यस्तं अनध्यस्तं इन्द्रियप्राप्त जें तें
अध्यस्त नहे जें प्रत्यस्त तें अनध्यस्त.
स. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अनंतः नअंतोयस्यसः अनंतः, ना
हीं आहे अंत जो तो जाचा तो. स. शे
व. अ. पु. २ विष्णु. अ. पु. ३ आकाश.
अ. पु. न. ४ मर्यादातीत. वि. अ. पु.
न. आवं. स्त्री.

अनंता नास्ति तोयस्थाः सा अनंता,
नाहीं आहे अंत जो तो जीचा ती. स.
पृष्ठी. २ धमसा. ३ दूर्वा. ४ अग्निशि
खा. ५ उपवती ह. उपवसाल. आ
वं. स्त्री.

अनन्यजः मनसोन्वस्मान्नजायत
इत्यनन्यजः, मनास्तेरीज इतरां पास्
नहीत नाहीं जो तो. कृ. मदन. अ. सु.

अनन्यहृत्तिः न अन्याहृत्तिरस्य अ
नन्यहृत्तिः, एकाग्र आहे हृत्ती जाची
तो. स. एकाग्र चित्ताच्चा. वि. इ. सु.
न. अक्षदं. स्त्री.

अनमित्तंपचः अमित्तंपचो न सव
तीत्यनमित्तंपचः, अपरिमित पा-
क करीत नाहीं जो तो. स. रूपण. वि.
अ. सु. न. आवं. स्त्री.

अनयः अनयनं अनेन वा अनयः,
अनयन जें तो. किंवा न ए आहे न य.
हा. नीति जेणें करून तो. चूतादि-
व्यवहार. २. दुर्देव. ३. विपत्ति. अ. सु.

अनर्थकं न अर्थो यस्येत्यनर्थकं,
नाहीं आहे अर्थ जो तो ज्यामध्ये तें
स. अबद्ध सापण. अ. न.

अनलः अलं त्वनेनेति अनलः, दे
वादि क ज्याच्या योगानें जीवन पा-
वतात तो. कृ. अनधा. प्राणन अ-
ग्नि. अ. सु.

अनवधानता न अवधानं च स्य सः
अनवधानः अनवधानस्य भावः अ
नवधानता, नाहीं आहे अवधान ज्या

स तो अनवधान त्याचा जो भाव स.
धर्म ती. त. कर्तव्याचें अनवधान.
आचं. स्त्री.

अनवरतं नास्त्यवरतं यत्रेत्यनव
रतं, नाहीं आहे विराम जाचे वार्थी
तें. स. नित्य. अ. न.

अनवरार्थः अनवरस्मिन्भवः अव
रार्थः न अवरार्थः अनवरार्थः, शे
वलाचे वार्थी झाला जो तो. अवरार्थ
नव्हे जो अवरार्थ तो. स. प्रसुख. वि.
अ. सु. न. आवं. स्त्री.

अनवस्करं न अवस्करोत्रेत्यनव
स्करं, नाहीं आहे अवस्कर हा. कैर
जाचे वार्थी तो. स. निर्मळ. वि. अ.
सु. न. आवं. स्त्री.

अनः अनतिचिल्लोतीत्यनः, वि
लार करितें जें तें. कृ. अनधा. प्राण
न अ. गाडा. स्. न.

अनाकुलः न आकुलः अनाकुलः,
नव्हे जो आकुल हा. व्यग्र तो. स. वि.
अ. सु. न. आवं. स्त्री.

अनागतार्तवा ऋतुरस्य प्राप्तः आ
नर्तव्यं अनारातमार्तवंच स्याः सा अं
नारागतार्तवा, ऋतु प्राप्त आहें जास
तें आर्तव अप्राप्त आहे आर्तव हा.

रजोदर्शनजीमती-स-हाणन्या
लेलीस्त्री-आबं-स्त्री.

अनादरः नआदरःअनादरः, नहे
जोआदर ह्य-सह्यार तो-स-तिर
स्कार-अ-पु.

अनामयं आमयस्याभावोअनाम
यं, आययाचाजोअभावतें-स-
आरोग्य-अ-न.

अनामिका ननामग्रहणयोग्यं
स्थाःसाअनामिका, नाहींआहेग्र
हणयोग्यनामजीचेंती-स-करांग-
कीजवळचेंबोट-आबं-स्त्री.

अनायासकृतं अनायासेनकृतं
अनायासकृतं, अनायासानेजेंके
बेंतें-स-आयासनहोतांकेलेलें-
वि-अ-पु-न-आबं-स्त्री.

अनारतं अविद्यमानंअनारतंवि-
रामोयस्मिन्तत् अनारतं, नाहीं
आहेआरत ह्य-विश्वांतिज्याचेवा-
यीतें-स-निरंतर-नित्य-अ-न.

अनार्यतिक्तः अनार्यषिचश्चासौ
तिक्तश्चअनार्यतिक्तः; अनार्यषिय

असाजोतिक्त तो-स-दनों-किराई
तहाणतात तो-अ-पु.

अनधीनकः नअधीनःअनधीनः
अनधीनएवअनधीनकः, नहेजो
अधीनतोअनधीन तोचअनधीनक-
स-कौरतक्षा-अ-पु.

अनाहनं नआहतंअनाहतं, नहे
जेंआहत ह्य-हालनादिकेंकरून
ताडित स-कोरेंवस्त्र-वि-अ-पु-न-
आबं-स्त्री.

अनिमिषः निमिषतीनिनिमिषःन
निमिषःअनिमिषः, मेघोन्मेषपावतो
जोतोनिमिष मनुष्यादिकूनहेजोनि
मिष ह्य-देव तोअनिमिष-स-देव-अ-पु

अनिरुद्धः ननिरुद्धःअनिरुद्धः, न
हेजोनिरुद्ध ह्य-सोयलेला तोअनि
रुद्ध-स-मदनाचापुत्र-अ-पु.

अनिलः अनंतलनेनप्रापिनइत्यनि-
लः प्राणधारण करिनाहेत ज्याचा
योगानें तो-ह-अनधा-प्राणनअ-
वायु-२देवगण-अ-पु.

अनिशं अविद्यमानानिशलक्षण
चाव्यापारराहित्यंयस्मिन्तत्अनि
शं, नाहींआहेव्यापारराहित्यज्याचे
गयीतें-निरंतर-अव्यथ-

+ ब्राह्मणोनयाशिरश्छेदनात्, याचकारणा
नेंपुण्यकर्मकालीं ईतपवित्रघालूनइला-
पवित्रकरीतअसतात.

अनीकं अनल्पनेनानीकं, जीवनहो
तेहै जेपेंकरून ते. क. अनधा. प्राण
नअ. सेना, फौज. अ. न.

अनीकस्थः अनीकेनिष्ठतीति अ
नीकस्थः, सैन्याचेवयीं राहतो जेतो
क. द्याधा. गतिभिरुत्तिअ. सेनारक्ष
कगण. अ. पु.

अनीकिनी अनीकरणेतिप्रयोज
नतेनअस्याअनीकिनी, सैन्यआहे
अनिप्रयोजनलेंकरून जीसती. से
ना ईव. स्त्री. क.

अनु अमितीत्यनु, पूर्वव्यापारांवाचू
नज्याचीउपपत्तिहोन नाहीं. वें. कृष्ण
नधा. प्राणनअ. पश्चात्. सादरया
धीं भूपमनुगच्छति. अपितर मनुक
वैते. की. लक्षण. वीप्सा. इत्यंभूत
भाग आयाम. हीन. सह. अवय.

अनुकः अनुकामयत इत्यनुकः, -
कामना ह. इच्छा करितो जेतो.
क. कसुधा. कांति अ. अतिकामी का
मुक, कामाभिभूत अ. पु.

अनुकंपा अनुकंपनमनुकंपा, अ
नुकंपनजेती. क. कपिधा. चलनअ
दया. आवं. स्त्री.

अनुकर्षा अनुकथतेनेनानुकर्षा,

अनुकर्षणकरिजेतें जेपेंकरून तो.
क. कृषधा. विलेखनअ. रथाच्चा
रवालच्चा वाजूचे एक लांकूड न. पु.

अनुकर्षः विग्रहादिसर्व अनुकर्षा
शब्दाप्रमाणे. अ. पु.

अनुकल्पः अनुहीनः कल्पो अनु
कल्पः, गौणजोविधितो. स. गौण
पक्ष. अ. पु.

अनुकामीनः कामस्यसदृशमनु
कामंतद्रामी अनुकामीनः, यथेच्छ
जें गमन त्यातें करितो जेतो. न.
स्वच्छं दानें फिरणारा. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अनुकारः अनुकरणमनुकारः,
अनुकरणजें तो. क. कृष्धा. कर
ण अर्थः अनुकरण, दुसऱ्यासार
खेंकरणे. अ. पु.

अनुक्रमः अनुक्रमणमनुक्रमः,
अनुक्रमणजें तो. क. क्रमुधा. पा
दविक्षेपअ. क्रम. अ. पु.

अनुक्रोशः अनुक्रोशांतनेनेति
अनुक्रोशः, आह्वानकरिनात जे
पेंकरून तो. क. कुशधा. आह्वा
नअ. दया. अ. पु.

अनुगं अस्मिंन्द्रियं प्रतिगतमनु

गं, इन्द्रियां प्रगतं स्यात्प्रगतेः कृ-ग
 म्बुधा गतिः अनुसरुलंकाअर्थी-
 अव्यय

अनुग्रहः अनुग्रहणमनुग्रहः, अनुग्र
 हणजं तो. कृ-ग्रहधा-उणदानअ-
 स्वीकारः, २उपदेशविशेष. अ-पु.

अनुचरः अनुचरनीत्यनुचरः, अनु
 कसून गमन करितो जो तो. कृ-चर
 धा गतिअ-सेवक, चाकर. अ-पु.

अनुजः अनुपन्थाज्जातः अनुजः,
 पाठीमागून झालेला. स-कनिष्ठबंधु
 अ-पु.

अनुजीवी अनुजीवितुंशीलमस्या
 लुजीवी, स्वामिजीवनाला अनुसरु.
 न जगण्याविषयीं आहे स्वभाबजा
 चा तो कृ जीवधा शरणधारणअ-
 सेवक चाकर. इन्-पु.

अनुतर्षणं अनुतृष्यते अनेनेति-
 अनुतर्षण, अनुतर्षण होतें हे जेणे
 करून तें कृ-तृषाधा-पिपासाअ-
 मघपान. अ-न.

अनुतापः अनुतपनमनुताप,
 अनुतपन ह्य-संतापनजं तो-कृ
 तपधा-सतापअ-पन्थानाथअ-
 पु.

अनुत्तमः नीतमोचस्यादित्यनुत्तमः,
 नाहीं आहे उत्तम जाहून तो. स-सुरव्य-
 २सर्वोत्तम. अ-पु.

अनुत्तरः ननुत्तरोयस्यादित्यनुत्तरः,
 नाहीं आहे उत्तर ह्य-मोठा जाहून-
 तो. स-श्रेष्ठ. २उत्तम. वि-अ-पु-न-
 आबं-स्त्री.

अनुदात्तः उच्चैरादीयते उच्चार्यते
 इतिउदानः ननुदात्तः अनुदात्त. उ
 च्चस्वरानें उच्चारिजे तो तो उदान न
 हे जो उदान तो अनुदात्त स-स्वर
 विशेष. अ-पु.

अनुपदं परस्यपन्थादनुपदं, अन्या
 चा पन्थात् जं तें. स-अन्याचा लग
 तअनुसरुल. अव्यय.

अनुपदीना पादस्याशामोनुपदं-
 अनुपदं बद्धा अनुपदीना, चरणा-
 चा जो आशाम ह्य-विस्तार तें अनु
 पद अनुपदजी बद्धा ती अनुपदीना.
 स-वाहाण. आ-स्त्री.

अनुपमा नास्ति उपमायस्याः सा अ
 नुपमा, नाहीं आहे बलवर्णां दिवें क
 रून उपमा जी स ती. स-कुमुदनाम
 क नेकं तदिशेना इतीची स्त्री. आ-
 कं-स्त्री.

अनुप्लवः अनुप्लवतइत्वप्लवः, प

श्चात् गमन करितो जी तो. कृ. पुडु
धा गतिअ. अनुचर सेवक. अ. पु.

अनुबंधः अनुबध्पतेनेनेत्यनुबंध.

अनुबंध करिजेतो जेणेंकरूल तो. कृ.

वधा वधनअ. दोषोद्घावन २ प्रकृ

तिप्रत्याचोतील नम्बरभाग. ३ माता

पितर पांस अनुसरणारा पुत्र. ४ प्र.

कृतकार्यास अनुसरणें. अ. पु.

अनुबोधः अनुबुद्धिरनुबोधः, पूर्वा

वगमनाला अनुसरूल जी अवगम

तो. कृ. बुधधा. अवगमनअ. जाव

सूत्रा गधगेला त्यास तो. पुनः आष

णें अ. पु.

अनुभवः अनुभवनमनुभवः, अ

नुभवन ह्य. अनुभव घेणें जें तो. कृ.

पूधा. सत्ताअ. साक्षात्कार. अ. पु.

अनुभावः अनुभावयतिरसानि

तिअनुभावः, रसांमतउत्सादनक

रितो जी तो. कृ. घूधा. सत्ताअ. अ

भिषायसूत्रक नेत्रकराक्षादिक. २

प्रभाव. ३ साधूंचातुद्धिनिश्चय अ. पु.

अनुमतिः अनुमन्यतेस्त्वभक्तेभ्यः

अनुमतिः, अनुमोदिजेत्ये जी ती.

कृ. मनधा. शानअ. अनुमोदन. २

कलादीन चंद्रानें शुक्र गौर्णिमा इ. स्त्री

अनुयोगः अनुयोजनमनुयोगः, अ

नुयोजनजें तो. कृ. सुजिरधा. योग-

अ. प्रश्न. अ. पु.

अनुरोधः अनुगम्यरोधनमनुरोधः,

अनुगमनकरूल जें पराचे रोधन तो

कृ. रुधिरधा. आवरणअ. अनुकूल.

ता. अ. पु.

अनुलापः अनुलपनमनुलापः, अ

नुलपनजें तो. कृ. लपधा. व्यक्तवाणी

अ. शोकयुक्तभाषण. अ. पु.

अनुलेपनं अनुलिप्यतेनेनेत्यनुले

पन, अंगादिकास लेप केला जातो -

जेणेंकरूल ते. कृ. लिपधा. उपदह

अ. गंधाचीउदीवगैरे. अ. न.

अनुवर्तनं अनुगम्यवर्तनमनुवर्तनं,

अनुगमनानें जें वर्तन तें. कृ. वृत्तधा.

वर्तनअ. अनुकूलता. अ. न.

अनुवाकः अनुच्यंतं अनुवाकः, वा

रवारउच्चारण केला जातो जी तो. कृ.

वचधा. परिभाषणअ. वेदांचा अव

यव. अ. पु.

अनुशयः अनुशयनमनेन वातशयः

अनुशयन ह्य. पश्चात्ताप अथवा तो

आहे जेणें करूल तो. कृ. शीतधा.

स्वप्रअ. दीर्घदेव. २ पश्चानाप. ३ अनु
बंधश्चात्तअ. अ. पु.

अनुष्ठा: नउष्ठा: अनुष्ठाः, नहे जो उ
ष्ठातो. स. उष्ठा नहे नो. २ आलस्थयु
क्त. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अनुहार: अनुहरणामनुहारः, अनु
हरणजें तो. क. इहंथा. हरणअ. आ
नुकरणकरणें. अ. पु.

अनूनकं: जनयतीतिजनं नऊनमनूनं
अनूनमेवअनूनकं, अपूर्णहोतें जें तें
ऊन नहे जें ऊन ह. नून तें अनून -
अनूनजें तें च अनूनक. न. स्वभाव. १
वश. अ. न. ३ पूर्वजना. अ. पु.

अनूचान: अन्ववोचदितिअनूचानः
सांगवेदाध्ययन कविताझालाजो तो.
क. वचथा. परिभाषणअ. चकासांग
वेदाध्ययनकर्ता. वि. अ. पु. न. आवं.
स्त्री.

अनूनं: जनयतीत्यूनं नऊनमनूनं,
ऊनपनि ह. नूनहोतें जें नें ऊन नहे
जेऊन तें. स. संपूर्ण. वि. अ. पु. न.
आवंस्त्री.

अनू कं: अनूनमेवअनू कं, अनू
नजें तें च अनू. क. न. परिपूर्ण. वि.
अ. पु. न. आवंस्त्री.

अनूपं: अनुमनाआपोअत्रोतिअनूपं,
अनुगत ह. प्राप्तआहेन उदकें जाने
गर्षीतो. स. जलप्राप ह. पाणयल
धूमदेश. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अनूरु: अविद्यमानावूरूपस्येत्यनू
रुः, नाहीं आहेन ऊरु ह. माआजा
सतो. स. सूर्यसारथि. उ. पु.

अनृजु: नऊजुः अनृजुः, नहे जो क
जु ह. सरक तो. स. वक्र. वि. अ. पु.
ईउस्त्री. उ. न.

अनृतं: नऊतमनृतं, नहे जें ऊत ह.
मत्य किंवा उच्छशीलादि तें. स. अनृ
तप्राषण. १ रुषिकर्म. अ. न.

अनेकपः: अनेकेनकवेणसुरवेनच
पिबतीतिअनेकपः, अनेक ह. तुंडाहं
डानें व सुरवानें उदकपान कर्षितो जो
तो. क. पाथा. पानअ. हत्ती. अ. पु.

अनेउसूकः: नएउसूकोस्मादनैउसू
कः, नाहीं आहे एउसूकजाहून तो.
सं. सुकाअसूनवेहरा. १ आंधवा. ३
शव. अ. पु.

अनेहा: नईहतइत्यनेहाः, नाहीं नें-
हाकरीनजो तो. क. इहंथा. वेहाअ.
काठ. स. पु.

अनोक्कहः: अनसः अकंनभिहंतीति

अनोकहः, शकटाच्चागतीतें प्रतिबंधक
रितो जो तो. कृ.हनधा.हिंसाभ
वृक्षविशेष. अ.पु.

अंतःपुरं अंतरेपूरेगृहंअंतःपुरं,
अभ्यन्तराचारायीं जें गृहमें स.राजां-
वें स्त्रीगृह. अ.न.

अंतः अंतनमंतः, अंतनह्य. नाश-
जातो. कृ. अनिधा. बंधनअ. मरण
२. नाश. ३. समाप्ति. अ.पु. ४. शोचरत्ना
वि. अ.पु. न. आकं. स्त्री.

अंतकः अंतकरोतीत्यंतकः, अंत-
ह्य. मरणान्त नाश करितो जो तो. कृ.
हंथा. करणअ. यम. अ.पु.

अन्तरं अन्तरान्तिअन्तरं, अन्तानें दे-
नें जें तें. कृ. राधा. दानअर्थ. अव-
काश. २. अवधि. ३. पांथरूप. ४. आ-
च्छादन. ५. जेद. ६. छिद्र. ७. अवसर
८. मध्य. ९. अन्तरात्मा १०. साहरय. अ.
न. ११. आत्मीय. १२. अन्तरेहियं.
२. मासांतरेदेयं. ३. अन्तरेशाटकाः.
४. पर्वतांतरितोरविः. ५. यदंतरंसर्ष
पशैलराजपोः. ६. प्रहरांतरेप्रहर्तव्यं.
७. अन्तरंगः सेवकः. ८. आवघोरन्तरे
पर्वतः. ९. दृष्टान्तरेज्योतिरूपः. १०.
५. कारस्पृहकारोन्नरनमः. ११. अथ

मत्स्यनरोमम. वि. अ.पु. न. आवं. स्त्री

अंतरा अन्तरेतीतिअंतरा, मध्यकू-
षार्थी गगनकरितो जो तो. कृ. इण्
घा. गतिअ. मध्यमार्गी. उ. लांसां
चांतराअन्तरेण वाकमंडलुः. अ.व.

अन्तरायः अन्तर्मध्ये अन्तरस्यबाव
धानस्यवा अयनमन्तरायः, कृ. अ
यथा. गतिअ. विघ्न. अ.पु.

अन्तरालं अन्तरलानीतिअन्तरालं,
अन्तर ह्य. मध्य त्याग्रनलातिग्रहण
करितें जें तें. कृ. लाधा. आदानअ.
मध्यमार्गीचा अवकाश. अ.न.

अन्तरिक्षं अन्तरीक्षं अन्तःक
क्षाणिनह्यत्राणि अस्मैत्यन्तरिक्षं,
अभ्यन्तराचारायीं आहेत ऋक्षेण ह्य.
नक्षत्रेजीतीं ज्याच्चाते. स. आकाश.
अ.न.

अन्तरीपं अन्तर्यन्ता. आपः अत्रेति
अन्तरीपं, अन्तर्मन आहेत उदके ज्यो-
चेदायीतें. स. द्वीप ह्य. चैट. अ.न.

अन्तरीचं अन्तरेभवंअन्तरीचं, परि-
धानाविषयीं ज्ञालें जें तें. त. नेसा
वचाचें वस्त्र. अ.न.

अन्तरे विग्रहादिभवं अन्तरा शब्दा
प्रमाणं.

अंतरेण विग्रहादिमध्यार्धपर्यंतपूर्व
 अन्वप्रमाणं. ३. सासारी. ३. वांचून
 धविना. ७. लोमांशान्तरेणकमंडलुः।
 २. स्तदंतरेणक्षणमेतत्. ३. पुत्रमंतरे-
 षागतः पिता. ४. अंतरेचंडालगृहाः।
 अथय.

अंतर्गतं अंतर्गम्यतेत्यइत्यंतर्गतं,
 अस्मंतराचादार्थीजेंलीनतें. ह. गम्ब
 धा. गतिअ. विस्मृनदिसरलेंलें. वि.
 अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अंतर्द्वारं अंतःस्थितंद्वारंअंतर्द्वारं,
 अंतःस्थित जेंद्वारतें. स. गुप्त-
 द्वार. अंत.

अंतर्धा. अंतर्द्धिः अंतर्धानंअंत
 र्धा. अंतर्धानजेंती. ह. दुधात्र्या.
 धारणअ. आच्छादन. आ. स्त्री. ३. स्त्री

अंतर्मनाः अंतर्मनोस्यअंतर्मनाः,
 अस्मंतराचेराथी स्तिन्नआहे मन्त्रजा
 चेंतें. स. व्यग्र. वि. स. पु. स्त्री. न.

अंतर्वेशिकः अंतर्वेशिनियुक्तःअं
 तर्वेशिकः. अस्मंतरगृहींजोनियुक्त
 मो. न. अंतःपुरीषोजिलेला. अ. पु.

अंतर्वस्त्री अंतरस्वस्थां गर्भइतिअं
 तर्वस्त्री, अस्मंतरांआदे गर्भजीच्याती
 न. मचेदरस्त्री. ई. वं. स्त्री.

अंतर्वाणिः अंतर्वाणघतीत्यंतर्वाणिः,
 अस्मंतराचेराथी शब्दकरितोजोतो.
 ह. वण्धा. शब्दअ. शास्त्रज्ञाणणा
 रा. वि. इ. पु. स्त्री. न.

अंतावसायी अंनमवसितुंशीलम
 स्यअंतावसायी, अंताप्रत अवसितु
 ह्य. अंतकर्मविषयींआहेस्वभावजा
 चातो. ह. षोधा. अंतकर्मअ. नापित
 नाची. न. न.

अंतिकः अंतोस्वास्तीत्यंतिकः, स
 मीपभाग आहे जास्त तो. न. जवळचा
 वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अंतिकतमं अतिशयेनअंतिकं-
 अंतिकतमं, अतिशयेंकरूनजेंस
 मीपतें. न. फारजवळचें. वि. अ. पु.
 न. आचं. स्त्री.

अंतिका अंतलतेवअंतिका, अग्नि
 बंधनकरिजेतेंजीचेराथींती. ह.
 अतिधा. बंधनअ. चूल. आचं. स्त्री.

अंतिकाश्रयः अंतिकेआश्रयने-
 आश्रयणंचाअंतिकाश्रयः, समी
 पभागीआभिजेतो अथवा आश्र
 यणजेंतो. ह. श्रीत्र्या. सेनाअ.
 समीपाश्रयण. अ. पु.

अंतेवासी अंतेसमीपितस्तुंशील

गम्येत्यनेवासी. गुरुसमीपवास कर
पयाचा आहे स्वभाव जाचा. क. वरा
धा. निवास अ. शिष्य. २ चांडाल. न. पु.

अंत्यं अंतेभवंतं अंत्यं, अंतीं जें उरान्न
तें. त. शेवटनें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अंत्रं अंतनीति अंत्रं, बंधन करितें जें
तें. क. अतिधा. बंधन अ. आंतडं. अन.

अंदिका अंचनेत्र अंदिका, क. अ-
दिधा. बाकी सर्व अंतिका श. म.

अंदुकः अंचतं नने वि अंदु. संब अंदु
कः बंधन होतें जीणें नी अदू तोच अं
दुक. त. तौकळ व्हेडी अ. पु.

अंदूकः अंदूरेव अंदूकः, अर्थादि सर्व
पूर्व शब्दा प्रमाणें.

अंधकरिपुः अंधकर्मरिपुः नाशः
कः अंधकरिपुः, अंधकामुगान्चा जो
रिपु तो. स. शंकर. अ. पु.

अंधः अंधयतीत्यंधः, अंधअयवा द
द्विरांध करिते जें तें. क. अंधधा. दृष्यु
पयात अ. आंधळा. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री. २ स. न.

अंधकारः अंधनं अंधः अंधं करोती
त्यंधकारः, आंध्यातें करितो जो तो.
क. कृमूधा. करण अ. काळोख. अ.
पुत्रिं.

अंधतमसं अंधयतीत्यंधं अंधं च न-
तमश्च अंधतमसं, अंध करितें जें तें
अंध, अंध असें जें तम तें. स. गाढ आं
धार. अ. न.

अंधः अंधयतीत्यंधः, मदद्वारा अंधी-
भूत करितें जें तें. क. अंधधा. दृष्यु-
पयात अ. अन्न. स. न.

अंधुः अंधयतीत्यंधुः, दृष्टीला उपया
त करितो जो तो. क. अंधधा. दृष्युप
यात अ. कूप. उ. पु.

अन्नं अद्यते स्म इत्यन्नं, मक्षिलें जाणें
जें तें. क. अदधा. मक्षण अ. मक्षण
केलेलें. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री. २
शिजलेलें धान्य. अ. न.

अन्यः अनतीत्यन्यः, अन्याचा विरो
धपूर्वक जगतो जो तो. क. अनधा. प्रा
णन अ. दुसरा. वि. अ. पु. न. आवं.
स्त्री.

अन्यतरः द्वयोरन्यो अन्यतरः, दो
होमध्ये जो एक तो. अन्य एवान्यतरो
कारिणा अन्य जो तोच अन्यतर. त. दो
दोतून एक. लिं. हू. म.

अन्यतरेद्युः अन्यतरस्मिन्नहनि
अन्यतरेद्युः, दोहो दिवसांतून कोण
त्या एके दिवसां. त. अन्यतर दिवसां.

त्याअर्थी-उ. अन्यतरेषु. वितरंद्र
ह्यसि. अद्य:

अन्येषु: अन्यस्थितानि अन्येषु: अ
न्यदिवसाचेवार्थी. त. अन्यदिवसी-
त्याअर्थी. उ. अन्येषुनात्मानुचरस्य
भावे. अद्य.

अन्वहं अहमिन्द्रियमनुगच्छति-
इतिअन्वहं, इन्द्रियापतअनुगमन
करिते जेतें. ह. गन्धधा. गतिअ.-
इन्द्रियालुसरण त्याअर्थी. अद्य.

अन्वह् अन्वचतीतिअन्वह्, अनु
लसून जेतें. ह. अनुधा. गतिअ.
अन्वह्नात्वाअर्थ. अद्य.

अन्वयः अन्वीयतेइतिअन्वय. -
अनुलसून गमन करिजेतो जे
तो. ह. इषधा. गतिअ. वंशकुल.
अ. पु.

अन्ववायः अन्ववायतेअन्ववायः,
अनुलसून गमन करिजेतो जेतो. ह.
अपधा. गतिअ. वंश. अ. पु

अन्वाहार्यं अन्वाहरिषतेतदन्वाहा
र्यं, मासमासी ह्य. शनिमासी करिजे
तें जेतें. ह. वृषा. हरणअ. मासि
ह्यार्य. न.

अन्विष्टं अन्वेष्यतेत्याइत्यन्विष्टं, शो

धित्तैलें जेतें. ह. इषधा. गतिअ. शो
धित्तैलें. वि. अ. पु. न. आत्वं. स्त्री.

अन्वीक्षणं अन्वीक्षाअन्वीक्षणं,
अवलोकनजेते. ह. ईशधा. दर्शन
अ. शोधणें. २ पाहणें. अ. न.

अन्वेषणं अन्विष्टिरन्वेषणं, धर्मा
दिकाचें अवलोकन ह्य. अत्यासक्ति
पूर्वक. शोधन जेतें. ह. इषधा. गति-
अ. शोधणें. अ. न.

अन्वेषणा अन्वेषणमन्वेषणा, अ
न्वेषण ह्य. शोधन जेतें. ह. इषधा.
गतिअ. धर्मादिकाचें शोधन करणें.
आत्वं. स्त्री.

अन्वेषितं विग्रहादिसर्वं अन्विष्टं श
ब्दप्रमाणें.

अपकारगीः अपकाराद्योगीः अप
कारगीः, वाशार्थक जीवाणी ती.
स. अपकारकभाषण. इ. स्त्री.

अपक्रमः अपक्रमणमपक्रमः,
अपक्रमण ह्य. सुद्रापासून पलाप
न जेतें. ह. क्रमुधा. पादविक्षेपअ.
पलापन, पळणें. अ. पु.

अपगा अपांसमूहो आप तेन गच्छ
तीतिअपगा, उदक समुदाधानें गम
न करित्से जीती. ह. गन्धधा. गतिअ.

नदी-आवं-स्त्री.

अपघनः अपहन्यते इत्यपघनः, ह
नन क्रेला जानो ह-नाडिला जानो -
जो तो. कृ. हनधा. हिंसाअ-शरीरात्
अवयव. अ-पु.

अपचयः अपचयनमपचयः, अप
चयनजें तो. कृ. चिञ्धा. चयनअ-
अपहार. २ नाश. अ-पु.

अपचाचितं अपचितं अपचा
च्यतेस्येत्यपचायितं, पूजितकैले-
जें तें. कृ. चाचृधा. पूजाअ-पूजले
ला. वि. अ-पु. न-आवं-स्त्री.

अपचितिः अपचायनमपचितिः
पूजनजें ती. कृ. चाचृधा. पूजनअ-
पूजा. २ नाश. ३ प्रापश्चित्त. ४ स्वर्च-
पदान. ई. स्त्री.

अपटांतरं परेनांतरं पटांतरं नप-
टांतरमपटांतरं, वस्त्रानें जें अंतर -
तें पटांतर नाही जें पटांतर तें अप
टांतर. स. सल्लग्न. अवळचा. वि. अ-
पु. न-आवं-स्त्री.

अपट्टः पटोरन्यः अपट्टः, पट्ट ह-
नियोगीत्याहून जो भिन्नतो. स-योगी.
२ असमर्थ. वि. उ-पु. स्त्री. न-ईवं-
स्त्रीलिं.

अपत्यं नपतत्वस्मादित्यपत्यं, नाही
पतन पावत पिता जापासून तें. कृ. प
त्त्या. गतिअ-मूल, बालक. अ-न.

अपत्रपा अपत्रपयतीत्यपत्रपा, ल
ज्जित करित्ते जी ती. कृ. त्रपूष्धा. ल
ज्जाअ-लोकलज्जा आवं-स्त्री.

अपत्रपिष्णुः अपत्रपतेतच्छीलः
अपत्रपिष्णुः, लज्जाशील जो तो. कृ.
त्रपूष्धा. लज्जाअ-लोकलज्जाबाळ
गणारा. वि. उ-पु. स्त्री. न.

अपथं अपगतः पंथाः अपथं, अपग
त ह-विरुद्ध जो मार्ग तें. स. कुमार्ग.
अ-न.

अपंथाः अपगतः पंथाः अपंथाः,
अपगत ह-वाइंट जो मार्ग तो. स.
कुमार्ग. न-पु.

अपदानं अपदीयतेतदपदानं, पूर्ण
चरितजें तें. कृ. दुदाचृधा. दानअ-
पूर्वांचिंचरिच. २ प्रशस्तकर्म. अ-न.

अपदांतरं पदेनअंतरं पदांतरं न
पदांतरं अपदांतरं, पदानें जें अंतर तें
पदांतर नद्दे जें पदांतर तें. स. सल्लग्न,
अवळचा. वि. अ-पु. न-आवं-स्त्री.

अपदिशां दिशोर्मध्ये अपदिशां, दिशां
जें जें मध्यतें. स. दोन दिशांचा मध्य-

भाग. अ न.

अपदेशः अपदिश्यते अतद्रूपेणेत
पदेश, भिन्नरूपत्वात् अपदेशिजे-

ताजो तो. क. दिशधा अतिसर्जन-

अ. कपर. २ लक्ष. ३ भिमिस. अ. पु.

अपध्वस्तं अपध्वस्यते सम्यत्पध्व
स्तं, भस्मिंतकेलजो तो. क. ध्वंसधा.

अधःपतनअ. निर्भस्मिंत. २. नुरलेला

वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अपशंशः संस्कृतादपशंशस्यप-

शंशः, संस्कृता पासून श्चह होतो

जो तो. क. शंशुधा. अधःपतनअ.

अपशब्. अ. पु.

अपयानं अपगतंचानमपयानं, अ

पमत ह्य. पसकान्त जें यान ह्य. गम

अ. न. २. सततक्रिया करणारा. उ. -
अपरस्यराः सार्धांगच्छंति. वि. अ. पु. -
न. आवं. स्त्री.

अपराजिता नपराजिता अपरा

जिता, नव्हेजी पराजित ती. स. वि

ण्युकांतानावाची एकवचनोषधि. २. गो

कर्णिवीवेल. आवं. स्त्री.

अपराद्धपृषक्तः अपराद्धः पृष

क्तोस्मादपराद्धपृषक्तः, लक्ष्यापासू

न श्चह आहे बाण जाना तो. स. जा

नाबाण लक्ष्यास. चुकलेला. अ. पु.

अपराधः अपमतः राधो राधनमस्मा

दित्यपराधः, गेली आहे सिद्धिजा पा

सूनतो. स. अन्याय. अ. पु.

अपराहः अहः अपरोभागः अप

राहः, दिवसाचा जो अपर भाग तो.

स. दिवसाच्या दोन भागांतील दुस

रा भाग. व पांचांतील चवथा भाग.

अ न.

अपरेद्युः अपरस्मिन्नहनि अपरे

द्युः, अपर दिवसानेवाधी. त. दुसऱ्या

दिवशीं त्या अर्थी. उ. आगतानपरेद्यु

स्मान्. अन्व.

अपरोहं अह्याः परमिति परोहं,-

नपरोहपपरोहं, अहीला जें पर

तें परोक्षः नह्ये जें परोक्ष तें सः पत्य
 सः वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अपर्णा नविद्यंते पर्णान्यस्वा इति अ
 पर्णा, नाही आहेत तपकालीं पक्ष्य
 त्वें करून पर्णे हि जीस ती. सः पार्व
 ती. आवं. स्त्री.

अपलापः अपलपनमपलापः, अप
 लपनजें तो. कृ. लपधा. चक्रवाणिः
 अ. निषेधवचन. अ. पु.

अपवर्गः पापेभ्यः अपवर्ज्यंत इत्यप
 र्गः, पापां पासून वर्जित करितो जो कृ
 षुब. मोक्ष. २ त्याग. अ. पु.

अपवर्जनं अपवर्ज्यते तदपवर्जनं,
 देव जें तें जें तें. कृ. वृजिधा. वर्जन अ.
 दान. अ. न.

अपवादः अपवदनमपवादः, भनि
 क्रम करून जी उक्ति तो. प्रसंभा क
 रून प्रापण. २ आज्ञा. अ. पु.

अपवारणं अपवार्यतेऽनेनेति अ
 पवारणं, आच्छादिजेने जेणें करून
 तें. कृ. वृद्धा. आच्छादन अ. आच्छा
 दन. अ. न.

अपवादः अपकृष्टंसीदतीत्यपवादः
 नीच जें में होय तें में विशरण पावतो
 सः स्वेद सुक्त राहतो जो तो. कृ. पट्ट

धा. विशरण अ. नीचं. २ पानर. अ. पु.
अपशब्दः शब्दात् अपशब्दः अपश
 ब्दः, शब्दा पासून शब्द झाला जो तो.
 सः अपशब्दः. अ. पु.

अपशुः अपतिष्ठतीत्यपशुः, पतिकू
 लत्वं करून स्थित जो तो. कृ. घाधा.
 गतिनिवृत्ति अ. विपरीत. वि. उ. पु.
 स्त्री. न.

अपसदः विश्वादि सर्व अपसादश
 द्वा प्रमाणें.

अपसर्पः अपसर्पतीत्यपसर्पः अनि
 यत मार्गानें गमन करितो जो तो. कृ.
 सृष्ट्या. गति अ. वातमीदार. अ. पु.

अपसव्यं अपगतं सव्यादपसव्यं,
 सव्या पासून जें अपगत तें. सः दक्षि
 ण ह्य. उजवें अंग. २ विपरीत. वि.
 अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अपस्करः अपकीर्यते स्वस्वस्थाने
 विक्षिप्यतेऽपस्करः, स्वस्वस्थानीं तां
 रिजेतो जो तो. कृ. कृधा. विक्षेप अ.
 रथावरण. अ. पु.

अपस्नातः अपगतः स्नातः अपस्ना
 तः, मृता प्रतस्नान केला जो तो. सः
 मृतो देशानें स्नान केलेला. अ. पु.

अपहारः अपहरणमपहारः, अप

हरण जेतो. कृ. लृ. अ. धा. हरण अ.
हरण करून घेणें. अ. पु.

अपांगः अपरुहान्यंगानियस्मादि
• सपांगः, अपरुह ए. आदर्शित आ
हेत अवयव जा पासून तो. डोळ्यां -
चा एक देश. २ कपाळावरील कस्तू
रीन्द्र वगेरे तिळक. अ. पु.

अपांगदर्शनं अपांगेन दर्शनमपां
गदर्शनं, नेत्र प्रांतें करून जें अवलो
कन तें. स. लुरडून पाहणें. अ. न.

अपाची अपांचितसूर्यमित्यपाची,
मध्यभागीं सूर्यांतें पूजित करितो.
जीती. कृ. अंतुधा. गतिपूजन अ.
दक्षिणादिशा. ईशं. स्त्री.

अपानः अपानं तनेनेति अपानः।
ज्याचा बाह्यपानें प्राणि जीवना पा
वतात तो. कृ. अनधा. प्राणन अ.
पुरदारवा बाहु. २. पुरदार. अ. ऊ.
अ. न.

अपमार्गः अपमार्जतनेनेति -
अपामार्गः, शुद्धि करिताहेत जेणें
करून तो. कृ. मूत्रधा. शुद्धि अ. -
आकड्याचें साठ. अ. पु.

अपांपतिः अपांपतिरपामि,
अपृ ज्यात्मन्वोपति तो. क. य.

मुद्र. इ. पु.

अपातृतः अपगतमाहृतमावरणं
यस्येसपातृतः, अपगत ह्य. गेलें.
आहे आवरण जाचें तो. स. स्वतंत्र
वि. अ. पु. न. आंचं. स्त्री.

अपासनं अपास्यतेतदपासनं, मा
पिजेतें जेतें. कृ. अस्धा. क्षीपण अ.
वध. अ. न.

अपि अपिपतीत्यपि निर्णयादिका
लानजाणणारा. कृ. पिधा. गति अ.
शंका. २. निंदा. ३. समुच्चय. ४. यथा.
५. मय. ६. संभावनाद्या अर्था. ७. अ
पिचीरो भवेत् २. अपिसिंचेसबाहुं.
३. क्षिपंपालयपुत्रमपि. ४. अपिजाना
सिद्धिचित्तं. ५. अपिस्याणुं जयेद्दामः
अप्यय.

अपिधानं अपिधीपते अनेनेत्यापि
धानं. आच्छादन करिजेतें जेणें क
रून तें. कृ. दुधाअधा. धारण अ.
आच्छादन. अ. न.

अपिनहः अपिनहानेस्मापिनहः
अपिधानिन केलेल्या ह्य. पांपरुणये
तलेला जो तो. कृ. नहधा. बंधन अ.
अंगावर बस्य घेतलेला. वि. अ. पु.
न. आंचं. स्त्री.

(४०)

(अ.)

विग्रहकोश.

(अ.)

अपूपः नपूपतेइतिअपूपः, नाहीं
विशरण पावत ह्य-आचने वगैरे पे-
क्षां फार दिवस टिकतो जोतो. कृ. पू-
यीधा. विशरण अ. कडा. धारणा अ
नरसा वगैरे. अ. पु.

अपोगंडः नपोगंडः अपोगंडः, नहे
जो पोगंड ह्य. परिपूर्णाचचव तो. स-
स्ततः सिद्धचूना वचव. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अप्यतिः अपांपतिरप्यतिः, उदकां
चा जो स्वामी तो. स. वरुण. इ. पु.

अपिप्तं अपांपित्तमिव अपिप्तं, उ-
दकांच्या पित्तासाररवे जें तें. स. अ-
ग्नि. अ. न.

अप्रकांडः नप्रकांडोस्येति प्रतीत्य
प्रकांडः, नाहीं आहे प्रकांड ह्य. कां-
डीं जास तो. स. जास कांडे नसून
सुकालाच खांच्या कुटले ला वृहस.
अ. पु.

अप्रशुणः प्रशुणात्भिन्नः अप्रशु-
णः, प्रशुणाहून जो भिन्न ह्य. प्रशु-
णविरोधी तो. स. व्याकुल. वि. अ.
पु. न. आवं. स्त्री.

अप्रत्यक्षं नप्रत्यक्षं अप्रत्यक्षं, नहे
जें प्रत्यक्ष तें. स. इंद्रियातीत ह्य. अ-

तींद्रिय. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अप्रधानं प्रधानादन्यत् अप्रधानं,
प्रधानाहून जें भिन्न ह्य. इतर तें. स.
सुख्यनहे तें. अ. न.

अप्रहतं नप्रहन्यते हलादिभिर
प्रहतं, हलादिकांनीं जें कृष्ट केलेलें
नाहीं तें. कृ. हनधा. हिंसा अ. नाग
रलेलें नाहीं असें शेत. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अप्राग्र्यं प्राच्याद्भिन्नमप्राग्र्यं, प्रा-
ग्र्याहून जें भिन्न तें. स. अप्रधान. वि.
अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अप्सरसः अश्वः संसरंतीत्यप्सर-
सः, उदकापासून संसरण पावता
तज्यासा. कृ. सृधा. गति अ. देव
लौकींच्या स्त्रिया. स्. स्त्री. व.

अफलः नफलान्यस्येति अफलः,
नाहीं आहेत फलें जीं तीं जास तो.
स. फलहीन वृक्षादिक. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अवहं नवधनेस्म इत्यवहं, संवंधा
दिकानें बांधिलें नाहीं ह्य. विसंगत
बोलणें जें तें. कृ. बंधया. बंधन अ.
अर्थहीन भाषण. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अबद्धसुरतः अबद्धसुरतं यस्याबद्ध
सुरतः, अभियमित आहोसुरतवाचं-
तो. स. ज्याचा सुरतानें अबद्ध भाषणें
बावंवार निघतात तो. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

अबला अल्पबलं यस्या अबला, अ-
ल्पआहे बल जीस ती. स. बायको. आ-
वं. स्त्री.

अबाधः नबाधायस्येत्यबाधः, नाही
आहे बाधा झ. पीडा जास तो. स. नि-
राबाध. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

अज्जः अजो जातः अज्जः, उदकां प-
सून जो जातें झ. उंसल तो. ह. जनी
अ. प्रदुर्भाव अ. चंद्र. २ शंसं. ३ क्रम
ह. अ. पु. २ अ. पु. ३ अ. न.

अब्धिः आपो धीयंते अचेति अब्धिः
उदकें जीतीं धीयंते अब झ. धारण-
रुमिनाहेत जाचेबायीं तो. ह. धारणा
धारण अ. समुद्र. ३. पु.

अधिकफः अयोः कफ इत्यधिक
फः, समुद्राच्या कफाच्या परीजो तो
स. समुद्रफेण. अ. पु.

अज्ञोनिः अज्ञोनिर्वस्यसः अ-
ज्ञोनिः, विष्णूचें अभिक्रमक आ-
हे उत विस्मान आचें तो. स. बसदेव

इ. पु.
अजिनीपतिः अजिनीनां पतिरजि-
नीपतिः, कमलिनीचा जो पति तो. स.
सूर्य. इ. पु.

अब्दः अपोददानीत्यब्दः, उदकानें
देतो जो तो. ह. दाण्धा. दान अ. मेघ.
२ वर्ष. ३ पर्वत विशेष. अ. पु. न. २ अ.
पु. ३ अ. पु. ४ मुक्तक मोथा. अ. पु.

अब्रह्मण्यं ब्रह्मणिसाधु ब्रह्मण्यं,
नब्रह्मण्यं अब्रह्मण्यं, ब्राह्मणाविष-
यीं जें साधु तें ब्रह्मण्य नव्हे जें ब्रह्मण्य
तें. स. बधानहं ब्राह्मणादिकांस सरो
व भाषण. अ. न.

अभयं नभयमस्मादित्यभयं, ना-
हीं आहे भय जें तें जा पासून तें. स.
काव्यावाक्याचें मूळ. अ. न.

अभया नभयमस्मा इत्यभया, नाही
आहे भय जें तें जोस हिंवा जी पासू-
न लोकांस ती. स. हिरआचें झालं.
आवं. स्त्री.

अज्ञाघणं नभाष्यतेतदभाषणं, ना-
हीं बोलिजेतें जें तें. ह. भाषणा. अ-
क्तवाक. अ. मोन. अ. न.

अभिकः अशीकः, अभिक्रमय-
ते अभिकः, इच्छा करितो जो तो. ह.

(४२) (अ.) विग्रहकोशः (अ.)

कमुधा. कांतिअः कसुक. कार्गादिष्ट.

वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अभिक्रमः अभिक्रमणमभिक्रमः
शत्रूवर जें गमनतें. कृ. कमुधा. पाद
विद्येपअ. निर्माचपणीं शत्रूवर शूरां
चे गमनतें. अ. पु.

अभिरव्या अभिरव्यानमभिरव्या,
अभिरव्यान हं. नामकिंवा शोभा
जोती. कृ. रव्यापा. प्रकथनअ. नाम
२ कीर्ति. ३ कांति. आबं. स्त्री.

अभिरव्यानं अभिशंसनमभिरव्या
न. अभिशंसन जेंतें. कृ. शंसपा. सु
तिअ लोकापवाद. अ. न.

अभिग्रहः अभिग्रहणमभिग्रह. अ.
भिग्रहण जेंतो. कृ. गृहपा. ग्रहणअ
कलहादान किर्पाद. अ. पु.

अभिग्रहणं अभितोग्रहणमभिग्र
हण. आसमंता द्वागीं जें ग्रहणतें. कृ.
गृहपा. ग्रहणअ. चोबं. अ. न.

अभिघाती अभिहतुंशीलमस्या
भिघाती. नाश करणवा आहे स्वभा
व जानतो. कृ. हनपा. हिंसाअ. श
३ इ न ३

अभिचारः अभिचरणमभिचारः
अभिचरण जेंतो कृ. चरथा. गति

अ. हिंसात्मक कर्म. अ. पु.

अभिजनः अभिजन्यतइत्यभिजन,
उत्पन्न होइजेतो जो तो. कृ. जनधा. ज
ननअ. वंश, कुल. २ कुलमुख्य, कुलदी
पक. ३ चाकरलोक. अ. पु.

अभिजातः अभिजायतेस्माभिजा
तः, सर्वत्र प्रसिद्ध झाला जो तो. कृ.
जनीधा. प्रादुर्भावअ. कुलीन. २ पंडित
३ नीतिमान्. वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अभिज्ञः अभित. सर्वतो जानातीत्य
भिज्ञ. सर्ववेत्ता जोतो. कृ. साधा. अ
वबोधनअ. प्रवीण. वि. अ. पु. न. आबं.
स्त्री.

अभितः अभिमुखउपपत्तइतिवा.
अभित, सत्युर किंवा दोही कडून.
न. सन्मुख. २ सामीप्य. ३ दोहोकडून.
४ शीघ्र. ५ साकल्य. ७. शराणसीमभि
तोभागीरधिः. अभितोहिंस्वकोहंति.
अभितः कुरुचामरी. ३ अभितोपीथ
४ अभितोवनदाद. अ. च.

अभिधानं अभिधीयतेनदभिधानं,
अभिधीयते ह. बोधिजेतें जेंते कृ.
धीधा. अनादरअ. नाम. अ. न

अभिधा अभिधानमभिधा, नि
रंतर परकीय द्रव्याचें चित्त जेंती कृ

(अ.)

विग्रहकोश.

(अ.)

(४३)

धैर्याः चिंता अ- दुःसत्याच्चाधनाची
इच्छा-आबं-स्त्री.

फर प्रशस्त-३ शूषित-४ कोपिह-वि-
अ-पु-न-आबं-स्त्री.

अभिनयः अभिसुरवेनघोनीयने ;
नेनेत्यभिनयः, अभिसुरव्यत्वाने ह्य-
सन्धुरवत्तें करून वाक्यार्थ नेइजेतो-
ह्य-जाणविला जातो जेणे करून तो-
ह-नीश्रुधाः प्रापण अ- हस्तादिकाने
इतरांस आपण ह्तरच्या वाक्याचा-
अर्थाचा भाव करून दाखविणे. अ-
पु.

अभिपन्नः अभिपद्यतेस्वाभिपन्नः
आपत्ति पावता झाला जो तो- ह- पद
धा- गतिअ- ज्यास विपत्ति प्राप्त झाली
तो- २ अपराधी- ३ शत्रूनें आकांत-
वि-अ-पु-न-आबं-स्त्री.

अभिनवः अभिज्ञपतइत्यभिनवः
स्तविजेला जो तो- ह- श्रुधा- स्तुतिअ-
नूतन, नवा- वि-अ-पु-न-आबं-स्त्री

अभिप्रायः अभिप्रचयं अभिप्रायः
अभिप्रचयजे तो- ह- श्रुधा- तर्पण
अ- आशय-अ-पु.

अभिनिर्मुक्तः अभिसर्वसायंत
नं कर्म निश्चयेन मुक्तयेनाभिनिर्मुक्तः
सायंतकाल वें कर्म निश्चयें करून सो-
डलें आहं जाने तो- स- सूर्याचा अ-
स्तमान कार्त्ती निजलेला- वि-अ-पु-
न-आबं-स्त्री.

अभिभूतः अभिभूयतेस्मेत्यभिभू-
तः, अभिभवलेला ह्य- पराजय पा-
विजेला जो तो- ह- श्रुधा- ज्ञाना अ- न-
राभव पावलेला- वि-अ-पु-न-आबं-स्त्री

अभिनिर्घाणं अभिनिर्घातिरभि-
निर्घाणं, सन्धुस्वगमनजेतें ऋ-धा
धा- प्रापण अ- प्रशण-अ-न-

अभिमर्दः अभिमर्दनमभिमर्दः,
आसयंताद्गागीं जें मर्दन तो- ह- श्रु-
दधा- होद अ- सुद्ध-अ-पु.

अभिनीतः अभिनीयतइत्यभिनी-
तः, नीतीला अनुसरिजेतो जो तो-
ह- श्रुधा- प्रापण अ- नीतीच २

अभिमानः अभिसर्वतोमानः अ-
भिमानः अभिमननमभिमानोवा,
आसयंताद्गागाचा राधीं जोमान ह्य-
णजे गर्व तो- अथवा जाणणे जें तें-
स- २ ह- मीश्रुधा- हिंसा अ- अहंकार
२ गर्व- ३ ज्ञान- ४ प्रेमा- ५ हिंसा- अ-
पु.

अभियातिः अभितोबलीनिअभि

यातिः, नाशकुन्दीनें सच्युतव येनो जो

तो. कृ. याथा. प्रापण अ. शत्रु. इन्द्र.

अभियाती अभियन्तुंशीलमस्येत्वभि

याती, हनन करय्याचा आहे स्वभाव

जाचा तो. कृ. याथा. प्रापण अ. शत्रु.

इन्द्र. पु.

अभियुक्तः अभियुज्यतइत्यभियु-

क्तः, नियोजिला जो तो. कृ. युजिर्-

धा. योग अ. मांही. अ. पु.

अभियोगः अभियोजनमभियोगः

अभियोजन जें तो. कृ. युजिर्धा. योग

अ. फिर्दा. इन्द्रुतमद्य. अ. पु.

अभिरूपः अभिलक्षणरूपमस्याभि

रूपः, पाहण्यास योग्य आहे रूप क्ष.

स्वरूप जाचें तो. स. पंडित. अ. पु.

अभिलावः अभिलवनमभिलावः

अभिलवन जें तो. कृ. कुव्धा. छेदन

अ. धान्यादि कृषिशांचे छेदन. अ. पु.

अभिलाषः अभिलषणमभिलाषः

अभिलषण जें तो. कृ. लषा. कांति-

अ. इच्छा. अ. पु.

अभिलाषुकः अभिलष्यतिनच्छी-

लः अभिलाषुकः अभिलाषशील

इच्छाशील जो तो. कृ. लषा. कांति-

अ. अभिलाषशील. वि. अ. पु. न. आ

बं. स्त्रीलिंगीं.

अभिवादकः अभिवादयतिनच्छी

लः अभिवादकः, अभिवादनस्वभाव

चा जो तो. कृ. वदिधा. अभिवादन अ.

वदनशील. वि. अ. पु. न. आबं. स्त्री.

अभिवादनं अभिमुख्येनवाद्यने-

आशीः क्रियते अनेनेनि अभिवादनं,

अभिसुरचत्तानें आशीर्वाद करिजे

तो जेणें करून तें. कृ. वदधा. संदेशव

चन अ. नामगोचोच्चार पूर्वक जो नम

स्कार तें. अ. न.

अभिव्याप्तिः अभिव्यापनमभि

व्याप्तिः, आरामंतात् भागीं जें व्याप

न ती. कृ. आपूधा. व्याप्ति अ. सर्वत्र

व्याप्ति. इ. स्त्री.

अभिशास्तः अभिशास्यतेस्म इत्यभि

शास्तः. अभिशापिजंला जो तो. कृ. श

सुधा. हिंसा अ. लोकापवादानें दूषित

वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

अभिशास्तिः अभिशासनमभिशा

स्तिः, अभिशासन जें ती. कृ. शासुधा-

हिंसादिक अ. याचना. इ. स्त्री.

अभिशापः अभिशापनमभिशापः,

अभिशापन झ. खोटेच पापीअसें झ

पणें जें तो. कृ. शपधा. आक्रोश अ.

मिथ्यापापोद्भव. अ. पु.

अभिषुतं अभिषूयतेस्मइत्यभिषुतं,

कंडुन कभिजेने जेते कू बुभ्रधा पीड

नअ. कांजिक अ न

अभिषंगः अभीषंगः अभिषंज

नमभिषंगः, प्रहृनीअभिषंजन ह्य-

संयतिजन्य भिष्या देणे उपमर्गचम्रा

नें हा अर्षां हांतो षंजधा संगअ-या-

जिषदान. अ. पु.

अभिषवः अभिसवनमभिषव, अ

भिसवनजे तो. कू. बुभ्रधा. स्वपन,

स्वान, सुरासंधान अ मद्यसंधान. २

सोमाभिषव, सोमवल्लीचें कंडुन. अ. पु.

अभिषक्तिः अभिषमनमभिषक्ति

अभिषमनजें ती. कू. षसधा. स्वप्रअ.

इ. स्त्री.

अभिषेयानं सेनाअभिषयानम

भिषेयान, सेनासहित शत्रुसमुद्रजें

जाणें तें. कू. याधा. प्रापणअ. शत्रुस

मुससेनासहितममन. अ. न.

अभिषुतः अभितः स्तुत अभिषु

तः, सर्वत्रस्तविजेलाजो तो. कू. हुभ्र

धा स्तुतिअ. स्तुतिदेनेला. वि. अ. पु.

न आर्षं. स्त्री

अभिसंधानः अभिसंधानमभि

संधानः, आसमंताद्वागेकरूनजेस

म्वक्षतन तो कू. पल्धा. गतिअ. हु

इ. अ. पु.

अभिसरः अभिसरतीत्याभिसर.

अभिलक्षून गमन करितो जो तो कू. सू

धा. गतिअ. नाकर. अ. पु.

अभिसारिका अभिसरतीत्याभिसा

रिका, गमन करित्ये जी ती. कू. सूधा.

गतिअ. नवस्थाचामर्जा प्रमाणें संके

तस्थानीं जाणावी स्त्री. आर्षं. स्त्री.

अभिहितं अभिषीयतेस्मइत्यभि

हितं, बोलिजेले जें तें. कू. बुभ्रधा.

धारणादिअ सांगितलेला. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

अभिहारः अभिहरणमभिहारः,

अभिहरणजें तो. कू. लुभ्रधा. हरण

अ. चोरी. २ अ. पु. त. प्र. ३ फिर्षाद. अ.

पु.

अभिहनः अभितो हन्वतेस्मइत्य

भिहनः, आसमंताद्वागीं प्रम्य रर्ष-

होता झालाजो तो. कू. इनधा. हिंसा

अ. पराधव पावलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

अभीष्टां अभिष्टौतीत्यभीष्टा, नि

रनव रूपार्थांका पाहून करिते जें ते कू

ह्युधा. तेजनअ. निरंतर. २ पुन पुनः
 ह्याअर्थो. उं. अप्रीह्यसुषोरपितस्यसो
 यणः, २ अप्रीह्यमस्तुपणतयानिदुर्ग
 मं. को. सर्वदाहादिअर्थ. आहे याशब्द
 चाअनव्यांत हिषार आटकतो तेहां.
 अ. न.

अप्रीषितं अप्र्याप्तुमिष्यते अप्रीषि
 तं, निकडून निकडून गम हावयाकार
 णें इच्छिजेतें जें तें. ह. आपूषा. व्या-
 सिअ. इह. प्रिय. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अप्रीरः अभिअभित ईरवतीनि अप्री
 रः, आसमंताद्ग्राहीं वनांतगमन करि
 तो जो तो. हं. ईरपा. यनिअ. गवची.
 अ. पु.

अप्रीरुः नप्रीरुः अप्रीरुः, स्थिरप-
 वानी प्रीरु नहे जीतीसशातावरी. उ.
 स्त्री. २ भिन्नानहे जो तो. वि. उ. स्त्री.
 न.

अप्रीरुपत्री नप्रीरुणिपत्रापघस्था
 अप्रीरुपत्री, नप्रीरु ह. स्थिरआ
 हेत पत्रें जी. वीं ती. अप्रीरु शब्दाचा
 पहिला अर्थ तोच याचा. ई. स्त्री.

अप्रीषुः ईषने इनीषुः, अभिगत ई
 षुः, सरलगमन करिवा हिंसाक
 रितो जो तो ईषु अभिगत ह. प्राप्त जो

ईषु तो. स. यजू. २ किरण. उ. पु.

अप्रीष्टं अभितइष्यतइत्याप्रीष्टं आसमंता
 द्ग्राहीं इच्छिजेतें जें तें. ह. ईषपाइछाअ. प्रिय वि
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

अप्यगः अभिसुरवमग्रमस्यास्तीत्यप्य
 गः, अभिसुरवआहे अग्रजीचे तो. त. स
 मीप. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अप्यंतरं अभिगतमंतरं अप्यंतरं, अ
 भिगत ह. विद्यमान जो अवकाश तें. स
 अंतराल, मधील, अवकाश. अ. न.

अप्यमितः अप्यमितेस्मइत्यप्यमित
 रोगिष्टशाला जो तो. ह. अमधा. रोगअ.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अप्यमित्रीणः अप्यमित्रीयः

अप्यमित्रः अमित्रस्याभिसुरवमम्य
 मित्रं तदलंगच्छत्यप्यमित्रीणः - शत्रू-
 चा जें सन्युवतें अप्यमित्र ह्यामतअ
 संत गमन करितो जो तो. न. जो शूर
 स्वसामर्थ्यें करून युद्ध करण्यास शत्रूच्या
 सन्युवजातो तो. अ. पु.

अप्यर्षाः अप्यर्दनेस्मइत्यप्यर्षाः, आ
 समंताद्ग्राहीं हिंसन करितो जो तो. ह.
 अर्दधा. हिंसाअ. समीप. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री.

अप्यवकर्षणं अप्यवहृष्यतेनेनेह
 प्यवकर्षणं, अप्यवकर्षण ह. आकर्षण

करिजेते जेणे करूननें. क. कृष्ण. वि
लेसन अ शल्पकादून टाकणे. अ. न.

अभ्यवस्कंदनं अभ्यवस्कंदनेइत्य
भ्यवस्कंदने, शोषणकरिजेतेजेते क.
स्कंदिरुधा. गतिशोषणअ. रूपदानेके
लेले गतिशोषण. अ. न.

अभ्यवदत्तं अभ्यव हीचनेस्यइत्य
भ्यवदत्तं, महारा केलेजेते क. ही-
ध न ज्ञाअ. मक्षित. रवाहेले. वि.
अ. पु. न आ. स्त्री

अभ्यारव्याने अभ्यारव्यातिरभ्यास्त्वा
ने, मिथ्याजेकचनेते क. स्वाधा. क
चनअ असत्याहंप, आरोप. अ. न

अभ्यागमः अभ्यागमनयभ्यागम.
शब्दाभ्यभिसुव स. सन्सुरवजापि
क. गन्धुधा. गतिअ. सुद. अ. पु.

अभ्यागारिकः अभ्यागारेनियुक्तः
अभ्यागारिक. गृहानावाषां अत्यंत
जो नियुक्त तो न. कुदुंबपोषणादिव्या
पारयुक्त वि अ पु न आ. स्त्री

अभ्यादानं अभिसुखेनआदानम
भ्यादान, अभिसुरवेकरूनजेआ
दान स. शारंभने. क. कुदात्रुधा. दा
नअ आरंभ अ न

अभ्यांतः विग्रहादि सर्व अभ्यामितश

श्याप्रमाणे

अभ्यामदः अभ्यामदनमभ्यामदं
सन्सुरवेषणा करणेजेते क. मृदु
धा शोदअ. सुद. अ. पु.

अभ्याशः अभ्यपयनइत्याभ्याशः, स
मीपव्यास करिजेतो जो तो. क. अभ्यू
इ. धा. व्याप्तिअ. समीप. वि. अ. पु.
न आ. स्त्री

अभ्यासः विग्रहादिसर्व अभ्याशश
श्याप्रमाणे.

अभ्यासादनं अभ्यासाद्यतेः भ्यासा
दनं, प्रहाराने शक्तिनाश करिजेतेजे
ने. क. धदुधा. अवसादनअ. अर्थ
अभ्यवस्कंदनत्या शब्दा प्रमाणे. अ. न.

अभ्याहारः अभ्याहरणमभ्याहार
अभ्याहरणजेते. क.
शोरी. अ. पु.

अभ्युत्थानं अभ्युत्थितिरभ्युत्थानं, अ
भ्युत्थानजेते क. घाधा. गतिनिवर्तन
अ उत्थानपूर्वकसकार. अ. न.

अभ्युदितः अभिसर्वतः उदतिश्चये
नइतगतं शान्तनं कर्मयस्यात्सोऽभ्यु
दितः, शान्त कालचे सर्व कर्म गेलेआ
हेजा पासूनतोऽभ्युदितकाली निज
लेलापुरुष. अ. पु.

अभ्युपगमः अभ्युपगमनमभ्युपग

मः, अभ्युपगमन ह्य अंगीकारजंतो

ह गमुधा गतिअ.स्वीकार अ.उ

अभ्युपपत्तिः अभ्युपपदनमभ्युप

पत्ति, अभ्युपपदनजंती कृ.पद-

धा गतिअ.स्वीकार इ.स्त्री.

अभ्युषः अभ्यूषः अभ्योषः

अभ्युषति अभ्यूष्यते अनेनवाअभ्यु

षः दाह करितो किंवा रोगोत्थारनक

रितो अथवा रोग अतिप्रसन्नप्राप्तं उ

त्पन्न होतो जेणेंतो कृ उषधा.दाह

अ.२ उषधा.रुजाअ.पोढी.

अ.पु

अभ्यं अभ्यति स्वैर्पागच्छतीति अभ्यं,

स्वैर्पाप्रत गमनकरितं ह्य स्थिरत्वा

नें राहवें जेंते. कृ. अभ्यधा. गतिअ.

आकाश, मेघ. अ. न.

अभ्यक्तं अभ्यस्यप्रतिरुभिदिवाभ्य-

क्त, अभ्याची प्रतिरुभि ह्य. प्रतिमा

त्यासारवें जेंते. न. अभ्यकत्वाभा

वाने प्रसिद्ध आहेंते. अ. न.

अभ्युपुष्यः अभ्यमिवाभ्यसमयेवा

पुष्यमस्यत्वाभ्युपुष्यः, अभ्यासाभिसं

किंवा अभ्यकत्वां आहेंपुष्यजाचेतो

स वेनाचें शाह. अ. पु.

अभ्यमातंगः अभ्यआकाशमेघेवा

विद्यमानो मातंगः अभ्यमातंगः, आका

शीं अथवा मेघान्वाठाचीं राहती जो मा

तंगतो. स. ऐरावत. अ. पु.

अभ्यसुः अन्वे आकाशेमाति इति

अभ्यसुः, आकाशाचे ठायीं राहती

जी ती. कृ. माधा. मानार्थक अ. ऐराव

तगजाची पत्नी. उ. स्त्री.

अभ्यसुवल्गुमः अभ्यमोर्वल्गुमः अ

भ्यसुवल्गुमः, अभ्यसूचाजो वल्गुम ह्य

प्रियती. स. इंद्राचा हती. अ. पु.

अभ्यिः अभ्यतीत्यभिः, गमन करितो

जी ती. कृ. अभ्यधा. गतिअ. गलब

तांतीक लांकडांचा मळ काढण्याची.

लांकुडाची कुदक. इ. स्त्री.

अभ्यियं अन्वे सवंध अभ्यियं, अभ्य-

स्य. मेघत्याचे ठायीं जें उत्पन्न. तें. त.

मेघोत्पन्नाचें नाव. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

अभ्येषः नभ्येषः अभ्येष. नक्षेत्रां-

न्येष ह्य. अनवस्थान तो. स. नीति अ

पु.

अभ्यत्रं अभ्यतीत्यभ्यत्रं. गमन करि

ते जेंते. कृ. अभ्यधा. गतिअ. पात्र. प्रां

उं अ. न

अभ्यरः नभ्यिचन इत्यभ्यरः, बहुका

ल पर्यंत नाहीं मरण पावतें. जोतो-
कृ. मृदुधा. प्राणशाग अ. देव. अ. पु.

अमरावती अमराः संतस्यस्थामित्वा-
मरावती, अमर ह्य. देव आहेत जीचा
ठावींती. त. इंद्रानीजगती ई. स्त्री.

अमर्त्यः नमस्तः अमर्त्यः, मरणधर्मी
जो न व्हे तो. स. देव. अ. पु.

अमर्षः मर्षणं मर्षः नमर्षः अमर्षः,
मर्षण ह्य. सहन जें तो मर्ष न व्हे जो मर्ष
तो. स. क्रोध. अ. पु.

अमर्षणः मर्षणशीलो मर्षणः नम
र्षण. अमर्षणः, सहनशील जो तो मर्ष
ण न व्हे जो मर्षण तो. कृ. मृदुधा. सह
न अ. कोपशील. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

अमलं नमलोत्स्य अमलं, नाहीं आ
हे मल जास तें. स. अशुद्ध. अ. न. २
निर्मल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अमला नमलो यस्याः सा अमला, ना
हीं आहे मल जो तो जीस ती. स. शुद्ध
आंबळीचा वृक्ष. आ. स्त्री.

अमांसः अल्पमांसं च मत्स्यः अमां
सः, अल्प आहे मांस जावें तो. स. अ
शक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अमा नमानीत्समा, जो मान ह्य प्रमा
ण करीत नाही तो. कृ. मादुधा. मान

अ. सह वर्तमान समीपत्वा अर्थी. उ.
सुत्रेण अमाभुंक्ते. अच्य. २ अमात्स. अ
पु. ३ अमावास्या. आ. स्त्री.

अमास्यः अमासह समीपे वा ऋतुः अ
मास्यः, सह वर्तमान किंवा समीप जो झा
ळा तो. त. प्रधान. अ. पु.

अमावस्या चंद्रार्कवमासह वसतो च
समावस्या. चंद्रसूर्य अभावुक्त राहता
हेन जीचा राई ती. तिथि. आ. स्त्री.

अमावास्या विग्रहादिसर्व अमाव-
स्याशब्दाप्रमाणं

अमितः नमितः अमितः, न व्हे जो
मित ह्य. परिमित तो. स. अपरिमित.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अमित्रः अमतीति अमित्रः, पीडा
करितो जो तो. कृ. अमथा. रोग अ. श
त्रु. अ. पु.

अमुत्र अमुष्मिन्मित्समुत्र, परलोका
चाटायीं. त. जन्मांतरांत्या अर्थी. उ.
इह चा मुत्रैतस्य कर्मणः फलं भुंक्त्व. अच्य.

अमृणालं मृणालसादृश्यमत्रेति मृ
णालं नमृणालममृणालं, मृणालसा
दृश्य आहे जाचे टायीं तें मृणाल न व्हे जें
मृणाल तें. स. काष्ठ्यावाच्या वें मूळ.
अ. न

अमृतं नमिंपतेनेनेत्वमृतं, देवदि
वन पावताहेन जेणेकरुल्ले. कृ. मृदु.
धा. प्राणत्यागअ. मोक्ष. ह. सुक्ति. २ उ
दक. ३ चक्रशीप. पुरोडाश. ४ अमृत. ५
होमशीप. ६ अजगर ७ मागिन
ल्यावांचून मिळालेले. अ. न.

अमृता नमृतइत्वमृता, जाहींमनती
ये ती. कृ. मृदु. धा. प्राणत्यागअ. आंच
कीचें झाड. २ शुद्धीन. ३ इरुझाचें झाड
आ. स्त्री.

अमृतांधाः अमृतमंधेनयस्वस. अ
मृतांधाः, अमृतआहे अंधस. अन्नजे
तें जाचें तें. स. देव. स. पु.

अमोघा नमोघा अमोघा, नवेजीमो
घा ती. स. वनो. जिना वाडनी पादाड
मूळ असें सणतात ती. २ शारडंगचें
झाड. आ. स्त्री.

अंबरं अंबनगंवः शब्दः नंरातीतंबरं
अंब स. शब्द त्याघन देने जें तें. कृ. राध
दानअ. आसश. २ वस्त्र. अ. न.

अंबरिषं. अंबरीषं अंबनेपाना
दपोत्रांबरीष, शब्द कथिताहेन पानादि
क. जानेदारीतें कृ. अविधा. शब्द प्र.
चणेचमरे ज्ञानपदाने पाद, न्दार.
अ. न.

अंबष्टः अंबेतिष्ठतीति अंबष्टः, अंब
देशीं राहतो जो ती. कृ. घाधा. गतिनि
रनिअ. बेरुचेघाचीं झाड्याणा पासून
झालेला पुत्र. अ. पु.

अंबष्टा अंबेवमातेवतिष्ठतीति अंबष्टः
ठापासोगंधादिदानानें सुखदर्शी जी
ती. कृ. घाधा. गतिनिवर्तनअ. सुईचें.
साड. २ पाहाडमूळ. ३ तुल्याची फाजी.
आ. स्त्री.

अंबा अंबने शच्यतरसंबा, मधुरी
कीनीं ह. कल्याणप्रदोकीनीं निरतर
बोलिजेसेजीती. कृ. अंबिधा. शब्द.
अ. पार्द. २ पार्वती. आ. स्त्री.

अंबिका अंबेवांबिका, अंबाजी ती
व अंबिका. न. पार्वति. आ. स्त्री.

अंबु अंबनइत्वंबु, शब्द करितें जें तें.
कृ. अंबिधा. शब्दअ. उदक. उ. न.

अंबुकणः अंबुनः कणाः अंबुकण ,
उदकाचो कण ह. तुपार ती. स अ
लाचा कण. अ. पु.

अंबुजं अंबुनः जानं अंबुजं, उदकाच
सूनजें जान अ. ज्ञाने तें. ह कमल. अ
न.

अंबुमृत् अंबुदिप्रतीति अंबुमृत्, अं
बु = उदक त्याघन धारण करितो जो

तो. क. दुधाब्धा. धारणा. मेघ.
त. पु.

अंबूकृतं निष्ठीवनसंपर्कादनंबु अं
बु अकारि अंबूकृतं, निष्ठीवनसंपर्का
नें अनंबु होलातें अंबुकरिजेले जेंते.
ह. कृधा. करण. लाताकणयुक्त
प्रापण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अंभः आमोतीसंभः, व्यासकरितें
जेंते. ह. आपूधा. व्यासि. अ. उदर
सं. न.

अंभोरुहं अंभसिरोहतीसंभोरुहं
उदकावावर्षीं पुलनहोनें जेंते. ह. क
हधा. पादुसांव. अ. कमळ. अ. न.

अम्यं अपाविकार. अम्यं, उद
कांचा जो विकार तें. त. जलविकार.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अम्लः अंब्यतेराव्यतेमांस्कृभिरिति
अम्ल. अमतिकजत्यरुचिमिति वा
मौन्यानीं मह्यणकावीं सशब्दसहि-
जेतो जो तो. अथवा अरुचीचा नाश
कर्तो जो तो. ह. अविधा. शब्द. अ. २
अमधा. रोग. अ. आंचट. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

अम्लोणिका अम्लानासोलोभि-
रनअम्लोणिका अम्लस अम्लआणी

लोणिकाती क. लुम्बाची पाती आ स्त्री.

अम्लवेतसः अम्लआसौवेतसश्च
अम्लवेतसः, अम्लअसाजोवेतस
तो. स. वेताचा एकभेद. अ. पु.

अम्लानः नम्लावतिस्येत्यम्लानः.
नाहीं म्लान होता झाला जो तो. ह. म्ले
धा. हर्षक्षय. अ. म्लान न होणारा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री. २ आबोली नावा
चें कुलझाड. अ. पु. ३ कोरंठाचें झा
ड. अ. पु.

अम्लिका. अम्लीका अम्लोरसौ
स्यस्याइति अम्लिका, अम्लआहेर
स जो तो जीचा ती. त. निचेचें झाड
आ स्त्री.

अयः एत्यनेनसुखमिति अयतेइति
वा अयः, येतें आदे सुख जेणें करून
अथवा गमन करिते जेंते. ह. इग्धा.
गति. अ. उत्कृष्टदंड. २ लोह. अ. पु.
२ सू. न.

अयनं अयने कींनेनायं तेजना अने
नेनिवा अयनं, सूर्य किंवा जन गमन क
रिनात जेणें करून ते. ह. अयधा. ग
नि. अ. तीन कृतूंचें एक दक्षिण व उत्त
र अयन २ मार्ग. अ. न.

अयस्कान्तः अयोनांतं कामयतीं

चस्कान्तः, लोहाप्रत कामवति ह्य आ
 कर्षणद्वारा इच्छा करितो जो तो. कृ-क
 सुधा. कान्तिअ. लोहजुंवक. अ.पु.

अचः प्रतिमा अचसः प्रतिमा अचः
 प्रतिमा, लोखंडाची जी प्रतिमा ती.
 स. लोहप्रतिमा. आ. स्त्री.

अचि अच्यत इति अचि, मधुर प्राष
 णादिके कस्तूत प्राप्त होतो जो तो. कृ-
 अपधा. गतिअ. कोमल प्राषणार्थी
 अच्य.

अचोयं अंचो भ्येन्याचोयं, लोखंड
 आहे अन्नप्रागीं जाचानें. स. सुसक.
 अ. न.

अरं इयतींत्वरं, गमन करितें जें तें.
 कृ. ऋधा. गतिअ. शीघ्र. अ. न.

अरघट्टः अरैश्चक्रावपवसदेषीः -
 काष्ठैर्घट्टने इत्यरघट्टः, चक्राच्या अ
 रां सारख्या काष्ठानीं युक्त जो तो. कृ-
 घट्टधा. चलन अ. गहाट. कूप. अ. पु.

अरदुः इयतींत्वरदुः, सरळ गमन
 करितो जो तो. कृ. ऋधा गतिअ दिङ्
 चारुस. उ. पु.

अरणिः अरणी ऋच्छत्यस्मिन्न
 निभिति अरणिः गमन करितो स. उ
 लून होतो अग्नी जाचे सर्वां तो. कृ.

ऋच्छत्यतिअ. विस्तव उत्पन्न करणा
 करितां मंथन करण्याचें लांकूड. इ. पु.

अरण्ये अर्यतेन दरप्यं, गमन करि
 जेतें जें तें. कृ. ऋधा. गतिअ. रान. अ. न

अरण्यानी महदरण्यमरण्यानी, मो
 रें जें अरण्य ती. स्त्रीप्र. मोरें वन. इ.
 स्त्री.

अरलिः नरंलिः अरलिः, नदे जी र
 लीती. स. विस्तृत जी कनिष्ठांशुलीत
 युक्तमुष्टिसहित जो हात तो. इ. पु. स्त्री.

अररं इयतींत्वरं, गमन करितें जें-
 तें. कृ. ऋधा. गतिअ. कफट. घट. अ. न

अररिः विघहादि अर शब्दाप. इ. स्त्री.

अररी विग्रहादि अरर शब्दाप. इ. स्त्री.

अरलुः इयतींत्वरलुः, गमन करितो
 जो तो. कृ. ऋधा. गतिअ. दिङ्बाचें सा
 ड. उ. पु.

अरविंदं अरान्केसरान् विंदतीत्वर
 विंदं, अर स. केसर सांतं प्रामहांतें जें
 तें. कृ. विद्लृधा. लापअ. कर्मक. अ. न

अरातिः नरातिसुरदमित्यरातिः, स
 खदेन नाहीं जातो. कृ. राधा. दानअ. श
 कु. इ. पु.

अगलं ऋच्छतीति अरं अरमनतीति
 नरातिदुःस्वमित्वा अगलं, गमनानें

शक्तिदेते जें तें. किंवा दुःख देतना
हीं जोतो. क. अलधा. घृण्यारिक
अ. वक्र, वांकडा. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. २ अनेकपदार्थांनां मिश्रकेले
लाघूप. अ. पु.

अरिः इयतिविरोधमरिः, विरोधाप्रत
गमन करितो जोतो. क. कृपा. गति.
अ. शत्रु. इ. पु.

अरिचें अरुच्यनेनेति अरिचें, ग
मन करित्येहे नौच जेणेकरून तें. क.
कृच्छपा. गति. अ. नावेचें सकृशु. अ. न.

अरिमेदः अरिं रवमेदोयस्वप्नः अरि
मेदः, दुष्ट आहे स्नेह जाचा तो. स. दु
र्गधि रवेवाचें झाडः अ. पु.

अरिष्टं नरिष्टमशुभं पश्चादित्यरिष्टं,
नाहीं आहे अशुभ जाणसून तें. स.
बाळंतपीची खोली. अ. न. २ गोरस.
१ रिवाचे झाड. ४ निवाचें झाड. ५ लसू
ण. ६ कारकपक्षि. अ. पु. को. अशुभ. म
यविशेष. मरणचिन्ह.

अरिष्टदुष्टधीः अरिष्टेन दुष्टा अरि
ष्टदुष्टा, अरिष्टदुष्टापीषं स्पृशः अरि
ष्टदुष्टधीः, अरिष्टानें जी दुष्ट ह्म. न
मती अरिष्टदुष्ट अशी आहें बुद्धि
शीतो. सं. मरणजनक आत्मासुचें

अरिष्टज्ञानेना. वि. इ. पु. स्त्री. न.
अरुषाः कृच्छतीत्यरुषाः, अरुणवर्णी
स्येति वा. गमन करितो जोतो. किंवा
आरक्त आहे वर्ण जाचा तो. क. २ त.
कृच्छपा. गति. अ. सूर्य. २ सूर्याचा सा
रथि. अ. पु. ३ यत्किंचित् तांकडा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

अरुणा अरुणो वर्णोऽस्मादिति अरुणा,
अरुण ह्म. आरक्त आहे वर्ण जोतो जी
चाती. त. औषधि विशेष. आ. स्त्री.

अरुंतुदः अरुंतुदतीति अरुंतुदः,
मर्मभेद करितो जोतो. क. तुदपा.
व्ययन. अ. मर्मभेद करणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

अरुः इयतीति अरुः, व्यथेप्रत गम
न करितें ह्म. देतें जें तें. क. कृपा. ग
ति. अ. व्रण. स. न.

अरुक्षरः अरुवर्णं करोतीत्यरुक्ष
रः, व्रणातें करितो जोतो. क. ह्म.
निवाचें झाड. अ. पु. व्रण करणारा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अरौकः नरोक्तं स्मारोक्तं, नाहीं आ
हे कोति जासतो. स. ते जो हीन. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

अरुः अर्च्यं तदलंकारं, सर्वलोचनी पू

जिजेतो जो तो. कृ. अर्चथा. पूजा अ.
सूर्य. २ रुद्र. ३ स्फटिक. ४ इंद्र ५ ताव.
अ. पु.

अर्कपर्णा: अर्काभा नितीष्णानिपर्णा
नियम्यसाः अर्कपर्णा, अर्कतुल्यती
ष्णा आहेत पर्णो जीतीं जानी हो. स
रुद्रं चं शाड. अ. पु.

अर्कबंधु: अर्कस्य बंधुः अर्कबंधुः,
अर्काना जो बंधु तो. स. रुद्राना एक भे
द. उ. पु.

अर्काक्षः अर्क आद्यस्य सः अर्का
क्षः, सूर्याने आक्षे नाम जास तो. स.
अर्थ अर्कपर्णवत्. अ. पु.

अर्गलं अर्जते जने रिति अर्गलं, जना
ना अर्जिते जे ते. कृ. अर्जथा. पात
यत्न अ. आड सरदासा अ. न. आ स्त्री.
न पु निवशा असतां. ई. स्त्री.

अर्घ्यं अर्पत्यनेनेति अर्घ्यं, पूजा करिजे
ने किना पदार्थं क्रीत करिजे तो जे पो तो कृ. अ.
दंथा पूजा अ पूजा विधि शोच. अ. पु.

अर्घ्ये षार्घ्यमुदरुमध्यं, अर्घ्यं जे उ
दरुते. त पूजे करिता जे षार्घ्यं ते
वि अ. पु. न. आ. स्त्री.

अर्चा अर्चनमर्चा, पूजन जे तो. कृ.
अर्चथा. पूजा अ. पूजा ३ मतिमा आ स्त्री

अर्चिः अर्ची अर्चितः अर्चत
इत्यर्चिं, सर्वांनीं पूजिलेले कृ. सर्वलो
कंसस्तुल्य किंवा पूजिले तो जे ते. व
पूजिलेला कृ. सर्वलो क मान्य जो तो

कृ. अर्चथा. पूजा अ. अग्निज्वाला. २
संतिद. स्त्री. २ सू. न. ३ वि. अ. पु. न. आ स्त्री

अर्जकः अर्जयतीनि अर्जकः, अर्जन
करितो जातो. कृ. कृजथा. अर्जन अ.
ज्यानें फूल व कांटे पांटेरे असा वापवी
चा रस. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अर्जुनः अर्जते शर्बे रिति अर्जुनः, स
र्वांनीं सपादि जेतो जो तो कृ. अर्जथा.
अर्जन अ. सुश्रुवर्ण. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. २ तु. य. वा. न. ३ इ. स. अ. पु.

अर्जुनी अर्जुन वर्णावा दर्जुनी, अर्जु
न वर्ण आक्षे सपान जी अर्जुनी. स्त्री
प्र. गां इं. स्त्री.

अर्णावः अर्णां सिजनान्य व सतीत्य
र्णवः, जले जी ती अत्र सति स. माहे
त जन्निवारी तो. त. समुद्र. अ. पु.

अर्णाः कृच्छतान्त्र्यां, गमन शील
जे ते. कृ. कृच्छथा गति कृ. उदक. सू. ५

अर्तंगलः अर्तं हापंगलतीति अर्तंग
लः, तीपाते प्रदान करितो जो तो.
कृ. गन्धा अदन अ. निच्चारगाना.

कुन्नाकोरगा. अ. पु.

अर्तनं कृतायत इति अर्तनं, निश्चि
कें जें तें. कृ. कृतिपा. लुग्या. अ. वि.
दा. अ. न.

अर्तिः अर्घतेन वा अर्तिः, हिंसा किं
वा पीडा त्या होतात जीणे ती. कृ. अर्द
पा. हिंसा. अ. पल्ल्यानें अय. २ पीडा
इ. स्त्री.

अर्थाः अर्घ्येति इति अर्थाः, याचित करि
जेतो जो तो. कृ. अर्थपा. उपचा. आ. अ.
धन. द्रव्य. २ अभिधेयः ३ वस्तु. ४ निष्
ति. प्रयोजन. अ. पु. को. विषय. प्र
कार. हेतु.

अर्थना अर्थनमर्षना, मार्घनं जें ती
कृ. अर्थपा. उपचा. आ. याचना.
आ. स्त्री.

अर्थप्रयोगः अर्थस्य प्रयोगः अर्थ
प्रयोगः, अर्थानां जो प्रयोग ह्. ह्द
र्थ योजना करणें तो. स. व्यापार. २
व्याज. अ. पु.

अर्थशास्त्रं अर्थस्य शृङ्गादेः शास्त्रं
अर्थशास्त्रं, शृङ्गादि कानें जें शास्त्र
कें स. राजनीतिरूप जें अर्थशास्त्रतें अ
नपुंसक.

अर्था अर्थोऽस्तीति अर्था, अर्थोऽ

हेजासतो. त. धानक इन् पु

अर्थ्यं अर्थेषु साधुर्यादनपेतं वा अर्थ्यं,
अर्थविषयीं साधु क्रिया त्या ह्. न जें अ
नपेत ह्. न सटके वें तें. त. एतुरमवि
शेष. जाम शिलाजित अर्थें सुणतात
तें. अ. न. २ बुद्धिमान. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. ३ न्याय्य को. प्रार्थना करावयाचें बोध

अर्दना अर्तिरर्दना, अर्ति ह्. पीडा जीती
कृ. अर्दपा. याचन. अ. याचना. आ. स्त्री

अर्दितः अर्घते स्म इत्यर्दितः, प्रार्थिते
का जीतो. कृ. अर्दपा. याचन. अं. प्रार्थ
ना केलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अर्धः ऋद्धोऽन्येनेति अर्धः, वृद्धिगत हो
तो जेणे करून ती. कृ. ऋधुपा. वृद्धि. अ.
संबड, तुकडा. अ. पु. २ एका वस्तूचे
समभाग केले खांतून एका भागाचें भा
व. अ. न.

अर्धचंद्रा अर्धचंद्रोयस्याः सा अर्ध
चंद्रा, अर्धचंद्रा कृता आहे जीसती.
स. प्राकृतांत जीस काद्यातें डू सुणता
त ती. निगडी, तिपारें. आ. स्त्री.

अर्धनावं नावोपमर्षनावं, नौकेचं
जें अर्धतें. स. नौकेचें अर्ध. अ. न.

अर्धरात्रः रात्रेरर्धमर्षरात्रः, रात्राचें
जें अर्धतो. म. मध्यरात्र. अ. पु.

अर्धर्चैः कचः अर्धैर्अर्धैः, ऋक् स-
वेदावयवज्ञाने जैर्अर्धैः स कच-
नैर्अर्धैः च न पु.

अर्धहारः अर्धेन एकदेशेन कृतो हा-
रः अर्धहारः, अर्धस्य चारांस्रगनीं
केला जो हार तो स चारापदरीसु
काहार अ पु.

अर्धोरुकं ऊरोरर्धे अर्धोरु, अर्धोरो
काशान्तरुत्तपोरुक, ऊरुचैर्जे अर्धैर्ते
अर्धोरु अर्धोरुत्तवायीं शोभते जैर्ते
रु काशुपा दीप्ति अ परकर, लहगा
अ न.

अर्बुदः अर्बुति दिनसाल्यर्बुदः, सं-
ख्या विच्छेद करणारा जो तो ह अर्बु-
दा हिंसा अ संख्याविशेष, दाहाको
दि २ मांस का दण्ड्याची शलाका अ पु
२ दंत रोग विशेष अ पु न.

अर्षकः अर्षते हृदि प्राप्यते इति अ-
र्षकः, हृदि प्राप्यतो जो तो ह ऋपा-
गति अ वाक्य अ पु.

अर्षे ऋच्छतीत्यर्षे, नेत्राचे रायीं प्रा-
प्त होते जैर्ते ह ऋच्छपा-रोत्तादि अ-
नेत्ररोग अ पु न.

अर्षः इवतीत्यर्षः, व्यापाराकरिता
दूरदेशप्रप्त अथवा प्रसुलाप्रत गमन

करितो जो तो ह ऋपा गति अ वै-
श्व २ यजमान अ पु.

अर्षमा इयतीति अर्षमा, निरंतरग-
मन करितो जो तो ह ऋपा गति अ-
सूर्य न पु.

अर्षा अर्षस्य स्त्री अर्षा, अर्षस्य वैश्य
तज्जातीय जी स्त्री ती स्त्री प्र वैश्य
जातीची स्त्री आ स्त्री.

अर्षाणी अर्षस्य स्त्री अर्षाणी, वैश्या-
नी जी स्त्री ती स्त्री प्र वैश्याची स्त्री
ई स्त्री.

अर्षा अर्षस्य स्त्री अर्षा, वैश्यानी जी
स्त्री ती स्त्री प्र वैश्यानी बायको ई स्त्री.

अर्षा ऋच्छतीत्यर्षा, शीघ्रगमन क-
रितो जो तो ह ऋच्छपा गति अ घो-
डा न पु २ वि न पु न ई स्त्री.

अर्षाकू अवरं पूर्वकाले भ्रंशतीति अ-
र्षाकू, पूर्वकालीं गमनादि करितो जो
तो ह अंतुपा गति अ आलीकडे
त्या अर्षा उ कुले ऋतुत्रयादर्षाकूमंड-
नान्तुसुंदन अ च.

अर्षा ऋच्छतीत्यर्षा, दुःस्रावत गम-
न करितो हा देतो जो तो ह ऋच्छपा
गति अ रोगविशेष जास मुचव्याप-
सुणतात तो अ पु.

अर्शसः अर्शासिमन्त्रस्येतिअर्शस
मुक्त्वाधि आदेन ज्यासतो न जासमु
द्व्याधि रोमझाला आदेतो वि अ पु
न आ स्त्री

अर्शः ऋच्छनीतिअर्श, ओषधादिवा
ने गमन करितो ह जातो जोतो ह ऋ
क्षधागतिअं मुक्त्वाध स न

अर्शोमः अर्शहनीतिअर्शोम, मुक्त्वा
व्याधिते नाश करितो जोतो ह इन्धा
दिसाअ स्वरण अ पु

अर्हया अर्हयामर्हया, अर्हयजेनी
ह अर्हया पूजाअ पूजा आ स्त्री

अर्त्याः अर्त्यानेनेहैरतिअर्त्या, पूजिजे
तो जोतो ह अर्हया पूजाअ सर्व्व
पूजिन जोतो अ पु

अर्हितः अर्हितैस्वइत्यर्हित, पूजि-
जेता जोतो ह अर्हया पूजाअ पूजि
नेका दि अ पु न आ स्त्री

अलं अननमल अलन सं भूषण
ह अलधा भूषणादिअ अलकार
२ परिपूर्णता ३सामर्थ्य ४भिनयनत्या
अर्थ ५ अलहन शिशु २अलमुक्त
वान् अलमल्लोमहाय ४अलमहीषा
लतवश्रमण अच्

अलं अल्पतइतिअल, भूषण करिजे

नेजेने ह अलधा भूषणादिअ हरनाल
अन

अलकः अत्यनइतिअलक भूषित
करिजेनी जोतो ह अलधा भूषणअ
जोकीचा कुरक केश २ शिखरीचा कुवा
अ पु

अलका अलतिभूषयतीत्यलका भू
षण करिते जीतो ह अलधा भूषण
अ कुदेराचीनगरी आ स्त्री

अलक्तः नलक्षतेस्प्रइत्यलक्त नखा
सादिजेता जोतो ह लकधा आस्वा
दनअ लाहा, काल अ पु

अलगर्दः अलगिरतिनेकाभित्यलग
र्द, यथेच्छ भेकाते भक्षितो जोतो ह
गृध्र निगरणअ पाणसर्प अ पु

अलगर्धः अलगृध्रनिभेकादीनिअल
गर्ध, निरंतर भेकादिकांप्रत इच्छितो
जोतो ह गृध्रधा अभिकाहाअ जल
बाल, पाणसर्प अ पु

अलंकरिष्युः अलकरणशील मन
करिष्यु, अलकरणशील जोतो ह
रुधा करणअ अलंकारादिकान प्रा
पत्यापत शोभनिषाया दि उ पु स्त्री न

अलंकरती अलकरोतीतिअलंकरती
अलकार करितो जोतो ह कुकरुधा

करणअ. अलंकारकरणारा. ऋ.पु.

अलंकीर्णाः कर्मणोक्रियार्थे अलं
समर्थः अलंकीर्णाः, क्रियेकारणो जो
समर्थतो. त. उद्योगविपरिजो समर्थ
तो वि. अ.पु. न. आ. स्त्री

अलंकारः अलंकियतेनेनेति अलं-
कारः, चूषित करिजेने जेणेकरून तो.
ह. डुरुभूषा. करणअ. चूषण. अ.पु.

अलंकृतः अलंकियतेस्मात्कृतः,
भूषणादिके करून शोभता झाला जो
तो ह. डुरुभूषा. करणअ. चूषणयु
क्त. २ शोभविलेला. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री

अलंक्रिया अलंकियतेनया अलंक्रि-
या. चूषित होतो जीणे ती. ह. डुरुभूषा
करणअ. चूषणक्रिया, शोभा अ.पु.
आ. स्त्री.

अलंजरः अलंजरपतीति अलंजरः.
अलंवरयोहानि ह. आशुर्दानि पावतो
जो ती. ह. नृष्या. वयोहानिअ. घाट,
डैरा. अ.पु.

अलर्कः अलतीति अल् अल्लासा
वर्कश्च अलर्कः अलमभवत् इति वा, अ
लमशोभतो जो तो अल् अल् ह. शोभा
पाना असा जो अर्क ह. अर्कहृत्.

तो. म. घटसा रुईचे ह्यड. २. ति

कासीना. कुवा. अ.पु.

अलवालं लवमालानीलवालं, नल
वालमलवालं, जलकणाने ग्रहण करितें
जें तें लवाल नव्हे जें लवाल ते. स. अके
अ. न

अलसः नलसतीत्यलसः. कर्माविष-
यीं पुरुषाला संश्लिष्ट क्रीत नाही जो
तो. ह. लसपा. संश्लेषणअ. आळशी
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अलातं लानंलानं नलातमलानं, प्र
हण करिजेने जें तें लात नव्हे जें लात तें
स. प्रजन्मित साह. कोलीत. अ. न.

अलावुः नलंबते इत्यावु, नाहीं लं
बाधमान जो तो. ह. लविधा. अवसंस
नअ. काचा शोषका. उ.पु.

अलावूः विग्रहादि अलावुवत् ऊ.पु.

अलिः अलतीति अलिः, कर्धकंदसने शी
प्रतो जो तो. ह. अलधा. चूषणादिक अ
विन्. उ.पु.

अलिकं अलनिअल्पतेवा अलिकं,
तिलकादिकानं चूषित करिजेने जें ते. ह.
अरुधा चूषणादिक अ. कपाळ. अ. न.

अलिंजरः अलनमतिः अलिंजरप
तीत्यादिसर्वं अलंजरवत्

अली अलमर्थोऽस्यास्तीति अलोहः-

श्रिकलांगूलं तद्विवास्तेतिवाअली-
सामर्थ्यां आहे जास अथसा विंचूसार
सं आहे उच्च जास तो. न; विंचू भय
र इच्-पु.

अलिंदः अल्पतेभूष्यते इति अलिं
दः, भूषित करिजेतो जो तो. क. अल
धा. भूषणभ. दाराबाहेरचा उंचरेचा
एक प्रदेश. अ. पु.

अलिकं. अलीकं अल्पतेनेनेति.
अलिकं, भूषित करिजेतेनेनेनेकरून
ते. क. अलधा. भूषणादिक अ. कपा
क. अ. न. २ अघिय. ३ असल. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

अल्पः अल्पतेचायते इति अल्पः, भू
षित करिजेतो जो तो किंवा निवादिजे-
तो जो तो. क. अलधा. भूषणादिक अ.
लहान. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अल्पतनुः अल्पातनुर्धस्यस अल
तनुः, अल्प स. लहान आहे शरीर
जाचे तो. स. हसशरीरचा अमातुष
शय. अ. पु.

अल्पमारिषः अल्पमासौ मारिषश्च
अल्पमारिषः, अल्प असा जो मारिष तो
स. तादुका. अ. पु.

अल्पसरः अल्पं वत्सरश्च अल्पसरः,
स. तादुका. अ. पु.

अल्पअसेंजे सरोवर तें. स. लहानत
के सून.

अल्पिष्ठं अतिशयेन अल्प मल्पि
ष्ठ अतिशये करून जें अल्पते. त स
व लहान वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अल्पीयः अतिशयेन अल्पमल्पीयः
अर्थादि पूर्वशब्दाप्रमाणे. स. पु. न. ई. स्त्री

अवकरः अवकीर्यते क्षिप्यते धूल्या
दावित्तरकरः, धूल्यादिकानटाकिजे
तो जो तो क. कृषा विलेपअ केर अ. पु.

अवकीर्णी अवकरणमवकीर्णी अ
वकीर्यं वत मनेन वा अवकीर्णी, टाकलें
आहे वत जाणे तो किंवा टाकणें. क. कृ
विक्षेपअ. वत भग झालेला. स. पु. न.
ई. स्त्री.

अवकृष्टः अवकृष्यते स्म इत्यवकृष्टः,
अवकृष्ट करिजेला जो तो. क. कृषधा.
विलेखनअ. निर्गमित स बाहेर पा
लविलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवकेशी अवसन्नाः केशायस्यसः
अवकेशी, अवसन्न आहेत केशाजे
ते जाचे तो. स. कलरहित वृक्षादिक
इ. न. पु. न. ई. स्त्री.

अवक्रयः अवकीर्यतेनेनेति अव
क्रयः, अवक्रय स विक्रिन करिजे . .

तें जेणे करून ते. कृ. इच्छा करण
अ मृत्प, मोन अ पु.

जेती. कृ. ज्ञाथा. अवबोधनअ. अना
दर. आ स्त्री

अवगणितं अवगम्यतेनदवगणितं,
अवगणितस्यअवभाषितजेने कृ गणया
सख्यानअ. अवमानलेले. वि. अ पु.
न आ स्त्री

अवज्ञातं अवज्ञायतेस्मइत्यवज्ञातं,
अवज्ञातकेले जें ते कृ. ज्ञाथा अवबो
धनअ. अपमानिलेले. वि. अ. पु. न
आ. स्त्री.

अवगतं अवयम्यतेत्यइत्यवगतं, जा
णितेले जें ते. कृ. गम्यथा. गतिअ -
ज्ञात, जाणलेले वि अ पु न आ स्त्री

अवटः अवनिसर्पादिकमित्यवटः.
सर्पादिकांघन संरक्षण करितो जो तो
कृ अपथा. रक्षणअ. भूमीचे विवर.
अ पु

अवगीतः अवगीयतेस्मइत्यवगीतः
निदिजेला जो तो. कृ. गेथा. शब्दअ.
निदिलेला. वि. अ. पु न आ. स्त्री २
लोकापवाद. अ. न

अवटीरः नासिकाया अवनत मवटी
ट. नदस्यास्तीति अवटीरः. नासिके,
वे आहें सोलकटपण जास ती. त. वे
पठ्या नाकाचा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवग्रहः अवग्रह्यते कुशोनेति अव
ग्रहः, अंकुशाने ग्रहण करिजेतो जो
तो. कृ. ग्रहथा उपादानअ हत्तीचे ल
लाटस्थान २ आकोशः ३ अवर्षण.
अ व

अवदुः नवदतीत्यवदुः, नादीं प्रापण
करीत जो तो. कृ वदथा. परिप्रापणअ
माने वरवा उंच प्राग उ. पु.

अवग्राहः अवग्रहणीत्यवग्राहः,
प्रतिबध करितो जो तो कृ. ग्रहथा. ग्र
हणअ. अवर्षण. अ पु.

अवतंसः अवतंसायतीति अवतंस
ग्रूण करितो जो तो. कृ. तक्षिथा. अ
लकारअ. मस्तक. २ घूषण ३ कर्ण
घूषण अ पु.

अवचूर्णितः अवचूर्णनेत्यवचूर्
णितं चुरितेला जो तो. कृ. चूर्णथा. घे
रणअ चुरलेला. वि. अ पु न आ. स्त्री

अवतमसं अवदीनंनमः अवतमसं,
हीणजे तम नें. स. हीण झालेला अं
घनार. अ. न.

अवज्ञा अवज्ञानं अवज्ञा अवज्ञान

अवतोका अवयजिनंतो कंयस्या.

साअवतोका, अवकलिनआहे नाक हा
वाक्यजांचे ती. स अकस्मान् जिवाग
संपान होणे नी आ.स्त्री.

अवदंशः अवदंशनेदतिअवदंश, द
क्षिजेतो जो तो. क. रशथा दशान् अ म-
घपानास रुचीचेषया करिना अं बांजन
हरभने वगैरे मक्षिनातनी अपु

अवदानः अवदायनंसादत्सवदान, ओ
पिजेता जो तो. क. हेंपुषा शापनअ. पु.
२ पिजेता ३ निमंठ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवदानं अवदीयतेनरवदानं, पूर्वाआ
चंतिजेत क. कुदाभूथ. रतिन अ पू
बंके केरिच. २ प्रशामकम. अ न

अवदारणं अवदीयतेनेनेति अवदा
रण, विहारण करिजेने जेणे करूनने.
क. हथा. विहारणअ. कुरव अ. पु.

अवदाहं अवदीयतेराहोक्त्वादित्यव
दाह, नष्टहोताहै राहजापसूनने
क. दीकृथा ह्येध काब्बासात्वावेनू
न. अ. न.

अवदीर्णं अवदीयतेव्याददीर्णं, वि
दीर्णकरिजेतो जो तो. क. हृत्था. वि
हारणअ. द्रव्युक्त्वरसु. वि. अ. पु. न
आ स्त्री

अवद्यः न्यघतेइत्यवद्य, घननवी

कननाही जो तो क वदथा. अकवाणि
अ विघ वि अ पु. न. आ. स्त्री.

अवधिः अवधानमवधि. अवधानजें
तो क दुधाभूथा धारणअ. सीमा २
खक्या इ. पु.

अवध्वस्तः अवधस्यनेस्त्रीत्वध्वस्त
अवधस्यने ह. नाशिनं तो जो तो. क.
धंक्था. गतिअ. नचुरलेटा. वि. अ. पु
न आ. स्त्री

अवनं अवस्यनेनेतिअवनं - रहादिहो
ते हे जेपांकरून ते. क. अवधा. रहागा
रिअरक्षण. २ नृमि. अ. न.

अवनतं अवनमतिस्त्वोत्यवनतं, अ
वनधिन झालेंजेतें. क. णमथा. प्रव
त्तअ. अघोमुव. २ नक्ष. वि. अ. पु.
न आ. स्त्री.

अवनाटः अवनाटमक्ष स्वाबनाट,
अवनाट आहे जासतो. हत्यादिसर्व
अवदीटशाब्दाय.

अवनाथः अवनयनमवनाथः, अव
नयनजें तो क. नीत्था नापणअ. रसा
नीनेगे. अ. पु.

अवनिः अवनीत्यवनि, अवनिह.
रक्षण करित्वेजीती. क अवधा. रक्षण
अ. पृथी. इ स्त्री.

अवनी अवनिवक्षिप्रहादिः इं. स्त्री.

अवंतिसोमं अवंतिपुस्तवंसोममवं

तिसोमं, अवंतिदेशानेवारीं जें उरुन्वनें

स. कांजिक, कांजि. अ. न.

अवंध्यः नवंध्यः अवंध्यः, नद्धेजोवंध्य

तो. स. यथाकालीं ज्यास फलादिक येनें

असा हस्तादिक. अ. पु.

अवपृथः अवभियतेनेनावपृथः, य

ज्ञपृथिं हांतेहे जेपंकरुत तो. कृ. शृभधा

भरण अ. पक्षसमाप्ती करितां यज्ञाच्या

शंवटीं जें स्नान करितात तो. अ. पु.

अवफटः अवफटमस्तुस्याव फट.

अवफटवाहं जास तो. शेषमवटीस्था

क्षममाणें.

अवमः अवतीत्यवमः, हिंसादिवा

पाचना करितो जो तो. कृ. अवधा. पाच

नादि अ. निकृष्ट निघ. वि. अ. पु. न. आ.

स्त्री.

अवमंतं अवमन्वतस्य इत्यवमंतं, अ

वमानिलें जें तें. कृ. मनधा. ज्ञान अ. अ

वमानिलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवमर्दः अवमर्दनमवमर्दः. अवम

र्दन जें तो. कृ. मृरधा. हांर अ. संपन्न

देशास जी परवक्राची पीढा तो. अ. पु.

अवमानना अवमाननं अवमानना,

अवमानजोती. कृ. मनधा. ज्ञान अ. अ

नादर. आ. स्त्री.

अवमानितः अवमन्वतस्य इत्यवमा

नितः, अपमानित केला जो तो. कृ. मान

धा. पूजा अ. अवमानिलेला. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

अवयवः अवयवीत्यवयवः, अवयौ

ति इ. मिश्रण पावतो जो तो. कृ. युधा.

मिश्रण अ. शरीरावयव. अ. पु.

अवरं नवियते इत्यवरं, अहरण

असा जो जंघादिभागतें. कृ. हृत्पा.

वरण अ. हृत्तीचा पाठी मागचा जंघादि

प्रदेश. अ. न. १ चरम, शेषदचा अ. पु.

न. आ. स्त्री.

अवरजः अवरस्मिन्काले जातः अवर

जः, पश्चात्कालीं झाला जो तो. स. मायू

न झालेला बंधु. अ. पु.

अवरतिः अवरमणमवरतिः, अवर

मण इ. निवर्तन जें ती. कृ. रमधा. कीडा

अ. उपरति, निवृत्ति. इ. स्त्री.

अवरवर्षाः अवर-वर्षां पन्थसः अवर

वर्षाः, कूर्मिष्ठ आहं वर्षा जाचानां. स. मू.

इ. अ. पु.

अवरीणः अवरिचनेन्य इत्यवरीणः,

निदिजेला जो तो. कृ. शीर्षु. ध. स्वर्ण

अ. लोकानीं निर्दिष्टेति वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

अवरोधः अवरोधते अवरोधरोधः
- अवरोधकरिता हेतु जाचेवरीती. क.
रुधिरधा. अवरोधक राजांच्या स्थितीचे
गृह. अ. पु.

अवरोधनं विग्रहव अर्थादि अवरो
धशब्दाप्रमाणे. अ. न.

अवरोहः अवरोहतीत्यवरोहः. क्लृ
नचैतो जो तो. क. रुधिरधा. शत्रुमांघ
- अ. वृक्षाच्या फांदीचे पाठ स. पारं-
बा. २. वृक्षाचा मुळापासून वर गेले
नीवेस. अ. पु.

अवहारः अवहरीत्यवहारः, अव
हरण स. ग्रहण करितो जो तो. क. क्लृ
मृधा. हरण अ. जलचर. अ. पु.

अवर्णः वर्णते इति वर्णः, विरुद्धो वर्ण
- अवर्ण. वर्णितो जो तो वर्ण विरुद्ध जो व
र्ण तो. स. निर्दिष्ट. अ. पु.

अवलक्षः अवलक्षत इत्यवलक्षः. व्या
वर्त्यत्वात् नक्षिजे तो जो तो. क. क्लृ
रांन अ. सुकृतार्ण. अ. पु.

अवलाजः अनलो गं शोभनाज्जात अ
वलाज. अशोभनापासून जो जातो तो.
स वने. जास नहुं ची बांन नुं अनेस

तो. अ. पु.

अवलंबनं अवलंबते स्मावलंबनं, स्त्री
कृत क्रमिजेतें जें तें. क. लविधा. अवस्तं
सन अ. स्त्रीकार नरणे. अ. न.

अववादः कार्यमवबध्वावदनमत्रे नि अ
ववाद. कार्यावलंबने करून आहे प्रा
ण जाचेवरीती. क. क्लृ. वदधा. संदेशवचन
अ. आज्ञा. २ निर्दिष्ट. अ. पु.

अवश्यं अवश्यायत इत्यवश्यं, निर्णीत
होयजेतो जो तो. क. शैक्या. गति अ. नि
श्चयें करून त्या अर्थां अवश्यं वा वा रश्चि
रतर सुवित्तापि विषयाः अव्य.

अवश्यायः अवश्यायते शैलमापद्यते
इत्यवश्यायः, शीताग्रत पावतो जो तो. क.
शैक्या. गति अ. बांदी हीं व. अ. पु.

अवस्थः अवस्थते स्मावस्थः, बां
धिजेता जो तो. क. क्लृ. विधा. शनिपंध अ.
बांधेला. २ आश्रित. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

अवसरः अवसरणमवसरः. अरुज
रण जें तो. क. क्लृ. गति अ. प्रसंभ वेद.
साधि. अ. पु.

अवसानं अवसीयते तदवसानं, सया
प्र हीजेतें जें तें. क. क्लृ. अंतर्कर्म अ.
समाप्ति. अ. न.

अवसितः अवसीपतेस्मादवसितः समापिताजोते ह. पोषा-अनकमेअ
 समाप्त २अवगत ३गृणयानविनेला
 धान्तराशि. वि. अ. पु. न. आ स्त्री

अवस्करः अवस्कीर्यते अक्षिपते इ
 निअवस्करः अपोषाधीं हांस्किजेतोजोते
 ह. हृधा. विष्टेपअ. विष्ठा. २ गुवा, अपस्
 अ पु.

अवस्था अविकृतोनिष्ठतीत्यवस्था,
 अविकृतीचाठार्थीसहस्येजीनी. ह. वा
 धा. गतिनिवृत्तिअ कालकृतचोबनादि
 ह. आ स्त्री

अवहित्या अवहीयतेगोप्यतेआका.
 र. अवहीयवहित्या, गुप्त करिजेतोहे आ
 म्बरजाचेदार्पीती ह. हिण. मन्त्रादित
 गुमाकारता. आं. स्त्री.

अवहेलनं अवहेलितरवहेलनं,
 हेलना करणेजें तें. ह. हेरुधा अन्त
 दरअर्थ अनादर. अकारांत न
 पुंसक.

अवात्सुषी अवात्सुष्याप्यव्याइ
 निअवात्सुषी, अवात् आहेत पुष्पेजीनी
 ती ॥ शाकविरोध. जीन शैषेनी घाडी
 स. नी. ई. स्त्री.

अवाद्यं अवनतमग्रमस्तेनवाद्य. अवन

न आदे अन्नजाने तं. अर्थ अधोनुस्वशा
 व्यापमाणे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवाची अवागंचतिअस्वामितिअवा
 ची, मध्यमार्गीसूर्यं गमन करिती क्तिवा
 पूजिजेतो जीनाराधीं नी. ह. अनुधा. ग
 नि अर्घं दक्षिण दिशा. ई. स्त्री.

अवाक् नविद्यतेवागस्येतिअवाक्,
 नाहीं आहे वाणी जास तो. स. मुक्ता.
 च. पु.

अवाच्यं नसंनिवाच्याप्यहाराप्यचेनि
 अवाच्यं, नाहीं आहेत अर्घोपयुक्तअस
 रेंजानेयपीतो न विसंगतसाषणअन

अवारं अवाक् नीरंअवारं, अथवा वा.
 उदकमच न विद्यतेकराचिदपिअवार,
 उदकनाहीं र्पाहि ज्याचेदार्पीतं. ह. हृ
 भूधा. वरणअ. नद्यादिकांचें आलीकड
 चे नीर. अ न.

अवासाः नविद्यतेवासोपस्थताः अवा
 साः, नाहीं आहे वस्य जें ते जास तो. वा.
 नम. वि. स. पु. स्त्री. न

अविः अवनिदन्त्यइत्यविः. नन्तोनें
 सगृह्य करित्ते जीती. ह. अवधा. रसुष्या
 श्लिषन्जस्तनास्त्री. इ. स्त्री २ घंटा. इ. पु.
 ३ पर्वत. ४ सूर्य. इ. पु. हां नाथ मूषकं
 चल. उदरानी नांबक इ स्त्री.

अवित्तं अवततेस्य इत्यवित्तं, संरक्षणं कर्त्तव्यं
 जैतै ह अवधा-रक्षण अ रक्षण कर्त्तव्यं
 वि अ पु न. आ. स्त्री.

अविह्वकर्णी अविह्वो अविह्वरूपं
 कर्णोपस्था इत्यविह्वकर्णी, अविह्वरुणा
 हेपुषं कर्णीकरणं जाचाती. क. पाठबली,
 पाठाडमूक. ही स्त्री.

अविद्या विरुद्धाविद्या अविद्या, विरुद्ध
 ज्ञान करणारी जीती स अज्ञान. आ. स्त्री.

अविनीतः नव्यनापीत्यविनीतः, ना
 हीं जो नम-हीवा झाला ती. ह. वीज्या.
 प्रापण अ अनम वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

अविरतं अविरतमानविरतपस्मिन्वत्
 अविरतं, जातं निराम्यनाहीते स भितंतर अव

अविलंबनं नविलंबतेस्य इत्यविलंब
 नं, नाही विलंब करितें झाले जें तें. ह.
 लंबिधा अवकांसन अ. लवकर जाणा
 वै वि अ. पु. न. आ. स्त्री

अवलंबितं विलंबतेस्य इति विलंबितं,
 नविलंबितं अविलंबितं, विलंबकरितें.
 झाले जें ते विलंबित-नवेने विलंबितते.
 स लवकर जाणारे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अविस्पष्टं नविस्पष्टमविस्पष्ट, नवेजे
 विशेष करून स्पष्ट तें. स. अस्पष्टार्थक्या
 षण दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवी विद्वद्धारितार्थं अविद्यायाः विदाक
 शी. ई. स्त्री.

अवीरा परिघते वीरोपस्था ना अवीरा,
 नाही आहे वीर विनाती. स. पतिपुत्रही
 नस्ती. आ. स्त्री.

अवीचिः अच्युतं स्यादवीचिः, रक्षण
 कर्मिताहेत जाणसून ती. ह. अवधा रक्ष
 ण अ नरकविशेष. इ. पु.

अवेष्टा अवेष्टाचमवेष्टा, अवेष्टाजे
 ही. ह. ईहायाः रक्षण अ. अवेष्टा, पाहा
 जें. आ. स्त्री.

अव्यक्तः नव्यज्वतेस्य अव्यक्तः, नाही
 स्पष्ट होत जो ती. ह. अजूधा. व्यन्यादि
 अ. विष्णु. २ महादेव. ३ आका अ. पु. ४
 अस्पष्ट. वि अ. पु. न. आ. स्त्री.

अव्यक्तरागः नव्यक्तः रागोपस्थसः
 अव्यक्तरागः, नाही आहे स्पष्टरक्तिभा जो
 ती जाचा ती. स. किंविद्धोदितवर्ण. वि अ
 पु. न. आ. स्त्री.

अव्यंटा विगतमंडपस्या इति व्यंटा नव्यं
 अ व्यंटा, नष्ट आहे वीच जीचे ती व्यंटा न
 वे जी व्यंटा ती. स. वीच जीच कुवली दुहि
 शी असें झ. वी. आ. स्त्री

अव्यथा नव्यचतइत्यव्यथा. नाही व्य
 था स. कं पणवत जी ती. ह. व्यथेधा. भव

दलनअ-हिरण्यार्थे श्राव. २ वनी. जीस
पयकशिणी, उत्तरदेशीं स्पलकमलिनी ह्य
ती. आ. स्त्री.

अव्ययं नच्येतीत्यव्यये, कर्षीहिविद्यारणा
इवनाहीं नैने-स-इषाधा-गनिअ-वीनधि
गै वसर्वे विगच्छि आणिसर्ववचनें आंने
गर्षी समान स-सिंघारिकानीं विरुतहो
त नाहीति. अ-पु-न.

अव्यवहितं नव्यवधीचतेस्मइत्यवदि
तं, नाहीं व्यवधान पावत जेते ह-दुषाश्
धा धारणापंचकाअ-सन्निहित, अवचनें
दि. अ-पु-न. आ. स्त्री.

अंशः अग्रयनइतिअंशः, समानविधा
विजेतो जोतो. ह-अंशधा-समाधानअ
ग्राम, वारा. अ-पु

अशनाया अशनस्येच्छाअशनाया,
बीजनाची नीरच्छा ती. ह-अशध. भो
जनअ-सुधा. मू. आ. स्त्री

अशनायितः अशनस्त्वच्छाअश
नाय, ससंजातोस्त्वशनायितः, त-
बुधुहित. वि. अ-पु-न. आ. स्त्री.

अशमिः अशमतीलशमिः, दुष्टंतेषा
दितो जो तो. ह-अशध. प्रहणअ-इं
शर्षे इजनापक आयुध. ह-पु-स्त्री.

अशिन्वी नरिघनेदिसुर्दस्यः स्नापदि

स्वी, नाहींआहे त्थिसुह्य सुचजीस ती.
स-सुचनाहीं अशी वायको. ई. स्त्री.

अंशुः अंशयतीत्यंशुः, विभजन करितो
जो तो. ह-अंशधा-विभजनअ किरण
अ-पु.

अंशुकं अंशुभिः काश्यपइत्यंशुकं, कि
रणानीं देदीप्यमान होतें जैते. ह-काम्
धा-दीसिअ-वस्य. अ-न.

अंशुमती अंशवः संत्यस्यामित्यंशुमती
किरण आहेत जीस ती. त-वनी-जीस-
सालपर्णी, विदवण असें ह्य. ती. ई. स्त्री.

अंशुमान् अंशवः संत्यस्येतिअंशुमान्,
किरण आहेत नासतो त-सूर्य. न-पु.

अंशुमत्फला अंशुमंतिसुह्या वपवबंधि
फलान्यस्यारत्यंशुमत्फला, सूरमावपव
बंधि आहेत फलें जीतीं जीर्वाती. अ-के
बीचे श्राव. आ. स्त्री.

अशोषं नशोषोअम्यस्येत्शोषं. नाही
आहे शोष जो तो जाचा तें. स-भमग्र, सर्व
दि. अ-पु-न. आ. स्त्री.

अशोकः अपगत. शोकोपस्थादित्य
शोकः, गेला आहे शोच जो तो जापासू
न ती. स-अश्वेकवृह. अ-पु.

अशोकरोहिणी अशोकइवरोहिणी
तिथ्यशोकरोहिणी, अशोकप्रमाणेश

उभूत होले जाती ह. रुद्रा शत्रुपति अ
कुटरी. ई. स्त्री

अशमगर्भः अशमगर्भः, अशमगर्भः,

पाषाणाणां जी गर्भं तो. स. रत्नविशेषः पा
व अ. पु.

अशमजं अशमजः जातं अशमजं, अश्या

पासून जे मातेतें. ह. जनीपा. शत्रुपति अ
ज्यास शिकारित स. तें. अ. न.

अशमपुष्पं अशमन पुष्पमिव अशमपुष्पं,

दण्डाचा कुक्कापमाणें जेतें. स. शिलाजि
त अ. न.

अशमा अशुनइत्यशमा, उन्नममकाराने

आत्मकरितो जो तो. ह. अशुद्रा आत्मा
दिअ पाषाण, दण्ड. न. पु.

अशमंतं अशमनामत्वे चेति अशमंतं दण्ड

डांवा आदं अंत ह. नाश जावेवायी तें स
वृह. अ. न.

अशमरी अशमानं करीति अशमरी. दण्डा

घनग्रहण करित्ये जीती. ह. राधा. आ
दान अ. मूत्र रुद्र नाशकारांग. ई. स्त्री

अशितं अशुते इत्यशितं, प्रक्षिजेतें जे

ते. ह. अशुभ भोजन अ. ग्रहण के केले.
दि. अ. पु. न. आ स्त्री.

अशमसारः अशमन सारः अशमसारः,

अशमा स. दण्ड त्याचा जो सार तो. स.

तोसुठ अ. पु. न.

अश्रपः नश्रपयनीत्यश्रप. श्रपणक

शिनगाही जो तो ह. आध पाक अ. राश
स. अ. पु.

अश्रांतं अविद्यमानं श्रांतपत्रेण श्रांतं,

गाही आहे विश्रांति जावेवायी तें. निरंतर
अश्रः.

अश्रिः अश्री अश्रुतइत्यश्रिः. आषा

त करित्ये जीती ह. अशुद्रा संपात अ
अश्र शक्राधारा इ स्त्री. २ ई. स्त्री.

अश्रु अश्रुते कए मिति अश्रु, कए ने वन

करिते जें तें. ह. अश्रुद्रा आभि अ. नेवी
दक, डोक्यांतील पाणी अ. न.

अश्लीलं नविद्यते चोरचेत्यश्लीलं, ना

हीं आहे शोभा जावेवायी तें स. शि
शिल प्रावण. अ. न.

अश्वः अश्वतरि मश्व, शीघ्र दूरदेखा

मि करितो जो तो. ह. अश्व. आश्रि अ. छे
डा अ. पु.

अश्वकर्णकः अश्वकर्णकम्पन्न मस्ये

सम्पर्णक. अश्वकर्णासारसं आहे पद
जाचे तो. स. आपल्याचें साड. अ. पु.

अश्वत्थः श्वत्थलित्वाद्यपेक्षया चिरं

निष्ठतीत्यश्वत्थः, शाश्वती हून चिरकाल
ग्रहान गाही जो तो ह. आध. गति निवृत्ति

अ. पिंपकाचें झाड-अ-पु.

अम्बयुक् अम्बेनयुनक्तिरूपेणातुकिचे
तीत्यम्बयुक्, अम्बाशींयुक्त होवें स-अम्ब
रूपाशीं अनुसरण करिते जीती. क-युक्ति.
स्था- योगअ-अश्विनी-इ-स्त्री.

अम्बकडवं अम्बकडवंचअनयोः स
माहारः अम्बकडवं, घोडाआशि घोडी पं
चजी सगांहार तें घोडाघोडींचा समाहार.
र-अ-न.

अम्बमेधीयः अम्बमेधयहितोम्बमे-
धीयः, अम्बमेधकारणें जी हित तो. त-अ
म्बमेधोपयुक्तस्थायरूपं. अ-पु.

अम्बा अम्बस्वजातिरम्बा, अम्बाची जी
जाति ती. स्त्री; आ-स्त्री.

अम्बारांहः अम्बाराहेहीत्यम्बाराहेहः
अम्बाप्रत आरौहय करिनो जो ती. क-क
हण-बीजजन्मादिअ-स्वार. २ घोड्याव
रबसणें. अ-पु.

अश्विनी अम्बः अम्बरूपयकृतास्ताः अ
श्विनी, अश्विनीरूप जें तें अस्तिअन्याः
स-आहे जीसती. त-अश्विनी-ई-स्त्री.

अश्विनीसूतौ अश्विन्याः सुताव-
श्विनीसूतौ, अश्विनीचे जे सूत स-पु
व्रते स-अश्विनीकुमार, सर्गींचे वेंच-
अ-पु.दि.

अश्विनौ प्रथस्ताः अम्बाः संतिचचोरश्चि
न्यांजाताभिनिवा अश्विनौ, उक्तएआहे
तअम्बजांचे अथवा अश्विनीचेदारीजे
उत्सनाते. त-अर्थदिसणात्याशब्दा प्रमाणें

अम्बीचं अम्बानांसमूहः अम्बीचं, पो
ज्यांचा जो समुदायतें. त-अम्बसमूह-अ-न.

अषडक्षीणः अविद्यमानानिपडक्षी
ण्यत्रापडक्षीणः, अविद्यमान आहेत सा
हाअक्षि ह्य-रूपं आदिपवीं तो. त-पदक
रणं न झालेका विचार. अ-पु.

अष्टमूर्तिः अष्टमूर्तंचोपस्यसः अष्टमू
र्तिः, अचादिआठ आहेत मूर्तिं ज्याचा तो.
स-महादेव-इ-पु.

अष्टापदं अष्टानिपदान्यस्य अष्टापदं
आठ आहेत पदें जाचीं तें. स-सोनें, सों
गद्यांचा पद. अ-पु.न.

अष्टीवत् अग्निशयान्मस्वीभिपस्मिन्
ष्टीवत् अग्निशयित आहेत अश्विजाचे
दारीं तो. त-दोंपर, युद्धपा. इ-पु.

असहत् नसहत् असहत्, नदें जें
सहत् स-एककार तें. स-वारंशार. पुनः
पुनः वाअर्था. अच्य.

असती नसती असती, नदें जीसती
स-पनिव्रताती. स-कथिचारिणी स्त्री.
ई-स्त्री.

असतीकृतः असत्याःसुतोःसनीसु
 तः, असतीवाजो पुत्रतो स अभिचारि
 चात्पुत्र अ-पु

असनः असतीति असनः, गृहादिसंभवा
 यंयुक्तजेतेह असपा संपण अ-असण
 हें सत् अ-पु

असनपर्णी असनपर्णास्तस्याइत्यस
 नपर्णी, असन हस्ताञ्ज पर्णाचारस्त्रीं प
 णी जीर्वा ती स मौकर्णीचीवेत् इ-स्त्री

असमीह्यकारी असमीह्याविन्वा
 येकर्तु शीलमस्यासमीह्यकारी, अविन्वा
 राने कार्यं करपयाच्च आहे सभादजाचाने
 ह-हृत्पा-करणअ-अभिचारीनि-हं-हृ-इ-स्त्री

अंसः अस्यतेसमाहन्यतेभारादिनेति अं
 सः, भारादिकाने शिषातो जौती ह
 अंसपाः सन्धाकम-पुत्र शिर स्कंध
 अ-पु

अंसलः पशसः अंसोस्यस्येति अंसलः
 पशस आहे स्कंधआन्वा ती त-पुष्ट-दि
 अ-पु न-आ-स्त्री

असारं नसायेधैससारं, नाहीं आहेसा
 र-याचंशरीरं स-निर्मळ-वि-अ-पु
 न-आ-स्त्री

असिः अस्यतरत्यभिः, टाभिज्वेवो जौ
 ती ह-अमुधा-संपणअ-संद्, तलगत

इ-पु
असिक्री नसिताअसिक्री, शुच्यनदे
 जीती स्त्रीप-सलगृहीं सहपारी इ-इ-न

हें अर्था राजपक्षीनी निरोपवंगेरे पाठवि
 प्याकमितां डेविलेती वायको इ-स्त्री

असितः सितादन्यः असितः, सित ह
 शुच्यसाहून जौशिन तो स नीलवर्ण-
 वि-अ-पु-न-आ-स्त्री

असिधावकः असिधावतीति असिधा
 वकः, असी जी तलवारजी तीपत सुइक
 मितो जौती ह-धातुधा-गतिमुद्दीअ-शि
 कतगार-शिकल-कनयारा-अ-पु

असिधेनुका असेधेनुकेव असिधेनु
 का, स्वद्वालाधेनु सारस्त्री जीती स-पु
 री-आ-स्त्री

असिपुत्री असःपुत्री असिपुत्री, स्व
 द्वाचो जी कन्या ती स-सारी-इ-स्त्री

असिहेतिः असिः हेनियं स्यसः असिहे
 तिः, स्वद्गआहे आयुध आवें तो स-स
 द्वायुधि-निमने करी असें ह्य-तो इ-पु

असिहेतिकः असिहेतिरस्यासिहेति
 कः, असिहेति आहे प्रहारसाधन जसतो
 त-स्वद्वायुधधारी, निमचे करी-अ-पु

असवः अस्यंते एभिर्मित्यसवः, पुरुपादिक
 रीधिमंत होसात जीहीं इ-इ-न ह-क्षिपाः

दीक्षादिप्रमाण. उ. पु. न.

असुधारणं असूनांधारणमसुधारणं,
प्राणात्तैर्जंधारणतैः स. प्राणधारण-अ-न.

अस्मरः अस्मनिक्षिपनिदेवानित्यस्मरः,
देवांचातिरस्मर करणाराजोतो. इ. क्षिप
धा प्रेरण अ. दैत्य. अ. पु.

असूक्ष्णं असूक्ष्णोतीत्यसूक्ष्णं,
प्राणात्तैर्क्षीण करितैर्जैतैः. उ. क्षिधा. ह
पअ. अनादर. सरेफणदे सूक्ष्णं
नेनेतिमूर्च्छं नसूक्ष्णमसूक्ष्णं, अनादरक
रिजेतो जैर्जेकरून तें सूक्ष्ण. नहेजें सूक्ष्
ण तें. उ. सूक्ष्ण-अनादर-अ-अ-न.

असूया असूयनमसूया-संतपवर्जं नी. उ.
असूया. उपतापअ. शुणावरदोषांच आ
शेष करणें. आ. स्त्री.

असूक्ष्मधरा असूक्ष्मधरा (असूक्ष्मधरा), न
क्षींधारण करणारी. स. वर्म. आ. स्त्री.

असूक्ष्म असूक्ष्मनि असूक्ष्म, अक्षिप्तकर्मिणे
तैर्जैतैः. इ. असूक्ष्म-क्षेपणअ-रक्त. अ. न.

असेचनकं नक्षिचनेमनोचेति असेच
नकं, मनःक्षण हीनगरीं जानेवर्षीतैः.
पाहतां पाहतां मनाची वृत्तिन होणारें वस्तु.
दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

असौम्यस्वरः असौम्यः स्वरोन्मायो
व्यस्वरः, असौम्य आहे स्वरजाचलो. स.

कर्कशस्वरान्चासूक्ष्म. दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अस्तः अस्तित्त्वोति अस्तः, दीप्तिमान
होना झालाजो तो. इ. असथा. दीप्तिअ.
अस्ताचल नामक पर्वतः प्रेरणा केनेला.
दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अस्तं अमनं अस्तं, क्षेपण स. तिरस्कार.
र. इ. असुधा. क्षेपणअ. दर्शनाभावधा
अर्थी. उ. सायमस्तमितोरविः अय.

अस्ति असनं अस्ति, दीपनजैतैः. इ. अ
सथा. दीप्तिअ. आहे त्या अर्थी. उ. अस्ति
परलोक इति मतिर्पस्य आस्तिकः, अय.

अस्तु असतीत्यस्तु, आदान करितो जो तो.
इ. असथा. आदानदिअ. असूया पूर्वकस्त्री
कार. उ. तथा विपस्वावदशेषमस्तुनः अय.

अस्त्रं विग्रहादिअसूक्ष्म शब्दाममायैः श
क्त. अ. न.

अस्त्री अस्त्रमस्यास्तीति अस्त्री, अस्त्र
स. शस्त्र आहे ज्यास ती. त. धनुर्धर. रा
स्त्रधारण करणारा. इ. पु.

अस्थि अस्थनरमि अस्थि, तीर्थादिकां
त प्रक्षेप केला जातो जाचानें. इ. असुधा
क्षेपणअ. हस्त. इ. पु.

अस्थिरः नस्थिरः अस्थिरः, नदीर्जो
पिधरतो. स. चंचल. दि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

अस्फुटवाक्य नस्फुटवाक्यस्येत्यस्फुटवाक्ये
क; स्पष्टवादीं गणीं जीवीनी-स-स्पष्टन
नोत्तपारा-र-पु.

अस्य अस्वतेनदस्यं, प्रसिप्तकरिजेते जे
ने-क-असुपा-होपणअ-रक-२-नेचोदक
अ-मं-२-केश-५-सोपरा-अ-पु.

अस्यपः अस्यपिबनीत्यस्यपः, रुधिरपल
रुतिनीजेतो-क-पथा-पनअ-रासस-
अ-पु.

अस्तु विग्रहादिअस्तुक्त्वायनेचोदकक-क-

अस्वच्छंदः नस्वच्छंदोस्येत्यस्वच्छंदः
नादींआदे स्वच्छंदजोतो जासतो-स-स्वा
धीन-वि-अ-पु-न-७५-स्त्री.

अस्वतं अस्वनामंतोवेनिअस्वतं, अस्
वाभाहे अंत ह-कुकवां कुकवां नाश जाने
वार्थीते-बृह-अ-र.

अस्वप्नः अविद्यमानः स्वप्नोपस्येत्यस्व
पः, नादींआदे स्वप्न ह-विग्रहजीनीजास
तो-स-देव-अ-पु.

अस्वरः अप्रशक्तः स्वरोपस्वसा अस्वरः
शरीर आदे शब्दजानातो-य-कुकेशस्वरा
वा-वि-अ-पु-न-७५-स्त्री.

अस्वाध्यायः नस्वाध्यायोपस्वनअस्वा
ध्यायः, नादींआदे स्वाध्याय ह-वेदाध्यप
नजासतो-स-संस्कारनसन्नासुके जवा

सवेद्यप्यनाना अधिकार नाहीतो-अ-पु-
अहंपुः अहमस्यास्तीत्यहंपुः, अहंकार
आहे आस तो-त-ब्रह्मकरी-वि-उ-पु-स्त्री-न

अहंकारः अहमितिकरणमहंकारः, अ
हंकारीकरणमेके-ह-हंश-उत्तपअ-वर्ग-अ-पु-

अहंकारवान् अहंकारोस्येत्सीत्यहंका
रवान्, अहंकार जोता मलिअस्य ह्मआ
हेज्यासतो-न-अहंकारी-पु-पु-न-ई-स्त्री.

अहः सूर्येणनदीपतइत्यहः, रूपांनेजंही
नहोत नाहीते-ह-विषा-म्यादिअ-दिवस-
न-न.

अहमहमिका अहमंहराश्यांस्तहनाहम
हमिका, अहमंह असा आदेशब्दजीना अ
पींती-न-मीसमर्थ मीसमर्थ असा अहंका
रविशेष-आ-स्त्री.

अहंपूर्विका अहंपूर्वसेवाहंपूर्विका, मी
पूर्वीं मीपूर्वीं क्षणून जी पोष्णंवीधावनीत्क
कलावीन-वीपुटेवीपुटे होनें अशा आद्यदा
नें सुखोद्यमनते-आ-स्त्री.

अहंमतिः अहंमथानामतिरहंमतिः,
अहंकारप्रधानजीतुदीनी-स-अज्ञान-
इ-स्त्री.

अहर्पतिः अहः परिहर्पतिः, दिवसा
वाजोपति ह-सायीतो-स-सूर्य-ह-पु-

अहर्मुख अहः मुखं अहर्मुखं, दिवसां

वे जें सुत ह्य. शरंभ तो. स प्रातः साक.
अ. न

अहस्करः अहः क्वोतीसहस्कर, दि
वसायन करितो जो तो. ह. क्वथा करणअ
स्यं. अ. पु.

अहह अहंजहातीसहह, अहंकार पाक
विणास. ह आंदाकृपा. त्यागअ. अद्भुत,
आश्चर्य. खेदत्याअर्थी उ. अहहसुदि
मरुपीवाकः. २ अहहपीतोघूनेनमथाकनः
अव्य.

अंहतिः हंतिवृत्तमनपेतिअहतिः, न
ह होतें आहें वृत्त जीणें ती. ह इगंधा हिं
साअ. दान, देणें. इ. स्त्री.

अंहः अमतिगच्छतीनिअंहः, प्रायश्चि
त्तादिकामें जातें जें तें. ह. अमथा. गति
अ. पाप. सू. न.

अंघः अंघतेअंघः, पुण्यानरणानें जाते
जें तें. ह. अंघिया. गतिअ. पाप. सू. न.

अहार्यः हियतेसौहार्य, नहार्यः अहा
र्यः, हरण करिजेतो जो तो दार्यं नदंजो
दार्यं तो. स. परंन. अ. पु.

अहिः अहंतीनिअहिः, आरुमंसादा
शीं हिंसा करितो जो तो. ह. इगंधा हिंसा
अ. सर्प. २ वक्रानुर. इ. पु.

अहितः गदितमस्यादहितः, नाहीं जा

हे हित जा पसून तो. म. शत्रु अ. पु.

अहिदंष्ट्रिका अहं दंष्ट्रिका अहिदंष्ट्रि.
का, सर्पांची जी दंष्ट्रिका ती. स. सर्पांची
दादा. आ. स्त्री.

अहितुंडिकः अहं तुंडमहितुंडं तेज्जी
णीसहितुंडिकः, अहि ह्य. सर्पं त्यावें जें तुं.
उने अहितुंड अहितुंडानं नीचन पावतो जो
तो. त गाकडी. अ. पु.

अहिभयं अहिरिबयुदस्यत्वादहिः, तस्या
द्रयं अहिभय, सर्पां शारखा जी गृहांत रा
हिलेबा त्या पासून जें भयते. स. आपल्या
च प्रधाना पासून जें राजास भयतें. अ. न.

अहिभुक् अहिभुक् अहिभुक्, सर्पा
नें महितो जो तो. ह. अजया. अभयवहारज
गळेउपशि. २ योर. अ. पु.

अहेरुः नहियोतीसाहेरुः, नाहीं हीन हीन
जीती. ह. द्विधा. यतिवृद्धी अ. जिना शत
वरीस्यती उ. स्त्री.

अहो अहानमहो निस्सापनजें तें ह. ओहमृष. की
अ विन्दय उ. अहो रूपमहोसतं. अव्य.

अहोरात्रः अहसादितारात्रिः अहोरात्रः, दि
वसासादिनजीरात्रतो स. नीसमुहूर्तांतकाल
अ. पु.

अन्हाय अन्हाय अन्हाय, अहेजे साठानिजमयते.
मलनकरत्वाअर्थी उ. अन्हायस्यैषतमो निरसं अय.

आ आप्रोतीति आ. सृनि आधि वास्यत्या
 १ अर्थों में व्याप्त करिती जातो. क. आपूषा.
 २ आधि अ. उ. अर्धविकृतत्. ३ आर्धसु
 मन्यसे. को. दया. सगुञ्ज अ. अ.

आः आहोति आ. विद्यमान जातो. क. अ
 योषा सनाअ. जोष किंवा पीडन या अर्थो उ
 आ वापकिविकृतसे. २ आ शीतं वृष्टिर्नि अ.

आ अतनीति आ. किं बिदर्थ अथवा अभिवा
 १ ति व मर्षां दा आधि किवा योगज निनार्थ दा
 अर्थात् नितरं गमन करितो जातो. क. अ
 २ तथा. सान्द्रगमन अ. उ. आकपिनसुष्वाणि
 ३ आब्रह्मसुवनाव् ३ आब्रह्महमिभक्तिः ४
 आक्रामतीत्यादि. अ. अ.

आकंपितः आकंपतेस्माकंपितः, ईप
 कंपित जातो. क. कम्पिषा. बलन अ. डिभि
 २ कम्पलेला वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आकरः आकीर्षते धानयोत्रेति आकरः,
 प्रसारपावताहेतु धातु जानेवर्णी बो. क. क
 धा दिहोप अ. रक्षाची स्वाण. अ. पु.

आकर्षः आकर्षणं आहृष्यते आकर्षतः
 स्थिति किंवा आकर्ष. आकर्षण. जेतें करिजे
 तें किंवा करिवाहेतु जानेवर्णी बो. क. कृष
 पाः विहोप अ. भिन्नविपरार्थाना खेब रक्ष
 सा. २ सौ गव्यां नापट. अ. पु. को. रोदंदा
 प्रसा करणाने साधन.

आकल्पः आकल्पतेनेनेति आकल्पः,
 ज्ञानार्थे धूषित होतो तो. क. कृषा. साम
 र्था अ. अलंकारांनी केलेली शोभा. अ. पु.

आकारः आकरणभाहृतिर्बो आकारः,
 आहृति किंवा अभिप्रायानुरूपचे हित जे
 तो. क. कृषा. करण अ. आहृति. १ अ
 निप्रायानुरूप वागर्ण. अ. पु.

आकारशुषिः आकारस्य शुषिर्गापममा
 कारशुषिः. आकार हा. शोकादि विकारही
 शीजी शुषि हा. गोपन ती. स. शोकादिकें क
 रून सुखावर आनेस्वागतां विगोपन करून
 हर्षादिकांचा आविर्भाव दाखविणें. इ. पु.

आकारणा आकारणे अनपेति आकार
 ण, वीलाविजेतो जीर्णो ती. क. दु. कृषा.
 कृषा अ. वलावर्णे. अ. स्त्री.

आकाशः असमंतात्काशंते प्रकाशंते सू
 र्यादयोत्रेति आकाशः, असमंताद्द्रगाचे वा
 यी प्रकाशित होताहेतु सूर्यादिक जाचे वायी
 तो. क. कामूषा. ईति अं. अवकाश पो. कवी.
 अ. पु. न.

आकीर्ण आकीर्षतेन्मादीर्णं, मिश्र करि
 जेतें जेतें. क. कृषा. विहोप अ. अत्यंत मि
 थित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आकुलः आकुलवतीत्याकुलः, व्याकुल
 होने जातो. क. कृषा. संस्नानादि अ. आ

। कुल. नि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आक्रीडः आक्रीडंस्त्रेनि आक्रीडः, क्रीडा करिताहेतु ज्यन्तवर्षात्तो. ह. क्रीडृधा. विहास्त्र. त्रिषांबघदर क्रीडा करणाने सजे लोकांनें स्थान. अ. पु. न.

आक्रोशः आक्रुष्टमाक्रोशः, सक्रोध होऊन शिवां देणें तो ह. क्रुशथा. रोदनादि. अ. शपोक्ति. अ. पु.

आक्रोशनं आक्रुष्टमाक्रोशनं, आक्रुष्ट. स. गालिप्रदान करणें धालवार्दि आक्रोश शब्दाप्रमाणें. अ. न.

आक्रंदः आक्रंदनमाक्रंदः, आह्वानार्थ वा आक्रंदन जें तो. ह. क्रदिधा. आह्वानादि. अ. पीडा झाले ल्याचा शब्द. २ रडें. ३ रक्षण. ४ हाकणपुढ. अ. पु.

आक्षारणा आक्षारयतीत्याक्षारणा, सं. चकन ह. लोकांदून उडून जाण्यासारखें. क्रुडिते की ती. ह. क्षरधा. संचनन अ. पत. पुरषाणीं प्ररुशीना समागम होऊन झाले का लोकापवाद. आ. स्त्री. अ. न.

आक्षारितः आक्षारणमाक्षारः, आह्वा रोमेषुनं प्रत्याक्रोशो जातोस्य आक्षारितः, फंदुनाग्रत झालाहे आक्रोश जसतो. त. ज्यन्तर लोकापवाद आह्वा तो. नि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आक्षीवः आक्षीवतीनि आक्षीवः; रोगादि निरसनं करितो जो तो. ह. क्षीवृधा. निरसन्य शोवण्याचें झड. अ. पु.

आक्षेपः आक्षिपति आक्षिप्यते वा आक्षेपः, आक्षेप करितो किंवा प्रक्षर करितो जो तो. ह. क्षिपधा. प्रेरण अ. निंदा. २ आक्षेप. कारक प्रश्न. अ. पु.

आक्षोटः आक्षोडः औरघोटः आसंमंतात् अक्षोतीनि आक्षोटः, आस मंताद्गर्भीं स्वविस्ताराने व्याप्त करितो जो तो. ह. अक्षूधा. व्याप्त्यादि अ. वींगरी आक्रोश वा वृहा. अ. पु.

आखंडलः आखमंतालखंडयतीत्याखंड लः, आसमंताद्गर्भीं स्वसंतरेवजेन करितो जो तो. ह. खडिधा. नेदन अ. इंद्र. अ. पु.

आखुः आखमंतालखनतीनि आखुः, आ खमंताद्गर्भीं स्वयती ली तो. ह. खवृधा. अ वदारण अ. उंदीर. उ. पु.

आखुमुक् आखुमुंकेदनि आखुमुक्, उंदरीला प्रक्षितो नो जो तो. ह. खुजधा. अ प्यरुहार अ. मांजर. ख. पु.

आखेटः आखित्वंते च आखेरः; वास पावनाहेतु घृयादिक ज्याचे वर्षां तो. ह. खि रधा. वास अ. पशु. अ. पु.

आख्या आगन्धानमाख्या, आख्या न स

नाय जैती. ह. स्व्याधा. प्रकथन अ. ना
म. आ. स्त्री.

आस्व्याते आस्व्यातेस्मिन्निआस्व्यातं
कथन करिजेतें तें. ह. स्व्याधा. प्रकथन अ.
उक्त, बोकलेलें. नि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आस्व्याधिका आचष्टेति आस्व्याधि
क, कथन करितें जीती. ह. चक्षिडुधा. -
शक्तवाणी अ. अनुभूतार्थ प्रतिपादक वस
वेदतादिकग्रंथ. आ. स्त्री.

आगः एतीति आगः, अनायासानें प्राप्त हो
तें जें तें. ह. दण्धा. गति अ. अपराध. २
पाप. स. न.

आगतुः आकच्छतीति आगतुः, अकच्छ
वृत्तोजमाद्यवहित प्राज्ञादीं पेतो जो ती. ह.
गच्छधा. गति अ. अतिवि. नि. उ. पु. स्त्री. न.

आगारं आअम्बतेइति आगारं, आसमं
ताद्वर्गां भंडित जें तें. ह. शशिधा. कुटिलग.
ति अ. गृह. अ. न.

आगूः आगमनमागूः, स्वीकरण जें ती.
ह. गच्छधा. गति अ. स्वीकार. उ. स्त्री.

आग्नीधः अग्निविधे अग्नीधु तस्य रथा
नमाग्नीधः, तात्त्वाद् अग्नीध्र, अग्नि प्रदीप
करण्याचे स्थानीं शहस्रो जो ती. त. कति
ज. अ. पु.

आग्रहायणिकः आग्रहायणीयवा

सिस आग्रहायणिकः, आग्रहायणी आ
हे ज्याचे दावीं तो. न. मार्गशीर्ष. अ. पु.

आग्रहायणी आग्रहायणमस्थम्भाः
आग्रहायणी, पूर्वजन्मलें कर्म आ हे हा
यन हा. श्रीही जीम ती. न. मार्गशीर्षी केंणि
मा. २. मृगशीर्षमस्य. इ. स्त्री.

आम् अमयतीति आम्, स्वीकार करितो
जो तो. ह. अन्धा. गति अ. आहुर्म. अच.

आंगिकं अंगेन चूर्निहोपादिना निहंतं आंगि
कं, चूर्निहोपादिकानें जें संपादित तें. शरीरा
वयवानें झालेलें कर्म. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आंगिरसः अंगिरसो पत्यमांगिरसा, अंगि
रासंज्ञक ऋषींचें अपस जें तें. त. बृहस्पति.
अ. पु.

आचमनं आचम्यतेनेनेति आचमनं,
उदकारिक साक्षण करिजेतें जें पें करून तें. ह.
चमुधा. अदन अ. हातावरपाणी पेटून कर्म
कारीं शासन करितात तें. अ. न.

आचाम्यः आचम्यते आचाम्यः, आचमनपुरु
सर प्रांसिजेतो जो ती. ह. चमुधा. अदन अ.
ज्ञानाची पंज. अ. पु.

आचार्यः आचार्या आचर्यतरसा
अचार्यः, वेदांचें व्याख्यान करिजेतो वशि
ष्ठांनीं उपासिजेतो जो ती. ह. नरधा. गति
अ. वेदांचे व्याख्यान कर्ता. अ. पु. २. आ. स्त्री.

आचार्यानी आचार्यस्यस्त्री आचार्यानी,
गुरुस्त्रीजीपत्नीस्त्री स्त्रीश्च आचार्यानी चप
सो ई स्त्री

आचितः आनीचनेस्यइत्थानिन, रवि
जन्मा जातो ऽ चित्रा चचनअ दहा
भार २ गण्डवाने गहण्याजौगाजौ भारतो
अ पु

आच्छादनं आच्छद्यतेनेनआच्छादन
आच्छादन इतिभन जेषत इ छरपा
अपवारणअ वरुण अथवा वस्त्रादिवाने
जे वेष्टिते अ न

आच्छुरितकं आच्छुरण्यच्छुरितका
च्छुरितमेव आच्छुरितक, आच्छुरणस्य
दुःखान्याचेपनोगताचे छेदनत आच्छु
रित तेष आच्छुरितक स साक्षिप्रायश्च
दशास्य अ न

आच्छोदनं आच्छिरनेपुण्याअथवा
• छोदन किसिन हीतादेननृगन्तानेचपा
ते ऽ छिरिद्धा हीकरणाअ पारधरि
वाधिकार अ न

आजकं अजानारासूहो आजक, अजा
स शेन्वा रसना जा समुदाय तो वरुणा
नाचमुदाय अ न

आजानेयः आजवसपेणआनय प्राप
हीय आजानय, प्रवचन जा आनय ह्य

आणप्याम योग्यतो स कुर्वीनाम्य अ पु

आजिः अजस्रसामाजि शूरअथवा अ
स्वादिप्रस्य फरणदे गमन करिनात जीनेराची
वी ह अजया गतिअ पुद्ग सपाटभूमी
इ स्त्री

आजीवः आनीच्यतेनेनेनिआजीव,
जीवनपावतो जेणे करुन तो ह जीवधा
प्राणाधारणअ जीवन जगण अ पु

आजूः आजीवतीनिआनू आसवन पाप
स्त्रीहोस्त्री जीनी ह नृपा अहम् अ वरस
वबलाकाराने राकण उ स्त्री

आज्ञा भाज्ञापतइत्याज्ञा, श्रद्धानी करिजेने
जीनी ह भाषा उवबोधनअ हुकूम आ ती

आज्यं आअज्यने अनेन आज्य, अतिशय
करुन अगर्वादमर्दन करिनेन जणत अजू
धा अक्षयादिअ पूकृत्य अ न

आडिः आडिः आसमतादृतीनिअ
इतीनिवा आडि, आसमताद्वागी गमन
अथवा मयुंरु इरोसा करितो जातो ह अ
रथा गयेनेअ २ अथवा उद्यमअ आडी
गडकरणी इ पु

आडंबरः आडवयनीत्याडंबर, पुडादि
पवी प्रस्था रविनाजोतो ह दक्षिण ही
पअ पुडानीलधनि २ गमारत ३ ह
नीचीगर्जना ४ शिवाचाधनि अ पु

आदकः आदौकते इत्थदकः, परिभाषा
- र्थं गमन करितो जीतो. क. चौ. कृष्ण. गति
अ. पायली. अ. पु.

आदकिकं आदकस्थवापः आदकिकं,
आदक परिमित पान्य पेरप्याने जे क्षेत्रते
त. पायली प्रर धान्यग्रहस्थाने किंवा भिकरिप्या
- वै क्षेत्रादि. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आदकिका आदकपंचतीति आदकिका
- आदक परिमित पान्यते विजविणारीती. क
तयेला. शूर. वामावावे धान्य. आ. स्त्री.

आदकी आदकमस्याः परिच्छेदकत्वेनेति
- आदकी, आदक परिमाण आदे परिच्छेदक
कें करुत जीसती. त. तुवरिका. दूर. वा
- वाने धान्य. इ. स्त्री.

आद्वः अध्यापती आद्वः, द्रव्यरदाय-
- चिता करितो जीतो. क. ध्ये. फ. चिता अ. ध
- नाद्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आपाकः विग्रहादिसर्व अणकाश्याप्र-

आणवीने विग्रहादिसर्व अण्यशां. क.

आणिः विग्रहादिसर्व अणिशाश्याप्रमाणं.

आतंकः आतं प्यते अनेनेति आतंकः,
- संकटाने जीवन करिजेते जेणे करुत तो.
क. तक्रिया. क. उ. जीवन. अ. योग. २. मय. ३.
- संताप. अ. पु.

आतंचनं आतंकि आतंचनं, एकायाय

न एकाचें जें वपन तें. क. तं. नृ. ध. गति अ.
- यती वाप. २. योग. ३. तुल्य करणें. अ. न.

आततायी आतंतं यथातया अभितुं
शीलमस्य आततायी, शीघ्र जें सें होयते
सेनाप्रार्थ गमन कनावया कारणे आहे
सभाच जाचतो. दुसऱ्याचा माण इरणा
- र्थे जोतयारतो. वि. इ. पु. स्त्री. न.

आतपः आतपतीलातपः, संतमहीतो
- जोतो. क. तपथा संताप अ. सू. यांचा म
- रुश. अ. पु.

आतपत्रं आतपास्यापतेतदातपत्रं, उ
- ष्यापासून रक्षण करिते जें तें. क. वै. नृ. धा
- पावन अ. क. व. अ. न.

आतरः आतवंत्यनेनेति आतरः, तपता
- इत जेणे करुत तो. क. तृ. धा. तरणा अ. न
- यादिकेच्या उतापव इ. क. देण्याचे इ. ध. अ. पु.

आतापी आतपतीति आतापी, आकरं श्या
- मध्येतकपतो जीतो. क. तपथा. श. अ. क.
- क्षिजास पार असें हा. तो. इ. व. पु.

आतायी आतायतेतच्छील. आतायी,
- अंक्षादिकाने पातन अथवा स्वपरीरावा
- पदद्वारा विस्तार हा आहे सभाच जाचतो.
क. ता. वृ. धा. पावन अ. अ. र्यादिसनं पू
- र्वं शश्याप्रमाणें.

आतिशेयं अतिथोसायु आतिशेय,

अतिथीविपरीतैर्जन्तुपते-त-अतिथि

विपरीतदगलु-वि-अ-पु-न-ई-स्त्री-

आतिथ्यं अतिथिचरदमातिथ्यं, अति
थि कारणैर्जैर्पूजादिकृतं-त-अतिथीक
रितां संपादन केकेलें वस्तुमात्र किंचातद
यैर्कर्म-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री-

आतुरः आत्मीतोर्निदिति आतुरः, अत्यं
त मरणाविपरीतं गमन करितां जोतो-सना
तुरधा-लुरणअन्वेषी-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री-

आतोद्यं आसमंतात्तु यतेताक्यतेनरा
तायं, आसमंताद्द्विगीताद्विजेतैर्जैतै-रु-
तुदधा-व्ययनज-वाच-अ-न-

आत्तगर्वः आत्तोगर्वायस्यस आत्तगर्वः
आत्तभाहे गर्वजासतो-स-ज्यात्तगर्वगे
सातो-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री-

आत्रेयी अत्रैरपत्यमात्रेयी, अत्रैवेर्जै
अपत्य-स-कन्याती-व-अगम्यतेकरुन
तात्रमाणैर्जीती-रजसत्त-स्त्री-ई-स्त्री-

आत्स्युसा आत्मनायुसा आत्स्युसा,
आप-जी-द्वसती-स-कुररी-नामक-जोप
विशिरोप-आ-स्त्री-

आत्मघोषः आत्मानं पीपयतीति आ
त्मघोषः-आप-न्यायमघोष-कर-अ-घ-घ-
यी-या-तानो-आहं-आसे-स-स-या-रा-र-
स्वमिपारा-जो-वो-रु-पु-रि-ध-वि-श-र-न-

अ-कावका-अ-पु-

आत्मजः आत्मनोरेहाज्जातः आत्मजः,
देहापासून-झाला-जो-तो-स-पु-व-अ-पु-

आत्तगंधः आत्तोगंधो गंधो यस्य स आ
त्तगंधः, प्राप्त-आहे-गर्व-जासतो-स-अ
र्थादि-सर्व-आत्तगर्व-शब्दाप्रमाणैः-

आत्मजा आत्मनः-जाता आत्मजा, आ
पन्यापासून-जी-झाली-तो-रु-जनी-पा-म
दुर्गाव-अ-कन्या-आ-स्त्री-

आत्मा अतिस्वरुतंतु प्राप्नुममलतीति
वा आत्मा, आपण केलेल्यापुष्प पापाना
उपभोगपेतो किंचा-शिकाला-बाध्यते-रु-
न-गमन-करितो-जो-तो-रु-अ-दधा-प्रलण
अ-उ-उ-उ-धु-प-वि-अ-दे-द, शरीर-३
यत्, कृति-३-पै-३-धु-३-५-शरीरापिदेन
६-स-गा-व-७-परमात्मान-मन-१-पर-आ-व-ते-न-उ-

आत्मभूः आत्मनोविद्योः तत्काशाद्भवती
त्वात्स-धु-विष्णु-पासून-जो-उ-ह-न-तो-रु-ध-
धा-स-ती-अ-अ-अ-दे-व-३-म-द-न-रु-पु-

आत्मभरिः आत्मानं विभ्रतीति आत्मभ
रिः, आत्मानं-पोषण-करितो-जो-तो-रु-
ध-जु-धा-पे-प-अ-आ-प-कं-रो-र-म-र-प-ध
वि-र-पु-स्त्री-न-

आयर्वणं आयर्वणं समृद्धः आयर्व
णं, जयचांचा-जो-समुदाय-तं-त-अ-य-रं

ना समुच्चय. अ-न-

आदर्शः आदर्शयते अचेति आदर्शः,
दिसते हैं रूपादिक जाचेद्यापों तो. क. इ
शिर्षा. प्रेक्षण अ. आनसा अ. पु.

आदिः आ प्रथमं दीयते गृह्यते इति आदि
प्रथमग्रहण करिजे तो जो तो. क. इ. दा. ब.
धा. हान अ. आद्य, पहिला. इ. पु.

आदिकारणं आदि न तत्कारणं च आ
दिकारणं, आदि ह. सुरस्य जें कारण तें स
मूलकारण. अ-न-

आदितेयः धर्मसंबन्धयतीति इति, त
द्रिन्ना आदितिः तस्मात् अयस्य आदितेयः, त
उन करिसे जीती इति तद्रिना जीती अदि
ति तिनें जें अपत्य तो. त. देव. अ. पु.

आदित्यः आदितेरपत्यमादित्या, अदि
तीचा जो पुत्र तो. त. देव. २ देवांचा यणानि
शेष. ३ सूर्य. अ. पु.

आदिष्टी आदिष्टमनेन आदिष्टी, उप
देशकेला जाने तो. क. दिशाधा. अतिस्म-
र्जन अ. यजमान. इ. पु.

आदिनवः आदानमादीनं आदीनस्य
दानमादीनवः, क्षयप्रापण जें तें. क. बाधा-
गति अ. क्लेश. अ. पु.

आदिष्टा आदिष्टस्य तिजोवायेनेषसंपाद
नावधेरयतीति आदिष्टा, क्लिजोयत इह

साधनार्थमेव कारितो जो तो. क. दिशा
धा क. दिशाधा. अतिस्मर्जन अ. यजमान.
क. पु.

आदृतः आदिष्यते स्म आदृतः, आदृत
ह्यसकृत करिजेला जो तो. क. इ. उ. धा. आ
दर अ. श्रुति. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आद्यः आदीभवः आद्यः, प्रथम शाला जो
तो. न. प्रथमना. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आद्यमाषकः मध्यत इति माषः, आद्य
श्रासो माषश्च आद्यमाषः सरव आद्यमा
षकः, पारसा ही जो तो माष आद्य असा-
जो माष तो आद्यमाष तो न आद्यमाषकः त.
शास्त्राय ८० गुंजाचा तोळ. अ. पु.

आद्युनः आदेरीदिति आद्युनः, दर पोषणा
र्थं कीटा करिता झाळा जो तो. क. दिव्याकी
कारिक अ. सुसुक्षित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आधारः आधीयते जडाद्यमेति आधारः,
गदातें आदे जडादि जाचेद्यापों तो. क. धी
दुधा. आधार अ. शेताचा बांध. २ नदीचें ध
रण. ३ अधिकरण. अ. पु.

आधिः आधीयते दुःखमनस्य आधारमधी
यतेऽस्मिन्ना आधिः, मास होतें हे दुःख जाचें
अथवा स्थापन करिना थावण करिजे तें जा
चेद्यापों तो. क. दुधाशुधा. धारण अ. मनो
व्याधिः २ महाणवस्तु. ३ आपत्ति. ४ अधि

घान. इ. पु.

आंधसिकः अधोभूतशिल्पमस्य आंधसिकः, प्रक. इ. भान आह शिल्प जाचेंते त. आचार्य, स्वयंपाक करणारा अ. पु.

आधूतः आधूयतेस्य आधूतः, कंपन करी जेतो जो तो. इ. नरुपा. कंपन अ. कांहीं घां पकेला. दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आधोरणः आधोरयतीत्याधोरणः, उक्त प्रप्रकारानें हति कारुणिको जो तो. इ. धोर्के. धा. गमिषातु यं अ. इति प. क. सु. गहांत अ. पु.

आध्यानं आध्यामिराध्यानं, निरंतर स्मरण जेतें. इ. स्मृषा. आध्यान अ. निरंतर धन

आनकः आनीतीत्यनेनेति आनकः, आनीतीत्यान करति वा. अजंजा बयैरे जीवन करिता हेत जेणें तो. इ. अणया. प्राणन अ. पच ह नाचें शय. अ. इ. न. २ गैरा. ३ मृ. दंग ४ गैरा. अ. पु.

आनकडुंडुभिः आनकडुंडुभिः, उभियत्र पकक्षितः आनकडुंडुभिः, जन्म कार्ही आनकार्ही वडुंडुभीनी जो उपलक्षित तो. स. वसु. देव. इ. इ.

आनतं आनमतिस्व आनतं, नमस्व. अधोमुख होतें झालें जेंतें. इ. गमषा. प्रद. लम शोधरदन. दि. अ. न. आ. स्त्री.

आनद्धं आनद्धते मुस्नेच मं पाचयते स्रइत्यानद्धं, मुस्नेच गयीं नर्मानें बांधि जेका जो तो. इ. णहया. वंधन अ. मृदंग प. दह इत्यादि. अ. न.

आननं आनंत्यनेनेति आननं, मक्षण द्वारा जीवन होतें जेणें करून तें. इ. अ. णया. प्राणन अ. सुख. अ. न.

आनंदः आनंदयतीत्यानंदः, आनंदयि तो जो तो. इ. हुनरिया. समृद्धि अ. हीं अ. उ.

आनंदसुः आनंदयतीत्यानंदसुः, आनीदत करितो जो तो. इ. हुनरिया. समृद्धि अ. हयें. उ. पु.

आनंदनं आनंदः आनंदनं, कपालम श्यादिरें करून जो आनंदतो. इ. हुनरिया. समृद्धि अ. स्वागत विचारून केलेला आनंद. अ. न.

आनर्तः आनृत्यं त्यत्र आनर्तः, नृत्य करिता हेत जपाने यथां तो. इ. नृतीया. यामिं होप अ. नाचण्यानी जाया २ पु. ३ देशां होप अ. उ.

आनायः आनयंतियन्त्याननेनेति आनायः, परिता हेत मल्प जेणे करून तो. इ. नी. म्या. प्राणन अ. जादें. अ. पु.

आनाय्यः आनीयत इति आनाय्यः, रक्षि पाभिरकलें करून जो मं स्त. त तो. इ. नी. म्या. प्राणन अ. गार्हपत्यांतून अधि. आपून

दक्षिणाभिरेकेला अ पु

आनाहः आनद्वानेअनेनेतिआनाह , ज्वा
चायोगाने बधन स सधिरुगेरे धरतान ती क
पाहधा बधन अ मळसूत्रान्या राधनान धा
केदारोगानिप अ पु

आनुपूर्वं आनुपूर्वी आनुपूर्व्यं
पूर्वपूर्वमित्यनुपूर्वं अनुपूर्वस्मभाव अनुपूर्व,
पूर्वपूर्वजन अनुपूर्वं त्याचा जो जावने आनुपू
र्व त अनुक्रम अ न ३ ई स्त्री ३ अ न

आन्वीक्षिकी अनुग्रहप्रोत्तरबोद्धण
परीक्षणअन्वीक्षी माप्रयोजनमरणात्स्थानी
क्षिकी, श्रवणोत्तरजे सदसादित्तेचनतीअ
न्वीक्षी तीआहे प्रयोजन जीसनी न गोन
ममणीतन्यापरास्य ई स्त्री

आपकं ईवतपकभाषक, किचित्कजन
स पीकी, पीठी अ न

आपगा अपासमूहोअप तेनमळ
तीति आपगा, उदकाचा जो समूह, ते आपते
केकरून गमन करितले नीती क गम्बुधा
गनिअ नदी आ स्त्री

आपणः आसमतात्यणायतेसचेतिअ
पण , आगामतद्गाफी व्यवहम इतितानजा
वेदायीतो क पणथा व्यवहारिअ क
जार अ पु

आपणिकः आपघो व्यवहारे स्थलीति

आपणिक व्यवहारआह जास तो त क
वरिकवेकरून उपजीवनकरणारा वाणी अ पु

आपत्- आपतिः आपादनमापत्,
आपादनं स व्यापनजेती क गम्बुधा गति
अ विपति त् स्त्री ३ ई स्त्री

आपत्यासः आपदभास आपत्यास , आ
पत्तीप्रभ भास ज्ञानाजोती स विपत्तिपाद
केला मि अ पु न आ स्त्री

आपदा आपदनमनया आपदनवा आ
पदा, आपत् स विपत्ति शप्त होत्ये जीणे कि
स विपत्तिजीती क पदथा गनिअ विपत्ति
आ स्त्री

आपन्नः आपद्यतेस्य आपन्न , विपत्ति श
त्रिजलाजोती क पदथा गम्बुधाविपत्तिपाद
केला मि अ पु न आ स्त्री

आपन्नसत्वा आपन्न स्त्रोत्तुर्पस्थामि
तिआपन्नसत्वा, शप्त आदे माधिजीवागवीती
स गगदर बाधतो आ स्त्री

आपमित्यकं अपमित्यनिकेत आचमि
त्यक, उदकाबदकी करूनजे सघादितते
त मोबदना देऊन आगलेके अ न

आपः आयुवतीति अप जास हातान
न्यास्य क आपूथा यातिअ उदक म्
स्त्री नि न

आपानं आमसूत्रपित्तत्रेनि आपान, ए

इव जसून पान करितात जाचे गणीते हू पा
धा पानअ मद्यप्राशनार्थं मडकीजमत्सदे
स्थान अ न

च्छाजीने हू प्रच्छथा तीप्पाअ स्वामन
प्रश्न वेन्पावरून झालेला आनंद अ न

आपीडुः आपीडुवतीत्सार्पाड^१, शिवेश्वर
शोभा देतो जीता हू पीडुं अ वनाहूनअ
शेडात दिना विणीत माजळेने पुष्पदुगेदे अ पु

आप्रपहीनं आप्रपरणप्रोतिं आप्रपदीन, प्र
रात्र पर्यंत पावणार जे ने त- पायाचा शवर
पर्यंत पावणारे रत्नादिक वि अ पु न -
आ स्त्री

आपीनं आप्याघतइति आपीन, हरिपाव
तेजेते हू औष्ण्यवीषा हरिअ गावेंसेस
त हू जोरी अ न

आप्लवः आप्लवनमाप्लव, आप्लवनस
स्थानजे तो हू हुडधा गतिअ अणोकर
रणे अ पु

आपूपिकः अपूपा वण्यमस्य अपूपाका
समुद्ररमिता आपूपिक, अपूप आहेत वि
त्रेप जाचेतो रिहा अपूपाका समुद्राप त
वडे पारगे रत्नादि लढकेने गस्वपदासंबद्ध
न विकृष्टराइवडे पारगे वगेंगेचारीत वि अ
पु न आ स्त्री

आप्लवव्रती आप्लवव्रति आप्लव, आ
प्लवशोभावतीच आप्लवव्रती, स्नात असा जो
व्रतीतो सोडूनत झालेला वदुचीसर पु

आप्तः आप्तनेस्य आप्त, विष्णुमानेज्ज
सकरिजती तोला ऊ आप्लधा व्याप्तिअ
विष्णुसु वि अ पु न आ स्त्री

आप्लवः विद्यहारिसर्व आप्लव शलाक्या
आप्लवव्रती विद्यहारिसर्व आप्लवव्रती श
आवधः आवधतःनेन आवंध, वधनद
मिजेने नेणकरून वे हू वधधा वधनभ
वृत्तारे राधपदाची दोरी हू लुपणी अ पु

आप्यं अपाविकार भाष्य, उदकाचा जे वि
कारने त अनान विकार सोवदे वीरे वि
अ पु न आ स्त्री २ सोवनाचक वनसविअ

आवाधा आवाधवरत्नावाधा, पीढाकरि
टैजीती हू वापुधा विजोदनअ रैदन
आ स्त्री

आप्यायनं आवायतिराप्यायन, सनर्प
णनेने हू पापीषा रथ्यरुह सवृष्टक
रणे अ न

आप्तगणं अप्तविक्रते, नेन गार, अ
करून तेका जानेजेजेने हू वृष्टभूया ध
रणादिक अठकार अ न

आप्रच्छनं अप्रच्छाजनकन, आवृ

आभाषणं आभाषतेतराभाषण, वै
किजेते अते हू भाषण करवागिअ परस्व

भाषण अ न

आभास्वरः आसमताद्भास्यते इति भा
स्वर, आसमताद्भास्यते इति भास्यते
ते कृत्वा दीप्तिश्च देवत्वगणविशेष
अ न

आभीरः आसमताद्भास्यते इति भा
भीर, आसमताद्भास्यते इति भास्यते
ते कृत्वा दीप्तिश्च देवत्वगणविशेष
अ न

आभीरपत्नी आभीराणां पत्नी आभी
रपत्नी, गवन्वराणां पत्नी इति स गवन्व
रेण कृत्वा गव इति स्त्री

आभीरी आभीरस्य स्त्री आभीरी, आभी
राणां स्त्री इति स्त्रीय गवन्वरा इति स्त्री

आभीलं आसमताद्भास्यते इति आभील
आसमताद्भास्यते इति भास्यते ते कृत्वा
भाहानश्च शरीरपीडा अ न

आभींगः आसमताद्भास्यते इति आभी
ंगेते कृत्वा भुजधा गवन्वरादिश्च शरीरपी
डा इति शरीरपीडा अ न

भित्तो नो ज्ञेनो कृत्वा पृथुधा सुमार्दिकश्च
एवञ्चान्ये इति अ न

आमनस्यं मानसे ग्राधुमानस्य मानस्य
द्विजमानस्य, मानसाभिषयी जे ग्राधु ने
मानस्य मानस्यद्वयजे भिन्नते स इति स
'अथवा नैमस्य अ न

आमयः आमयनमनेन आमय, द्विस
न स अणविशेषोद्गोहा इति जेपेकस्य ता
कृत्वा मीढ्वा हिंसाश्च रोग अ न

आमयावी आमयोक्तस्त्रीति आमया
वी, रोगभाटे जासता न रोगी इति इ
न इति स्त्री

आमलकः आमलकी आमल
कं आमलतेस्य सत्वदा आमलक, रुचि
विश्वफलपुष्पादिक धारणा करिता किवाक
मित्ते जीती कृत्वा मिषुषा मन्वन् अत्र
हा २ भादव्युदेशात् अ न इति स्त्री

संयोगः ४ लांघ. अ. न.

आमिषाशी आमिषमश्नतीत्यामिषा
शी, आमिषाते प्रसूया करितो जो तो. ह.

अशाधा. भोजन अ. मांस प्रसूया करणा
स. वि. ३. पु. न. ई. स्त्री

आमुक्तः आमुच्यते स आमुक्तः, अं
गात्रेदार्या मुक्त करिजे तो ह. फलिजे तो
जो तो. किंवा त्या पासून अटिजे तो जो तो. ह.

मुच्यथाः मोक्षणा अ. अंगरसा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

आमोदः आमोदयतीत्यामोदः, हर्षित
करितो जो तो. ह. सुदधा. हर्ष अ. हर्ष, आ
नंद. २ उत्कृष्टमनोहारक जो कर्मरूपदिकां
नामुच्यती. अ. पु.

आमोदी आमोदयतीत्यामोदी. हर्षित
करितो जो तो. ह. सुदधा. हर्ष अ. सुरवाला
मुर्षिध करणारा तांबूलादिक द्रव्यविशेष.
इ. पु.

आम्नायः आम्नायते अम्नायते आम्ना
नमित्तिवा आम्नायः, अम्पस्त करिजे तो किं
वा गुरुपरंपरागत ज्ञान जो गुरुपदेशतो ह.
आधा. आम्नाय अ. वेद. अ. पु.

आम्नः अम्नायति आम्नः, इच्छुखरन क
रितो जो तो. ह. अम्नाय गमनादिक अ.
आम्नायेंक व झाड अ. पु.

आम्नातकः आम्नायते अम्नातकः.

आम्न स आम्न त्याते निरंतर गमन करितो
जो तो. ह. अतथा. सान्तरगमन अ. आंब
झावें झाड. अ. पु.

आम्नेडिनं आम्नेड्यते आम्नेड्ये तो च्यत
इति आम्नेडिनं, अधिक बोडिजे ते जें ते. दो
नतीन वेळा उच्चारलेला शब्दादिक. अ. न.

आम्लिका. आम्लीका अम्ब. आ
म्बोकारसो स्तस्या इति आम्लिका, आम्ब आ
हेरस जीवाची. व. चिन्नेचें झाड. आ. स्त्री.

आयतं आयत्यते आयतं, लंबायमान हे
ते जें ते. ह. पतीधा. प्रयत्न अ. दीर्घनांब.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

आयतनं आयतंतेति आयतनं, सुष्य
संपादनार्थं प्रयत्न करिता हेत आचेदार्थी तो ह.
पतीधा. प्रयत्न अ. यज्ञानी जागा. १ सामान्य
स्वनविशेष. अ. न.

आयतिः आयत्यते अयत्तिवा आयतिः व
र्तमानादिक त्यादिचांचा उपसंहार होतो जीवेदार्थी
अथवा जीवें ती. ह. वयधा. उपरम अ. उ
त्तरकाल. १ नांवी. २ योगसाधन. ४ यथाव
ईका. स्त्री.

आयत्तः आयत्यतेति आयत्तः, पलू करि
नी जो तो. अ. यत्तिधा. प्रयत्न अ. स्यापीन वि.
अ. उ. न. आ. स्त्री.

आयामः आयत्यते, येनायामः, ह्रस्वा

न्यहोतो जेणे करून तो कृ. चमपा
उपरमअ. लांच. अ. पु.

आयुधं आयुष्यतेनेनेति आयुधं,
युद्ध करिजेतें जेणे करून ते. कृ. यु
धधा. संप्रहार अ. शस्त्र. अ. न.

आयुधीयः विग्रहादि सर्व आयुधि
कशब्दाय.

आयुधिकः आयुधेन जीवतीति आ
युधिकः, आयुधस्य शस्त्रत्वात्नें ज
गती जी तो. त. शस्त्रोपजीवी, आयु
धरतीनें उपजीवन कर्ता. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

आयुष्मान् अतिशयेन आयुर्वस्था
स्तीति आयुष्मान्, अतिशये करून
आहे आयुष्य जास तो. त. पुष्कळ
आयुष्याचा. वि. त. पु. न. इ. स्त्री.

आयुः एति गच्छतीत्यायुः, क्षणस्य
णी जाते जें तें. कृ. इण्धा. गतिअ.
आयुष्ये स. न.

आयोधनं अतिशयेन बोधनमायो
धनं, अतिशये करून जें बोधन-
स्य प्रदान तें. स युद्ध. अ. न.

आरग्वधः आरगं गोगशंलमपहं
तीति आरग्वधः, गोगतें भाषा करितो
जी तो. कृ. हनधा. हिंसा अ. बाह्या

बाह्या. अ. पु.

आरकूटः आरंकूट्यते आरकूटः, गं
त्यातें दाह करितो जी तो. कृ. कूटधा.
दाह अ. पितक. अ. पु. न.

आरतिः आरमणभावति, उपरम
ण जें ती. कृ. रमुधा. कीडा अ. उपर
ति. निहृत्ति, शांति. इ. स्त्री.

आरनालकं आर्चतीत्यारः, नल
तीति नालः आर्चोनालोस्य आरना
लः स एव आरनालकः, गमन करि
तो जी तो आर बंधन करितो तो नाल
गमन करणारा आहे नाल जाचाते.
आरनाल तेंच आरनालक. त. कांजी.
अ. न.

आरंभः आरंभणमारंभः, आरंभ
ण जें तो. कृ. रभधा. राभस्य अ. श
रंभ. अ. पु.

आरवः आरावः आरवीतीत्याव
प., उच्चारिला जातो जी तो. कृ. क
धा. शब्द अ. शब्द. अ. पु.

आरा आर्चतीति आरा, चर्म भे
दन करित्ये जी ती. कृ. कृधा. गतिअ.
चर्मगोचरणात्वं शस्त्र. आ. स्त्री.

आरात् आरातीति आरात्, दूर
आणि समीप सा अर्थानें ग्रहण क

वित्तोजो तो कृ. साधा. आदान अ-उ.
आराच्छत्रोः सदापसत् २ सखा
पंस्थापयेदात्. अ. च.

आराधनं आराधिराराध्यतेने
नया आराधनं, साधन किंवा प्रा
प्तिकरिजेत्ये जेणें करून तें कृ. ना
धा. संसिद्धि अ. सेवा. अ. न.

आरामः आरमंत्वचेति आरामः
पसताहेत जाचेवर्षीतो. कृ. रमुधा
क्रीडा अ. वाग. अ. पु.

आरालिकः आरालं चरतीति आ
गलिकः, कुटिलाचरण किंवा म
हानसाप्रतसचान करितो जो तो. त
सूद, स्वयंपाकी. अ. पु.

आरेयतः आरेयतिनिः सारय
तीति आरेयतः, महानें निः सवण
करितो जो तो. कृ. नेट्टा. ध्रुवगति
अ. आरगवधानें झाड. अ. पु.

आरोग्यं अरोगस्य भावः आरोग्यं
रोगाचा जो भाव ह. विद्यमानता
तो त. रोगाभाव. अ. न.

आरोहः आरुत्यतेनेन आरोहणं
आरोहयति वा आरोहः, आरोहण
अचवात्यातें करितो किंवा तें करि
जेने जेणें करून तो. कृ. रुहधा. बी

जजन्माद्यर्थ. वस्त्रादिकांची लांबी.
२ उंची. ३ सुंदर स्त्रींची कमर. ४ ह
तीवर चढणें. अ. पु.

आरोहणं आरुत्यतेनेनेति आरो
हणं, आरोहण करिजेतें जेणें तें कृ.
रुहधा. बीजजन्मादि अ. जिता,
निसण. २ चढणें अ. न.

आर्तगलः गलतीति गलः आर्तं
श्चासौ गलश्च आर्तगलः, उदका
दि विपुल भक्षण करितो जो तो ग
ल आर्त ह. तृपित असा जो गल
तो आर्तगल सः निळा कोरटा. अ. पु.

आर्तवं क्रतुरं व आर्तवं, क्रतू जो
नेच आर्तवं, किंवा क्रतुरस्य प्राप्तः
आर्तवं, वसंतादि क्रतू आहे वा
स जास तें. त. स्त्रीरज. २ पुण्यादि
अ. न.

आर्तिः आर्च्छतीति आर्तिः, नम
नोन्नमनरूपसर्वत्र गमन करि
त्ये जी ती. कृ. क्रधा. गति अ. धनु
ष्यानें अथ र्थाडा. ३. स्त्री.

आर्द्रं आद्यतस्य आर्द्रं क्लिन्नक
विजले जें तें. कृ. अदंघा. गति अ
भिजलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

आर्द्रकं आर्द्रतित्. फमार्द्रकं, कफ

तें नाश करितें जें तें. ह. अर्धा.
हिंसाअ. आलें. अ. न.

आर्यः अतुंयोग्यः आर्यः, कर्तव्या
कर्तव्यजाणण्यास जो योग्यतो.

ह. ऋषा. गतिअ. कुलीन. २ मज्ज
न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आर्याणी आर्याणां स्त्री आर्याणी,
आर्य ह. श्रेष्ठ त्यांची जा स्त्री ती.

स्त्रीप्र. श्रेष्ठपत्नी. २ वैश्वस्त्री कुंस्त्री

आर्यावर्तः आर्याः श्रेष्ठाः आसमं
तादृतेत इति आर्यावर्तः. श्रेष्ठ आ

समंतात् मार्गां राहतात जाच्यातो
ह. इतुया. वर्तनअ. विंध्याद्रिव-

हिमालय यांच्या मधला प्रदेश. अ
उल्लं.

आर्षभ्यः ऋषभभ्यहितो आर्षभ्य
ऋषभ ह. बैल त्यांकारणे जो हि

त ह. तडुलनीला योग्यतो. तरु
षदशोम आलेला बैल अ. पु.

आलं अलतीति आलं, विग्रपटादि
कास धूषण करितें जें तें. ह. अल

धा. धूषणादिकअ. इवताल अ न

आलंभः आलंभनमालभः, आलं
भन ह. इंद्रादिदेवतां दृष्टानें पश

मरण जें तो. ह. इलभपृधा. मीषि

अ. देवतेच्या उद्देशानें तिला अर्प
णकरण्या करितां पशुमार्गे अ. पु.

आलयः आलीयंते अत्रेति आल
य., राहताहेत जाचेठायीं तो. ह.

लीडुधा. श्लेषणअ. घर. अ. पु.

आलवालं आसमंताल्लवंजलक
णिकामालातीति आलवालं, आ

समंताद्मार्गां जलकण ग्रहण करि
ते जें तें. ह. लाधा आदानअ झा

डाचें अकें अ न.

आलसः अलस एव आलसः, अ
लस जो तो. त. आलस अ. पु.

आलस्यः विग्रहादिपूर्वांच्या प्र
आलानं आलीयंते अ आलानं, वं

धन करिजेतें जाचेठायीं तें. ह. ली
डु. धा. श्लेषणअ. इती वांधण्याचा

स्वांय. अ. न.

आलापः आलप्यतेनेनेति आला
प., बोलिजेतो जो तो. ह. लपधा. अ

ऋवाणिअ. परस्पर संबोधन पूर्वक
प्रापय. अ. पु.

आलाबुः आलाबूः आसमंता
भनं बत इत्यलाबुः, आसमंताद्मार्गां

लंबायमान इति नाहीं ह. वतुला
रुती जो तो. ह. लविधा. अयक्यंस

नअ. काका शोषका. उ. २३. पु.
आलि: आली आअलतिअ
 ल्यतेवा आलिः, मंडनादिकेक
 रून भूपित होत्ये. किंवा भूपित
 करिजेत्ये जी ती. क. अलधा. भूष
 णअ. सवधी. ३पंक्ति. ३स्वच्छां
 तः कवण. ४सेतु. इ. ३इ. स्त्री.

आलिंद: अलिंदएवआलिंदः, अ
 लिंदस्य दाराच्या वाहेरचा चौक
 टाचा भाग जो तोच. त. दाराच्या वा
 हेरचा एक प्रदेश. अ. पु.

आलिंग्य: आलिंग्यतइतिआलिं
 ग्यः, आलिंगिजेतो जो तो. क. लि
 गिधा. गतिअ. मृदंग. अ. पु.

आलीटं आलेहनमालीटं, आले
 हनस्य. एकत्रजमूनवाहणं जें तें.
 क. लिहधा. आस्वादनअ. धनुषं
 रांचा स्थितिनिर्देश. अ. न.

आलु: आलू: आलुनातीत्यालु
 उदकाचे उंदनस्य. निःसवणक
 रणावी जी ती. क. लुम्भा. उंदन
 अ. तांदूळ धुण्याची नोबडी. उ. २
 ऊ. स्त्री.

आलोक: आलोक्यतइतिआलं
 कः. प्रकाशअथवाअचनोकन

करिजेतो जो तो. क. लोहधा. दर्श
 नअ. दर्शन. ३प्रकाश. स्तुतिपाठ
 कांचें संभाषण. अ. पु.

आलोकनं आलोकः आलोकनं,
 आलोकस्य. अचलोकनं जें तो. क.
 लोहधा. दर्शनअ. अवलोकन. अ. व
आचपनं आउष्यतेत्रआचपनं,
 पालताहेतजलादिजाचेवार्धातें.
 क. दुवपूधा. बीजसंतानअ. हंत्र
 किंवा पात्रादिक. अ. न.

आचर्त: आचर्तनमाचर्तं, आचर्त
 नस्य. श्रमणजें तो. क. घृत्तुधा. व
 तनअ. उदकादिकांचा शोचरा अ. पु.

आचलि: आचलतीत्याचलिः, संव
 - लून पायत्ये जी ती. क. रत्तधा. सं
 चलअ. पंक्ति. इ. स्त्री.

आचसितं आचसीयतेस्मृत्या
 वसितं, अचसानातें प्राप्तस्य. मि
 दृशालें जें तें. क. पांधा. अंतकर्म
 अ. वासकेलेनेंधान्य. कि. अ. पु. २. अ. न.

आचाले आचरंतिजनमंत्रेतिआच
 लं, संसिक्तकरिताहेतजनजाचेव
 र्धातें क. दुवपूधा. विल्लंतानअ. अ. व

आचुफ: अचतीतिआचुफः. नहाय
 करिती जो तो. क. अचधा. वृत्तपत्र इ

सारक बाप भाटकांत खात्री प्रसि
दि. अ. पु.

आवृत्तः आपनमाप आपमुत्तनोती
ति आवृत्तः, आपनाते विस्तृत करितो
जो तो. क. तमुधा. विस्तार अ. नात्यप्र
करणांतील बहिषीचानचरा. अ. पु.

आवृत्तः आवर्तनमचेति आवृत्तः, आ
वृत्ति होत्ये जाचेवर्षांती. क. वृत्तुधा व
र्तन अ. अतुक्रम. त्. स्त्री.

आवृत्तः आवृत्तयतेत्येति आवृत्तः,
आवृत्त करिजेला जो तो. क. वृत्तुधा वर
ण अ. वेदलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आवेगी आवेगोच्यस्याइति आवेगी,
आवेग ह्. अनिलीह आवे वेग जीसगी
त. वनेोषधि रगांत जिला वनधारा अ.
संक्षणतात ती. ई. स्त्री.

आवेशनं आवेशं त्यनेति आवेश
नं, प्रवेश करिता हेत जाचेवर्षांती. क.
विशंषा. प्रवेश अ. विशिलोकांती शाला.
अ. न.

आवेशिकः आवेशोभवः आवेशिकः,
गृह भिन्न प्रदेशी शाला जो तो. क. अति
विषगेने लांबून घरी आलेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

आशांसिता विग्रहादिपुटचाशा प्र.

क. पु. न. ई. स्त्री.

आशंसः आशांसत इति आशंसः,
इत्यर्थं शशीचा करितो जो तो. क. शशि
धा. इच्छेति स्पृहाशील जास फार इच्छा
असत्ये ती. वि. उ. पु. स्त्री. न.

आशयः आशयनमाशयः, आशयन
ह्. जीवनादिकास अंत्य अथवा अति
प्राय जो तो. क. शीर्षा. स्वप्न अ. जला
पार. २ आशय. ३ अतिप्राय. अ. पु.

आशयाशः आशयेते अत्रेति आशयाः,
तमश्रातीति आशयाशः, इहता हेत जा
चेवर्षांती आशय त्याते संक्षण करितो
जो तो. क. अशया. भोजन अ. अ. पु.

आशरः आशृणोतीति आशरः, सर्वत्र
हिंसा करितो जो तो. क. मृधा. हिंसा अ. रा
सस. अ. पु.

आशा आश्रुत इत्याशा, सर्वत्र व्यातं
करित्ये जीतो. क. अश्रुधा. व्याप्ति अ.
दिशा. २ फार इच्छा. आ. स्त्री.

आशितं आसितं आशितासोजि
तं आसितं निवासिताया गाव् अत्रेति आ
शितं आसितं वा, प्रोजित किंवा निवासित
आहे माई जाचेवर्षांती. क. अशया. भोज
न अ. इरसधा निवास अ. जाजागीं पूर्वी या
ई असतात ती जागा वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आशितंगवीनं आशितंगनंदवीनं च
आशितंगवीनं, भोजनकरिजेते भस्मेजे

गोस्थानते. स. पूर्वी. शई. चरित असत
ती जागा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३.

आशिरः अघ्रातीत्याशिरः, लोकोत्तर भ
क्षण करितो जो तो. ३. अशधा. भोजन
गोसस. अ. पु.

आशीः आशास्ते आशासनमनयावाभा
शीः, मूलगार्थ आशाकरित्ये अथवा शीफता
ईच्छिजेतो जीणेकरुल ती. ३. आडः शास्त्र
धार. चा. अ. सर्पा. चो. दा. ३. आशीर्वाद. स. स्त्री.

आशीर्विषः आशीर्विषः आशीर्विषः
लुगतादं प्रातत्र विषमस्य आशीर्विषः, दंदि
वेगार्थी आह्वे विषजाते तो. स. सर्प. अ. पु.

आशुः अशुतइत्याशुः, व्यासवप्रक्षणकरितेते
जे ते. ३. अशु. धा. व्याप्ति. अ. शीघ्रत्या
अर्थी अये. ३. वीहि, जात. अ. पु. न.

आशुगः आशुगच्छतीत्याशुगः, शीघ्र
गमन करितो जो तो. ३. गम्ध्या. गति. अ.
शायु. ३. वाण. अ. पु.

आशुव्रीहिः आशुचासोव्रीहिस्य आ
शुव्रीहिः, शीघ्र पिकणारा जो व्रीहितो. स.
लव कर पिकणारे जात. ३. स्त्री.

आशुमुक्षणिः आशुमुक्षिच्छतीत्या
शुवक्षणिः, सर्वत्र शोषण कराव पाका

रणे इच्छा करितो जो तो. ३. शुपधा. शी
पण. अ. अभिन. ३. पु.

आश्रयं आश्रयति चर्यते अभिनीयते आ
श्रयं, आश्रयप्रत नेइजे तो जो ती. ३.
चरपा. गति. अ. आनंद विशीष. अ. पु.

आश्रमः आश्रमं त्यत्रेति आश्रमः, अ.
म किंचा तप करितात जाचेवार्थी तो. ३.
श्रमुधा. तप आणिरसेदं. ब्रह्मचारी आ
दिकरुल चार आश्रम. अ. पु.

आश्रयः आश्रयणमाश्रयः, आश्रय
णजे तो. ३. श्रिच्छा. सेवा. अ. आधार.
३. युद्धादिकांत जी महाय्य ही तो तो. अ. पु.

आश्रयाशः आश्रयमाधारमश्राती
लाश्रयाशः, काष्ठदि आधारार्थे महत्त
करितो जो तो. ३. अशधा. भोजन. अ.
विस्तार. अ. पु.

आश्रुतं आश्रुयते स्म आश्रुतं, श्रवण
करिजेते अथवा प्रतिज्ञात किंचा स्त्री
तजे ते. ३. शुपा. श्रवण. अ. स्त्रीकारले.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आश्रवः आश्रवणमाश्रवः, आश्रव
णस. स्त्रीकृति जी ती. ३. शुपा. श्रवण
अ. स्त्रीकार. अ. पु. ३. चरनांत वागणारा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आश्वं अश्वानांसमूहः आश्वं, अश्वं.

ना जो समूह तें. त. षोडशांश समुदा
य. अ. पु.

आम्बीयं विग्रहादिसर्वं आम्बीयं

आम्बयुजः अम्बयुजीअत्रास्तीत्याम्ब
युजः, अम्बयुजी षोणमा आहे जाचेरा
यींती. त. आम्बिनमास. अ. पु.

आम्बिनेयः अम्बिनायपत्यम्बिनेयः,
अम्बिनीये जें अपत्यं तें. त. सर्गीचे ये
ए, अम्बिनीकुमार. अ. पु.

आम्ब्यं अम्ब्यस्यफकमाम्ब्यं, अम्ब
ह्याये जें फल तें. त. अम्ब्याये फलपुष्पम्

आम्बिनः अम्बिनायुक्ताषोणमास्ती
यत्रास्तिअम्बिनः, अम्बिनीनस्य
युक्त षोणमा आहे जाचेरायींती. त.
आम्बिनमास. अ. पु.

आम्बिनं अम्बिनैकाहमनमाम्बिनं,
अम्बिनं एकादिवसानें जें गमनं तें. त. षो
डशी एकमंजु. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आषाढः आषाढायुक्ताआषाढी, साय
नास्तिअषाढः, आषाढीयुक्तजीती.
आषाढी ती आहे जाचेरायींती. त. आषा
ढमास. २. अम्बर्षं व्रतं काठीं जो दंडधर
ण करितात तो. अ. पु.

आसक्तः आसंजिआसक्तः, आसक्तो
इजेता जो तो क. षंजधा. संगम अत

तव. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आसनं आस्यतेत्रआसनं, राहिजेतें

जाचेरायीं तें. क. आसधा. उपवेशनअ.
बसण्यांचें आसन. अ. न. २ अतरणानें श्रा
उ. अ. पु. ३ कोणेंकार्याविषयीं शक्ति
कुंठितझालीतरा धेयांनं प्रतीक्षा पाहा
त राहणें. अ. न. ४ हत्तींचा रवांरा. अ. पु.

आसनपर्णी आसमंतादसनइव
पर्णान्यस्याइति आसनपर्णी, आसमंता
द्वागीं असनवृक्षा मारतीं आहेत पावें
जीस ती. स. गौरुणीची वेल. इ. स्त्री.

आसना आसनमासना, उपवेशन
जेंती. क. आसधा. उपवेशनअ. क्वाभसं
धादिकाठीं बसण्यास घेतात तें आसन अ.

आसन्यः आसीदतिस्थासन्त्याः, समीप
प्राप्तझाला जो तो. क. षड्धा. विहरणादि
अ समीप, जयकुन्वा. दि. अ. पु. न. आ. स्त्री

आसवः आसूयतइति आसवः, पीड
न करिजेतो जो तो. क. पु. षधा. पीडना
दिअ उमाचारसंपासून होणारें मद्यअ. पु.

आसादितं आसापतेस्यआसादि
तं, प्राप्त करिजेतें जें तें. क. षड्धा. विश
रण्यादिअसंपादिले तें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आसारः आसरणमासारः, सर्वत्रथा
घजें तें. क. सुधा. गतिअ. सैन्यावस्थि

तिविशेष. २ जी निरंतर पजन्यधाराप,
इत्ये ती. अ. पु.

आस्करः अस्कर एवास्करः, अस्करजो
तोच आस्करं. त. दैत्य. अ. पु.

आस्करा अस्कररूपेयनास्करा, अस्कर
संबंधी जीती. त. कार्त्वीयाहरी. ई. स्त्री.

आसेचनकं आसिच्यतेयनोचआ
सेचनक, मूत्रः क्षरणहोतनाहीं जाचेव
धीते. क. पिचधा क्षरणअ. जें वस्तु पा
हतां पाहतां अधिकच पाहावे असे वा
टते तें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

आस्कंदनं अतिशयेनस्कंपतेतदस्कं
दनं, परस्परंचे अतिशयेंकरून गतिशो
पण करिजेतें जें तें क. स्कंदिर्धा. गति
शोपणअ. पु. अ. पु.

आस्कंदितं आस्कंदनमास्कंदितं, उ
द्धान करून जे गमन तें. क. स्कंदिर्धा.
गतिशोपणअ. घोंडां मोठ्यावेनानें धार
त असतां पाहात नाहीं अशी जीलांची
चाल ती. अ. न.

आस्तरणं आस्तीर्यते अनेन आल
रणं, आच्छादन हीं जेणे तें. क. स्तृ
मूधा आच्छादनअ. हत्तीचे पाठीवर
चे आस्तरण. अ. न.

आस्था. आस्थानं आतिष्ठत्य

स्यामस्मिन्वा आस्था आस्थानं वा, राह
ताहेत जीचे किंवा जाचेवधीं ती किंवा तें
ह. षाधा. गतिनिवृत्तिअ. सभा. २ प्रयत्न.
आ. स्त्री. २ अ. न.

आस्थानी आतिष्ठत्यत्रेति आस्थानी,
उत्तमरीतीनें राहतात जीचेवधीं ती ह.
षाधा. गतिनिवर्तनअ. सभा. ई. स्त्री.

आस्पदं आपद्यतेस्मिन्नास्पदं, प्रति
ष्ठित होतो किंवा विपत्ति पावतो जाचेव
धीं तें. क. पदधा. गतिअ. कार्य. २ स्थान अ. न.

आस्फोटः आस्फोटः आस्फोट
यतीत्यास्फोटः, विशरण पावतो ह वि
शीर्ण होतो जी तो. क. स्फुटिर्धा. विशा
रणअ. रुईचें झाड. अ. पु.

आस्फोटनी आस्फोव्यतेनचा आ
स्फोटनी, विवर करिजेतें जीणें ती ह
स्फुटिर्धा विशरणअ. सामता वगेरे
छिद्र पाडण्याचें शस्त्र. ई. स्त्री.

आस्फोटा आस्फोटयतीति आस्फोटा,
विशरण पावत्ये नीती. क. स्फुटिर्धा वि
शरणअ. रान मोगरी. २ विष्णुक्रांता
नावाची ननरपति. आ. स्त्री.

आस्फोता शिग्रहादिसर्व आस्फोटा
शब्दाप्रमाणें.

आस्यं आस्तापते अनेनेति आस्यं,

अन्नादिक आसनात् रुमिजेते जेणेते
 ह स्रष्टा आसनादन अ सुप्त अ न
आस्या आसनमान्या, उपवेशनजीती
 ह आसथा उपवेशन अ बसण्याचे
 आसन आ स्त्री

आस्त्र्यः आस्त्र्यणामास्त्र्य, आस्त्र्य
 णस्य पीडा पाषणे जे तो ह सुधा स
 वणजे क्लेश अ पु

आहतं आहन्यतेऽस्मिदिति आहत, आ
 हतस्य निरर्थक अर्थस्य युजित जे तें ह
 हनधा हिना अ गुणलेले व रुधी न हो
 पया जोगी गोष्ट बोलणे दि अ पु न आ स्त्री

आहतलक्षणः आहतमन्वत्कालस्य
 णयस्य स आहतलक्षणः, अन्वत्काल
 हे नाम जाचे तो स शीर्षादिगुणोनी
 जो मर्यात तो हि अ पु न आ स्त्री

आहवः आह्वानमाहवः, पत्न्यस्य सर्वा
 निवृत्त शब्द जो तो ह हें त्रधा स्वर्ण अ
 पु अ पु

आहवनीयः आहूयते प्रक्षिप्यते इति
 रत्रेति आहवनीय, प्रक्षिप्यते इति इति
 मि जाचे रात्री ती ह दुष्क-रानादि अ अ
 म्नीचा भेद अ पु

आहारः आहरणमाहार, जक्षणजे
 तो ह त्रधा हरण अ मीजन अ पु

आहारः आहूयते अत्रेति आहार आह
 नरुमितात्तत्कर्तृजाचे रात्री ती ह हें त्रधा स
 र्पादिक अ विहिरीजरुठ राणी देवण्या क
 प्रितास्थापन केलेले हांहे रगेरे अ पु

आहितलक्षणः विग्रहादिसर्व आह
 तलक्षणशब्दाय

आहितुंडिकः अहेन्तु उं सुखतेन ही
 अतीति आहितुंडिक, सर्पांच्या तोंडा
 ने रवेळ तो जो तो ह गारुडी अ पु

आहेयं अहो भव आहेय, अहीचे रात्री
 जे उत्पन्न ते सर्पांचे विषक्रिया अस्थ्या
 दिरू वि अ पु न आ स्त्री

आहो आहतीति आहो, एकरूपता
 नावा नाश करिती जो तो ह हनधा हि
 सादि अ विकल्पस्वार्थक अर्थ उ दे
 व आहो गपवी

आहोपुरुषिका अहो अह पुरुषः त
 स्वभाव आहोपुरुषिका, आपल्या रात्री
 मी पुरुष अर्शा जी शक्ति सभावना ती
 त मी पराक्रमी मी पुरुष अशा गर्वने
 आपले सामर्थ्य प्रगट करणे ती आ
 स्त्री हि

आह्वयः आह्वानमाह्वयः तस्या अर्थ
 आह्वय, आह्वान जे ती आहू तत्सर्व
 धी जो तो आह्वय त-नाय अ पु.

आह्ला आह्लानमाह्ला, आह्लानह्ला
नामनिर्देश करणजे ती-रु-ह्र-वृषा-
स्यर्थादिअ-नाय-आ-स्त्री -

आह्लानं आह्लयतेअनेनेतिआह्ला
नं, बह्वाविजेतीजेणे तं-रु-ह्र-वृषा-स्य
र्थादिअ-आमंत्रण-अ-नं-

आह्निकं अह्निसवमाह्निकं, दिवसा
वैवाशीं जै शालं तै-न-स्नानसंध्यादि
कर्म-२ नित्यकर्म-३ भोजन-४ प्रं
थविरोध-अ-नं-

इक्षुः इष्यतइतिइक्षुः, इच्छिजेतीजे
ती-रु-इषधा-इच्छाअ-ऊंस-उ-पु-

इक्षुगंधा इक्षुगंधइषगंधीयस्या-सा
इक्षुगंधा, इक्षुगंधासारखा आहेगंध
जीचा ती-स-सारा-२ कोकसंघाचें
उ-३ सुईकोहाळा ४ लचा-आ-स्त्री-

इक्षुरः इक्षीरिवगंधंरातीतिइक्षुरः,
इक्षुचेपरीजे गंधस्याप्रत ग्रहणकरि
तीजे ती-रु-शधा-आदानअ-कोकसं
दाह्यूनभीषधिविशेष-उ-पु-

इक्ष्वाकुः इक्ष्माकरोतीतिइक्ष्मक
-तीतिवाइक्ष्वाकुः, स्वप्नसणानं पुष्ट्यादि
इक्षुगुणदेवोवसरलगामीजेतो रु-रुद्रा-रुद्र
अ-२ अरुधा कुटिलगतिअ-दुध्याप्तीपका
२ नाजविशेष-उ-पु-

इंगं इंगतइंगतीतिवाइंग, अभिप्रायानु
रूपगणणं किंवागमनजे तं-रु-इंगिधा
गतिअ-दुसस्याच्यामर्जाप्रमाणं अ-न-३
जंगम-पिअ-पु-न-आ-स्त्री

इंगितं विग्रहादिसर्वइंगंवाद्याप-
इंगुदी इंगनंइंगंतयतीतिइंगुदी, इंग
नस्य-गमन त्यातेंचउडन करितोजेतो
रु-पौधा अचनउडनअ-दिगण वीटाचा
रुद्र-अ-पु-ई-स्त्री-

इच्छा एषणपिच्छा, इच्छिजेतीजे

इं. स्त्री.

इदानीं अस्मिन्काले इदानीं, एताकात्
वेठावीत्या अर्थो अच्य. उ. इदानीमभ्या
संरत्ता.

इध्मं इध्मतेनेनेति इध्मं, प्रदीप्तहीतो
अपि जाणे ते. कृ. भिदंधीधा. रीप्तिअ.
सर्पण अ. न.

इनः एतीति इनः, आकाशादिकावेगधी
अथवा प्रश्रुत्याप्रत गमनकरितो जो तो
कृ इषया गतिअ सूर्वं अणु अणु

इन्वंकाः इन्वंति प्रीणयंतीति इन्काः,
संतुष्टकरितातजात्या. कृ. इविधा आ
प्तिअ मृगादीनस्तत्रार्चि मत्तकजव
कनी पांचनसर्वं आ स्त्री.

इंदीचरं. इंदीचरं इदतीति इदीत
स्या परमिदीचरं, परमैश्वर्यं पाबल्येअ
शीजीलक्ष्मी तिलाजें इएते स. नील
कमल अ. न.

इंदीचरी इंदीचरमस्तस्या इंदीचरी, नी
लकमलाकार आहे पत्रजीसुती. न स
हरसुकी पानावाची ओपधि. इ स्त्री

इंदुः अनतीति इंदुः, क्लिन्नहीतो जो तो
कृ. उंदीधा कुंदनअ. चंद्रया. उ. पु.

इंद्रः इदतीति इंद्रः, परमैश्वर्यसुकृती
तो जो तो कृ. इदिधा परमैश्वर्यअ. दे

गंचाराजा. २. अर्थ. अ. पु

इंद्रदुः इंद्रस्यंदुर्दुः, इंद्राचा जो
हसतो स. अर्जुनसादळा यानावांचा
हस. उ पु

इंद्रयवं यथाकारबीजलाघवं इंद्रस्य
वं इंद्रयवं, यथाहति आहे बीजजाचें
ते. कुठ्याची शेंगा अ. पु. न.

इंद्रवारुणी इंद्रवानपतीति इंद्रवारु
णी, इंद्राप्रत पुष्टि करित्ये जीती कृ.
हृत्प्रा वरणा अ. मावेकवहीचें साठ. इ. स्त्री

इंद्रसरसः शोभनीरसोस्य सरसः,
इंद्रस्य सरसः इंद्रसरसः, उन्नम आहेर
सजस तो सरस इंद्राचा जो सरसती.
म निगुंडी नावाचा हस. अ. पु.

इंद्राणिका इंद्रमानपतीति इंद्राणी
व इंद्राणिका, इंद्रप्राप्तिसाधन जी ती इं
द्राणी तीच इंद्राणिका त. निगुंडीचा
हस. आ. स्त्री.

इंद्राणी इंद्रस्य स्त्री इंद्राणी इंद्राची जी
पत्नी ती, स्त्रीप. इंद्राची कायिकी. इ. स्त्री

इंद्रायुधं इंद्रस्य आयुधं इंद्रायुधं, इंद्रा
चे जे आयुध ते. स. इंद्राचे धतुष्य. अ
पुष्टिंगी

इंद्रारिः इंद्रस्य अभिः इंद्रारिः, इंद्रा
चा जो शत्रु तो. स. दैत्य. इ. पु.

इंद्रावरजः इंद्रस्य अवरज इद्राव
रज . इंद्राच्चा जो कनिष्ठबंधुतो स
विष्णु आ-पु.

इंद्रियं इंद्रस्य लिङ्गं चिह्नं इंद्रियं, इं
द्राच्चे जे लिंग ह्य. आत्माच्चे चिह्नेने
त ज्ञानेन्द्रियेन कर्मेन्द्रिये वा प्रत्येका
वैनाच आ न .

इंद्रियार्थाः इंद्रियैरस्यंत इति इं
द्रियार्थाः . इंद्रियांनी प्रार्थिजेनात .
जेते क अर्थथा उपशब्दा आ इं
द्रियांचे रूप रसादिक पांचविषय
अ पु

इंधनं इधतेनेनेति इंधन . प्रदीपहा
इजेते जेणेंते क . अइंधीया दीपि
अ अग्नी प्रदीप करण्णाचें काष्ठ
आ न

इष्मः एतीति इष्म , मंदगमन करि
तो जो तो क इष्म गति अ मज
अ पु

इष्यः इष्यतेनेनेति इष्य गजा
पत योग्य जो तो त धनिव वि
अ-पु न आ-स्त्री

**इरणं ईरणं इरिणं ईरि
णं** ऋच्छनिगच्छं त्यास्मिन्निति इ
णं , गमन करितात अर्थका शड

के जातान जाचेकधी तो क . ऋच्छपा
गति अ . भिद्यश्चपदेश २ शारमृति
केचें स्थल आ न .

इरमदः इरयामाद्यतीति इरमद ,
उदकाने प्रदीप हातां जाता क म
दीपा हर्ष अ विद्युत्कता अ पु

इरा ईकामशातिददानि एति ईते
वा इरा , इच्छोत्साहन करित्ये किंवा
गमन किवा कंपन करित्ये जीती क .
शर्षां शन अ . २ इष्म गति अ ३ ई
रथा-कंपन अ . उदक २ वाणी ३ मद्य
४ भूमि आ-स्त्री

इला इलतीति इला . गमन करित्ये जी
ती क इलथा गमन अ . गाई १ पृथ्वी
३ वाणी ४ बुधनामक ग्रहाची वाय
की आ-स्त्री

इली ईली विग्रहादिसर्वं इलाश
आप्रमाणे

इललाः एलंतीति इलला , मृ
गशीर्षांच्या मस्तकी गमन करित्यत
जात्या क इलथा गत्यादि अ मृ
गशीर नस्य चान्ने मस्तका जचकच्या
पात्रताश . आ स्त्री .

इव अवनमिव , साम्यरूपार्थी जें ग
मन तें क इष्म गति अ साम्य

रूपार्थी उ- इंदुरिंदुरिवश्रीमान् अ-
इषीका इष्यतेनयाईषिका, अस्त्रे
 कन करिजेतें जेणेकरून ती- रु इ
 पथा- गमन अ- हचीच्या डोळ्यांतील
 बुबूळ- आ-स्त्री.

इषिका इंपालांगलदंडः सइव प्रति
 कृतिइषिका, लांगलकीलका सार
 रवी आहे प्रतिरुतीजीवीतीहनीच्या
 डोळ्यांतील बुबूळ. २ सळई. आ-स्त्री

इषुः इष्यतेनेने तीषुः, हिसन करि
 जेतें जेणेंते रु- इषया हिंसा अ-
 बाग- अ-पु.

इषुधिः इष्वोधीयंतेत्रइषुधिः, बा
 णजेते धीयंते ह्य राहतात जाचे
 वाणींते रु- इषान्धा- धानण अ-
 वाण देवप्याचा भावा- इ-पु स्त्री

इष्टं एषणामिष्टं, इच्छा जीते रु-
 इषया इच्छा अ- यज्ञकर्म २ क्रिया
 विशेषण अ-न.

इष्टकापथं इष्टंकापथंयस्माइष्ट
 कापथं. इष्ट आहेरुस्तिन मार्गजा
 सतें. स- काळ्या राज्याचे बूळ-
 अ-न.

इष्टगंधः इष्ट गंधोऽयेति इष्टगंधः
 इष्ट आहे गंधजाचा नो स-सुग

धि- नि- अ-पु-न- आ-स्त्री.
इष्टार्थोद्युक्तः इष्टश्चासावयंश्च
 इष्टार्थः तस्मिन्नुक्तः इष्टार्थोद्युक्तः,
 इष्ट अर्थानिषयीं जो उद्युक्त तो स
 इष्टार्थानिषयीं उद्योगी- नि- अ-पु-
 न- आ-स्त्री.

इष्टिः एषणमीज्यतेनयावाइष्टिः,
 इच्छा किंवा यजन करिजेतें जेणेकरून
 ती- रु- इषया- इच्छा अ- यज्ञ
 धा- देवपूजादि अ- इच्छा- यज्ञ-
 ३ संग्रहश्लोक- इ-स्त्री.

इष्ट्यासः इष्वोबाणा अस्पंते अने
 नेसिंष्यासः, बाण सोडताहेत जेणे
 करून तो- रु- अस्त्रधा- क्षेपण अ-
 धनुष्य- अ-पु.

इष्ट्यां इष्ट्यतेनेने ति इष्ट्यां इष्ट्या
 इष्ट्यांवा, अवलोकन करिजेतें जेणे
 अथवा अवलोकन जेतें- रु इष्ट्या
 दर्शन अ-नेत्र- २ पाहणे. अ-न

इष्ट्याणिका इष्ट्यते इति इष्ट्याणिका.
 शुभाशुभातें पाहत्ये जीती- रु इष्ट
 धा- दर्शन अ- शुभाशुभाजाणून मा
 गणाशी स्त्री आ-स्त्री.

इष्टितः इष्ट्यते इति इष्टितः, स्तवि
 जेलाजोतो रु- इंडया- स्तुनि अ-स्तु

त वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ईति: ईयतेनयाईति, गमन करिजे ते अथवा पीडा पाविजेते जीर्ण ती. क. ईडधा. गभि. अ. प्रवास. २ सातम कारका उपद्रव विशेष. इ. स्त्री.

ईरित्त: ईयंतेस्मईरित्तः, प्रेरिजेता जो तो. क. ईरधा. गत्यादि. अ. जाची प्रेरणा केली तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ईर्म ईरमतिस्वरमिति ईर्म, स्रस्ताने नष्ट करिते जें तें. क. ईरधा. क्षेपण अ. व्रण. न. न.

ईर्या ईर्यतइति ईर्या, ध्यानादिकाने परिव्राजकादिकांचें जें गमन ती. क. ईरधा. गत्याद्य. योगमार्गांचे गयीं जी स्थिति ती. आ. स्त्री.

ईर्ष्या ईर्ष्यां ईर्ष्या, ईर्षण ह्य. असा हन जें ती. क. ईर्षधा. ईर्षा. अ. दुसऱ्याचा उत्कर्ष न सहन करणें. आ. स्त्रीलिङ्गीं

इली एलयतीति इली, प्रेरित्त होणा री जी ती. क. इनधा. प्रेरण. अ. शु. मी. ई. स्त्री.

इलित्तं ईर्यतेस्मइलित्तं, स्रवन करिजेते जें तें. क. ईडधा. स्तुति अ. स्तुत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ईश: ईष्टेइति ईशः, समर्थ होतो जो तो. क. ईशधा. ऐश्वर्य. अ. महादेव. २ सागी. ३ समर्थ. अ. पु.

ईशा ईष्टेईष्टेनयाका ईशा, ऐश्वर्य व ती किंवा जिच्या योगानें कांगल सा मर्थ होतो ती. क. ईशधा. ऐश्वर्यार्थ क. पार्वती. २ नागराचें इसाड. आ. स्त्री.

ईशान: ईष्टेत्च्छीलः ईशानः, ऐश्वर्यस्वभावाचा जो तो. क. ईशधा. ऐश्वर्य. अ. महादेव. अ. पु.

ईशिता ईष्टेइति ईशिता, समर्थ हो तो जो तो. क. ईशधा. ऐश्वर्य. अ. प्र. सु. अ. पु.

ईश्वर: ईशितुं शीलमस्य ईष्टइति वा ईश्वरः, नियमन हाच आहे स्वभा वजान्वा अथवा समर्थ होतो जो तो. क. ईशधा. ऐश्वर्य. अ. महादेव. २ प्रभु. अ. पु.

ईश्वरा. ईश्वरी ईष्टेइतीश्वरा वा ईश्वरी वा, समर्थ होत्ये जी ती. क. ईशधा. ऐश्वर्य. अ. पार्वती. आ. ३ ई. स्त्रीलिङ्गीं

ईषत् ईषतइति ईषत्, अव्यक्ता र्थां गमन करितो जो तो. क. ईषधा

गमनादिक अ- किंचित् त्या अर्थी.
अच्च. ईपत्सांडुः स्रुदुर्लभः.

ईपत्सांडुः ईपक्लिंचित्सांडुः ईपत्सां-
डुः . यक्लिंचित् जो पांडुतो-
स. यक्लिंचित् पांडरा. वि. उ. पु. स्त्री
नसुंसकृतिः.

ईषा ईष्यते इतीषा, गमन करितो
ओ तो. कृ. ईषधा. गतिअ. नागरा
वै इसाड. आ. स्त्री.

ईषीका निग्रहादिसर्वइषिकाशब्दा
प्रमाणे.

ईहा ईहनमीहा. इच्छिणे जी ती. कृ.
ईहधा. वेष्टा अ. इच्छा. आ. स्त्री.

ईहामृगः ईहामृगेष्वस्य ईहामृगा,
इच्छा आहे मृगान्वेदायीं जास तो.
स. कांडगा. आ. पु.

उ अघनंत, संबोधन किंवा रोषोक्ति
अथवा अनुकंपादर्थं वां विषयीं

जो शब्द करितो ह्यः तदर्थी विद्यया
न जो तो. को. दया. २ पादपूरण. ३

आज्ञा. ४ संबोधन. ५ वितर्क. अथ-

उक्तं उच्यते स्म उक्तं, भाषण करिजे
तें जें तें. ह. वचन. परिभाषण अ.

उक्तिः वचन उक्तिः, भाषण जें ती. ह.
वचन. परिभाषण अ. भाषण. इ.

रूपी.

उच्यं उच्यते तदुच्यं, बोलिजे तें जें
तें. ह. वचन. परिभाषण अ. सामा

वा भेद. अ. न.

उक्षा उक्षतीति उक्षा, सेवन करि
तो जो तो. ह. उक्षया. सेवन अ.

माजबिलेला बेल. न. उ.

उक्षाभद्रः उक्षतीति उक्षा भद्रती
ति भद्रः उक्षा चासौ भद्र उक्षा भ

द्रः, सेवन कर्ता असा जो कल्या
ण करणारा तो. स. बेल. अ. पु.

उरवा ओसतीति उरवा, गमन क
रिते जीती. ह. उरवया. गति अ.

उरव्यं उरवायां संस्कृतं उरव्यं, उरवा
पात्री जें संस्कृत तें. स्थाली पात्रांत

शिजलेलें अन्न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उग्रः उच्यति कुधा संबध्यत इति उग्रः,
क्रोधानें युक्त होतो जो तो. ह. उच

धा. समवाय अ. महादेव. २ सौद्रव
स. ३ शूद्र जाती चार्यां ह्यत्रिया

पामून उसन झालेला. अ. पु.

उग्रगंधा उग्रगंधोयस्याः सा उग्रगंधा,
उग्र आहे गंध नीचा ती. स. श्रींवा व

वेरवंद. आ. स्त्री.

उचितं उच्यते स्म रत्नचितं, वहुत
लोक करितात जें तें. ह. उचधा. स

मवाय अ. योग्य. २ न्याय्य. ३ अश्व
त्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उच्चः उच्चितीति उच्चः, ऊर्ध्व होतो जो
ती. ह. विद्यया. वचन अ. उच्च. वि.

अ. पु. न. आ. स्त्री.

उच्चटा उच्चरतीति उच्चटा, नोगादि
कां चें उच्चारण ह्यः नात्रा करिते जी

ती. ह. चरया. गति अ. मोच्या जाण
कभेद. आ. स्त्री.

उच्चंडः उच्चंडनमुच्चंडः, उच्चंडन ह्य
शीम जें तें. ह. चडिधा. कोप अ. शी
य गमन करणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्वचरः, उद्वेषित आहो आकाश जाणे तो. स. उद्वं वराचें झाड अ. पु.	वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. उत्कंठा उत्कंठनमुक्तं, विषयांचें उत्कंठन जें ती. क. कठिधा. कृच्छ्र
उड्डिनं उड्ड्यं उचनमुड्डिनं, ऊर्ध्वजें पक्ष्याचें गमन तें. क. डीड्या. वि	शोक अ. उत्सुकता. आ. स्त्री.
हायसागति अ. पक्ष्यांची गति अ. न उत्त ऊयते स्म उत, अप्यर्थं जो मसु चय आणि विकल्प या अर्थांला सं	उत्तरः उत्कीर्यंत इति उत्तरः, पा आदिकांत भरून टाकिले तो जो तो. क. रूपा. विशेष अ. धान्यादि कांची शस. अ. पु.
वाकण्या करिता शब्द करितो जो तो. क. उड्या. शब्द अ. उ. उतभी मउतार्जुनः २ विष्णुरुतशिवः सैव अच.	उत्कलिका उत्कल्यते; नया उत्क लिका, विक्षिप्तचित्त होतें जीणें ती क. कलपा. संख्या न अ. उत्कंठा. २ मोठी लाठ. आ. स्त्री.
उत्तं ऊयते स्म इति उत्तं, तंतु संतान करिले जें तें. क. ऊयीपा. तंतु संता न अ. तंतूनीं विणले जें. वस्त्रादिक वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.	उत्कारः उत्कीरतीति उत्कारः, धा न्यादिकांचें क्षेपण करितो जो तो. क. रूपा. विशेष अ. धान्यपेरणारा. अ. पु.
उताहो उत्तव आहोत्व अतयोः समा हार. उताहो, उन आणि आहो या चा जो समाहार तो. स. उ. गंधर्व उताहो ब्रह्मोच्यते. अच.	उत्क्रोशः उत्क्रोशतीत्युत्क्रोशः, उ चस्वराने आक्रोश करितो जो तो. क. कुशपा रोदन अ. कुररीना मक पक्षि. अ. पु.
उत्कः उत्तुद्रतं मनोस्म उत्कः, उद्र त ह्य. उत्कं दित आहो मन जाचें तें स. उत्कं दित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.	उत्तंसः उत्तंसयति उत्तंस्यते; नेन वाउत्तंसः, भूषण करितो किंवा करिले तो जेणें करून तो. क. तसि धा. अलंकार अ. मस्तक बंदकण यांचें भूषण. अ. पु.
उत्कृतः उद्रतः कटमावरणं यस्य स उत्कृतः, गेलें आहो आवरण जाचें ती स. दालचिनी. अ. न. २ माजलेवा	उत्तं उनभिस्म उत्तं, भिजेतें झा

लें जें तें. क. उंदीया. क्लेदनभ. भि
जलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्तमं उत्तम्यतेस्मादित्युत्तमं, संतप्त
करिजे लें जें तें. क. तपथा. सतापअ
सुकमांस. अ. न.

उत्तमः अतिशयेन उत्कृष्टः उत्तमः,
अतिशयें करून जो उत्कृष्ट तो. त.
चांगला. २. मुख्य. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

उत्तमर्षः उत्तममृणमस्योत्तमर्षः
उत्तम आहे ऋण जाचें तो. स. क.
जें देणारा. अ. पु.

उत्तमा अतिशयेन उत्कृष्टा उत्तमा,
अतिशयें करून जी उत्कृष्ट ती. त. पु.
णांनां अत्युत्कृष्ट अशा वाचको. आ.
स्त्री.

उत्तमांगं उत्तमंगतदंगं क्वत्तमांगं,
उत्तम ह्य. मुख्य असे जें अंगतें.
स मस्तक. अ. न.

उत्तरं उदूर्ध्वमतिशयेनेत्युत्तरं, ऊ
र्ध्वं अतिशयें करून ह्य. प्रश्नानंत
र जें ते. त. वर, नंतर या अर्थी.
अव्य.

उत्तरः उत्तरति उत्तरस्थां दिशि जा
यते वा उत्तरः ऊर्ध्वगमन करितो

ह्य. श्रेष्ठत्वानें परिगणित किंवा उ
त्तरदिशेचा बायीं झाला जो तो. क.

तृथा. पूवनतरण अ. श्रेष्ठ. २ उत्त
रदिशेस झालेला. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. ३ विसरपुत्र. अ. पु. ४ प्रतिवन
न. अ. न. ५ अर्जुनाची सून. व उत्त
रदिशा. आ. स्त्री.

उत्तरतः उत्तरस्थित्वाप्युत्तरतः,
उत्तरदिशेचा बायीं वगैरे. त. उत्तर
देश व काल त्या अर्थी अव्य.

उत्तरात् उत्तरादित्युत्तरात्, उत्त
रकाठीं त्या अर्थी. त. अर्थादिपूर्वीं
चा शब्दाप्र.

उत्तरासंगः उत्तरे ऊर्ध्वभागेसज्ज
त इत्युत्तरासंगः, ऊर्ध्वभागाचे बायीं
संलग्न करिजे तो जो तो. ह. पंचपा.
संग अ. उत्तरीय वस्त्र. अ. पु.

उत्तरीयं उत्तरेभवत्युत्तरीयं, उत्त
रभागाचे बायीं जें भवतें. त. उत्त
रीय वस्त्र. अ. न.

वसाचेवार्थी त्याअर्थी. अव्य. उ. नो

क्षेपुस्तादुत्तरेद्युर्विकारः परिकीर्तितः

उत्तानं उद्रतस्तागोविस्तारो व्याहु
त्तानं, गोला. आहे विस्तार जा पास
न तो. स. उचक. २. उत्तापों. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

उत्तानशयः उत्तानः शीतेउत्ता
नशयः, उत्तान हा उपडी जो भिज
वो तो. क. शीट्ट्या. स्वप्न. अ. स्तन-
प्राशन करणारा बालक. अ. पु.

उत्थानं उत्थितिरुत्थानं, उत्थिति
जी तें. क. बाधा. गतिनिवृत्ति. अ. उ.
योग. २. उत्थान. ३. तंत्र. को. पुस्तक
सुद्ध भंगण. हंगवण. उत्थिति. अ. न.

उत्थितः उत्थितस्त्वत्थितः, उ
र्ध्वस्थित हीता ज्ञाना जो तो. क. बा
धा. गतिनिवृत्ति. अ. उठलेला. वा
ढलेला. ३. उचुक. ४. उत्थान. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

उत्थिता विग्रहादिसर्वपुटकाश
क्षप्र. वि. अ. पु. न. ई. स्त्री.

उत्थिष्णुः उत्थनतितच्छील उ
त्थिष्णुः, ऊर्ध्वपतन करण्याचा
हे स्वप्नात जावा तो. क. पल्लवा. ग
ति. अ. उडण्याचा स्वप्नावाना वि.

उ. सु. स्त्री. न.

उत्पत्तिः उत्पद्यतेन वा उत्पत्तिः, उ
त्पन्न होइजे तें जीणें करून ती. क.
पदधा. गति. अ. जन्म. इ. स्त्री.

उत्पलं उत्पलतीति उत्पलं, मनोनवना
त्पदक्षीजें तें. क. पलधा. गति. अ. क
मल. २. कौष्ठ. अ. न.

उत्पलशारिका उद्यतं पलमनया
उत्पला उत्पलान्वासौ शारिका च उत्प
लशारिका, उत्पन्न आहे रक्तजीणें
ती उत्पला उत्पला अशी जी शारि
वा ती. स. उपर साठ. जीस उपल
सरी असें क्षण. ती. आ. स्त्री.

उत्पातः उत्पत्तनमुत्पातः, उत्पत्त
न जें तो. क. पल्लधा. गति. अ. मुक्ता
मुक्ता सूचक उत्पात, धूमकेतु वगैरे
अ. पु.

उत्फुल्लः उत्फुल्लतीत्युत्फुल्लः, विक्र
मित होतो जो तो. क. फुल्लधा. विक्र
सन. अ. फुल्ललेला वृत्सारिक. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

उत्सः उत्पत्तिजलेनेति उत्सः, उर
कानें आई होतो जो तो. क. उंदी
धा. कुंदन. अ. उदकाचा पडण्यानें
आई होणारी जागा. उ. पु.

लें जें तें. क. उंदीपा. क्लेदन अ. भि
जलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्तमं उत्तमत्वेन स्थित्युत्तमं, संतप्त
करिजे लें जें तें. क. तपथा. संताप अ.
शुष्कमांस. अ. न.

उत्तमः अतिशयेन उत्कृष्टः उत्तमः,
अतिशयें करून जो उत्कृष्ट तो. त.
चांगला. २ सुख. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

उत्तमर्षाः उत्तममृगमस्योत्तमर्षाः.
उत्तम आहे ऋण जाचें तो. स. क.
जें देणारा. अ. पु.

उत्तमा अतिशयेन उत्कृष्टा उत्तमा,
अतिशयें करून जी उत्कृष्ट ती. त. गु.
गांनां अत्युत्कृष्ट अशा वायकी. आ.
स्त्री.

उत्तमार्गं उत्तमंगतदंगं च उत्तमार्गं,
उत्तम स. सुख असें जें अंबतें.
स मस्तक. अ. न.

उत्तरं उदूर्ध्वमतिशयेनेत्युत्तरं, ऊ.
र्ध्वमतिशयें करून स. मथ्या नंत
र जें ते. त. वर, नंतर या अर्थीं.
अव्य.

उत्तरः उत्तरात् उत्तरस्थां दिशि जा
यते वा उत्तरः ऊर्ध्वगमन करितो

स. श्रेष्ठत्वात्नें परिगणित किं वा उ
त्तरदिशे चागयीं झाला जो तो. क.
तृथा. पुचन तरण अ. श्रेष्ठ. १ उत्त
रदिशे स झालेला. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. २ विराट्पुत्र. अ. पु. ४ प्रतिवच
न. अ. न. ५ अर्जुनाची सून. व उत्त
रदिशा. आ. स्त्री.

उत्तरतः उत्तरस्मिन्नित्याद्युत्तरतः,
उत्तरदिशे चागयीं वगैरे. त. उत्तर
देश व काल त्या अर्थीं अव्य.

उत्तरात् उत्तरादित्युत्तरात्, उत्त
रकलां त्या अर्थीं. त. अर्थादिपूर्वीं
चा शब्दाप्र.

उत्तरासंगः उत्तरे ऊर्ध्वभागे सज्ज
त इत्युत्तरासंगः, ऊर्ध्वभागाचे गयीं
संलग्न करिजे तो जो तो. क. पंजपा.
संग अ. उत्तरीय वस्त्र. अ. पु.

उत्तरीयं उत्तरे भवमुत्तरीयं, उत्त
रभागाचे गयीं जें भवतें. त. उत्त
रीय वस्त्र. अ. न.

उत्तरेण उत्तरादुत्तरस्मिन्नित्युत्त
रेण, उत्तरे पासून किंवा उत्तरेचे
गयीं वगैरे. त. अव्य.

उत्तरेद्युः उत्तरस्मिन्नहनि उत्तरेद्युः,
उत्तरदिक्षां त. उत्तरदि-

वसानेवापीं स्था अर्था. अच्य. उ. नां

क्षीयुरवाहुत्तरेषु विवाहः परिकीर्तितः

उत्तानं उद्गतस्तानो विस्तारो व्याहुत्तानं, गेला, आहे विस्तार जा पासूनतो. स. उच्यते. २. उत्तापे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्तानशयः उत्तानः शंते उत्तानशयः, उत्तान ह्यः उपडी जो निजतो तो. क. शीङ्धा. स्वप्न. अ. स्तन-प्राशन करणारा बाढक. अ. पु.

उत्थानं उल्लिखितस्थानं, उत्थिति जी तें. क. श्वाधा. गतिनिवृत्ति. अ. उ. घो. ग. २. उत्थान. ३. तंच. को पुस्तक बुद्ध अंगण. हयवण. उत्थिति. अ. न.

उत्थितः उत्तिष्ठते सा उत्थितः, उ. ध्वं स्थित होता झाला जो तो. क. श्वाधा. गतिनिवृत्ति. अ. उडलेला. २. उडलेला. ३. उद्युक्त. ४. उत्थन्न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्थिता विग्रहादि सर्वपुटनाश व्याप. वि. क. पु. न. ई. स्त्री.

उत्थितिष्युः उत्थनति तच्छीलः उत्थितिष्युः, ऊर्ध्वपतन करणपा च आ हे सभावं जाचा तो. क. पल्धा. गति. अ. उडप्याचा सभावाचा वि.

उ. सु. स्त्री. न.

उत्थितिः उत्थयतेन या उत्थितिः, उत्थन्न होइ जेतें जीपें करून ती. क. पल्धा. गति. अ. जन्म. इ. स्त्री.

उत्थलं उत्थलतीति उत्थलं, मनोनयना ल्यदकमी जें तें. क. पल्धा. गति. अ. क. मल. २. कौष्ठ. अ. न.

उत्थलशारिवा उद्यतं पलमनया उत्थला उत्थलान्वासी शारिवा च उत्थलशारिवा, उत्थन्न आहे रक्तजीपें ती उत्थला उत्थला अशी जी शारिवा ती. स. उपरसाह. जीस उपनसरी असें क्षण. ती. आ. स्त्री.

उत्थातः उत्थतनमुत्थातः, उत्थत न जें तो. क. पल्धा. गति. अ. तुष्ठा तुष्म सूचक उत्थात, धूमकेतु वगैरे अ. पु.

उत्थुलुः उत्थुलुनीत्युलुः, विकसित होता जो ती. क. कुड्धा. विकसन. अ. फुडलेला दृष्टारिक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्सः उत्सजितेनेति उत्सः, उदकानें आर्द्रं होतो जो तो. क. उंदी. धा. कुंदन. अ. उदकाना पडण्यानें आर्द्र होण्यानी जागा. उ. पु.

उत्सर्जनं उत्सृज्यत इति उत्सर्जनं,

स्यागिजेतैर्जैतैः कृ. सृजधा. विसर्ग

अ. दानदेणैः. २ टांकेणैः. अ. न.

उत्सवः उत्सोवनमुत्सवतीति वा उ

त्सवः, प्रसव किंवा ऐश्वर्यं वा यवा उ

त्साह जो तो. कृ. सुधा. प्रसवादि अ. २

पुष्पा. ईशान १ अ अ स व. २ ऐश्वर्य. ३

उत्साह. ४ कोष. अ. पु.

उत्साहः उत्साहतेनेनेत्युत्साहः, उ

त्साह पावतो जेणै तो. कृ. पदधा. य

नंण अ. अर्थादि वरचा १ त्या अर्थाप.

टांकलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उत्सोधः उत्सोधनं उत्सिध्यते अनेने

ति वा उत्सोधः, उत्सोधन स. उन्नति अ

यवा उन्नत होतो जेणै करून तो. कृ.

धिषधा. गति अ. वृक्षादिकांची उंची

२ शरीर. अ. पु.

उदकं उन्नतीनि उदकं, क्लिन्न स

आर्द्र जैतैः कृ. उं दीधा. कुंदन अ. न

क. अ. न.

उदक्या उदकमईतीत्युदक्या, उ

दकांतें योग्य होत्ये जीती. त. विदाक

शी वायको. आ. स्त्री.

उद्वान्ना उदकस्य उच्चा उद्वान्ना, उद्वान्नी जी उच्चाती. न वृष. आस्ती

उद्वान्नाम् उदकानिसंत्वेनेति उद्वान्नाम्, उदकै जीं तीं आहेत जानेवपीतो न मसुद्र. व. पु.

उद्वपानं उदकं पितृत्वेनेति उद्वपानं, उदकपान करिमात जावेद्यचीं तें कृ. पाथा. पात्र. अ. विहीर. अ. पु. न

उद्वयः उद्वेति उचंति ग्रहावा अस्मादिति उद्वयः, उद्वयपावतो किवा उद्वयपावताहेत ग्रहजापासून तो. कृ. इण्. अ. गनि. अ. उद्व. श. उद्वपात्र. अ. पु.

उद्वरं उद्वप्यातीति उद्वरं, उद्वप्याती अस्ती तपीडा करिते जें तें. कृ. वृषा. विदारण. अ. पोट. अ. न

उद्वर्कः उद्वर्षत इति उद्वर्कः, उद्वर्षत विजेतो जीतो कृ. अर्कधा. स्ववनावावीकृत. अ. पु.

उद्वसितं उत्तुर्ध्वमवसीधनेस्य उद्वसितं, उद्व बांधिले जें ते कृ. बोधा अंतकर्म. अ. घर. अ. न.

उद्वशित् उदकेन मयने वर्धत इति उद्वशित्, उद्वकाने वर्धते जें ते कृ. दु. जोषिधा वृद्धिगनि. अ. अ

पंषाणी घातने ले ताक. व. न.

उद्वान्तः उच्चैरादीयते उच्चार्थेस्मिन्निवा उद्वान्तः, उच्चस्वरानें उच्चारिजेतो जीतो. कृ. हीड्. धा. इण्. अ. न. राचा एक भेद. अ. पु.

उद्वान्तः उद्वान्तत्वेनेनेति उद्वान्तः, ऊर्ध्वसंचाराने माणि जीवन पावता तज्याचा तो कृ. अनधा. प्राणन. अ. कंठदेशीं राहपारा आयु. अ. पु.

उद्वारः उत्कृष्टमागतीत्युदारः, उत्कृष्टदान किंवा महत्त्वात्तें स्त्रीकृत करितो जीतो. कृ. राधा. आदान. अ. सरळमनाचा. २. मोदा. ३. दाता. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्वसीनः उद्वसते इति उद्वसीनः, उद्वसीन राह तो जीतो. कृ. आसधा. उपवेशन. अ. जो शत्रु मित्रांशीं भार स्वातो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्वहारः उद्वहरणमुदाहारः, उद्वहरण ह्य. पुटे सांगण्याचा अर्थी वेंवर्णन जें तो कृ. हित्रधा. इरण. अ. प्रकृतार्थाने साधनार्थे जीदि वारतो अथवा ग्रह तो पयोगिता. अ. पु.

उद्वितं उद्विधनेस्य इति उद्वितं, वं

धन रुजिलें जें तें. क. दोषा. अव-
स्वडनअ. कांधलेलें. २ सांशितलेलें.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उदीच्यः उदीच्यांभवः उदीच्यः,
उदीचिदिशेना राशीं जो झाला ती.
त. शरावती नदी आंहे मर्यादाजा
स असा पश्चिमोत्तरदेश. २ वाळा.
अ. पु.

उदीची उदूर्ध्वमंचत्यर्कोस्वामि
त्युदीची, ऊर्ध्वभागीं गमन करितो
किंवा पूजित होतो अर्कं जीने राशीं
ती. क. अंशुधा. पूजादिअ. उत्तर
दिशा. ई. स्त्री.

उदीचीनः उदीच्यांभवः उदीची
नः, उदीचिदिशेना राशीं जो उ
सन्नती. त. उत्तर दिशेस झाले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

उदुंबरः उल्लुपितमंबरं येनेति उ
दुंबरः, उंरांशुंरूपोतीति वा, उ
ल्लुपितआहे आकाश जेणें अथवा
शंकुप्रत प्राप्त करितो जो तो. स
२ क. वृद्धा. वरणअ. उदुंबरा
लें शब्द. २ तावें अ. पु. २
अ. नपुं.

उदुंबरपर्णी उदुंबरस्येवपर्णी

न्यस्याइत्युदुंबरपर्णी, उदुंबर पर्णी
सारखी आहेत पर्णी जीची ती. स
दांती नावाची वनोपधि ई. स्त्री.

उदुंबरलं ऊर्ध्वं संवलातीति उदुंबर
लं, ऊर्ध्वं आकाशप्रत सुसल द्वारा
प्रवेश करितें जें तें. क. लाधा. आ
दानअ. उरवळ. अ. न.

उदुमतं उदुमस्यत इति उदुमतं, उदुम
सापारें गमन करितें जें तें क. गम्बु
धा. यतिअ. वमन. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

उदुमनीयं उदुमस्यतेः फिलच्यत
इत्युदुमनीयं, इच्छिजेतें जें तें. क.
गम्बुधा. गतिअ. पुवटवक्ष इय. अ.
नपुंस.

उद्गाढं उद्गाहतेस्म इत्युद्गाढं, उद्गा
हनेस्म स. विलोडन करितें झालें जें
तें. क. गाहूधा. विलोडनअ. अति
शय या अशीं अच्य. उ. उद्गाढं मूर्तिः

उद्गाता उंद्गावतिसाम इति उद्गाता,
साम गायन करितो जो तो. क. गैधा.
शब्द अ. सामवेद पदलेला कलिज.
कका. पु.

उद्गारः उद्गितपासद्गारः, वमन जें ती.
क. गृधा. निमरणअ. वमन. अ. पु.

- उद्भिरणं** उद्भिरणेतदुद्भिरणं, ऊर्ध्वं प्राणीनेर्देजेते किंचा उन्मूलनकरि-
जेते जेतें. क. गृधा. भिगरण अ. व
रनेषो २ उन्मूलन करणी अ. न.
- उद्भीयः** उद्भायतस्तुद्भीयः, गाइ-
जेतो जोतो. क. गैधा. शब्द अ. साम
वेदानाभनि. २ आंकार. अ. पु.
- उद्भूर्णो** उद्भूर्णेतस्य उद्भूर्णो, ऊर्ध्वं ह्यन
रउचलले जेतें. क. गुरीधा. उद्यमन
अ. उग्रावलेले शस्त्र, काष्ठ वगैरे-
वि. अ. पु न. आ. स्त्री.
- उद्ग्राहः** उद्ग्राहणमुद्ग्राहः, वाघादित्तं
वै ऊर्ध्वममन ह्य आनयन जेतें. क
श्रधा उपादान अ. टेंकर. अ. पु.
- उद्गः** उद्गन्तइति उद्गः, उक्तपले-
ककूल सविजे तो जोतो. क. इनधा.
हिमा अ. प्रशस्त. वि. अ. पु. चास
लिंगातरनाही असंकोणी सुपातात
- उद्हनः** ऊर्ध्वं हन्यते सियुद्हनः, ऊर्ध्वं
हनन करिता हेत जाचे सर्पा तो. क. ह
नधा. हिंसा अ. लांकडें वर देवून ना
सणज करितो येतलेले लांकूड. अ. पु
- उद्घाटनं** उद्घाटनेनेनेति उद्घाटनं,
उदकारिक वर काटिता हेत जेणेने
क. घटधा. सणन अ. विहिरीमून
- उद्गीवर** काटण्याचें राहाट वगैरे ये
व. अ. न.
- उद्घातः** उद्हननमुद्घातः, प्रथमा
संज्ञो तो. क. इनधा. हिंसा अ. शरं
म. अ. पु.
- उद्घानं** उद्घातेनेतद्घानं, अवसंब
न ह्य वंधन जेतें. क. दोषा, अवसंब
न अ. वंधन. अ. न.
- उद्घालः** उद्घालयतीति उद्घालः, वि
शरण करितो जो तो. क. हंलधा. वि
शरण अ. भोंकरीचें झाड. अ. पु.
- उद्दितं** विग्रहादिसर्वे सांगितलेला
या अर्थाचाचून उदितशः प्र.
- उद्द्रः** उदतीति उद्द्रः, हिन ह्य आ
द्रें होतो जो तो. क. उंदीधा. कुंदन
अ. पान माजर. अ. पु.
- उद्द्रवः** उद्द्रवणमुद्द्रवः, उद्द्रवण
ह्य पलायन जेतें. क. हुपा. गति
अ. पळवें. अ. पु.
- उद्द्रुषः** उद्द्रुषयतीति उद्द्रुषः, इ
धित करितो जो तो. क. लपधा. अ
लीक अ. उत्साह. अ. पु.
- उद्द्रवः** उद्द्रुनेति दुःस्वभित उद्द्रवः,
दुःस्वभें कांपितो जो तो. क. धूम्रध.
कंपन अ. विष्णुधकर उत्साह अ. इ.

उद्धानं उद्दीयते च उद्धानं, स्थान्यादि धारण करिजेतें जाचेदार्थी तें. क. दुधा मृधा. धारण अ. चूल. अ. न.

उद्धान्तं उद्भवते स्म इति उद्धान्तं, व भिजेतें जें तें. क. हनधा. हिंसा अ. औ कल्लें कि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्धानं उद्घापते चोद्धानं, अग्नि संयोग करिजेतो जाचेदार्थी तें. क. ध्याया. शब्दाग्नि संयोग अ. चूल. अ. न. पु.

उद्धारः उद्भिपते यत्र वा स उद्धारः, फारदिवस धारण करितो जोतो अ घवा जाचेदार्थी तें. क. धृमृधा. धार ण अं. ऋपा. २ चूल. अ. पु. २ अ. न.

उद्दृतं उद्भिपते स्म इति उद्दृतं, उद्भू त करिजेतें जें तें. क. धृधा. धारण अ. वर आणलेलें. कि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्भवः उद्भवत्यनेनेति उद्भवः, उत्पन्न होतो जेणें करून तो. क. धृधा. सा ता अ. उत्पन्न होणें. अ. पु.

उद्भिजः उद्भोदनमुद्भिज् उद्भिदो जातमुद्भिजः, उद्भेदनापासून झालें जें तें. क. जनीधा. प्रादुर्भाव अ. चू मीत उत्पन्न होणारे दृष्टादिक. वि. अ. पु. अ. न.

उद्भिज्जं उद्भेदनमुद्भिज् नत्प्राज्जा

तमुद्भिज्जं. उद्भेदन जें तें उद्भिज् त्या पासून जें झालें तें. क. जनीधा. प्रादु र्भाव अ. अर्थादिसर्व उद्भिज्ज श. प्र.

उद्भिज् सुवसुदिननीत्युद्भिज्, भूमि विदारण करितें जें तरुगुत्तादितें. क. भिदिस्था. विदारण अं. अर्थादिपूर्वी चा शब्दाप्र.

उद्भिदं उद्भिज्नीत्युद्भिदं, भूमि विदारण करितें जें तें. वृत्त्यादिसर्वपूर्वीचा प्र. अर्थादि उद्भिज्ज श. प्र.

उद्भ्रमः उद्भ्रमणमुद्भ्रमः, उद्भ्रमण जें तो. क. भ्रमृधा. अनवस्थान अ. उद्दे खान. हा. उद्देग. अ. पु.

उद्यतं उद्यमते स्म इति उद्यतं, ऊर्ध्व उचललें जें तें. क. पमधा. उपरम अ. उगरावलेलें काष्ठादिक. कि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्यमः उद्यमनमुद्यमः, उद्योग जें तो. क. पमधा. उपरम अ. उद्योग. अ. पु. हिं.

उद्यानं उद्यात्पतेनेनाभ्यिन्वा उद्यानं, विहारादिकां करितो यमन करिजे तें जेणें करून किंवा जाचेदार्थी तें. क. याधा. शपण अ. राजांचें श्रीठावन. २ वाय. ३ कार्य. ४ नियणें. अ. पु.

उद्युक्तः उद्युज्यतइतिउद्युक्तः, उद्योगकरितो जेतो. क. युजिर्था. यो गअ. उद्योगसलागलेवा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उद्योगः उद्योजनमुद्योगः, उल्लेखरीतानं कार्याविषयीं जे योजनतो. क. युजिर्था. योगअ. यत्नविशेष. अ. पु.

उद्दत्तनं उद्दत्तते अनेन उद्दत्तनं, अमादिकास उद्दत्तितकरिताव जेपेतें क. हतुथा. वतनअ. शरीरास घांसू न मद्य घालविषें. अ. न.

उद्दानं उद्दाम्यतेसाइतिउद्दानं, वभिजेतें जेतें. क. दुवस्था. उद्दिरणअ. अर्थादि उद्दान श. प्र.

उद्दानं विश्वदादिउद्दान श. प्र.

उद्दासनं उद्दाम्यतेतदुद्दासनं, मारिजेते जेतें. क. वसथा. निवासअ. वधकरणे. अ. न.

उद्दाहः उद्दहनमुद्दाहः, उद्दहनस्यविवाह जेतो. क. वहथा. प्रापणअ. लग्नकरणे. अ. पु.

उद्देगं उद्देजनमुद्देगं, उद्देगजितो. क. औविजाथा. जयचक्रादिअ. उद्देग. २ सपारी. अ. न.

उंदुरः उंदुरुः उननीमिउंदुरः,

भिरंतर घृखनन करितो जेतो. क. उंदीथा. क्तेदनअ. उंदीर. अ. पु.

उन्नतः उन्नमतिस्माउन्नतः, अतिनम्य होता झाला जेतो. क. णमथा. प्रकृतअ. सूशील, उत्तम. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उन्नतानतं उन्नतंचतत् आनतंचउन्नतानतं, सभावानें उन्नतअसैं जें किंचित् आनत ते. स. जें स्वतः उंच वउपाधीनं नम्यं झालें तें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उन्नायः उन्नायः उन्नयनमुन्नय. उन्नायोवा. ऊर्ध्वनयन अथवा ऊहन जेतो. क. णीञ्था. प्रापणअ. वदनणें. १ तक. अ. पु.

उन्मत्तः उन्मत्तयतीतिउन्मत्तः, उन्मत्तकरितो जेतो. स. उन्मत्तभा. उन्मत्ताचारअ. धृतन्यानें झाल. अ. पु. २ वातादिकामे चित्तविभ्रमझालेवा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उन्मादः उन्मादः उद्दमेपहोद्दमं वस्यसाउन्माद्यमित्यइतिवा उन्मादः उन्मादः, प्रदुर्घृतमाहे हपं जास तो नम्यभावानें जे उन्मत्त तो ववा तादिदामें चित्तविभ्रंश झालेवा.

२ क. मदीया. हर्षादिअ. उवात्त. २
वातविकारी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
२ अ. पु.

उन्मदिष्युः उन्मदनशीलः उन्म
दिष्युः, उन्माद आहे स्वभावजात्र
तो. क. मदीया. हर्षादिकअ. अर्था
दिक सर्व उन्मद श. प्र. उ. पु.

उन्मनाः उत्कंठितमनोयस्यसउ
मना, उत्कंठितआहे मनजाचेंतो.
स. उत्कंठित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

उन्माथः उन्मथनमुन्मथतेनेनेति
वाउन्माथः, उन्माथ झ. मारण अथ
शामारण होतें जेणें तो. क. मथया.
विलांडनअ. वध. किंवा घृणादिक
मारण्याकरितां आभिषादि पाळून
वेवलेला यंत्र विशेष. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

उन्मादवान् उन्मादो अस्त्रस्ये-
तिउन्मादवान्, उन्माद आहे जास
तो. त. उन्मत्त. वि. न्. पु. न. ई. स्त्री

उन्मानं उदूर्ध्वं गीयतेनेनेतिउन्मा
नं, ऊर्ध्वं स. उच्चते करून मोडि
जेतें जेणें तो. क. माड्धा. मानअ.
तुलागान स. तोलणें. अ. न.

उपकंठः उपगतः कंठः सामीप्य

सस्योपकंठः, घात आह्ने सामीप्यजा
सतो. स. समीप. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीविं.

उपकारिका उपकरोतीतिउप-
कारिका, सर्वजनाला स्वाश्रयलेंक
रून उपकार करित्ये जीती. क. कृत्र
धा. करणाअ. यजवाडा. आ. स्त्री.

उपकार्या उपक्रियते कर्मण्युप-
कार्या, कार्याविचरीं स्वाभिद्वाराचो
जनाकरित्ये जीती. हत्यर्यादिस
र्व उपकारिकाशब्दाप्र.

उपकुंचिका उपकुंचतीत्युपकुंचि-
का, संकुचितहोत्ये जीती. क. कुच
धा. संकोचअ. लहान इलाची २ का
केंजिरें. आ. स्त्री.

उपकुल्या उपकोलतीत्युपकुल्या,
उत्तम प्रकारें विस्तार पावत्ये जीती.
क. कुलधा. संस्थानादिक अ. पिंप
डी. आ. स्त्री.

उपक्रमः उपक्रमणमुपक्रम्यते
नेनवाउपक्रमः, प्रथमारंभ अथ
वानो होतो जेणेंकरून तो. क. क्रमु
धा. पादविदोषअ. उपाचवज्ञानए
तत्पूर्वक आरंभः २ प्रथमारंभ. ३ प्र
धानाचा स्वभावानी परीक्षा ४ चिकि

सा. अ. न.

उपक्रोशः उपक्रोशनसुपक्रोशः

उपक्रोशनस्य निंदा जेतौ. क. कु

शधा. आदानअ. निंदा. अ. पु.

उपगतं उपगम्यतेस्योपगतं, प्राप्त

स्य स्वीकृत होइ जेलें जें तें. क. गस्त

धा. गतिअ. प्राप्त. स्वीकारलेलें अ.

अ. पु. न. आ. स्त्री.

उपगूहनं उपगूहः उपगूहनं, उप

गूह स. गोपन जें तें. क. गूहधा.

संवरणअ. आलिंगन. अ. न.

उपग्रहः उपगृह्यते उपग्रहः, बंदी

कृत करिजेतो जो तो. क. ग्रहधा. ग्र

हणअ. बंदी. अ. न.

उपश्रात्यं उपगृह्यते इत्युपश्रात्यं,

ग्रहण करिजेतें जें तें. क. गृह्णधा. ग्र

हणअ. राजादिकाचें प्रेदीसनेले

लें वस्तु स. नजवाणा. अ. पु. न.

उपमः उपहन्यते उपहनने वा उप

मः, सन्निहित आश्रय करिजे

तो किंवा आश्रयण जें तो. क. हनधा.

हिंसाअ. अवकाशाश्रय. अ. पु.

उपचरितं उपचर्यतेस्योपचरि

तं, सेविन करिजेलें जें तें. क. च

धा. गतिअ. जाचीचाकरी केलीतो

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उपचाय्यः उपचीयते सावुपचाय्यः,

इंधनादिकें करून प्रज्वलन योग्य क

रिजेतो जो तो. क. चित्रधा. चयन

अ. अग्नि. अ. पु.

उपचितं उपचीयतेस्योपचितः,

पुष्ट करिजेलें जें तें. वृत्त्यादि उपचा

य्यशब्दाय. राटलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

उपचित्रा चित्रं चित्ररूपसुपगता

उपचित्रा, चित्ररूपाप्रत प्राप्त झा

ली जी ती. स. उंदिर कानी घाना

वाची औषधि. आ. स्त्री.

उपजापः उपजपनसुपजापः, उ

पजपन स. विभजन जें तें. क. ज

पधा. व्यक्तवाणीअ. एकेठिकाणीं भि

कालेत्यास विभक्त करणें. अ. पु.

उपज्ञा उपज्ञानसुपज्ञा, उपज्ञा

न जें ती. क. ज्ञाधा. अवबोधनअ.

प्रथमज्ञान. आ. स्त्री.

उपतप्ता उपतपति उपतपनं वा उ

पतप्ता, संतप्त करितो किंवा संत

पन जें तो. क. तपधा. संतापअ. नौ

ग. क. पु.

उपतापः विग्रहादि उपतप्तशब्दा

प्रमाणे. अ. पु.

उपत्यका अद्रुउपासन्नाभूमिक
पत्यका, पर्यतान्या आसन्नस्म-स
मीप जी घूमीती. त. आ. स्त्री.

उपदा उपदीयते इत्युपदा, राजा
दिकांसदेइजेत्ये जी ती. कृ. डुरा
त्रधा. दानअ. अर्थउपग्राह्यश. प्र.
आ. स्त्री.

उपधा उपधीयते श. द्विज्ञानमंत्रो
पधा, श्रुद्विज्ञान धारण कर्मिजेते
जीचेवार्थी ती. कृ. धात्रधा. धारणा
दिअ. धर्म अर्थ कामभय इहीं करू
न अमात्यादिकांची जी परीक्षा ती
आ. स्त्री.

उपधानं उपधीयते अत्रेति उपधा
नं, धारण कर्मिताहेत मस्तकजाचे
वार्थी तें. कृ. डुरात्रधा. धारणअउ
शी. अ. न.

उपधि: उपधीयते गोप्यते, नेन उप
धि, गोपन कर्मिजेते जेणें तो हत्या
दिउपधानश. प्र. कपर. इ. पु.

उपनिधि: उपनिधीयत इत्युपनि
धि, स्थापन कर्मिजेतो जी तो. हत्या
दिपूर्वांचाश. प्र. पुरूनवेवलेलेंद्रव्य.

उपनिषद् उपनिषदनमुपनिषीदति
श्रेयोन्वांवाउपनिषद्, समीपप्रापण
किंवाकल्याणंशहते जीचावार्थी ती.
कृ. षड्धा. विशारणादिअ. वेदाचाशे
वदन्वाभाग. २ एकांत. ३ धर्म. त. स्त्री.

उपनिष्करं उपनिष्कीर्यते सैन्येर्हन्त्य
त इत्युपनिष्करं, सैन्यानें मर्दित हो
तो जी तो. कृ. कृधा. विश्लेषअ. सैन्या
नें मर्दित होणासा. अ. न.

उपन्यासः उपन्यसनमुपन्यासः,
उपन्यसन जें तो. कृ. अस्त्रधा. क्षेप
णअ. बोलण्याचा आरंभ. अ. पु.

उपपत्तिः उपमितः पत्या उपपत्तिः, प
तीशीं उपमित ह्य. तुल्य जी तो. स. जा
र. इ. पु.

उपपृत् उपसमीपे विभर्तीति उपपृ
त्, हीमकालीं समीप ग्रहण केली
जात्ये जी ती. कृ. डुरात्रधा. धारणा
दिअ. स्त्रुकुमानाचाचें हीमपात्र. त. स्त्री

उपभोगः उपभोजनमुपभोगः, उप
भोजन ह्य. परार्थमात्राचा उपभोग
अथवा पालन तो. कृ. सुजधा. पालना
दिअ. वस्तुमात्राचा स्वरवाचुभवपेणें.
अ. पु.

उपमः उपमाअस्ति यन्मस उपसः, उ

पमा आहं जन्म तो. त. सदृश किं
सास्त्रा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उपमा उपमितिक्रममा, उपमितिक्ष
सदृशज्ञान जें ती. कृ. माधा. मानादि
अ. उपमति ३ सादृश्य ३ उपमानावा
बाअलंकार. आ स्त्री.

उपमानं उपमीयते अनेनेति उपमा
नं, उपमित करिजेते जेणें तें. कृ. मी
दुधा. हिंसाअ. उपमितिकरण. ३
पमेयाहून आधिस्ये करून राहणारे.
३ सदृशज्ञान. अ. न.

उपयमः उपयमनमुपयमः, उप
यमन स्त्र. विवाह जो तो. कृ. यम
धा. उपयमअ. लग्न अ पु

उपयामः विग्रहादिसर्व उपयम
शब्दाप्रमाणं.

उपरक्तः उपरज्यते स्मोपरक्तः,
पीडन युक्त करिजेतो जो तो. कृ. रं
जधा. रागअ. दुःखादिकानें पीडि
त झालेला. २ राहूनें शास्त्रलेखने
द्र किंवा सूर्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

उपरक्षणां उपरक्ष्यते नोपरक्ष
णां, रक्षिजेते जेणे करून तें. कृ.
रक्षणा पालन अ. पाहरे करणाचा
भियम पाहाराचें अ. न.

उपरमः उपरामः उपरमण
मुपरमः, उपरमण स्त्र. विरमणजें
तो. कृ. रंजधा. श्रीडाअ. उपरति
स्त्र. विरक्ति. अ पु.

उपरागः उपरज्यते सूर्याचंद्रम
सावनेनेत्युपरागः, ग्रस्त होताहेत
चंद्रसूर्य जेणें करून तो. कृ. रंजधा
रागअ. चंद्रग्रहण व सूर्यग्रहण. अ उ

उपरि ऊर्ध्वमित्युपरि, ऊर्ध्व स्त्र. व
रजें तें. त. वरत्या अर्थां अच्य

उपरिष्ठात् ऊर्ध्वमित्युपरिष्ठात्
अर्थादिसर्व उपनिशब्दाप्र.

उपनाहः उपनत्यतेनेनेति उपना
हः, बंधन करिजेतें जेणें स्त्र बंधन
साधन जें तें. कृ. पाहधा. बंधन अ.
बीणेच्यातासाचा सुंदी. अ. पु.

उपलः उपलाति शृङ्गाति उपलति
गच्छति वा उपलः, बुद्धिहीनाच्या व
र्णन कालीं वगैरे गृहण केला जातो जो
तो किंवा प्रसंगीं गमन करितो जो तो. कृ.
लाधा आदान अ. पलधा. गति अ.
दगड सदन. अ. पु.

उपलब्धार्थां उपलब्धो ज्ञानोर्थोय
स्याः सा उपलब्धार्थां, प्राप्त आहे अर्थ
जो पासून ती. स. अर्थ आख्यायिका

शब्दाप्र. आ. स्त्री.

उपलब्धिः उपलभ्यतेनचेत्युप
लब्धिः, पूर्वस्थितिस्तु पूर्वसंधानात्
विजेत्येजीर्णं ती. कृ. डुलभप्रधा. प्रा.
सिअ. बुद्धि. इ. स्त्री.

उपलंभः उपलभनमुपलंभः, उ
पलंभनजें तो. इत्यादिउपलब्धि
शब्दाप्र. साक्षात्कार. अ. पु.

उपला उपलातिइत्युपला, मपी
कादिकातें आपल्याप्रत ग्रहणक
रित्येजीर्णं ती. कृ. लाधा. आदानप्र
वाकू. आ. स्त्री.

उपचनं उपसमीपेचनंउपचनं, स
मीपजंवनतें. स. बाग. अ. न.

उपचर्तनं उपचर्तनेअत्रेतिउपच
र्तनं, समीपभागी राहतातजाचे
बाशीं तें. कृ. हतुधा. वर्तनअ. ग्राम
समुदाय. अ. न.

उपचर्हं उपचर्त्यतेत्रउपचर्हं, श्री
वादिप्रस्थापित करिजेतेजाचेग
यीं तें. कृ. र्हिधा. र्हिअ. उशी
अ. पु.

उपचस्तं उपचसनमुपचस्तं, उ
पोषणजें तें. कृ. वस्तधा. स्तंभअ.
उपवास. अ. न.

उपवासः उपवसनमुपवासः, उ
पवसनस्तु. निरशनजें तो. कृ. व
सधा. निवासअ. उपवास. अ. पु.

उपविषा विषमुपगताउपविषा,
विषातें प्राप्त झालीजी ती. स. अर्थ
अतिविषाशब्दाप्र. आ. स्त्री.

उपवीतं उपवीचतेस्मइत्युपवीतं,
उाच्या स्तंभावर प्रक्षिप्त करिजेलें
जें तें. कृ. अजधा. क्षेपणअ. यज्ञी
पवीत. अ. न.

उपशाल्यं शल्यमुपगतंउपशाल्यं,
शल्यतेजें प्राप्त स्तु. राहण्यासदुः
खप्रदतें. स. गांवने शैवचनाप्रदे
श. अ. न.

उपशायः उपशयनमुपशायः,
उपशयनस्तु. पर्यायेंकरून शय
नकरणें जें तो. कृ. शीडुथा. स्वप्न
अ. एक निजून उठल्यावर दुस
ऱ्यानें निजायें असे प्रत्येक पाहारे
करी. अ. पु.

उपश्रुतं उपश्रूयतेस्मोपश्रुतं,
अर्थादिसर्चं जाश्रुत शब्दाप्रमा
णें. अ. न.

उपसंच्यानं उपसंचायतेअनेने
तिउपसंच्यानं, अंगावर पाकडिजेंतें

जेणें तें. क. व्यञ्जा. संवरण अ. ने
सलेहें वर्य. अ. न.

उपसंपन्नः उपसंपद्यतेऽस्मि इति उ
पसंपन्नः, देवतोद्देशानें मेलाजा
तो जो तो. क. पद्धा. गतिअ. यागा
सादीं मारलेलोपसु २ चटपीवगैरे,
व्यंजन विशेष. अ. पु.

उपसरः उपसरणमुपसरः, उपस
रण ह्य गर्भग्रहणजेणें. क. सृधा. ग
तिअ. गर्भधारण. अ. पु.

उपसर्गः उपसर्जनपीडनं उपसर्गः
पीडनजेणें तो. क. सृजधा. विसर्गअ.
सुशामुभ सचविणाराउपद्रव. अ. पु.

उपसर्जनं उपसृज्यनइत्युपसर्जे
नं, गुणसूत ह्य. अग्रधानहीइजे
तें जें तें. क. सृजधा. विसर्गअ. वि-
शेषण. अ. न.

उपसर्था उपस्त्रियनेहषेणोपसर्था
हृषाशींगमन करित्से जीती. क. सृ
धा. गतिअ. सागाईला गर्भ धारणाचा
काल प्राप्त झाला ती. २ उपासनां.
आच. स्त्री.

उपसूर्यकं सूर्यमुपगतमुपसूर्यं,
उपसूर्यवेवउपसूर्यकं, सूर्यप्रत-
जेगत ह्य. प्राप्ततें उपसूर्य तेचउ

पसूर्यक. न. सूर्याचे सप्तोवार सूर्वा
कार तेजोविशेष भासतो तो. अ. न.

उपस्करः उपकरोतीत्युपस्करः, स
मेढनानेशाकादिकाका रुचिउत्पन्न
करितो जो तो. क. दुठञ्धा. करण
अ. मसाला. २ वैसवार. अ. पु.

उपस्थः उपसमीपेतिष्ठतीति उपस्थः,
निरंतर अवक राहतो जो तो. क. हाधा.
गतिनिवर्तनअ. योनि. २ शिन्ध अ. पु.

उपस्पर्शः उपस्पर्शनमुपस्पर्शः, स
संज्ञक जें उदक प्राशन तो. क. स्पृश
धा. स्पर्शनअ. आचमन. अ. पु.

उपहारः उपह्रियतइति उपहारः,
राजादिकांस देण्या सादीं नेइजे तो जो
तो. क. हृञ्धा. हरणअ. अर्थउप-
श्रव्याश. प्र. अ. पु.

उपहरं उपहरंलघोपहरं, कौटि
ल्यपावतात किंवा राहतात जाचेहा
शीं तें. क. हृधा. कौटिल्यअ. एकां
दस्थल. २ जवळनाप्रदेश. अ. न.

उपाकरणं उपाक्रियतेनेनोपाकर
णं, वेदाचें संस्कार पूर्वक ग्रहण हो
तें जेणें तें. क. कृञ्धा. करणअ.
यथाविधि वेदघेणें. अ. न.

उपाकृतः उपाक्रियते स्वेति उपा

कृतः, देवतोद्देशाने पशून् मारण
जैतां. कृ. कृधा. विशेषअ. चज्ञांत
अभिमंत्रणकरून मारलेला पशु.
अ. पु.

उपात्ययः उपगतस्य अयत्तमुपा
त्ययः, समीप आल्याचे जें अति
क्रमणतें. कृ. अयथा. गतिअ. अ
तिक्रम. अ. पु.

उपादानं उपारीयतेतदुपादानं,
इंद्रियाकर्षणजैतें. कृ. इन्द्राञ्छा.
दानअ. इंद्रियांचें आकर्षण. सम
वाचिकारणशास्त्रांतरीं. अ. न.

उपाधिः आधानमाधिः, आधिसु
पगतंउपाधिः, कुडुंबधारणाप्रत प्राप्त
स. त्यांचा पारवाहन उद्योग करणा
रा. कृ. दुधाञ्छा. धारणादिअं. कु
डुंबा करितों व्यापार करणारा. २ धर्म
विचारीपुरुष. इ. नि. पु.

उपाध्यायः उपेक्षास्मादधीतेउप
ध्यायः, जवळ घेऊन अध्ययन करि
ताहेत जापासून तो. कृ. इन्धा.
अध्ययनअ. वेदादिअध्ययन कर
विणारा. अ. पु.

उपाध्याया उपाध्यायस्यस्त्रीउपा
ध्याया, उपाध्यायाची जी पत्नीती.

स्त्रीप्र. पदविणान्याची वाचको. आ. स्त्री.
उपाध्यायानी उपाध्यायस्यस्त्रीउ
पाध्यायानी. उपाध्यायाची जी स्त्री.
ती. स्त्रीप्र. उपाध्यायाची वाचको.
इ. स्त्रीलिं.

उपाध्यायी उपेक्षाधीते, रणउपा
ध्यायी, जवळ घेऊन अध्ययन करि
तोहे जी पासून ती. कृ. धीशा. अना
दरअ. उपाध्यायाची वाचको. इ. स्त्री.
उपानत् पादसुपनस्यतीतिउपान
त् चरणान्तें संबद्ध होत्ये जी ती. कृ.
पाहधा. बंधनअ. चर्मजांडा. २ वाहा
ण. इ. स्त्री.

उपायः उपायनेनेनेत्युपायः, रा
ज्यादिकांची प्राप्ति करिजेत्ये जेणेंती
कृ. अयथा. गतिअ. सागादिक चार
व मायादिक तीन उपाय. अ. पु.

उपायनं उपेक्षतइत्युपायनं, राजा
दिकांस देयलेंकरून नेइजेंतेंजेंतें
कृ. इन्धा. गतिअ. अर्घंउपदा शब्द
चा. अ. न.

उपावृत्तः उपानर्तनेस्म इत्युपावृत्त.
भूमीवर लोंढणारा जो अन्न तो. कृ.
वृत्तुथा. वननअ. श्रमशांति क्षात्री
संपून पृथ्वीवर लोंढणारा पांडा. विं.

अ पु. न. आ. स्त्री.

उपासंगः उपासंज्यंतेत्रशराइति
उपासंगः, अण राहतात जोचेराषी
तो. कृ. पंजधा संगअ चाण देवण्या
नामाना. अ. पु.

उपासनं उपास्यतेइत्युपासनं, वा
णमोचनाप्रयसन जेंते क. असधा
क्षेपणअ चाण सोडण्याचा अक्ष्या
स. अ. न.

उपासना उपासनंसेवनमुपासना
सेवाजीती क. आसधा. उपसेवन
अ. उपासना. २ सुश्रूणा. आ. स्त्री.

उपासितं उपास्यतेस्मइतिउपासि
तं, सेविजेलेजेतें क. आसधा. उप
वेशनअ. ज्यानीबोवाकेलीतें वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

उपाहितः उपआहितंफलंचस्य
सः उपाधीयतेस्मइतिवा उपाहितः,
समीप आहे फलजाने तो. अथवा
संबद्ध होता झाला जोतो. स. कृ.
पीथा. अनादरअ. आग्निरुनउप
द्रव. २ संबद्धकेलेला वि. अ. पु. न.
आ. स्त्रीलिं.

उपेंद्रः इंद्रमुपगतोः सुजलादि
मुपेंद्रः, इंद्राच्यामागून झालाजो

इंद्राचा कनिष्ठबंधुतो. स. विष्णु अ
शुद्धिं.

उपोदिका उपाधिकमुदकमस्या
उपोदिका, अधिक आहे उदकजोस
नी. न. वाळी किंवा पोद्रे मारवाड
वेळ अशा भावाची आंपधि. आं. स्त्री.

उपोद्घातः उपसमीपेउद्घननंज्ञा
पनमुपोद्घातः, समीपभागीं जें उ
द्घनन ह्य. कृतोपयोगार्थजो विचा
रनी. कृ. हनधा. हिसादिअ. अर्थ
उदाहार शब्दांचा. अ. पु.

उपकृष्टं उपसंचतत्कृष्टंचउपकृष्टं,
उपलेले असें जें कृष्ट तें क. उपधा
दाहअ. निवसन. अ. न.

उपोषितं उपोष्यतइतिउपोषितं,
संतप्तहोइजेतें जेणें तें. क. उपधा.
दाहअ. निवसन. अ. न.

उपययुः उपययुः उपययि
न्वहनिउपययुः उपययुश्च उपयय
दिवसीं. अव्यउउपययुरुपोषण

उम्. ऊम् ऊचनइतिऊं प्रश्नरू,
पार्थ विस्तृतकरितो जोतो. कृ. ऊ
पीथा. तंतुसालानअ प्रश्नार्थीं अ
थय. उ. ऊम्गळसिचहिर्धव

उमा ओ. शिवम्याउंसा, शिवा

त्री जी मा ह्य. कक्षी ती. स. पार्वती
२ जंघं स धान्य जं ती. आ. स्त्री.

उमापतिः उमायाः पतिः उमा
पतिः, उमेचा जोपति तो. स. महा
देव. इ. पु.

उम्यं उमानां भवनं उम्यं, अतसीहो
प्यानें जं क्षेत्रं. त. अतसीपिक
प्याची स्मृति. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उरःसूत्रिका उरसः सूत्रमिवोरः
सूत्रिका, उरालाजी सूत्राप्रमाणे ती
स. नाभीपथं तं लोचणारी मोत्यां-
ची कंठी. आ. स्त्री.

उरगः उरसागच्छतीति उरगः, तू
दयानं गमन करितो जो तो. क. ग
मूधा. गति. अ. संपं. अ. पु.

उरुणः कच्छतीत्युरणः, समूहानं
जातो जो तो. क. कच्छधा. गति. अ.
मेटकं. स. मेटा. अ. पु.

उरणारव्यः उरणस्वमेपस्य आ
स्वापस्यमः उरणारव्यः, मेपाची
आदे आरव्या स. नाम जासतो.
स. टाक्यानाषानी ओषधि विजैष.
अ. पु. छिं.

उरपाक्षः उरणस्वमेपस्य लक्ष्मी
वाहीपथं म्यरु उरपाक्षः, मेपाक्षि

सदृश आहेत अहीजास तो. स.
अथादिसर्व उरणारव्यश. प्र.

उरफत्रः उरुफत्रमतीति उरफत्रः, शी
प्रगमन करितो जो तो. क. फत्रमुधा
चलन. अ. मेटा. अ. पु.

उररी अयतइति उररी, विस्तारहिं
वा अंगीकार व्या अर्थी. गमन करि
तो स. राहवो जो तो. क. ऊरीधा.
तंतुसंतान. अ. विस्तार. २ स्त्रीकार
व्या अर्थी. अच्य.

उरव्यः ऊरोजांतः उरव्यः, ऊरुणा
सूनं जो जात तो. त. वैश्य स. वाणी
अ. पु.

उरच्छुद्धः उरसच्छादपतीत्यु
च्छुद्धः, तूदयानं आच्छादन करि
तो जो तो. क. छुद्धा. अपवारण
अ. कवच. अ. न.

उरः इयतीति उरः, पुरोगागीं ग
मन करितें स. स्थित जें तें. क. क
धा. गति. अ. वक्षस्यल. म. न.

उरशिलः प्रशस्तमुनेत्येति उर
शिलः, विशाल आदे वक्षान्यल जो
वें तो. त. विल्लूनसक्षान्यलाना.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उरस्थः विग्रहादिसर्वे आंगरा ग प्र

उरस्वान् विग्रहादिसर्वउरसिलश-
ब्दप्रमाणे.

उरी अवततइतिउरी. अंगीकारादिक
अर्थान्तरक्षणकरितोजोते. कृ. उ
ब्धा शब्दअ. अंगीकार २ विस्तार
त्याअर्थः अच.

उरीकृतं उरीक्रियनेसाउरीकृतं,
अंगीकृतकरिजेलेजेते. कृ. कृष्
धा. करणअ. स्वीकारलेले. वि. अ
पु. न. आ. स्त्री.

उरु ऊर्णोतीतिउरु, महल पावते
जेते. कृ. ऊर्णब्धा. आच्छादन
अ. विस्तीर्णस्य विपुल. वि. उ. पु
न. स्त्रीलिंगी

उरुबुकः. उरुबुकः उरुमहां
तवारचतीतिउरुबुकः. गोक्यारो
गादिकाते शोषण करितो जोतो.
कृ. ओवैधा. शोषणअ. एरंडाने
साड. अ. पु.

उर्वरा उर्वतइतिउर्व उर्वसतीति
उर्वरा, हलादिसाधनाने द्विसित
सनागणेजेते. उर्व त्याते ग्रहणक
रित्येजीती कृ. राधा. दानअ. स
वंधान्यौसतीची जीभूमिती. आ
स्त्री. को. साचान्यभूमि.

उर्वशी ऊरुन्महतोपि अश्रुतेउ
र्वशी, मोठमोठ्याप्रतहि कामानेंव्या
सकरित्ये ह्य. वधा करित्येजीती कृ
अश्रुधा. व्याप्तिअ. अप्सराविशेष.
ई. स्त्रीलिं.

उर्वी ऊर्णोतिऊर्णतेवाउर्वी, गुणदो
षांतं आच्छादन करित्येजीती. कृ.
ऊर्णब्धा. आच्छादनअ. पृथ्वी.
ईकारांत. स्त्री.

उलपः बलतीत्युलपः, वेष्टन करि
तो जोतो. कृ. बलधा संवरणअ.
विस्तारलेलीवेक. अ. पु.

उलुपी औ. शंभोः रूपसुलूपंतदस्या
स्तीतिउलुपी, शंभूचेजे रूप ते आ
हेजास तो. त. मत्स्यविशेष. ब. पु

उलूकः उचतीतिउलूकः, शब्द
द्वारा सुभासुप्त सुचवितो जोतो.
कृ. उचधा. समवाचअ. सुबडना
वाचापक्षि. अ. पु.

उलूरवलं उलूरवलतीतिउलूरव
लः, उलूरवाते ग्रहण करितेजेते.
कृ. लाधा. अदानअ. सुधूलव
ह्य. २ उरवळ. अ. न.

उलूरवलकः उलूरवलतीतिउ
लूरवळ, साएवउलूरवलकः, पक्षि

विशेषाने आधारत्वाने ग्रहणक
रितो जो तो उल्लस तोच उल्लसवल.
अर्थ उल्लसवलशब्दाप्र. अ. न.

उल्का भ्रूच्छति इधर्ति वा उल्का. ते
जो वैशिष्ट्याप्रत गमन करित्ये स.
तद्रूपजीती. क. भ्रूच्छदिशागत्यादि
अ. अग्नीचीजाका. २ तेजःपुंज.
आ. स्त्री.

उल्मुकं औषतीत्युल्मुकं, दाहक
रिते जें तें. क. उषधा. दाह अ. प्र
जकित झालेले काष्ठ. अ. न.

उल्लाघः उल्लाप्यते स्म इति उल्लाघः
रोगापासून शुक्त झाला जो तो. क.
लाघ्या. सामर्थ्य अ. रोगशुक्त. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

उल्लोचः ऊर्ध्वलांचतीति उल्लोचः,
ऊर्ध्वपार्शा असतो जो तो. क. लो
चृधा. दर्शन अ. चांदवा. अ. पु.

उल्लोलः उत्तलोलतीति उल्लोलः उ
च्चोच्चतपणाने चंचल होत्ये जीती
क. लोडधा. उन्नाद अ. मोठीलाड
अ. पु.

उल्लं उच्चतीति उल्लं, संकट करि
तें जें तें. क. उचधा. समवाय अ.
ज्याने गर्भवेष्टित होतो असे चर्म

अकारांत. न.

उल्बपां उल्बणातीत्युल्बपां, शब्द
करिते जें तें. क. बणाधा. शब्द अ.
प्रसिद्ध. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उशना. वृद्धीति उशना, विद्येनें
कांतिमान जो तो. क. वशाधा. कांति
अ. दैत्यांवायुरु शुक्राचार्य. स. पु.

उशीरं उष्यते तदुशीरं, कांतियु-
क्त होतें जें तें. हत्यादिपूर्वीं वाश. प्र.
काव्यावाक्याचें सूक्त. अ. न.

उषपां. ऊषणां उषतीति उषणं,
दाह करिते जें तें. क. उषधा. दाह
अ. मिशं. अ. न.

उषणा. ऊषणा औषतीति उष
णा, दाह करित्ये जीती. हत्यादिपू
र्वीं वाश. प्र. विपन्नी. आ. स्त्री.

उषवुंधः उषः संध्यायां बुध्यत इत्थं
षवुंधः, संध्यासमयीं जागृत होतो
स. होमकालीं प्रदीप्त होतो जीतो.
क. बुधिरुधा. बोधन अ. अग्नि.
विस्तव. अ. पु.

उषः औषत्यंधकारमित्युषः, अंध-
काराने नष्ट करिते जें तें. हत्यादि
उषणाश. प्रमाणें. प्रातः काळ. स.
नपुंस.

उषा ओषतीतिउषा, संतप्तहोत्से जीती. हत्यादिपूर्विकाश. प्र. स्था ली. २ प्रातकाळ आ. स्त्री. ३ रात्री चा समाप्तिकाळ. अव्यय.

उषापतिः उषायाः पतिः उषापतिः, उषा ह्य. बाणासुराची कन्या तिचा जो पतितो. स. मदनान्चापुत्र प्रद्युम्न. इ. पु.

उषितः उष्यतेस्मउषितः, दग्ध करिजेळा जोतो. हत्यादिउषाश. प्र. दग्ध. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उषितंगवीनं उषितंचतहवीनं कठपितंगवीनं, रादिजेळें असेंजें गवीन ह्य. पूर्वाचिं गाई राहण्याचें स्थान. स. पूर्वां गाई राहण्याची जागा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उषुः ओषतीत्युषुः, फारचालण्या विषयीं तीक्ष्ण जोतो. क. उषधा. दाह अ. उंट. अ. पु.

उष्याः उषतितापेनेत्युष्याः, संतप्त होतो जो तो. क. उषधा. दाह अ. ग्रीष्मकतु. २ ऊन. ३ जो. आळशीनळे तो तीक्ष्ण. अ. पु. ४ चतुर, दक्ष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

उष्यारश्मिः उष्याः रश्मयीयस्य

सुउष्यारश्मिः, उष्या आहेत रश्मि ह्य. किरणा जाचे तो. स. सूर्य. इ. पु.

उष्याका अल्पउष्यान्नमत्रउष्या सैकठुष्याका, अल्पान्न आहे उष्या जाचे ठायीं ती उष्या तीच उष्याका त. कण्हेरी वगैरे द्रवयुक्त अन्न. आ. स्त्रीलिंगां.

उष्याषं उष्यामीषते हिनस्तीति उष्याषं, उष्यानाश करितें जें तें क. ईषधा. गतिहिंसादि अ. शिरोवेष्ट न पागोटें वगैरे. अ. न.

उष्योपगमः उष्यास्य उपगमः उष्योपगमः, उष्याचा जो उपगम ह्य. आगमन तो. स. ग्रीष्मकतु. अ. पु.

उष्यकः ऊष्याणं करोतीत्युष्यकः, ऊष्यातें करितो जो तो. क. डुकु मृधा. करण अ. ग्रीष्मकतु. अ. पु.

उष्यागमः ऊष्याणां आगमः ऊष्यागमः, ऊष्याचा जो आगम ह्य. प्राप्तितो. स. अर्थादिसर्वपूर्विकाश. प्र.

उस्यः वसतेइतिउस्यः, तेजोस यत्नें कस्त निवास करितो जो तो. क. वसधा. निवास अ. किरण. अ. पु.

उत्सुकः उत्सुद्योगंस्कवतीनिउत्सुकः
सएकउत्सुकः, उद्योगानें करितोजो
तो ह् सुधा. प्रसवअ. उद्योगीपुरु
प वि. अ. पु न. आ स्त्री.

उरुमा वसतिरसोस्थामुरुमा, राहतोहे
रमजीचेदायींती ह् वसथा. निवास
अ. गाई आ स्त्री

ऊतं विग्रहादिसर्वउतश प्र
ऊधः वहतीत्युध, दुग्धातेवाहतेजें
तें. ह्. वहधा प्रापणअ. ओंटीह्
कांस. सू न.

ऊर्री ऊयतेइतिऊर्री, स्वाकारकि
चाविस्तार करितोजोतो. ह् ऊयी
धा. तंतुसंतानअ. उ. ऊर्रीकरो
ति. अन्व.

ऊरी विग्रहादिसर्वऊरीश प्र. —

ऊरीकृतं ऊरीकिचतेसऊरीह् —
तं, अगीकृत करिजेतें जें तें. ह् हु
ह् उधा. करणअ. अमीकारकेले
हें. वि अ पुन आ स्त्री

ऊरुः अर्घतेनऊरुः, गमन करि
जैतजेंणे ह् गमनालामुखसाध
न जैते ह् ऊधा गतिअ. गांठी
उ. पुहि

ऊरुजः ऊरोर्जान ऊरुज, ऊरु

पासूनजो जात ह्. उत्पन्न तो ह्.
जनीधा. प्रादुर्भावअ. वेश्य. अ. पु.
ऊरुपर्व ऊरोः पर्वरुपर्व, ऊरुचेंजे
पर्व ह्. संधि तें. स. दोपर. न. न

ऊर्जः ऊर्जयतीतिऊर्जः, पुण्यह्
राजीवनादिकरितो जेतो. ह्. ऊर्जधा
बलप्राणनअ. कार्तिक महिना. अ. पु

ऊर्जस्वलः अतिशयेनऊर्जोस्था-
स्तीतिऊर्जस्वलः, अत्यंतआहेबल
जासतो. त. फारचलिह्. वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

ऊर्जस्वी विग्रहादिऊर्जस्वलशब्द प्र.

ऊर्णनाभः ऊर्णवतंतुर्णनाभस्वऊ
र्णनाभः, ऊर्णसारस्तांतु आहेना
प्रीचादायीं जाचातो. स. कौडीनावा
चाजंतु. अ. पु.

ऊर्णा ऊर्णोतीतिऊर्णा, आच्छादन
करित्येजीती. ह्. ऊर्णुधा. आच्छा
दनअ. भेटेवगेरेचीलोव. २. दोनभौ
वयाचेमध्यपारीं सार्वभौम किंवा
मदायोगी अशापुरुषाला मूढमनुष्य
केशानामोचरा. आ. स्त्री.

ऊर्णार्जुः ऊर्णोस्त्र्यस्वऊर्णार्जु, अ
निशयित आहेलोमजासतो. त. ये
दा. २. रावळा. उ. पु.

ऊर्ध्वकः ऊर्ध्वकापतिशब्दापते इति
ऊर्ध्वकः, ऊर्ध्वसुरवहीत्साता शब्दक
रितोजो तो. कू. केंधा. शब्दअ. मृ
दंगविशेष. अ. पु.

ऊर्ध्वजानुः ऊर्ध्वजानुनीचस्थस्रज
र्ध्वजानुः, ऊर्ध्वआहेत जानुनीजा
चा तो. स. जो. पुरुष बसला असता
उंच गुड पे दिसतात तो. वि. उ. पु.
स्त्री. न. पुं.

ऊर्ध्वज्ञः विग्रहादिकूर्ध्वजानुश. श
भाणें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ऊर्ध्वजुः विग्रहादिसर्वऊर्ध्वजानु
शब्दाप्रमाणें.

ऊर्मिः इयतीतिऊर्मिः, शीघ्रगमन
करित्येजीती. कू. कंधा. यतिअ.
लहरी ह. समुद्रादिकांची लाटः इ.
पु. स्त्रीलिंग.

ऊर्मिका ऊर्मिभिवपतिकृतिरूर्मि
का, तरंगासारस्वी प्रतिमा जीती.
त. अंगुलीचें मूषण. ह. आंगवी.
आ. स्त्री.

ऊर्मिमान् ऊर्मिरस्यास्तीतिऊ
र्मिमत, ऊर्मि ह. कुटिलता आहे
जास तो. त. वांकडे. वि. न. पु.
न. इ. स्त्री.

ऊर्वः ऊर्वस्यमुनेरपत्यमूर्ध्वः ऊर्वमुनी
चें जें अपत्य तो. त. वडवाग्नि. अ. पु.

ऊर्वाकूः ऊर्वतीतिऊर्वः संतापादिनि
वर्तेनमिवतीतिऊर्वाकूः, संतापना
शकजेतो. कू. उर्वीशा. हिंसा अ. कर्क
टी, कांकडी. उ. स्त्री.

ऊषः ऊषतीतिऊषः, रोगयुक्त
सत्येजीती. कू. ऊषधा. रुग्णः सा
शमाती. अ. पु.

ऊषरः ऊषोस्त्यस्मिन्नितिऊषरः,
क्षारमृत्तिका आहे जाचेवाचीं तो.
त; खाच्या मातीचा प्रदेश. वि. अ.
पुं. न. आ. स्त्री.

ऊषवान् विग्रहादिसर्वऊषरश.
व्याप्र. वि. त. पु. न. इ. स्त्री.

ऊहः ऊहनमूर्ध्वः, तर्कजोती.
कू. ऊहधा. वितर्कअ. अध्याहा
र. अ. पु.

ऋक्षं ऋक्षतइतिरिक्थं, वृष्या
दिकेंकरून वादतें किंवा पुतजें तें.
ह. ऋक्षधा. स्तुतिअ. धनं. अ. न.

ऋक्षं ऋषतीतिऋक्षोतीतिवाक्
हं, गमनकरितें किंवा हिंसाकरितें
जें तें. ह. ऋषीधा. गतिअ. २. ऋक्ष
धा. हिंसाअ. नक्षत्र. अ. न. २. आ
स्व. ३. दिङ्गान्वाहस्. अ. पु.

ऋक्षगंधा ऋक्षस्येवगंधोस्याक्
क्षगंधा, ऋक्ष ह. आस्व. ह्यां सा
रवाआहे गंधजीवांती. अ. वरधा
रानामक वनीषधि, जिला फुंजिक
असें ह. ती. आ. स्त्री.

ऋक्षगंधिका ऋक्षो गंधो यस्याः
सा ऋक्षगंधिका, ऋक्षगंधआहे जी
सती. स. काका शुईकोहाका. आ.
स्त्रीलिङ्गी.

ऋक् अर्चत्यनयाऋक्, स्तुतिकरि
ताहेत जीपिंती. ह. ऋक्षधा. स्तुति
अ. वेदाचीऋचा. व. स्त्री.

ऋचीषं ऋक्ष्यतेनटचीषं, पाको
पयोगितें करून स्तुत जें तें. ह. ऋ
क्षधा. स्तुतिअ. प्राक्त किंवा वडेक
रण्याचें पात्र. अ. न.

ऋजीषं ऋक्ष्यतइतिऋजीषं, स

र्वीं ग्रहणकरिजेतें जें तें. ह. ऋ
क्षधा. गतिअ. अर्थ ऋचीषशब्दाचा
च. अ. न.

ऋजुः, अर्जतीतिऋजुः, ऋजुत्व
संपादन करितो जो तो. ह. अर्ज
धा. अर्जनअं. सरळ. वि. उ. पु.
न. उ. ई. स्त्री.

ऋजुरोहितं रोहः संजातोऽस्य रो
हितं, ऋजुचतद्रोहितंचऋजुरोहि
तं, सज्जीकृत अवकअसें जें लो
हितं ह. दीप्तिमत्तें. स. अ. न.

ऋजुलंबि ऋजुलंबितुंशीलमस्य
ऋजुलंबि, सरळ लोंबावयाचा आ
हे स्वभावजात्रा तें. ह. लंबिधा. अ
वसंसनअ. सरळ लोंबणारें वस्तु.
इ. नपुंसं.

ऋषां अर्चतेत्यइतिऋषां, उत्तमर्षा
पासून अधमर्षास प्राप्त होतें जें
तें. ह. ऋषा. गतिअ. कर्ज. अ. न.

ऋतं अर्चतइतिऋतं, ग्रहणकरि
जेतें जें तें. ह. ऋषा. गतिअ. सरळ.
२. उच्छ्व शील दोन मिळून एकऋत.
अ. नपुंसं.

ऋतीया ऋतीयनमृतीया, निंदन
जें ती. ह. ऋतीधा. जुगुप्सावक्रपा

अ. निंदा. २ करुणा. आ. स्त्री.

ऋतुः इयतीतिऋतुः, सदोदित गमन करितो व वयोवस्थाविशेषी प्राप्त जो तो. क. ऋधा. गतिअ. स्त्रीस्ज २ दोनमहिनेचा एक संसंतादिकं उ उडिंगीं.

ऋतुमती ऋतुरस्त्वस्याइतिऋतु मती, ऋतु सं. रजजें तें आहे जीस ती. त. विटाकशी स्त्री. ई. स्त्री.

ऋते ऋतीपतइतिऋते, वर्जन करितो जो तो. क. ऋतिधा. लुगुष्ठा अ. विना. २ वांचून. अव्य. उ. ऋते पुण्यात् स्वर्गातिर्न

ऋत्तिक ऋतौयजतीतिऋत्तिक, ऋतूचेठाशीं यजनं कृ. रितो जो तो; क. यजधा. देवपूजादिकं अ यज मानानें सांगितल्यावरून यज्ञक. सौत कर्मकरणारे आग्नीध्र इत्यादि १६ त्या प्रत्येकाचेनाव. ज. पु.

ऋद्धं ऋध्यतेस्यऋद्धं, रुडिंगतद्ये तें जें तें. क. ऋधुधा. रुद्धिअ. तृषा यालून राम केलेलें धान्य. अ न.

ऋद्धिः ऋधोतीतिऋद्धिः, रुडिंग त होली जी ती. क. ऋधुधा. रुद्धिअ समृद्धि. २ सुकडशेंग. इ. स्त्री.

ऋषुः उरदितेर्भवतीतिऋषुः, अ दितीपांसून जो उरान्न हो तो तो. क. ऋषुधा. सत्ताअ. देव. उ. पु.

ऋषुक्षा ऋभव. क्षीयंत्यत्रेतिऋ षुक्ष. स्वर्गः सास्थास्तीतिऋषुक्षा. देव अल्प होतात ज्याचेठाशीं असा स्वर्ग आहे जास तो. ते. इंद्र. इ. पु.

ऋश्यः ऋच्छतीतिऋश्यः, शीघ्र गमन करितो जो तो. क. ऋच्छधरा तिअ. जल दचालपारा मृग अ. पु.

ऋषभाः ऋषतिबलीवर्दस्वरसाह श्यंगच्छतीतिऋषभाः, बैल स्वरा चा साहश्यापन जातो जो तो. क. ऋषीधा. गतिअ. गायनाच्या स्वरां तील एकमेव. २ बैल. ३ बैलघाटी नावाची वनस्पति. अ. पु.

ऋषिः ऋषतिजानातीतिऋषिः, त्रिकालज्ञ जो तो. क. ऋषीधा. ग तिअ. मुनि. २ सत्यवंता. इ. पु.

ऋषिः ऋषतीतिऋषिः, शत्रूवर टांकिला जातो जो तो. क. ऋषीधा गमनअ. स्वद्ध. इ. पु.

ऋष्यः ऋषतीतिऋष्यः, अर्थादि ऋश्यशब्दाप्र. ऋषीधा. गतिअ र्थ.

ऋष्यगंधा ऋष्योऋष्यसदृशोगंधो
यस्याः साऋष्यगंधाः ऋष्यस्य आ
स्त्वल् स्या सारस्वा आहे गंधः जासती
स. वरधारानावाची औषधि. आकां
स्वालिंगी.

ऋष्यप्रोक्ता ऋषिभिरप्रोक्ता ऋष-
धी. मृगोः प्रोक्ता वेति ऋष्यप्रोक्ता, क
षीनां नसांगितली जीती. अथवा
मृगानीं मक्षितजीती. स. कुहरी
नावाची वनस्पति. २ शतावरी. आ-
स्वालिंगी.

ऋष्यकेतुः ऋष्यकेतुः ऋ-
ष्यो मृगविशेषः केतुपंथस्य ऋष्य-
केतुः, मृगविशेष आहे ध्वजचिह्न
जाचें तो. स. अनिरुद्ध. उ. पु.

एकः एतीत्येकः, असहायगंभन
करितो अथवा मुख्यत्व पावतो जो
तो. क. इण्प्रथा. जातिअ. एकटा. २
मुख्य. ३ निराळा. ४ कैवळ. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री

एककः एक एव एककः, एक जो
तोच एकक. त. एकटा. वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

एकतरः अनचोरेकः एकतरः,
दोहोंमध्ये जो एक तो. त. निराळा
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

एकतानः एकतानयतीति एकता
न., अनन्यवृत्तिक जो तो. क. त
नुधा. अ. होपंकरणदिक अ. ए
काग्रचित्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

एकतालः एकस्तालोमानमस्येत्ये
कतालः, एक आहे ताल ह्. मान
जें तें जाचें तो. स. रायनाचें भवसा
हित्य असून जें भाषें तें अ. पु.

एकदंतः एकः दंतीयस्यमः एकदं
तः. एक आहे दंत जास ती. स. ग
णपति. अ. पु.

एकदा एकस्मिन्काले एकदा. ए
ककाळीं त. एककाळीं त्या अ
र्था अर्थ. उ. गवां शतमेकदादन्तं.

एकधूरः एकधूरं चहतीति एकधूरः
सुबक्रायेभ्यो भावते वाह तो जो तो त प
ककायोपयोगो असाकार्यभावे वाह
णात् वि अ पु न आ स्त्री

एकधुरावहः एकधुरायावहः एक
धुरावहः, एकधूरजीतीचावाहकस
अर्थादिसर्व एकधुरशब्दाप्रमाणे

एकधुरीणः विग्रहादिसर्व एकधुर
शब्दाप्रमाणे

एकपदी एक पादास्थामित्येकपदी,
एकपादचालताना सहतो जीचवपी
ती स लहान वाट ई स्त्री

एकपिंगः एकपिंगंचसुर्यस्यस एकपि
ंगः, एकआहे पिंग ह्म पिंगटवर्णचसु
जाचे तो स कुचेर अ पु

एकसर्गः एकस्मिन्सर्गे निश्चयोपस्थ
स एकसर्गः, एकाचार्यां आहे निश्च
य जाचा तो स अर्थादिसर्व एकतान
शब्दाप्रमाणे

एकहायनी एकहायनोस्था एकहाय
नी, एक आहे वर्षजीस ती स एक
वर्षाची आई ई स्त्री

एकाकी विग्रहादिसर्व एककशब्दा
प्र कि उ न प्र न ई स्त्री

एकाग्रः एकस्मिन्ग्रामस्य एकमेवाग्र

मस्यवा एकाग्रः, एकाचार्यां आहे
अग्रहः प्रधानत्वावलोकन अथवा आ
श्रय जाचा तो स अनाकुल ३ एका
ग्रचित्तः वि अ पु न आ स्त्री

एकाग्रः एकं अग्रं ज्ञेयं यस्य स एका
ग्रः, एक आहे ज्ञेय जाचे तो स अ
र्थादिसर्व एकाग्रशब्दाप्र

एकांत एकः अंतो निश्चयोपयेति ए
कांतः, एक आहे निश्चय जाचे वार्थी तें
स अतिशय अ न

एकाब्दा एकमब्दमस्या एकाब्दा, ए
क आहे वर्षजीस ती स अर्थ एकहा
यनीशब्दाचा आ स्त्री

एकायनः एकं अयनं यस्य एकायनः,
एक आहे अयन स आश्रय जास तो
स अर्थादि एकाग्रशब्दाप्रमाणे

एकायनगतः एकायतनगतः एका
यतनगतः, मुख्यस्थानाप्रत प्राप्त होता
झाला जो तो स अर्थादि एकाग्रशब्दा

एकाशीलः एकमस्थितातीति एका
शीलः, एकास्थीतें ग्रहण करितो झाले
वले एककाष्ठधारमाधान्येकरून राह
तो जो तो रु लाया आदान अ रुई
चें व मांदाचचें झाड कोणी बकुळीचें
असें हि झणतान अ पु

एकाशीला विग्रहादिपूर्वाच्चाश्रय
माणं पादाडमूक नामक वनस्पति आ
वंत स्त्रीलिं.

एडु : आसमंतात् ईड्यत इति एडुः, व
धिरहामुद्धं सर्वत्र स्तविजेतो ह्य. वि-
शेषतः उद्धोपित करिजेतो जो तो.
रु. ईड्धा. स्तुतिअ. बधिर ह्य. वेहरा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

एडक : एलतीति एडकः, गमनक
रितो जो तो. रु. इलधा. गमनअ.
एडका ह्य. मेदा. अ. पु.

एडगज : एलनं एडः एडगजतीति
एडगजः, पौषणजं तो एड राविष
यं मदीनत्त होतो जो तो. रु. गजधा.
मदअ. टाकच्याचं झाड. अ. पु.

एडमूक : एडो बधिरश्चासौ मूकश्च
एडमूकः, वेहरा असा जो मूक तो.
स. वेहरा अस्नूजो मुका तो. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

एडकं ईड्यतेत देडकं उत्तमरविजे
ते जे तं. रु. ईड्धा. स्तुतिअ. ज्या-
भित्तीतं कारिष्या करितो कनिषा पदा
यं यालून बांधितान ती भित्त. अ. न.

एपा : एतीति एपाः, सुंदर गमन क
रितो जो तो. रु. इण्धा. गतिअ. चं

चल वपाणी दार अशा नेत्रांना हरिणः
अ. पु. स्त्री.

एत : इति वर्णो निति एतः, वर्णाग्रत
गमन करितो ह्य. वर्णरूपाने राहतो-
जो तो. रु. इण्धा. गतिअ. चित्रवर्ण.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

एतर्हि एतस्मिन्काले एतर्हि, या काला
चेदार्थी. त. सांप्रतकालार्थी. अच्यउ.
एतर्हिक्रियतेकार्थ.

एध : एधः एधते अग्निरनेन एधः,
अग्निवृद्धिगत होतो जेणे तो वतें. रु.
एधधा. वृद्धिअ. शुष्काद्य. अ. पु. स्त्री.

एधा एधनेधा, वृद्धी जीती. रु. एधे
धा. वृद्धिअ. ससृद्धि. आ. स्त्री.

एधितं एधतेस्म्य एधितं, वृद्धि पाव
तें झालें जें तें. रु. एधधा. वृद्धिअ. वृ
द्धिगत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

एन : भरकं एत्यनेन एनः, भरकाग्रत-
पाणी गमन करितो जेणे करून तें.
रु. इण्धा. गतिअ. पातक. सू. न.

एरंड : आर्यरयतीति एरंडः, आत्तमं
तारुक्षिजेतो जो तो. रु. ईरधा. प्रेरण
अ. एरडाचं झाड. अ. पु.

एलवालुकं एलयतीति एला एला
इव बालु एला बालु मदेन एल बालुकं,

प्रश्रणाविषयी प्रेरणा करितो जीतो
 एला, एलेचे परीजे शरणन ह. संतो
 षते एलवाळु तेंच, एलवाळुकळांफडी
एला एल्यतीति एला, प्रेरणाक भित्ते
 जीती. क. इलथा. प्रेरणावा. इलाची
 चें झाड. आ. स्त्री.

एलापर्णी एलाचा इव पर्णान्यस्या
 एलापर्णी, एला ह. वेळदोड्याचें झा
 ड त्याच्या पानांसारखीं आहेत पानें
 जीचीती. स. कोलेंदण नावाची वच
 स्पति. ई. स्त्री.

एवं अयनं ऐतीति वा एवं, समानार्था
 विषयां जें गमन तो. किंवा त्या अर्थां
 प्रत गमन करितो जी तो. क. इण्था
 गति अ. सादृश्य २ निश्चय. ३ प्रकार
 ४ अंगीकार त्या अर्थी. अथ उ. अ
 भिनरे वं हजः इत्यादि.

एव अयनमेव, निश्चयार्था प्रत गम
 न करितो जी तो. क. इण्था. गति
 अ. निश्चयार्थी. अथ. उ. एवमेव
 तत्.

एथपिका इष्यते नशा एपणिका,
 सुवर्णादि तोलिजे तें जीणें ती. क.
 इण्था. गति अ. कांरा ह. ताजवा
 आ. स्त्री.

एकागारिकः एकमराहाचमगा
 रं प्रयोजन मस्यैकागारिकः. अस-
 हाय गृह आहे ह. प्रयोजन जास तो.
 त. चोरी करणारा. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिंगां.

ऐगुदं इंगुदेः फलं ऐगुदं, इंगुदीचें
 जे फल तें. त. हिं गणवेराच्या झाडा
 चें फळ. अ. न.

ऐडविलः इडविलाया अपत्यमंड
 विलः, इडविलेचें जें अपत्य तो. त.
 कुवेर. अ. पु.

ऐषां एषास्व विकारा वचवो वा ऐषां.
 मृगाला जो विकार अथवा अवचय
 नें. हरिणाचें कातडें केशवगैरे. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

ऐषोचं एषाविकारो वचवो वा ऐ
 षोचं, मृगीचें जे मादिक. जे तें. त.
 हरिणाचें कातडें वगैरे. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

ऐतित्यं इतिह एव ऐतित्यं, पारंप
 र्योपदेश जो तो. त. लोकपरंपरा-
 प्राप्त उपदेश व शाब्दप्रमाण. अ. न.

ऐंद्रियकं इंद्रियेणानुभूयत इति
 ऐंद्रियकं, इंद्रियानें अनुभविले
 जें तें. त. इंद्रियानें घेतलेलें सुरवादि

क. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ऐरावणं इरासुरावनमुदकंयस्मि
चतत् इरावणं तत्रभवो ऐरावणः,
सुरारूप आहे उदक जाचेदार्थी
तं इरावण त्याचेदार्थी जो उत्पन्न
तो. त. इंद्राचाहती ह्. ऐरावत.
अ. नपुंसक.

ऐरावतः इराउदकाभिसंतस्पामि
तिइरावती तचभवः ऐरावतः, उद
कं आहेत जीवादायी ती इरावती
तीचेदार्थी जो उत्पन्न तो. इंद्राचाह
ती २ पूर्वदिशेचा इती ३ नारिगाचं
शाड. अ. पु.

ऐरावती इराआमःसंतस्पेतिइ
रावान् मेघस्तस्यैय नैरावती, उ
दकं ह्यणजे जले आहेतजासअ
सा जो मेघ तत्संबंधी जीती. त. वि
शुद्धता. ई. स्त्री.

ऐलविलः ऐडविडः इडविडो
पत्यमिड विडोपत्यमितिवाऐलवि
ल ऐडविडोवा, इडविडेचं जं अपत्य
ती. त. कुबेर अ. पु.

ऐलेयं इलायाः कर्कटीवल्पा अपत्य
ऐलेयं, इलेचं जं अपत्य तं. त. कां.
कडी. अ. न.

ऐश्वर्यं ईश्वरस्यभावः ऐश्वर्यं, ईश्व
राचा जो भाव ह्. निग्रहालुग्रहसा
मर्थ्य तं. त. प्रभुत्व. अ. न.

ऐषमः, एतस्मिन्वर्षे ऐषमः, वर्तमा
नवर्षी ह्. चालत्यासाली. अय्य. उ. ऐ
षमोपिकांतोनागतः.

ओं अवतीतिओं, उपासकांकेर
 क्षण करितो जो तो. क. अवधा. रक्ष
 णादिक. अ. अंगीकार या अर्था अ
 व्य. को. प्रणव. किंवा अनुमोदन

ओकः ओकः वसत्यस्मिन्सम
 चैत्यत्रेतिवाओकः, वास करितोज्य
 चेढायां अथवा संधीभूत होऊन रा
 हतात जाचेढायां तो वतें. क. वसथा
 निवास. अ. २ इण्था गतिअ गृह.
 अ. पु. २ स. न.

ओघः आजत्यते अनेनेतिवहती.
 तिवाओघः, मोहित होतो जेणें अ
 थवा वाहतो जो तो. क. ओहाकृधा.
 त्याग. अ. २ वदधा. प्राणन. अ. नृत्य
 विशेष. अ. न. २ पापयाचा प्रवाह ३
 समुदाय ५ परंपरा. अ. पु.

ओंकारः अवतीतिओंकारः, सर
 क्षण करितो जो तो. क. अवधा. र
 क्षणादिक. अ. वेदाचा आदि भूत
 जो ओंकार ह. प्रणवतो. अ. पु.

ओजः उज्जत्यनेनओजः, वलिष्ठ
 कांतिमान् होतो जेणें करून तें. क.
 उज्जधा. आर्जव. अ. बल २ कांति
 सो. प्रकाश. पातूचें तेज. प्रतिबं
 ध. स. न.

ओड्पुष्यं आईषदुनतीतिओड्
 ओड्चनत्पुष्यं च ओड्पुष्यं, ईषत्
 जें क्लृप्त तें ओड् ओड् असे जें पु
 ष्य तें. स. जास्वदीचें पुष्य. अ. न.

ओत्तुः अवति आस्तुप्यो गृहमिति
 ओत्तु. उंदरांपासून गृह गृहाण क
 रितो जो तो. क. अवधा. रक्षणा. अ.
 माजर. उ. पु.

ओदनं उन्नीत्योदनं, क्लेदन पाव
 तो जो तो. क. उदीधा. क्लेदन. अ. भा
 त. अ. न.

ओषः ओषणमोषः, दहन जें तो.
 क. उषधा. दहन. अ. दाह, जळीं
 अ. पुष्टिं.

ओषधिः ओषोदीप्तिर्वाधीचहो अ
 त्रेतिओषधिः, दीप्ति ह. रोगादिद
 हनशक्ति जी ती राहत्ये जीवेगषी
 ती. क. उषधा. दाह. अ. फळपिकस्या
 वर निर्जीव होणारी जी ती. इ. स्त्री.

ओषधी विग्रहादिसर्वओषधि श-
 द्याग्रमाणं. ई. स्त्री.

ओषधीशः ओषधीनामीशः ओ
 षधीशः, ओषधीचा जो स्वामी तो.
 स. चंद्र. अ. पु.

ओष्टः ऊष्यने ऊष्माद्वारेणोतिओ

घ., उष्ण आहारानें दाह पावतो जो

तो. रु उषधा दाहअ. ओठ. अ. पु

औसकं उष्णांसमूहो औसकं,

उष्नां जे त्यांचा जो समूह तें. त. वें

त्यांचा समुदाय अ. न.

औदनिकः औदनं शिल्पमस्यो

दनिकः, औदन आहे शिल्प ह्म.

कौशल्य जाचें तो. त. सैपाकी अ. पु

औदुंबरं उशभुंरुणोतातिउदुंबरं

उदुंबरगेव औदुंबरउदुंबरस्येदमि

तिवा. शंकरानें वरण करितो जो तो

उदुंबर तोच औदुंबर किंवा उदुंबर

- संबधी जें तें. त. तांबें उदुंबराचें फ

ळ व वृक्ष. अ. न.

औदरिकः उदरे प्रसित औदरिक

उदर प्रीषणा विषयीं जो तत्पर तो.

त. भुकेनें फार पिडलेला. वि. अ

पु. न. ई. स्त्री.

औपयिकं उपाय एवौपयिकं. उ

पाय जो तेंच औपयिक. व. नीतीनें मिळण्या

मयोग्य जें द्रव्यादि तें. वि. अ. पु. न. ई.

स्त्री किर्गी.

औपवस्तं उपवसतीति उपवस्ता

उपवस्तु रिदगौपवस्तं, उपास करि

तो जो त्याचें जें कर्म तें. त. उपवा

स करणें. अ. न.

औपवस्त्रं उपवस्तेतदुपवस्त्रं, त

देव औपवस्त्रं, पांवरुण जें तें. त. अ

गावशील वस्त्र. अ. न.

औभीनं विग्रहादिसर्व उम्यश. य.

औरफ्रकं उरफ्राणांसमूहः और

फ्रकं, उरफ्र ह्म. मेंटे त्यांचा जो स

मूह तें. त. मेंदरांचा ककप. अ. न.

औरसः उरसानिर्मितः औरसः,

एदधानें ह्म. एदय रूपसाहित्यानें

उत्पन्न केला जो तो. त. सजातीचि वि

बाहित स्त्रीचे ठाचीं उत्पन्न केलेलें अ

पत्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

औरस्यः उरसानिर्मितः औरस्यः,

वत्सस्थलानें उत्पन्न केला जो तो.

त. अर्थादिवरच्या शब्दाप्रमाणें. अ

पु. ई. स्त्री.

और्ध्वदेहिकं देहाूर्ध्वः ऊर्ध्वदेह

स्तस्मिन्नावमोर्ध्वदेहिकं, ऊर्ध्वदे

हाविषचीं झालें जें तें. त. मरणदि

वसापासून दाहादिवस पर्यंत जें पि

डतानादिकर्म तें. वि. अ. पु. न. ई. स्त्री.

और्वः उर्वस्यमुनेरपत्यमौर्वः, उर्व

सुनीचा जो सुत्र तो. त. वउदाग्नि.

अ. पु किर्गी.

ओशीरः उपथतइतिउशीरःउशीर
 स्यप्यंओशीरं: शोभनत्वंकरून सह
 णान्यां संबधींजैतौ चवभीचादांडा
 मतांतरीं शयन.व.आसन.अ.पु.
ओषधं ओषधेरिदमौषधं, ओष
 धिसंबधींजैतें. त. रोगादिकांचेंह
 रण करणारें. ओषध. अ. न.

ओष्टकं उष्टाणांसमूहः ओष्टकं,
 उंदांचा जो मसुदाप तो त. उंदांचा

कः कायतिकम्यतेकचतिवाकः - श
 द्दकरितो इच्छिजेतो अथवा दीप्ति
 मानजो तो. क. कैधा. शब्द अ. २ क
 मुधा. कांति अ. ३ कचधा. दीप्तिबंध
 न अ. वायु २ आत्मा ३ सूर्य ४ ब्रह्म
 देव ५ सूर्य ६ यम ७ दंभ ८ मोर ९
 अग्नि. अ. पु. १० सुख ११ मस्त
 क. अ. न.

ककुदः ककुत् कंसुरवंकीति
 ककुदः; सूरवदेतें जै तौ. क. कु
 धा. शब्द अ. प्राधान्य २ उचचम
 शरिराजविन्द ३ बैलाचें कोकें अ. पु.
 न. २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

ककुपती अतिशयिताककुदस्ती
 तिककुपती, कोज्यासाररवाभाहै प्र
 देशजीचाती. त. कभर. ई. स्था.

ककुदरं संघतेकाशिनाइतिद्रकु
 दरं, कामीपुरुषानें अधरीभूत करि
 जेतो जो तो. क. स्कंदिरुधा. गतिशो
 षणाम्. पाटीचे दांड्याचे स्वालचेचा
 जूस दोन रवबगे असतात ते प्रत्ये
 क. अ. न.

ककुपू ककुदं ककुपतीति ककुपू
 उदकाप्रत विस्तृत करित्ये जीती. क.
 कुपधा. विस्तृत अ. दिशा. म्. स्था.

ककुभाः ककुभोदिशः संत्यस्येति
ककुभाः, बहुविस्तरामुके दिशा आ
देत जास्य तो. त. अर्जुनवृक्ष. रवी
पोत्रा रवालत्रा भोंपञ्च. अ. पु.

कक्कोलकं ककतेइतिकक्ककृच
तत्कोलचकक्कोलं तदेवकक्कोलकं.
चंचलस्फुरिजेसौल ते कक्कोल तेच कक्को
कक. त. कंकोळ. अ. न.

कक्कवटं कक्कवतीतिकक्कवटं, द
द ह्य. घनीभूत होतो जो तो. क. क
क्कवथा. हसनअ. कवीणह्य. घट.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कक्षः कक्षतेइतिकक्षः, हिंसाक
रिजेतो जो तो. क. कषथा. हिंसा
अ. छेदनअ. कांस २ पुष्कगवत ३
वेल. अ. पु.

कक्ष्या कक्षेभवाकक्ष्या, बाहुमूला
चेवार्थी राहणाशी जीती. त. हत्तीचा
मध्यभागीं बांधण्यास उपयोगीचा
मज्जाचीवादी किंवा दोरी ती. २ बां
ची. मेखला, कमरपट्टा ३ राजगृ
हादिकांचा आंतील कोठा. मध्यए
ह. आ. स्त्री.

कंकः कंकतेइतिकंकः, गमनक
रितो जो तो. क. ककिषा. गतिअ.

कंकपक्षी, ज्याचीं पिसें बाणसउ
पचोर्गीं पडतात तो. अ. पु.

कंकटकः कंसुरवंकटतीतिकंक
टकः, सुखवृष्टि करितो जो तो. क.
कटेधा. वर्षावरणादिअ. कवच, मि
लखात. अ. पु.

कंकणं कंसुभंकणतीतिकंकणं, सु
पल्लविजेतें. क. कणथा. शब्दअ. म
णकराचें भूषण. कांकण कंकण्या
इत्यादि. अ. पु. न.

कंकणी कंकनंगमनंतस्मिन्नणती
तिकंकणी, गमनकारीं शब्द करि
त्येजीती. क. अणथा. शब्दअ. क्षु
द्रपंडिका, घागरी, पुंगर इत्यादि.
इ. स्त्रालिंगीं

कंकतिका कंकस्यांकाः कंकाः के
शास्त्रेषु अततीतिकंकतिका, कैरा
यार्जन करणारी जीती. क. अतथा
सातत्यगमनअ. कणी. आ. स्त्री.

कंकालः कंकालयतीतिकंकालः,
मस्तकाते स्नेषण करितो ह्य. थार
ण करितो जो तो. क. कलथा. हो
पअ. शरीरांतील अस्थिपंजर,
हाडांचा सांगाडा. अ. पु.

कंकुः कंकुचतीतिकंकुः, सुरगीं

तेंदेतो जो तो. क. गन्धुधा. गतिअ.
कांग, राळा. उ. पु.

कंगू: विग्रहादिसर्वकंगुश. अ.

कच: कचतेइतिकच: बंधनक
रिजेतो जो तो. क. कचधा. बंधनअ.

मस्तकांचेकेंस. अ. पु.

कचरं कुस्तिंतं चरतीतिकचरं, कु
स्तिंत होते जें तें. क. चरधा. गतिअ
मळकट, मळीज. वि. अ. पु. न. आ
वंत. स्त्रीलिंगीं.

कच्चित् कच्चित्त्वअनयोः स
माहारः कच्चित्, कच्चिदांचा जो स
माहार तो. स. अमीषितायांचा
प्रश्न. अव्य. उ. कच्चिज्जीवितिमे
माता.

कच्छुः कंजलं छ्यतिकचतीतिवा
कच्छुः, जलातें निर्मलकरितो किं
वादीषिमात्र होतो जो तो. क. ओ
धा. छे दनअ. २ कचधा. दीस्थादि
अ. प्राचर्णांचा पदर. २ नोंकांग, ना
क. ३ नदी, ओढा इत्यादिकांचे स
मीप जो जलप्राय प्रदेशतो. ४ नां
दरुगरीचें झाड. अ. पु.

कच्छुपः कच्छेनपिबतीतिकच्छ
पः, कच्छानें प्राशन करितो जो तो

क. पाधा. पानअ. कांसव. अ. पु.

कच्छुपी कच्छेनपिबतीतिकच्छ
पी, कच्छें करून पान करूं जीती.
क. पाधा. पानअ. सारस्वतीषीणा.
२ लहान एक रोग. ई. स्त्री.

कच्छुरः कच्छुरस्यस्यकच्छुरः, रव
रुजें आहे जास तो. स. ज्यास ओ
ली स्वरुज शाकी आहे तो. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कच्छुरा कच्छुरातीतिकच्छुरा. कं
डुतें देखे जीती. क. राधा. दान अ.
ज्यास धनासा असें ह्यापाताती.
आवं. स्त्री.

कच्छुः कषतीतिकच्छुः, अंगाचा
नाश करणारी जीती. क. कषधा.
हिंसाअ. ओली स्वरुज. ऊ. स्त्री.

कंचुकः कंच्यतेनेन कंचुकः, बं
धन ह्या वेदित होतें जेणें तो. क.
कचधा. दीषिबंधनअ. चोळक,
चोळी, आंगपरवाइत्यादि २ सर्पा
चीमेंस ३ दाण्यावरचें सालपट.
अ. पु.

कंचुकी कंचुकश्रीलकोरस्यस्यकं
चुकी, चिलरवत आहे जास तो.
त. सालदार इन्. पु.

कटः कथ्यते कटतीति वा कटः, आ-
वरण करिजेतो अथवा मदस्वाव-
करितो जो तो अथवा धान्यग्रहण-
करणाराजो तो. कृ. कटेधा. वर्षाव-
घर्ष. हत्तीनें गंडस्थल. २ कटिफ-
लक, कमरेचें फळें ३ वेळू माणगे
इत्यादिकांचें वेळानीं केलेले पदार्थ
तव्य, करंडा इत्यादि. कौ. कालिंग-
ण. अतिशय. प्रेत. समय. क्रिया-
कार. कमर. अ. पु.

कटकः कथ्यते इति कटकः, आ-
रु करिजेतो जो तो. कृ. कटेधा. वर्षा-
वरणापर्यसैन्य. अ. न. २ प्रकोष्ठाभ-
रण, पोची. ३ पर्वताचा नितंब प्रदेश,
पर्वताचा मध्यभाग. ४ चक्र,
चाक. अ. पु.

कटुषी कटवद्भातीति कटुषी, क-
टासारखी शोभत्ये जीती. कृ. भा-
धा. दीप्ति. अ. ज्योतिष्मती ह्य. गा-
लकांगोणी असे ह्यणवातती ई. स्त्री

कटंबरा कटं हृणोतीति कटंबरा, प्र-
देशावरण करित्ये जीती. कृ. वृजूधा.
वरण. अ. केदार ह्य. कुटकी असें
ह्यणतात ती. २ जीस कुञ्जप्रसाशि-
णी, चांदवेळ ह्यणतात ती आ. स्त्री.

कटंभरा कटं भिभतीति कटंभरा,
कटातें धारण करित्ये जीती. कृ. दु-
भृजूधा. धारणपोषण. अ. अर्थ कटं
वराश. प्र. आ. स्त्री.

कटाक्षः कटंगुंडं अह्णोतीति क-
टाक्षः, गुंडाला व्याप्त करणारा जो
तो. कृ. अस्त्रूधा. व्याप्ति. अ. अर्थांग
दर्शक ह्य. नेत्रप्रांत प्राणानें पाहणें.
अ. पु. हिंगीं

कटाहः कटेन अतिशयेन आहृत्य
तइति कटाहः, अतिशयें करून ता
विजेतो जो तो. कृ. इन्ध. हिंसाभवे पा-
रगे इत्यादि तळण्याचें पात्र. कटई
ह्य. काईल. कौ. कृपाळ. कांसवाची
पाळ. वरण. महिषीचें अपत्य. अ. पु.

कटिः कटते इति कटिः, आच्छादन
करित्ये जीती. कृ. कटेधा. आवरण
अ. कमर. इ. स्त्री.

कटिप्रोथः प्रोथतीति प्रोथः, क-
ट्याः प्रोथः कटिप्रोथः, कटिसंबंधी
मांसाचा गोळा जो तो. कृ. प्रोथूधा.
पर्याप्ति. अ. कटिस्थ मांसपिंड, कु-
ळा. अ. पु.

कटिल्लुकः कटिल्लुकः कटती-
ति कटिल्लुकः. कटित्तो वा स एव कटिल्लुकः, आ-

वरणकरितो किंवा भक्षणद्वारा दुग्ध
दायक जो तो. कटि. कृषितो
च कृषिकृत. शाकविशेष,
ज्यास कारली, कारती असें ह्याण
तात ती. अ. पु.

कटी विग्रहादिकटशब्दाप्रमाणे.
अर्थ कटि. शिप्यली, पिंपळी. ई.
स्त्रीलिंगी.

कटुः कटतीतिकटुः, तीक्ष्णतेनें सु
खावरण करितो जो तो. क. कटुधा.
वर्षावरणअ. कटंबराशब्दाचा पहि
लाअ. उ. स्त्री. २ रसाविशेष, तिरव
दरसा. उ. पु. ३ करण्यास अयोग्य
उ. न. ५ तीक्ष्ण. वि. उ. पु. न. ई. स्त्री.

कटुतुंबी कटुआसीतुंबीचकटुतुं
बीकटुअशी जीतुंबी ती. स. दुग्धा
सोपळा. ई. स्त्री.

कटुरोहिणी रोहतीतिसोहिणीक
टुआसीरोहिणीचकटुरोहिणी. मा
दुर्मूलहोतेजीती रोहिणी कटुअ
शी जी रोहिणी ती कटुरोहिणी
स. कटंबराशब्दाचा पहिला
अर्थ. ई. स्त्री.

कटुफलः कटतीतिकटु कटुफलं

यस्यसः कटुफलः, वर्षाकालोत्पन्न
जैतें कटु कटुआहे फलज्याचें तो.
स. कुंभ्याचें झाड. अ. पु.

कटुंगः कटुन्यंगान्धस्य कटुंगः, क
टुआहेत अंगें जातीतो. स. दिंड्या
चें झाड. अ. पु.

कठिंजरः कठिनंजरयतीतिकठिं
जरः, कठिनातें मृदु करितो जोती.
क. कृधा. वयोहातिअ. ज्यास आज
बेल बावरी असें ह्याणतात ती. अ. पु.
कठिनं कटतीतिकठिनं, संकरानें
जीवन पावतें जैतें. क. कटुधा. क
कृजीवनअ. कठिण. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

कठोरं विग्रहादिसर्वकठिनश. प्र.

कडंकरः कडंकरोतीतिकडंकरः,
काठिन्यग्रहण करितो जो तो. क.
दुहकृधा. करणअ. सरम, कडबा
इत्यादिकांचें घूस. अ. पु.

कडंगरः शृणातिगिरुतिवागरः,
कडस्यगरः कडंगरः. ग्रहणअथ
वा भक्षित होतो जो तो गर कडह.
कडबा यांचा जो गर ह. भक्षण
तो. अर्थादि पूर्वोच्चा श. प्र.

कडंबः कडतीति कडंबः, मदकति
तो जो तो कडकड शब्द होऊन मोड
तो जो तो. क. कडंबा. मदअ. देट.
अकारांत. पुर्वि.

कडारः कडनंकडः कडमारातीति
कडारः, शृंगारसाम्यामदातेदे
तो जो तो. क. सधा. दानअ. पिंगट
वर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कपाः कपातीति कपाः, संकुचित
हीतो जो तो. क. कपाधा. निमीलन
अ. सूह्य, वारीक. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. धान्यांश, कणी. अ. पु.

कपा कपातीतिकपा, शब्द करित्ये
जीती. अथवा करवित्ये जीती. क.
कपाधा. शब्दअ. पिंपडी. २ जिरें.
आबंत. स्त्री.

कपिका कपाः संत्यस्याइति कपि
का, कण आहेत जीस ती. त. नर
बेलाचें झाड. २ परमाणु. आ. स्त्री.

कपिशं कपायः कपाः संत्यस्यक
पिशं, कण आहेत जीस तें. त. धा
न्याचें लोगर ह्य. कपिस. अ. पु. न.

कपवें विग्रहादि विष्वशब्दप्रमा
णें. तंडुलादिद्रव्यरुतस्कराबीज.
अकारांत. न.

कंटकः कंत्यतेनेनेतिकंटकः, अ
थित करिजेतें जेणें तो. क. कटिधा.
गतिअ. कारा. अ. पु. न. २ सईचें
अग्र ३ लहान शत्रु ४ रोमांच अ. पु.

कंटकफलः कंटकाः फलेयस्यस
कंटकफलः, कंटक आहेत फलाचें
अर्थां जाचे तो. फणसाचें झाड. अ. पु.

कंटकारिका कंटकानियतीतिकं
टकारा सेंच कंटकारिका, कंटकामत
स्त्रीकारित्ये जीती कंटकारातीच कंट
कारिका. क. कथा. गतिअ. दिगणीचें
झाड. आ. स्त्री.

कंटकिफलः कंटकाः संत्यस्येति
कंटकिकंटकिफलंयस्यसः कंटकि
फलः, कंटकयुक्त आहे फल जाचें
तो. स. फणसाचा वृक्ष. अ. पु.

कंटोलीवीणा कंटोलीस्पर्शाणा कं
टोलीवीणा, चांडालाची जी वीणा ती.
स. अंत्यजाची वीणा, किंनरी. आ.
स्त्रीलिंगी.

कंटः कपातीतिकंटः, शब्द कर्ती
जो तो. क. कपाधा. शब्दअ. ग्री
वाग्र भाग, नरडी. अ. पु.

कंटभूषा कंटस्थभूषाकंटभूषा,
कंटचा जो अलंकार ती. स. ग्रीवा

प्ररण, गज्याचें शूषण. आ. स्त्री.

कंडू: कंडूयतीति कंडूः, अंगघर्षण करिणारी जीती. क. कंडूजूथा. गात्र विघर्षणअ. सररीरकरूज. ऊ. स्त्री.

कंडूचा: विग्रहादिसर्वकंडूषा. प्रमा ये. आचं. स्त्री.

कंडूरा: कंडूरातीति कंडूरा, कंडूतें देखी जीती. क. राधा. दानअ. ज्या स कुबली कुहिरी असें झणतात ती. आचं. स्त्री.

कंडोल: कंडयतेइतिकंडोलः, भे दन पावतो अथवा विणला जातो जीतो. क. कडिथा. भेदनअ. वेकू मामा. यांच्या घेव्यानीं केलेले पात्र ह. पांढी, कणिंगइत्यादि. अ. पु.

कंडोलवीणा: विग्रहादिसर्वकंडोलवीणा शब्दां प्र.

कट्ट्यां: कुत्सितं तृणं कट्ट्यां, कुत्सितअसें जें तृण तें. स. तृणाविशेष ज्यास गंजाण, रोहिसगवत. असें झणतात तें. अ. न.

कथा: कथयंतिकाव्यमिति कथा, कथातें कथन करित्ये जीती. क. कथा. वाक्यप्रबंधअ. कादंबरीदिं ग्रंथ. आ. स्त्री.

कंथा: कथयतइतिकंथा, हिमकालीं इच्छित्ये जीती. क. कमुधा. कांतिअ. यावरण विशेष, गोदडी ३ या तीची भिंत. आचं. स्त्री.

कदध्या: कुत्सितो ध्याकदध्या, कुत्सितजो मार्ग तो. स. दुर्मार्ग ह. वाई दस्त्या. व. पु.

कदंब: कंदतेइतिकदंबः, व्यथित करितो जीतो. क. कदिथा. वैकु व्यअ. कलंबाचें झाड. अ. पु.

कदंबक: कुत्सितमंबते कदंबः, कंदयतीति वा कदंबः स एव कदंबकः, कुत्सित ह. वाईव शब्द करितो अथवा प्रसूण ह्यारारडचितो जीतो. क. अविथा. शब्दअ. कदिथा. रोदनअ. समूह. अ. न. २ शिरसनावाचें धान्य. अ. पु.

कदर: दृणातीति दरः, कस्य जलस्य दरः कदरः, विदारणा करितो जीतो दर जलान्वा जो दर ह. विदारक तो. स. पांढ्या रेंवराचें झाड अंका. पु.

कदर्य: कुत्सितार्यः स्वामी कदर्यः, कुत्सितजो स्वामी तो अर्धमं न करितो व आपण न भोरितां पुत्र स्त्रि

या इत्यादि कुटुंबाने यथास्थि
तपोषण न करितां औलोमाने
द्रव्यसंचय करितो . तो . कृपण
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कदलः कंदतेकंदतेषाकदलः,
सौंदर्यादिगुणाने अवलोकनक
त्यांस आच्छान करितो अथवा क
रिजेत्येजीती. कृ. कदिपा. आ
च्छानादिअ. कदली ह्य. के. क. -
आबं. स्त्री.

कदली केदलतीतिकदली, उ
दकाचा वापीं पुष्ट होत्येजी ती. कृ
दलधा. विशरणअ. के. क. २ हरि
णविशेष ई. स्त्री.

कदाचित् कदाचिच्च अनयोः
समाहार कदाचित्, कदार्यव
निर्दथांचा जो समाहार तो. स.
कोणेकदालीं, केळांतरीं त्या अ
र्थीं अव्य. उ. स्मृतिः कदाचिद्भवति

कदुष्णां ईपदुष्णाकदुष्णां, किंचि
नूउष्णाजेते. सं. किंचिन्उष्णा. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कद्रुः कदतीतिकद्रुः, शोभनत्वेक
रून आच्छान करितो ह्य. लीकृंवी
चित्तहृत्ति आकर्षण करितो -

अथवा करित्येजीती. कृ. कदिपा.
आच्छान रोदनअ. पिंगटवर्णा, पिं
टरंगाचा उ. पु. स्त्री. न. को. देवमा
ता. उ. स्त्री.

कद्वदः कुक्षितंवदतीतिकद्वदः, कु
क्षितबोलतो जो तो. कृ. वदधा. व्य
क्तवाणीअ. कुक्षितप्राषणकरणा
रा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कनकं कनतीतिकनकं, दीप्तिमत्
होते जें तें कृ. कनीधा. दीप्तिअ. कृ
वर्णह्य. सोनें. अ. न.

कनकाध्यक्षः कनकस्य अध्यक्षः,
सवर्णांचा जो अध्यक्ष ह्य. स्वामी तो
स. सवर्णांचामालक. अ. पु.

कनकाक्ष्यः कनकस्य आक्ष्यो
यस्य सकनकाक्ष्यः, सवर्णांचें आ
हे नाम जास तो. स. पुतत्यांचें झाड
अ. पुलिंगीं.

कनकालुका कनकस्य आलुः क
नकालुः सैव कनकालुका, सवर्णां
ची जी झाशी ती. त. सवर्णापात्रवि
शेष. आ. स्त्री.

कनिष्ठः अतिशयेन कनीचानत्य.
कनिष्ठः अतिशयेन युवाल्पः कनि
ष्ठोवा, अतिशये करून जो रुहान

अथवा अनिशयैकरुल्लजोतरुण
तो. त. अ. पु. २ वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगी.

कनिष्ठा अत्यल्पाकनिष्ठा, अत्यं
तर्जा अल्पा ह्य. लहान ती. त. क
निष्ठांशुली. आ. स्त्री.

कनीनिका कनतीतिकनीनिका,
द्वैदीप्यमानहोपारीजीवी क. कनीया-
दीप्तिअ. नेत्रमध्यगतकृष्णमंडलस्य
डोब्ब्यांतील बाहुली. आ. स्त्री.

कनीयः विग्रहादिसर्वअल्पिष्टश
व्यायमाणैः वि. स. पु. न. ई. स्त्री.

कंदः कंदतिकंदयतेवाकंदः, शोदन
किंवापुष्टिअथवा आह्वान करितो
जोती. क. कदिधा. आह्वानअ.
स्तरण. २ कंमकिणीचा कंदा. अ.
पु. न. ३ मेघ. अ. पु.

कंदरः कंजलंतेनदीचंतश्चितकंद
रः. जलाने विदीर्ण होत्येजीती.
क. दृधा. विदारणअ. कृत्रिमसुहा
पर्वताने रायी केलेली सुहा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कंदरालः कंदरालातीतिकंदरालः
गुहनें ग्रहण करितो जोती. क. ला
धा. आदानअ. पर्वतावर झालेला

अकोड वृक्ष, डोंगरी अकोडाचें झा
ड. गजहंड ह्य. लारवी पिंपरी. अ. पु.

कंदर्पः कुंस्मितोदपोयस्यसः कंदर्पः,
कुस्मितआहे गर्वजाचा तो. स. काम
ह्य. मदन. अ. पु.

कंदली कंदतेइतिकंदली, उत्कृष्ट श
ब्द करित्ये जीती. क. कदिधा. आ
ह्वानअ. हरिणविशेष. ई. स्त्री.

कंदुः कंदतीतिकंदुः, शोषण करि
त्ये जीती. क. कंदिरुधा. गतिशोष
णअ. मद्यनिर्माण करण्यास उप
योगी पात्र ज्यास भारीअसें हापाता
त ती. उ. पु. स्त्री.

कंदुकः कंदरातीतिकंदुकः, स्तरवदे
पाना जो तो. क. बुदाध्या. दानअ.
स्तेकण्याचा वेदु गिरदीत्या अर्थी को
णी हापातात. अ. पु.

कंधरा कंधारयतीतिकंधरा, मस्त
कार्ते धारण करणारी जीती. क. धृ
श्या. धारणअ. शीवा, मान. आ. स्त्री

कन्या कनतीतिकन्या, दीप्तिमती ती
ती. क. कनीया. दीप्तिअ. कन्याराशि.
२ कुमारिका ह्य. आट वर्षांचे आंती
लमुलगी. आ. स्त्री.

कपटः केगृभिंपटदव आच्छादकः

रुपरः, मस्तकाचे आच्छादकवस्त्रा
प्रमाणें जो तो. स. रुत्रिम. अ. पु. न.

कपर्दः केनसरकेनपरंप्रतिअभिग
तंददातीतिकपर्दः, मुखानें अन्या
प्रतश्छित्तंदेतो जेतो. रु. बुदाश्रुधा.
दानअ. मांवावा जराजूट. अ. पु.

कपर्दी रूपदंस्यास्तीतिकपर्दी, ज
राजूट आहे जास तो. त. महादेव.
इन्. पु.

कपाटं कंवातंशिरोवाषाटयतितक
पाटं, वायूप्रत्तअथवा मस्तकाप्रत
गमन करितें ह् अत्रोपआणिभे
दन करितें जें तें. रु. पट्टा. गतिअ.
कवाड, दार. अ. न.

कपालः कंपतेइतिकपालः, चंच
लं होणारा जो तो. रु. कपिधा. ब्रह्म
नअ. कपाळ. अ. पु. न.

कपालभृत् कपालंविभर्तातिक
पालभृत्, नरकपालधारण करि
तों जो तो. रु. दुभृश्रुधा. धारणादि
अ. महादेव. न. पु.

कपिः कंपतेइतिकपिः, आपल्या
नें गमन करितो जो तो. रु. कपि
धा. चलनअ. इ. पु.

कपिकच्छुः कपीनांकच्छुः कपि

कच्छुः, वानरांची जी कच्छु ह्. त्यां
सकंडुदेणारी. स. अर्थ कंडुशब्दा
प्रमाणें. उ. स्त्री.

कपित्थः कपयस्तिष्ठंत्सत्रकपित्थः,
वानर गहाताहेत ज्याचे गार्थांतो. रु.
घाथा. गतिनिवर्तनअ. कवृतीचें.
झाड. अ. पु.

कपिलः कपिसदृशंवर्णलातीतिक
पिलः, कपिह्. वानर तच्छुल्य वर्णों
तें ग्रहण करितो जो तो. रु. लाधा.
आदानअ. पिंगरवर्ण. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

कपिला काम्यतइतिकपिला, कपि
वर्णोंस्यस्थाः कपिला, इच्छिजेसे
जीती. अथवा कपिल आहे वर्णों जी
वाती. रु. कसुधा. कौतिक. आग्ने
पदिकेनापुंड्रकनामक गजाची स्त्री.
२ स्रवासिक द्रव्यविशेष. जास रे
णुकबीज असें स्रपातात ती. ३ शिस
व्याचाराहस. आ. स्त्री.

कपिवल्ली कपिरिव वल्ली कपिवल्ली,
कपीवर्ण जी वल्ली ती. स. गज
पिंपळी. इ. स्त्री.

कपिशः कपिवर्णोंस्यास्तीतिकपि
शः, वानरासारखा आहे वर्णों जात

तो. त. कृष्णामिश्रितलोहितवर्ण,
कांहीं काळा व तांबडा. वि. अ. पु. न.
आवंत. स्त्रीलिंगी.

कपीतनः तनोतीतितनः कपीनाई
तनः रुपेवर्णस्यवाइतनः कपीतनः,
विस्तार करितो जो तो तन वानरांवा
किंवा वानरवर्णोची जी शोभा ह्म-वि-
स्तार तो. आंच्यानें झाड २ लवंगी
पिंपरी ३ शिसच्यानें झाड. अ. पु.

कपूयः विग्रहादिसर्वकुपूयश. प्र

कपोतः कः बाधुः पोतो नौरिचयस्य
कपोतः, वायू आहे नोंके सारिखा जा
सतो. स. पारवा २ स्वबुतर पक्षी.
अ. पु.

कपोतपालिका पालयतीतिपा
लिका कपोतानांपालिका कपोतपा
लिका, पालन करित्ये जी पालिका
कपोतपक्ष्यांची जी पालिकाती स.
पक्षि पाळण्या करितां केलेले घर.
आवं. स्त्री.

कपोतांध्रिः कपोतस्यअंध्रिरिव
कपोतांध्रिः, कपोत ह्म. ककडात्या
चे अंध्रिप्रमाणे दिसत्ये जी ती. स.
स्रवांसिकद्रव्य विशेष ज्यास पराधि
असें झुपतात ती. इ. स्त्री.

कंपोलः कंपतेइतिकपोलः, कंपाच
मान होतां जो तो. कृ. कपिधा. चलन
अ. गान्. अ. पु.

कफः केनजलेनफलतिकफः, उद
रानें उत्पन्न होणारा जो तो. कृ. फल
धा. निष्पत्तिअ. रक्तविकार विशेष
कफ. अ. पु.

कफपिः केनस्रवेनफणातीतिकफ
पिः, स्रवनें राहतो जो तो. कृ. फ
पधा. गतिअ. कोंपर. इ. पु.

कफी कफोस्त्वस्यकफी, कफआहे
जास तो. स. ज्यास कफ झाला तो.
वि. इन्द्र. न. इ. स्त्री.

कफोपिः कंस्रवस्फोरयतीतिक
फोपिः, स्रवनें स्फुरद्रूपकरणारा
जो तो. कृ. स्फुरधा. स्फुरणअ. अ
र्थ २ फणिशब्दावा. इ. पु.

कबंधः कंस्रवबंधातिबंध्येस्मात्
इतिवाकबंधं, स्रवनें बंधनं कभितें
अथवा मस्तक छेदनें होतें जा पासू
न तो. कृ. बंधधा. बंधनअ. जळ.
पाणी. अ. न. २ मस्तकहीम व कि
यासुक्त शरीर ज्यास धड असें हा
णतान्तें. अ. पु. न.

कबरी कूयतेइतिकबरी. करकरा

द्ध करणारी जीती. कू. डुकुडुधा.
शब्द अ. केशचंद्ररचना, बुचडा.

२ शाक विशेष ज्यास कानफोडी,
तिकवणी असें ह्यातान ती. ई. स्त्री

कमठ: केजलेमठतीतिकमठः, ज-
लामध्ये वास करितो जो तो. कू. म

टपा. निवास अ. कांसव. २ पाव वि
शेष, चंबू इत्यादि. अ. पु.

कमठी कमठस्य स्त्री कमठी, कमठा
ची जी स्त्री. स्त्री प्र. कांसवीण. ई. स्त्री

कमंडलु: कस्य जलस्य मंडंसारं ल
भते इति कमंडलुः, जलाचा सारांश

पावणारा जो तो. कू. डुल मध्या.
प्राप्ति अ. वैरागी, सन्याशी इत्या

दिक वती जे त्यांचे पाव. उ. पु.

कमन: विग्रहादिसर्वं कामुकश. प्र.
कमल: काम्यते इति कमलमलति

वाकमलं, इच्छिजेते जें तें. किंवा
जलातें भूषित करितें जें तें. कू.

कमुपा. कांति अ. २ अलया. भूष
ण अ. कमल. अ. पु. न.

कमला कमलमस्या अस्तीतिकम
ला, कमल आहे भूषणार्थ हाती जी

या ती. त. लक्ष्मी. आ. स्त्री.

कमलोद्भवः, कमलापासून आदेश
त्यति जीती जाची तो. स. ब्रह्मदेव. भृशु

कमलासनः कमलासनं च स्य सः
कमलासनः, कमल आहे आसन जो

वें तो. स. ब्रह्मदेव. २ आसन विशेष.
भकारां. पु.

कमलोत्तरं कमलादुत्तरं कमलोत्त
रं, कमलाहून जें श्रेष्ठते. स. कुमुंवा.

अका. नपुं.

कमिता विग्रहादिसर्वं कामुकशब्दा
प्रमाणे. वि. कं. पु. न. ई. स्त्री.

कंप: कंपनं कंपः, कांपणें जें तो. कू.
कपिधा. चलन अ. कांपणारा. अ. पु.

कंपनं कंपनशीलं कंपनं, कंपनशील
जें तें. कू. कपिधा. चलन अ. कांपणें.

अ. न. २ कांपणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

कंप्रं विग्रहादिसर्वं कंपनश. प्र.
कंचल: काम्यते इति कंचलः, इच्छि

जेतो जो तो. कू. कमुपा. कांति अ. कं
बळें. २ पांपुरण्याचे वस्तू ३ रात्ना

गजराज. अ. पु.

कंचि: कंची इत्यादि कंचलशब्दा
प्रमाणे. पत्नी. इ. स्त्री. २ ई. स्त्री.

कंचु: काम्यते इति कंचुः, इच्छि तो जो
तो. कू. कमुपा. कांति अ. शंख उ. पु.

नप्रकोष घृषण, कांकण, पोन्ची
इत्यादि ३ ग्रीवा स. मान. उ. पु.

कंचुग्रीवा कंचुः शंसवइवग्रीवाकंचु
ग्रीवा, शंखासारसगी जी ग्रीवा स. मा
न ती. स. तीनरेपाज्या मानेवर आहे
त ती मान. आ. स्त्री.

करः विश्वहादिकासुक श. प्र.

करः कीर्यतेइतिकरः, देइ जेतोकिं
वा प्रसार पावतो जी तो. क. रुधा. वि
क्षेप अ. किरण २ हांत ३ राजघाल्य
भाग, दस्त. अ. पु.

करकः करोतीति करकः करोतिदोष
भावमिति वा, कठिन किंवा दोषना
शक जो तो. क. कृधा. करण अ.
कठिनोदक, गाव. अ. पु. आ. स्त्री.
२ कर्म उल्लु ३ डाकिं बीचें झाड अ. पु.

करकटः कृणातीतिकरः कटतीति
कटः कर आसौ कटश्च करकटः, हिं
सक असा जो अंगावरण कर्ता तो.
क. कटेया. आवरणादिक अ. कुर
ती. अ. पु.

करजः करजमिवनरवमिवकर
जः कसुखे जलं चारंज यतीति करजः
नस्ताप्रभापों जें तें. किंवा स्वमिअणा
नें उदकानें किंवा सुखाप्रत रंजितवस्व

सशोभित करितो जी. क. रंजया.
राग अ. राघनरव २ कर वंजाचें झा
ड. अ. पु.

करंजकः करंजयतीति करंजः, स
एव करंजकः, हस्तातें रंजवितो जी
तो. हत्यादिकरंज श. प्र. कर वंजा
चें झाड. अ. पु.

करटः काकाइतिरटति करोतिशकु
नमिति वा करटः, काकाया प्रका
रं करून शब्द करितो अथवा शकु
न करणारा जो तो. क. डुकु घृधा. क
रण अ. काकपक्षि स. कावळा २
हनीचें गडस्थळ. को. कुसुंबा. निं
द्य जीवन. अकरावेचें आरू. बाघ
विशेष. अ. पु.

करट्टः केरेटयतीति करट्टः, सखा
विषयीं शब्द करितो जो तो. क. र
ट्ट्यां परिभाषण अ. कंकरेटपक्षि
उका. पु.

करपां क्रियते अचेनेति फिरतीति
वाकरपां, कार्योत्पत्ति करिजेत्वे जे
णें अथवा राकिजेतें जें तें. क. कर
ण अ. विक्षेप अ. साधकतम, कार्य
सिद्धि सउल्लेख हेतु २ शेत ३ शरी
र ४ इंद्रिय. अ. न. शूद्रजातीयर्था

चेदायीं वैश्यापासून उत्सन्नजो
पुत्र तो. याची हतिलेखनपु सोकारण.
अत चंध. नर्तन विशेष. कायस्थ
वानर. अ. न.

करंडः क्रियत इति करंडः. करिजे
तो जो तो. कृ. दु. कृ. अधा. करण अ.
पात्र विशेष. अ. पु.

करतोया करस्य शंकरस्य हस्तस्य
तोयंत दरस्य स्यादिति करतोया, शं
करहस्त संबंधी आहे उदकजीने
ती. न. नदी विशेष. ही नदी पार्व
तीच्या विवाहामध्ये जें कन्या दा
नोदक हातावर घातलें त्यापासून
झाली असें पुराणांत आहे. आ. स्त्री

करपत्रं करेण पततीति करपत्रं, ह
स्तैकरुत्त काष्ठाचे बायीं पडतें जें तें.
कृ. पल्था. गति अ. लांकूड निर
ण्यानें एक शस्त्र ज्यास कर वत असें
ज्ञातात तें. अ. न.

करपालः करंपालयतीति करपा
लः, हस्तरक्षण करणारा जो तो.
कृ. पाधा. रक्षण अ. खड्ग, तरशा
र. अ. पु.

करपालिका करंपालयतीति क
रपालिका, हस्तरक्षण करणारी

जी ती. कृ. पाधा. रक्षण अ. तरशा
री साविरवें शस्त्र. खंडा, सुती इत्या
दि. आ. स्त्री.

करवालः करेण वलते करवालः,
हस्तानेन जीवन पावणारा जो तो. कृ.
वलथा. संवरण अ. अर्थादिकरणा
ल शब्दा प्रमाणें.

करवालिका करं वलते करवालि
का, हस्तानेन पीडा करणारी जी ती.
कृ. वलथा. संवरण अ. अर्थादिक
रपालिका श. प्र.

करभः किरत्यनेन करभाः, जात्रा
योगानेन विक्षेप करितो जो तो. हत्ती
चा छावा २ उंटाचा छावा ३ मणक
रापासून कनिष्ठिके पर्यंत हातान्चा
मांसल भाग. अ. पु.

करभूषणं करं भूषयतीति कर
भूषणं, हस्तातें अलंकृत करणारें
जें तें. कृ. भूषया. अलंकार अ. फां
कण. अ. न.

करमर्दकः करुशासामर्दको यस्य सक
रमर्दकः, कर आहे मर्दक जात्रा
तो. सा. कर बंदाचें झाड. अ. पु.

करंबः केन जलेन रं वते इति करं
बः, जलें करुत्त शब्द करणारा जो

तो. क. रविधा. शब्दअ. दधियुक्त
मष्टयवचूर्णह. दधिपीठ. अ. पु.

लि नीचा कांदा. अ. पु.

करंभः केनरभ्यतेमिश्रीक्रियतेइ
निकरंभः, जलंकरून मिश्र करिजे
तो जो तो. क. रभया. राभस्यअ. अ
थांदि करंभकशब्दाप्रमाणं.

करहाटकः करंहाटयतीतिक
रहाटः स एव करहाटकः, हस्ता
तें दीप्तिमान करितो जो तो. कर
हाट तोच करहाटक. त. गेव्या
चें झाड. अ. पु.

कररुहः करेरोहतीति कररुहः, ह
स्ताचेठापीं उत्सन्न होणारा जो तो.
क. रुहया. ग्रादुभांवादिअं. नरव.
अकारांत. पुलिं.

करालः करेणालातिकरमलतिवा
करालः, करानें ग्रहण करितो किंवा
करातें धूपित करितो जो तो. क. ला
धा. आदानअ. २ अलथा. धूषणा
दिअ. भाचंकर २ दंताक ३ उच्च वि
अ. पु. न आ. स्त्री. को. सायल्याचे
तेल. अ. पु. काळी वासुळ. अ. न.

करवीरः करवीरयतीतिकरवीरः
हस्तातें वीर करितो जो तो. क. वी
रया. विक्रांतिअ. कण्हेरीचें झाड.
अकां. पु.

करिणी करोस्वस्थाः करिणी, सुडा
आहे जीस ती. त. हत्तीण इ. स्त्री

करशारवा करस्यशारवेवशारवा
करशारवा, हस्ताला शारवे मारसी
जाती. स. अंगुली ह. श्रोत. आ.
स्त्रीलिंगीं.

करिन् करोस्यास्तीतिकरी, शुंडा
दंड आहे ज्यास तो. त. हत्ती इ. मू. पु

करशीकरः करस्यशीकरः कर
शीकरः, कर ह. शुंडादंड तत्सं
बंधीं जो तुषार तो. हत्तीच्या सोडें
तून निघालेला तुषार. अ. पु.

करिगर्जितं करिणांगर्जितं करि
गर्जितं, हस्तीचें जें गर्जन तें. स.
हत्तीचा शब्द. अ. न.

करहाटः करंहाटयतीतिकरहा
टः हस्तातें दैदीप्यमान करितो -
जो तो. क. हटया. दीप्तिअ. कय

करिपिप्ली करीवट्टहत्वासि
प्लीकरिपिप्ली, विशालत्वास्तव
करीसारखी जी पिप्ली ती. स. ग
ज पिंपळी. इ. स्त्री.

करिश्रावकः करिणः श्रावक. क

रिशावकः, हस्तीचा जो छावा तो.

स. हस्तीचा छावा ह्म. बालक. अ. पु.

करीरः रुणाति करिती कीर्यते वा

करिणं इत्यतीति वा करीरः पीडा

करितो विक्षेप करितो अथवा करि

जेतो क्रि वा गजाप्रत प्रेरित करितो

जो तो. कृ. कृधा. हिंसादि अ. ई.

रथा गति अ. कारदाचें झाड अ. पु.

२ वेहूचा कोंब. अ. न. ३ घट अ. पु.

करीषः कीर्यते इति करीषः, लांकि

जेतो जो तो. कृ. कृधा. विक्षेप अ. स.

कलेलें शीण ह्म. गोंवरी अ. पु. न.

करुणाः करुणावाच करुणा अस्त्व

स्येति करुणाः, करुणा आहे ज्यास

तो त. रसांतीळ एक भेद. अ. पु.

करुणा करुणं करुणा, कारुण्य

करणं जें तें कृ. कृधा. करण अ.

रुणा २ करुणारस आ. स्त्री.

करेटुः केरेटतीति करेटुः, जलाचे

टापीं शब्द करणास जो तो. कृ. रेट्

धा. परिष्ठापण अ. कंकरेट पक्षि

ह्म. करदोक पक्षि. उ. पु.

करोटिः कंवासुरोदतीति करोटिः,

वायूचा प्रतीपात करणारी जीती

कृ. रुटधा. प्रतीपात अ. मस्तकांती

ल हाड. इ. स्त्री.

कर्कटः कर्कडः कर्कंश्वेतवर्णाद

लतीति कर्कटः उ. श्वेतवर्णानें

ह्म. शुभ्रवर्ण जो त्यातें धारण क

रितो जो तो. कृ. टलधा. गति अ. क.

कर्कशि २ कुरलें. अ. पु.

कर्कटकः रुणातीति कर्कटती

तिकटः कर्नासौ कटश्च कर्कटः

सा एव कर्कटकः, हिंसा करणारा

असा जो लपून राहणारा तो कर्क

ट तोच कर्कटक स. कुरलें. अ. पु.

कर्कटी करंकटतीति कर्कटी, भेद

नकालीं करकर अशा शब्दातें क

रित्ये जीती. कृ. कटेधा. वर्षावरणा

दि अ. कांकडी. इ. स्त्री.

कर्कधुः कर्कधूः कंटकं दधाती

ति कर्कधुः कर्कधूः, कंटक ससुदा

यानें धारण करित्ये जीती कृ. दुधा

अथा धारणादिक अ. वीरीचें श्वा

ड. उ. २ ऊ. स्त्री.

कर्करी कर्कनं कर्कः कर्करातीति क

र्करी, तंदुळादिकांस शुभ्रवर्णानें दे

त्ये जीती. कृ. राधा. दान अ. तांदू

ळयुण्याची रीचळी. इ. स्त्री.

कर्करेटुः कर्करेटति कर्करेटुः,

ककंराशिप्रत सूर्यमेला ह्य. उत्सा
 हाते भाषण करणारा जो तो. क.
 रेट्ट्या. परिभाषणअ. करदोकप
 क्षि. उ. पु.

कर्कशां कृपातीति कर्कशातीति
 कशाः कर्कशासो कशाश्च कर्कशाः, हिं
 सरु असा जो हिंसा करणारा ह्य.
 वारंवार हिंसां करणारा तो. स. क
 ठिण. अ. पु. न. आ. स्त्री. शुंडारोचनीवर्णोपधि

कर्कारुः कर्कशु कृष्वर्णं कच्छतीति
 कर्कारुः. शुक्लवर्णाते धारण करि
 तो जो तो. क. कच्छपा. गतिअ. कोहा
 हा. उ. पु.

कर्चूरः कर्वतीति कर्चूरः, दर्पित
 जो तो अथवा दर्पित करिते जें तें
 क. कर्वथा. दर्पादिअ. आंवेहळद
 ह्य. कापूर काचरी. अ. पु. २ सोनें पु. न.

कर्चूरकः कर्जतीति कर्चूरः कर्चू
 र एव कर्चूरकः, पीडा करितो जो तो
 कर्चूर तोच कर्चूरक त. कचर ना
 वार्ची वनोपधि. अ. पु.

कर्पाः कीर्यते शब्दग्रहणाय क्षिप्य
 ते इति कर्पाः, शब्दग्रहणार्थं योजि
 जें तो जो तो. क. कृया. विक्षेपअ.
 कान. २ सूर्याचा पु. व. अ. पु.

कर्णजलोकाः कर्णजलोकाः
 कर्णस्य अलूके व कर्णजलोकाः, क
 र्णालाजीजकू साररवी ती. स. घो
 ण गम वडाजी. स. पु. २ आ. स्त्री.

कर्णाधारः कर्णमरिचंधरतीति
 कर्णाधारः, अरिच ह्य. स्रकाणू
 जें त्याते धारण करितो जो तो. क.
 धृजूथा. धारणअ. स्रकाणू धरणा
 रानावाडी. अ. पु.

कर्णावेष्टनं वेष्टतेनेन वेष्टनं क
 र्णस्य वेष्टनं कर्णावेष्टनं, वैष्टित होणे जे
 णें असें कर्णाचें वेष्टन. कर्णा मूषण
 ह्य. कुंडल. अ. न.

कर्णिका कर्णास्य अलंकरणं कं
 र्णिका, कर्णाचें जें मूषण ती. स.
 कर्णाचें मूषण. ह्य. तानवड २ ह
 तीच्या सोडेंचा अग्रभाग ३ कम
 लांतील कोश. आ. स्त्री.

कर्णिकारः कर्णिकाभिवर्तिकर्णि
 कारः, कर्णिके प्रत स्वीकार करितो
 जो तो. क. कथा. पांगान्याचा वृदा.
 अ. पु.

कर्णारियः कर्णाचारोरियश्च क
 र्णारियः उद्य नात्य जो रय तो
 स. स्त्रियांस वसण्या करितां वर्या

दिज्ञाने आच्छादितकेलेकारथ

अका. पु.

कर्णेजपः कर्णेजपतीतिकर्णेज

पः, कर्णाचे राशीं बोलपाराजोती

ह. जपधा. व्यक्तवाणीअ. कानां

तदुसन्धानी निंदा करणारा अ

थवा विसरलेली गोष्ट कानांत

सूचविणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

कर्तरी कृततीतिकर्तरी, छेदन

कर्त्तरीजीती. ह. कृतीधा. छेदन

अ. कातर. इ. स्त्री.

कर्दमः कर्दयतीतिकर्दमः, कु

क्षित शब्दास जी कृदिनीती ह.

कर्दमा. कुक्षित शब्द अ चिर

ह. अ. पु.

कर्पटः कृणातीतिकर् कर्चा

सौ पटश्च कर्पटः, प्रसेदादिमा

र्जन करणाराजो पट तो. स. क

उकें १ स्थान. अ. पु.

कर्परः कल्पतेइतिकर्परः, सामर्थ्यकर

णाराजोती. ह. कृपूधा. सामर्थ्यअ.

शिनोगत अस्थिरबंड, कृणाळ. अ. पु.

कर्परी कल्पतेइतिकर्परी, सामर्थ्य-

विशिष्टजीती. ह. कृपूधा. सामर्थ्य

अ अपकारशक्ति देणारे असें

गोरचूत. इ. स्त्री.

कर्पूरं किरतीतिकर्पूरं इति पूरः

कर्चासौ पूरश्च कर्पूरः, कर् ह्. धा

वल्याने प्रसार पावणारा असा जो पू

र ह् घट्ट झालेली किंवा जमलेली

चटिका ती. स. कापूर. अ. पु. न.

कर्वरः कर्वतीतिकर्वरः, हिंसा क

रिती जोती. ह. कर्वधा. हिंसादिअ.

राक्षस. अ. पु.

कर्चुरः विग्रहादिसर्व कर्वुर शब्दा

प्रमाणे राक्षस. अ. पु. २ चिचवर्णे

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३ आंवेह

ळद. अ. पु. ४ सोने. अ. न

कर्चुरं कर्वत्यनेन कर्चुरं, गर्व करि

जेतो जेणे करून तें. ह. कर्वधा

दपंअ. आंवेहळद. २ सोने. अ. पु.

कर्चुरकः कर्वत्यनेन कर्चुरः स एव

कर्चुरकः, मदसुक्त होतो जेणे तो

कर्चुर तोच कर्चुरक. त. ज्यास क

चरअसें ह्णतात तो वनस्पतिवि

शेष. अ. पु. .

कर्मकरः कर्मकरोतीतिकर्मकरः,

कर्मकारजोती. ह. कर्चुरणे. चेतनो

पजीतीनाकर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

कर्मकारः कर्मकरोतीतिकर्म -

कार, वेतननयेतो कर्म करितो जो
तो वृत्त्यादिपूर्वांवा शब्दाप्रमाणे-
वेतन घेतल्या वांचून चाकरी करणा
रा. वि. अ. पु. न. सं. स्त्री.

कर्मक्षमः कर्मसक्षम कर्मक्षमः,
कर्म करण्याविषयी जो क्षम तो स
क्षम करण्यास जो समर्थ तो. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कर्मठः कर्मणिघटते इति कर्मठः,
कर्माविषयी व्यापार करितो जो तो
त कर्मशूर ह्. आरंभिलेले क्कन
सिद्धीस नेणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कर्मपथशुक्ल कर्मपथंशुक्ले कर्मणि
शुक्ल, चाकरीचा पैशाने उपजीव
न करणारा. क. कृ. ज्ञा. पालनादिमन्. पु.

कर्मपत्या कर्मणासंपद्यत कर्मपत्न,
द्विये करून सपादि जेव्हे जीती. त
चाकरीचा पैसा. आ. स्त्री.

कर्मदी कर्मदेन शोक्त. भिक्षुसूत्र
मधीते कर्मदी, कर्मदक्षणीने जो
क्त भिक्षुसूत्राते अध्ययन करणा
रा जो तो त. सन्याशी. इ. पु.

कर्मशीलः विग्रहादिसर्वकार्य
शब्दाप्रमाणे.

कर्मशूरः कर्मणिशूरः कर्मशूर,

कर्मविषयी जो शूर तो. स. अर्थादि
सर्वकर्मव शब्दाप्र.

कर्मवृत्तं कर्मणिवृत्तं कर्मवृत्तं, क
र्माविषयी जें वृत्त तें. स. अपादान
ह्. कर्मसंबंधी जेवंचादिकाचें गायन तें अ.

कर्मसचिवः कर्मसचिव क
र्मसचिवः, कर्माचे वाणी जो सचि
व ह्. सहाय तो स. बुद्धिसचिवा
हून निराळा कर्मोपयुक्त सचीव जो
तो. अ. पु.

कर्मारः कर्मक्रियामृच्छतीति क
र्मारः, नानाविध क्रिये प्रत् गुण
न करितो ह्. तदुपयोगी जो तो.
- क. क. च्छुधा. गमन अ. वेळ अ. पु.

कर्मारिः किरतीति कर्मारिः. शो-
भातिशयाचा प्रक्षेप करितो ह्.
दितो जो तो क. कृ. धा. विक्षेप अ.
विचवर्ण वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कर्मेन्द्रियं कर्मसाधकमिन्द्रियक
र्मेन्द्रियं, कर्माचें साधक ह्. सपा
दकजे इन्द्रिय ते. स हात पापशु
द उपस्थ बाणी त्या मत्वे काचें भा
वः अ. न.

कर्षः कर्षणीति कर्षः, उच्चानोप
योगी जो तो क. कृ. पिधा. विलेस

नअ. पांच गुंजाचा एकमासा

अशा सोळा माशांचा जो तो घास

तोळा असें हि ह्याणतान. अ.सु.न

कर्षकः कर्षतीतिकर्षकः; धूमि

विलेखन करणारा जो तो. वृत्त्या

दिपूर्वाचा श. प्र. कृषिकर्म करणा

रा. अ.पु.

कर्षणिः कर्षनिमनः कर्षणिः;

पुरुषाच्या मनाचें कर्षण ह्. आक

र्षण करित्ये जी ती. कृ. कृषधा.

विलेखन अ. व्यभिचारिणी स्त्री.

ईका. स्त्री.

कर्षफलं कर्षतीतिकर्षं, कर्षफ

लयस्यसः कर्षफलः; कफादिका

चें नाशक आहे फल जाचे तें. स.

बेह उपाचा वृक्ष याच्या फलांचा -

त्रिफला चूर्णांत उपयोग करितात अपु

कर्षुः कर्षणं कृष्यते कर्षति वा कर्षूः

कर्षणं जें तें किंवा कर्षिजें तें जें

अथवा विलेखन करित्ये जी ती.

कृ. कृषधा. विलेखन अ. केले

ली लहान नदी २ जीविका. ऊ.

स्त्री. शोणीचा विस्तव. ऊ.पु.

कलः कलतिमाद्यत्यनेनेतिकल

मंदयुक्त होता जेणें करून तो.

कृ. कडधा. मंद अ. अस्य हास्त्र-

असामधुरशब्द. अ. पु.

कलकलः कलते कलतीति वा

कलः कलादपिकलः कलकलः; श

ब्द करितो जो तो कल अतिशयें क

रून जो शब्द तो कलकल. समा

स वृत्ति. कोलाहल शब्द.

अ.पु.

कलंकः कलपीतिकल कलचासा

बंकश्चकलंकः; आक्षेपकारी-

जें लंछन तें. स. विन्द

२ दोषारोप ३ लोहमल ह्. काट

अ.पु. द्विं.

कलत्रं गडयति गड्यते वा कलत्रं;

निबद्ध किंवा सिक्त होते जें तें कृ.

गडिधा. सेच नादि अ. कमर. २ वि

वाहित स्त्री. अ. न.

कलधौतं कलोमलः धौतोस्य कल

धौतं; मल आहे धौत ह्. धुतलेला

जाचा तें. स. सोने. २ रूपें. अ. न.

कलंबः कल्पते इति कलंबः; शत्रू

वरटा किजेतो जो तो. कृ. कलधा.

क्षेप अ. बाण २ देंव. अ.पु.

कलभः कलते इति कलभः; सु

शोभित मंद गमन करितो जो तो.

क. कलधा. गतिअ. हनीचा छावा
अका. पु.

कलंबी केनकेलंपते इतिकलंबी.
वाघूने धंस होणारी जीती उदका
चेढायां संसन पावत्ये जीती क.
लविधा. अवसंसनअ. शाकविशेष
ष जिला कळवी असे ह्याणतात ती.
ई. स्त्रीकिं.

कलरवः कलः रवो यस्य कलरवः,
अव्यक्त मधुर आहे शब्द जाचतो
स. पारवा चाभावाचा पक्षि. अ. पु.

कललः कलते इतिकललः, चुक
शोणितमिश्रत्वाने बुहुदाचे पूर्व
नि राहते जें ते. क. कलधा. गत्यादि
अ. चुक शोणिताने मिश्री भवन.
अ. पु. न.

कलविंकः कलं विदविकलविंकः
अव्यक्त शब्द करितां जो तो. क.
विदिधा. अवयव अ. विमणीचा
वाचा पक्षि. अ. पु.

कलशः कलं श्यतीतिकलशः, अ
व्यक्त जेंसें होय तेंसें शोभतो जो तो.
क. शोधा. तनूकर अ. तांघ्या. अ. पु. न.

कलशिः कलशी कलं श्यती
तिकलशिः, कलहा. अजीर्ण किं

वाचुक चार्ते कशा करित्ये जीती. किं.
वा कळ हा. अव्यक्त शब्द उदक पूरण
समयीं करित्ये जीती क. शोधा. तनू
करणअ. उचलापिठवण घानावा
ची रनोषधि २ कळशी हा. घागर.
इ. २ ई. स्त्री.

कलसः कलसी केनजलेन ल
सतीति कलसः, जलाने शोभतो
तेव ती क. लसथा संस्नेपादिअ
अर्थादि कलरा शब्दाप्रमाणें.

कलहंसः कलो मधुर वाक् कलहंसः क
लहसः, मधुर वाक् हा मस्वर अ
व्यक्त शब्द करणारा जो हंस तो. स.
बदक नावाचा हंस पक्षि विशेष अ. पु.

कलहः कलस्य हननं कलहः, मधु
रधनीचा जो नाशक तो. क. हनया
हिसाअ. भांडण. अ. पु.

कला काष्ठान्कलयतीतिकला, का
ष्ठांते कळव करित्ये जीती क. कळ
धा. संस्थानअ. चंद्र मंडलाचा षो
डशांश २ तीस काष्ठात्मक जो काल
ती एक कला ३ गीत वाघांनी त्रयनीण
ता ४ अंश ५ वृद्धि. आ. स्त्री. कल
ते कल तिवा कला शब्द सुख ग्रह
ण कर्तें तिला हि कला हे नाम.

कलादः कलाभादनेइतिकलादः,
स्रवणादिकांपासून अंशग्रहणक
रितौजो तो. क. दुदात्रया दामअ
सोमार. अ. पु.

कलानिधिः कलानिधीयतेअत्रे
तिकलानिधिः, कलास्र. षोडशक
लाजात्या शहाता हेत ज्ञानेवापीं
तौ. क. धात्र्या धारणपोषणअ.
चंद्र इ. पु.

कलापः कलाभाप्रोतिआयनेनेन
वाकलापः, कलास्र. शोभादिप्र
वीणताजी तीतें पावनो किंवा ती
मास होइजेतो जेणें तो. क. आपू
धा. व्याप्तिअ. भूषण २ मपूर पिच्छ
३ बाणाचा माता ४ समुदाय ५ मे
खला. अ. पु.

कलायः कंवायुंलातीतिकलायः
वायुग्रहणस्र. वायूचें उत्पादनक
रणाराजो तो. क. लापा. आदानअ.
वाराणा अ. पु.

कलिः कलनंकलयनिगरुलि श्लेषणस्र
वा संख्यानजें तो. किंवा दु. रसानें-
घालविजेतो जो तो कलयतिकस्थ
तेवाकलिः. दु रसानें पराहनजो तो.
क. कलधा. क्षपणअ. संख्यानवरा

तिअ. कलह २ कलियुग. ३ कुड
४ मूर. अ. पु. ५ कलिका. इ. स्त्री.

कलिका कलयतीतिकलिका, म
नाचें आकलन करित्येजी ती. क
कलधा. सरव्यानअ. फुलांची कु
डी. आ. स्त्री.

कलिकारकः कलिकरोतीतिक
लिकारः सएवकलिकारकः, क
लीतें स्र दुःखातें करितो जो तो क
लिकार तोच कलिकारक. त. हा
देकरंजाचें झाड. अ. पु.

कलिंगः केभूर्धिलिंगंचूडापस्थ
सकलिंग. कच्छतीतिवा कलिंग
मस्तकी आहे चूडारूप विन्हाचा
तो अथवा रोगनाशाप्रत जातो क
तन्निवारक जो तो. स. क. गन्ध
धा. गतिअ. कुठ्याची शेंगा. २ मस्त
कचूड घानावाचा पक्षि. अ. पु.

कलिद्रुमः कलेद्रुमः कलिद्रुमः
कलि संबंधी जो द्रुम स्र. कलियु
गीं हिस्वकार्यें संपादनी जो उत्तमरु
तो. स. धारिंगीचें झाड २ चेह्या
चे झाड अ. पु.

कलिमारकः कलिमारयतीति
कलिमारः सएवकलिमारकः,

कलातें ह्य. दुःस्वातें पुष्टकरितौ
जो तो. अर्थादिकलिकारकश
ब्दाप्रमाणं.

कलिलं कल्पतेइतिकलिलं, दुः
स्वानं गणितेतें ह्य. कएनें परि
हृत करिजेतें जें तें. ह्य. कलधाश
ब्दसंख्यानअ. दुग्धिगम ह्य. दुग्ध
वेश. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कलुषं कल्पतेवित्रयुत्तेनगण्यते
इतिकलुषं, लुपतीतिलुषं कस्यज
कस्यलुषंकलुषंवा, वित्रयुत्तानं ग
णितेतें जें तें. किंवाजलनाशक
जें तें. ह्य. कलधा. संख्यानअ. २सा
पाप. अ. न. २गदुक. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

कलेवरं कलेअव्यक्तधनीवरंक
लेवरं, अव्यक्तधनीविषयीं ह्य. ले
करण्याविषयीं जें श्रेष्ठ तें. स. श
रीर. अ. न.

कल्कः कल्पतेइतिकल्कः, नीच
त्वं करून बोलिजेतो जो तो. ह्य. क
लधा. शब्दसंख्यानअ. पुनीष. २
पाप. को तेलरूप कानातील मल
पापाशय. अ. पु.

कल्पः कल्पतेविरुद्धलक्षणवादी

यंतेअत्रेतिकल्पः, कलासुसाधुः
कल्पोवा, विरुद्धलक्षणानें नाश
पावतात जाचेबाधीं तो. अथवा क
लाविषयीं जो निपुण तो. ह्य. कल
धा. क्षेपअ. ब्रह्मदेवाचा एकदि
वस. २ विधि. ३ नीति ४ प्रलय. ५
संगरहित. अ. पु. ६ सदृश. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कल्पना कल्पनंकल्पना, पत्या
णाद्याविषयीं ककल हनी तघानक
रणें किंवा वितर्क करणें जें तें. ह्य.
रूपधा. सागर्याअ. हनीचरब
सण्याकरितां हनी सज्ज करणें
२ तर्क. आ. स्त्री.

कल्पवृक्षः कल्पस्थवृक्षः कल्पवृ
क्षः, इच्छित पदार्थांचा दंपाया
जो वृक्ष तो. स. कल्पतरु. अ. पु.

कल्पांतः कल्पस्थजंतः कल्पांतः
कल्पाचा जो अंत तो. स. प्रलय
काल. अ. पु.

कल्पायः शभं कर्मस्थितिसमाप्तं
करोतीतिकल्पयं, शसकर्मन
ष्टकरितें जें तें. ह्य. पांथा. अतक
र्मअ. पाप. अ. न.

कल्पायः कल्पनायां मायश्चक

शोडशान्यामुच्यते वांधव्यान्वसा
धनजाससरोसरअसेंक्षणता
तते.अ.न.

कवोष्ठा ईषदुष्ठाकवोष्ठा, किंचि
तुष्ठा जेतें. स. यत्किंचित्ऊन.
वि.अ.पु.न.आ.स्त्री.

कथं कथतेपितृभ्यइतिकथं, पि
तरां कारणे देइ जेतें जेतें. क. कु
था. शब्द.अ. पितरांच्या तृम्यर्थ
दिलेले अन्नादिकं. अ.न.

कशा कशातीतिकशा, हिंसन क
रित्ये जीती. क. कशाधा. हिंसा.अ.
घोडे वगैरे जनावनास मानण्या
ची रज्जु जिला चाबूक असें क्ष
णतात ती. आ. स्त्री.

कशाहः कशामर्हतीतिकशाहः,
कशाघाताप्रत योग्य होती जीती.
क. अर्हथाः पूजा.अ. चाबूक सा
रण्यास जो योग्य ती. वि.अ.पु.न.
आ. स्त्री.

कशिपुः कशातीतिकशिपुः, पोष
णवशीतादि निवारण करितो जी
ती. क. कशाधा. हिंसा.अ. अन्तः. २
वन्ध. उ. पु. न.

कशोरुका कंवायुंशृणातीतिकशो

रुः, कशोरुर्वासेवकशोरुका, वायू
वानाश करणारी जीती कशोरुती
चकशोरुका. त. पाठीचा रुणा. आ.
स्त्रीलिं.

कश्मलं कशनंकश्मलं, मूर्च्छन जें
तें. क. कशाधा. हिंसा.अ. मूर्च्छा. अ.न.

कश्यं कशामर्हतिकश्यतेनेन वा
कश्यं, चाबुकास जें योग्य अथं
वा ताडन करिजे तें जेणें तें. त. ३. क.
कशाधा. हिंसा.अ. अम्बाचा मध्य.
२. य. अ. न. ३. काटीनें मानण्या
स योग्य. वि.अ.पु.न.आ. स्त्री.

कषः कषतीतिकषः, कषणीदिवी
ण करितो जीती. क. कषधा. हिंसा
अ. कसोटीचा दगड. अ. पु.

कषायः कषतिकवंकषायः, कंठविकाव
वाश करितो जीती. क. पू. श. अ. तु
वररसं. अ. पु. २. स्रगंधि. वि.अ.पु.
न. आ. स्त्री. ३. चुका वगैरे अंगरा
ग. ४. उरणें. अ. पु. न.

कष्टं कष्यतेस्मकष्टं, पीडा करिजे
ली जीती. क. कषधा. हिंसा.अ. श
रीरपीडा. २. दुःख. अ. न. ३. दुरधि
गम. वि.अ.पु.न.आ. स्त्री.

कस्तूरी कस्तुरिगंधीस्याः कस्तूर

ल्लापः, सुंदर असा जो माषवर्णतो. सः चित्रवर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कल्प्यं कलयति मंगलमिति कल्पं, मंगल देतो जो तो. क. कलधा. संस्थान अ. प्रातः काल. अ. न. २६ स. स. कुशल. ३ सिद्ध ४ निरोगी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कल्या कलासुसाधुः कल्या, कलेचा वाणी जी साधुती. त. शक्य वाणी. आ. स्त्री.

कल्याणं कल्पनीरुजत्वं प्रणतीति कल्याणं, नीरुजत्वातें करितें जें तें. क. अणधा. प्राणन अ. स. स्वरूपता. अ. न.

कल्लोलः कल्लंतेनद्यः अनेनेति कल्लोलः, अव्यक्त शब्द करिता हेत नदी जेणें करून तो. क. कलुधा. अव्यक्त शब्द अ. मीठी लार. अ. पु.

कल्लहारं कस्यजलस्यहार इव कल्लहारं जलास जें हाना प्रमाणें शोभा देणारें तें. स. कमल विशेष. अ. न.

कवचः कंवातं वचयतीति कव

चः, वायु निवारण करणारा जो तो. क. वंचुधा. प्रलंभन अ. चिलखत. अ. पु. न.

कवरी घणोतीति वरी, कस्यस्य स्वस्य वरी, आच्छादन करित्ये जी ती वरी करवाची जी नाश करीती. स. कानफोडी घानावाची भाजी ई. स्त्रीलिंग.

कवलः केनवलते इति कवलः, मुखानें ग्रहण केला जातो जो तो. क. वलधा. संवरण अ. घ्रास अ. पु.

कवाटं कंवटतीति कवाटं, वायु प्रतस्तथ अथवा मस्तकातें घेईत स. सवालित करितें जें तें. क. वटधा. वेष्टन अ. कपाट स. दाव. अ. न. ई. स्त्री.

कविः कवते इति कविः, पारिपत्य करितो जो तो. क. कुडुधा. शब्द अ. पंडित. २ शक्यचार्य. इ. पु.

कविका कवते इति कविका, क्वक् शब्द करणाची जी ती. क. कुडुधा. शब्द अ. काठ्याळी स. ल. गाम. आ. स्त्री.

कवियं कवते इति कवियं, शब्द करितें जें तें. क. कुडुधा. शब्द अ.

योड्याच्या सुररास बांधण्याचेंस
धनजास सरोसर असें ह्मणता
ततें. अ. न.

कवोष्ठां ईषदुष्ठांकवोष्ठां, किंचि
त्तुष्ठाजें तें. स. यत्किंचित्ऊन.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कव्यं रूपतेपितृभ्यदतिकव्यं, पि
तरांकारणं देइजेनें जें तें. क. कु
धा. शब्द. अ. पितरांच्या तृप्त्यर्थ
दिलेले अन्नादिकं. अ. न.

कशा कशातीतिकशा, हिंसन क
रित्येजीती. क. कशाधा. हिंसाअ.
घोडे वगैरे जनावरास मारण्या
ची रज्जु जिता चाबूक असें ह्म
णतात ती. आ. स्त्री.

कशाहः कशामर्हतीति कशाहः,
कशाघाताप्रत योग्य होतो जो तो.
क. अर्हधा. पूजाअ. चाबूक मार
ण्यास जो योग्य तो. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

कशिपुः कशातीतिकशिपुः, पोष
णवशीतादि निवारण करितो जो
तो. क. कशाधा. हिंसाअ. अन्न. २
वक्र. उ. पु. न.

कशोरुका कंवायुंशृणातीतिकशो

रुः, कशोरुकासैवकशोरुका, वायू
चानाश करणारा जी ती कशोरुती
चकशोरुका. त. पाठीचा कणा. आ.
स्त्रीलिं.

कश्मलं कशनंकश्मलं, मूर्च्छनजें
तें. क. कशाधा. हिंसाअ. मूर्च्छाअ. न.

कश्यं कशामर्हतिकश्यतेनेन वा
कश्यं, चाबुकामजें योग्य अथ
वा ताडन करिजे तें जेणें तें. त. २. क.
कशाधा. हिंसाअ. अन्वाचामध्य.
२. मद्य. अ. न. ३. काठीनें मारण्या
स योग्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कषः कषतीतिकषः, स्रवणांदिस्त्री
ण करितो जो तो. क. कषधा. हिंसा
अ. कसोटीचा दगड. अ. पु.

कषायः कषतिकंठकषायः, कंठविकार
नाश करितो जो तो. क. पू. श. प्र. तु
रदरसं. अ. पु. २. स्रगंधि. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री. ३. बुकावगैरे अंगरा
श. उ. उ. उ. अ. पु. न.

कष्टं कष्यतेस्य कष्टं, पीडा करिजे
ली जी ती. क. कषधा. हिंसाअ. श
रीरपीडा. २. दुःख. अ. न. ३. दुःखि
गम. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कस्तूरी कस्तुरिगंधोऽस्याः कस्तू

शी, उत्तम गंध उत्पन्न होतो जी पा
सून ती. कृ. कर्मधा. गत्यादिअ.पु.
गमद. इ. स्त्री.

कंसः कस्यतइतिकंसः, इच्छिजेतो
जो तो. कृ. कसुधा. कांतिअ. दुग्धा
दिप्राशन करण्याचें पात्र. अ. पु. न.
२द्वैत्व. अ. पु.

कंसायातिः कंसस्य अयातिः कंसा
यातिः, कंसाचा जो अयाति ह. श
शुतो. स. विष्णु. इ. पु.

ककः कइतिशब्द केजलेषाहयती
तिककः, कयाप्रकारें करून अथवा
जलाचे वापी शब्द कभितो जो तो. कृ.
हेत्र्या. शब्दादिअ. पक्षिविशेषअ. पु.

काकः कायतीतिकाकः, काकाया
प्रकारें कवीर शब्द करणाना जो तो.
कृ. कैधा. शब्दअ. कायला. अ. पु.

काकचिंचा. काचचिंचिः काक
चिंची काकवर्णाचिंचाकाकचिंचा.
रूपावर्णअशी जी चिंच ती. स.
गुंजा. आ. २३. ३ इ. स्त्री.

काकतिंदुकः काकानां तिंदुकइव
काकतिंदुकः, काकांला जो तिंदुक
एदाचारसाप्रिय तो. स. काजरा
जास कुचला ह्याणतात तो. अ. पु.

काकनासिका काकस्येवनासिका
यस्यासाकाकनासिका, काकासारि
स्वी आहे नासिका जीची ती. स. का
कजंघायानां वाची ओषधि. जिला
कावळी ह्याणतात ती. आ. स्त्री.

काकपक्षः काकस्यपक्षइवकाक
पक्षः, कावळ्याचा पक्षा साभिरा
जो तो. स. लहान मुलाची शेंशो अ. पु.

काकपीलुकः काकानां पीलुविवस
कपीलुकः, काकें पील्यतेवा, का
कांला जो पीलुफलाभारवाह अ
ओडतुल्य अथवा काकांनी जो प्र
तिष्टंभित ह. वैदित तो. स. कृ. पी
लधा. प्रतिष्टंभअ. काजरा. अ. पु.

काकमाची काकान्मंचतइतिका
कमाची, काकांतें धारण कभितो जी
ती. कृ. मचिधा. धारणादिअ. अ.
र्थ काकनासिकाश. प्र. इ. स्त्री.

काकमुद्गा काकेनेपज्जलेनमुद्गं
च्छतीतिकाकमुद्गा, यत्किंचिज्जला
नेहर्ष पावत्ये जी ती. कृ. राम्ध्या. ग
तिअ. गानमृग. आ. स्त्री.

काकली इंधत्कालः काकली, यत्किंचि
त्तु जो अव्यक्तध्वनि तो. अव्यक्त आ
णिमधुन असा शब्द. इ. स्त्री.

काकांगी काकस्यैवांगंयस्याःसाका
कांगी; काकासाररशी आहेत अंगे
जीवींती. स. अर्थ काकनासिका
श. प्र. ई. स्त्री.

काकिणी ककनं ककं काकमयाती
ति काकिणी, चांचल्याप्रत स्वीकृत
करित्ये जीती. क. अणया. शब्द अ-
तागडीचा दांडा. २ पेंशाचा चतुर्थी
श. ३ गुंजा. ४ कवडी. ५ तुलामाना
चा चतुर्थीश. ई. स्त्री.

काकुः कस्यत इति काकुः, मनुष्यास
नंचल करिजेले जीती. क. ककथा.
लौल्य अ. शोक मचादिके कसूननि
रुद्धार्यक जी उच्चार ती. हा स्वर नि-
शेष आहे. उ. स्त्री.

काकुर्द ककुदिशेषेशिरसि भवं का
कुर्दं, मस्तकाचे राशीं शालें जी तें.
त. वाकु. अ. न.

काकेंदुः काकेंदुनां काकवर्णाणां इंदुः
काकेंदुः, कावल्याचें किंवा कृष्णव-
र्णा व्हाचें जें परमेश्वर्य तो. स. कु-
चल्याचा व्ह. उ. पुं.

काकोदुंबरिका काकप्रिया उदुंब
रिका काकोदुंबरिका, काकांला इ-
ह जी उदुंबरिका ती. स. चौरसाडा

किंवा सर्वत घानावाचा व्ह. आचं-
स्त्री.

काकोदरः काकस्यैक उदरमस्य का
कोदरः, कावल्या सारखें आहे षो-
ट जाचें तो. स. सर्प अ. पु.

काकोलः ईपलोलतीति काकते इ-
ति वाक्यकोलः, यत्किंचित् संश्लि-
ष्टता करितो किंवा चंचल होणारा जी-
तो. क. कुलेया. संस्थानादिक अ-
२ ककथा. लौल्य अ. काकमेव कना-
वाचें विष. अ. पु. न. २ ओमकाव्या.
अ. पु.

काक्षी कांक्षयं कांक्षा, इच्छा जीती.
क. काक्षिणा. कांक्षा अ. वांछा. आ-
स्त्री.

काक्षी कक्षे भवा काक्षी, कक्षाचं च
शीं ह. कक्षोत्सन्न ज्वरमध्य प्रदेशीं
जांउत्सन्न ती. त. तूर. ई. स्त्री.

काचः कांचते कचते च वा काचः,
प्रकाशमान अथवा बंधन करिजे
तो जी तो. क. काचिथा. दीस्यादिव-
वांगडखार. २ शिकें. ३ काच बिंदु
नावानेच रोग. अ. पु.

काचस्थाली काचस्य काच्यस्य
स्थाली काचस्थाली, कृष्ण वर्णांनी

री, उत्तमगंध उत्पन्न होतो जी पा
सून ती. कृ. कसधा. गत्यादि अष्ट
गमद. इ. स्त्री.

कंसः कस्यत इति कंसः, इच्छिजेतो
जो तो. कृ. कमुधा. कंति अ. दुग्धा
दिप्राशन करण्याचें पात्र अ. पु. न.
२दंत्य. अ. पु.

कंसायातिः कंसस्य अयातिः कंसा
यातिः, कंसानां जो अयाति ह. श
बुतो. स. विष्णु. इ. पु.

कंठः क इति शब्दं केजलेवाहयती
ति कंठः, कयाप्रकारे कंठन अथवा
जलाचे वापी शब्द करितो जो तो. कृ.
हंश्या. शब्दादि अ. पक्षिविशेष अ. पु.

काकः कापतीति काकः, काकाया
प्रकारे कवीर शब्द करणाया जो तो.
कृ. कंधा. शब्द अ. कायका. अ. पु.

काकचिंचा. काचचिंचिः काक
चिंची काकवर्णाचिंचाकाकचिंचा.
कृष्णवर्ण अशी जी चिंच ती. स.
गुंजा. आ. २३. ३ ई. स्त्री.

काकतिंदुकः काकानां तिंदुक इव
काकतिंदुकः, काकांला जो तिंदुक
हृत्साभारं वा प्रिय तो. स. काजवा
जास कुचला ह्मणतात तो. अ. पु.

काकनामिका काकस्येव नामिका
यस्यासा काकनामिका, काकासां
स्वी आहे नामिका जीची ती. स. का
कजंघायानां वाची ओषधि. जिला
कावळी ह्मणतात ती. आ. स्त्री.

काकपक्षः काकस्य पक्ष इव काक
पक्षः, कावळ्याचा पक्षा साभिसा
जो तो. स. लहान मुलाची शेंबो अ. पु.

काकपीलुकः काकानां पीलुरिव का
कपीलुकः, काकैः पील्यते वा, का
कांला जो पीलु फलाभारं वा ह्म अ
भोडतुल्य अथवा काकांनीं जो प्र
तिघंभित ह्म. चोहित ती. स. कृ. पी
लया. प्रतिघंभ अ. काजवा. अ. पु.

काकमाची काकानां चत इति का
कमाची, काकांतें धारण करित्ये जी
ती. कृ. मचिधा. धारणादि अ. अ
र्थ काकनामिका श. प्र. इ. स्त्री.

काकमुद्गा काकने पज्जलेन मुद्गा
च्छतीति काकमुद्गा, यत्किंचिज्जला
ने हर्ष पाचत्ये जी ती. कृ. गम्बधा. ग
ति अ. गानमृग. आ. स्त्री.

काकली इषत्कालः काकली, यत्किंचि
त् जी अव्यक्त धनि तो. अव्यक्त आ
णि मधुर असा शब्द. इ. स्त्री.

काकांगी काकस्येरांगयस्याः साका
कांगी, काकासारसो आहेत अंगे
जीवती. स. अर्थ काकनाशिका
श. प्र. ई. स्त्री.

काकिणी ककनं ककं काकमणती
ति काकिणी, चंचल्यायत स्त्रीकृत
करिते जीती. क. अणपा. शब्द अ.
तागडीचा दाडा. १ पैशाचा चतुर्थी
श. ३ गुंजा. ४ कवडी. ५ तुलामाना
चा चतुर्थांश. ई. स्त्री.

काकुः कस्यत इति काकु, मनुष्यास
चंचल करिते जीती. क. ककथा.
लौव्य अ. शोक भयादिके ककूनि
रुहायक जी उच्चार ती. हा स्वरमि
शेष आहे. उ. स्त्री.

काकुदं ककुदिशेषे शिरमिपवंक
कुद, मस्तकाचे दायां झाले जें तें;
त. दाडु. अ. न.

काकेदुः काकनां काकवर्णानां इदुः
काकेदुः, कावल्याचे किंवा कृष्णव
र्ण ह्याचे जें परमेश्वर तो. स. कु
चल्याचा रक्ष. उ. पु.

काकोदुंबरिका काकप्रिंघाउदुंब
रिका काकोदुंबरिका, काकांला इ
ह जी उदुंबरिका ती. स. बोरसाडा

किंवा सर्वत यानावाचा रक्ष. आचं.
स्त्री.

काकोदरः काकस्येकउदरमस्यका
कोदरः, कावल्या सारखें आहे पो
ट जावें तो. स. सर्प अ. पु.

काकोलः ईषकोलतीति काकते इ
ति वाकाकोलः, यत्किंचित् संश्लि
ष्टता करितो किंवा चंचल होणाऱ्या जी
तो. क. कुलेधा. संस्थानादिक अ.
२ ककथा. लौव्य अ. काकमेचकना
वाचें विष. अ. पु. न. २ डोम कावल्या.
अ. पु.

काक्षा काक्षणाकाक्षा, इच्छा जीती.
क. काक्षिधा. काक्षा अ. वांच्या. आ.
स्त्री.

काक्षी कसे भवा काक्षी, कसाचे वा
चीं ह्य. कस्तोसन्न मधुमध्य प्रदेशीं
जी उंसन्न ती. त. तूर. ई. स्त्री.

काचः कांचते कचते च वा काचः,
प्रकाशमान अथवा बंधन करिते
तो जी ती. क. काचिधा. दीस्यादिक अ.
चांगड स्वार. २ शिकें. ३ काच बिंदु
नावांचा नेत्र रोग. अ. पु.

काचस्थाली कचस्य काचंयस्य
स्थाली काचस्थाली, कृष्णवर्णाची

पात्र भूतजीती. स. पाडलीनाबा
ची वनस्पति. ई. स्त्री.

काचितं काचेपृतंकाचितं, शिक्ष्या
चेरायीं जें धृत ह्य. स्थापित तें. शि
क्यावर देवलेजें. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

कांचनं कांचतेइति कांचनं, शोभ
तें जें तें. ह. काचिया. दीप्त्यादिअ.
स्वर्ण. अ. न.

कांचनाढ्यः कांचनस्य आढ
योयस्य कांचनाढ्यः, सोन्याचें आ
हे नाम जास तो. स. नागचांफा.
अ. पु.

कांचनी कांचतेन याकांचना, दी
प्ति करिजेत्ये जाणेंता. ह. काचि
धा. दीप्तिअ. हृद. ई. स्त्री.

कांचिः कांची कांचतइति कांचिः,
दीप्तिमती अथवा बद्ध करिजेत्ये
जीती. ह. काचिया. दीप्तिचधन
अ. कमरपेट्टा यानावांचे स्त्रियां
चें भूषण. इ. स्त्री.

कांचिकं कांचयतीति कांचिकं, पा
डा करणारें जें तें. इत्यादिपूर्वीच्या
शब्दाप्र. कांचिक. अ. न.

कांचिकं अंजनमज्जिकावेअंजि

कास्य कांचिकं, उदकाचेरायीं आ
हे अक्ति जाचतातें. ह. अंजूया. अ.
त्थादिअ. कांचा. अ. न.

कांडः कणतीति कनतीति वा कांडः,
शब्द करितो अथवा दीप्तिमान किं
रागमन करितो जी तो. ह. कणाधा.
शब्दअ. २ कनीधा. दीप्त्यादिअ.
दांडा. २ वाण. ३ निकृष्ट. ४ गर्व. ५
प्रसंग. ६ उदक. अ. पु. न.

कांडपृष्ठः कांडानि पृष्ठेयस्य कांडपृ
ष्ठः, सत्त्वे आहेत पृष्ठभागी जाचा
तो. स. शस्त्रानें लढाई करणारा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कांडपृष्ठः पृष्टं कांडं येन कांडपृष्ठः,
स्थित ह्य. गृहीत आहे पृष्ठस्य. श
स्त्रजाणें तो. स. इत्यादिसर्वपृ. शब्द.

कांडवान् कांडोऽस्मात्ताति कांडवान्,
वाण आहे जास तो. त. वाणानें ल
ढणारा. वि. त्. पु. न. ई. स्त्री.

कांडीरः विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या श.
प्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कांडेसुः कांडेनेस्तमिव कांडेस्तः,
कांडस्य पर्वतेणें इरुज्ज जी उसा सा
रसा तो. स. कोठसंदा कोलिस्ता
यानावांची वनों पधि. उ. स्त्री.

कातरः ईषत्तरतीतिकातरः, भा
यादिकानेन चरित्तु होतो जो तो
ह. तृधा. पृथनादिअ. क्षुधा तृषा
अथवा भय इत्यादिकानेन व्याकुल
झालेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

कात्यायनी कतस्थापस्य कात्याय
नी, कतकपीचीजी कन्याती. त.
पार्वती. २ अर्थवृन्दाव विधवा अस्य
न तांमडे वरुप नेसणारी स्त्री. उंका
रांत. स्त्री.

कादंबः कदंबेसमूहेभवः कादंबः
समूहानेवारीं उत्पन्नजो तो. त. हं
सविशेष. जास बहक असे क्षणता
ततो. अ. पु.

कादंबरी कदंबेजातोरसकादंब-
त्तरातीतिकादंबरी, कादंबरसा
तदत्वे जी ती. ह. राधा. दानअ. म.
घ. २ ग्रंथविशेष. इं स्त्री.

कादंबिनी कादंबाः फलइसाः सं
लस्थाइति कादंबिनी, अनुगमन
करणारे आहेत करुइंस जीसती
त. मेषपंक्ति. इं स्त्री.

काननं कंजलं अननंजीवनं यत्न
तत्काननं, जलआहे जीवनजा
नेंते. स. अरण्य. अ. न.

कानीनः कन्याया अपत्यां पुमान्
कानीनः, कन्येचा जो पुत्र तो. त.
अविवाहित कन्येचेवारीं झालेला
पुत्र. कर्णादिक. अ. पु.

कांतं कर्मतेस्मकांतं, इच्छितेजे
ते. ह. कमुधा. कांतिअ. सं. दर. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री. २ पति. अ.
पु.

कांतलकः कर्मतेइतिकांतः लक
नीतिलकः कांतव्यासौलकश्चकां
तलकः, दीप्तिमानअसा जो नंद
नीय तो. स. नंदीनामक वृक्ष. जास
नादकरव असे क्षणतात तो. अ. पु.

कांता कर्मतेस्मइतिकांता, इच्छि
जेलेजी ती. ह. कमुधा. कांतिअ. म
नोहरण करणारी बायको. आ. स्त्री.

कांतारः कांतं मनो ज्ञं कच्छतीति
कांतारः, शूराज्ञेप्रतजो प्राप्त ह्य. ग
मनयोम्य तो. ह. कमुधा. गतिअ.
चौर व कंठकइत्यादिकानी दुर्गम
जो मार्ग तो. २ छिद्र ३ उसाचा ए
कमेद. अ. पु. न. को. मोठे अरण्य

कांतारकः कांतं रसमृच्छतीति कां
तारः कांतार एव कांतारकः, उक्त
धरभार्ते देतां जो तो कांतार तोच

कांतारक. उसांतोळ एकभेद.

अ. पु.

कांति: कमनकांतिः, इच्छाअथ
वा शोभाजीतो. क. कसुधा. कांति

अ. स्पृहा. २. कांति. इ. स्त्री.

कांदधिक: कंदोंसंस्कृतकांदवं, त
स्यमस्य कांदधिकः, पाचविशो
षाचेवायीं संस्कृतजै अन्नतै. आ
हे पष्यजाचे तो. त. तैलपृतादिप
क पदार्थकरून विकणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कांदिशीक: कांदिशंपामीत्याह
कांदिशीकः, कोणत्यादिशे प्रत-
गमनकरूयाप्रकारें करून विचा
रकरितो जातो. त. प्रातीने प
ळणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

काद्रवेद्य: कदाअपलांकाद्रवेद्यः,
कद्रूचें जें अपत्य ह्. बालकतें.
त. सर्पविशेष. अ. पु.

कापथ: कुत्सित: पंथा: कापथः,
कुत्सितजो मार्ग तो. सत्तुमार्गह्.
वाईदरस्ता. अ. पु.

कापोत: कपोतानांसंभूहः कापोतः
कपोतान्वा जो समूह तो. त. कपो
तपक्षांचा समुदाय. २. सजीखा

र. अ. पु.

कापोतोजनं कपोतस्येदंतद्वणं
त्वाकापोतं कापोतंचतदंजनंच
कापोतोजनं, कपोतवर्णासदृशजें
अंजन तें. स. कपोतवर्णासार
खें अंजन ह्. औषध. अ. न.
कामः काम्यतेनेनेतिकामनंवाका
मः, स्त्री आदिविषय इच्छिताहे
त ज्याचा योगानें अथवा इच्छाजी
तो. क. कसुधा. कांति. अ. मदन. २.
स्पृहा अ. पु.

कामं कामनकाम्यतइतिवाकाम,
इहनकिंवा इच्छिजेतेजें तें. क. क
सुधा. कांति. अ. अनि उनें अनुम
तीती. २. असूयापूर्वक स्वीकार,
यथेच्छ अथ.

कामगामी. कामसंगामी काम्य
थेष्टगमनशीलः कामगामी, यथे
ष्टगमन आहे स्वभावजाचा तो. क.
यम्लुधा. गति. अ. स्वेच्छानारी ह्.
यथेच्छगमन करणाग. वि. इ. न.
पु. न. ई. स्त्री.

कामनः विग्रहादिसर्वं कामुकशब्द
प्रमाणं.

कामपालः कामपालचतीतिकाम-

मपालः, कामाते पालन करितो
जो तो. क. पालया. रक्षण अ. ब
लशम. अ. पु.

कामयिता विग्रहादिकासुकशब्द
प्रमाणे. अ. पु. न. ई. स्त्री.

कामिनी भूयान्कामोरुयस्याः का
मिनी, मोवा आहे काम जीस ती.
त. कामातुर झालेली स्त्री. २ वृक्षा
चा विजातीय अंकुर. ई. स्त्री. को.
सामान्य विलासिनी स्त्री.

कामुकः कामयतेसौकामुकः, वि
षयाची इच्छा करितो जो तो. क.
कमुधाः कांति अ. कामातुर झाले
लापुरुष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कामुकी कामयते इति कामुकी,
इच्छां करित्ये जी ती. क. कमुधा.
कांति अ. धनादिकाची इच्छा क
रणारी स्त्री. आ. स्त्री.

कामुकी कामयते इति कामुकी,
मैथुनाची इच्छा करित्ये जी ती. वृ
क्षादि पूर्वीच्या शब्दाप्र. जिला
' फार मैथुनाची इच्छा आहे अशी
स्त्री. ई. स्त्री.

काम्यदानं काम्यस्य दानं काम्य
दानं, काम्यस्तुलादिकांचें जें द

न ते. स. जापासून कांहीं एक मि
ळावें अशा बुद्धीनें केलेलें दान. अन.

कांपित्यः कंपिलाया अदूरेभवः
कांपित्यः, कंपिलेच्या जवळ जो
उत्पन्न तो. त. सुंडारोचनी नामक
वनोषधि. अ. पु.

कांपिल्लः कंपत इति कंपिल्लः स ए
व कांपिल्लः, कंपायमान होतो तो.
कंपिल्ल तोच कांपिल्ल. त. सुंडारो
चनी नामाची वनोषधि. अ. पु.

कांबलः कंबलेन परिहृतोरथः कां
बलः, कंबलानें वेधित जो रथ तो.
त. कंबळ्यानें पांशुरलेकारथ. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कांबोजः कंबोजेषु भवः कांबोजः,
कंबोज देशाचे बायी जो उत्पन्न तो.
त. कंबोज देशांतला षोडा. अ. पु.

कांबोजी कंबोज देशे भवा कांबो
जी, पूर्वी कंबोज देशाचे बायीं जी
उत्पन्न ती. त. राजउडीद. ई. स्त्री.

कांबविकः कंबुशिल्पमस्य कांब
विकः, कंबु हा. बलयादि आहे
शिल्प जाचें तो. त. कासार. अ. पु.

कायं कः प्रजापति देवतास्य कायं,
प्रजापति आहे देवता जाची तें.

त. अनामिका आणि कनिष्ठिका
ह्या अंगुलीचें मूळ. अ. न.

कायः चीयते अन्नादिभिरितिका
यः, अन्नादिकाने पुष्ट होतो जो तो
क. चिञ्धा. चयन अ. देह. अ. पु. न.

कायस्था कायस्तिष्ठत्यनया काय
स्था, देह राहतो जिच्या योगाने
ती. क. द्याधा. गतिनिवर्तन अ. हि
रुजाचें झाड. आ. स्त्री.

कारणां कार्यते नेनेतिकारणं, क
ति करिजेत्ये जेणेकरून तें. क. क
अधा. करण अ. काद्याचें साधन.
अ. न.

कारणा कारयति दुःखमितिका
रणा, दुःखातें करित्ये ह्य. देत्ये जी
ती. क. दु. क. अधा. करण अ. न.
कर्पाडा. आ. स्त्री.

कारणिकः कारणैश्चरतीतिका
रणिकः, प्रमाणानें अर्थ निश्च
य करितो जो तो. त. पशसा कर
णारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कारंडवः रमणरंडः ईषत् रंडः
कारंडः, कारंडवातीतिकारंडवः,
ईषत् रमणयुक्त गमन करणारा
जो तो. क. राधा. गत्यादि अ. प.

क्षिविशेष जास करडुवा असें ह्य
णतात तो. अ. पु.

कारवी करवस्थमधूरस्ये चंकारवी,
कारणं काः कारभवतीति वाकारवी,
मधूरसंबंधीं ह्य. तच्छिखरसदृश
जीती. अथवा रोगनाशपूर्वकं च
शिररक्षण करित्ये जीती. क. अ
धा. गत्यादिक अ. मोर शेंडा ह्य.
अजमोदा. २ शोपेची भाजी. ३
हिंशु वृक्षाची पत्री. ४ काळें जिरें
ई. स्त्री.

कारवेल्लुः कारवेल्लुतीतिकारवेल्लुः
कार ह्य. रोग जो त्यातें उत्पन्न क
रितो जो तो. क. वेल्लुधा. गति अ.
कारली. अ. पु.

कारंभा ईषत् रंभाकारंभा, यद्
किंचित् जारंभा ह्य. क दलीसदृ
शती. स. शिचंगुनामक वृक्ष. जो
स रायांटी असें स्पर्णतात ती. आ
स्त्री लिंगां.

काश कीर्त्यतेत्रकारा. पुरुषादि
कटांकिता हेत जीचेटाचीं ती. क.
कृधा. विक्षेप अ. बंधनागार स.
बदिरवाना. आ. स्त्री.

कारिका करणंकारिका, विवर

णअथवा तें कर्णें किंवा कौशल्य
जें ती. कृ. डुरुद्धा. करणअ.
नरकपीडा. २ वृत्ति. ३ उंटीण.
४ शिल्प. ५ कृति आ. स्त्री.

कारीषं करीपाण्यांशुष्कगोमचानां
समूहः कारीषं, शुष्कगोमचानां
जो समूह तें. त. गवण्यांचा समूह
दोय ह्य. दींग. अ. न.

कारुः करोतीति कारुः, शिल्पा
दि करतो जो तो. कृ. डुरुद्धा.
करणअ. रंगारी, चितारी इत्या
दिक. उ. पु.

कारुणिकः करुणाशीलमस्य
कारुणिकः, करुणा आहेशील
ह्य. स्वभाव जाचा तो. त. दया
ह्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कारुण्यं करुणः करुणावान् त
स्वभावः कारुण्यं, करुणावान्
जो त्याचा जो भाव तें कारुण्यं.
त. दया. अ. न.

कारोत्तरः कारोत्तमः कारो
णक्रियया उत्तरः कारोत्तरः, स
क्रियेंकरून जो उत्तर ह्यं श्रेष्ठ
तो. सद्यावरवी निवडी अ. पु.

कार्तिकः कृतांतवक्तिका

र्तिकाः, सिद्धांत सांगतो जो
तो. त. जोशी अ. पु.

कार्तिककः कार्तिकीअसास्या
स्तीति कार्तिककः, कार्तिकीअ
मावास्या आहे ज्यास तो. त. का
र्तिकमास. अ. पु.

कार्तिकः कृत्तिकाशुक्लापौर्णमा
सीयशस्ति सकार्तिकः, कृत्तिका
नक्षत्रशुक्ल पौर्णिमा आहे ज्याचे
वायां तो. त. कार्तिकमास. अ. पु.

कार्तिकेयः कृत्तिकानामपत्यं
कार्तिकेयः, कृत्तिकांवेजें अप
त्य तो. त. कार्तिकस्वामी. अ. पु.

कार्पासं कर्पस्यविकारः कार्पा
सं, कर्पस्य. कापूस त्याचा जो
विकार तें. त. कापसा पासून.
उत्पन्न झालेले वस्त्र. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कार्पासी करोति क्रियते वा का
र्पासी, अवश्य उत्पन्न करिजे
त्ये जो ती. कृ. डुरुद्धा. करण
अ. कापशीण. ई. स्त्री.

कार्मः कर्मशीलमस्य कार्मः,
कर्म करण आहे स्वभाव जा
चा तो. सदा सर्वकाल कार्या

विषयीं जो प्रवृत्त तो. वि. अ. पु. न. आवं. स्त्री.

कार्मणं कर्मैव कार्मणं, औषध
दिकाचें मूलकर्मसु आद्य कर्म कर
ण. त. मूलमूल जें कर्म तें. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कार्मुकं कर्मणो प्रभवति कार्मुकं,
युद्ध कर्मा कारणेण समर्थ होते जें
तें. त. धनुष्य. अ. न.

काश्यः कार्यः कृशति रूपती
तिवाकाश्यः काशीचा, कृश करि
तो अथवा आकर्षण अथवा वि
लेखन करितो जो तो. क. कृश
धा. तनूकरण अ. २ कृषधा. आक
र्षणादि अ. सायल्याचें शब्द. अ.
पु. २ कृशल. अ. न.

कार्षकः विग्रहादिसर्व कर्षकशा
ब्दाप्रमाणें.

कार्षापणः कर्षस्यायं कार्षः, का
र्षस्थापण. कार्षापणः, कर्षह.
पंचयुंजात्मक वज्रानाचें नाणें त
संबंधी जो तो कार्ष कार्षाचा जो-
व्यवहारोपयुक्त रुप्याचा भाग तो.
स. रुपया. को. सोळापैशांस -
कार्षापण क्षणतात. अ. पु.

कार्षिकः कर्षस्यायं कार्षिकः.

कर्षह. शालीयमानाचा जो माघ
तत्संबंधी जो तो. त. एकरूपया अ. पु.

कालः कल्पते संख्यायत इति कालः,
गणिते लाजातो जो तो. क. कलधा
संख्यान अ. सर्व व्यवहारास प्रति
दू जो काल तो. २ घम. अ. पु. ३
नीलवर्ण, तिळा. वि. अ. पु. न. -
आचं. स्त्री.

कालकः कालयतीति का
लकः, निहित करितो जो तो. क.
कलधा. श्लेष अ. शरीरावर चें ला
सं. अ. पु.

कालकंडकः काले वर्षाफाले कंडो
धनिर्घस्य कालकंडकः, वर्षाकाला
चे वाणी आहे सस्वर शब्द जाचा
तो. स. पक्षि विशेष. जास जल
काक असें क्षणतात तो. अ. पु.

कालकूटं कालमपि कूटयतीति
कालकूटं, कालातें ही दग्ध करि
तें जें तें. क. कूटधा. दाह अ. विष
विशेष. अ. पु. न.

कालखंडं कालंचतत्संबंधं च
लखंडं, कालह. कृष्णवर्ण असें
जें दक्षिण प्राचीचें भांसखंड तें.

स. उजव्याकुशीतील मांस पिंडवि
शेष. अ. न.

कालधर्मः कालस्पर्धर्मः कालध
र्मः, कालाच्चाजोधर्म तो. स. म
रण. अ. पु.

कालपृष्ठे कालोचमद्वयपृष्ठमस्य
कालपृष्ठं, यमासारया भयंकर
आहे पृष्ठ भाग जाचातें. स. कर्णा
चे धनुष्य. अ. न.

कालमेशिका कालंमिषयतेकाल
मेशः स एव कालमेशिका, काला
प्रतस्पर्धा करिजेतो जो तो कालमे
शतीच कालमेशिका. त. मंजिष्ठा
नावाची औषधि. आ. स्त्री त्रका.

कालमेशी. कालमेषी कालंरु
ष्णावर्णंमेशतीति कालमेशी,
रुष्णावर्णाप्रत तुच्छ करित्येजीती
रु. मिषया. शब्द. अ. वावचीचेंशा
उ. ई. स्त्री.

कालमेषिका कालंवरणंमेषतीति
कालमेषिका, रुष्णावर्णातेस्पर्धा
करित्येजीती. रु. मिषया. स्पर्धा
अ. मंजिष्ठानावाची औषधि. २
निगडो ह्य. तिपावे. काळेंतेंडू असें
ह्मयतात ती. आ. स्त्री.

कालशेयं कलश्यांभवंकालशेयं,
घराचे वायीं उत्पन्न जें तें. त. पुस
ळलेलें दहीं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कालसूत्रं कालान्ययोमयानिस्
त्राणियस्मिन्तत्कालसूत्रं, लोखें
डाचां आहेत सूत्रें जाचे वायीं ती.
स. नरकविशेष. अ. न.

कालस्कंधः कालःस्कंधोयस्यसः
कालस्कंधः, रुष्णावर्ण आहे स्कंध
जाचातो. स. देसुरणीचा हस्त. २
तमालहस्त. अ. पु.

काला कालोवर्णोस्यास्तीतिकल्प
तइतिकालयतीतिवा काला, रु
ष्णावर्ण आहे जीचा किंवा द्वेदिजे
त्येजीती अथवा संहार कारी का
लासारखी जीती. त. २ रु. कल
धा. स्तेपअ. पाडलीची वेल. २ नी
ली ३ तिपावे ४ काळें जिरें. ५ पार्व
ती. आ. स्त्री.

कालाशुक कालंचतद्रगुरुचक्रा
लाशुक, रुष्णावर्ण जो अगक तो.
स. रुष्णाशुकचंद्रनाचा हस्त. उ. न

कालानुसार्यं अनुसार्यतेअ
नुसार्यं कालेन वस्तुना अनुसा
र्यं कालानुसार्यं, अनुसरण्यास

जें योग्य कालवस्तु तें अनुसार्थ
काकरस्तूशीं अनुसवणपालाजें यो
ग्य तें. ह. सृधा. गतिअ. दगडफू
ल. २ शिलाजित. ३ स्यासिकद्र
व्यविशोप. अ. न.

कालायसं कालंचतदफ्रका-
लायसं, कृष्णवर्णजें लोहतें. स.
लोचंड. अ. न.

कालिकः कालेनयोचनादिनादि
वृत्तः कालिकः, योचनादिकानेप
राष्ट्रज्ञालाजो तो. त. कालनिघ
न्त. अ. पु.

कालिका कालोवर्णोऽस्यस्याः का-
लिका, कृष्णआहे वर्णजीचा ती.
त. दैवताविशोप. २ मेघांचासमु
दाय. आ. स्त्री.

कालिंदी कलिंदस्येयंकालिंदी,
कलिदाची जी अपत्य स्त्री ती. त.
यमुनानदी. इ. स्त्री.

कालिंदीभेदनः कालिंघाः भे-
दनः कालिंदीभेदनः, कालिंदीना
जो भेदन ह्. भेदकर्ता तो. स.
चलशम. अ. पु.

काली कालोवर्णोऽस्यस्याइति-
काली, काळाआहे वर्णजीचा

ती. त. पार्वती. इ. स्त्री.

कालीयकं कालस्यवर्णस्येदंका
लेरिदंवाकालीयकं, कृष्णवर्णसं
बंधीं अथवा कालीसंबंधीं जें तें.
त. शिलाजित. अ. न. २ दाकह
कद्र. अ. न.

कालेयं विग्रहादिसर्वकालीय
कशब्दाप्रमाणे.

काल्यकः कल्पेभवः काल्यः स
एव काल्यकः, कल्पाचेठार्यांजो
उत्पन्न तो काल्य तोच काल्यक.
त. कचरनायाची वनोपधि. अ. पु.

काल्यं कलयतिचेष्टामिति कल्पं
कल्पमेव काल्यं, चेष्टे तें करविते
जें तें कल्प तेंच काल्य. त. प्रातः
काळ. अ. न.

कावचिकं कवचीनांससूहः का-
वचिकं, कवचींचा जो समुदाय
तो. त. कवचधारण करणाऱ्यां
चा समुदाय. अ. न.

कावेरी क्रम्यजलस्यवेरंशरी
रुंकावेरी, जलशरीर संबंधी जी
ती. त. नदीविशोप. इ. स्त्री.

काव्यः कवितुमवश्यमारव्यातु
महंतीति काव्यः, अवश्य आ

स्व्यान करण्यास जो योग्य तो. त.
शक्राचार्य. अ. पु.

पिः, कश्यपाचा जो पुत्र तो. त. अ.
रुणनाभा सूर्याचा सारथि. इ. पु.

काशः काशतइतिकाशः, प्रकाशि
त होतो जो तो. क. काश्या. दीप्ति
अ. मोक्ष ह. लया. २ तृणविशेष.
अ. पु. न.

काश्यपी कश्यपस्येयं काश्यपी, क
श्यपाची ह. कश्यप संबंधी जी ती.
त. पृथ्वी. इ. स्त्री.

काश्यरी काशतइतिकाश्यरी,
प्रकाशमान होत्ये जी ती. क. का
श्या. दीप्ति अ. शिवणीचें झाड.
इ. स्त्री.

काष्ठे कासतइतिकाष्ठं, दीप्तिम
त होतें जें तें. क. काश्या. दीप्ति
अ. लांकूड. अ. न.

काश्मीर काश्मीर देशेषु संवत्स
रं, काश्मीर देशाचे गयीं जें
भव ह. उत्पन्न तें. त. पुष्करना
मक औषधीचें मूल. २ देशविशेष.
अ. न.

काष्ठकुद्दालः काष्ठकूद्दालः
काष्ठस्य कुद्दालः काष्ठकुद्दालः, का
ष्ठाची जी मल निवारणार्थी केलेली
कुदळ ती. स. कुडती. अ. पु.

काष्ठतट् काष्ठंतस्तीति काष्ठत
ट्, काष्ठतासणारा जो तो. क. त
क्ष्या. तनूकरण अ. स्तार. इ. पु.

काष्ठांबुवाहिनी पुनः पुनः अं
बुचहतीत्यंबुवाहिनी काष्ठमयी
अंबुवाहिनी काष्ठांबुवाहिनी, वा
रंवार जलवाहणारी जी काष्ठम
यी ती. स. डोण ह. टाकी, पन्ड
क इत्यादि. इ. स्त्री.

काष्ठा काश्यतइतिकाष्ठा, प्रका
शित होत्ये जी ती. क. काश्या. दी
प्ति अ. दिशा. २ अरुणानिमेषात्म
ककाल. ३ उल्लस. ४ स्थिति आ स्त्री

काश्मीरजन्मा कशतीतिकश्मी
रः स एव काश्मीरस्तस्मिन् जन्म
यस्य तत् काश्मीरजन्म, काश्मी
रदेशाचे गयीं आहे उत्पत्ति जा
ची तें. स. कुंकुमं ह. केशव. च. न.

काश्मर्यः काश्मरीशब्दोस्त्यस्य
काश्मर्यः, काश्मरीशब्द आहे जा
सतो. त. अर्थ काश्मीरश. प्र.
अ. पु.

काश्यपिः कश्यपस्यापत्यकश्य

काष्ठीला काष्ठिनाइत्यतइतिका
ष्ठीला, काष्ठीनें प्रेरितहोत्ये किं
वा नाशपाचत्ये जीती. कृ. इलधा
प्रेरणादिअ. केंक. आ. स्त्री.

कास्यः कास्यतेअनेन कासतइ
तिवाकासः, कुत्सित शब्द करि
जेतो जेपे अथवा प्रकाशमान
जो तो. कृ. कासृधा. शब्दकुत्सा
दीमिअ. खोकला. २ लंवा. अ. पु.
नपुंस.

कासमर्दः कासंमृद्नातीतिका
समर्दः, कास ह्य. खोकला त्याते
नाश करितो जो तो. कृ. मृदधा.
ह्योदअ. शाकविशेष. २ गुल्मरो
गाचा एक नेद. अ. पु.

कासारः कैजलेआसनतीतिका
सारः, पाण्यांत क्रीडा करितो जो
तो. कृ. सृधा. गतिअ. वनमहिष
अ. पु.

कासारः कासतइतिकासारः,
जलानें प्रकाशमान ह्य. शोभणा
रें जे ते. कृ. कासृधा. दीमिअ. त
कें. अ. पु.

किकिदिविः विग्रहादिकिकिदि
विदिवश. प्र. इ. स्त्री.

किकिदीविः विग्रहादिकिकिदि
वश. प्र. इ. स्त्री.

किकीदिविः किकिदिवः किकी
इतिकिकिइतिदीव्यतिवाशोतेइति
किकिदिविः, कीकी अथवा किकि
याप्रकारें करून शब्द करितो जो
तो. कृ. दिवुधा. श्रीडादिअ. पक्षि
विशेष जास वाच ह्यणतात तो. इ. पु.
२ इ. पु.

किकीदिवः विग्रहादिकिकिदिव
शब्दाप्र.

किकीदिवी विग्रहादिसर्वकिकिं
दिविशब्दाप्र. इ. स्त्री.

किं क्वतेक्वनेवाकिं, शब्दवितर्क
रणें किंवा भाषण अथवा निंदन जें
तें. कृ. कुधा. शब्दअ. विकल्प. २ प्रस
३ निंदात्या अर्थो अ किमिंदुः किंपयं

किंकरः किंचित्करोतीतिकंकर,
किंचित्कार्य करितो जो तो. कृ. कृ
मृधा. करणअ. चाकर. वि. अ
पु. न. आ. स्त्री.

किंकिणिः किंकिणी किंचि
त्किणं करोतीतिकिंकिणिः किं
किणी, कांहीसा शब्द करणारी
जीती. कृ. कृन्धा. करणअ. अन्मं कुं

शब्दरूपानां घातरी. इ. ई. स्त्री
किंचित् किंचचिञ्चानयो. समाहा
 रः किंचित्, किं आणि चित्त्वांवा
 जो समाहार तो. सं. अल्पार्थक अ
 थः उ. किंचित्त्वापृथक्क्रियाः

किंचिलकः किंचुलुकः कि
 चित्त्तुलुंपतीति किंचिलकः, किं
 चिलुकोवा, यस्किंचिञ्जलसंचा
 शी जो तो. क. तुलुंपधाः संचार अ
 जलचर विशेष. जास गांडू गाडा
 असे ह्मणातात तो. अ. पु.

किञ्जल्कः किंचिञ्जलतीति किं
 ञ्जल्कः, यस्किंचित् आपल्याहून
 इतरगांधाचे निवारण करितो जो
 तो. क. जल्धाः अपवारण अं. के
 सर हा. फुलांतील वारी करणारा
 अकारांन. पु. ताळीमां.

किटिः केटतीति किटिः, सुसंडी
 तानं गमन करितो अथवा असक
 रितो जो तो. क. किरधाः गत्यादि
 क अ. डुकर इ. पु. म. ि

किट्टं केटतीति किट्टं, अर्थादि
 पूर्वात्ता शब्दाप्र काचांतील मळ
 अ. पु.

किपाः कृणतीति किपाः, अथवा-

करितो अथवा शब्द करितो जो
 तो. क. कृणथाः गत्यादि अ. व
 षापासून झालेली भाव. २ मांस
 ग्रंथिशिषोष हारवोरें वगैरेच्यादं
 डाच्या खर्पणानें हातास पडले
 लाघटा. अ. पु.

किणिही किणिनोव्रणान् जिही
 तैइति किणिही, व्रणाप्रत गमन
 करित्ये ह्य. तन्नाशोपयोशी जीती.
 क. ओहाड्धाः गति अ. अथा
 ज्याचें झाड. ई. स्त्री.

किपवं किप्यतेइति किपवं, शब्द
 क्रमिनें जें तें. क. किण्थाः शब्द अ
 तंडुलादिकृतसुरावीज. अ. न.

कितवः कितवाः सत्वस्येति कित
 वः, कयनं कितं ज्ञानं तद्वापती
 तित्वा कितवः, धूर्त आहेत सहा
 य जास तो अथवा तें शोषण क
 रितो जो तो. त. व. क. किंथाः क्षु
 न अ ओवेंधा. शोष अ. घूतखे
 लुपारा सोकटाचाज. २ धुतरा
 नावाची वनोपधी. अ. पु.

किन्नरः कुत्सितो नरः किन्नरः,
 कुत्सितं जो नर तो. स. देव योनि
 विशेष. जाचें तोंड घोड्या सारखें

असून सर्व आकृति मनुष्यासार
 स्वी असत्ये ह्यण्णच यांस किन्नर
 ह्यणतात तो अ. पु.
 किन्नरेशः किन्नराणामीशः किन्न
 रेशः; किन्नरांवा जो स्वामी तो स.
 कुवेर अ. पु.

किमु कानंकिमु; विकल्पार्थविषयी
 शब्द करिते ह्य. तद्दोषकरीजेते-
 ह्य. कौश. शब्द अ. विकल्पार्थी अ.
 अ. उ. गृहं किमु वनंगतः

किमुत किमुत्त किमुचदुतंचउ
 तंचवा किमुत्त, प्रथमपूर्वकविक-
 ल्यादिकरण जेंतें स. उ. किमुत्त
 लंशिवोन्नहा अच्य.

किंपत्तः कुत्सितंपचतीति किंपचः
 कुत्सितपाक करितो जो ती. ह्य.
 दुपचप्रथा. पाक अ. रूपण. वि. अ.
 पु. न. धा. स्त्री

किंपचानः विग्रहादिसर्वकिंपत्त
 शब्दाप्रमाणे.

किंपुरुषः कुत्सितः पुरुषः किंपुरु
 पः, कुत्सितजो पुरुषतो अर्था
 दि सर्व किन्नर शब्दाप्रमाणे.

किंपदंती किंपदंतिः किंपदं
 तीति किंपदंती; विकल्पितार्थीते

सुचवित्ये जीती. ह्य. वदधा. व्य
 क्तवाणी अ. लोकवार्ता. इ. ई. स्त्री.
 किरः किरतिविक्षिपतीति किरः,
 निरवल उडविणारा जो ती. ह्य. ह्य.
 धा. विशेष अ. दुकर. अ. पु.

किरणाः कीर्यत इति किरणाः; वि
 क्षेप ह्य. प्रसार पात तो जो ती. ह्य.
 कथा प्रविक्षेप अ. चंद्रसूर्यादिकां
 वा. प्रसार पावणारा तेजो विशेष
 अ. पु.

किरातः किरतीति किरः अतती
 त्यतः किरत्रासावतश्च किराती;
 बाणदृष्टिकरणारा असा जो सत
 त गमन करितो तो स. अरण्यां
 त संचार करणारा भिद्द अ. पु.

किराततिक्तः किरातदेशः अस्ति
 अस्येति किरातः किरातश्चासीति
 कश्चकिराततिक्तः; किरातदेशः
 आहे जन्म भूमिजोनी तो किरात
 किरात्त असा जो तिक्त ह्य. रुडू
 तो स. किराईतनावावावनोंप
 धी. अ. पु.

किरिः विग्रहादिसर्वकिरिशब्द
 प्रमाणे. इ. पु.

किरीटं किरत्यनेन किरीटं; तेजः

प्रसार होतो हे जेणे करून ते. व
त्यादि किर शब्दा प्रमाणे. शुद्ध.
अ. पु. न.

किर्मीरः किरतिचमत्कारमिति
किर्मीरः, चमत्कारात् विस्तृत
करितो जीनो. कृ. कथा. विशेष
अ. विचवर्णः. वि. अ. पु. न. क्षासी

किल किलतीति किल, वार्ता इथी
सुद्धरूपाने राहतो जीतो. कृ. कि
लथा श्वेत्य अ वार्ता २ संभाचना
उ जयानकसकिलवासूदेव. ३
शुक्लकिलातिशेते शिष्य. अच.

किलकिंचितं किलकिंच हर्षो
दुःखतपीतादिभिश्च शब्द सजातो
स्वस्येति किलकिंचितं, हर्षाने

गायनाच्चा शब्दमिश्रित आहे श
ब्द जावार्ते. त. हर्षाने गायनादि
मिश्रबोलणे अशार्पकायवा जीभा
वतो अ न.

किलासं किलतीति किल किलेन
श्वेत्येन असतीति किलास, श्वेत
ले करून विद्यमान जेंते. कृ. अ
सधा. सत्तादि अ. श्वेन कुष्ठशिवे
इत्यादि. अ. न.

किलासी किलासमस्थास्तीति

किलासी, श्वेतकुष्ठ आहे जास
तो. त. श्वेतकुष्ठी इत्. पु. न ईली

किलिंजकः किल्यतेनेन किलि
चैणुः किलेर्जातः किलिंजकः, वैणू
पासून झाला जो तो कृ. ज्नीघा.
उत्पत्ति अ. वेकूचा करंडा, तद्व्याघरो
रे. अ. पु.

किल्बिषं केलयति क्रीडयति विष
येचितिकिल्बिषं, विषयान्नाशार्थं
प्रवेकवितें जेंते. कृ. किलधा. क्षेप
आ. पाप. २ अपराध. ३ शोग. अ. न.

किंशुकः किंचित्शुक इव किंशुक,
किंचित्शुकासारखा कृ. शुक्रमुस
सहस्रापुष्यवाच् जो तो. स. पळसा
तन्वा हस्त. अ. पु.

किशोरः कशतीति किशोर, हिं
सा करितो जीतो. कृ. कशार्थो हिं
सा अ. शिंगरुं. २ बालक अ. पु.

किष्कुरः कायस्थनेन किष्कुर, सो
जिजेतें जेणे तो. कृ. कैया. शब्द
अ. एकहातः २ वितस्ति ह्य. वीथ
को. प्रकोष्ठ. उ. पु.

किसलयं किंचित्मलतीति कि
सलयं, किंचित् शोभतो जीतो
कृ. चलथा गति अ. पल्लव अ. न

कीकसं कसतीतिकीकसं शरीरा
मध्ये गहते जेतैः कृ. कसथा. गत्या

दिअं अस्थि. अ. न.

कीचकः कीकतिशब्दायते इति-

कीचकः शब्द करितो जो तो. कृ.

कीकथा. आसषणअं वायुर्न प्ररु

न शब्द करणारा वं. अ. पु.

कीनाशः क्रियति क्रियते वा की

नाशः पीडा पावतो अथवा पीवि

जेतो जो तो. कृ. क्रिशूया. विवाध

नअं २ क्रिशया. उपतापअ. यम

अ. पु. २ सुदः ३ रूपणः ४ रुषिकं

सं करणारा. वि. अ. पु. न. आ. की.

कीरः कीति ईरयतीति कीरः की

या प्रकारे करून शब्द करणारा जो

तो. कृ. ईरथा. यैरणअ. राहा. अ. पु.

कीर्तिः कीत्यंत इति कीर्तिः शुष्ण

तिशयाने वर्णन करिते जीती. कृ.

कृतथा. संशब्दनअ. चश. इ. स्त्री

कीलः कीलयतीति कील्पते वा की

लः, संधिन अथवा बंधन करितो

जो तो. अथवा स्तंभम करिजेतो

जो तो. कृ. कीलथा. बंधनअ. लो.

हमय शं. रु. रिस्का. २ कफणी. को

कीलकः कील्पतेस्मिन्कीलकः,
बंधन करिजेते ज्ञाने राधीतो. कृ. कि

लथा. बंधनअ. गाई वगैरे पशुबा

ंधप्या करितां पुरलेले मेद. अ. पु.

कीलालः कीलांज्वालामंलति वा

यतीति कीलालः, ज्वालां निवारक

जेते. कीलेन प्रतिबंधेन अलतीति

वाकीलालः, प्रतिबंधाने स्तब्ध हो

ते. जेतैः कृ. अलथा. सूत्रणअ. उ

दकररक. अ. न. की. ल.

कीलितः कील्पतेस्मकीलितः, बंधन

करिजेतो. जो तो. कृ. कीलपा.

बंधअ. बांधलेला. वि. अ. पु. न. आ. ती

कीषाः कीडतिशब्द ईडेकीषाः की

चा प्रकारे करून शब्द करणारा जो

तो. कृ. ईशथा. ऐम्बरअ. वानर.

अ. पु. की. क. ल. ता. ल. कृ.

कीशपणीः कीशलोम तुल्यानि

पणानि चस्याः सोकीशपणीः तान

त्र लोम तुल्याः लोमवसणे आहेतु जीर्णती

सं. आयाज्याचे द्याडः ई. स्त्री.

कीलासीः केलनं किलासा अस्त्य

स्वेतिकिलं तेन किलेन असतीति

किलासं नदस्यास्तीति कीलासीः
इवेत्यरुणा जीती किला ती आहे

जासतें किल त्यानें शोभणानें
जें तें किलासतें आहे जास तो
किलासी. त. अ. कुहरोगीवि इ. न.

रु. कुकथा. आदान अ. २. दुदाच्या
दान अ. सत्कारपूर्वक वरास अलं
कृत कन्यादान करणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कुः कवतेसाकुः, कुंदेत्याक्रमणका
लीं आक्रोश शब्द करित्ये जीती.
किंवा पापकुत्सा ईषदयं त्याविष
यीं शब्द करितें ह. तदर्थप्रतिपा
दनाविषयीं जागरूक जें तें. रु.
कुड्या. शब्द अ. पृथ्वी. उ. स्त्री.
२ पाप. ३ निंदा. ४ किंचित्त्या अ
र्थीं अच्य. उ. कुकर्म. २ कापय.
३ कवोष्ठा. अच्य.

कुकूलं कोः शूमेः कूलं कुकूलं,
शूमीचें जें कुल ह. स्वळगा तें. स.
शंकूनी व्याप्त स्वळगा. अ. न. २ कौं
ड्याचा विस्तव. अ. पु.

कुक्षुटः कुटतीति कुटकोः कूटकु
टः, पृथ्वीसंबंधीं जौ कूट ह. कुटि
लगमन करणावातो. स. कौमडा.
अ. पु.

कुकुरः कर्कुरः कौकतेइति कु
कुरोस्त्यस्येति वा कुकुरः श्वापदा
दिकांचें ग्रहण करितो अथवा
कुकुनामारोगविशेष आहे जा
सतो. रु. कुकथा. आदान अ. २.
त. कुत्रा. अ. पु. रोगानें हातसड
लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुक्षुभः कुक्षुशब्दं प्रापते इति कु
क्षुभः, कुक्षुयाप्रकारें करून सा
पण करितो जीतो. रु. साप्रधा. अ.
क्याणि अ. नानकौमडा. अ. पु.

कुक्षुरः विग्रहादि कुक्षुरशब्दाप्रमा
णै. विशेषार्थ कंदीचन नामाची व
नौषधी. अ. न. ३ कुत्रा. अ. पु.

कुंकुदः कूकुदः कौकतेददाती
ति कवनवाकुः कुवंः कुभूः कीर्ति
स्तांददातीति कुंकुदः, अलंकृत
कन्यादान करितो किंवा कवनवा
जी शूभि अथवा कीर्तितें देतो जीतो

कुक्षिः कुक्ष्यते निष्कास्यते मलोत्सा
दिति कुक्षिः, मलनिष्कासन करि
जेतो जापासून तो. रु. कुषधा. नि
ष्कर्ष अ. जवर. २ कूस. इ. पु.
कुक्षिंपरिः कुक्षिचिभर्तीति कु
क्षिंपरिः, स्वकीय उदर भरणा

करितो जो तो. कृ. दुष्प्रथा. धा.
रणादिअ. आपलें पोट भरणा
या वि. इ. पु. स्त्री. न.

कुंकुमं कुम्कुमिति शब्दोऽस्य म्भि
कुंकुमं, कुम्कुम् याप्रकारचा
शब्द आहे याचकल्यानें जाचेरा
यीं तें. त. पिंजर. २ केशव. अ. न.
कुचः फोचतीति कुचः, संकुचि
त होतो जो तो. कृ. कुचधा. संको
चअ. स्तन. अ. पु.

कुचंदनं निर्गंधत्वात् कुत्सितं चं
दनं कुचंदनं, गंधरहित आहेस
पून कुत्सित जें चंदन तें. स. र
क्तचंदन. अ. न.

कुचरः कुत्सितं चरतीति कुच
रः, कुत्सित चरण करितो जो
तो. कृ. चरधा. गतिअ. दुसऱ्या
चे दोष कथन करणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कुचाग्रं कुचस्य अग्रं कुचाग्रं, स
नाचें जें अग्रह. शोचत तें. स.
थानाची बाँडी. अ. न.

कुजः कौर्जातः कुजः, पृथ्वी
पामून जो जात ह्म. उत्पन्न तो.
कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ. मंग

कनामाचा ग्रह. अ. पु.
कुंचितं कुंचति स्म कुंचितं, कौ
टिल्यपावतें झालें जें तें. कृ. कुंच
धा. कौटिल्यअ. वांकडा. २ आकुं
चित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुंजः कौजायते इति कुंजः, मूली
चे राशीं होतो जो तो. कृ. जनीधा.
प्रादुर्भावअ. बेलीनीं आच्छादन
केलेला मूलीचा प्रदेश. अ. पु. न.
को. हत्तीचा दांत हनयरी.

कुंजरः कुंजोऽस्य स्य कुंजरः, प्रश
स्त आहे हत्ती किंवा दांत जास तो
त हत्ती. उत्तरपद असेल तर अ
घाचा घाचक. अ. पु.

कुंजराशनः कुंजरेणाशयत इ
ति कुंजराशनः, हस्तानें सक्षिजे
तो जो तो. कृ. अशधा. प्रोजनअ
पिंपळानें झाड. अ. पु.

कुंजलं कुत्सितं जलं कुंजलं, मि
थ असें जें उदक तें. स. कांजी.
अ. न.

कुटः कुटतीति कुटः कौटिल्यपा
वणारा जो तो. कृ. कुटधा. कौटि
ल्यअ. झाड. २ तांच्या. अ. पु.

कुटकं विश्वहादिधात्वर्थपर्यंतकु

आरोगतिवन्ध्याः राकुरारी, गतिप्रतिघाताविषयीं आह गति जाची तो. स. कुहाड. अ. पु. ई. स्त्रीलिं.

कुठेरकः कुंठतीतिकुठेरकः, शोण वा प्रतिघात करितो जो तो. क. कुठिधा. आलस्यप्रतिघातादिअ. आजयकस्य. वावरीनावाचीय नौषधि. अ. पु.

कुडंगकः कुंडतेइतिकुड् कुडंगमस्यकुडंगकः, संताप करणा रें आहे अंगस्य. प्रदेशजाचा तो. स. हसल ता त्यांचें अरण्य. अ. पु.

कुडपः कुडवः कुडपतइतिकुडवः, ताम्रादिकाचे पट्टीनें वेष्टि जेतो जो तो. क. कुडिधा. पेष्टना दिकअ. पावशीम. अ. पु.

कुडमलः कुडपतिकुटतिवाकुडमलः, छेदिजेतो किंवायकहो तो जो तो. क. कुटधा. छेदनअ. यत्किंचित्कुललेलीकची. अ. पु. न.

कुडपं कुडपतइतिकुडपं, वचिजे तें जें तें क. कुडिधा वेष्टनादिअ. शिंत. अ. न.

कुणपः कुणतीतिकुणपः, निश्रेष्ट

होतो जो तो. क. कुणधा. शब्दअ. प्रेत. २ दुर्गंधिजें प्रेत तें. अ. पु.

कुणिः कुणतीतिकुणिः, विस्तार द्वारा आनंद करितो जो तो. अथवा कण्हतो जो तो. क. कुणधा. शब्दादि अ. नांदकरुचीचें झाड. २ रोगानें हा त कुजलेला. इ. पु.

कुठः कुंठतीतिकुठः, आलस्यकरितो जो तो. क. कुंठिधा. गतिप्रतिघातअ. कामकरणघास आळशी आणि मूर्ख अथवा मंद. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुंडः कुडपतेकुल मनेनेकुड यतीति वाकुंडः, दग्ध करिजेतें कुल जेणें तो. अथवा अन्नादि वस्त्रण करणारें जें तें. क. कुडिधा. दाहादिकअ. कुंठ्यनचरा जीयंत असतां जार पुरुषापासून जालेला पुत्र. २ स्थाली. अ. पु.

कुंडलं कुंडतेइतिकुंडलं, कर्णाला शोभा देतें जेते. क. कुडिधा. दाहप्र पुरुषाचे कर्णाचें झूषण अ. न.

कुंडी कुणतीतिकुंडी, पित्याला येमन स्य करित्ये अथवा उदकानें शोभते जीती. क. कवाधा शब्द उपकरण हे अ नवनाजीवन असतां जनापासून झालेला न

२ जलपात्रविशेष ह्य ङोण-इं-स्त्री

कुतपः कुस्मितंतपतीतिकुतपः.

कुस्मिततापणारा दिवसान्ना आर
वाभार अथवा तपश्चर्येस साध
न जो तो. क. तपधा. संनाप अ. दि
वसान्ना पंधरा सुहूर्तोतीन आर
वासुहूर्त. अ. पु. न. २ सृगाचेलो
करीचें वस्त्र. अ. पु.

कुतुकं कुतूंक्यातीतिकुतुकं, कु
तू. क. चर्मपात्र त्याप्रत शब्द करि
तें ह्य. अचेतनाला आल्हादका
रीजें तें. क. कैधा. शब्द अ. कौतु
क. अ. न.

कुतुपः अन्त्याकुतूः कुतुपः, अ-
न्त्यजें स्नेहपात्रतें. तेलतूप वगें
रे वेवण्याचें लहान चर्मपात्र. अ. पु.

कुतूः कुस्मितंतन्यतेइतिकुतूः
कुस्मित जेंसैं होय तेंसैं द्रवपदा-
योपयोगी होइजेत्ये जी ती. क.
तनुधा. विस्तार अ. तेलतूप वेव
ण्याचा बुधका. क. स्त्री.

कुतूहलं कुतूचर्मनिर्मितस्नेह
पात्रहलतीतिकुतूहलं, स्नेहपा
त्रातें लेखन करी जें तें. क. ह
लधा. विलेखन अ. कौतुक. अ. न.

कुत्सा कुत्सायतेइतिकुत्सा, निंदि
त करित्ये जी ती. क. कुत्साधा. अं
वक्षेपण अ. निंदा. आ. स्त्री.

कुत्सितः कुत्सितंशल तइतिकु-
त्सितः, कुत्सित जेंसैं होय तेंसैं च
लन पावतो जो तो. क. शलधा. च
लन अ. अयंन, निरुह, निंघ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुथः कुंथत्यशोभांइतिकुथ्यती
तिवाकुथः, अशोभा नाश करणा
रा असुप्त नाशक ह्य. पवित्र करि
तो जो तो. क. कुंधिधा. हिंसा अ.
कुथ्यापूतिभाव अ. हत्तीच्या पा
दीवरचें आन्तरण. २ दर्म. अ. पु.

कुथ्यो कुथ्यतीतिकुथ्या, पवित्र क
रित्ये जी ती. क. कुथधा. पूतिभा
व अ. हत्तीच्या पादीवरचें आस्त
रण. आ. स्त्री.

कुहालः कुसुहालयतीतिकुहालः,
पृथ्वीचें विदारण करितो जो तो.
क. दलधा. विदारण अ. कांननी
चें शाह. अ. पु.

कुद्रवः कौतिकवते वा त्तोः द्रवती
तिद्रवः कौत्सासौद्रवश्च कुद्रवः,
शब्दस्त्री असा जोगमनकर्ता. क. स्त्री कला

आरोगतिरस्यअस्याः वाकुवरी,
गतिप्रतिघाताविषयीं आहे गति
जाची तो. स. कुहाड. अ. पु. र्द्ध.
रूपीलिं.

कुठेरकः कुंठतीतिकुठेरकः, गीण
वा प्रतिघात करितो जो तो. कृ. कु
ठिधा. आलस्यप्रतिघातादिअ.
आजयळ ह्य. वाचरीभावाचीय
नौषधि. अ. पु.

कुडंगकः कुंडतेइतिकुडु कुडं
गमस्यकुडंगकः, सताप करणा
रें आहे अंग ह्य. प्रदेशजाचा तो
स. वृक्षलता त्यांचें अरण्य. अ. पु.

कुडपः कुडयः कुड्यतइतिकुड
वः, ताम्रादिकाचे पट्टीनें वेष्टि
जेतो जो तो. कृ. कुडिधा. वेष्टना
दिकअ. पावशेन. अ. पु.

कुडमलः कुड्यतिकुडतिवाकु
डमलः, छेदिजेतो किंवायकहो
तो जो तो. कृ. कुटधा. छेदनअ.
यत्किंचित्कुडलिळीकळी. अ. पु. न.

कुडपं कुड्यतइतिकुडं, वचिजे
तें जें ते. कृ. कुडिधा. वेष्टनादिअ.
श्रित. अ. न.

कुणपः कुणतीतिकुणपः, निश्रेष्ट

होतो जो तो. कृ. कुणधा. शब्दअ.
प्रेत. २. दुर्गंधिजें प्रेत तें. अ. पु.

कुणः कुणतीतिकुणिः, विस्तार
द्वारां आनंद करितो जो तो. अथवा
कण्हतो जो तो. कृ. कुणधा. शब्दादि
अ. नांदकरवीचें झाड. २. रोगानें हा
न कुजलेला. इ. पु.

कुंठः कुंठतीतिकुंठः, आलस्य करि
तो जो तो. कृ. कुंठिधा. गतिप्रतिघा
तअ. कामकरण्यास आळशी आ
णि मूर्ख अथवा मंद. वि. अ. पु. म.
आ. रूपा.

कुंडः कुड्यनेकुलमनेनेकुंड यतीति
वाकुंडः, दग्ध करिजेतें कुलजेणें
तो. अथवा अन्नादि वक्षण करणारें
जें तें. कृ. कुडिधा. दाहादिकअ. सु
ख्यनवराजीवंत असतां जाव पुक
पापासून जालेला उच. २. स्याला.
अ. पु.

कुंडलं कुंडनेइतिकुंडलं, कर्णालां
शोभा देतें जें ते. कृ. कुडिधा. दाहअ
पुरुषाचे कर्णांचें धूपण. अ. न.

कुंडी कुणतीतिकुंडी, पित्ताला वेंमन
स्य करित्ये अथवा उदकानें शोभले
जी ती. कृ. कुणधा. शब्द उपकरण हें अ
नवराजीवंत असतां जाता पासून प्राणेंलावन

२ जलपात्रविशेषः स्रुः डोणः ईः स्त्री

कुतपः कुत्सितंतपतीतिकुतपः -

कुत्सिततापणारा दिवसाना आव
वा भाग अथवा तपश्चर्येस साध
न-जो-तो. क. तपधा. संतापअ. दि
वसान्या पंधरा सुहृत्तोतील आठ
वासुहृत्. अ. पु. न. २ घृणाचें लो
करीचें वस्त्र. अ. पु.

कुतुकं कुतुंकायतीतिकुतुकं, कु

तू ह्य. चर्मपात्र त्याप्रत शब्द करि
तें ह्य. अचेतनाला आल्हाद का
रीजें तें. क. कौधा. शब्द अ. कौतु
क. अ. व

कुतुपः अन्वाकुतूः कुतुपं, अ-

न्वजें स्नेहपात्रतें. तेलरूप वगै
रे वैवण्याचें लहान चर्मपात्र. अ. पु.

कुतूः कुत्सितंतन्यतेइतिकुतूः,

कुत्सित जेंसें होय तेंसं द्रवपदा-
थोपयोगी होइजेसे जी ती. क.
तनुधा. विस्तार अ. तेलरूप वैव
ण्यावा बुधका. ऊ. स्त्री.

कुतूहलं कुतूचर्मनिमित्तस्नेह

पात्रहलतीतिकुतूहलं, स्नेहपा
त्रतें लेखनकारी जें तें. क. ह
लधा. विलेखन अ. कौतुक. अ. न.

कुत्सा कुत्सायतेइतिकुत्सा, निदि

त करित्ये जी ती. क. कुत्साधा. अ
वक्षेपणअ. निंदा. आ. स्त्री.

कुत्सितः कुत्सितंशल तइतिकु-

त्सित., कुत्सित जेंसें होय तेंसेंच
लन पावतो-जो तो. क. शलधा. च
लन अ. अधन, निकृष्ट, विंघ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुथः कुंथत्यशोभाइतिकुथ्यती

तिवाकुथ., अशोभानाश करणा
रा असुभनाशक ह्य. पवित्र करि
तो जो तो. क. कुंथिधा. हिंसा अ.
कुथयापूतिभाव अ. हत्तीच्या पा
ठीवरचें आम्तरण. २ दर्शन. अ. पु.

कुथ्यां कुथ्यतीतिकुथ्या, पवित्रक

रित्ये जी ती. क. कुथ्या. पूतिभा
व अ. हत्तीच्या पाठीवरचें आस्त
रण. आ. स्त्री.

कुद्दालः कुसुद्दालयतीतिकुद्दाल,

पृथ्वीचें विदारण करितो जो तो.
क. दलधा. विदारण अ. काननी
चें झाड. अ. पु.

कुद्द्रवः कौतिकवते वा कोः द्रवती

तिद्द्रवः कोऽप्यसौ द्रवश्च कुद्द्रवः,
शब्दस्त्री असाजोगमनकर्तृत्वात्सहीम्ना

वानें धान्य. अ.पु.

कुनटी कौनटतीतिकुनटी, पृथ्वी
चेरापीं नास्य करित्से ह्य. धातूम
धें आपल्यास श्रेष्ठ मानित्से जी
ती. क. नटधा. अवसंदनअ. ने
पाददेशांतील मन. शीला ह्य. भ
न. शीळ. इं. स्त्री.

कुनाशकः कुनाशयतीतिकुना
शः, कुनाशएवकुनाशकः, कु
त्सितजैसें ह्येयतैसें रोगनाशक
रितो जो तो कुनाश तोच कुनाश
क. त. धमासानावाची वनोपधि
अ.पु.

कुंतः कुंशरीरंउनतीतिकुंतः,
शरीरातें पीडाकरणारा जो तो.
क. उंदीधा. क्लेदनअं. शास्त्रवि
शेष. जास भालाअसे क्षणता
ततो. अ.पु.

कुंतलः कुंतं कुंताकारंलातीति
कुंतलः, कुंत ह्य. भाल्याचा जो
आकार त्यातें ग्रहण करणारा जो
तो. क. लाधा. आदानअ. मस्त
काचा केश. अ.पु.

कुंदं कुंशुवं दमयतीतिकुंदंउन
तीतिवाकुंदं, सूमीतें विदरणक

रितें ह्य. तें जेथें लावावे तेथें पाहें
जाऊन त्यास कोब फुडून चू वि
दारितें जें तें. अथवा क्लिन्न करि
तो जो तो. क. हृधा. विदारणअ.
२ उंदीधा. क्लेदनअ. कुंदनावाचे
एक फुलझाड. २ पालकीपोई शा
कवासक ह्यणजे— काकाराओं
पधि. अ. पु. न. को विष्णुनामावे
व निधि. वाक. षम.

कुंदुः विग्रहादि कुंदरुशब्दाप्रमाणे.
अर्थ कुंदशब्दाचा २ उ. पु.

कुंदरः कुंदरुः कुंभूमिंउनती
तिवाकुंदरुः, पृथ्वीते आर्द्र करि
तो जो तो. क. उंदीधा क्लेदनअ.
अर्थ कुंदशब्दाचा दुसरा अका
रांत. पु.

कुंदरुकी कुंदरुखिप्रतिहंति कुं
दरुकी, कुंदरुप्रमाणें जी प्रति
हति ह्य. प्रतिभाजोती त. सालई
चा वस्त. इं. स्त्री.

कुपिंदः कुप्यतीतिकुपिंदः, कुद
होतो ह्य. कोपिष्ठ स्वभावाचा अ
सतो जो तो. क. कुपधा. क्रोधअ
वरत्रनिर्माणकरणारा जास को
पीअसे क्षणतात तो. अ.पु.

कुपूयः कुत्सितंपूयतेकुपूयः कुत्सितं विशीर्णं होतो जो तो. रु. पूयिथा. विशरणादिअ. अधम, भिद्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुप्यं कुप्यतेइतिकुप्यं, रक्षणक रिजेतें जें तें. रु. शुपूधा. रक्षण अ. सोनें रुपें सेरीज करून प्रते क तात्रादि, धातूचें नाव. अ. न.

कुञ्जः कौञ्जतीतिकुञ्जः, पृथ्वीचेवायीं दीनत्वानें आर्जव करितो जो तो. रु. उञ्जधा. आर्जवअ. कु. बडा. अ. पु.

कुमारः कुत्सितोमारोपस्य कुमारयतीति वाकुमारः, कुत्सितक्षतिररूत आहे मार हा. मदन जो तो, जाचा तो. अथवा भूमी प्रतं नदनाप्रमाणें आचार करणारा तो. स. २ सनाथा. आचारअ. कार्तिक स्वामी. १ बालक हा. नाटकांतील युवराजा. अ. पु.

कुमारकः कुमारयतीतिकुमारकुमारइवकुमारकः, कुमारक्षत्रादिवस तरुणासारखा असतो जो ती. रु. कुमारधा. कीडाअ. सना. २ ल. वायवर्णाने

साड. अ. पु. कुमारी कुत्सितोमारोपस्या. सा कुमारी, भिंदित आहे मदन व मार हा. मरण स्थिती जीची ती. स कन्या. २ काटे शोवती अथवा शोवती शुलाब. ई. स्त्री.

कुमुदः कुंभोदयतीति कौंभोदतेइति वाकुमुदः, पृथ्वीतें हर्षित करितो जो तो. किंवा हर्षित होतें जें तें रु. मुदधा. हर्षअ. नैर्ऋत्यदिशे वाहती. अ. पु. वस्तु जो कमल विशेष हा. कापूस कमल. अ. न.

कुमुदबंधवः कुमुदानांबंधव. कुमुदबंधवः, कुमुदें हा. कैरवें त्यांवा जो बंधव हा. भिकास कर्ता तो. स. चंद्र. अ. पु.

कुमुदिका कौंभोदतेइतिकुमुदः, कुमुदएवकुमुदिका, पृथ्वीचेवायीं हर्ष पावतो जो तो कुमुद तीच कुमुदिका. त. कापफळ हा. कुंभानावाची वनौषधि. आ. स्त्री.

कुमुदिनी कुमुदान्यत्रसंतीति कुमुदिनी, कुमुदें आहेत जीचे वायीं ती. त. पांढरी कमळीण. २ जा आगेंत कुमुदें आहेत अशी.

जागा. ई. स्त्री.

कुमुद्वती कुमुदान्वसंतीति कुमुद्वती, कुमुदं ह्य. कैरवं आहेत जीचेदायींती. त. अर्थादिकुमुदिनीशब्दाप्रमाणे.

कुमुदान् कुमुदानिसंत्यवेति कुमुदान्, कुमुदं आहेत जीचेदायींती. त. पुष्पक कुमुदं आहेत ती जागा वि. त. पु. न. ई. स्त्री.

कुबेरः कुक्षितंवेरंशरीरमस्येति कुबेरः, कुक्षित आहे शरीर जावंती. स. देवांच्चा एक धनाध्यक्ष अ. पु.

कुबेराक्षी कुबेरस्येव अक्षियंस्याः साकुबेराक्षी, कुबेराच्या अक्षी सारखें आहे अक्षी जीचें ती. स. रूप्यावंता नावाची वनोपधि. ई. स्त्री.

कुंबा कुंब्यतेः नयाकुंबा, आच्छादन करि जेंतें जीणें ती. ह. कुविधा. आच्छादन अ. याग भूमीचे दायीं अंत्यजादिकांचें दर्शनन हाचें ह्यापून केलेलें कुपण. अ. शवानेष्टन. आ. स्त्री.

कुंभः कुंभुवंउंभतीति कुंभः, कुमुदकं उंभतीति वा कुंभः, घृभीनें पृ

रण ह्य. व्यास करणारा अथवा उदकातें पूरण करितो जो तो. ह. उंभधा. पृष्ण अ. गुग्गुलु हल. अ. न. २ घट. ३ हत्तीचें गंडस्थळ. ४ कुंभरास. अ. पु.

कुंभकारः कुंभं करोतीति कुंभकारः, कुंभातें करणारा जो तो. ह. डुहूत्रधा. करण अ. कुंभार. अ. पु.

कुंभसंभवः कुंभात्संभवोयत्समः कुंभसंभवः, कुंभापासून आहे संभव ह्य. उत्पत्ति जाची ती. स. अ. गस्ति कथि. अ. पु.

कुंभिका कुंभोत्सस्याः कुंभिका, कुंभ ह्य. कुंभाकृती फल आहे जी सती. त. जलकुंभी. आ. स्त्री.

कुंभी कुंभां व कुंभी, कुंभी ह्य. हत्तीचें गंडस्थळ तत्सदृश फलवती प्रमाणें जी ती. स. काचफळ. ह्य. कुंभ्याचें झाड. ई. स्त्री.

कुंभीरः कुंभिचं हस्तिनमीरयतीति कुंभीरः, हत्तीप्रत प्रेरित करितो किंवा कांपवितो जो तो. ह. ईरधा. गतिकंपन अ. मुसर नावाचा जलनर विशेष. अ. पु.

कुरंगः कौरंगतेडतिकुरंगः, पृथ्वी

चेवाधीं विलक्षण गतीनें गमन-
करणारा जो तो. कृ. रुधा. शब्दार्थ
ति अ. हरिण. अ. पु.

कुरंदकः संदतीतिरुंदकः, कुत्सि
तोरुंदकः कुरंदकः, इतरांच्या
पीतवर्णाचें स्तेयकर्मिणे ह्. त्यां
पेसां पीतवर्णां विशिष्ट जो तो रुंद
क कुत्सित जो रुंदक तो. स. पिव
का कोरंटा. अ. पु.

कुरुरः कवते इति कुरुरः, इतरप
स्थां हून. फार शब्द करणावा जो
तो. कृ. कुड्या. शब्द अ. पक्षि वि
शेष जास कुरुरी असें ह्णतात
तो. अ. पु.

कुरवकः कुत्सितः ईषद्वारवैय-
स्यसः कुरवकः, कुत्सित किंवा
ईषत् आहे पर्णादिद्वारा किंवा
श्वमरद्वारा शब्द जाचा तो. स. तां
बडा कोरंटा. अ. पु.

कुरुविंदः कुरुविंदतीति कुरु
विंदः, कुरुदेशापते प्राप्त होतो
ह्. त्यादेशीं उपलब्ध जो तो. कृ.
विदूधा. लाभ अ. मुस्ताबाचाची
वनौषधि. अ. पु.

कुरुवकः ईषद्रौतीति कुरुवकः,

किंचित् श्वमरादिसाधनाने शब्द
करितो जो तो. कृ. रुधा. शब्दार्थ
क. तांबडा कोरंटा. अ. पु.

कुरुविस्तः कुरुपुविस्तः कुरुवि
स्तः, कुरुदेशानेवाधीं प्रसिद्ध जो
विस्त ह्. चार तोळे तो. स. शास्त्र
सिद्ध ऐशी गुंजाचा एक तोळा अ
से चार तोळे भिक्कून जो होतो तो.
अ. पु.

कुलं कोळतीति कुंभुवंलातीति वा
कुलं, जातीसह वर्तमान जें अथ
स्थान तें. अथवा घूमीतें आधार
त्वानें ग्रहण करणारें जें तें. कृ. कु
रुधां. संस्थान अ. २ लाधा. आ
दान अ. सजातीय जंतुसमुदाय.
२ घर. ३ घंश. अ. न.

कुलकः कोळतीतिकुलस्य गृहस्य
प्रतिकृतिरिति वा कुलकः, संदत्त
होतो जो तो. किंवा गृहप्रतिकृती
जो तो. कृ. कुलुधा. संस्थान अ.
काजस्याचा ह्. कुचल्याचा रस.
२ शिल्पिकुल प्रधान. अ. पु. ३ प
डवळीचा वेल. अ. न.

कुलटा कुलं अदतीति कुलटा, दु
सन्धाचा घरीं परपुरुष संभोगोद्दे

शानं गमन करणारी जीती. क.
अटधा. गतिअ. व्यभिचारिणी
बायको. आ. स्त्री.

कुलस्थिका कुलस्थइवप्रतिकृ
तिः कुलस्थिका, कुलस्थासारिस्त्री
रुप्यारणं प्रतिकृति ह्य. आकृति
जीनी ती. त. काळा स्वरगा. आ. स्त्री

कुलपालिका कुलंपालयतीति
कुलपालिका, कुलाचें रक्षणक
रणारी जीती. क. पाधा. रक्षणअ.
कुलीन बायको आ. स्त्री.

कुलश्रेष्ठी कुलेश्रेष्ठत्वमस्थास्तीति
कुलश्रेष्ठी, कुलाचे गणीं आहे श्रे
ष्ठत्व जास तो. त. कुलप्रधान. ह्य.
कुलामध्यें जौ मुख्य तो इन्. पु.

कुलसंभवः कुलसंभवोस्य कुल
संभवः, सकुलाचे गणीं आहे सं
भव ह्य. उत्पत्ति जाची तो. स कु
लीन. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुलस्त्री कुलपालिकास्त्री कुल
स्त्री, कुलपालन करणारी ह्य.
पातिव्रत्य धर्मानें वागणाशी जी
ती. स. कुलीन बायको. ई. स्त्री.

कुलायः कुलंपक्षिसंतानं अचते
अस्मिन्कुलायः, पक्षिसंतानि ह्य.

पक्षि समुदायनिवास करितो जा
चे गणीं तो. क. अयथा. गतिअ.
पक्ष्यांचा घरोरा. अ. पु.

कुलालः कुंभूमिलालयतीति
कुलालः, स्वव्यापाराविषयीं भू
मीते ह्य. घृत्तिकेतें स्वच्छ करितो जो
तो. क. लडधा. विलासअ. कुंभा
र. अ. पु.

कुलाली कुलमलतीतिकुलाली,
कुलाते भूषण करित्ये जीती. क.
अलधा. भूषणादिअ. निळा स
रमा. ई. स्त्री.

कुलिकः कुलमधीनत्वेनास्थास्ती
तिकुलिकः, कुल आहे स्वाधीन
जाचा तो. त. शिल्पिकुलामध्यें
जौ मुख्य तो. अ. पु.

कुलीरः कुलीरः कौलीयतइ
तिकुलीरः कुलीरः, भूमीचे गणीं
लीन होतो ह्य. ताजचरावर लघू
न राह तो जो तो. क. लीड्धा. श्ले
षणअ. कुरले ह्य. रेकडा. अ. पु.

कुलिशं कुलिनः पर्वतान् इचती.
तिकुलिशं, पर्वतांतें रुषा करितें
जें तें. क. शोध. तनूकरणअ. व
ज्ज. अ. न.

कुली कोलयतीति कुली, विस्तार
द्वारा संश्लिष्ट होत्ये जीती. क. कु
लधा. संस्थान अ. विंगणीचें झा
ड. इ. स्त्री.

कुलीनः कुलस्थापत्यं कुलीनः, कु
लसंबंधीं जें अपत्यतो. त. सत्कुलो
रान्न, सज्जन. अ. पु. २. कुलसंभ
व. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुल्माषः कुत्सितो माषः कोलनं
कुल कुलमघतीति वा कुल्माषः,
कुत्सित जो माषतो कुल्माष अय
वा संश्लिष्टताहा. अ. विरुद्धपणा
ला स्वविस्ताराने नष्ट करितो जो
तो. स. २. क. मषधा. हिंसा अ. धा
न्यविशेष. २. उडीद. ३. कुसूनाहीं
असे चव. अ. पु. ५. कांजी. अ. न.

कुल्मासः दिग्वादि सर्व कुल्माष
शब्दाप्रमाणे.

कुल्माषाभिषुतं कुल्माषैरभि
षुतं ते स्म कुल्माषाभिषुतं, अर्च
स्तिन्न जंघादिकें करून उरान्नक
रिजेले जें तें. क. पुत्र्या. अ. भिष
व अ. कांजिक हा. कांजी. अ. न.

कुल्यं कुलेभवं कोलतीति वा कुल्यं,
कुल हा. देहत्याचे राधीं होणारे-

किंवा संबद्ध हा. संश्लिष्ट होवें जें
तें. त. २. क. कुलधा. संस्थान अ.
अस्थि. अ. न.

कुल्या कुलस्थापत्यं कुले साधुरिति
वा कुल्या, उत्कृष्ट कुल हा. वंश अ
थवा तीर तत्संबंधीं जें अपत्य तें अ
थवा त्याचे राधीं जी उन्नत ती. त.
कुलस्त्री. २. नदी. ३. धान्यादिकाचें
नोंसष्ट पायल्याचें एक माप. जास
द्रोण क्षणतात तो. आ. स्त्री.

कुवलं कोवलतीति कुवलं, पृथ्वी
चे राधीं प्रदण्णादिद्वारा जीवन सा
धन जें ते. क. बलधा. प्राणन अ.
वोरीचें फळ. अ. न. को. कमळ.
मोती. अ. पु. कला. आरसा. इ. स्त्री.

कुवल्यं कोः पृथ्व्याः वलयमिव कु
वल्यं, पृथ्वीच्या वलयाने परी हा.
आकृती प्रमाणां शोभणारे जें तें.
स. कमळ. अ. न.

कुवादः कुत्सितो वा दोस्य कुवादः,
निश्च आहे वाद जाचा तो. स. हुस
न्याचें दोष कथन करणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

कुविंदः कुत्सितं विंदतीति कुविं
दः, कुत्सित जेंसें होय तेंसें हा. निं

घट्तीने लाभ करितो जो तो. क.

विहृधा. लाभअ. कोष्ठी. अ. पु.

कुवेणी कुक्षितं वेणंते मत्स्या अ
स्वामिति पु वेणी, कुक्षित जेंसें
होय तेंमें फिरता हेत मत्स्य जीचे
ठायींती. क. वेण्ठ्या. गतिअ. म

त्स्यबंधनाची करंडी ह्य. ते धरण्या
चा करंडा ह्य. स्वोईन. ई. स्त्री.

कुवेरकः कुक्षितं चेरं शरीरं च स्य
सः कुवेरकः, कुक्षित ह्य. खडब
डीत आहे शरीर जाचें तो. स. ना
दरुखीचें झाड. अ. पु.

कुवेराक्षी कुवेरस्येव अक्षिर्यं-
स्याः सा कुवेराक्षी, कुवेरासारसें
अक्षि ह्य. पर्वभाग आहे जीनामीस
पाडकीची वेळ. ई. स्त्री.

कुशां कुपापं श्यति कोशेने इति
वाकुशां, पापनाश कर्ते जें तें किं
वा मूर्खीचे वायीं शयन करितें ह्य.
राहतें जें तें. क. शोया. तनूकरण
अ. २ शीड्. पा. स्वप्नअ. दर्श.
अ. पु. न. ३ जल. अ. न. को. रा
माना पुत्र. अ. पु. जुपणी, जोतें
हीप. अ. न.

कुशलः कुक्षितं शलत इति को

शलति राजकार्याणि करोतीति वा

कुशलः, कुक्षितातें नाश करितें
अथवा पृथ्वीचे वायीं राजकार्यां
त करितो जो तो. क. शलधा. संव
लनअ. कल्याण. अ. न. २ प्रवीण.
३ शिकविलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुशी कुंभूमीं श्यतीति कुशी, मूर्खी
तें रुश करित्ये ह्य. विदारणां करित्ये
जीती. क. शोया. तनूकरण अ.
नागराचा लोखंडी फाळ. ई. स्त्री.

कुशीदं विग्रहादिसर्वकुसीदशयं

कुशीलवः कुक्षितं शीलमस्यस्य
कुशीलवः, कुक्षित आहे स्वभाव
जाचातो. स. नटांतील एक भेद.
को. वाल्मीकी. याचक. अ. पु.

कुशेशयं कुशेजले शेतेतदकुशो
शयं, जलाचे वायीं राहतें जें तें.
क. शीड्. पा. स्वप्नअ. कमळ. अ.
पु. न.

कुशीदं विग्रहादिसर्वकुसीदशयं
कुष्ठं कुष्णात्संगं रोगं वा कुष्ठं, शरी
राचें अत्यंत घर्षण करणारे किं
वा रोग निवर्तक जें तें. क. कुपधा.
निकर्षअ. कुष्ठरोग. अ. पु. न. २
कडु व गोडे कोष्ट नामक औषधि अ. न.

कुष्मांडकैः विग्रहादिसर्वकूष्मांड
शब्दाप्रमाणैः

कुसिदं कुसीदं कुस्यते इति कु
सिदं कुसीदं. कुसितपणाने उप
जीवन करिजेने जें तें अथवा वृ
द्धि पावते जें तें. क. कुसधा. संश्ले
षअ. व्याजां दिलेले द्रव्य. अ. न.

कुसीदिकः कुसीदाद्यं द्रव्यं प्रपच्य
तीति कुसीदिकः, वृद्धार्थं द्रव्यदे
णाया जीतो. न. कर्ज दिलेल्या
द्रव्याच्या व्याजाने उपजीवन क
रणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कुसुमं कुस्यतीति कुसुमं, अव
यवहारा मंश्लिष्ट ह्य. मंबद्ध हो
ने जें तें. क. कुसधा. संश्लेषअ.
उष्य. अ. न.

कुसुमांजनं कुसुमनाशकं अं
जनं कुसुमांजनं, कुसुमनाशका
रक जें अंजन तें. स. फार तापले
ल्या पितळा पासून निघालेले फू
ल. जास जस्ताचे फूल असें ह्यण
तात तें. अ. न.

कुसुमेषुः कुसुमानीषवोचस्पसः
कुसुमेषुः, कुसुमे ह्य. पुषे आदे
त इषु ह्य. याण जे ते जाचे तो. स.

मदन. उ. पु.

कुसूलः धान्यादिकानि परिपूर्ण
जें तें. क. कुष्या. निष्कर्ष अ
धान्यदेवण्याचे घर. अ. पु

कुसुंभं कुस्यतीति कुसुभ्यतीति
वा कुसुंभं, मंश्लिष्ट होतें जें ते अ
थवा परिपूर्ण होतो जो तो. क. कु
सधा. संश्लेषअ. २ कुसुभ्या -
हेपअ. कुसंभा. अ. न. २ कसं
डलु. अ. पु.

कुसृतिः कुसितासृतिः कुसृ-
तिः, कुसित जी सृति ह्य. सरण
तो. स. कपाट. इ. स्त्री.

कुस्तुंबरी विग्रहादिकुस्तुंबुरुश
ब्दाप्रमाणैः इ. स्त्री.

कुस्तुंबुरु कुसितं तुंबतीति कुस्तं
बुरु, कुसित जें सें होय तें सें ना
श करिते ह्य. दुष्टगंधोपमर्दना
ने पदार्थाला स्रगंध दातृ जें तें.
क. तुविद्या. अर्दनादिअ. कोथी
वीर ह्य. धणे. उ. न.

कुहना कुहनं कुहना, दुसऱ्या
चें वंचन जें ती. क. कुह्या. वि
स्थापनअ. लोकांपासून फसवू
न घनादि मिल्कविण्यासाठीं केले

लाकपटवेष. आ.स्त्री.

कूहरं कुंहरतीतिकुहरं, पृथ्वीतं
सपतनानं हपणकरितं जेतं.
कू. कूट्या. हरणअ. छिद्रहा.
बीळ. अ. न.

कूहुः कूहूः कुहयतेविस्मापय
तीतिकुहुः कूहूः, विस्मापन क
रित्येजीती. कू. कुहया. विस्माप
नअ. चंद्राची कळा अगदीं दिस
त नाही अशी अभावाच्या ऊ. स्त्री

कूटं कूटयतीतिकूटं, उच्चलं करु
न राहतं किंवा संताप करितं अ
थवा निश्चलत्वानं राहतं जेतं.
कू. कूट्या, परितापादिक अ. प
र्वताचें शिरवर. २ अन्यथा कार
दिसणें. ३ अज्ञान. ४ कपट. ५ अ
सत्य. ६ अचोयन. ७ धान्याची -
राशि. ८ निश्चल. अ. पु. न.

कूटकं विग्रहादिसर्वकूटकश. प्र.
कूटयंत्रं कूटरूपयंत्रं कूटयंत्रं, रूप
रूप जं यंत्र तं. स. पक्षिवंधनार्थ
केलेलें यंत्र. सांपळा, पिंजराइ
त्यादि.

कूटशाल्मलिः कूट्यासौशा -
ल्मलिश्च कूटशाल्मलिः. रुणावर्णा

जी शंकर ती. स. काव्या सांवरि
चें झाड. इ. पु.

कूटस्थः कूटवत्तिष्ठतीतिकूटस्थः,
शृंगासारस्वाश्रेष्ठत्वानं राहतो जो
तो. कू. एकाच स्वभावानं काला
स व्यापक असणारा आकाशा
दिक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कूपः कौंतीतिकूपः, उदकद्वारा -
अथवा कूपस्थ जनद्वारा शब्द
करितो जो तो. कू. कुधा. शब्द अ.
विहीर. अ. पु.

कूपकः कुत्सिता रूपः कूपस्य प्रति
कृतिः कूपेकायतीतिवा कूपकः, कु
त्सित जो रूप किंवा कूपान्ची प्रति
कृति ह्य. प्रतिमाती. अथवा कूप
सदृश नोकेंमध्ये राहतो जो तो. न.
२ कू. कौंथा. शब्द अ. स्वर्गा. २ स
फनदीत सदृश पाण्यासाठी
स्वर्गा. ३ गलबताच्या शिडाचा
स्तंभ. अ. पु.

कूर्चः कुरतीतिकूर्चः, मृमध्यसा
शी राहतो जो तो. कू. कुरथा. शब्द
अ. दोन भोवयांचा मध्यभाग. अ. पु.

कूर्चशीर्षः कूर्चः मधुतद्वच्छीपं
चस्थसकूर्चशीर्षकः मधु विशिष्ट

आहे मस्तकजाचे तो. स. जीव
कनावाची वनोषधि. अ.पु.

कूर्चिका कूर्चयतीति कूर्चिका, वि
कारपावणाशी जीती. कू. कूर्चधा.
मिकार अ दत्यानें अथवा ताक
नें दुग्धास होणाची विकृति जास
विरजण असे झणतात ती. आ. स्त्री

कूर्दनं कूर्द्यते अनेनेति कूर्दनं, की
आ करिजेत्ये जेणे तें. कू. कूर्दधा.
कीडा अ लहान मुलाचा स्तेक.
अ. न.

कूर्परः कुप्यते; नेन कूर्परः, जा-
नायोगानें कोपातें पावतो स. त
बुद्धातानें कष्ट पावतो जीतो. कू.
कुपधा. कोप अ. कोपर. अ. पु.

कूर्पांसकः कूर्पूरे आस्ते इति कूर्पी
सकः, कोपरावेगची राहतो जी
तो. कू. आंसधा उपवेशन अ.
स्त्रियाचे स्तनाचें आच्छादन क
रणारावस्त्र विशेष जासचोबी
असें झणतात ती. अ. पु.

कूर्मः कुत्सिता कीवा ऊर्मिर्वेगोय
स्यसः कूर्मः, कुत्सित किवा पृथ्वी
वेगची आहे वेग जाचतो. स.
कासव. अ. पु.

कूलं कूलयति तत्कूलं, तडागादि
कांचे आवरणस. आच्छादनक
रितें जें तें. कू. कूलधा. आवरण
अ. नदीचें वगैरे तीर अ. न.

कूबरः कुबत इति कूबरः, शब्द क
रितो जो तो. कू. कुड्धा. शब्द अ.
रथाच्या ज्या लांकडास घोडा वा
घितात तें. अ. पु.

कूकणः कूकेन अणतीति कूकणः,
कठें करून शब्द करणारा जो तो.
कू. अणधा. शब्द अ. करहु नावा
चापक्षि. अ. पु.

कूकलाशः कूकलासः कूकं
कंवालाशयतिलासपतीति वा कू
कलाशः कूकलासः, कंवाप्रत शो
भवितो जो तो. कू. कशाधा. २ ल
सर्था. शिल्पयोग अ. सरडा. अ. पु.

कूकवाकुः कूकेन गलेन वकीति
कूकवाकुः, कंठें करून प्रावणक
रितो जो तो. कू. वचधा. परिभाष
ण अ. कोमडा. उ. पु.

कूकाटिका कूकं अटतीति कूका
टिका, कंवाप्रत गमन करणारी
ह्य. तत्संसक्त असत्ये जीती. क.
अटधा. गति अ. मान आणिस

स्तक ह्यांच्या पाठीमागची संधि-
जास घांटी असें ह्याणतात ती.
आबं. स्त्री.

कृच्छ्रं हंनतीति कृच्छ्रं, सुख अथ
वा पोष यांचें छेदन करितें ह्या-शा
रीरास अतिपीडा देणारें जें तें. क.
कृतीया. छेदन अ. दुःख. २ सांत
पनादिक प्रायश्चित्त. अ. न.

कृतं कृत्यते स्म कृतं, अकारि वा कृ-
तं, करितें झालें किंवा करिजे लें
जें तें. क. कृतीया. छेदन अ. २
दुरुत्रया. करण अ. पुरें झालें.
२ केलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
३ कृतयुग. अ. न.

कृतपुरवः पुरवयुक्तः शरोपेन कृत-
पुरवः, अप्यस्त आहे पुरवयुक्त वा-
पा जाणें ती. स. बाणविद्यंत जो नि-
पुण तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कृतमालः कृतमालायस्य कृत-
मालः. केली आहे माला जाची
ती. स. राहव्याचें झाड. अ. पु.

कृतसुरवः कृतं सुरवनस्य कृतसुख-
कृतसु. संसृजत आहे सुरव जाचें
तो. स. विद्यादिकांत प्रवीण. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कृतलक्षणाः कृतं लक्षणं च स्य सः
कृतलक्षणाः, कृतस्य. प्रसिद्ध आहे
शौर्यादि लक्षण जाचें ती. स. विद्या
दिकानें जो प्रख्यात तो. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

कृतसापत्निका. कृतसापत्नि-
का सपत्न्येव सापत्निका, कृतासा-
पत्निका च स्याः सा कृतसापत्निका,
सपत्नीजीती सापत्निका केली आहे
सापत्निका जीसती कृतसापत्निका ती
सं. अनेक विवाहित स्त्रियांतील प-
हिली स्त्री. आ. स्त्री.

कृतहस्तः कृतोः स्यस्तो हस्तोस्य
कृतहस्तः, कृताभ्यास आहे हस्त
जाचा तो. स. बाणविद्यंत जो नि-
पुण तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कृतांतः कृतः अंतो विनाशो येन
सः कृतांतः, केला आहे अंत ह्या
नाश जाणें ती. स. प्रेतांचा राजा.
यम. २ सिद्धांत. ३ पापकर्म. अ. पु.

कृती कृतं कर्म प्रशस्तमस्यस्य कृती,
प्रशस्त आहे कर्म जाचें ती. त. पं-
डित. २ प्रवीण. वि. इन्. पु. न. र. स्त्री.

कृत् कृत्यते स्म कृत्, छेदिजे
लें जें तें. क. कृतीया. छेदन अ.

मृगादिकोचे-चर्म ई स्त्री -
कृत्तिवासाः कृत्तिर्वासोयस्थसकृ
 तिवासा , कृत्तिस्त्र-चर्म आदे वस्त्र
 जाने तो स महारेव स पु

कृत्यः कृत्यते इति कृत्य , धनादिके
 करून मेद करिजेतो जो तो कृ कृ
 तीथा छेदन अ धनादिके करून
 फितूर केलेला वि अ पु न आ स्त्री
 २ कार्य अ न

कृत्या करण कृत्यते वा कृत्या, करण
 जे ती अथवा छेदन करी जी ती-कृ
 डुरु अथा-करण अ २ कृतीथा-छे
 दन अ क्रिया ह्य-कर्म-१ तामस
 देवता विशेष आ-स्त्री

कृत्रिमधूपकः कृत्रिम आसीधूप
 श्रकृत्रिमधूप-सखर कृत्रिमधूपक
 कृत्रिम ह्य-केलेला जीधूप तो कृत्रि
 मधूप तो कृत्रिमधूपक तः अनेक
 पदार्थ मिश्रित करून केलेला धूप
 अ पु

कृत्यं कृत्यते इति कृत्य, परिपूर्ण हो
 इजे ते जे ते-कृ-कृतीथा-वेदनादि-
 अ सर्व-समग्र वि अ पु न आ
 वंत स्त्री

कृपणः कृपते कृपणतया विषयी-

क्रियत इति कृपण, कृपेला विष्
 यी भूत ह्य पाहिला असता कृपा
 उत्पन्न होते आ विषयी तो कृ कृ
 पया कृपा अ-दरिद्री वि अ पु न आ स्त्री

कृपा कृपणं कृपा, अनुरूपन जे ती
 कृ-कृपया-कृपा अ-दया आ स्त्री
कृपापाः कृपानुदनीति कृपाण ,
 कृपे ते नाश करितो जो तो कृ णुद
 था प्रेरण अ-रत्न ह्य-तलवार
 अ-पु

कृपाणी कृपामितीति कृपाणी, व
 -स्त्रादिकांला फादित्ये जी ती कृ-
 अपथा प्राणन अ-कातर-ई स्त्री

कृपालुः कृपालुति च्छीलो वा कृपालुः,
 कृपे ते ग्रहण करितो कि वा कृपा जाचा
 स्वभाव तो-कृ-लाया-आदान अ
 द्यालु-वि अ पु स्त्री-न

कृपीटयोनिः कृपीटजलचो निरु
 -सत्तिकारणं यस्मि स कृपीटयोनि,
 जल आदे उत्सत्ति कारण जाने तो
 स-अग्नि-इ-पु

कृमिः क्रामतीति कृमि, चक्र
 पाद निक्षेप करितो जो तो-कृ-कृ
 मुथा-पाद निक्षेप अ-क्रिडा-२ कु
 सरुड इ पु

कृमिकोशोत्थं कृमिकोशादुत्थं
कृमिकोशोत्थं, कीटशरीरापासून
जे उत्पन्न ते. स. रे. शी. मं. अ. न.

कृमिजं कृमिभिर्जन्यते कृमिजं.
कीटांनी उत्पन्न करिजे ते जे ते. कृ.
जनीया प्रादुर्भावः अ. कृष्णागरुच
दन अ. न.

कृमिघ्नः कृमिन्हंतीति कृमिघ्नः,
कृमितीं मारितो जो तो. कृ. हनधा
हिसाद्यर्थः वावडिगीचें झाड. अ.
पुच्छिगीं

कृशां कृष्यते स्म कृशां, तनूकृत स.
कृशा केले जे तें. कृ. कृशाथा. तनूक
रण अ. बारीक, सूक्ष्म. वि. अ. पु.
न आ. स्त्री.

कृशानुः कृष्यतीति कृशानुः, कृशा
होतो जो तो. कृ. कृशाथा. तनूकर
ण अ. अग्नि. उ. पु.

कृशानुरेताः कृशानौरेतो यस्य
स कृशानुरेता. अग्नीन्नावाचीं
आहे रेंत जें तें जाचे तो स. म.
हादं व. स. पु.

कृशाश्विन् कृशाश्वेन प्रोक्तं नट
स्रजमधीते कृशाश्वी कृशाश्वक
पीने जे प्रोक्तं नट स्रज त्यात अथ

यन करणारा जो तो. त. स्त्रीनेप
धारण करून नतंनादिक करणा
सानटवा. इन्. पु.

कृषकः विग्रहादिर्भवं कर्षकशब्दप्र
कृषिः कर्षणकृषिः, विलेरवनजेती
कृ. कृषिधा. विलेरवन अ. कृषिक
मं इ. स्त्री.

कृषिकः विग्रहादिकर्षकशब्दाप्र
माणे असून कृषिकर्माने उपजी
वन करणारा. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिगीं.

कृषीचलः कृषिरस्थास्तीति कृषी
चलः, कृषिकर्म आहे जासती
त. कृषिकर्मानें उपजीवन करणा
रा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कृष्टं कृष्यते स्म कृष्टं, कर्षणकेलेलें
जें तें. कृ. कृषिधा. विलेरवन अ.
नागरलेले शेतवर्गेदें. वि. अ. पु.
न. आवं. स्त्री.

कृष्टिः कर्षतीति कृष्टिः, पांडित्या
ने इतराचे कर्षण करितो जो तो
कृ. कृषिधा. विलेरवन अ. पांडित
इ. पु.

कृष्ठाः कर्षति शत्रुनिति कृष्ठाः,
शत्रुते कर्षण करितो ह्य. त्यानें

आकर्षण करितो जो तो. ह. कृष
धा. विलेखन अ. विष्णु. २ रुष्णा
मकदेव. ३ पांडवांतो ल अर्जुन. अ
पु. ४ काका. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
मिश्र. अ. न.

रुष्णालोहितः रुष्णामिश्रितो
लोहितः रुष्णालोहितः, रुष्णामि
श्रित जो लोहित वर्ण तो. स. रुष्णा
वर्णमिश्रित जो आरक्त वर्णाचा
रंग तो. जां वका वगेरे रंग. वि. अ.
पु. न. आव. स्त्री.

रुष्णाकर्मन् रुष्णाकर्मास्वरुष्णा
कर्मा, रुष्णा ह. निघ आहे कर्म-
जाचे तो. स. पापकर्म करणारा.
वि. अ. पु. न. ई. स्त्री.

रुष्णावर्त्मा रुष्णाधूमोवर्त्मास्ये
तिरुष्णावर्त्मा, रुष्णावर्णजोधूमतो
आहे मार्ग जाचा तो. स. अग्नि. अ. पु.

रुष्णापाकफलः रुष्णापाकफलं
पुस्यसा रुष्णापाकफलः, पा
ककाली रुष्णावर्ण आहे फल जा
चे तो. स. कर वजाचे साड. अ. पु.

रुष्णावृत्ता रुष्णावृत्तयस्याः सा
रुष्णावृत्ता, रुष्णावर्ण आहे वृत्त
स. प्रसवबंधन जीचे ती. स. पा
डलीची वेल. आ. स्त्री.

रुष्णाफला रुष्णाफलं यस्याः सा
रुष्णाफला. रुष्णावर्ण आहे फ
ल जीचे ती. स. बावचीचे साड.
आव. स्त्री.

रुष्णाशारः रुष्णाश्रासौशारश्च
रुष्णाशारः, रुष्णावर्णपुक्त जो शा
र ह. कबूर वर्णता द्विशिष्टे जो तो.
स. रुष्णामृग. अ. पु.

रुष्णाभेदी रुष्णो न वर्णेन भेदी
स्याः रुष्णाभेदी; रुष्णावर्णाने आ
हे भेद ह. ओळख जीची ती. स.
कुटकी. ई. स्त्री.

रुष्णासारः विग्रहादिसर्व रुष्णा
शार शब्दाप्रमाणे.

रुष्णाला रुष्णावर्णालातीः
तिरुष्णाला; रुष्णावर्णाते ग्रहण
करिते जी ती. ह. रुष्णा. आदा
न अ. गुजा. आ. स्त्री.

रुष्णा रुष्णावर्णोऽस्यस्या इति रु
ष्णा, रुष्णा ह. काका आहे वर्ण
जीचा ती. त. पिपळी. आ. स्त्री.
रुष्णािका रुष्णावर्णिका, रु
ष्णावर्णजीनीच रुष्णािका, त. रु
ष्णासर्पपहा. काकी मोहरी. आ. स्त्री.

कैकरः कैमूर्ध्निदृष्टिकर्तुंशीलम्,
स्यकैकरः, मस्तकान्चेरार्थी ह्य. वर
दृष्टिकरण्याचा आहे स्वभाव जा
चा तो. क. दुह्युधा. करणअ.
रूपाणा ह्य. कैरा. वि. अ. पु. न. आ
वं. स्त्री.

कैका कैमूर्ध्निंकायते इतिकेका,
मस्तकान्चेरार्थी ह्य. वरमान करु
न शब्द करणारी जी मयूराची.
वाणी ती. क. कैधा. शब्द अ. सो
राची वाणी. आ. स्त्री.

कैकी कैकात्यस्यकैकी, कैका-
संज्ञक वाणी आहे जास तो. तमो
र. इन्. पु.

कैतकी कैतयतीतिकेतकी, रोगा
पनथन करित्ये जी ती. क. कित
धा. रोगापनथनादि अ. कैगदी
चें झाड. इ. स्त्री.

केतनं कित्यतेज्ञायतेनेनकेतनं,
स्वाम्यादिक जाणितेने जेणे तें.
क. कितथा. ज्ञान अ. निशाण. २
कार्य. ३ आमंत्रण. ४ राहण्याची
जागा. अ. न.

केतुः गयते इतिकेतुः, ग्रहंय
जादि कालीं पूजिते तो अथवा

उच्चत्वाने प्रसिद्ध जो तो. क. चा
युधा. पूजादि अ. नवग्रहांतील
एक ग्रह. २ पताका. उ. पु. को. रो
ग. शत्रु. उत्यात वगैरे.

केदरः केदृणातीतिकेदरः, कल
उदकादिक त्यान्चेरार्थीं विदीर्ण हो
तो ह्य. व्यापारोपयोगी होतो जीवो
क. दृधा. विदारण अ. व्यवहार
पदार्थ. अ. पु.

केदारः केनजलेन दार्येत इतिके
दारः, जलें करून ह्य. जलवें पुल्या
नें विदीर्ण होतो जो तो. क. दृधा.
विदारण अ. क्षेत्र ह्य. शेत. अ. पु.

केनिपातकः केजलेनिपातोप
स्यसः केनिपातकः, जलामध्ये
आहे निपतन जाचें तो. स. नोंके
चें सुकाण. अ. पु.

केयूर केबाहुशिरसियोतीतिके
यूर, बाहुच्या मस्तकां शोभने
जें तें. क. युधा. मिश्रणादि अ.
बाहुवटे, वाजु वंद इत्यादि. अ. न.

केलिः केलनंकेलिः, कीडन जें
ती. क. किलधा. कीडन अ.
कीडा ह्य. खेळ. इ. पु. ईका
संत. स्त्रीलिंगी.

केवलं केवते इति केवलं, निश्चयरूपा
 र्थी गहते जैतेः क. केवलाः सेवन आ-
 निश्चित, निर्णानि अथ उ. केवलं यूर्स
केवलः केशि रसि वलतीति केवलः, स
 स्तकाचेटा र्थी जीवम रुभितो स सर्वा
 नपेसले करून अथवा पूर्णतेर्न वा
 गतो जो तो. क. बरुधा. प्राणन अ. अ
 सहाय. २ संपूर्ण. वि. अ. पु. न. आ.
 वं. स्त्री

केशः क्लिश्यते इति केशः, बंधन रुभि
 जेतो जो तो. क. क्लिषथा उपतापादि
 अमस्तकाचे केशः. २ वाळांनाचाची -
 औषधि. अ. पु.

केशहस्तः केशानां हस्तः केशहस्त
 केशांचा जो हस्त स. समूह तो. स.
 केशपाश. अ. पु.

केशपक्षः पक्षयतीति प्रहः केश
 नांपक्षी वंदं केशपक्षः, परिग्रह क
 रितो जो तो पक्ष केशांचा जो पक्ष
 स समूह तो स. केशसमुदाय -
 अ. पु

केशपर्णी केशः पर्णान्यस्या इति
 केशपर्णी, केशशुक्त आ हेत पर्णे
 स. पाने जीर्णीती. त. औषधि वि
 शैक. इ. स्त्री

केशपाशः पाशपत इति पाशः, केश
 नांपाशः केशपाशः, बांधिजेतो जो
 तो पाश केशांचा जो पाश स. समू
 ह तो स. केशसमूह. अ. पु.

केशपाशी केशानां मल्पः पाशः केश
 पाशी, केशांचा जो अल्पपाश स.
 बंधविशेष तो. स. शौंडो इ. स्त्री.

केशरः कंजलेशी र्यंत इति केशरः,
 उदकाचे बाची विशारणा स. भाश पा
 वतो जो तो. क. मूधा. हिंसा अ. पु
 पंदेपु. अ. पु. न. २ उंडणीचे झाड
 अ. पु.

केशरी केशनां वायुनाशी र्यंत इति केश
 शरी. तेसंति च स्येति केशरी, वायू
 नां शिथिल होणारे आहेत केशः,
 जाचे तो त सिह. इच्. पु.

केशवः कश्च ईशश्च केशी तो पुत्र
 त्वेन पौत्रत्वेन च यस्य सः केशव,
 क. स. ब्रह्म देव आशि ईश स. शि
 व हे आहेत पुत्र पौत्रत्वे करून -
 जाचे तो. स. विष्णुनामक देव. अ
 पु. २ जाचे केश नांगले आहेत तो
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

केशवेशः केशानां वेशः केशवेशः,
 केशांचा जो रचना विशेष तो. स. के

शचंधरचना. अ. सु.

केशिकः प्रशस्ताः केशाः संत्यस्यके
शिकः, प्रशस्त आहेत केश जाचे तो.
स. उत्कृष्ट केशांना पुरुष. वि. अ. पु.
न. आ. र्शी.

केशिनी केशाः संत्यस्येति केशिनी,
केश आहेत जीस ती त. चौरचढीना
वाची औषधि. ई. स्त्री.

केशी विग्रहादि केशिकशब्दाप्रमा
णं. इ. पु.

कैसरः केजले सरतीति कैसराः सं
त्यस्येति वा कैसरः, उदकाचे वार्ध्या
गमन करितो ह. प्रसार पावतो जो
तो. अथवा कैसर आहेत जास तो
ह. सूधा. गति. अ. २ त. पुष्परेणु. अ.
पु. न. २ उडणीचे झाड. ३ वरुळी
चे झाड. ५ नागचांफा. अ. पु.

कैसरी कैसराः स्कंधवालाः संत्यस्य
कैसरी, स्कंधवाल ह. स्कंधप्रदेश
केश आहेत जास तो. त. सिंह. इ. न.
सुहिर्गी.

कैटभजित् कैटभमजैपीदितिके
टभजित्, कैटभासुराप्रत जिंकि
ता शाला जो तो. ह. जिपा. जय. अ.
विष्णु. त. पु.

कैटर्यः कैटनंकेटंकेटरातिददाती
तिकैटर्यः, अतितिकृत्वास्तव त्रा
सदेते तं केट केटांते देतो जो तो कै
टर्य. ह. राधा. दान. अ. कुंभ्याचे झा
ड. अ. पु.

कैडर्यः विग्रहादिसर्वकैटर्यशाग्र
कैतवं कितवस्य कर्मकैतवं, अक्ष
धूर्ताचे किंवा दांभिकाचे जे कर्म ते.
त. कपट. २ घूत ह. फाशांचा वगैरे
स्वेळ. वा. न.

कैदारं कैदारणांसमूहः कैदारं, हे
शांचा जो ससुदाय ते. त. शीतांजा
समूह. अ. न.

कैदारकं विग्रहादिसर्वकैदारशा
प्रमाणं.

कैदारिकं विग्रहादिसर्वकैदारिक
शब्दाप्रमाणं.

कैदार्यं विग्रहादिसर्वकैदारिकशब्द
प्रमाणं.

कैरवं कैरवस्य हंसस्येदं प्रियं कैरवं,
हंसाला जे प्रिय ते. त. शुभ्र कमल.
अ. न.

कैलासः केजलेला सोलसनमस्य
कैलासः स्फटिकः तस्यायं कैलासः
जलाचे वार्ध्या आहे शीमा जाची अ

साओ स्फटिक तत्संबंधीजो तो त
कैलासपर्वत अ.पु.

कैवर्तः केजलेवर्ततेइतिकैवर्ता म-
त्स्यस्तेषामयंकैवर्तः, जलचिंथार्थी
राहंगारे जेमत्स्य तत्संबंधीजो तो-
त. मासे मापणारा कीळी. अ.पु.

कैवर्तमुस्तकं. कैवर्तिसुस्तकं
कैवर्तानां जातिः कैवर्ती कैवर्त्यामु-
स्तकं कैवर्तिसुस्तकं, भिलांचीजी
जाती ती कैवर्ती तत्संबंधीजें सुस्त

क ह्य नागरमोथा तें. स. जलमु-
स्तानावाची वनोपधि. अ. न.

कैवर्तीमुस्तकं विश्वहादिसर्वकै-
वर्तमुस्तकशब्दात्.

कैवल्यं कैवल्यभाषः कैवल्यं,
बंधविरहित कैवलजो मुक्तीचा
भाव तें. त. मोक्ष. अ. न.

कैशिकं केशानांसमूहः कैशि-
कं, केशानांजोसमुदायतो-
त. केशाणुश. अ. न.

कैश्यं विश्वहादिसर्वकैशिकश-
ब्दात्प्रमाणे.

कोकः कोकतेइतिकोकः, बारवार
शब्दग्रहण करितो जो तो. कू. कु-
कधा. आदानादिअ. लांडबाजा

वाचाभृग. चक्रवाक पक्षी. अ.पु.

कोकनदं कोकांश्चक्रान्दत्तित
लोकनदं, चक्रवाकंप्रत आनंदा
ने अच्यक्तं शब्द करितें जें तें कू-
णदधां. अच्यक्तशब्द अ. तागडें क
मलः अ. पु. न.

कोकिलः कोकतेइतिकोकिलः, म
पुरशब्द करितो जो तो. कू. कुकधा.
आदानादिअ. कोकिलभामक पक्षि-
अ.पु.

कोकिलाक्षः कोकिलवदक्षिच्यस्य
कोकिलाक्षः, कोकिलाच्यानेत्रा सा
रखें आहे अक्षिह्य. पर्वजासतो
स. जास कोकसंदा तालिम रशान्या
ने बीज कोलिस्ता असें झपातात
ती. वनोपधि. अ.पु.

कोटयं कुटनंकोटः कोटंसातीति कोट-
रः, कोटिल्यातें देतें ह्य. कोटिल्या
तें स्थित जें तें. कू. राधा. दानअ.
हस्ताचीदोल. अ. पु. न.

कोटवी कोटनंकोटः कोटंकोटिल्यं
वातीति कोटवी, कोटिल्याप्रतजा
णारीजीती. कू. कुटया. कोटिल्यअ.
नग्न स. नागची बायको. ई. स्त्री.
कोटिः कोटी कोटतेइतिकोट

चतेइतिचाकोटिः कोटी, छेदनक
रित्ये अथवा संताप करित्ये जीती-
कः कुट्टाः छेदनादिक्रमः धनुष्या
'चें शोवट' २ तरवारीचें अग्र ३ उत्त-
'फें' ४ एक संख्या ३ २ ई. स्त्री.

कोटिचर्चा कोटिभिरश्रेयैर्वर्षतीतिको
टिचर्चा, अग्रभागांनीं वृष्टि करित्ये
जीती. कः वृषुंथाः सेचन अ. जीस
सृष्टापिंडक असें ह्यणतात ती व
नौपथी. आ. स्त्री.

कोटिशः कोटीशः कोट्याकोटि
ना अग्र्येण श्यतीति कोटिशः, अ
ग्रानिं भूमि सिदारण करितो जीतो.
कः शोधाः तनूकरण अ. डिफळें फो
उण्याचा मुद्दर जास कुवळ डिफ
ळ असें ह्यणतात ती. अ. पु.

कोट्टः कुट्यतइतिकोट्टः, संतप्तक
रिजेतो जीतो. कः कुट्टाः प्रताप
न अ. जाशाहरास तटवरसंदनुअ
सत्यानें शबूला प्रवेश करण्यास-
करीण असें शहरं. अ. पु.

कोट्टवी कोट्टनंकोट्टं कोट्टंवातीति
कोट्टवी, प्रतपन ह्य. संताप लाते
देत्ये जीती. कः वीथाः गत्यादि अ.
नग्न वाचको. ई. स्त्री.

कोट्टारः कुट्यतइतिकोट्टारः, छेदि
जेतो ह्य. धनुष्य शंभर्दानें भाशा पाव
तो जीती. कः कुट्टाः छेदन अ. श
हरांतीळ विहीर. अ. पु.

कोट्टः कुंठतीतिकोट्टः, आलस्योत्सा
हन किंवा मति प्रतिघात करितो जी
तो. कः कुनिधाः आलस्यारिक अ.
कोट्टभावाच्चारोग. अ. पु.

कोणः कुण्यते अनेन कुणस्यनेन वा
कोणः, शब्द अथवा प्रतिधनि दे
इजेतो जेणें अथवा शबूला आंम
भित्तें करिजेतो जेणें तो. कः कुणा
शब्दादिक्रमः सासंगीवाजविण्या
'चें काष्ट ह्य. कमटी २ कोंपरा ३ त
लवारीचें टोंक. अ. पु.

कोणपः कोणपातिमिबतिवाकोण
पः, कोण ह्य. मृत शरीर त्यातें रस
ण करितो अथवा पानू करितो जी
तो. कः पाथाः रक्षण २ पान अ. श
क्षस. अ. पु.

कोट्टं कोतीतिकोट्टंशः सः दंतीः
स्वकोट्टं, वैष्णवा आहे दंढ जास
तें. कः कुधाः शब्द अ. धनुष्य अ न

कोट्टचः केंवनासुनाद्रवतीतिकोट्टचः,
वापूनें अथवा उदकानें प्रक्षयोपयो

गीहीतो जोतो. क. दुधा. गतिअ.
हरीक नावाचै धान्य. अ. पु.

कोपः कोपनेकोपः, कोपणेंजें
तै. क. कुपया. क्रोधअ. क्रोध.
अ. पु.

कोपक्रमः कस्यउपक्रमः कोपक्र
मं, ब्रह्मदेवाचा जो उपक्रम ह्य.
ह्यनें प्रथमं ज्ञात तै. स. ब्रह्मदे
वानें पूर्वीं जाणलेला लोक. अ. न.
उ. कोपकर्मलोकः

कोपज्ञं कस्यउपज्ञाकोपज्ञं, ब्रह्मदे
वाची उपज्ञा ह्य. त्यानें प्रथमं ज्ञात
प्रजा. स. ब्रह्मदेवानें अगदीं पहि
ल्यानें केलेला प्रजा. अ. न. उ. को
पज्ञप्रजा.

कोपना कुप्यतितच्छीलाकोपना,
क्रोधआहं स्वप्नावजीवाती. क. कु
पया. क्रोधअ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

कोपिन् अवश्यं कुप्यतीतिकोपीः
अत्यंत प्रकुपित होतो जोतो. क. कु
पया. क्रोधअ. रागीट. वि. इन्. पु.
न. इ. स्त्री.

कोमलं काम्यतेइतिकोमल, इ-
च्छिजेतेजें तै. क. कमुया. कतिअ
मृड. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कोयष्टिकः कंजळंयष्टिनिवास्य
कोयष्टिः सएवकोयष्टिकः, जल-
आहे यही प्रमाणें जीवनाधारजा
सतो स. पक्षिविशेष. जासकों
टा असें ह्याणतात तो पक्षि. अ. पु.

कोरकः कुरतीतिकोरकः, संश्लि
ष्ट ह्य. जमलेला असतो जोतो. क.
कुलधा. संस्थानअ. अथवा कुरधा.
शब्दअ. पुष्याचाकळा. अ. पु.

कोरंगी कुरतीतिकोरंगी, शब्दक
रितें जीती. वृत्त्यादिक कोरकशब्दा
प्रयोगें. सूक्ष्म इत्वाची. इ. स्त्री.

कोरदूषः कोरंशब्दं दूषयतीतिको
रदूषः, शब्दविनाश करितो जोतो.
क. दुषधा. वैकृत्यअ. हरीक. अ. पु.

कोलः कुततिकोलतीतिवाकोलः, पुरपुर
श्च करितें अथवा पूचन किंवा कस्यु
त्यादन करितें जें तै. क. कुरधा. श
ब्दअ. २ कुलधा. संस्थानादिकअ
इंकर. अ. न. २ लहाननीका. अ. पु.
३ बोरीचें फळ. अं. न.

कोलकं कोनतीतिकोलकं, महान
समर्थां मुखसंश्लिष्ट करितें जें तै.
क. कुलधा. संस्थानअ. कंकोक.
२ मिरिं. अ. न.

कोलदलं कोलस्वेदलंयस्यतलो
लदलं, कोलाप्रमाणं ह्य.सूकरांग
सदृशं सतेजदलं ह्य.अवयवजा
नेतै. स. सत्वासिकद्रव्यविशेष.
जास नस्वला असें ह्यणतातनें.
अ.न.

कोलंबकः कोलंतीति कोलंबकः,
कार्यसमर्थं होतो जीतो. क. कुल
धा. संस्थानादिअ. तारानाहींत
असीधीणा. अ.पु. १. १. १.

कोलवल्ली कोलइववल्लीकोलव-
ल्ली, अति लहानं कोल ह्य.सू.
कर त्या प्रमाणं जीवह्यती. स.
गजपिंपळी नावाची औषधि. ई. स्त्री

कोला कोलिः कीली कोलति
घनीभवतीति कोलिः, घनीभूत
होत्ये जीती. क. कुलधा. संस्था
नादिअ. वीरीचा दृश. आ. स्त्री. २
इ. स्त्री. ३ ई. स्त्री.

कोलाहलः कोलान् सूकरानाहंति
घासयतीति कोलाहलः, सूकरां
ला वास उत्सन्न करितो जीतो. क.
हनधा. हिंसा अ. बहुतांतीं केलेला
अस्पृशब्द. अ.पु.

कोविदः कौतिल्यमादीनि विदुःचे

तीतिविदः कौर्वेदस्यविदः कोविदः,
पर्यादि सांगणारा जी वेद त्याचा जी
जाणणारा तां. क. कुधा. शब्दअ. २
विदधा. ज्ञानअ. पंडित. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

कोविदारः कुंभूभिर्विदारयतीति
कोविदारः, कुंभूभिर्विदारण करि
तो जीतो. क. ह्यधा. विदारणअ.
कांचनाचें झाड. अ. पु.

कोशः कुशयते कुशयतिचाकोशः, सं
श्लिष्ट करिजेतो ह्य. जमविजेतो
अथवा संश्लिष्ट होतो जीतो किंवा
संचद्र होतो किंवा घुतिमान जीतो.
क. कुशधा. संश्लेपादिकअ. धन
समूह. २ कुडजल. ३ तरवारीचें मे
ण. ४ शपथ. ५ पदस्यादिकांचें अर्थ.
६ जायफळ. ७ सोने रूपें. अ. पु. न.

कोशाफलं कोशेफलमस्यकोशाफ-
लं, कोशाचेवारीं आहे फल जावें
तें. स. कंकोळ. अ. न.

कोशातकी कोशमततीतिकोशा
तकी, कोशाप्रतयमन करित्ये ह्य.
कोशयुक्त फलवती जीती. क. अत
धा. ज्ञातत्यगमनअ. पढवळी. पौं
सादी. दोडकी इत्यादिक. ई. स्त्री.

कोषः कुप्यते इति कुष्णातिनिष्क्रम
 स्यादिति वा कोषः, निष्कर्षण करि
 जेतो ह्य. मग्न करि जेतो अथवा न
 ह् होते हैं स्रवणादिक द्रव्य जापा
 सून तो. ह. कुप्या. निष्कर्ष अ. प
 स्यादिकांचें अंठें ह्य. कवड. २ दिव्य
 शपथ विशेष. अ. पु. नं.

कोष्ठः कुप्यते इति कोष्ठः, निष्कोषण
 करि जेतो ह्य. संमार्जनादिकाने -
 सच्छ करि जेतो अथवा औषधादि
 काने व द्रव्यादिकाने सच्छ व रदि
 गत् करि जेतो जो तो. ह. कुप्या.
 निष्कर्ष अ. गृहाभ्यंतर. २ कीटा.
 ३ कोठी. अ. पु.

कोष्ठां ईशदुष्णं कोष्ठां, किं चित्तु जे
 उष्णतें. स. चत्किंचित्तु उष्ण. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौकुटिकः कुकुटीपरयतीति -
 कौकुटिकः, कौटिल्यातें करितो -
 अथवा विचार पूर्वक दूर दृष्टि देऊ
 न पाहतो जो तो. जास दूर दर्शादि
 षतात तो. त. कपटी. २ दूरनज
 र हेणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौचदारपाः कौचस्य दारपाः कौ
 चदारपाः, कौच पर्वताना जो दाम

ण ह्य. विदारण कर्ता तो. स. कार्ति
 कसायी. अ. पु.

कौक्षेयकः कुक्षीभवः कौक्षेयकः,
 कुक्षी ह्य. कोशरूपीमेण त्याचे दार्घी
 जो भव ह्य. गहणारा ती. त. तरवा
 र. अ. पु.

कौटतस्तः कुट्यांभवः कौटः सचा
 सेतितस्तस्य कौटतस्तः, कौट ह्य. नि
 रंतर घरीं गहणारा असा जो तस्त
 तो. स. कोणेकान्वा अंकित नचे अ
 सा जो सतार तो. अ. पु.

कौटिकः कुटेनसृगादिवंधनबंधेण
 चरतीति कौटिकः, सृगादिवंधनसं
 न्नें करून संचार करतो जो तो. त. सृ
 गादिक मारून त्यांचा मांस विक्रवा
 नें उपजीवन करणारा. अ. पु.

कौडविकं कुडवस्वबापः कौडविकं,
 कुडवमानधान्य परंप्रधान्ये जें ह्ते
 तें. त. कुडव परिमित धान्याचें
 शेत वगैरे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौषापः कुषापसंभ्रमस्यसिंहं शील
 मस्येति कौषापः, शव भक्षण कर
 घ्याचा आहे सभाब जापा तो. करा
 सस. अ. पु.

कौतुकं कुतुकमेव कौतुकं, कुतुक

जें तेंच कौतुक. त. आश्रय. अ. न.
कौतूहलं हलतीतिहलं कुत्ताहलं
 कौतूहलं, विलेसन करितो जी तो
 हल कुतूहल. चर्मपाव तत्संबंधीं-
 जेंहल ह. चर्मवेहित प्राणिमाषा
 वें आश्रय. स. कौतुक. अ. न.

कौलस्थानं कुलिस्थानां भवनं क्षेत्रं
 बं कौलस्थानं, कुलिस्थाचें जें शे
 त तें. त. कुलिद उत्पन्न करण्या
 ची जागा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौद्रवीणां कौद्रवाणां भवनं क्षेत्रं कौ
 द्रवीणां, कौद्रवाचें जें क्षेत्र तें. त.
 हरीक उत्पन्न करण्याची जागा.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौंतिकः कुंतः प्रहरणमस्य कौ
 तिकः, कुंत ह. फाला आहे आ
 शुपजाचें सो. त. फाल्यानें लटाई
 करणारा फालेकरी. अ. पु.

कौंती कुंतिमुदेशेषु भवा कौंती, कुं.
 तिदेशाचे गर्भां जी उत्पन्न ती. त.
 स्रगंधिद्रव्य विशेष जास रेषु बी
 ज असें ह्मणतातनी. ई. स्त्री.

कौपीनं रूपपतनमर्हतीति कौपी
 नं, रूपपतनाहं ह. रूपामण्यं प
 उण्यास जी योग्य अथवा संतारा

दिकांत पाडण्यास जें योग्य तें. त.
 लंगोरी. २ उपस्थ, गुह्य. अ. न.

कौमुदी कुमुदानां इयं कौमुदी, कु
 मुदं ह. कैरवें तत्संबंधी जी ती. त.
 चंद्रिका. ई. स्त्री.

कौमोदकी कौमोदकः कुमोदक
 स्तस्येयं कौमोदकी, पृथ्वीचा जो ह
 र्षक विष्णु त्याची जी आयुधं स्त्री
 ती. त. गदा. ई. स्त्री.

कौलरिनेयः कुलटायाः अपत्यं-
 कौलरिनेयः, भिक्षार्थं दुसऱ्याचे
 घरीं जाणारी जी पतिव्रता तीचा जो
 पुत्र तो. त. भिक्षामागणाच्या पति
 व्रतेचा पुत्र. अ. पु.

कौलटेयः कुलटाया अपत्यं कौल
 टेयः, शीलादिहीन स्त्रिचेचा जो
 पुत्र तो. त. व्यभिचारिणी वापकें
 चा मुलगा. अ. पु.

कौलटेरः विग्रहादिसर्वं कौलटे
 रं यज्ञात्प्र.

कौलीनं कुलीनस्य कर्मभावो वा
 कौलीनं, कुलीनाचें जें कर्म किंवा
 धर्म तें. त. कुलीनता. २ पशु पक्षी
 सर्प इत्यादिकांचें सुद्ध. ३ लोकाप
 वाद. अ. न.

कौलेयकः कूलसवः कौलेयकः,
शकुलाचेवायीं जो भव ह्। उत्पन्न
तो न. कृ. आ. अ. पु.

कौशिकः कुशिकस्यापत्यं पुमान्
कौशिकः, कुशिककषीचें जे अप
त्यतें न. विश्वामित्र. २ इंद्र. ३ गा
रुडो. ४ घूरुपही. ५ गुग्गुलु. वृह.
अ. पु.

कौशेयं कौशेयं संभूतं कौशेयं, ह
मिकौशाचेवायीं जे उत्पन्नतें न.
कि. उपाचा अपान द्वारा पासून
निघालेल्या रेशेमाचें वस्त्र. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

कौस्तुभः कुंभुवंस्तुभ्यातीति कु
स्तुभः तत्रभव. कौस्तुभः, घूमी
तें प्रतिबंध करितो जोतो कुस्तुभसं
स्तुद्राचेवायीं जो उपन्न तो न. विष्णु
चामणि. अ. पु.

ककचः कइति कचति ककचः,
अथाप्रकारेण ककच शब्द करितो
जो तो ह्. कचधा शब्द अ. लां
कूड चिरण्याचे शस्त्र ज्यास करव
त असें ह्। णतानतो अ. पु. न.

ककरः कइति शब्द करणशीलः
कइति करोतीति वा ककरः, कृपा

प्रकारेण ककच शब्द करण्याचा जाचा
सभाव तो. किंवा ककचसा शब्द करि
तो जो तो ह्. कृ. कृ. अ. अ. अ. पु.
करेहु नावाचा पक्षि. २ कारवीचा
वृह. अ. पु. अ. पु.

कतुः किरते इति कतुः, परलोकसा
धनार्थं करिजेतो जो तो. ह्. कृ. कृ. अ.
धा. करण अ. यज्ञ. उ. पु.

कतुधंसी कतुधंसपतीति कतुधं
सी, यज्ञाचा नाश करवितो जो तो.
ह्. धंस्त्रा अवलंसन अ. महादे
व. इन्. पु.

कतुमुक् कतुमुं कइति कतुमुक्,
यज्ञाचा वाषीं भोजन करितो जो तो.
ह्. मुजधा. अभ्यवहारादि अ. देव.
अ. पु.

कथनं कथयंतं तत् कथनं, हिसन
करिजेतें जें तें. ह्. कथया. हिसा अ
वध. अ. न.

कंदनं कंयत इति कंदनं, अन्यो
न्यस्पर्शं ककच जें आह्वान तें. ह्.
कदिधा. आह्वानादि अ. चौध्यांचा
आक्रोशपूर्वक शब्द. २ रोदन. अन.

कंदितं कंदनं कंदितं, रोदन जें तें.
ह्. कदिधा. रोदनादि अ. स्तुर्णें. अ. व

क्रमः क्रमणभवत्त्वेन क्रमः, क्रमण ह्य. पर्यायाचरण होते जेणे तो. ह. क्रमुधा. पादविक्षेपअ. अनु-क्रम. २ नियोगशास्त्रं. अ. पु.

क्रमुकः कामतीतिक्रमुकः, पादविक्षेप करितो ह्य. सव्यक्तपर्व पर्वानीं रादत जातो जो तो. ह. क्रमुधा. पादविक्षेपअ. नागडा लोध २ पावसा पिपळ. ३ सपारीचें झाड. आस पौपळ असें ह्यणतात तो. अ. पु.

क्रमेलकः कामतीतिक्रमः इलती ती इल. क्रमआसी इल अथ क्रमेलः स एव क्रमेलकः, उल्लु ए पादविक्षेप करितो असा जो गमन करी तो क्रमेल तीच क्रमेलकत. उ. द. अ. पु.

क्रयविक्रयिकः क्रयविक्रया-ण्यां जीवतीतिक्रयविक्रयिकः, क्रयविक्रयें करून जीवन करितो जो तो. त. क्रयविक्रयानें उपजी. विका करणारा उदमी. अ. पु.

क्रयिकः क्रयेण जीवतीतिक्रयिकः, क्रय ह्य. विकृत घेणें नेणें करून जीवन करणारा. त. विकृत.

घेणारा. अ. पु. ई. स्त्री.

क्रय्यं कीयते इति क्रय्यं, लोकविकृत घेवोत ह्यणून बेरले जें तें ह. डुकी अथ व्यविनिमये विकारवयाचें वस्तु. वि. अ. पु. न. आचं. स्त्री.

क्रय्यं क्लय्यते स्म क्रय्यं, सक्षिजेतें जें तें. ह. कुड्या गति अ. गांस अ. न.

क्रव्याद् क्रव्यं मांसमतीतिक्रव्याद्, मांस भक्षण करिजेतो जो तो. ह. अद्धा. भक्षण अ. राक्षस. ह. पु.

क्रव्याद् क्रव्यं आममांसमतीतिक्रव्याद्, हिरवें मांस खातो जो तो. ह. अद्धा. भक्षण अ. राक्षस. अ. पु.

क्रायिकः क्रीणातीतिक्रायिकः, द्रव्यात्वी अदलावदली करून घालवेतो जो तो. ह. डुकी अथ व्यविनिमये अ. विकृत घेणारा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्रिमिः विग्रहादिसर्वं क्रमिशः प्रक्रिया करणां क्रियते; नचावाक्रिया, करणां किंवा करिजेतें जीणें करून ती. ह. कृत्र्या. करण अ.

रोगादिकोची चिकित्सा. २ कर्म. को-
आरंभ प्रायश्चित्त. निष्कृतिशयश्चि-
त्त. शिक्षा. पूजन. संप्रधान. विचार
उपाय इत्यादि. आ. स्त्री.

क्रियावान् क्रियास्यासीति क्रियावा-
न्, क्रिया आहं जास तो. न. कर्मा
विषयीं जो उच्युक्त तो. वि. त्. पु. न.
ई. स्त्री.

क्रीडा. क्रीडनं क्रीडा, विहरणजें ती.
कृ. क्रीडुया. विहारअ. ज्यांत पु-
ण्यसाधन नाहीं असा निज रमण्य
वा घृतादिक रवेक. २ बालकाची ली-
ला. आ. स्त्री.

कुडू. कुञ्चतीति कुडू, कौटिल्य
पावती किंवा नम्रतेनें असतो जो
तो. कृ. कुञ्चया. कौटिल्यादिअ.
पक्षिविशेष. जास कुरकुंचा असें
ह्मणतात ती. ई. पु.

कुपू. क्रोधमं कूपू, क्रोधजें तें. कृ.
कुपया. कोपअ. क्रोध, कोपध्. पु.
कुष्टं क्रोधनं कुष्टं, रोदनजें तें. कृ.
कुशाया. रोदनादिअ. रुदित, रुड
णें. अ. न.

कूरः कृततीति कूरः, नाशकरितो
जो तो. कृ. कृतीया. उदनअ. क

शीणस्वभावाचा. २ निर्दय. ३ भयं
कर. ४ घातुक. ५ द्रोह करणयाचा
स्वभावाचा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्रेतव्यं क्रेतुं योग्यं क्रेतव्यं, विक-
त घेण्यास जें योग्यतें. कृ. दुःक्रीम्
धा. द्रव्यविनिमयअ. स्वरेदी कर
ण्याचें वस्तु. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्रेयं विग्रहादि सर्वं क्रेतव्यं प्र.

क्रीडः कुडनं कुडत इति वाक्यः,
घट्ट आहं अंग जाचें तो. किंवा द
दतर होइ जेतें जें तें. कृ. कुडया.
बनसादिअ. दुकर. अ. पु. २ वदा
स्थल. अ. न. आ. स्त्री.

क्रोधः क्रोधनं क्रोधः, क्रोपणं जें तो.
कृ. कुपया. क्रोपनअ. क्रोपह्. रा
य. अ. पु.

क्रोधनः क्रोधनशीलः क्रोधनः,
क्रोपशील जो तो. कृ. कुपया. क्रो-
पअ. सवीद. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्रोष्टा क्रोशतीति क्रोष्टा, आक्रो-
श करितो हा. मोक्षानें ओरडतो
जो तो. कृ. कुशाया. आक्षानादि.
अ. कोल्हा. क. पु.

क्रोष्टविन्ना क्रोष्टिर्विन्ना क्रोष्टु-
विन्ना, क्रोष्टनीं ह्य. संख्यानें जी

विन्ना ह्य लब्ध किंवा ज्ञात ती. स.
दुवला नावाची वनोपधि. जिला -
पिठवण असें ह्यणतात ती. आ.
स्त्रीलिंगी.

क्रोष्टी क्रोशतीति क्रोष्टी, आको
श करित्से अथवा परिपक्व होले जी
ती. कू. कुशधा. आह्वानरोदन अ.
कोल्ही. २ मुई कोळाळा. ई. स्त्री.

कौंचः कुडेंव कौंचः, कुड्. जो तो
च कौंच. त. कुरकुंचा या नावाचा
पक्षि. अ. पु.

कौंचदारणः कौंचस्य दारणः
कौंचदारणः, कौंच पर्वताचा जो
दारण ह्य. विदारणकर्ता ती. स.
कार्तिक स्वामी. अ. पु.

कूमः कूमनकूमः, म्लानी जी तो.
कू. कूसुधा. म्लानि अ. म्लानता.
अ. पु.

कूमथः विग्रहादिसर्वकूमश. प्र.
क्लिन्नं क्लियतिस्यक्लिन्नं, आर्द्रशा
लं जें तें. कू. क्लिद्रूधा. आर्द्रिषा
य अ. भिजलेलें. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

क्लिन्नाहः क्लिन्ने अक्षिणीयस्य
सक्लिन्नाहः, क्लिन्न ह्य. भिजके

आहेत डोळे जाचे तो. स. चिपडे
डोळेंचा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्लिशितं क्लिशयते स्म इति क्लिशि
तं, क्लेशपाविजेतें जें तें. कू. क्लि
शधा. उपताप अ. क्लेशपावलेले
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्लिष्टः क्लिशयते स्म क्लिशयते स्मादि
तिवाक्लिष्टः, पीडा पावता झाला
अथवा क्लेशहोतो जा पासून तो.
क्लिशधा. उपताप अ. क्लेश पाव
लेला. २ पूर्वापर विरुद्ध आणि
कठिण असें जें भाषण तें. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्लितकं क्लिवलंतकतिहिनस्तीति
क्लितकं, क्लिवलनाशक जें तें कू.
तरुधा. हिंसा अ. गोडेंकोष्ट. जा
स ओष्ठमथ असें ह्यणतात तें.
अ. न.

क्लितकिका क्लितकं क्रयोस्त्वस्थाः
क्लितकिका, कूच ह्य. विक्री आहे
जीची ती. त. औपधि. जिला
नीलींनीळ असें ह्यणतात ती.
आ. स्त्री.

क्लीवः क्लिवते इति क्लीवः, अधीर
खानें राहाणारा जो तो. कू. क्लि

हृया अपास्यंअ नपुंसक. अ.पु.
 न २ पराक्रमहीन. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री

कृशाः कृशानकृशः, विवाधन किंवा
 उपनयन जें तो कृ. कृश्या. विवा
 धनअ २ कृश्या. उपताप्रअ
 दु. स्वविशेष. अ. पु.

कृशितः विग्रहारिकृश्याब्दाप्रमा
 णे. कृशापावकेला. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री.

कृमं कुवतेइति कृमं, शिथिलप
 णानें शङ्कारें जें तें कृ. कुड्धा.
 गतिअ. मांस फिंडविशेष आस
 कृमस असें क्षणतात तें. अ. न.

कृणः कणनंकृणः, शब्दअथवा श
 ब्द कर्णजे ते. कृ. कृणधा. शब्दअ
 बीणादिवाद्यांचा ध्वनि २ शब्द बो
 लणें अ. पु.

कृणानं कृणंतीतिकृणानं, अर्थादि
 कृणशब्दा प्रमाणें. अ. न.

कथितं कथ्यतेस्यकथितं, पठ क
 रिजेले जें तें कृ. कथधा. निष्प्राक
 अ. परिपक झालेला कादा वणेंरे.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

कृणः कृणतीतिकृणः, शब्दकृ
 तो जोर्ती. हत्यादिकृण श. म. बी
 णादिवाद्यांचा ध्वनि. अ. पु.

क्षणः क्षणोतिहिनस्ति आयुर्दुः

स्वादिक्रमितिक्षणः, दुःस्वादिका

तं क्षीण करितो जौ तो. क. क्षणु

धा. हिंसा अ. तीस कलारूप काल.

१ पुत्रजन्मादिकांचा उत्साह. अ. पु.

२ निर्याणार. अ. पु. न.

क्षणदा क्षणमवसरं ददातीतिहा

णदा, अवसर देखे जी ती. क. दु

दात्रधा दान अ. रात्रि. आ. स्त्री.

क्षणनं क्षण्यतेतत्क्षणनं, हिंस

न जै ती. क. क्षणुधा. हिंसा अ. व

ध करणें. अ. न.

क्षणप्रभा क्षणप्रभायस्थाः साक्ष

णप्रभा, क्षणमात्र आहे प्रभास

प्रकाश जीचा ती. स. विद्युत्प्रता.

आ. स्त्री.

क्षतजं क्षताज्जायतेतत्क्षतजं,

ग्रणापासून होणारें जें तें. क. ज

नीधा. प्रादुर्भाव अ. रक्त. अ. न.

क्षतव्रतः क्षतव्रतमस्यक्षतव्रतः,

स्वडित आहे व्रत जाचें तो. स. व्र

क्षत्रर्षव्रत भंग झालेला. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

क्षत्ता क्षुण्णतीतिक्षत्ता, अम्हादि

कांला ताडून करितो किंवा कुल

संपेपण करितो स. हीन जाति

जो तो. क. क्षुदिग्धा. संपेपण अ.

सारथि. १ क्षत्रियीचेराचीं व्यभि

चारानें झालेला पुत्र तो. अ. पु.

क्षत्रियः क्षदतीतिक्षत्रं क्षत्रस्या

पत्यंक्षत्रियः, शत्रु दोषांचें आच्छा

दन करितो किंवा सज्जनाच्या अ

पराधांची क्षमा करितो जो तो क्षत्र

त्याचें जें अपत्य तो. क्षत्रिय. त.

अ. पु.

क्षत्रिया क्षत्रियस्यजातिः स्त्रीषा

क्षत्रिया, क्षत्रियाची जाति किं

वा स्त्री जी ती. स्त्री प्र. क्षत्रियाची

जाती किंवा वायको. आ. स्त्री.

क्षत्रियाणी विग्रहादिक्षत्रिषाश्च

व्या प्रमाणें. ई. स्त्री.

क्षत्रियी क्षत्रस्वरूपीक्षत्रियी, क्ष

त्रियाची जी स्त्री. स्त्री प्र. क्षत्रिया

ची वायको. ई. स्त्री.

क्षुंता क्षमणशीलः क्षुंता, क्षमाशी

ल जो तो. क. क्षमुधा. सहन अ.

सहनशील स. सोशीक. वि. क.

पु. न. ई. स्त्री.

क्षुपा क्षिपत्यायुः क्षुपा, आयुष्या

तें व्यर्थ घालविले जी ती क क्षि

पथा प्रेरणअ रात्रि. आ. स्त्री

सर्षपक्ष. मोहरी. ३ कावें मिरिं.
अ. पु.

क्षपाकरः क्षपां करोतीति क्षपाकर
रात्रीतं करितो जो तो. क. कृधा. क.
रणार्थकअ. चंद्र. अ. पु.

क्षवयुः क्षौत्यनेन क्षवयुः, शब्द
करिजेतो जेणें करून तो. क. दुष्क
धा. शब्दअ. कासरोग जास रबो
कला असें क्षणतात तो. उ. पु.

क्षमा क्षमते क्षम्यते वा क्षमा, सहन
करितें अथवा स्वसामर्थ्यानें सह
न करिजेत्ये जी ती. क. क्षमूधा. स
हनअ. क्षांति क्ष. सहनता. २ पु
थी आ. स्त्री.

क्षांतं क्षम्यते स्याक्षांतं, सहन क्ष.
समाप्त करिजेले जें तें. क. क्षमू
धा. सहनअ. शांत केलेले. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

क्षमं क्षमणं क्षमते वा क्षमं, सह
न जें तें किवा सहन करित्ये जी
ती. क. क्षमूधा. सहनअ. यो
ग्य. २ समर्थ. ३ मंत्र. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

क्षांतिः क्षमणं क्षांतिः, सहन जें
ती. क. क्षमूधा. सहनअ. सहन
करणे. इ. स्त्री.

क्षमिता विग्रहादिसर्वं क्षेत्तु श
ब्दाप्रमाणे.

क्षारः क्षरतीति क्षारः, गमन क्ष.
उत्तम प्रकारें चलन पावतो जो तो.
क. क्षरधा. संचलनअ. बांगडरा
र. २ मत्स्य. अ. पु.

क्षमिन् विग्रहादिक्षमित् शब्दा
प्रमाणे. वि. इन्. पु. न. इ. स्त्री.

क्षारकः क्षरतीति क्षारकः, संच
लन क्ष. बिकसन पावतो जो तो.
क. क्षरधा संचलनअ. कुलांबी
कळी. अ. पु.

क्षयः क्षीयते जगदत्रेति क्षयः, क्षी
ण क्ष. नष्ट होतें जगत् जावेवर्षी
तो. क. क्षिधा क्षयअ. नाश. २ म
लय. ३ क्षयरोग. ४ गृह. अ. पु.

क्षवः क्षौतीति क्षवः, प्रक्षणादि
कार्त्वीं शब्द करितो जो तो. क.
क्षधा. शब्दअ. शिक २ कृष्ण

क्षारमृत्तिका क्षारयतीति क्षारा,
क्षारान्वासौमृत्तिका च क्षारमृत्ति
का, नाश पावले अशी जी मृत्ति
का ती. स. सारीमाती. आ. स्त्री.

क्षारितः क्षार्यतेस्त्रक्षारितः, आ-
क्रोशिन करिजेला जो तो ह. क्षर
धा. संचलन अ. लोकापवादाने-
दूषित वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

क्षितिः क्षियतिक्षिणोतीतिराक्षय-
तिराक्षिति, निरंतरवास ह्य स्थि-
रत्वानें राइत्ये जीती अथवा हिंसा
अथवा नाश करित्ये जीती. ह. क्षि-
धा. निवासादिशुद्धी. २ क्षय ३
कालविशेष. ४ बसतीची ह्य. रा-
हण्याची जाया. ३. स्त्री.

क्षिपा क्षेपणंक्षिपा, प्रेरणजेंती. ह.
क्षिपधा. प्रेरण अ. प्रेरण ह्य फेंक-
णें. आ. स्त्री.

क्षिप्युः क्षेपणशील. क्षिप्युः, निरा-
रथा रूपणे आदे स्वभाव जाचा तो
ह. क्षिपधा. प्रेरण अ. निराकरण
करणारा. वि. उ. पु. स्त्री. न.

क्षिप्तः क्षिप्यतेस्त्रक्षिप्तः, प्रेरित
करिजेला जो तो. ह. क्षिपधा. प्रेर-
ण अ. सोडलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

क्षिप्रः विग्रहादिसर्वक्षिप्युशब्द-
प्रमाणें

क्षिप्रं क्षिपतीतिक्षिप्रं, तमिन जा

तें जें तें. क्षिप्यधः प्रेरण अ. शीघ्र
या अर्थां. अच्य.

क्षिया क्षयणंक्षिया, अपचयनजे-
ती. ह. क्षिधा. क्षय अ. नाश. भा.
स्त्रीलिंगां.

क्षीरं क्षयणंक्षीः क्षीमीरपतीति
क्षीरं, यथोक्तपानें क्षयाते कांपवि-
तें ह्य. नष्ट करितें जें ते. ह. ईरधा
कंपन अ. दुग्ध. २ उदक. अ. म

क्षीरविकृतिः क्षीरस्यविकृतिः क्षी-
रविकृतिः, दुग्धान्चा जो. विकारती
स. दुग्धविकार. ३. स्त्री.

क्षीरशुक्ला क्षीरमिवशुक्लाक्षीरशु-
क्ला, क्षीराप्रमाणे ह्य. दुग्धासार
रवी जी शुक्ला ह्य. शुक्लवर्णती. स
पांढरा शुईकोहाळा. आ. स्त्री.

क्षीरोदतनया क्षीरोदस्यतत्रया
क्षीरोदतनया, क्षीरोद ह्य. क्षीर
सागर त्याची जी तनया ह्य. कन्या
ती. स. लक्ष्मी. आ. स्त्री.

क्षीराब्धितनया क्षीराब्धेस्त-
नयाक्षीराब्धितनया, क्षीराब्धी
ची जी तनया ह्य. कन्या ती. स.
लक्ष्मी. आ. स्त्री.

क्षीरावी क्षीरमत्रतीतिक्षीरावी,

दुग्धात् रक्षण करित्वे जीती क.
अवधा. रसणादि अ. दुग्धीनावा
वी वनौषधि. ई. स्त्री.

क्षीरिका क्षीरमस्त्रस्थाः क्षीरिका,
क्षीरस्य दुग्धतुल्यरस आहे जीमा
नी. त रिवरणीचें झाड आ स्त्री.

क्षीरोदः क्षीरमुदकं पस्वसक्षीरो
दः, क्षीर आहे उदक जाचें तो स
क्षीरसमुद्र. अ. पु.

क्षीवः क्षीवते स्म क्षीवः, मत्त होता
झाला जोतो. क. क्षीवथा मद अ.
मत्त स माजलेला. वि. अ. पु. न.
आबं स्त्री.

क्षृतं विग्रहादिसवशब्दाप्रमाणे.
अ न

क्षुताभिजननः क्षुनमभिज
नयतीति क्षुताभिजननः, क्षुत्
स शिंक तीतें उत्सन्न करितो जो
तो. क. जनधा. जनन अ. क्लेश
सर्षप स. काची मोहरी अ. पु.

क्षुत् विग्रहादिसवशब्दाप्रमा-
णें. न. स्त्री.

क्षुद्रः क्षुणनीतिक्षुद्रः, उत्तम
प्रकारें ग्लानि शबतो जीतो क.
क्षुद्रिर्था. संपेषण अ. रूपण.

२ क्रूर. ३ निकृष्ट. ४ दरिद्री ५ अ
ल्प. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्षुद्रघंटिका क्षुद्राचासोपंटिका
चक्षुद्रपंटिका, अल्पजी पंटिका
स्य. घागरी ती. रा. लहान पुंगुर.
आ. स्त्री.

क्षुद्रशंखाः क्षुद्राश्च ते शंखाश्च
क्षुद्रशंखाः, अल्पजी शंख ते
स. लहान शंख. अ. पु.

क्षुद्रा क्षुणानिक्षुचते वा क्षुद्रा,
हीन करित्वे अथवा हीन होत्ये अ
थवा हीनांग जीती. किंवा संनू
र्णित होत्ये जीती. क. क्षुद्रिर्था.
संपेषणादि अ. वेण्या. २ मधमा
शी. ३ हीनांग जीती. ४ नाचणारी
स्त्री. ५ रिंगणीनावाची औषधि.
आ. स्त्री. की. चांगरी बुका वगैरे

क्षुध् क्षोधनं क्षुन्, तोजने च्छा जी
ती. क. क्षुधथा. बुजुसा अ. क्षुधा.
३. पु. स्त्री.

क्षुधा विग्रहादिसुध् शब्दाप्रमा-
णें आ. स्त्री.

क्षुधाभिजननः विग्रहादिस
र्वक्षुताभिजननश. प्र.

क्षुधितः क्षुधति स्म क्षुधितः,

क्षयित होता ज्ञात्वा जो तो. कृ. क्षय
धा. बुभुक्षा अ. मुकेलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

क्षयः क्षीतीतिक्षयः, अल्प होतो-
जो तो. कृ. दुःक्षया. शब्द अ. फांवा
वमूक जांच्या लहान असतान अ
साजो वक्ष तो. अ. पु.

क्षमा क्षीतीतिक्षमा, ह्रस्व अस
त्ये जी ती. कृ. दुःक्षया. शब्द अ.
धान्य विशेष. जास अतसी ह्य.-
अवस असे क्षणतात ती. आ. स्त्री

क्षरः क्षरतीतिक्षरः, छेदन क
रितो जो तो. कृ. क्षरधा. छेदन
अ. वस्तवा. २ सरांवा. ३ कीर्ति
स्लानामक वनीषधि. अ. पु.

क्षरकः क्षरतीतिक्षरकः, विले
स्वन ह्य. रोगादिकांचे स्वन करि
तो जो तो. कृ. क्षरधा. विलेस्वन अ
वक्ष विशेष जास तिलपुष्प असे
क्षणतात तो अ. पु.

क्षरप्रः क्षरइवप्रतीतिक्षरप्रः,
वरुयाप्रमाणे बुद्धादिकांत पूर्ति
करितो जो तो. कृ. प्राधा. पूरण अ
वाण विशेष. अ. पु.

क्षरी क्षरोस्थास्तीतिक्षरी, क्षस

ह्य. वस्तवा आहे जास तो. त. हा
वी. इन्. पु.

क्षुल्लकः क्षोदनंक्षुल्ल
नीचत्वं लातीतिक्षुल्लः स एव क्ष
ल्लकः, निरंतर असंतुष्टता अथवा
नीचत्व सेवन करितो जो तो क्षुल्ल
तोचक्षुल्लक. कृ. क्षदिर्धा. संप्र
षण अ. नीच ह्य. हलका. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

क्षेत्रं क्षीयंते धान्ये रप्रक्षयतिक्षय
तेनेन वाक्षेत्रं, शहता हेत धान्ये जा
वेवापीं तें किंवा क्षीण होतें अथवा
क्षीण होतो जेणें ते. शेत. २ शरीर
३ सिद्धांचे स्थान. ४ पत्नी. अ. न.

क्षेत्रज्ञः क्षीयते तत्क्षेत्रं शरीरं त
ज्जाणातीतिक्षेत्रज्ञः, शरीरातें जा
णतो जो तो. कृ. ज्ञाधा. अवबोध
न अ. जीवात्मा. अ. पु. २ प्रदीप
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

क्षेत्राजीवः क्षेत्रमाजीवोस्पक्षे
त्राजीवः, क्षेत्र आहे जीविका जा
ची तो. स. ह्रदि कर्माने उपजी
विका करणारा. वि. अ. पु. न. अ
वं. स्त्री.

क्षेपणं क्षिपतिः क्षेपणं, प्रेरणं

<p>घराचीमाडी. ३ होंमवस्त्रानेंशां कलेलारथ. अ. पु. न. ३ अ. पु.</p>	<p>क्षमाभृत्, क्षमांविभतीतिक्षमाभृत्, पृथ्वीते धारण किंवा पोषण करि</p>
<p>क्षुत् क्षुत्क्षुत्तेस्यइतिक्षुत्, ते जोयुक्त करिजेले जेंतें. कृ. क्षु धा. तेजनअ. तीक्ष्णकेलेलेह्य धारकादखेले शस्त्रादिक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.</p>	<p>तो जो तो. कृ. दुष्प्रभ्या. धारण पोषणअ. पर्वत. २ राजा. न. पु. क्ष्वेडः स्थित्यनेनेतिक्ष्वेड, गात्र प्रक्षरण होतें जेजें तो. कृ. त्रिषि दाधा गात्रक्षरणअ. विष अ. पु</p>
<p>क्ष्मा क्षमतइतिक्ष्मा, सर्वापराधा तें सहन करित्येजीती. कृ. क्षमू धा. सहनअ. पृथ्वी. आ. स्त्री.</p>	<p>क्ष्वेडा क्ष्वेडनंक्ष्वेडाक्ष्वेडतीतिवा क्ष्वेडा, अब्यक्तजो शब्द तो वि वा चंचल होत्येजीती. कृ. क्ष्वेलू धा. चलनादिकअ. सिंहुनाद २</p>
<p>क्ष्माशुक् क्ष्मांशुनक्तीतिक्ष्माशु कृ, पृथ्वीते पालन किंवा उप शुक्त करितो जो तो. कृ. शुजधा पालनादिअ. राजा. ज. पु.</p>	<p>सिंहुनाद सहशाबीरांचानाद. ३ पि जन्यासाठीं बगैरे तासून तथारक लेली वेकूची शलाका. आ. स्त्री.</p>

स्वें स्वन्तीतिस्वें, अवदारणकर्ते
जें ते. क. स्वसुधा. अवदारणअ.
आकाश २ इद्रिय. ३ हर्ष. ४ अ
नुभव ५ देवलोक. अ न

स्वक्वत्वं स्वक्वतीतिस्वक्वत्वं,
कवोरजेते क. स्वक्वथा. इमन
अ कवीण. वि अ. पु. न. आबं.
स्त्रालिगी

स्वगः स्वगच्छतीतिस्वगः, आका
शाचेवाचीं गमनं करितो जो तो. क.
गम्बुधा गतिअ पक्षि २ बाण.
३ सूर्य. अ. पु.

स्वरोश्चरः स्वगानामीश्चरः स्वरो
श्चर. पक्ष्याच्चा जो ईश्चर हा. स्त्रा
मीतो. स गरुड. अ. पु.

स्वजाका स्वजतीतिस्वजाका, मं
थन हा. विलोडन करित्ये जी ती.
क. स्वजथा. मंथन अ. पकी. आ
वं. स्त्री.

स्वेंजः स्वजतीतिस्वेंजः, विकल
गमन करितो जो तो. क. स्वजिथा
गनिवैकल्य अ. लंगडा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

स्वेंजनः स्वजतीतिस्वेंजनः, विक
ल गमन करितो जो तो. क. स्वजि

धा. गतिवैकल्य अ. पक्षिविशेष,
काजवा. अ. पु.

स्वेंजरीटः स्वेंजइवक्वच्छतीतिस्वें
जरीटः, पांगव्या सारस्वें गमन क
रितो जो तो. क. क्वच्छथा. गतिअ.
काजवा. अ. पु.

स्वटः स्वत्यतइतिस्वटः, नृषितानीं
इच्छिजेतो जो तो. क. स्वटथा. कां-
क्षाअ. अंधरूपादिक. को. वृण.
कफ. टंक. प्रहार अ. पु.

स्वट्टा स्वत्यतेनिद्रालुभिः सारस्व
ट्टा, निद्रालु पुरुषांनीं इच्छिजे
त्ये जी ती. क. स्वटथा. कांक्षाअ.
वाज. आ. स्त्री.

स्वड्डः स्वंडनिश्चूनिस्वड्ड, श
चूचा भेद करितो जो तो. क. स्व
डिधा. भेदन अ. तलवार ३ गेंडा.
अ. पु.

स्वड्डी स्वड्डंशृगमस्यास्तातिस्वड्डी,
शृग हा. अग्रकिंवा कोशा आहे
जीस ती. ते. तलवार. ई. स्त्री.

स्वंडे स्वंडतेतन्स्वंडे, स्वंडितक
रिजेते जें तें. क. स्वडिधा. भेद
न अ. तुकडा. अ. पु. न.

स्वंडपरशतः स्वंडपनीतिस्वंडः सं

घराब्दीमाडी ३ सौमवस्थानेशां
 कलेलारथः अ. पु. न. ३ अ. पु.
 द्युतं द्युयतेस्म इति द्युतं, ते
 जो युक्त करि जे लें जें तें. कृ. द्यु
 धा. तै जन अ. ती द्युण के ले लें स्म
 धार का द ले लें शस्त्रादिक. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

द्व्या क्षमन इति द्व्या, सर्वापराधा
 नें सहन करित्ये जीती. कृ. क्षमू
 धा. सहन अ. पृष्ठी. आ. स्त्री.

द्व्यासुकु द्व्यासुनक्तीति द्व्यासु
 कृ. पृष्ठी तें पालन किंवा उप
 सुक्त करितो जीती. कृ. सुजधा.
 पालनादि अ. राजा. ज. पु.

द्व्याभृत्, द्व्यां विभतीति द्व्याभृत्,
 पृष्ठी तें धारण किंवा पोषण करि
 तो जीती. कृ. दुष्त्रया. धारण
 पोषण अ. पर्वत. २ राजा. त्. पु.

द्वेडः सिद्यत्यनेनेति द्वेडः, गात्र
 प्रक्षरण होतें जेणें तो. कृ. भिदि
 दाधा. गात्रक्षरण अ. विष. अ. पु.

द्वेडा द्वेडनं द्वेडा द्वेडतीति वा
 द्वेडा, अव्यक्त जो शब्द तो किं
 वा चंचल होत्ये जीती. कृ. द्वेलू
 धा. बलनादिक अ. सिंहनाद. २
 सिंहनाद सदृश शिरांचानाद. ३ पिं
 जन्यासावीं वगैरे तासून त धार के
 केली वेकूची शलाका. आ. स्त्री.

स्वें स्वनतीतिस्वें; अवदारणकर्ते
जें तें. क. स्वनुधा. अवदारणअ.
आकाश २ इन्द्रिय. ३ हर्ष. ४ अ
नुभव ५ देवलोका. अ. क.

स्वक्वदं स्वस्वतीतिस्वक्वदं,
करीरजें तें क. स्वक्वधा. इमच
अ. कदीपा. वि. अ. पु. न. आवं.
स्त्रालिंजीं

स्वराः स्वराच्छतीतिस्वराः; आका
शाचेवाणीं गमनं करितो जो तो. क.
गम्लुधा. गतिअ. पक्षि २ बाण.
३ सूर्य. अ. पु.

स्वरोश्चरः स्वराणामीश्चरः स्वरो
श्चरः; पक्ष्यांचा जो ईश्चर ह्या स्त्रा
मीती. स. गरुड. अ. पु.

स्वजाका स्वजतीतिस्वजाका, मं
थन ह्य. विलोडन करित्येजी ती.
क. स्वजधा. मंथन अ. पक्षी. आ
इ. स्त्री.

स्वजः स्वजतीतिस्वजः; विकल
गमन करितो जो तो. क. स्वजिधा
गतिवैकल्य अ. लंगडा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

स्वजनः स्वजतीतिस्वजनः; विक
ल गमन करितो जो तो. क. स्वजि

धा. गतिवैकल्य अ. पक्षिविशोक
काजवा. अ. पु.

स्वजरीटः स्वजइवकच्छतीतिस्व
जरीटः; पांगव्या सारस्वें गमन क
रितो जो तो. क. कच्छपा. गति अ.
काजवा. अ. पु.

स्वटः स्वत्यतइतिस्वटः; तृषितानीं
इच्छिजेतो जो तो. क. स्वट्या. कां.
क्षा अ. अंधकूपादिक. को. तृण.
कफ. टंक. प्रहार. अ. पु.

स्वट्टा स्वत्यतेनिद्रालुभिः सारस्
वा; निद्रालु पुरुषांनीं इच्छिजे
त्ये जी ती. क. स्वट्या. कांक्षा अ.
वाज. आ. स्त्री.

स्वडूः स्वडनिशब्दूनितिस्वडूः; श
ब्दूचा भेद करितो जो तो. क. स्व
डिधा. भेदन अ. तलवार. ई. गेंडा.
अ. पु.

स्वडूी स्वडूंशृंगमस्था स्तीतिस्वडूी,
शृंग ह्य. अग्रकिंचा कोश आहे
जीस ती. त. तलवार. ई. स्त्री.

स्वडुं संडपतेतत्स्वडुं; स्वडितक
रिजेतें जें तें. क. स्वडिधा. भेद
न अ. तुकडा. अ. पु. न.

स्वडुपरशुः स्वडुपतीतिस्वडुः सं

डः परशुर्यस्यसः खंडपरशुः, खं

कस्य खंडन करणारा आहे पर
शुजाचा तो स महादेव उ पु.

खंडविकारः खंडोविकारोयस्य
सः खंडविकारः, शर्कराआहे वि
कारजाचा तो स राच अ पु.

खदिरः खदतीतिखदिरः, कंद
कद्वाराहिंसा करितो हा टोंचतो
ओ तो क खदधा हिंसादिअ
खैराचें झाड अ पु.

खदिरि विग्रहादिखदिरशब्दा
णैः वनौषधिविशेषः ज्याला
जाकूं असेंहि ह्मणतात ती
ई स्त्री.

खद्योतः खद्योततइतिखद्योतः,
आकाशाचेवाचीं यकाशा पावतो
ओ तो क युतिधा दीप्तिअ सु
यं २ काजवा अ पु.

खनिः खन्यतेइतिखनिः, विदा
रिजेत्ये जी ती क खनुधा अव
दारणअ रत्नादिकांची रणाण
इ स्त्री.

खनित्रं खन्यतेअनेनेनिखनित्रं
खनन करिजेतें जेपेंकरून नें
क खनुधा अवदारण अ कुद

क अ न.

खपुरः खंआकाशांधिपतीतिख
पुरः, आकाशातें पूरण करितो
ओ तो क पृथा पूरणादिअ स
पारीचें झाड अ पु.

खरः खंमुखंअतिशयितमस्य
स्यस्वरः, अतिशयित आहे सु
खच्छिद्रजाचें ती त गर्दभाअ पु
अत्युष्णि अ पु न आ स्त्री.

खरणाः खरतीक्ष्णानासिकाय
स्यसः खरणाः, तीक्ष्ण आहे ना
सिक्यजातीती स सरळ नाका
वा कि अ पु न आ स्त्री.

खरणसः विग्रहादिपूर्वाच्चाश
ब्दाप्रमाणे अ पु.

खरपुष्पा खरःपुष्पमस्याः खरपु
ष्पा, तीक्ष्ण आहे पुष्पजाचें ती
शाकविशेष जिला तिळवण अ
सें ह्मणतात ती आ स्त्री.

खरमंजरी खरामंजरिरस्याः सा
खरमंजरी, तीक्ष्ण आहे मंजरी
जीची ती स आयाड्याचें झाड
ई स्त्री.

खराम्बा खरयश्चनेखरेरेश्चत
तिवाखराम्बा, तीक्ष्णजेसें हांय

तेसैं भक्षितात अथवा कुवेरा
नीं भक्षिजेत्ते जीती कृ. अशया
भोजन अ अजमोदानामक
वनीषधि आ. स्त्री.

स्वर्जुरं स्वर्जतीतिस्वर्जूरं, व्यथा
करिते जें ते. कृ. स्वर्जया. व्यथा-
करण अ. रूपे अ. न.

स्वर्जूः स्वर्जचंस्वर्जूः, स्वर्जनरूप
जीती. कृ. स्वर्जया. व्यथनअ.
सरवी स्वरूज. ऊ. स्त्री.

स्वर्जूरः स्वर्जूरी स्वर्जतीतिस्व
जूरः स्वर्जूरी, अंग विस्तारानें पी
डा करितो जो तो. कृ. स्वर्जया. व्य
थनअ. स्वजराचें झाड. २ टण्डु
म. अ. पु. २ ई. स्त्री.

स्वर्वीः स्वर्वतीतिस्वर्वीः, गमन क
रितो जो तो. कृ. स्वर्वया. गतिअ.
वैगणा. वि. अ. पु. व. आ. स्त्री.

स्वर्वटः स्वर्वतीतिस्वर्वटः, ग्राम
संघानें शोभतें जें ते. कृ. स्वर्वया
दर्पअ. नारशी गावाचें संस्थान.
अ. पु.

स्वल्ः स्वल्तीतिस्वल्ः, दीष संव
य करितो जो तो. कृ. स्वल्या.
संवय अ. दुह. वि. अ. पु. न.

आच. स्त्री.

स्वलतिः स्वलतिचयतिचयतेवा
स्वलति., संवय करितो जो तो
कृ. स्वल्या. संवयादि अ. स्वल्
किंवा ज्याचे मस्तकास स्वल्वाट
असतें तो. इ. स्त्री.

स्वलपूः स्वल्पुनातीतिस्वलपूः,
स्वलातें पवित्र करितो जो तो. कृ.
पूब्धा. पावनअ. झाड सारवण
करणास. ऊ. पु.

स्वलिनः स्वलीनः स्वलीनास
लीनः, मुख विलाचे बायीं जो ली
न झ. नष्ट तो. सा. लगाम. अ. पु.
२ पु. न.

स्वलिनी स्वलानांसमूहः स्वलिनी,
स्वलांचा जो समुदाय तो. त. स्व
लांचा समुदाय ई. स्त्री.

स्वल्लु स्वल्तीतिस्वल्लु, निषेधाद्य
र्थे नियामक जो तो. कृ. स्वल्या.
संवयादि अ. निषेध. २ जिज्ञासा.
३ शब्दालंकार. ४ सांत्वन. उ.
स्वल्लुरुदित्वा. २ एतत्स्वल्वाहुः ३
स्वल्लुजानासि. ४ देहिस्वल्लुवान् कृ.
अचय.

स्वलेदारु स्वलेदारुकाष्ठंस्वलेदा

रु, स्वच्छामध्ये जें काष्ठ तें स-
 वेल वांधण्या करितां पुरलेलें -
 लांकूड. उ. न.
 रवल्या विग्रहादि सर्व स्वच्छिनी श-
 ब्दाप्रमाणें. आ. स्त्री.
 रवातें रवन्यतेतत्त्वातें, रवनन क-
 रिजेंतें जें तें. रु. रवतुधा. अवदा-
 रण अ. अत्य सरोवर. अ. न.
 रवादितें रवाद्यतेस्य रवादितें, न-
 क्षिजेलें जें तें. रु. स्वादधा. भक्ष-
 ण अ. स्वाहेलें. वि. अ. पु. न. -
 आचं. स्त्री.
 रवारः स्वमाशतीति रवारः, धा-
 न्यादिकांस अवकाशातें देतो जे-
 तो. रु. राधा. दान अ. परिमाण
 विशेष. वि. अ. पु. न. ई. स्त्री.
 रवारीकः स्वार्थावापः रवारीकः,
 स्वारी परिमितधान्य वापाचें जें
 श्लेष तें. त. स्वारी परिमितधान्य
 . परिण्याचें शीत वगैरे. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.
 रिवल रिवल्यतेस्मिन्निललं, उंच्छ-
 वृत्ति होइ जेत्ये जाचें वाची तें. रु.
 रिवलधा. उंच्छ अ. नागरेलेलें
 नचें असें शीत. वि. अ. पु. न. -

आचं. स्त्री.

रवुरः सुरतीति रवुरः, भूमि वि-
 दारण करणारा जो तो. रु. रवुर -
 धा. छेदन अ. सगंधिद्रव्य. न -
 रवला २ घोड्यांचा रवुर अ. पु. -
 रवुरणाः सुरइवतीक्षणानामि-
 काद्यस्यसः सुरणाः, पन्चेशु -
 रासारिखा आहे नामिकाजा -
 ची तो. स. भयंकर भावाचा. वि.
 स. पु. न. स्त्री.
 रवुरणसः विग्रहादिसर्व पूर्णाच्या
 शब्दाप्रमाणें. वि. अ. पु. न. आ-
 चं. स्त्री.
 रवुरप्रः सुरइवतीति रवुरप्रः,
 वरुच्याप्रमाणें पूर्ति करितो ह्म. त्या
 सारखें कार्य करितो जो तो. रु. -
 प्राधा. पूरण अ. वाणविशेष. अ. पु.
 रवुल्लकः खुर्दनं रवुल्ल, खुर्दलाती-
 ति रवुल्लकः, हिंसा ह्म. निघ कर्म
 त्यातें स्वीकृत करितो जो तो. रु.
 लाधा. आदानादि अ. पामर.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 रवेटः स्वेद्यतीति रवेटः, त्रास क-
 रितो जो तो. रु. रिवटधा. त्रास अ
 अपम. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

<p>स्वेयं परित. स्वयत्तेइतिस्वेयं, आ समंताद्गगी स्वन्नकरिजेतेजे ते. क. स्वनुधा. अवदारणअ. स्वंदक. अ. न.</p>	<p>रव्यातः आरव्याधिइतिरव्यातः, कथनकरिजेला जो तो. क. रव्या धा. प्रकथनअ. प्रसिद्ध. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.</p>
<p>रवेला रवेलतिरवेलनवासेला, कीडाजी ती. क. रवेलाधा. विलासअ. की डा. २ बालनीला. आ. स्त्री.</p>	<p>रव्यातगर्हणः रव्यातागर्हणाय स्वरव्यातगर्हणः, विरव्यातआहे निंदाजाचातो. स. लोकांनीं निंदि लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.</p>
<p>रवोडः रवोडतीतिरवोडः, गतीचा प्रतिघातीअसतो जो तो. क. रवो डूधा. गतिप्रतिघातअ. लंगडा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.</p>	<p>रव्यातिः स्वानंरव्यातिः, विरव्या तीजीती. क. रव्याधा. प्रकथन अ. प्ररव्याति. इ. स्त्री.</p>

गगनं गच्छत्यनेनास्मिन्नागगनं,
गमन करिताहेतु यहादिक जेणेक
रून किंवा जाचेदायीं तें. क. गम्बु
धा. गतिअ. आकाश. अ. न.

गंगा हरिचरणाद्रांभुवंगच्छतीति
गंगा, विष्णूचा चरणापासून पृथ्वी
प्रत गमन करित्ये जीती. क. गम्बु
धा. गतिअ. प्रागीरथी. आ. स्त्री

गंगाधरः गंगायाःधरः गंगाधरः,
गंगा जी तीचा जी धर ह्य. धारण
कर्ता तो. स. महादेव. अ. पु.

गजः गजतीतिगजः, मंद गामी
जी तो. क. गजधा. मदअ. इत्ती.
अ. पु.

गजता गजानांसमूहोगजता, ग
जांचा जी समुदाय तो. त. इत्तीचा
समुदाय. आ. स्त्री.

गजभक्षा गजभक्ष्या गजे
भक्ष्यतइतिगजभक्षागजभक्ष्या
वा, गजांनी भक्षिजेत्ये जीती. क.
भक्षधा. भक्षणअ. सालईनामा
ची वनौपधि. आ. स्त्री.

गजाननः गजस्येवाननंयस्यस
गजाननः, गजासारसें आदे
सुरव जाचें तो. स. गणपति. अ. पु.

गंजा गंजतिगंजंत्यस्थामितिवा
गंजा, शब्द करित्ये किंवा कळ
कळ शब्द करितात जीचेदायीं
ती. क. गजिधा. शब्दअ. क्षार
समुद्र. २ दासूचें दुकान. आ. स्त्री.

गडुः गडतिगडपतेवागडुः, सेच
ने करितो जो तो. क. गडधा. सौ
चनअ. गळ्याचा हरडा. २ पा
ठीचा मणका. उ. पु. ३ वि. उ. पु
स्त्री. न.

गडुलः गडपतेइतिगडुलः, सि
के करिजेतो जो तो. वृत्त्यादिपूर्वीं
च्याश. प्र. कुचडा. वि. अ. पु
न आ. स्त्री.

गणाः गणयतीतिगणः, गणित
हीतो जो तो. क. गणधा. संख्या
अ. भ्रमूह. २ तीन गुल्य सैन्य. ३
महादेवाचा प्रमथ नामक गण.
५ नौर आंवा. अ. पु.

गणाकः गणयतीतिगणाकः,
अक गणना करितो जो तो. क. ग
पाधा. संख्याअ. जोर्जा. अ. पु

गणानीचं गणाधितुंशब्दंगणानी
चं, गणना करावयासजें शब्द
तें. वृत्त्यादि पू. प्र. गणनी करण्या

सर्जें घोम्यतें. कृ. धा. पू. प्र. ग
णना करण्यास जें शक्यतें. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

गणरात्रं रात्रीणां गणः गणरा
त्रं, रात्रींचा जो गणतें गणरात्र
स. रात्रींचा समुदाय. अ. न.

गणरूपः नानात्वाद्गणाबहूनि
रूपाप्यस्य गणरूपः, अनेकव
र्ण आहेत रूपां जाचीं तो. स.
रुचं वा वृत्त. अ. पु.

गणहासकः गणं हासयतीति
गणहासकः, नृसमूहास हस
वितो ह्. त्याचा हितकारी जो
तो. कृ. हसेधा. हसन. अ. किर्या
णी ओवा. अ. पु.

गणाधिपः गणानामधिपोग-
णाधिपः, गणाचा जो स्वामी तो.
स. गणपति. अ. पु.

गणिका गणयति द्रव्यादि कथि
तिगणिका, पुरुषांची व द्रव्यांची
गणनां करणारी जी ती. कृ. गण
धा. संख्यान. अ. वैश्या ३ पुष्य
जाति विशेष. ३ इत्तीण. आ. स्त्री

गणिकारिका गणनं गणिं गणिं
करोतीति गणिकारी गणिकाचें

वगणिकारिका, गणना करणा
री जी गणिकारी तीच गणिकारि
का. त. नरवेलाचें झाड. आ. स्त्री.

गणितं गणयते स्म गणितं, गण
ना करिजेलें जें तें. कृ. गणधा.
संख्यान. अ. गणना कलेलें. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

गणोद्यं विग्रहादिसर्वं गणनीयं
द्वयप्रमाणं.

गंडः गंडतीति गंडः, सुराचा ए
कदेश स्थितीनें राहतो जो तो. कृ.
गडिधा. वदनैकदेश. अ. गाल.
अ. पु.

गंडकः पुच्छोच्चालनात् गच्छती
ति गंडः, स एव गंडकः, पुच्छो
च्चालन साधनानें गमन करितो
जो तो गंड तोच गंडक. त. गर
नामक मत्स्यविशेष. अ. पु.

गंडकारी गंडाः ग्रंथीः करोतीति
गंडकारी, पर्वग्रंथीतें करित्ले-
ह्. त्यातें धारण करित्ले जी ती.
कृ. कृत्रधा. करण. अ. लाजाकू
नावाची औषधि. इ. स्त्री

गंडकाली गंडेपुग्रंथिपुच्छली
गंडकाली, ग्रंथीचे वार्धां हा. ण

वां पर्वानेवाचीं जी रूष्या वर्णती.
स. अर्थादि पूर्वीच्या शब्दाप्रगा.

गंडशैला: गंडाइवशैला: गंडशैला
पर्वतांच्या कपोला सारिस्वे जे शै
ल ते स. पर्वतापासून पडलेले
मोठे पाषाण. अ. पु.

गंडीर: गंडीग्रंथिरोगानीरचती
तिगंडीर: , ग्रंथीतें नाश करितो जो
तो. क. ईरधा. प्रेरण अ. कडवा
स्मरण. अ. पु.

गंडूपद: गंडूपदी गंडु: शरीर
ग्रंथयस्ता एव पदानियस्य गंडूप
द: , ग्रंथिरूप आहे त पाय जास
तो. स. जलचर विशेष जास हा
डु असें ह्मणातात तो. अ. पु. २
ई. स्त्री.

गंडुषा गंडुपत इति गंडूषा, बदनें
रुदेश ह्य. मुरगाचा मुरव्य प्रदेश
त्याच्या पूर्तीनें राहत्ये जीती. क.
गडिधा. बदनें रुदेश अ. जलानें
पूर्णा केलेलें मुस ह्य चूक. २ वर
आलेली वेंबी. आ. स्त्री. को. गं
डूष. अ. पु.

गतनासिक: गतनासिकायस्य
स: गतनासिक: , गेली आहेना

सिका जाची ती. स. नकटे नाका
चा. अ. पु.

गति: गमनंगति: , गमन जें ती. क.
गम्लुधा. गति अ. गमन. इ. स्त्री.

गद: गदतीति गद: . वेदनामूलक
शब्द करवितो जो तो. क. गदधा.
चक्रवाणि अ. रोग. अ. पु.

गद्दा गदतीति गदा, अव्यक्त शब्द
करित्ये जी ती. क. गदधा. अव्यक्त
शब्द अ. विष्णूचे आद्युध. आ. स्त्री.

गद्यं गद्यते तद्गद्यं , चक्रत्ताने-
नें रचि जेतें जें तें. क. गदधा. च
क्रवाणि अ. पद्यात्मक नहें असें
जें रचिन काव्यादिकनें. अ. न.

गंघ्री गम्यते: नद्यासागंघ्री. गग
न करि जेतें जीणें ती. क. गम्लुधा.
गति अ. बेंलांची गाडी. ई. स्त्री.

गंध: गन्ध अस्ति अस्मिन्नि गंध: , गं
ध आहे जास तो. त. स्रगंधि. २ इ
पं. ३ लेश. च संचंध. ५ गर्व. अ. पु.

गंधक: गंधोस्थान्तीति गंध: सए
व गंधक: . गंध आहे जास तो गं
ध तोच गंधक. त. गंधक. अ. पु.

गंधकुटी गंधस्य कुटी गंधकुटी.
गंधाची जी कुटी ती. म. नासिस

पत्र. इ. स्त्री.

गंधनं गंधयनेनेनगंधनं, अर्दन
किंवा पीडा करिजेत्येजेणेकरून
ते. क. गंधया. अर्दन अ. हिंसन
२ उस्ताह. ३ सूचन. अ. न.

गंधनाकुली गंधवतीनांकुलीग
धनाकुली, गंधवती वल्लीची जी
कुलीह. गंधकी ती. स. मुंगस
वैल नावाची औषधि इ. स्त्री.

गंधफली गंधवत्फलमस्त्यस्याः
गंधफली, गंधयुक्त आहे फल
जाचें ती. त. बापोंटी. २ सोनचां
प्याची कडी. इ. स्त्री.

गंधमादनः गंधेनमादयतीति.
गंधमादनः, उत्तमगंधानेहर्ष
युक्त करितो जो तो. क. मदीधा
हर्षादि अ. पर्वत विशेष. अ. पु. न.

गंधमूली गंधवन्मूलंयस्याइति
गंधमूली, गंधयुक्त आहे मूल -
जाचें ती. स. आंचे हळद. इ.
स्त्रीलिं.

गंधरसः गंधो गंधवान् रसोय-
स्वसः गंधरसः, गंधयुक्त आ
हे रस जाणातो. स. रक्तबोक.
अ. पु.

गंधर्वः गंधं सौरभमवति गंधेऽ वे
बोधोयस्येति वा गंधर्वः, सौरभाते
ह. सींगंधाते जाणतो किंवा धार
ण करितो किंवा त्याविषयीं आ
हे ज्ञान जाचें तो. क. अर्चधा. ग
त्यादि अ. कस्तूरीमृग. २ देवाचा
गवई. ३ घोडा. ४ कोकिलांतील
एक पुरुष. ५ जन्म मरणांत रांडा
णारा प्राणी. अ. पु.

गंधर्वहस्तकः गंधर्वस्यहस्तइ
वहस्तः पत्रं यस्य गंधर्वहस्तकः,
गंधर्वहस्तासारखें आहे पत्र जा
चें तो. स. एरंडाचें झाड. अ. पु.

गंधवहः गंधवाहः वहतीति व
हः गंधस्ववह. गंधवहतं गंधवाहोवा,
वाहतो जो तो वह गंधाचा जो वह
ह. वाहक तो. स. वायु. अ. पु.

गंधवहा वहतीति वहा, गंधस्य
वहा गंधवहा, गंधाची जी वहा ह.
ग्रहण करी ती. क. वहधा. प्राण
अ. नासिका. आ. स्त्री.

गंधसारः गंधवान् सारः स्थिरभा
गोयस्वस गंधसारः गंधयुक्त आहे
सारभाग जाणातो. स. मत्तचापि
दिपंदन. अ. पु.

गंधाश्या गंधयुक्तोश्मागंधाश्या,
गंधयुक्तो पाषाण तो. स. गंधा
.श्मा. न. पु.

गंधिकः गंधोस्यास्तीतिगंधिकः,
गंधआहे जास तो. त. अर्थादि
पूर्वीन्त्या शब्दाप्रमाणे. अ. पु.

गंधिनी प्रशस्तोगंधोस्यास्तीति
गंधिनी, उत्कृष्ट आहे गंधजीस
ती. त. तालिसपत्र नावाची ओ
पधि. ई. स्त्री.

गंधोत्तमा गंधेनोत्तमागंधोत्तमा
गंधं कसल जी उत्तम ती. स. म
घ. आ. स्त्री.

गंधोली गंधघतीतिगंधोली,
पीडा करणारी जी ती. क. गंध
घा. अर्दन अ. गांधिलभाषी. -
ई. स्त्री.

गणस्तिः गम्यतइतिगः ज्ञेयव
गंस्तं वभस्ति दीपयतीतिगणस्ति
गमन करिजेतो जो तो ज्ञेयवर्ग
त्याप्रत दें दीप्यमान जो तो. तो-
जी तो. क. भसधा. दीप्यादि.
अ. किरण. इ. पु. स्त्री.

गभीरं गमनेभिद्यंतीतिगभी
रं, गमनाविषयीं जीतीतें ग्रह

ण करितो ह्य. क्स्थिर असतो
जो तो. क. गंधा. दानादिअ. ग
भीर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गमः गमनंगमः, गमन जें तो. -
क. गम्लधा. गतिअ. प्रयाण. अ.
पुष्टिं.

गमनं गतिर्गमनं, गती जीतें
हृत्वादिगमशब्दाप्र. अ. न.

गंभारी कंविभतीतिगंभारी, उ
दकातें धारण करित्ये जी ती. क.
दुभृन्धा. धारणादिअ. शिवणी
वें झाड. ई. स्त्री.

गंभीरं विग्रहादिसर्वगभीरश-
ब्दाप्रमाणे.

गम्यं गम्यतेइतिगम्यं, प्राप्त होइ
जेतें जें तें. क. गम्लधा. गतिअ.
प्राप्त दावयास योग्य असें वल्लु
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गरलं अन्तारंगिरतीतिगरलं,
जस्रण करणाराप्रत गिळतें स
मारितें जें तें. क. गृधा. निगरण
अ. विष. अ. न.

गरी गरी गृहणीतिगिरागरी
वा, शब्दनाश करितो जो ती. क.
गृधा. शब्दादिअ. देवडंगरीक-

वाची भोषधि. आ. स्त्री. २ ई. स्त्रीलिं.

गरिष्ठः अनिशायेनगुरुर्गरिष्ठः,
अत्यंतजोगुरुतो. न. फारमो
रा. अ. पु.

गच्छं गधितवंगोर्विकासेवागच्छं,
गाईचादायीं किंवा तिचा विकार
जो तें. न. दुग्धादि. अ. न.

गरुडः गरुडिः पक्षैरुड्यतइति
गरुडः, पक्षांनीं ऊर्ध्वगमन-
करितो जो तो. क. डीङ्धा. वि
हायसागतिअ. गरुडपक्षि-
अ. पु.

गरुडध्वजः गरुडः ध्वजेयस्यस
गरुडध्वजः, गरुडआहे ध्वजा
चादायीं जाच्या तो. स. विष्णुना
भादेव. अ. पु.

गरुडाग्रजः गरुडस्थाग्रजोग-
रुडाग्रजः, गरुडाचा जो अग्र
ज ह्य. सारथि तो. स. अरुण
नावाचासूर्यं सारथि. अ. पु.

गरुत् गृणातीतिगरुत्, शब्द
करितो जो तो. क. गृधा. निगर
णअ. पंस्त. न. पु.

गरुत्मान् गरुतः पद्माः संत्य

स्वेतिगरुत्मान्, पंरव आहेतजा
सतो. तं. गरुडपक्षि. २ सामान्य
पक्षि. न. पु.

गर्गरी गर्गइतिशब्दसतीतिगर्ग
री, गर्गचाप्रकारेंकरून शब्द क
रित्ये जो ती. क. राधा. दानअ.
दहीं पुसळण्याचें भांडें. ई. स्त्री.

गर्जितः गर्जितंसंजातमस्यसः
गर्जितः, शब्दित झाले आहे -
जास तो. त. मेघगर्जना. अ. न.
२ मंदोच्चतइस्ती. अ. पु.

गर्तः गिरतिसर्पादिकभितिगर्तः,
सर्पादिकांतें गिळतो जो तो. क. गृ
था. निगरणअ. स्वळगा. अ. पु.

गर्दभाः गर्दभीतिगर्दभः, कर्कश
शब्दकरितो जो तो. क. गर्दभा.
शब्दअ. गादव. अ. पु.

गर्दभांडः गर्दभंभमतीतिगर्द
भांडः, गर्दभानें सेवनअथवा
रोगकरितो जो तो. क. अगुथा.
गत्यादिअ. गजहंड ह्य. वसाली
विंपरी. अ. पु.

गर्धनः गर्धनशीलोगर्धनः, इ
आ करणें आहे नभाव जाच्या
क. गृध्या. अभिकांदाअ. आ

सांक्षाशील. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

गर्भाः गीर्घतेगृणातीतिवागर्भाः,
निगरण ह्य. निःसरण हीड्जेतो
किंवा शब्द करितो जो तो. कृ. गृ.
धा. शब्दादिं अं. कुक्षिस्थप्राणी
१ बालक. ३ जवर. अ. पु.

गर्भाकः गर्भइवगर्भकः, गर्भासा
रिखा जो तो. त. केशामध्ये धार
ण केलेली मांठ. अ. पु.

गर्भागारं गर्भइवगारंगर्भागारं,
गर्भासारखें जें अगार तें. स. म.
ध्यगृह ह्य. माजघर. अ. न.

गर्भाशयः गर्भे आशेतेगर्भाश
यः, गर्भाला आसमंतान वेष्टन
करितो जो तो. कृ. शीड्धा. स्व
प्रअ. गर्भाला वेष्टन करणारे च
मं. अ. पु.

गर्भिणी गर्भोस्थस्वांगर्भिणी,
गर्भ आहे जीचांगवीं ती. न. गसे
दर वाचको. ई. स्त्री.

गर्भुत् गिरतिगीर्घनेवागर्भुत्, भक्षि
जेतो जो तो. कृ. गृधा. निगरणअ
तृणधान्यविशेष. त्. पु.

गर्वः गर्वत्सनेनेतिगर्वः, गर्विष्ठहो

तो जेणें करून तो. कृ. गर्वधा. दर्प
अ. अहंकार. अ. पु.

गर्हणं गर्हतीतिगर्हणं, निर्दिने-
जेनें. कृ. गर्हधा. निंदा अ. निंदन.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गर्ह्यः गर्ह्यतेनिघतइतिगर्ह्यः, निं
दिजेतो जो तो. कृ. गर्हधा. निंदा
अ. निघ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गर्ह्यवादी गर्ह्येवदतीतिगर्ह्यवा
दी, निघजैसें होय तैसें बोलतो
जो तो. कृ. वदधा. व्यक्तवाणिअ.
कुक्षितभाषण करणारा. इन्. पु.
न. ई. स्त्री.

गलः गिलतीतिगलः, भक्षणक
रितो जो तो. कृ. गृधा. निगरण
अ. गोकनकी ह्य. गोकरी. २ मौ
वागळा. अ. पु.

गलकंचलः गलस्यकंचलोगल
कंचलः, गलसंबंधीजो कंचलतो.
गाइंच्या कंठास्वानीं लोंवणागिसा
कळ. अ. पु.

गलंतिका गलतीतिगलंती सेवग
लंतिका, गळसंजीती गलंती ती
चगलंतिका. कृ. गळधा. स्वावअ.
गळनी ह्य. रोवडीदोंरे. आ. स्त्री

गलितं गलितंस्मगलितं, गलितं
 शालं जें तें. कृ. गलथा. अदनअ.
 गळलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
गलोद्देशः गलस्थउद्देशः गलोद्दे-
 शः, कंठनाजो समीपभागात्तो-
 स. कंठसमीपप्रदेश. अ. पु.

गल्या गल्यानां बृहत्काशानां समू-
 हांगल्या. बृहत्काशांचा जो समू-
 हती. त. भौत्यागोच्छांचा समूह
 आ. स्त्री.

गवयः गवतेः सौगवयः, विलक्ष-
 णशब्दकृति जो तो. कृ. गुड-
 था. शब्दअ. गवानावाचा मृग
 विशेष. अ. पु.

गवलं अलतीति अलं गवामलं
 गवलंतीति वा गवलं. गव्याचं
 मूषणाकिंवा त्याग्रत संश्लिष्ट अ-
 सतें जें तें. कृ. लाथा. आदानअ.
 २स. गव्याचं शृंग. अ. न.

गवाक्षः गवामक्षीवगावः किरणा-
 वा अक्षुवंति व्याप्नुवंति एनमिति
 गवाक्षः, गाईच्या नेत्राप्रमाणें किं-
 वा सूर्यकिरणव्याप्त करिताहेत
 . न्याग्रत तो. स. २ कृ. अक्षुषान्या-
 सिअ. झरोका. अ. पु.

गवाक्षी गांभूमिं अक्षोतीति गवा-
 क्षी, विस्तृत दृशा भूमिंतें व्याप्त क-
 रित्ये जीती. कृ. अक्षुषा. व्याप्त्या
 दिअ. कवटीचा हस्त. ई. स्त्री.

गवीनं विग्रहादिसर्वं आशितं ग-
 वीनशब्दाप्रमाणें.

गवीश्वरः गवां ईश्वरोगवीश्वरः,
 धेनुचा जो स्वामी तो. स. गाईचा
 धनी. अ. पु.

गवेडुः गवेगनायें दीचते गवेडुः,
 गाई करितां देइजंयें जीती. कृ.
 देडु. था. रक्षणअ. अर्यादिगवंधु-
 शब्दाप्रमाणें.

गवेडुका गवेडुरेव गवेडुका, ग-
 वेडु जीतीच गवेडुका. त. अर्य
 गवेडुशब्दाचा. आ. स्त्री.

गवेधुः गवाजलेन एतदिति गवे-
 धुः, जलें करून वृद्धिपावत्ये जी-
 ती. कृ. एधथा. वृद्धिअ. ऋधीं
 चें मत्स्यतृणधान्यविशेष. जास
 रुसा असें सणनान ती. उ. स्त्री.

गवेधुका गवेधुरेव गवेधुका, ग-
 वेधु जीतीच गवेधुका. त. अर्थ-
 गवेधुश. प्र. आ. स्त्री.

गवेधुषां गवेधुगवेधुषां, मार्गण

जै ती. कृ. गवेषधा. मार्गणअ.

. शोषकरेणें. अ. न.

गवेषणा गवेषणंगवेषणा, अर्थो

दिगवेषण शब्दाप्रमाणें. आ. स्त्री

गवेषितं गवेष्यतेस्मगवेषितं,

मार्गण करिजंलें जें तें. वृत्त्यादिपू

र्वीच्या शब्दाप्रमाणें. शोषलेलें.

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गव्यां गविपत्रवंगांविंकारोवागव्यां,

गाईचेठाहीं जे उत्यन्न किंवा ति-

चा विकार जो तो. त. शोण दूधव

गैरे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गव्या गनांसमूहोगव्या, घेनूंचा

जो समुदाय ती. त. गाईंचा स

मुदाय. आ. स्त्री.

गव्यूतं घवनंयूतंयूतिर्वा, गवां

यूतयूतिर्वागव्यूतं, मिश्रणस

संघीभावनजें ते. यूतवयूति गा

ईचें जे यूतनें गव्यूत. स. दोन

कोस. अ. न.

गव्यूतिः विग्रहादिगव्यूतशब्दा

प्रमाणें. इ. स्त्री

गहनं गाह्यतेइतिगहनं, प्रवेशि

जतें जें तें. कृ. गाहूधा. विलोड

नअ. इ. प्रवेशअरप्य. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

गह्वरं गाह्यतेइतिगह्वरं, विलो

डिजेतें जें तें. कृ. गाहूधा. विलो

डनअ. पर्वताचीशुहा. अ. न.

गांगेयं गंगायाः इदमपसंवागं

गेयं, गंगेचें जें हें किंवा अपस्य

नें. त. सवर्ण. २ पाठीचा कणा

अ. न. की. भीष्म. कार्तिकस्वामी

गांगोरुकी गांजलमीरयतीतिगां

गेरुकी, उदकाते घेरणा करित्सेजीवी

कृ. स्या रूपादिकअ निरुणाभौषधिआस्त्री

गाढं विग्रहादिउद्गाढशब्दाप्रमा.

गांडिवं. गांडीवं गांडिरस्यास्ती

निगां - वगांडीवंचा, ग्रंथि ह्म.

पर्व आहे जास तें. त. अर्जुना

चें धनुष्य अ. पु. न.

गाणिक्यं गणिकानांसमूहोगा

णिक्यं, वैश्यांच्या जो समूह तो.

त वैश्यांच्या समुदाय अ. न.

गात्रं गानेइतिगात्रं, गमन करतें

जें तें. कृ. गाड् धा. गमनअ.

शरीर. २ हत्तीचापुदचा जंघा

दिभाग. अ. न.

गात्रानुलेपनी गात्रमनुलिप्य

ते अनयाया गात्रानुलेपनी, श

शिर अलंछित करिजेनेंजीणे
ती. क. लिपधा. उपदेह. अ. उरणी.
इं. स्त्री.

गानं गीघतेतहानं, गारजेतेजे
नें. क. गाड्धा. गत्यादि. अ. गाघन
अ. न.

गंधारः गंधारदेशेभवःगंधारः,
गंधारदेशाचेबायींजोउत्पन्न ती.
त. समसकरांतोल एकमेद. अ. पु.

गायत्री गायतंत्रायतेइतिगायत्री
गाणान्यातेंस्. स्थायनरक्षण
करिह्येजीती. क. वैड्धा. पाल
न. अ. वेदसंज्ञविशेष. २. खेराचे
झाड. इं. स्त्री.

गारुत्सते गरुत्सतोजातंगारुत्स
ते, गरुडापासूनजेझालेंते. त.
पाचमानावाचेंरत्न. अ. न.

गार्गकं गर्गाणांसमूहोगार्गकं, ग
र्गांचाजोसमुदायते. त. गर्गांचा
मुळांचासमुदाय. अ. न.

गार्भिषां गार्भिषचं गार्भिषी
नांसमूहोगार्भिषं गार्भिषचंवा.
गार्भिषींचा जोसमुदायते. त.
गरवार वाचसंचासमुदाय. अ.
न. पुं.

गार्हपत्यः गृहपतिनासंयुक्तोगा
र्हपत्यः, गृहपतीशींजोसंयुक्त.
असतो नो. न. अग्निविशेष. अ.
पुंशिंशीं.

गालवः गालनस्यापत्वंनेत्रस्यावं
वायतीतिगालवः, गालवक्रपीचें
जेअपत्यतेकिंवा गालस्. नेत्रसा
वत्यातेंशौषण करितो. जो. तो. त.
२. क. वें. शौषण. अ. गालवनामा
ऋषि. २. लोभ्रवह. अ. पु.

गिरिः गिरतीतिगिरिणंवागिरिः,
निगरण करितो किंवा निगरणमें
ते. क. गृधा. निगरण. अ. पर्वत.
२. गिरणें. इ. पु.

गिरिकर्णी गिरिवर्त्मपिकाक
र्णांस्थितागिरिकर्णी, बालमूषि
काकर्णारूती आदेन पत्रेजीनीं
ती. त. विष्णुक्रांतानावाची भौ
षधि. इं. स्त्री.

गिरिका गिरतीतिगिरिका. सर्व
मिच्छतेजीती. क. गृधा. निगरण
अ. उंदिसनी एकलहानजाति.
आ. स्त्री.

गिरिजं गिरिजानींगिरिजं. पर्वता
चेबायींजेझालेंते. क. जनीधा.

प्रादुर्गार भ. भवक. रशिलाजि
त. भ. न

गिरिमल्लिका गिरिमल्लादवगि
रिमल्लिका, गिरिमल्लीनेपरीजी
ती. त. कु. उपाचं झाड. आ. स्त्री.

गिरिशाः गिरीशतेगिरिशाः, कै-
लास पर्वतां शयन करितो किंवा
राहतो जीतो. क. शां. दू. धा. स्वध
अ. महादेव. अ. पु.

गिरीशाः गिरेः ईशाः गिरीशाः, कै-
लासपर्वताचा जो स्वामीतो. स
महादेव. अ. पु.

गीः अस्वलितंगृणंत्वेतामिति
गीः - अस्वलिन जेंसें होंयतेंसे
उच्चारितात जीतें ती क. गृधा.
शब्दादि भ. वाणी. रेफांत. स्त्री.

गिलितं गीर्षतेस्मगिलितं, स-
क्षिजंलें जेंतें. क. गृधा. निगरण
अ. नक्षत्राणकंलेलें. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

गीतं गीयतेनन्गीतं, गादजेतें
जेंतें. क. गाथा. स्तुत्यादिअ. ग
चन. अ. न. गायलेलें. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

गीर्षी गीर्षतेस्मगीर्षा. साविजेले

जेंतें. क. गृधा. शब्द अ. स्तुत.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गीर्षीः गिरणंगीर्षीः, निगरण
द्व. भक्षण जें ती. क. गृधा. निग
रण अ. गिळणें. इ. स्त्री.

गीर्वाणः गीरेवनिग्रहानुग्रहसम
र्थोवाणोयस्यसः गीर्वाणः, वाणी
च आद्रे अपकारोपकाराविषयी-
बाण जो ती जानाती. स. देव.
अ. पु.

गीर्वाणः गिरं वन्वते इति गीर्वाणः,
स्तुतिरूपवाणीनें इच्छा करिता
त जेंते. क. वनुधा. याचन अ.
देव. अ. पु.

गीर्ष्यतिः गिरांपतिर्गीर्ष्यतिः, वा
णीचा जो स्वामी तो. स. बृहस्प
ति नामक देवांचा गुरु. इ. पु.

गुग्गुलः गुजतीति गुग्गु गुडती
तिगुलः गुजोव्याधेरुलः गुग्गुलः,
व्याधीचाररक्षक जो ती. क. गुड
धा. रसा अ. गुग्गुलनावाचार
क्ष. अ. पु.

गुच्छः गुग्धत इति गुच्छः, वेष्टित
हीतो जोती. क. गुग्धधा. परिवेष्टन
अ. तीससरांचा मुक्ताहार. रत्नकर.

अकारांत. पु.

गुच्छकः गुग्गुलेइतिगुच्छकः, अ
वयवद्वारा वेष्टित होइजेतो जो
तो. क. गुग्गुधा. परिवेषनअ. प
ल्लवयुक्त कव्यांवा सुवका. अशु

गुच्छार्थः गुच्छस्वार्थः गुच्छार्थः,
गुच्छार्थे जे अर्थतो. स. चौबीसस
रांवासुक्ताहार. अ. पु.

गुंजा गुग्गुतीतिगुंजा, अच्यक्तश
ब्द करित्ये जीती. क. गुग्गुधा. अ
च्यक्तशब्द अ. गुंज. आ. स्त्री.

गुंठितं गुंठितंस्मगुंठितं, वेष्टित
किंवा लिप्त करिजेले जें तें. क. गु
ग्गुधा. वेष्टनअ. पूढ लागलेलें. २
गुंठाकलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

गुडः गुडतिगुडतेवागुडः. रक्षण
करितो किंवा आच्छादजेतो जो
तो. क. गुडधा. रक्षणादिअ. गू
ढ. २ नवरामेत्यावर आरापामू
न झालेला पुत्र. अ. पु.

गुडपुष्पः गुडइवपुष्पंयस्यसगु
डपुष्पः, गुडसदृश आद्रेपुष्प जा
वें तो. स. मांहाचा वृक्ष. अ. पु.

गुडफलः गुडइवफलमस्येतिगु
डफलः, गुडासारसें आहे फल

जावें तो. स. आक्रोडाचें झाड.
अ. पु.

गुडा गुडतीतिगुडा, देहादिरक्ष
ण करित्ये जीती. क. गुडधा. रक्ष
णादिअ. निवडंग. २ गुडवेल.
आ. स्त्री.

गुडी हत्यादिगुडाशब्दाप्रमाणे.
गुडवेल. इ. स्त्री.

गुंठितं गुंठितेस्मगुंठितं. वेष्टन
करिजेले जें तें. क. गुग्गुधा. वेष्टन
अ. वेष्टित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गुडुची. गुडुची हत्यादिसर्वगु
डीशब्दाप्रमाणे.

गुणाः गुणयतीतिगुणाः, विल्ववि
त्तंशादिक करितो किंवा पाक नि
ष्पत्तिकरितो जो तो. क. गुणधा.
आमंभणअ. रूपादिक चौबीस
गुण. २ धलुघ्वाची वगेरे दोरी. ३ स
यंपाकी. अ. पु.

गुणावृक्षकः गुणेनरज्जावहोवृ
क्षकः गुणावृक्षकः, रज्जु
व. राजू त्यानें जो बांधलेला वृक्षा
सारखा तो. स. गडचताची डोक
काची. अ. पु.

गुणितं गुणयतेस्मगुणितं, आह

न करिजेते जै ते. क. गुणधा-आ
मंत्रणा अ. गुणलेले वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

गुदं गूयते अनेनेति गुदं, पुरीष
संकिजेते जैते. क. गुधा-पु
रीषोत्सर्ग अ. अपानद्वार. अ. न.
गुद्रः गोदतइति गुद्रः - क्रीडा करि
ते जैते. क. गुद्रधा क्रीडा अ. त्
णविशेष. अ. पु

गुद्रा गुद्रयतीति गुद्रा, किंवा गां
जलं द्रातीति गुद्रा, रोग

पेषण ह. नाश करित्वे अथवा
जलाप्रत गमन करितो स तदा
अथाने सहतो जो तो. क. गुद्रिधा
होद अ. द्राधा गमन अ. बाधा
दीवाहृक्ष. २ नागरमोथा. आ. स्त्री

गुप्तं गुप्यते स्म गुप्तं, गोपन करि-
जेते जै ते. क. गुपधा गोपन अ.
गूढ. २ रक्षित. वि. अ. पु. न. आ
व. स्त्री

गुप्तिः गुप्यते गोपनं वा गुप्तिः, रक्ष
ण करिजेते जी ती. किंवा रक्षण
जै ती. क. गुपधा. रक्षण असंश
ण. २ सुचार. ३ बदिखाना. आ.
स्त्रीलिंगि.

गुफितं गुप्यते स्म गुफितं, ग्रंथ
न ह्य. गुफन करिजेते जै ते. क.
गुफधा. ग्रंथन अ. गुफलेले. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

गुंफः गुफनं गुप्यते वा गुंफः, ग्रंथ
न किंवा बद्ध करिजेतो जो तो ह
त्यादिपूर्वाभ्यां शब्दाप्रमाणे. गुं
फणे. २ बाहुसूयण. अ. पु.

गुंफितं विग्रहादिसर्वगुफितश
ब्दाप्रमाणे.

गुरणं गूरणं गूर्तिगुरणं गूरणं
वा, उद्यमन जै ती. क. गुरीधा उ,
द्यमन अ. उद्योग करणे. अ. न.

गुरुः गृणाति धर्मं गिरति अज्ञानं
वा गुरुः, धर्मसांगतो अथवा अ
ज्ञान नाशक जो तो. क. गृधा. श
ब्दनिगरण अ. बृहस्पति. २ स
स्कारकर्ता. ३ अध्ययन सांगणा
रा. उ. पु.

गुर्विणी गुरुर्दुर्जरः गर्भोः स्ति-
अस्थाः साशुर्विणी, दुर्जर आहे
गर्भजीवा ती. त. गर्भोदर स्त्री. ई. स्त्री

गुल्फः गलते इति गुल्फः, पादपा
र्श्वभागी सहतो जो तो. क. गल
धा. अदन अ. पायाचा घोटा अ. पु.

गुल्मः गुंडतिगुंडयतीतिवागुल्मः, रक्षण करितो अथवां वेष्टन करि तो जो तो. क. गुडधा. रक्षणचवे षणअ. मुक्तापत्सून फांधाफुरले कादृष्ट. २ उवाचकुश्रींतला मांस पिंड. ३ सेनायुख. ४ रोगविशेष ५ दन्ताने वेद. ६ सैन्य. ७ सैन्या च रक्षण. अ. पु.

गुल्मिनी गुल्मः प्रतानोस्वस्याइ तिगुल्मिनी, प्रतान ह्य. विस्तार वयव कलाप आहे जोस ती. त. पसरलेली वेल. इ. स्त्री.

गुवाकः गूवाकः गुवत्पनेनेति गुवाकः गूवाकः, पुरीषोत्सर्ग फा र होतो जेणेकरून तो. क. गुधा. पुरीषोत्सर्गअ. पीफळीचें झाड. अ. पु.

गुत्सः शुध्यतेइतिगुत्सः, वेष्टनक रिजेतो जो तो. क. गुधधा. परिवे षणअ. पुष्पादिकांचालुवका. अ. पु.

गुहः गूहतीतिगुहः, सेनेतें किंवा देवादिकांतें रक्षण करितो जो तो. क. गुहधा. संवरणअ. कार्तिक स्वामी. अ. पु.

गुहा गूहतीतिगुहा, रक्षण करि त्ये किंवा आच्छादन करित्ये जी ती. क. गुहधा. संवरणअ. पर्व ताचें विवर. इ. बलानावाचा व नस्पति. आ. स्त्री.

गुह्यं गूहनं गुह्यते वा गुह्यं. आच्छा दन किंवा आच्छादिजेतें जें तें. क. गुहधा. संवरणअ. रहस्य. २ उ पस्य. ह्य. शिशु आणि योनि. अ. न.

गुह्यकः गूहतिनिधिंरक्षतीतिगु ह्यकः, पुरलेल्यानिधीतें रक्षण करितो जो तो. क. गुहधा. संवर णअ. यक्ष. अभिर्नातिदंबलेना विषयरक्षण करणारा जातिवि. शेष. अ. पु.

गुह्यकेश्वरः गुह्यकानामीश्वरः गुह्यकेश्वरः, गुह्यकांचा जो ईश्व र ह्य. स्वामी तो. स. कुबेर. अ. पु.

गूढं गुह्यनेस्मगूढं, गोपित जें तें. क. गुहधा. संवरणअ. गुप्त. वि. अ. पु. न. ओ. स्त्री.

गूढपात्रं गूढाः पादाद्यस्य गूढपात्रं, गुप्त आहेत पाद ह्य. चरण जाचे ती. स. सर्प. त. पु.

गूढपुरुषः गूढश्चासौपुरुषश्चगू
दपुरुषः, गुप्तजीपुरुषतो. स.
गुप्तपणानं वातबीघेणारा. अ. पु.

गूथं गूथने इति गूथं, संकिजेतो
जो तो. क. गुंथा. पुरीषोत्सर्ग. अ.
विष्ठा. अ. पु. न.

गूनं गूथने स्म गूनं, त्यक्तकृदिजे
ने तै तै. क. धात्वर्थीदिपूर्वीच्या
शब्दाप्रमाणे. अपानद्वाराने सं
कलेलामळ. अ. न.

गुंजनः गुंजते मक्ष्यत्वेन कथ्य
ते रोगादिध्विति गुंजनः, रोगादि
कांविषयी मक्ष्यत्वेन कथन क
रिजेतो जो तो. क. गुंजिधा. श
ब्द. अ. लक्षण. अ. पु.

गूधुः गर्धनशीली गूधुः, इच्छाआ
हे स्वभाव जाचां तो. क. गूधुधा.
अभिकांक्षा. अ. आकांक्षाशील
वि. उ. पु. स्त्री. न.

गूधः गूधतीति गूधः, इच्छाक
रितो जो तो. क. गूधुधा. अभि
कांक्षा. अ. पक्षिविशेष. जासगी
य. असें स्मणानतो. अ. पु.

गूधसी गूधमपि सतीति गूधसी,
गूधाग्रत ही नाशकरितो जो तो.

क. पोधा. अंतकर्म. अ. माड्यां वा
संधीस हीणारा वातरोगविशेष.
इ. स्त्री.

गृष्टिः गृणतीति गृष्टिः, रोगना
शक व दोहन दात्री आणि नाश
क. जो तो. क. गृथा. निगरणादि. अ.
डुकरकंद नावाची वनस्पति. २. ए
कवेळ व्यालेली गार्द. ३. डुकर.
इ. स्त्री.

गृहं गृह्णाति धान्यादिकृमिति गृहं,
धान्यादिकांते गृहण करिते जै तै.
क. ग्रहधा. उपादान. अ. घर. अ. न.
२. स्त्री. पु. व.

गृहगोधा गृहस्वगोधा गृहगोधा,
गृहसंबंधी जी गोधाती. स. पाल.
आवं. स्त्री.

गृहगोधिका अल्पांगोधागोधि
का, गृहस्वगोधिका गृहगोधिका,
अल्पा जी गोधाती गोधिका गृह
संबंधी जी गोधिका ती. स. पा
ल. आ. स्त्री.

गृहगोलिका अल्पागोलागो
लिका. गृहस्वगोलिका गृहगो
लिका. अर्थादिसर्व गृहगोधि
का शब्दा प्रमाणे.

गृहपतिः गृहस्थपतिः गृहपतिः,
गृहाचा जो स्वामी तो. सं. घराचा
यज्ञमान. इ. पु.

गृहयात्रुः गृहयतेनच्छीलः गृह
यात्रुः. ग्रहणाकरण्याचा आहेस
सावजाचा तो. क. गृहधा. उपा
दानअ. घेणारा. वि. अ. पु. स्त्री
नपुं.

गृहस्थूपोः गृहस्थस्थूपोः गृहस्थू.
पो, घराचें जें स्थूण ह्. मुख्यस्व
वतो. स. धारण. अ. न.

गृहाः विग्रहादिग्रहशब्दाप्रमाणे.
अ. पु. व.

गृहारामाः गृहस्वारामाणुहारा
माः, गृहसंबंधीजो आराम ह्.
बाग तें. सं. घराजवळचे बाग.
अ. पु.

गृहावग्रहणी गृहभवगृह्यतेः
नचा गृहावग्रहणी, घर प्राप्त हो
इजेंतें जीणें ती. क. गृहधा. ग्रह
णअ. घराच्या दासखालचा उं
बरा. इ. स्त्री.

गृही गृहाः संत्यस्यसः गृही, त्या
आहेजास ती. त. गृहस्थाग्र-
गी इन्. पु.

गृह्यकः गृह्यतइतिगृह्यकः, ग्र
हण करिजेतीजो तो. क. ग्रहधा,
उपादानअ. पिंजऱ्यांतील पक्षि
वमृग. २. स्थापीन. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

गेंडुकः गेंडुकः गच्छतीतिगाः
इंडयतीतिइंडुः गाः गच्छन्तीडुगै
डुः सएवगेंडुकः, गमन करित ह्
साताजो सुत तो गेंडु तोच गेंडु
क. त. वेंडु अ. न.

गेंडुकः गतेइतिगाः गाः गच्छन्
इंडुरिवगेंडुः सएवगेंडुकः, गमन
करितहोसातावंद्रासारखा जो आ
न्हादक तो. त. वेंडु. अ. पु.

गैहं गेनगणेशेनईत्यतेगोगणेशो
इह इप्सितोयस्मिन्नागेहं, गणो
-श स. गृहस्वामी यानें इच्छिजे
तें किंवा गणपतिपूज्यलेंकरून
इच्छित आहे जाचेदायीतें. क.
इहधा. वेष्टाअ. २ स. घर. अ. न.

गैरिकं गिरीभवंगैरिकं. पर्वता
चेदायीजें उस्मन्न तें. त. सोनें.
२ गेरू. अ. न.

गैरेयं गिरीभवंगैरेयं, गिरीचेय
यीजें झालेंतें. त. शिल्पजिन. अ. न.

गौः गच्छतीतिगौः गमन करितो
 जो तो. कृ. गम्बुधा. गति अ. बें
 ल. २ परलोक. ३ किरण. ४ वज्र
 ओ. पु. ५ गाई. ६ बाण. ७ नाणी.
 ८ दिशा. ९ डोके. १० घूमि. ११ उ
 दक. ओ. स्त्री.

गोकंदकः गां पृथिव्या कंदकः
 गोकंदकः, पृथ्वी संबंधी जो कं
 दक ह्य. कंदकयुक्त तो. स. सरा
 टानावाची ओंपधि. अ. पु.

गोकर्णः गौरिवकर्णावस्यगोक
 र्णः, गाई सारस्वे आहेत का
 न जाचै तो. स. मृगविशेष.
 २ अनामिकांशुष संयुक्त केल्या
 नें जो इतरांगुलींचा विस्तारतो.
 ३ सर्प. अ. पु.

गोकर्णी गोः कर्णीयस्यादितिगोक
 र्णी, गोकर्ण सहश आहेत पत्रें
 जीचीं ती. स. सुरवेळ इ. स्त्री.

गोकुलं गवांकुलंगोकुलं, पेंचू
 चा जो ससुदाय तें. स. गाईंचा
 समूह. अ. न.

गोक्षरकः क्षरतीतिक्षरः स
 एवक्षरक. गौःक्षरकोगोक्षरकः,
 अशित करितो जो तो क्षरतोच

क्षरक इंद्रियांसजो व्यथा करणा
 रा तो गोक्षरक. स. सराटा. अ. पु.

गोचरः गांवः इंद्रियाणिचरंत्वस्मि
 न्गोचरः, इंद्रियें संचार करिता
 त जाचेवाचीं तो. कृ. चरधा. गति
 अ. इंद्रियग्राह्यविषय. अ. पु.

गोजिह्वा गोजिह्वेवगोजिह्वा,
 गाईच्या जिह्वें सारस्वी जीती. स.
 पायरी या नावाची स्वरखरीत ओं
 षधि. आ. स्त्री.

गोडुंबा गांसुवंतुंबतीतिगोडुंबा,
 मूर्मातें पीडित करित्ये जीती. कृ.
 तुविया. अर्दन अ. कवठीचा ई.
 स. आ. स्त्री.

गोडुंडः गोरंडइवगोडुंडः, बैलाच्या
 अंडा सारखा जो तो. स. वेवी.
 २ पामर जातिविशेषघृद्ध पुरुषा
 ची नाप्ती. अ. पु.

गोत्रं गांवाचतीतिगोत्रं, पृथ्वी
 किंवा वाण्यादिकातें रक्षण करि
 तें जें तें. कृ. त्रेड्. धा. पालन अ.
 कुल. २ नाव. ३ ज्ञान. ४ अरण्य.
 ५ क्षेत्र. ६ शरीर. ७ मार्ग. अ.
 न. ८ पर्वत. अ. पु.

गोत्रभित् गोत्रंभिनतीतिगोत्र

<p>भित्, पर्वताचें विदारण करितो जो तो. क. भित्तिस्था. विदारण इंद्र इ.सु.</p>	<p>त्वासमुदाय. अ. न</p>
<p>गोत्रा गोत्राः संत्यस्याभितिगवां समूहो वा गोत्रायते इति वा गोत्रा, पर्वत आहेत जिज्ञा किंवा गाईचा समुदाय वजलातें रक्षण करि त्ये जीती. त. ३. क. चैडुधा. पाल न. अ. पृथ्वी. २. गाईचा समुदाय आवं. स्त्री.</p>	<p>गोध्या गुध्यते : नयागोध्या, वेष्टन होतें जीणें ती. क. गुधधा. परि वेष्टन अ. धनुष्याचें दोरीचें सं घर्षण वा हूस नखाचें झणून - वांधलेला चामड्याचा बंध. आ वंत. स्त्री.</p>
<p>गोदः गुरते इति गोदः, उद्योगका री जो तो. क. गुरीधा. उद्यमन अ. मस्तकांतीलमेंदू अ. पु.</p>	<p>गोध्यापदी गोध्यापाडवपादोमू लंयस्याः सागोध्यापदी, गोधेसा रवी आहे मुकी जीची ती. स. तामडी लाजाळू नावाची औषधी. इ. स्त्री.</p>
<p>गोदारणं गोक्षूमिंदारयतीति- गोदारणं, पृथ्वीतें दारण करि तें जें तें. क. दधा. विदारण अ. नागर. अ. न.</p>	<p>गोधिः गुध्यते इति गोधिः, परि वेष्टित करिजे तो जोतों क. गुधधा. परिवेष्टन अ. रुपाळ. इ. पु.</p>
<p>गोदुग्धा गोर्दुग्धमिव गोदुग्धा, गाईच्या दुग्धासारखी जी ती. स. रुदडल. आ. स्त्री.</p>	<p>गोधिका गुध्यतीति गोधिका, प रिवेष्टित जी ती. क. गुधधा. प रिवेष्टन अ. घोरपड. आ. स्त्री.</p>
<p>गोधुक गांडुहतीति गोधुक, गा ईचें दोहन करितो जो तो. क. दु हधा. पूरण अ. गवडी. इ. पु.</p>	<p>गोधिकात्मजः गोधिकाया आत्मजः गोधिकात्मजः, गोधि केचा जो आत्मज ह. पुत्र तो. स. स्थल गोधिकेचें अपत्य - जास गार असें झणतात तें. अ. पु.</p>
<p>गोधनं गवांधनं समूहो गोधनं, गाईचा जो समूह ते. त. गाई</p>	<p>गोधूमः गुध्यते इति गोधूमः, वे</p>

धित असतो जो तो हत्यादिगो
विशब्दाप्रमाणे. गृहं अ. पु. २
जलमुस्ता नावाची औषधि.
अ. न.

गोनर्दं गांजलं नर्दयतीति गोन-
र्दं, जलामृत शब्द करितें जें तें.
ह. नर्दधा. शब्द अ. जलमुस्ता
नावाची औषधि. अ. न.

गोनसः गौरिव नासिकाचस्य गो
नसः, गोसारखी आहे नासि
काजाची ती. स. षोण. अ. पु.

गोपः गांसूयिंधेनुं वापातीति गो
पः, सूयि किंवा धेनुं यांतें रक्ष
ण करितो जो तो. ह. पाधा. रक्ष
ण अ. बहुत गांवचा अधिका
र करणारा. २ गवळी. ३ रक्ष्या
बोळ. अ. पु.

गोपतिः गवांपतिः गोपतिः, गा
ईचा जो पति ह्य. स्वामी तो. स.
यथेच्छ संचार करणाऱा वेंळ.
इ. पु.

गोपरसः गोपेरसोयस्य गोपर
सः, गोपार्विषयीं आहे रमजा
ना तो. स. रक्तबोळ. अ. पु.

गोपी. गोपी गोपायति गो

पस्यस्त्रीवागोपां गोपीवा, रो
गादिकांपासून रक्षण करित्ये-
जी ती. व. गोपाची जी स्त्री ती. ह.
उपूधा. रक्षण अ. २ स्त्री प्र. उ
परसाल नावाची औषधि. २
गवळण. आ. स्त्री. ३ ई. स्त्री.

गोपानसी गोपायतीति गोपा
नसी, गृहाछादकतृणालार
क्षण करित्ये जी ती. ह. उपूधा.
रक्षण अ. घराचें आंघण. ई. स्त्री.

गोपांघितं गोप्यतेस्य गोपाघितं,
रक्षण करिते जें तें. ह. उपूधा.
रक्षण अ. संरक्षित केलेले. वि.
अ. पु. न. आं. स्त्री.

गोपालः गांपालयतीति गोपालः,
गाईतें पालन करितो जो तो. ह.
पालधा. रक्षण अ. गवळी. अ. पु.

गोपुरं गोपायति गाः पुरतीति वा
गोपुरं, संरक्षण करितें किंवा गा
ईमत जें पुर ह्य. श्रेष्ठ समुदित
गमनाई तें. ह. उपूधा. रक्षण
अ. २ पुरधा. अग्रगमन अ.
पुरद्वार. ३ घराचें द्वार. ३ जल
मुस्ता. अ. न.

गोप्यकः गुप्यते इति गोप्यः स

एवगोष्यकः, रक्षणकरितो जो
तो गोष्य तोच गोष्यक त. दास.
अ. पु.

गोमान् वहवोगावोस्यगोमान्,
बहुत आहेत गाई जोच्या तो. त.
गाईचा स्वामी. वि. त. पु. न. ई.
स्त्रीलिंगीं

गोमायुः गांविकृतांवाचंभिन्नो
तीतिगोमायुः, दुष्टशब्द करितो
जो तो. कृ. दुमिच्छा प्रक्षेपण
अ. कोल्हा. उ. पु.

गोमयं गोर्विकारः गोमयं, गोसं
बंधी जो विकार तें. त. गाईचें शे
ण अ. पु. न.

गोमिन् विग्रहादिगोमच्छब्दाप्र
माणं इन्. पु.

गोरसः गोर्विकारीगोरसः, गोसं
बंधी जो विकार तो. त. ताक द
हींचगेरे. अ. पु.

गोर्दं गुर्यतेगुरतेवागोर्दं, उद्योगो
पकारकजें तें. कृ. गुरीया. उद्य
मनअ. मलविशेष. अ. न.

गोलः गामवयवैर्लातीतिगोलः,
आकृतिविशेषानें घूमीनें ग्रहण
करितो ह. न. दाकृति सदृशजो

तो. कृ. लाधा आदानअ. वा.
दोळागोळा. अ. पु.

गोलकः गुडपतेइतिगोलकः,
रक्षण करिजेतो जो तो. कृ. गुड
धा. रक्षणादिअ. नवरामेला.
असतांजारापासून झालेला पु
व. अ. पु.

गोला गांदीपिलातीतिगोला,
भक्षणाणें जवराग्नीचें उद्दीप
न जो करितो तो. कृ. लाधा. आ
दानअ. मनशीला. आ. स्त्री.

गोलीदः गोभिलित्यतेस्मगोली
दः, गाईनीं भक्षितजेतो जो तो.
कृ. लिहधा. आस्वादनअ. मो
रवा. अ. पु.

गोलोमी गौरिवलोमानिअस्या
इतिगोलोमी, गाईसारखीं आ
हेत लोमें जीस ती. त. वरवंड. २
शकूदूर्वा. ३ जरासांसी. ई. स्त्री.

गोचंदिनी गविवंचयतइतिगोचं
दिनी, गाईविषयीं जी स्तुत्यती
कृ. वदिधा. अभिवंदनादिअ.
वाघांरीचें झाड. ई. स्त्री.

गोविंदः गोभुवंपुंसुस्वर्गवाविं
दतीतिगोविंदः, पृथ्वीगायव-

स्वर्गयांप्रतप्राप्त हीतो जो
 तो. क. विहुधा. क्षाम अ. विष्णु
 २ रुष्या. ३ गवकी. ४ सारवणा.
 ५ बृहस्पति. अ. पु.

गोविट् गोर्विट् गोविट्, गाई
 ची जो विट् ह्य. विष्ठा ती. स.
 शोण. ष. स्त्री.

गोशीर्षे गोः शीर्षं भिवशीर्षम
 स्वगोशीर्षे, गाईच्या मस्तकाप्र
 माणे ह्य. मस्तकातील गोरोच
 नाप्रमाणे आहे शरीर ह्य. सा
 रांश जाचा तो. स. कमळगंधि
 चंदन. अ. न.

गोष्ठं गावस्तिष्ठं त्यत्रेति गोष्ठं,
 गाई राहतात जाचेठायीं तो.
 क. छाधा. गतिनिवर्तन अ. गो
 स्थान ह्य. गोठा. अ. न.

गोष्ठी गावस्तिष्ठं त्यस्याभिति गो
 ष्ठी, अनेक वाणी ह्य. तेहानव
 के राहातात जीचाठायीं ती.
 क. छाधा. गतिनिवृत्त्यादि अ.
 सभा. ई. स्त्री.

गोष्यदं गोः पदं गोष्यदं, गाई
 चें जें पद ह्य. पाऊल किंवा च
 रण्याची जागा तें. स. गाईचा

पाद अथवा तिची चरण्याची
 जागा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

गोसंख्यः गांचेष्टतेसः गोसंख्यः,
 गाईचें कथन करितो जो तो. क.
 वक्षि ब्रूया. व्यक्तवाणि अ. गव
 की. अ. पु.

गोसः गांस्यतीति गोसः, जंग-
 लाचा नांश करितो जो तो. क. षो
 धा. अंतकर्म अं. रत्त्याबोळ.
 अ. पु.

गोस्तनः गोः स्तना इव गोस्तनः,
 गाईच्या स्तनाप्रमाणे जो तो. स.
 चार सरांचा सुक्ताहार. अ. पु.

गोस्तना. गोस्तनी गोस्तनी
 यस्या इति गोस्तनी, गोस्तनसद
 शा आहे पल जीचें ती. स. द्रा
 हीची वल्ली. आ. ई. स्त्री.

गोस्थानकं गवांस्थानं गोस्था
 नं तदेव गोस्थानकं, गाई राहा
 ण्याचें जें स्थान तें गोस्थान तेंच
 गोस्थानक त. गोठा. अ. न.

गौः गच्छतीति गौः, गमन करितो
 जो तो. क. गम्लूधा. गति अ. गा
 ई व बेंल वगैरे. ओ. पु.

गौतमः गौतमस्थापत्यं गौतमः,

गोतमकृपीचें जें अपत्य तो.
त. गोतमकृषि. २ बुद्धविशेष.
अ. पु.

गोधारः गोधाया. अपत्यगोधा
रः, पालीचें जें अपत्य तो. त.
पालीचें पित्तु. अ. पु.

गोधूमीनं गोधूमानोभवन्नं हे
त्रैगोधूमीनं, गहूं उत्सन्न होण्या
चें जें हें तें. त. गहूं चें शीत
अ. न.

गोधेयः विग्रहादिसर्वगोध
रशब्दाप्रमाणें.

गोधेरः विग्रहादिसर्वगोधरश
ब्दाप्रमाणें.

गौरः गौरतिशुवतिचामनोत्रे-
तिगौरः, अंतःकरण सल्लग्न
किंवा रममाण होतें जाचे गणें
तो. क. गुरधा. २ गुडुधा. उद्य
मनादि. अ. पांटरा, पिवळा,
आणि तांमडा वर्ण. को. चंद्रा
दिकु अर्थ आहेत वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

गौरी गौरोवर्णोस्याअस्तीतिगौरी,
गौराआहेवर्णजीवाती. त. जीस
रजोदर्शन झाले नाहीं अशी स्त्री.

ग्रंथांतरां अटारावर्षांचीकन्या २
पार्वती. ई. स्त्री.

गोष्ठीनं पूर्वेभूतगोष्ठंगोष्ठीनं, पू
र्वेभूत ह. पूर्वांचें गाई राहाण्याचें
जें स्थान तें. त. प्रथम गाई राहा
त असत तें स्थान. वि. अ. पु. न.
आवं. स्त्री.

ग्रथितं विग्रहादिसर्वग्रथितश
ब्दाप्रमाणें.

ग्रथः ग्रथ्यते इति ग्रथः, रविजेतो
जो तो. क. ग्रथिधा. ग्रंथनादि. अ.
निबंध. २ शास्त्र. ३ द्रव्य. अ. पु.

ग्रंथिः ग्रंथते इति ग्रंथिः, ग्रंथिक
रित्ये जीती. वत्यादिपूर्वांच्या शब्द
प्रमाणें. वेळ वगैरेची गांव ह. पे
र. इ. पु.

ग्रंथिकं ग्रंथिरिव प्रतिहृदियंथिकं,
ग्रंथिसारिस्वी जाची प्रतिमा तें.
त. पिंपळीचें मूक. अ. न.

ग्रंथितं ग्रंथ्यते स्म ग्रंथितं, गुंफि
तकेलें जें तें. क. ग्रथिधा. संदर्भ
अ. गुफित ह. गुंफलेलें. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

ग्रंथिपर्णं ग्रंथोपर्णानियस्यग्रं
थयइवपर्णानियस्येतिचाग्रंथि

पणें, ग्रंथीचेदार्थी किंवा ग्रंथी
सारखी आहेत पानें जास तें स
केंद्रवन ह्य. भवोरावनीषधि. अ.
नपुंसक.

ग्रंथिल : ग्रंथिरस्पास्तीतिग्रंथिल
ग्रंथिल्य. पर्वसमुदाय आहे जा
स तो. त. वेहकडीचा वृक्ष. ३ का
रवाचें झाड. अ. पु.

ग्रस्तं ग्रस्यतेस्मग्रस्तं, भक्षण करि
जेलें जें तें. कृ. प्रसूधा. अदन
अ. ज्या वाक्यांत वर्णोच्चार पुरा
होत नाही असें वाक्य. २ गाले
लें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ग्रह : गृह्यतेसूर्याचंद्रमसाविति
ग्रहणांवाग्रहः, ग्रहण करिजेता
हेतु सूर्य व चंद्र जेणें ती. किंवा
ग्रहण जें तें. कृ. गृहधा. ग्रहण
अ. चंद्रसूर्याचें ग्रहण. २ ग्रहण
ह्य. स्त्रीकारणं. ३ सूर्यादिनवद्य
ह. ४ निर्वेध, आग्रह विशेष. अ.
पु. को. विरोध. ३ रणोद्यम. ३ पू
तनादिकपिशाचें. अ. पु.

ग्रहणी गृण्हातिजठराग्निमिति
ग्रहणी, जठराग्नीतें मंद करि
त्ये जी ती. कृ. ग्रहधा. उपादान

अ. संग्रणी नावाचा रोग. स्त्री.
ग्रहपति : ग्रहाणांपतिर्ग्रहपतिः,
ग्रहांचा जो स्वामी तो. स. सूर्य.
इ. पु.

ग्रहीता गृण्हातीतिग्रहीता, ग्रह
ण करितो जो तो. कृ. ग्रहधा. उ
पादान अ. घणारा वि. कृ. पु. न.
ई. स्त्री.

ग्राम : ग्रसतेग्रस्यतेवाग्रामः, भ
क्षण करितो किंवा करिजेतो जो
तो. कृ. प्रसूधा. अदन अ. गाथ
नांतील स्वर. २ गांव. अ. पु.

ग्रामणी : ग्रामंनयतीतिग्रामणीः,
ग्रामातें नेतो जो तो. कृ. णीञ्धा.
प्रापण अ. नापित्त. ई. पु. २ श्रेष्ठ
३ ग्रामाधिपतिः वि. ई. पु. स्त्री.
नपुंसक.

ग्रामतक्ष : ग्रामस्यतक्षः ग्रामत
क्षः, ग्रामसंबंधी जो सूतार तो. गां
वचा सूतार. अ. पु.

ग्रामंता ग्रामाणांसमूहोग्रामता,
ग्रामांचा जो समुदाय तो. त. गा
वांचा समूह. आ. स्त्री.

ग्रामाधीन : ग्रामेअधीनः ग्रामा
धीनः, ग्रामाचेदार्थी जो अधीन

स. गावाचे स्वाधीनतो. स. गावां
तलासुतार. अ. पु.

ग्रामांतः ग्रामस्थांतः समीपेया
मांतः, ग्रामार्था समीपजोप्रदे
श तो. स. गावांच्या जवळचा प्रदे
श. अ. पु.

ग्रामीणा ग्रामेभवाग्रामीणा, ग्रा
. मानेदायीं श्री. उत्सन्न ती. त. जी
स नीळ असें झणतात ती. आचं.
स्त्री.

ग्राम्यः ग्रामेभवः ग्राम्यः, ग्रामाचे
दायीं जो उत्सन्न तो. त. इलकट.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ग्राम्यधर्मः ग्रामेभवाः ग्राम्याः
जनांस्तेषां धर्मो ग्राम्यधर्मः, लो
कांचां लो. नि. यधर्म ह्यं. आचार
तो. त. मंथुन. अ. पु.

ग्रावा गिरतिमृणातिवाग्रावा, नि
गरणव् शब्द करितो जो तो. क.
गृधा. निगरणादि. अ. पर्वस. २
पाषाण. ३ मेघ. न. पु.

ग्रासः ग्रस्यते इति ग्रासः, मक्षणे
करिजेतो जो तो. क. ग्रसधा. अ.
दन. अ. घांस. अ. पु.

ग्राहः विग्रहादियह शब्दाप्रमाणे.

जलंचरविशेष ह्यं. ससर. २. अ
हृषा. अ. पु.

ग्राही गृह्णातीति ग्राही, विपुलवि
स्तार ग्राही जो तो. क. ग्रहधा. उ
पादानं अ. कवठीचे झाड. इन्. पु.

ग्रीचा गीर्यते, नचाशीवा, मक्षणे
करिजेतें जीणें ती. क. गृधा. नि.
गरण. अ. मान. आ. स्त्री.

ग्रीवाशिरा ग्रीवायाः शिरा ग्रीवा
शिरा, ग्रीवासंबंधी जी शिरा ती.
स. मानेची शिर. आ. स्त्री.

ग्रीष्मः जलंगिरतीति ग्रीष्मः, ज
लातें शोषण करितो जो तो. क.
गृधा. निगारण. अ. ग्रीष्मक्रंतु. अ.
करांत. पु.

ग्रीचे, ग्रीचेयं ग्रीवायां इदंत बभ
वंचा ग्रीचेयं, ग्रीवा ह्यं. मान तलां
बंधी किंवा तीचे दायीं जें उत्सन्न
तें. त. ग्रीवासंबंधी. वि. अ. पु.
न. आचं. स्त्री.

ग्रीवेयकं ग्रीवायां भवं ग्रीवेयकं,
कंवाचादायीं सदांणार जें तें. त.
ग्रीवाभूषणं. अ. न.

ग्लस्ते ग्लस्यते स्य ग्लस्ते, मक्षणे
करिजेलें जें तें. क. ग्लसधा. अ. द

२४६ (ग.) विग्रहकोश. (ग.)

नअर्थः प्राक्षिल्ले. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 ग्लहः ग्लहते इति ग्लहः. दे. जेतो जेतो. क. ग्लहथा. व्यादान. अ. पणस्य. पेज. अ. पु.
 ग्लानः ग्लायतीति ग्लानः. हर्षनाश करितो जेतो. क. ग्लेया. हर्षस्य अ. शैयाने हर्षरहित. सालेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ग्लारुः ग्लायति तच्छीलो ग्लारुः. हर्षस्य आहे स्वभाव जात्रा तो. क. ग्लेया. हर्षस्य अ. अर्थग्लान शब्दा प्रमाणी. वि. अ. पु. स्त्री. नपुंसक.
 ग्लोः ग्लायतीति ग्लोः. क्षीण हो तो जेतो. क. ग्लेया. हर्षस्य अ. वद्र. ओ. पु.

घटः घटतेइतिघटः, जलधारणा
 युपघोर्गांजो तो. क. घटधा. चे
 साअ. कलश घागर वगेरे. अ. पु.
 घटा घटनंघटा, संघठनंजैते.
 क. घटधा. संघात अ युद्धांतील
 इतीचें संघटन आ स्त्री.
 घटना विग्रहादिसर्वंघटाश. प्र.
 घटी विग्रहादिसर्वंघटशब्दाप्रमा
 णं. इ. स्त्री.
 घटिकार्यकः घटीकार्यतीति.
 घटिका घटिकं अर्थोघस्यसंघे.
 टिकार्यकः, घटिकेतें सांग
 त्ये जी ती. घटिका घटिका आहे.
 प्रयोजनं जास ती घड्याळ रा
 जाविणारा घड्याळजी अ पु.
 घटीयंत्रं घटीनांयंत्रंघटीयंत्रं,
 घटीह. मोपे तत्संबंधीं जें यंत्र,
 तें स. राहाद अ. न.
 घट्टः घट्टतेस्त्रिभित्तिघट्टः, संधी
 भूत होतात अन जाचें वासीं ती.
 क. घट्टधा. चलन व संघात अ.
 गंगादितीरीं वां पळे लाघाट. अ. पु.
 घंटापथः घंटांनांतइतां हस्ता
 दीनां पंथा. घंटापथः, इती वगे
 रे जाण्याना जो पंथा ह. मार्ग-

तो. स. राजमार्ग. अ. पु.
 घंटापाटलिः आहंतीतिघंटा
 पाटलातीतिपाटलिः, घंटाचांसी
 पाटलिअघंटापाटलिः, हिंसा
 करणारा असा जो पाटलवर्ण
 ग्रहण करणारा तो. स. मोर
 जाचें साड. व. पु.
 घंटाखा घंटे वारीतीतिघंटाखा,
 घंटेसारखा शब्द करित्ये जी ती.
 क. रुधा. शब्द अ. घांगरी ३ता
 ग. आ. स्त्री.
 घनः इत्यंते अनेनेतिघनः, नाश
 होतो जेणें तो. क. इनधा. हिंसा
 अ. सांद्र. २ कठीण. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.
 घनरसः घनस्वरसः घनरसः,
 मेघाचा जो रस तो. स. उदक.
 अ. पु.
 घनसारः घनस्वेवसारोस्पशी
 तल्लान् घनसारः, मेघासारि
 स्वा आहे सार ह. सारां राजान्वा
 तो. त. कापूर. अ. पु.
 घनाघनः हंतीतिघनाघनः, ना
 श करित्ये जी तो. क. इनधा. हिं
 साअ. इद्र. २ मदीन्यत्तइती-

३ मेघ. अ. पु.

घर्मः अंगजघतीतिघर्मः, अंगा
प्रतं स्वरण करितो जो तो. क. घृ
धा स्वरणं अ. घाम. अ. पु. २३
ष्ठा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

घस्मरः घसतीतिघस्मरः, मस
ण करितो जो तो. क. एस्लधा.
अदन अ. स्वादाडं. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

घस्वः तमोघसतीतिघस्वः, त
माते मक्षण करितो जो तो. क.
घस्लधा. अदन अ. दिवस. अ.
पुलिगी.

घाटा घटघतीतिघाटा, संघा
त करणारी जीती. क. घटधा.
संघात अ. मान आणि मस्तक
यांचा मोगले कडवासंधि. आ.
बं. स्त्री.

घांटिकः घंत्याचरतीतिघांटि
कः, घंटीने संचार करितो कृत
द्विपजीवन करीतो जो तो. न.
स्तुति पाठ कांतील प्रेद. अ. पु.

घातः हननंघातः, हननं जें तो.
क. हनधा. हिंसा अ. वध. अ.
पुलिगी.

घातुकः हननशीलोघातुकः, हिं
सा करणयाचा आहे स्वभावजाचा
तो. क. हनधा. हिंसा अ. हिंसा
करणशीलं ह. घातक. २ द्रोह
करणारा. अ. पु.

घासः अद्यतेपश्चादिकिरिति-
घासः, पशूनां मक्षिजेतो जो
तो. क. अदधा. मक्षण अ. गा
ई हशानिं स्वाण्यान्नें तृण. अ. पु.

घुटिका घाटते अनयाघुटिका,
परिवर्तन होते जीचा योगानें ती.
क. पुटधा. परिवर्तन अ. पाषांच्या
मागची घांट जिला घाटा म्हणता
त ती. आ. स्त्री.

घुषाः घुषते इतिघुषाः, त्रिमणक
रितो जो तो. क. घुषधा. त्रिमण
अ. लांकडांला छिद्र पाडणारा
रूमि. अ. पु.

घूर्णितः घूर्णते स्म घूर्णितः, त्रि
मित जो तो. क. घूर्णधा. त्रिमण
अ. शोपेने गुंगलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

घृणा घृण्यंते अत्रु गृह्यंते नया
घृणा, अत्रु क पायुक्त होतात श्री
पे ती. क. घृधा. क्षरणादि अ.

रुणारस. २ दण. ३ निदा आ
वंत. स्त्री.

घृषिः जिघृत्तीतिघृषिः. क्षिप्रमा
नहीतो जो तो. कृ. घृधा. क्षरण
क्षिप्र. किरण. इ. पु.

घृतं घ्रियते जिघृत्तीतिघृतं. क्षिप्र
मत् करिजेते. कृषाक्षरण पावतेजे
ते. कृ. घृधा. क्षरण. अ. तूप. २ पाणी
अ. न.

घृष्टिः घर्षतिपाषाणादिक्रमितिघृष्टि
पाषाणादिकांते घर्षण करितो जो
तो कृ. घृषधा. संपर्ष. अ. डुकर. २
डुकरकंद. इ. पु. २ इ. स्त्री.

घोटः घोटतेइतिघोटः. परिवर्तनं
करितो जो तो कृ. घुटधा. परिवर्त
न. अ. घोडा. अ. पु.

घोटकः विग्रहादिसर्वघोटशब्दा
प्रमाणं

घोषा घोषस्वनयाघोषा, ज्ञमण
करिते जीषेती. कृ. घुणधा. ज्ञम
ण. अ. नाक. आ. स्त्री.

घोषी घोषान्नासाअस्यास्तीतिघो
षी, प्रशम्न आदे नासिका जानी
तो त. डुकरे. इ. न. पु.

घोटा घोषतेइतिघोटा, ज्ञमणक

रित्वे जीती. कृ. घुणधा. ज्ञमण. अ.
पोफकीचा वृक्ष. २ वीरीचे फळ. ३
वृक्ष विशेष. आ. स्त्री.

घोरं घोरचतियतस्तद्घोरं, भयंक
रशब्द होतो ज्यापासून ते. कृ. घु
रधा. श्रीमार्थशब्द. अ. मयानकर
स. अ. पु. भयंकर. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

घोषः घोषयतीतिघोषः, संघुष्ट
जो तो कृ. घुषिर्धा. विशब्दन. अ.
गोळवाडा. अ. पु.

घोषकः घोषयतीतिघोष. घोषण
वघोषकः, स्पष्टशब्द करण्यास
जो साधन तो घोष तोच घोषक.
त. घोसाळी. अ. पु.

घोषणा घुष्यतइतिघोषणा, उद्घो
षिजेत्ये जीती. कृ. घुषिर्धा. शब्द
अ उच्चस्वसने जो घोषतो. आ. स्त्री

घ्राणं घ्रायते अनेनेतिघ्राणं, गं
धग्रहण करिजेतो जेणें तें. कृ. घ्रा
धा गंधोपादान. अ. नासिकासू.
नाकें. २ हुंगलेले. अ. न. २ वि. अ.
सु. न. आ. स्त्री.

घ्राणतर्पणः घ्राणंतर्पयतीतिघ्राण
तर्पणः, नासिकेतें तृप्त करितो जो

तो. कृ. तृपथा. प्रीणनादिभ. सगं
 धिविशेष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 च चंद्रतेजतिच, आल्हादकरितो
 जोतो. कृ. चदिधा. आल्हादअ.
 पादपूरण २ समुच्चय. ३ समास.
 ४ इतनेतर योग् या अर्था. ५ आ
 ल्हादकाशी ह्य. त्यांचा प्रतिपादक.
 उ. अनित्तगोपायितंच शुभंच. २५
 वरवदिवौलिंधि. ३ संज्ञाचपरिभा
 षाचइत्यादि. अच्य.

चकोरकं; चकतीतिचकोरः सएव
 चकोरकः, वृत्तहांतो जो तो चकोर
 तोच चकोरक. त. चंद्रालापाहून
 आनंद पावणारा चकोरपक्षि. अ.
 पु.

चक्र; चक्रिष्यतेक्रियतेमतिर्भरणादिवा
 अनेनेतिचक्रं, हिंसापंचवसायी
 जं फ्यगणते व गत्यादि होतात
 जेणें ते. कृ. कृ. अ. २ कं. धा. क
 रणाअ. हिंसादि अ. उदकाचा पो
 वरा. २ राज्य. ३ सैन्य. ४ वथाचें वा
 क. अ. न. चक्रवाकपक्षि. अ. पु.
 चक्रकारकं चक्रस्यकारकंचक्र
 कारकं, चक्राचें जें कारक तें. स.
 सुवासिक द्रव्य. ह्य. आघनस्त अ. पु.

चक्रपाणिः चक्रपाणोयस्ससः च
 क्रपाणिः, चक्रं आहे हस्तान्वेद्यथी
 जाच्या तो. स. विष्णु. इ. पु.

चक्रमर्दकं; चक्रमृद्वातीतिचक्र
 मर्दकः, चक्रातें गोडतो जोतो. कृ.
 मृदधा. क्षोदअ. दाकळा नावाचा
 औषधि. अ. पु.

चक्रला चक्रंलातीतिचक्रला,
 चक्राहतिधारणानें स्थितजी ती.
 कृ. लाधा. आदान अ. उच्चटामूल.
 आ. स्त्री.

चक्रवर्ती चक्रेष्मंडलेराजमंड
 लेवावर्तितुंशीलमस्येतिचक्रवर्ती,
 ष्मंडलान्वेद्यथी किंवा राजमंडला
 चेद्यथी वर्तन करण्याचा आहे स्व
 भावजाचा तो. कृ. वृत्तुधा. वर्तन
 अ. सर्वपृथ्वीचाराजा. इद्र. पु.

चक्रवर्तिनी चक्रंचक्रमिववाव
 र्तितुंशीलमस्याइतिचक्रवर्तिनी, च
 क्रसारखा ह्य. मंडलासारखा आ
 हे वागण्याचा स्वभाव जीचा ती. धा
 लादिपूर्वीच्या शब्दा प्रमाणें. चक्र
 वत. इ. स्त्री.

चक्रवाकः चक्रशब्देन उच्यतेच
 क्रवाकः, चक्रवाचकशब्दानें यो

मिजंतो जो तो क वचथा परि-
 मापणअचक्रवाक पक्षि अ.पु.
चक्रवाडः चक्राकारेण वाडते च-
 क्रवाडः, चक्राकृतीने आप्णुत हो
 तो जो तो क. वाडथा. आप्णुव
 अ पृथ्वीला प्राकार भूत जो पर्व
 त तो. अ.पु.
चक्रवालं चक्रं भूमंडलं चलयते
 चक्रवालं, भूमंडल वंछिजे तो
 जो तो. क. वलथा वेष्टन अ. अर्थ
 चक्रवाडाचा. २ वाटोळा गोळा.
 अ.पु. २ न.
चक्रांगः चक्राण्यंगोपस्थस च-
 क्रोः, चक्रं ह्य चक्राकृति आ
 हेत अंगे जाचे ठायीं तो. स
 हंसपक्षी. अ.पु.
चक्रांगी चक्रं चक्राकारमंगं यस्या
 सा चक्रांगी, अर्थादिपूर्वाच्चाश
 ङ्गप्रमाणं. इ. स्त्री.
चक्री चक्रमंडलमस्थास्तीति चक्री
 पुंडलाकृति आहे जास तो. त. स
 पं. इन्. पु.
चक्रीवान् चक्रवद्धमणंचक्रं अर्द
 स्यास्तीति चक्रीवान्, चक्राभा
 षस्ये आहे षमणजाचे तो. स.

गदंभ ह्य. गदव. त. पु.
चक्षुश्चवाः चक्षु एवश्च वसीधस्य
 चक्षुश्चवाः, नेत्र आहेत कर्ण जा
 चे तो. स. सर्प. छ. पु.
चक्षुष्या चक्षुषेहिता चक्षुष्या, ने
 त्रकारणे जी हित कारक ती. त.
 अंजन विशेष. आ. स्त्री.
चक्षुः चक्षतेनेनेति चक्षुः, सादृश्य
 नोकिजे तें जेणें ते क. चक्षिधा.
 व्यक्तवाणि अ. नेत्र. स. न.
चंचलं चंचतीति चंचलं, चंचल हो
 तें जें तें क. चंचुथा. गति अ. चंच
 ल वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
चंचला विग्रहादिचंचलशब्दाप्रमा
 णे. विद्युत्कृता. आ. स्त्री
चंचुः चंचतीति चंचुः, चांचत्यगा
 मी जो तो. क. चंचुथा. गमन अ.
 एरडाचें झाड. २ पक्ष्यांचें तोंड. उ.
 पु.
चटकः चटतीति चटकः, भेदन
 करितो जो तो. क. चटथा. भेदन
 अ. पक्षि विशेष. अ. पु.
चटका चटकस्त्री चटका, चट
 कपची जी स्त्री ती. स्त्रीप्र. पिपली
 मूळ. २ निमणी. आ. स्त्री.

चटकाशिरः चटकायाः शिर इव
चटकाशिरः, चटकासारिखें आ
हे शिर जीचें तीं स. पिंपळमूळ. सून
चटिकाशिरः विग्रहादिसर्वचटका
शिर. शब्दाप्रमाणें.

चणकः चण्यतेइतिचणकः, दानक
रिजेतो जो तो कं. चणया. दानअ.
हरपरा. अ. पु.

चंडः चंडतेइतिचंडः, फार कोपतो
जो तो कृ. चडिधा कोपअ. अति
रागिट. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

चंडा चंडतेइतिचंडा, प्रकुपितस
अखुग्रजीती. वृत्त्यादिपू. श. प्र. उ
दिरकानी. २. चौर औवा आ. स्त्री.

चंडांतः चंडमततीतिचंडांतः,
प्रचंडविस्तारतो जो तो. कृ. अत-
धा. सातत्यगमनअ. कळेरीचेंज्ञा
उ. अ. पु.

चंडिका चंडतेइतिचंडिका, अ
त्यंत प्रकुपित होखे जीती कृ. च
डिधा कोपअ. पावती. आ. स्त्री.

चंडांतकः चंडांकोपनांस्त्रियम
ततीतिचंडांतकः, स्त्रीप्रतसत
तगमन करितो जो तो. कृ. अत-
धा. सातत्यगमनअ. परकर.

अ. न.

चंडालः चंडयतीतिचंडालः, अ
त्यंत क्रोधकरितो जो तो कृ. चड
धा. कोपअ. ब्राह्मणीचे रार्वांशूद्र
पासून झालेला पुत्र. याची अतिभि
द्य वृत्ति आहे. अ. पु.

चंडालवल्लकी चंडालस्यवल्ल
कीचंडालवल्लकी, चंडालाची जीती
णा ती. स. अंत्यजाची वीणा. इ. स्त्री

चंडालिका विग्रहादिचंडालिक
शब्दाप्रमाणें.

चंडांशुः चंडाः प्रचंडाः अंशोय
ससचंडांशुः, अतितीक्ष्ण आहे
त किरण जाचे तो. स. सूर्य. उ. पु

चतुःशालं चतस्रः शालाः समाह
तायस्मिन्तत् चतुःशालं, चार
अन्योन्याभिसुख शाला ह्युणत्रे
सोपे आहेत जत्वेवर्षांते स चो सोपा चो
क. अ. न.

चतुरः चस्यतेइतिचतुरः, याच
ना करिजेतो जो तो. इ. धतधा
याचना अ. दस. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

चतुरंगुलः चतस्रोंगुलयः प्रमा
णमस्यचतुरंगुलः, चतुरंगुल प्रमा

णावयवीजोत्तो. त. वाहव्याचेंशा
इं. अ. पु.

चतुराननः चत्वार्यांननाभिय-
स्वसचतुराननः, चार आहेत सु
खें जास तो. स. ब्रह्मदेव. अ. पु.

चतुरब्दा चत्वार्यब्दात्वस्याः सान्
तुरब्दा, चार आहेत वर्षें जीस ती.
स. चार वर्षांची गाई वगैरे. आ. स्त्री

चतुर्भद्रः चत्वारिभद्राणिश्रेष्ठानि
अत्रेतिचतुर्भद्रः, बलाशीं सह व
तमान श्रेष्ठ धर्मादि आहेत जास
मुदायाचे राशीं तो. स. धर्मायंका
य मोक्ष ज्यामध्ये असा जो धर्मवि
शेष तो. अ. न.

चतुर्भुजः चत्वारो भुजापस्वस
चतुर्भुजः, चार आहेत भुज जा
स ती. स. विष्णु. अ. पु.

चतुर्वर्गः चतुर्णां वर्गश्चतुर्वर्गः,
मोक्षाशीं सह धर्मादिकांचा जो
समूह तो. स. धर्मादिक चार पुरु
पायांचा समूह. अ. पु.

चतुर्हाचनी विग्रहादिचतुरब्दा
शब्दाप्रमाणें. इ. स्त्री.

चतुर्धयं चतुर्णां पदां समाहार
श्चतुर्धयं, चार मार्गांचें जें परी

भवतें. स. चवाठा. अ. न.
चत्वरं चतस्रस्मिन्नितिचत्वरं, मा

चना किंवा गमन करितात जाचे
राशीं तें. क. चतथा. यानचन अ.
अंगण. २ यज्ञा करितां संस्कृतके
लेका भूभाग. अ. न.

चन चनतीतिचन, असाकल्या
र्थ बोधक जें तें. क. चनथा. शब्द
अ. असाकल्यास्तु. अपरिपूर्ण या
अर्थींचें. अव्यय.

चंदनः चंदयतीतिचंदनः, आ
ल्हाद करतो जो तो. क. चदिधा.
आल्हाद अ. मलयागिरिचंदन.
अ. पु.

चंद्रः चंदतीतिचंद्रः, आल्हादक
रितो जो तो. क. चदिधा. आल्हाद
अ. चंद्रमा. २ सुंदारोचनी. ३ क
पूर. ४ सुवर्ण. ५ जल. अ. पु.

चंद्रकः चंद्रइवप्रतिहृतिश्चंद्रकः,
चंद्रासाररवी जाची प्रतिमा आ
हे ती. त. मोराच्या पिसांदर जें
नेत्रा हृति चिन्ह असतें तें. अ. पु.

चंद्रभागा. चांद्रभागा. चांद्र
भागी चंद्रभागयोः पर्वत विशेष
चौरियंचंद्रभागा, चंद्रभागपर्व.

नविशेष संबन्धी जीती. त. नदी
विशेष. आ. स्त्री. २ ई. स्त्री. ३ आ.
यं. स्त्री.

चंद्रमाः चंद्रयतीतिचंद्रमाः, आ
ल्हाद करितो जीतो. रु. वरिधा. आ
ल्हाद. अ. चंद्र. स. पु.

चंद्रवाला चंद्रस्य कर्पूरस्य बालेव
चंद्रवाला, कर्पूर बाला प्रमाणे जी
ती. स. इलाची. आ. स्त्री.

चंद्रशेखरः चंद्रशेखरेयस्य सचं
द्रशेखरः, चंद्रआहे मस्तकी जा
त्याती. स. महादेव. अ. पु.

चंद्रहासः चंद्रइवहासः प्रभास्य
चंद्रहासः, चंद्रासारखी आहे प्र
भाजाची ती. स. तलवार. २ चां
णें. अ. पु.

चंद्रिका चंद्रोस्तस्या चंद्रिका,
चंद्र आहे जीस ती. त. चांदणें.
आ. स्त्री.

चपलं चोपतीतिचपलं, गमनक
रितें जें तें. रु. लुपधा. मंदगति
अ. हरित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री
द्रवत्व इति विवक्षानसलीतर न
पुंसकीं अ. १ विचारा वांचून झट
कर काम करणारा. ३ पारा. अ. पु.

चपला चोपतीतिचपला, शीघ्रगा
मी जीती. रु. लुपधा. मंदगति अ.
विद्युलता. २ पिंपळी ३ चंचला. आ. स्त्री.

चपेटः चपतीतिचपः एटतीतिइटः
चपश्चासा वे टश्चचपेटः, सांत्वन
करित होत्साता गमन करितो जीतो
स. पसरलेला हात. अ. पु.

चमरः चमतीतिचमरः, तृणारि
भक्षण करितो जीतो. रु. चमुधा.
अदन अ. जाचे पुच्छाच्या केशां
ची चवरी करितात ती मृग. २ च
वरी. अ. पु. १ अ. न.

चमरिकः चमरमस्यास्तीतिचमरि
कः, चमरसदृश केसर आहेत जा
स ती. स. कांचनाचा रत्न. अ. पु.

चमसः चम्यतइतिचमसः, प्राक्षि
जेतो जीतो. रु. चमुधा. अदन अ
बडा धारगा इत्यादि भक्ष्य पदार्थ.
२ यज्ञ पात्र विशेष. अ. पु. न.

चमसी विग्रहादिचमसशब्दा प्रमा
णें. ई. स्त्री.

चमूः चमतिशब्दुंचमूः, शत्रूतें ना
श करणाश जीती. रु. चमुधा. अ
दन अ. सेना. २ नीन पृतना. रु.
स्त्री.

चमूरुः चमत्तितृणादिकमितिच
मूरुः, तृणादि भक्षण करितो जो
तो. धात्वर्थ चमूरुशब्दाप्रमाणे. मृ
गरिशेषः उ. पु.

चंपकः चंपघतीतिचंपकः, विक
सित होतो ह्य. विकासगामी जो
तो ह्य. चंपिधाः गतिअ सुरचां
प्र. २ नागचांफा. अ. पु.

चयः चीयते असौचयः, संघींभू
त होतो जो तो. ह्य. चिञ्धा. चय
नअ. समूह. २ चंदकाचीतटवंदी
अ. पु.

चरः चरतीतिचरः, गमनकरणा
रा जो तो. ह्य. चरधा. गतिअ. राज
चा वातमीदार पुरुष. २ जंगम. अ.
पु. २ वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

चरकः चरतीतिचरकः, गमनक
रितो जो तो. ह्य. चरधा. गतिअ.
वैद्य शास्त्र विशेष. अ. पु.

चरपाः चरत्यनेनचरणः, सेचा
र करितो जेणेंतो. ह्य. चरधा. ग
तिअ. पाय. अ. पु.

चरणायुधः चरणीआयुधेष्व
सचरणायुधः, चरणआहेतआ
युधेंजाचेंतो. स. स्त्रोमडा. अ. पु.

चरमं चरतीतिचरमं, अंतिमार्था
प्रतगमन कर्ते जेंतें. ह्य. चरधा.
गतिअ. शोचटचें. वि. अ. पु. न.
भाव. स्त्री.

चराचरं विग्रहादिचरशब्दाप्र.
चरिष्णु चरणाशीलंचरिष्णु, ग
मन शील जेंतें. ह्य. चरधा. गति
अ. चराचर ह्य. जंगम. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

चरुः चर्यते अग्निनेतिचरुः, अ
ग्निनें भक्षण करिजेतो जो तो. ह्य.
चरधा. भक्षणअ. हवनकरावया
चेंअन्. उ. पु.

चर्चरी चर्चतइतिचर्चरी, शब्द
करिजेत्येजीती. ह्य. चर्चधा. उक्ति
अ. हाताच्या लाव्यापिठण्या पासू
न झालेला शब्द. ई. स्त्री.

चर्चा चर्चनंचर्चा, चंदनादिदेंक
रुल देहास विलेपन जेंतें. ह्य. च
र्चधा. अध्वयनअ. शोय मार्गाचे
दावींजी स्थिती ती. आ. स्त्री.

चर्मकृषा चर्मणः कृषेवचर्मकृषा,
चर्माच्या चावु क्य साररवा जीती.
म. शिककाई. आ. स्त्री.

चर्मकारः चर्मकरोतीतिचर्मकृ

रः, चर्मसेवकप्रितो जीतो. क. डुकु
 अथा. करणअ. चाहार. अ. पु.
 चर्म चर्मते इति चर्म, शरीरव्याप्त
 करिजेते जेंते. क. चरधा. गति
 अ. मृगादिकांचें कातडें. २ दाल.
 व. न.

चर्मप्रभेदिका चर्मणः प्रभेदि
 काचर्मप्रभेदिका, चर्मच्छेदनक
 रिजेत्ये जीती. स. चामडेकरण्या
 चैशरुह ह. आरी. आ. स्त्री.

चर्मप्रसेवकः विग्रहादिसर्वच
 र्मप्रसेविकाशब्दा प्रमाणे. अ. पु.

चर्मप्रसेविका चर्मणाप्रसीव्य
 तेचर्मप्रसेविका, चर्मकरून करि
 जेत्ये जीती. क. पित्रुधा. तंतुसं-
 तानअ. चर्मांचा भाता. आ. स्त्री.

चर्मी चर्मास्यास्तीति चर्मी, चर्मआ
 हैजासतो. त. भूर्जदृष्ट. २ दाल
 धारणकरणारा. इन्. पु.

चर्या चरणंचर्या, योगपद्याचेर्ग्यो
 जीचर्या ह. आचरणाती. क. चर
 धा. गतिअ. योगमार्गींची स्थिति
 आ. स्त्री.

चर्वितं चर्व्यतेस्मचर्वितं, भक्षण
 करिजेते जेंते. क. चर्वधा. अ.

दनअ. भक्षित. २ चावलेलें. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

चलं चलतीति चलं, चंचलहोतें
 जेंते. क. चलधा. गतिअ. चंचल.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

चलदलः चलानिचंचलानिदला
 न्यस्यचलदलः, चंचल आहेतप
 र्णें जाचांतो. स. पिंपळाचा दृष्ट.
 अ. पु.

चलनं चलतिच्छीलंचलनं, च
 लनआहे शीलह. स्वभाव जाचा
 तें. क. चलधा. गतिअ. कंपणारें
 २ कंपनशील. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

चलाचलं विग्रहादिसर्वचलशब्दा
 प्रमाणे.

चलितं चलनंचल्यतेस्मवाचलि
 तं, कंपितकिंवा चलित झालें जें
 तें. क. चलधा. गतिअ. चक्किंवि
 कांपलेकें २ प्रस्थित सैन्य. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

चविकः विग्रहादिचव्यशब्दाप्र
 माणे. अ. पु.

चविका विग्रहादिचव्यशब्दाप्र
 माणे. आ. स्त्री.

चवी विग्रहादिचव्यश. प्र. इ. स्त्री.

चव्यं चर्वते इति चव्यं, प्रक्षि-
जंते जैते. क. चर्वथा. अदनअ
चवक ल्या नवाची वनोषधि. अ-
नपुं.

चव्या विग्रहादिचव्यशब्दाप्रमा
णं आ. स्त्री.

चषकः चष्यते; नैनं चषकः, प्र
क्षणा किंवा प्राशन करिजेतें जैणें
करून तो. क. चषथा. भक्षणअ.
मद्यप्राशन करण्याचें पात्र. अ-
पु. न.

चषालः चष्यते इति चषालः, प्र
क्षिजेतो ह्य. पश्यादिकांस भक्षण
साधन जोतो. क. चषथा. भक्षणअ.
यज्ञसंसाद्य काष्ठविक्रमविशेष. अ-
पु.

चाक्रिकः चक्रेण समूहेन चरतीति
चाक्रिकः, चक्रसमूहां गनें स्तुति
करणास जोतो. त. पंढानादानें
भियमित कालीं राजास जागृत
करणास असा बंदिजन. अ. पु.

चांगेरी चांगंशोभनमीरयतीति
चांगेरी, कल्याण कारिणी जोती.
क. इंरथा. कंपनगलायथः तुका
ई. स्त्री.

चाटकेरः चटकस्य चटकाया वा
अपत्यं पुमान् चाटकेरः, चटकाचा
किंवा चटकेचा जो पुत्र तो. त. नि-
मणा ह्यपून पक्षिविशेषः अ. पु.

चांडालः चंडाल एव चांडालः, चं,
डाल जो तोच चांडाल. त. ब्राह्मणा
चेदाचीं शूद्रांपासून उत्पन्न झाले
लासुच. याची उपजीविका निंद्य
मांस व घेत वस्त्रें इहीं करून सां-
गितली आहे. अ. पु.

चांडालिका चांडालस्ये चंचांडा
लिका, चंडालसंबंधी जीती.
त. अंत्यजाची वीणा ह्य. किनरी.
आ. स्त्री.

चाणकीनं चणकानां भवनं द्वैवं
चाणकीनं, चणकांचें जें क्षेत्र तें
त. हरभरे पिकण्याची धूमि. अ. न.

चातकः चततीति चातकः, उद-
कयाचन करितो जोतो. क. चते
था. चाननअ. चातकपक्षी. अ. पु.

चातुर्वर्ण्यं चत्वारो वर्णांश्चातुर्व-
र्ण्यं, चार वर्णजेतें. त. ब्राह्मण
क्षत्रिय वैश्य व शूद्र इत क्वांचें
समुदित नावः अ. न.

चापः चापस्य वंशमोदस्य विकार

श्यापः, वंशभेदाच्च जो विकार
तो. म. धनुष. अ. पु. न.

चामरं चम्यतेनेत्रचमरं, तदेवना
मरं, वारण करिजेते जेणें करून
ते चमर तेंच चामर ह्. चमुधा.
अदनअ. चवरी. अ. न.

चामीकरं चामीकरेआकारविशे
वेभवंचामीकरं, आकारविशेषा
चेठायीं जें झाले ते त. सोने.
अ. न.

चांपेयः चंपायाअपत्यंचांपेयः,
चपासंबंधीजें अपत्य तो. त. सो
न. चांफा. २ नागचांफा. अ. पु.

चारः चरएवचरणंवाचारः, च
रजोतोचचार किंवा बंधनजेंतें
ह्. चरधा गतिअ. चारसंज्ञकपु
रुप. २ बंधन अ. पु.

चारटी चारयतीतिचारटी, पस्था
दिकाप्रतसंचारकरविल्लेजीती.
ह्. चरधा गतिअ. स्थलकमलि
ना ई स्त्री.

चारणाः चरतीतिचारणा, त्रेत्या
दिभूमीचेठायी संचारकरितो जो
तो. ह्. चरधा गतिअ. कीर्तन
करणारा गोसावी अ. पु.

चारुः चरतीतिचारुः, सौंदर्यगामी
जें तें. ह्. चरधा. गतिअ. सुंदर.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

चार्विक्यं चर्वनंचर्विका, सैवचा
र्विक्यं, अर्थचर्चाशब्दाप्रमाणे.
अ. न.

चार्मः चार्मणः चर्मणांसमूहश्च
र्मणापरिवृतोधारयश्चार्मः, चर्मा
चासमुदाय किंवा चर्मानें आच्छा
दितजोरयतो. त. चर्मसमूह. २
चर्मानें वेष्टितकेलेतारय. अ. पु.

चार्मिणं चर्माणांसमूहश्चार्मिणं,
चर्म्याचा जो समुदाय तें. त. चर्म
कांचासमुदाय. अ. पु.

चालनी चान्यतेनयाचालनी, चा
ळलें जातें जीणें करून ती. क. बळ
. धा. गतिअ. चालण. इ. स्त्री अ. न.

चाषः चापयतीतिचापः, हिंसाक
रणाराजो. तो. ह्. चपधा. हिंसा
अ. पक्षिविशेष ह्. चारगा, चाप
अ. पु.

चिकित्सकः चिकित्सीतिचिकि
त्सकः, व्याधिदूर करितो जोतो.
सगप्रकृतधा. व्याधिप्रतीकार अ.
वैद्य. अ. पु.

चिकित्सा चिकित्सनंचिकित्सा,
रोगाचा प्रतिकार करणारी जीवोत्ती.
समकृतपा. रोगानयनअ. रोगा
चा परीक्षा. आ. स्त्री.

चिकीर्षा कर्तुंमिच्छानिकीर्षा, का
चांदि करण्याची जी इच्छा तीमना
हृथा. करणअ. करण्याची इच्छा.
आ. स्त्री.

चिकुरः चीतिअच्यक्तं कुरतीति नि
कुरः, चीयाप्रकारे करून अच्यक्त
शब्दाते करितो जी तो. ह. कुरधा.
शब्दअ. मस्तकाचे केश. २ अचिचा
रानें लरित हिंसादि करणारा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

चिकृपां चिगितिकृपातीतिचिकृपां,
चिकृयाप्रकारे करून शब्द करणा
दें जेंतें. ह. कृपाया. शब्दअ. चिक
चिकीत जीतें. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

चिक्रसं चिगितिक्रसतीतिचिक्रसं,
चिक्रचिक्रयाप्रकारे करून शब्द
करितें जेंतें. ह. क्रसया. गत्सादि
अ. यत्सादिकांचे शीट्यज्ञाप्रथम. न.
चिंचा चिभित्ताच्यक्तं शब्दचिनोती
तिचिंचा, अच्यक्त शब्दवती जीवो

ह. चिञ्चा. चयनअ. चिंचेचे झा
ह. आ. स्त्री.

चिता मृतश्रीयते स्यांचिता, मृत प्र
हणकेला जातो जी चाराधीं ती.
ह. चिञ्चा. चयनअ. घेत राह क
रण्याचें सरण. आ. स्त्री.

चितिः विग्रहादिचिताशब्दाप्रमाणे.
इ. स्त्री.

चित् चेतयतेनयेतिचित्, ज्ञाना
दिक विकसित करिजेतें जीणेंती.
ह. चितीया. संज्ञानअ. बुद्धि. त्.
स्त्री. २ असाकल्प ह्या अर्थी. अ
व्य. उ. कश्चित्.

चित्तं चेतयतेनेनेतिचित्तं, इतरें
दियाला प्रेरिजेतें जेणेंतें. ह. चि
ञ्चा. चयनअ. मन. अ. न.

चित्तविषयमः चित्तस्यविषयमो,
नवस्थानंचित्तविषयमः, अंतः
करणान्चें अनवस्थान जेंतो. चि
त्तरत्तीची अनवस्थिति. अ. पु.

चित्तसमुन्नतिः चित्तस्यसमु
न्नतिश्चित्तसमुन्नतिः, चित्तांची
जीसमुन्नति ह्य. मोच मोटा असें
मानणें ती. स. गर्ब. इ. स्त्री.

चित्ताभोगः चित्तस्थाभोगश्चि

ताभोगः, चित्ताब्जाजो आभोगः

इ. स्त्री.

सः तदेक प्रवणता किंवा पूर्णता
तो. स. मनास जीसुखादिकांची
तत्परता ती. अ. पु.

चित्रभानुः चित्राभानवोयस्यसः

चित्रभानुः, चित्रविचित्र आहेत
किरणजाचे तो. स. अग्नि. २ सू.
चं. उ. पु.

चित्या विग्रहादिसर्वविताशब्दाप्र.

चित्रं चित्रपत्यस्मादिति चित्रं,

चित्रशिरवंडिजः चित्रशिरवंडि

आश्रयं होतें जा पासून तें. क. चि

नोजातश्चित्रशिरवंडिजः, चित्र

त्रधा. आश्रयं अ. चित्रवर्णाभुत

शिरवंडीपासून जो उत्पन्न तो. क.

रस ३ आश्रयं १ स्विय नि. प्र. ४ ३ १ १ अ न

जनीया. प्रदुर्भाव अ. बृहस्पति

चित्रकं चित्रयतीति चित्रकं, चित्रितकम

अ. पु.

नेने जें तें क. चित्रक. चित्रीकरण अ एर

चित्रा चित्रं रूपमस्याः सा चित्रा,

अवे श्राड. चितानाओ ३ टिकक अ पु न

चित्रकारक आहे रूपजी चें ती.

चित्रकरः चित्रस्यकरः चित्रकरः,

त. मूष रूपणी. २ गोदुग्धा. आ. स्त्री

चित्रकरितो जो तो. क. दु. कृष्णा.

चिंता चिंत्यतेन चिंता, चिंतन हो

करण अ. चितारी. अ. पु.

तें जीणे ती. क. चिंतिधा. स्मृति

चित्रकृत् चित्रं करोतीति चित्रकृत्

अ. स्मरण. २ विचार. आ. स्त्री.

आश्रयं कारी जो तो. क. कृष्णा.

चिपिटकः नामिकायानतं चिपिटकं,

करण अ. तिबसाचे श्राड. त. पु.

चिपिरमिव प्रतिरुतिश्चिपिटकः,

चित्रतंडुला चित्रातंडुला अस्या

नत नामिके साररवी जी प्रतिमा

श्चित्रतंडुला, चित्रविचित्र आहे

तो. त. पृथुक स. पोहा. अ. पु.

त बीजें जींचीं ती. स. वावडिंगी

चिरं चिरोः शीं स्येति चिरं, दीर्घक

चे श्राड. आ. स्त्री.

क आहे अर्थजाचा तें. त. दीर्घक

चित्रपर्णी चित्रं पर्णमस्याः चित्र

लाशी. अथ.

पर्णी, चित्रविचित्र आहेत पर्णे

चिरक्रियः चिरेण क्रियायस्य सचि

जीमती. त. पिंपणीचें श्राड.

रक्रियः, चिर कलें करून आहे कि

या जानी तो. यो दुष्प्रवेकाने हो-
 प्याने कायं विलंचाने करणारा. वि-
 ७५. पु. न. आ. स्त्री.

चिरंदा चिरेणारतिपितृगृहात् भर्तृ-
 गृहमिति चिरंदा, चिरकालानेपि
 तृगृहापासून भर्तृगृहां जात्ये जीती
 क. अटधा. गति अ. विवाहित तरु-
 ण स्त्री. इं. स्त्री.

चिरंतनं चिरेभवं चिरंतनं, चिर-
 कालाने जें तें. त. पु. न. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

चिररात्राय चिररात्रानयते चिररा-
 त्राय; बहुतरात्रस्त्री कालागतग-
 मन करिजेतें जें तें. क. अयथा. ग-
 ति अ. दीर्घकालार्थां अव्य.

चिरविल्वः चिरं विलतीति चिर-
 विल्वः, चिरकाल भेदी जीतो. क.
 विलथा. सैदन अ. करवंजो वेंशा
 इ. अ. पु.

चिरप्रसूता चिरं प्रसूता चिरप्रसू-
 ता, चिरकालाने जी प्रसूतती-
 स. फारदिवसानां प्रसवलेवी.
 आ. स्त्री.

चिरस्य चिरनस्यति चिरस्य, दीर्घ-
 काळातें क्षोण करितें जें तें. क.

अस्मथा. क्षेपण अ. चिरार्थक.
 अव्य.

चिरात् विग्रहादिसर्वचिरशब्दाप्र-
 चिराय चिरमयते चिराय, चिरक
 लपर्यंत राहतो जीतो. क. अय-
 था. गति अ. चिरार्थक. अव्य.

चिरिंदा चिरिणोतीति चिरिंदा, कंड-
 ण पेषणादिरूप हिंसां करित्ये जीती.
 क. चिरिथा. हिंसा अ. अर्थादिस-
 र्वचिरंदा श. प्र.

चिरिविल्वः विग्रहादिसर्वचिर-
 विल्व श. प्र.

चिरंषा विग्रहादिसर्वचिरशब्दाप्र-
 चिरिचिमः चिरिचितिरिलासं पि-

माते चिरिचिमः, विलासातें करिं-
 तो जीतो. क. माडू पा. मान अ. वे-
 गसानावाचा मत्व. अ. पु.

चिल्लुः चिल्लतीति चिल्लुः, क्षेपकरी
 जीतो. क. चिलथा. क्षेप अ. पक्षि-
 विशेष. अ. पु.

चिबुकं चिबतीति चिबुकं, घ्रासादि-
 कां वें ग्रहण करणार जें तें. क. ची-
 बुथा. आदानादि अ. अधरोघ्राचा
 रवालना भाग. ठा. न.

चिन्हं चात्यतेनेन चिन्हं,

परिज्ञात करिजेतें जेणें तें. क. चह
धा. परिकल्कनअ. कोणेकगोष्ठीसा

अनुमापकहेतु. अ. न.

चीनः चीयतेइतिचीनः, विविजाप
नगमन करितो वचन करिजेतो
जो तो. क. चिञ्जा. चयनअ. इमि
णविशेष. २ देशविशेष. ३ तंतु. ४
वस्त्र. ५ घीहि. अ. पु.

चीरं चीयतेइतिचीरं, रचिजेतो किं
वा चयन करिजेतो जो तो. क. चि
अथा. चयनअ. वल्कल. २ मुक्ता
हार. ३ रेखाविशेष. ४ लेख्यभेद.
अ. न.

चीरी विनोतीतिचीरी, चयन कर
णारी जीती. क. चिञ्जा. चयन
अ. मुरकूट. ई. स्त्री.

चीवरं विग्रहादिचौरशब्दाप्र. सु
नीचें वस्त्र. २ शाकविशेष. अ. न.
२ अ. पु.

चुक्रं चकतीतिचुक्रं, तृप्ति करणा
ई जें तें. क. चकधा. तृप्तिअ. आ
म्लवेतस. २ आमसोमल. अ. पु.

चुक्रिका चुक्रयतीतिचुक्रिका, चु
क्र शब्द. कारी जीती. क. चुक्र
धा. शब्दादिअ. चुक्रा. आ. स्त्री.

चुल्लुः विग्रहादिसर्वकृत्स्नाक्ष प्रा
द्या प्रमाणं.

चुल्लिः चुयतिभिरत्रचुल्लिः, अग्नि
प्रेरित होतो जीचे टायी ती. क. चुद
धा. प्रेरणअ. चुल. ई. स्त्री.

चुल्ल्या विग्रहादिसर्वचुल्लिशब्दाप्र.
चुल्लुकं चुष्यतेइतिचुल्लुकं, बालका
ने प्राशित करिजेतें जें तें. क. चुष
धा. पानअ. कुचाचें अग्र. अ. न.

चूडा चुडयतेइतिचूडा, समुच्चित
होइजेते जीती. क. चुडधा. समु
च्छायअ. मोराची शिरसा हा. तुरा.
२ शेंडी. आ. स्त्री.

चूडामणिः चूडायाः मणिः चूडाम
णिः, शिरसासंबंधीं जो मणी तो. स
मस्तकाचें घूषण. इ. पु.

चूडाला चूडाः संत्यस्येतिचूडाला,
चूडासरशा आहेत अंगें जीसती.
त. फुरडी नाचाची ओंपधि. आ. स्त्री

चूतः चुप्यतइतिचूतः, रसदायामा
शिजेतो जो तो. क. चुपधा. पानअ.
आंच्याचे झांड. अ. पु.

चूर्णं चूर्षतइतिचूर्णं, चूर्णकरिजेतें
जें तें. क. चूर्णधा. प्रेरणाअ. सुवासि
कद्रव्योपयोगी चूर्ण. २ धूक. अ. न.

चूर्णाकुंतलः चूर्णयुक्तः कुंतलः चूर्णाकुंतलः, चूर्णारियुक्तजो कुंतल

तोः स. मस्तकान्वा कुरळ केश. अ. पु.

चूर्णिः चूर्णा चूर्णस्य करणंचूर्णि

चूर्णाने जें करण झ. कृती तो. क.

चूर्णधा. तत्करणअ. चूर्णिष्. इ.

स्त्री. २३. स्त्री.

चूलिका चूल्यते अनया चूलिका

समुच्छ्रित हीईजेते जीती. क. चू.

लधा. समुच्छ्रायअ कर्णाचें मूल.

आ. स्त्री.

चूष्या चूष्यते पीयते मृष्टमांसेनादृ

श्यतां नीयते चूष्या, मांसाच्चा योपा

नें अदृश्यते प्रत पाचणाशी जीती.

क. चूषधा. पानअ. हत्तीच्या मध्ये

वांघण्यांस जो उपयोगी चर्मरज्जु

ती. आ. स्त्री.

चेटकः चेडकः चेटयते इति चे

टकः, परप्रेरणा करिजेतो जीतो.

क. चिटधा. परप्रेष्यअ. चाकर.

दि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

चेतकी चेतयति सा चेतकी, शत

पीडितान्न चेतनो पयोगी जी

ती. क. चितिधा. संज्ञानअ. हि

र्जाचें माड. ई. स्त्री.

चेतनः चेतयते चेतति वा चेतनः,

चेतविला जाती किंवा चेततो जो

तो. क. चितिधा. संज्ञानअ. प्राणी.

अ. पु.

चेतना चेतयते नया चेतना, शाना

दिकृ इद्दिगत होतें जीणें ती. क.

चितिधासंज्ञानअ. बुद्धि. आ. स्त्री.

चेत्तः चेतयते; नेनेति चेत्तः, इद्दि

य प्रेरणा करिजेतें जेणें तें. क. चि

तिधा. संज्ञानअ. चित्त, मन. स्.

नपुंसक.

चेत् चेततीति चेत्, पक्षांतरार्थजा

णवितें जें तें. क. चितिधा. संज्ञान

अ. सांतरार्था अच्च.

चैलं चिन्वते; नेन चैलं, आच्छाद

न करिजेतें जेणें तें. क. चिलधा. वस

नअ. वस्त्र. २ अधम. अ. न. २ वि.

अ. पु. न. आ. स्त्री.

चैली चैलस्य स्त्री चैली, अधमानी

जी स्त्री. ती. स्त्रीप्र. अधमानी वा

यको. ई. स्त्री.

चैलं विश्वहादिसर्वचैलशब्दाप्रमा.

चैली विश्वहादिसर्वचैलीशब्दाप्रमाणें.

चैत्यं नीयते इति चित्वा चित्वायाइ

दं चैत्यं, इत्कादि करचित्ताहेतर्जा

चेदायीं ती. चित्वा तत्संबंधीं जें
तें चैत्य. त. यज्ञस्थानविशेष.
अ. न.

चैत्रः चित्रायुक्ताचैत्री सायत्रास्ति
सचैत्रः, चित्रानक्षत्रयुक्त पौर्णि
मा आह्वे जाचेदायीं तो. त. चैत्रमा
स. अ. पु.

चैत्ररथः चित्ररथेन निर्वृतं चैत्रर
थं, चित्ररथाने जें निर्वृत स. संपा
दित तें. त. कुबेरचा बाग. अ. पु.

चौचौ प्रशस्तं चौचमस्था इति चौचं
उच्छ्रुष्ट आह्वे वरांग भाग जाचातें.
त दालचिनी. २ फल भस्मूनरा
हिले लें मर्तातरां अवशिष्ट राइतें
तें. अ. न.

चौरः चौरयतीति चौरः, चौराक
रितो जो तो. क. चुरधा. स्तेय अ.
चोरी करणारा. अ. पु.

चौरपुष्पी चौरइवसुष्यं यस्याश्चो
रपुष्पी, रात्रीं विकसिन होते लें स
णून चौरा प्रमाणें आह्वे पुष्पजी
चें ती. वल्लिविशेष. इ. स्त्री.

चौरिका विग्रहादिसर्वचौरशब्दा
प्रमाणें. आ. स्त्री.

चौलः चोत्यतेनेनचौलः, अवयं

वितहीतें जेणें तो. क. चुलपा. स
मुच्छ्राय अ. आंगररवा. अ. पु.

चौली चोत्यते, नयाचौली, अर्था
दिचौलशब्दाप्र. इ. स्त्री.

चौरः चोरणं चुरा, चुराशीलमस्य
चौरः, स्तेय करण आह्वे स्वभाव जा
चा तो. त. चोर. अ. पु.

चौरिका चोरास्यभावः कर्मवाचो
रिका, चोराचा धर्म किंवा कर्म जें
ती. त. चौर्य. आ. स्त्री.

चौर्यं चोरस्य भावः कर्मवाचो र्यं,
चोराचा जो धर्म किंवा कर्म तें. त.
चोरी. अ. न.

च्युते च्युते स्पन्द्युतं, गमन करि
जे लें जें तें. क. च्युद्धा. गति अ.
गळले लें. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रालिंगीं.

छगलकः छाद्यते इति छगलः छगल एव छगलकः, छेदन करिजे तो जो तो छगलतोच छगलक. न. अज ह. वोकड. अ. पु.

छगला छाद्यते इति छगला, हिंसि जेत्ये जो ती. क. छोपा. छेदन अपवधारण ह. जीर्णफंजी वनस्मति. आ. स्त्री.

छगलांघ्री छगलस्येव अंघ्रि रस्यान्छगलांघ्री, वोकडच्या पायां प्रमाणे आहेत मुच्या जीच्या ती अर्थ छगलाशब्दाप्र. ई. स्त्री.

छगलांघ्री छगलस्येव अंत्राण्य स्याः छगलांघ्री, छगलाप्रमाणे आहेत आंतडां जीर्णती. स. अर्थ पूर्वी व्याश. प्र. ई. स्त्री.

छत्रं छाद्यतीति छत्रं उष्णादि वारण करितें जें तें. क. छदधा. अपवारण अ. छत्र. अ. न.

छत्रांछत्राण्यस्य स्यादिति छत्रा. छत्रा कृति आहेत शुच जीस ती. त. मधुरिका ह. वडिशोफ. र्शनल व पाविशेष. ३ कोथिंवीर. आ. स्त्री.

छत्राकी छत्रं अकृतीति छत्राकि छत्राकारते प्रत गमन करिले जी

ती. क. अरुपा. कुंटिलगति अ. सुंगसरेल. ई. स्त्री.

छदः छाद्यते अने नांगं छदः, अंगाचें आच्छादन होतें जेणें करून तें. क. छदधा. अपवारण अ. पान. २ पित्त. अ. न.

छदनं इत्यादि पूर्वी व्याशब्दा प्रमाणे अ. न.

छदिः इत्यादि छदिशब्दा प्रमाणे. स. स्त्री.

छद्य छाद्यते स्वरूपमनेनेति छद्य, स्वरूपा वरण होतें जेणें तो. क. छदधा. अपवारण अ. कपट. न. न.

छंदः चंदनं चंदते; नैनवा छंदः; आनंदन व आनंद करिजे तो जेणें तो. क. चदिधा. आल्हाद अ. अभिप्राय. अ. पु.

छंदः छंदनं छंदः; गोपन जें तें. क. छदिधा. संवरण अ. गायत्री उष्णिक इत्यादि. २ इच्छा. ३ वेद. स. न.

छन्नः छाद्यते स्मैति छन्नः. आच्छादन करिजेला जो तो. क. छदधा. अपवारण अ. आच्छादन कैलेंला.

२ एकांतस्थल. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. २ अ. न.

छलं छानंछलं, मर्यादानाशनजं
तं. कृ. छोधा. छेदन. अ. रूपर. २
सुद्धमर्यादात्याग. अ. न.

छविः भिद्यन्ति असारमिति छविः
असारातं छेदन किंवा भिन्नक
रित्ये जीती. कृ. छोधा. छेदन. अ.
२ छिदिधा. द्वैधीकरण. अ. कांति
इ. स्त्री.

छागः व्यतिछायतेवाछागः, छि
न्नहोतो अथवा छेदिजेतो जीतो
कृ. छोधा. छेदन. अ. शीकृ. २ शी
वी. अ. पु.

छागी व्यतीतिछागी, छिन्न हो
स्ये जीती. कृ. छोधा. छेदन. अ.
शेवी. इ. स्त्री.

छातः व्यतीतिछातः, छेदन पा
वतो जीती. कृ. छोधा. छेदन. अ.
तोडलेला. २ अशक्त. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

छात्रः गुरुदोषाच्छादनं छत्रं कच्छि
कमस्थछात्रः, गुरुदोषां च आवर
ण करणारा आहे सभाव जाना
तो. त. शिष्य. अ. पु.

छादितः विग्रहादिसर्वं छन्नश
ब्दाप्रमाणं.

छांदसः विग्रहादिसर्वं श्रोत्रियश
ब्दाप्रमाणं.

छाया व्यतीतिछाया, उष्णादिना
शकृत्ये जीती. कृ. छोधा. छेदन
अ. अनातप. २ कांति. ३ सूर्यप
त्नी. ४ तेज. आ. स्त्री.

छितं विग्रहादिसर्वं छातशब्दाप्र
माणं.

छिद्रं छिद्यते इति छिद्रं, भेदिन
जें तें. कृ. छिदिधा. द्वैधीकरण
अ. भोक. अ. न.

छिद्रितः छिद्यते इति छिद्रितः,
छिद्रयुक्त करिजेला जीती. कृ.
छिद्रधा. भेदन. अ. विंधलेला. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

छिन्नं छिद्यते च छिन्नं, छेदन क
रिजेले जें तें. कृ. छिदिधा. द्वैधी
करण. अ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

छिन्नरूहा छिन्नारोहतीति छिन्न
रूहा, छेदित होलाती प्रादुर्भूत
होणा शक्यती. कृ. रूहधा. प्रादुर्भा
वादिक. अ. युक्तवेल. आवंत.
स्त्रीलिं.

छुरिका छुरतीति छुरिका, छेदन	व्याप्रमाणे. अ. उ.
करणारी जीती. क. छुरथा. छेद	छेदनं छित्तिच्छेदनं कर्तनजेंतं.
नअ. सरी. आ. स्त्री.	क. छिदिरथा. द्वैधीकरणअ. कर्त
छेकः अयतीति छेकः, नमत्कतिक	न स. कातरणे. अ. न.
रणारा जो तो. इत्यादि छातशय	

जगत् गच्छतीतिजगत्, नाश
गामीजेंतें. कृ. गम्बुधा. गतिअ.
जंगम. २ लोक. विअ. पु. न. आ.
स्त्री. २ त्. न.

जगत्प्राणः जगतः प्राणोजगत्प्रा
णः, सर्वजगतांचा जो प्राणतो.
स. वायु. अ. पु.

जगती गच्छतीतिजगती, प्राप्त
होत्येजीती. कृ. गम्बुधा. गतिअ.
भूमि. २ छंदोविशेष. ३ जंगम.
४ लोक. इं. स्त्री.

जगरः जगतागृह्यतेइतिजगरः,
जगतांनीं ग्रहण करिजेतो जोतो.
कृ. गृह्णा. ग्रहणअ. कवचस.
निलरवत. अ. न.

जगलः सृशंगल्पतेजगलः, असं
त भक्षण करिजेतो जोतो. कृ. ग
लथा. अदनअ. सराकल्क. अ.
पुल्लिंगीं.

जग्धं विग्रहादिअन्वशब्दाप्रमा
णें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जग्धिः अदनंजग्धिः, भोजन-
जेंती. कृ. अदथा. भक्षणअ.
सहभोजन. इ. स्त्री.

जघनं हन्यतेतज्जघनं, हननं

करिजेतेंजेंतें. कृ. हनथा. हिंसा
दिअ. स्त्रियांचा करिपुरोभाग,
जासओंठी क्षणतात तो. अ. न.

जघनेफला जघनेफलंयस्थाः सा
जघनफला, जघनतुल्यांगाचेवा
यींआहेत फलेंजीसतीउंवर२वा
खोडा खरवतइत्यादि. आ. स्त्री.

जघन्यं जघनेभवंजघन्यं, चरम
प्रागीं जोउत्पन्नतो. त. शूद्र. २
शेवटचा. ३ अथम. ४ शिभ्र. अ.
पु. २।३ वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
४ अ. न.

जघन्यजः जघन्येअवरकालेजा
तो जघन्यजः. पावीभागून झाला
जोतो. त. जनीथा. प्रादुर्भावअ.
धकराबंधु. अ. पु.

जंगमं गच्छतितज्जंगमं, गमन
करितेंजेंतें. कृ. गम्बुधा. गतिअ.
चर, स. जंगम. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

जंगमेतरः जंगमादितरोजंगमे.
तरः, चराहून जो इतरतो. मं.
स्थावर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जंघा जंघन्यतेकुटिलं गच्छतीति
जंघा, कुटिलगमन करणारी जी

ती. कृ. हनधा. हिंसा. अ. २
 सना. पायांची पोठरी. आ. स्त्री.
जंघाकरिकः जंघेकराषस्यजं
 घाकरिकः, जघान् आहे हस्ती
 ह्य. तत्कार्यकारि जाचा तो. स. ग
 तिवलानें उपजीवन करणारा जा
 सह. अ. पु.

जंघालः अतिशयिताजंघास्यजं
 घालः, अतिशयितगमनाविष
 यी वेगवता आहेत जंघाजाचा
 तो. त. फार लवकर जाणारा. अ.
 पु.

जंघिलः विग्रहादिसर्वजंघाशब्दा
 प्रमाणे.

जटा जटते इति जटा, संधीभूत
 होइजे त्वे जी ती. कृ. जटधा. संधा
 त. अ. जटा. आ. स्त्री.

जटाजूटः जटानांजूटोबंधनंज
 टाजूटः, जटांचा जोजूट ह्य. बु
 चडातो. स. संश्लिष्ट केशभार.
 अ. पु.

जटामांसी जटतीतिजटाजटांम
 न्यतइतिजटामांसी, संधीभवना
 तें जाणत्ये जी ती. कृ. मनधा. जा
 न. अ. लताविशेष. ई. स्त्री.

जटिः जटी जटतीतिजटी,
 जटिल होती जो तो. कृ. जटधा.
 संधात. अ. पिंपळाचा वृक्ष. इ. न. पु.
जटिला जटास्त्रस्याइतिजटिला,
 जटा आहेत जीस ती. त. जटा
 मांसी. आ. स्त्री.

जटुलः जटतीतिजटुलः, सम्य
 कसंधीभूत होतो ह्य. संश्लिष्ट
 जो तो. कृ. जटधा. संधात. अ.
 शरीरावरचें लासें. अ. पु.

जठरं जायते जंतुरस्याज्जीर्णंती
 तिवाजठरं, प्राणीउत्सन्न होतो
 आ पासून तें किंवा बघोहानि क
 रणारें जें तें. कृ. जनीधा. प्रादुर्भा
 व. अ. २ जूधा. बघोहानि. अ. कृ
 क्षि. ३ कठिण. अ. पु. न. ३ वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

जडः जलतीतिजडः, बुक्कायु
 कजाणत नाही जो तो. कृ. जल
 धा. आघात. अ. अत्यंतमूर्ख. २
 थंड. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जडा जलतीतिजडा, मत्स्यादिवि
 घात कारी जी ती. इत्यादि पूर्वीच्या
 शब्दा प्रमाणे. कुवला नावाची
 वनस्पति. आ. स्त्री.

जडुलः जलतीतिजडुलः, असौ-
स्त्रिंशत्वारण करितो जो तो. कृ. जल
धा. अपवारणअ. लासैं अ. पु.

जतु जायतेइतिजतु, उत्सन्नहीष्ठा
रजैं तैं. कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ.
वारव. उ. न.

जतुकं जलेवप्रतिरुतिर्जतुकं, ला
खे सावस्वी जी प्रतिमा तैं. त. द्विंशु
वृक्षाचाडीक. अ. न.

जतुका. जतूका जलिवजतुका
लाक्षी प्रमाणे आहे प्रतिरुती जीनी
ती. तैं. चक्रवर्तिनी नावाची औष
धि. २ पक्षिविशेष. आ. स्त्री.

जत्रु जायतेवाहुरस्यादितिजत्रु,
उत्सन्न होतो हे बाहू जा पासूनतैं
कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ. बाहू व
मस्तक स्त्रांचा संधि. उ. न.

जनकः जनयतीतिजनकः, उत्स
न्न करणारा जी तो. कृ. जनीधा.
प्रादुर्भावअ. वाप. अ. पु.

जनंगमः अर्थाभिर्कृज्जनंगच्छ
तीतिजनंगमः, अर्थाभिर्लोकंगप्र
त गमन करणारा जी तो. कृ. ग
म्लधा. गतिअ. चांडाल. अ. पु.

जनता जनानांसमूहोजनता, ज

नान्वा जी समुदायती. त. जनम
मूह. आ. स्त्री.

जननं जन्यतेनेनेतिजननं, प्रग
र हीइजेतैं जेणें करून तैं. कृ. ज
नधा. जननअ. जन्य. २ वंश ह्म.
कुल. अ. न.

जननी जनयतीतिजननी, उत्स
न्न करणारी जी ती. कृ. जनीधा.
प्रादुर्भावअ. आई. आ. स्त्री.

जनपदः जनःपदंवस्तुयत्रेतिज
नपदः, जनरूप वस्तु राइतैं जा
जेगयीं ती. स. देश. अ. पु.

जनयित्री जनयतीतिजनयित्री,
उत्सन्न करणारी जी ती. कृ. जनी
धा. प्रादुर्भावअ. आई. ई. स्त्री.

जनश्रुतिः जनेभ्यः श्रूयतेसाज
नश्रुतिः, जनापासून श्रवण करि
जेत्ये जी ती. कृ. श्रुधा. श्रवणअ.
लोकवाता. ई. स्त्री.

जनार्दनः जनौजननमर्दयती
तिजनार्दनः, शरणागत लोकवें
जन्य नाहीं सैं करतो जो तो. कृ.
अर्दधा. गतिअ. विष्णु. अ. पु.

जनाश्रयः जनानामाश्रयः जना
श्रयः, जनाला जी आश्रयती. स.

मंठप ह्य. माडव. अ. पु.

जनिः अन्यतेनयेतिजनिः, उत्सन्न
होइजेते जैषोती. कृ. जनीया. प्रा
दुर्भाव अ. जन्म. २ चक्रवर्तिना
मक शाक विशेष ह्य. चक्रवत्.
३ सून ह्य. पुत्रभार्या. इ. स्त्री.
जनित्री विग्रहादि सर्वजनविज्ञा
शब्दा प्रमाणे.

जनी जायतेवंशोस्यामितिजनी,
उत्सन्न होत आहे वंश जीवारायां
ता. कृ. जनीया. प्रादुर्भाव अ. पुत्र
भार्या २ जन्म. ३ शाकविशेष.
ई. स्त्री.

जनुः विग्रहादिजननशब्दाप्रमा
णे. जन्म. स. न.

जंतुः जायतइतिजंतुः, उत्सन्न हो
तो जोतो. कृ. जनीया. प्रादुर्भाव
अ. प्राणी. उ. पु.

जंतुफलः जंतवः फलेस्यजंतुफ
लः, जंतु ह्य. प्राणी आहेत फ
लाचेरायी जाच्या तो. स. उंबरा
चें झाड. अ. पु.

जन्म जायतइतिजन्म, विग्रहायांदि
सर्व जंतुशब्दाप्र. न. न.

जन्मी जन्मअस्यस्येतिजन्मी, जन्म

आहेजासतो. त. प्राणी. इ. पु.

जन्म्यः जनीवधूसोवहतिप्रापयती
तिजननंजन्यंराजन्य, स्त्रीतिं पाव
वितो जोतो किंवा ऋणवैरादिकें क
रून जें उत्सन्न तें. कृ. जनीया. प्रादु
र्भाव अ. जांबयाचा स्नेही. अ. पु. २
सुद्ध ३ लोकापवाद. अ. न.

जन्त्युः विग्रहादिजतुशब्दाप्रमाणे.
उ. पु.

जपः जपनंजपः, जपन ह्य. मानसक
मंजें तो. कृ. जपया. मानस अ. वेदा
प्यास. अ. पु.

जपापुष्पं जपायाः पुष्पंजपापुष्पं,
जपा ह्य. जासवनतिचें जें पुष्प तें.
स. जासवंदीचे फूल. अ. न.

जंपती जापाचपतिश्चजंपती, स्त्री
आणिपुरुष जें ते. स. नवर आणि
वायको. इ. पु. निल दि.

जंबालः जमयतिग्रस्यतेवस्तुजंबा
लः, वस्तुमात्रातें अदृश्य करितो जो
तो. कृ. जसुया. अदृग् अ. चिक्वल.
अ. पु.

जंवीरः जंवीरः जंभ्यतेतिजंवी
रु फल भक्षणकालीं गावकंपनक
रितो जोतो. कृ. जनिधा. गात्रनिना

मअ कागदी सिवाचें श्राड. २ श्वेतम
रवा. अ. पु.

जंबु जंबोः फलं जंबु, जंबूचें जें फ
लादितें. स. जंबु वृक्षाचें फळ. उ. पु.

जंबुकः जमतीति जंबुकः, इक्षु म
क्षण करणारा जो तो ह. जशुधा. म
क्षण अ. सौल्हा. अ. पु. २

जंभः जंभलः जंभयतीति जं
भः, जृषण करितो जो तो. वृक्षादि
सर्व जंबीर शब्दाग्र.

जंभमेदी जंभंभेत्तुं शीलमस्येति
जंभमेदी, जंभदेत्यान्वाभाशक
आहे स्वभाव जात्वातो. ह. भिदिर्
धा. विदारण अ. इंद्र. इन्. पु.

जयः जयनं जयनं जयतीति
वाजयः, स्तौर्कथं शक्ति जीतो.
किंवा सर्वोत्कर्षानं वनंतो जो तो.
ह. जिधा. जय अ. विजय. २ नरवे
काचें श्राड. अ. पु. न.

जयंतः जयतीति जयंतः, जयमि
ठवितो जो तो. ह. जिधा. जय अ.
इंद्रान्ना पुत्र. अ. पु.

जयंती अग्निमंथने जयतिसाज
यती, अग्निमंथना विषयां जय
पावत्ये जीती. ह. जिधा. जय अ.

वहाकळस्य ऐरणानावाची औषधि.
इं. स्त्री.

जया विग्रहादि सर्व जयंती शब्दा
ग्र. आ. स्त्री.

जय्यः जेतुं शक्यो जय्यः, जिंका
वयाकारणे जो शक्य तो. ह. जिधा
जय अ. दुसऱ्यास जिंकण्यास श
क्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जरणः जरयतीति जरणः, ज्व
रादि जीर्ण करितो जो तो. ह. जृष्
धा. वयोदानि अ. जिरे. अ. पु.

जरन् जीर्यति इति जरन्, जीर्ण
होतो जो तो. ह. जृष्धा. वयोहा
नि अ. वृद्ध. त. पु.

जरद्भवः जरंश्चासौ गौन्यजरद्भवः,
वृद्ध जो वृषभ तो. स. ह्यातारा वै
ल. अ. पु.

जरा जीर्यंत्वनया जरा, जीर्ण होइ
जेतो जीणें ती. ह. जृष्धा. वयोहा
नि अ. वृद्धपणा. आ. स्त्री.

जरायुः जरामेतीति जरायुः, जरा
स. तत्तुल्य शीघ्रनम्रतातीम्रत शर्म
होतो जो तो. ह. इष्धा. गति अ.
ज्या चर्मानें कुडीत गर्भनेपित अ
मतो तें नर्म. उ. पु.

जरासुजः जराचोर्जातो जरासुजः,

गणेशयापासून जो उत्पन्नतो

कृ. जनीपा. प्रादुर्भावअ.

मनुष्य वगवादि पशुवर्गैरे. अ. पु.

जलं जलतिजडीपावतीसपवारय

तीतिवाजले, जडी भूतहोते किंवा

मलादिकाचें अपवारणकरितें जें

तें. कृ. जलधा. अपवारणअ. उदक

अ. न.

जलंगमः विग्रहादिसर्वजनगम

शब्दप्र.

जलजंतुः जलस्थजंतुर्जलजंतुः,

जलसंबंधीं जो जंतुह. प्राणीतो.

रा. जलचरनिशेष उ. पु.

जलधरः जलस्थधरोजलधर. उ

दकाचा जो धर ह. धारणकर्तातो.

स. मेघ. अ. पु.

जलनिधिः जलानिनिधीर्बनैः वै

तिजलानानिधिर्वाजलनिधिः उ

दके जींती अतिशये करून राहाता

हंत ज्याचेबायीं तो. किंवाजलांचा

जो निर्धास. देवा तो कृ. दुष्ठांशु

पापणअ. समसुद्र. इ. पु.

जलनिर्गमः जलान्स्मिन्निर्गच्छं

तीतिजलनिर्गमः, उदके परावर्तन

पावतात जापासून तो कृ. गम्बुधा.

गतिअ चक्रकृतिउदकांचा मोंवरा.

अ. पु.

जलनीलिका जलेनीलिकाजल

नीलिका, जलाचेबायीं जीनीलिका

ती. स. शेवाळ धा. स्त्री.

जलनीली जलस्थनीलीजलनीली,

जलसंबंधीं जी नीली ती. स. शेवा

ळी. इ. स्त्री.

जलप्रायं जलंप्रायंपचेतिजलप्रा

यं, जलभाहे प्रायःस. सर्वतोगा

मी जाचेबायीं तें. स. पांचळ प्रदेश.

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जलमुक् जलमुंचतीतिजलमुक्,

जलसोडितो ह. हाष्ट करितो जो

तो. कृ. सुच्छधा. मोक्षणअ. मेघ.

न. पु.

जलव्यालः जलेव्यालःजलव्या

लः, जलाचेबायीं जो व्याल ह. वया

ळातो. स. पाणसर्प. अ. पु.

जलशुक्तिः जलजाशुक्तिर्जलशु

क्तिः, जलापासून उत्पन्न होणारी

जी शिंपी ती. स. लहानशिंपी. इ. स्त्री

जलाधारः जलस्थाधरोजलाधार,

उदकाचा जो आधार तो. स. तळे

इत्यादिक उदक राहाण्याचें स्था
न. अ. पु.

जलाशयः जलमाशेतेः जल
शयः, उदकराहतें जाचेवर्षी तें.
क. शीङ्धा. स्वप्रअ. जलाशा
धार. अ. पु. २ काव्यावाच्याचें सू
क. अ. न.

जलूका जलमोक्षेयस्याः साजल
का, उदक आहे स्थान जीचें ती.
स. जकू. आ. स्त्री.

जलोका विग्रहादिसर्वपूर्वांचा
शब्दाप्रमाणें.

जलोच्छ्वासः जलमुच्छ्वसत्त्वे
नेतिजलोच्छ्वासः, उदकराहतें
जेणें ती. क. शसधा. प्राणनअ.
तच्याचें वगेरे पाणी राहाण्याचा
मार्ग. अ. पु.

जलौकसः विग्रहादिजलौकाश
ब्दाप्रमाणें. स. स्त्री. नि. व.

जलोका जलमोक्षेयस्याः साज
लौका, जल आहे ओकस. स्थान
जीचें ती. स. जकू. आ. स्त्री.

जल्पाकः जल्पने इति जल्पाकः,
अवाच्यबोलतां जीतो. क. जल्प-
धा. शक्तवाणिज. बहुत विद्यमा

पणकरणास. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

जल्पितं जल्पते स्म जल्पितं, भा
षणकरिजेले जें तें. वृत्त्यादिपूर्वांचा
शब्दाप्रमाणें. उक्त. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

जवः जवनंजवः, जवनस्य वेगजो
तो. क. जुग्धा. गत्याद्य. वेग. अ. पु.
२ वेगवान्. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जवनः जवनशीलोजवनंचा जवनः,
वेगवान् जो तो. अथवा वेगजो तो.
क. जुधा. वेगअ. अतिवेगवानअ
श्वादिक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जवनिका जवतीति जवनिका, ग
मनकर्त्री जीती. क. जुधा. गतिअ.
पडदा. आ. स्त्री.

जवा जवतीति जवा, गमनकर्त्री
किंवा वेगवर्ती जीती. क. जुधा. ग
त्याद्यर्थ. जास्वदीचें झाड. आ. स्त्री.

जवाधिकः जवेन अधिकः जवा
धिकः, वेगानें अधिक जो अन्वा
दिक तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जन्तुतनया जन्तोः तनया जन्तुत
न्या, जन्तूनी जी कन्या ती. स. का
गीरधीनदी. आ. स्त्री.

जागरः जागतीति जागृतिर्वाजा
गरः, शस्त्रादिप्रहारवचनार्थं जा
गरूकः, जो तो किंवा जागृती जी तो
कू. जागृथा. निद्राक्षयअ. चिह्नर
त. २. जागरण. अ. न.

जागरा विग्रहादिसर्वजागर्यांश
व्याप्रमाणे

जागरिता विग्रहादिसर्वजागरू
कशब्दाप्रमाणे. वि. कू. पु. न. इ. स्त्री

जागरूकः जागरणशीले जागरू
कः, जागरण आहे स्वभाव जाच

तो. कू. जागृथा. निद्राक्षयअ. जा
गर्णशील. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जागर्तिः जागरणं जागर्तिः, नि
द्राक्षय जो ती. कू. जागृथा. निद्रा
क्षयअ. जागृण. इ. स्त्री.

जाग्रिया विग्रहादिसर्वजागर्तिश
ब्दाप्रमाणे. आ. स्त्री.

जागर्या विग्रहादिसर्वजाग्रियाश प्र
जांगलिका जांगलिर्विषविषाजां

गलीवासास्थास्तीति जांगलिकः,
विषनिवर्तकविषा आहे जास तो.
न. विषवेद्य. अ. पु.

जांयिकः अंयाप्यंजीवतीति जांयि
कः, अंयांजीवन पावणासजो

तो. त. गतिबळे करून उपजीविका
करणारा जासूद. अ. पु.

जातं जाघत इति जातं, उत्पन्न हो
ते जें तें. कू. जनीधा. प्रादुर्भावअ
उत्पन्न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जातवेदाः जातवेदो धनं यस्यात्स
जातवेदाः, उत्पन्न आहे वेदस्य स्य
धन जापासून तो. स. अग्नि. स. पु.

जातरूपं प्रशस्तं जातं जातरूपं,
प्रशस्त जें झालें तें. त. स्रवर्ण. अ.
न. पुंसक.

जातापत्या जातं अपत्यं यस्याः सा
जातापत्या, झालें आहे अपत्यजी
सती. स. प्रसूत जाहलेली स्त्री.
आ. स्त्री.

जातिः जाघत इति जननं वा जातिः,
भेदकृत्तने होले जीती. किवा जनन जें
ती. कू. जनीधा. प्रादुर्भावअ. जन्म,
उत्पत्ति. २. पुषलता विशेष जाई. ३
आंवळीचें झाड. ४. ब्राह्मणत्वादि जा
ति. ५. जायफळ. इ. स्त्री.

जातिकोशः जातिकोषः जा
त्याः कोशो जातिकोशः, जातीचा
जो कोशस्य. बाज तो. स. जायफ
ळ. अ. पु.

जाती जात्याः पुष्पजाती, जातीचें
जें पुष्पती. त. जाईचें जें पुष्प
हा. फूल तें. ई. स्त्री.

जातीकोषः विग्रहादिसर्वजाति
कोशाशब्दाप्रमाणे.

जातिफलं जातीफलं जात्याः
फलं जातिफलं, जातीचें जें फल
तें. स. जायफल. अ. न.

जातु जायते तज्जातु कदाचिदर्थं वीथ
नाविषयीं जें उसन्न तें. वृत्त्यादिजा
तशब्दाप्रमाणे. कदाचित् वा अर्थी
अव्य. उ. न जातु कामान्दमेंसजेत्.

जातुपं जातुनो विकारो जातुपं, आसा
विकार जो तें. त. आसाविकाराचें.
पात्रवंगीरे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जातुधानः जातुकदाचित्पानं सं
निधानं च स्येति जातुधानः, कदाचि
त् आहे सांनिध्यञ्चाचें तो. म. रास
स. अ. पु.

जातोक्षः जातस्यासावुहाच जातो
क्षः, जात स. श्रोतते प्रत प्राप्त जो उ
क्ष तो. स. बनीवर्द स. वेंल. अ. पु.

जानु जायते इति जानु, नियतकाली
उसन्न होतें जें तें. रु. जनीधा. शादुनी
वअ. सुडगा उ. न.

जावालः जवमालातीति जावाल.
जवहृ. वेग स्थाप्रत आलाति स. गृ
हणकरितो जो तो. रु. लाधा. आदा
नअ. धनगर. अ. पु.

जामाता जायां भिमीते जामाता, स्त्री
सामान करणारा जो कन्येचा भर्ता तो.
रु. माडू. धा. मानअ. कन्याभर्ता जो
जावई तो. क. पु.

जामिः जायते इति जामिः, कुलता
रणाचं जी उसन्न ती. रु. जनीधा. शा
दुर्भावअ. भगिनी. २ कुलस्त्री. इ. स्त्री.

जांबवं जंबोजांबवं, जंबुसंघर्षी जें
तें. त. जांबूक. अ. न.

जांबूनदं जंबूनद्यां भवं जांबूनदं, जं
बूनदीचे राषीं जें उसन्न तें. त. स्रप
र्षी. अ. न.

जाचकं जयति गंधांतरमिति जाच
क, अन्यगंधान्ना पराभाव करणारें
जें तें. रु. जिधा. अभिभवअ. स्र
वामिक पीतचंदन. अ. न.

जाया जायते अस्यामिति जाया, प
तिसतः उसन्न होतो जीचे राषीं ती.
रु. जनीधा. शादुर्भावअ. विवाहित
स्त्री. आ. स्त्री.

जायाजीवः जायया जीवतीति जा

याजीवः, स्थियेच्चावेषेकरून
जीवन करितो जो तो. क. जीवधा.
प्राणनभ. स्त्रीवेष ग्रहण करून
तंनादिकानें उपजीविका करणास
नर. अ. पु.

जायापती जायाचपतिश्चजायाप
ती, अथादिसर्वं दंमतिशाब्दप्रमाणे

जायुः जयतिरोगानितिजायुः, रो
गांतें दूर करितो जो तो. क. जिधा.
जयअ. औषधि. उ. पु.

जारः जांरयतीतिजारः, चयोद्दामि
करणारा जो तो. क. जृषा. चयोद्द
भिअ. मुखनवन्धा वांचून जो दुस
राटे वलाका सोयस तो. अ. पु.

जारजः जाराज्जातोजारजः, जा
रापामून झाला जो तो. क. जनीधा.
शदुर्भाषअ. जारजपुत्र. अ. पु.

जालं जालयतिजालवत्गवाक्षव
त्तिष्ठतीतिजालं, अवशुंठन क
रितें किंवा जालाप्रमाणे स्थित जेनें
क. जलधा अपवारण अ. २३३३. स्थितक.
जाले २ गवाक्ष. ३ समुदाय. ४ को
मल कलिका. ५ रूपर. अ. न.

जालकं जालभिवजालकं, कलि
केप्रमाणें जें तें. त. नूतन कलिका.

अ. न.

जालिकः जालेनचरतीतिजालिकः,
जालें करून संचार करितो जो तो. त.
जाल्यानें भृगादिक मारणारा अ. पु.

जाली जलतीतिजाली, धिसृतही
से जीती. क. जलधा. धान्यअ. पडव
धीचावेळ ई. स्त्री.

जाबालः जवभालातीतिजाबालः,
वेगातें ग्रहण करितो जो तो. क.
हाधा. आदानअ. धनगर. अरु
यंत. पु. .

जाल्यः जालयतीतिजाल्यः, धर्मा
दिकानें आच्छादन कर्तो जो तो. क.
जलधा. आच्छादनअ. पायस. २४
पासुपान पाहतां कार्य करणारा.
अ. पु.

जिंगी जिंगतीतिजिंगी, गमन क
मित्ते जीती. क. जिधिपा. गतिअ.
मंजिष्ठानावाची औषधि. ई. स्त्री.

जियत्सुः अजुमिच्छुजिपत्सुः,
प्रक्षण करवचा करणें इच्छा करि
तो जो तो. क. अंदाधा. भक्षणअ. शु
केलेला. वि. उ. पु. स्त्री. न.

जित्तरः जयनशीवोजित्तरः, जय
आहेस भाव जाचा तो. क. जिधा.

जयअ. यशस्वी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जिनः जयतिकोकमितिजिनः, लो

कांवापराभूत करितो जो तो. कृ.

जिधा. जयअ. कुद् ह्य. नास्तिक.

अ. पु.

जिष्णुः जयतितच्छीलोजिष्णुः,

शत्रु जिंकर्णो आहे स्वभाव जाचा

तो. कृ. जिधा. जयअ. इन्द्र. उ. पु.

१ जयशील. वि. उ. पु. स्त्री. न.

जिह्वं हीयते इति जिह्वं, त्यागिजेतं

क्रिवाहीन होईजेतं जें तें. कृ. ओ-

हाकथा त्यागअ. कुटिल. २ आळ

शी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जिह्वगः जिह्वंकुटिलंगच्छती

तिजिह्वगः, कुटिलगमन करितो

जो तो. कृ. गम्बूधा. गतिअ. सर्प

अ. पु.

जिह्वा लिहंत्यनवाजिह्वा, पदार्थ

आसादिन करितात जीणे ती. कृ.

लिहवा. आम्नादअ. जीप्त. आ. स्त्री

जीनः जिनातीतिजीनः, वयोवा

नीते पावतो जो तो. कृ. ज्याधा. व

योहानिअ. सातारा. अ. पु.

जीमूतः जीवनंघेचतीतिजीमूतः,

उदक गोचन करितो जो तो. कृ. सु

च्छ्या. मोक्षणा. अ. मेघ. २ देवता

लीहृद्विशेष. अ. पु.

जीरकः जिनातीतिजीरकः, शी

घजीर्ण होतो जो तो. कृ. ज्याधा.

वयोहानिअ. जिरे. अ. पु.

जीर्णः जीर्यति इति जीर्णः अर्थ

जीनशब्दाप्रमाणे. कृ. जूष्या. वयो

हानिअ. हृद्. अ. पु.

जीर्णिः जरणं जीर्णिः, जीर्णत्वजें

ती. धात्वर्थादिपूर्वीच्या शब्दाप्रमा

णे. जीर्णता. इ. स्त्री.

जीर्णवस्त्रं जीर्णंचतद्वस्त्रंचजी

र्णवस्त्रं, जीर्णं स. जुनें असें जें व

स्त्रतें. स. फार जुनें कापड. अ. न.

जीवः जीवनं जीवः, प्राणधारण

जें तो. कृ. जीवधा. प्राणधारण

अ. प्राणधारणकर्ता. २ दृहस्पति

अ. पु.

जीवकः जीवयतीतिजीवकः, प्रा

णधारण करवितो जो तो. कृ. धात

पू. श. प्र. वनोपधिविशेष. २ अश

पानें शाड. अ. पु.

जीवंजीवः जीवंजीवयतीतिजी

वंजीवः, जीवातें जीवन करणारा

स. जगविणारा जो तो. कृ. जीव

धा. प्राणधारणअ. ज्याचीं पिसें
सोरासाररवीं आहेत वज्याचे दर्श
नानें विष दूर होतें असा पक्षिवि
शेष. अ. पु.

जीवनं जीवत्सनेन जीवनं, जीव
न करितात जेणें करून तें. कृ. जी
वधा. प्राणनअ. उदक. २ उपजी
विका. अ. न.

जीवनी जीव्यतेन या जीवनी,
जीवन होतें हे जीणें ती. कृ. धातु
पू. श. प्र. हरण होई नावाची वन
स्पति. ई. स्त्री.

जीवनीया जीवनाग्रहिता जीव
नीया, जीवनाग्रहीतकारक-
ती. त. अर्थाद्दि पू. श. प्र. आ. स्त्री.

जीवनोपधं जीवनस्योपधं जीव
नोपधं, जीवनाचें जें ओपधतें. स.
जीवनाचा उपाय. अ. न.

जीवन्तिका जीवतीति जीवन्ति
का, बहुत जगत्ये जीती. इत्या
दि जीवशा. प्र. गुळवेळ. २ इत्याव
र उत्सन्न झालेले शर्थे. आ. स्त्री.

जीवन्ती जीवयतीति जीवन्ती, या
पयासांचविलें जीती. इत्यादि
सर्व जीवनी शब्दाप्रमाणें.

जीवा विग्रहादिजीवनी शब्दाप्र.
२ अर्थ. धनुष्याची दोरी. आ. स्त्री

जीवातुः जीवत्यनेन जीवातुः,
जीवन हीतें जेणें करून तो. कृ.
जीवधा. प्राणनअ. जगण्याचा
उपाय. उ. पु.

जीवांतकः जीवानामंतको जी
वांतकः, जीवांचा नाशक जी तो.
स. पक्ष्यांचा पारधी. अ. पु.

जीविका जीव्यतेन या जीविका,
जीवन करिजेतो जीणें ती. कृ.
जीवधा. प्राणनअ. उपजीविका
आ. स्त्री.

जीवितकालः जीवितस्य कालो
जीवितकालः, जीविताचा जीका
ल तो. स. आयुर्मर्यादेचा अवधि
बोधक काल. इ. आयुष्य. अ. पु.

जुगुप्सा जुगुप्सतीति जुगुप्सा,
निचलें करून राहतो जो तो. कृ. जु
गुप्सधा. निराज. निंदा. आ. स्त्री.

जुंगः जुग्यते इति जुंगः, वर्जिजे
लें जी ती. कृ. जुगिधा. वर्जनअ.
वरधारानामक ओपधि. अ. पु. आ. स्त्री.

जुहुः जुहोतीति जुहुः, इवनक.
रणारी स. तदुपयुक्त जी ती. कृ.

हुधा. दानादिअ. होमपात्रविशी
प. ऊ. स्त्री.

जूर्तिः ज्वरणं चूर्तिः, रोगजोती
रु. ज्वरधा. रोगअ. ज्वर. इ. स्त्री

जूतिः जंवनं जूतिः, वेगजोती.
रु. जुधा. वेगअ. वेग. इकासंत
स्त्रीलिंगीं.

जुंभः जुंभते इति जुंभः, शरीरात्ते
विनमनं करितो जोती. रु. जृषी
धा. गावविनामनअ. ज्जुंभई. भपु

जैतृ विग्रहादिजैत्रशब्दाप्रमाणं.
वि ऋ. पु. न. ई. स्त्री.

जैमनं जम्यते तज्जैमनं, आहारजो
ते. रु. जसुधा अदनअ. मौजन.
अ. न.

जैयः जेतुं योग्यो जैयः, जयकर
प्याला जो योग्य तो. रु. जिधा. ज
यअ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

जैत्रः जयनशीलो जैत्रः, जयपा
वणारा भाहे स्वभावजान्वा तो.
रु. जिधा. जयअ.

जैवात्कः जीवयतीति जैवात्
कः, प्राणधारण करवितो स. अ
मृतमयत्वात् जीवनाधारजोती
रु. जीवपा. प्राणनअ. चंद्र. २६

र्षि. ३ आयुष्यान्. अ. पु.

जौंगकं जुंभते इति जौंगकं, वर्ज
न करिजेते जें तें. रु. जुग्धिधा. व
र्जनअ. कृष्णागरुचंदन. अ. न.

जोषं जुष्यते तज्जोषं, तृत्यादिरू
पार्थी विद्यमान जें तें. रु. जूषथा.
प्रीत्यादिअ. तूष्णां मूरव. उ. जो
षंतिष्ठ. जोषमासीत वर्षासू. अय.

जोषा जुपते जुष्यति वा जोषा, सेव
न करिते किंवा सेविजेत्ये जीती.
रु. जुषीधा. सेवनादिअ. स्त्री स.
वायको. आ. स्त्री.

जोषित् विग्रहादिजोषाशब्दाप्र
माणं. त्. स्त्री.

जोषिता विग्रहादिसर्वजोषाश
ब्दाप्रमाणं.

ज्ञः जानातीति ज्ञः, जाणती जोती.
रु. ज्ञाधा. अवबोधनअ. पंडित २
बुध. अ. पु.

ज्ञपितः विग्रहादिस्वाळच्याश
ब्दाप्रमाणं.

ज्ञप्तः जप्यते स्म ज्ञप्तः, बोधिजेला
जोती. रु. ज्ञाधा. मारणादिअ. जा
णविलेला वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

ज्ञप्तिः ज्ञापनं ज्ञप्तिः, अवबोधन

जेंते कृ. ज्ञाधा. अवबोधनअ
बुद्धि इ स्त्री

ज्ञातसिद्धांतः ज्ञात. सिद्धांतोपे
नस ज्ञातसिद्धांत, जाणला आ
हे निर्णयार्थ ज्ञेयतो स शास्त्र
वेत्ता अ पु

ज्ञातिः शायतइतिज्ञाति, पार्थ-
/ स्थानजाणिजेत्येजीती कृ. ज्ञाधा
अवबोधनअ सगोत्र इ पु

ज्ञाता जानातीतिज्ञाता, जाणता
- जीतो कृ. ज्ञाधा. अवबोधनअ
जाणता. ऋ. पु

ज्ञातेयं ज्ञातेर्भावोज्ञातेय, ज्ञाती
चा जो धर्मतो त ज्ञातिल अन
ज्ञाचं ज्ञातिज्ञान, ज्ञाति जीते कृ.
ज्ञाधा. अवबोधनअ मोक्षविष
यकज्ञान अ न

ज्ञानी ज्ञानमस्थास्तीतिज्ञानी, पु
भावुभज्ञान आर्ह. जास. नो. व. जी
तिथी ३ ज्ञाता इ. पु.

ज्या जिनातीतिज्या, हीन होत्ये-
जीती कृ. ज्ञाधा वयोहानिअ

यमुष्याची टोरी. २ पृष्ठी. आ स्त्री
ज्यानिः ज्यानंज्यानि, जीर्णता
जीती कृ. ज्ञाधा वयोहानिअ
जीर्णता आ स्त्री

ज्यायान् अतिशयेनज्येष्ठोज्या
यान्, अत्यत स्नातारा जीती कृ.
अतिवृद्ध २ अतिस्तुल्य वि. स्त्री
पु न इ स्त्री

ज्येष्ठः ज्येष्ठानक्षत्रयुक्ताज्येष्ठासा
यत्रास्तीतिज्येष्ठ, ज्येष्ठानक्षत्रयु
कृ. पौर्णिमा आर्हं ज्यान्वेवाशीतो
त ज्येष्ठमास २ अत्यतप्र
शस्त ३ ज्येष्ठवधु ४ अतिवृद्ध
अ सु

ज्योतिः ज्योतिः द्योततेद्योतने
अनेनज्योति, प्रकाशकर्ते (किवा
प्रकाशिजेते जेणेती कृ. द्युतथा
दीप्तिअ अग्नि २ सूर्य ३ पु
३ नक्षत्र ४ प्रकाश ५ दृष्टि. स्त्री
नक्षत्रक

ज्योतिरिगणाः ज्योतिर्नक्षत्रत
इत्इगतीतिज्योतिरिगणा, नक्ष
त्राप्रमाणे गमन करणारा जीतो कृ.

इगिधा. गतिअ. काजवा अ.पु.
 ज्योतिष्मती ज्योतिरस्यस्वाद
 तिज्योतिष्मती, तेज आहे जीम
 नी. त. मालकागोणीनावाची ओं
 षधि ई. स्त्री.

ज्योत्स्ना. ज्योत्स्नी ज्योतिर
 स्वस्याज्योत्स्नाअस्यस्या इतिवा
 ज्योत्स्ना, प्रकाशव तेजोवैशिष्य
 आहे जीवैगर्भाती. त. चंद्रप्रका
 श. २ चांदणीरात्र. ३ फडवठीना
 वाचा शाकविशेष. आ. स्त्री. २
 ई. स्त्री.

ज्योतिषिकः ज्योतिर्नक्षत्राय
 धिकृतग्रंथमधीते वेदका ज्योति
 षिकः, नक्षत्रादिकाते आधिकृ
 तकरून केलिल्या ज्योतिषांप्रन-
 अध्ययन करितो किंवा जाणतो
 जोतो. त. ज्योतिषी. अ.पु.

ज्वरः ज्वरतीतिज्वरः, रोगउत्स
 न करितो जो तो. कृ. ज्वरणा. से
 षअ. ताप. अ.पु.

ज्वलनः ज्वलतीतिज्वलनः, प्रज
 लित होतो जोतो. कृ. ज्वलधा.
 शमिअ. अग्नि. अ.पु.

ज्वालः ज्वलतीतिज्वालः, प्रज्व

लित होतो जो तो किंवा ती. वृत्ता
 दिपूर्वीच्या शब्दाप्रमाणें. ज्वाला.
 अ.पु. २ आ. स्त्री.

झटा झळतेसाझटा, संश्लिष्ट होइ
 जेत्येजीती. कृ. झटधा. संघातअ.
 धुई आवळीचे झड. आ. स्त्री.
 झटिति झटमेतिझटिति, शीघ्रार्थी
 प्रतवीधनार्थ प्राप्त होतें जें तै. कृ.
 झणधा. गतिअ. शीघ्र वा अर्थी अ
 व्यय.

झरः झरतीतिझरः, सूक्ष्मप्रवाहा
 ने वाहणारा जो तो. कृ. झूरधा. व
 चोहानिअ. झरा. अ.पु.

झर्झरः झर्झरतीतिझर्झ
 रः, झरझर शब्दातें देतो जो
 तो. कृ. राधा. दान अ. वाद्यविशे
 प ज्यस झंगड असें. रणा. ती. अ.पु.

झलरी झीर्यतिसांझलरी, विलस
 णशब्द करितो जी ती. वृत्तादिझ
 रशब्दाप्रमाणें. वाद्यविशेष. झांझ ई. स्त्री

झपकेतुः झपः केतुर्यस्यसः झप
 केतुः, मत्स्यआहे केतु जोतो जा
 वातो. काम झ. मदन. उ.पु.

झपः बालमत्स्यान्प्रतीतिझपः,
 बालमत्स्यांतें पीडा करितो जो तो

क. झषधा. हिंसाभ. मासा. अ. पु. टंकः टंकयतीतिटंकः, पाषाणा
झषा झषतिवात्तमितिझषा, वायू
तेनाशकरित्ये जीतो. वृत्त्यादिपू
रीच्या शब्दाप्रमाणे. चिवाचना
वाची औपधि. आ. स्त्री.

झटलः झटनंझाटं झाटंलाती
तिझाटलः, संपाताने करितो जो
तो. क. झटधा. संपातअ. मोरवा
नावात्वाहस्त. अ. पु.

झावुकः झाभिति शब्दवेत्तीति-
झावुकः, झाशब्दाने प्रसवतो जो
तो. क. वीधा. प्रजनअ. तिळव्या
चे झाडाचा भेद. अ. पु.

झिल्लिका चीतिरीतीतिझिल्लिका,
चीयाप्रमाणे शब्द करितो जीतो.
क. रुधा. शब्दअ. सुरकूट. आ.
स्त्रीलिंगा.

झीरुका झीतिरीतीतिझीरुका,
चीयाप्रकारे करून शब्द करितो जी
तो. क. रुधा. शब्दअ. कीटविशे
ष. स. सुरकूट. आ. स्त्री.

टंकः टंकयतीतिटंकः, पाषाणा
दिविदारण करितो जीतो. क. रुक
धा. बंधनअ. दगड फोडण्याचा
ण. अ. पु.

टिट्टिमः टिट्टिशब्दभाषतेटिट्टिमः,
टिट्टियाशब्दाने करितो जीतो. क.
भाषधा. व्यक्तवाणिअ. पक्षिविशेष
ज्यासरित्तीक्ष्णसें झणतात तो. अ. पु.

टिट्टिमकः टिट्टिशब्दभाषतेटि
ट्टिमः टिट्टिमएवटिट्टिमकः, टि
ट्टियाप्रकारे करून शब्द करणारा
जीतो. वृत्त्यादिसर्वे टिट्टिमश. प्र.

टुटुकः टुटुइतिकायतीतिटुटुकः,
टुटु शब्द करितो जीतो. क. रुधा.
शब्दअ. दिंड्याचे झाड. अ. पु.

डमरः उमेतिशब्दस्वरानं डमरः

डमुवाशब्दाने जं ग्रहणती. क.

राधा. दानादिअ. उपद्रवविशेष.

. २ प्रलय. अ. पु.

डमरुः दंडमिचतीति डमरुः, दंड

ते ग्रहण करितो जो तो. क. क्रधा

गतिअ. वाद्यविशेष. उ. पु.

डयनं डीयते अनेन डयनं, आधा

वीं गमन करिजेते जेणे तें. क.

डीड्धा. विहायसागतिअ. बुर

ख्याची गाडी. अ. न.

डहुः दहतीति डहुः, पित्तादिद

ग्ध करितो जो तो. क. दहधा. म

स्मीकरणअ. औरीचा वृक्ष. उ.

सुखिणीं.

डालिमः डलनं डालः डालेन नि

वृत्तः डालिमः, विदारणं करून

संपादित जो तो. त. दाडिंबीचें

झाड वंगरे. उ. पु.

डिंडिमः डिंडीति शब्दं पिनीती

ति डिंडिमः, डिंडीशब्दात्ते प्रका

शित्त कागत्तो जो तो. क. मित्रधा

प्रदोषणअ. दवडी नाचाचें वाद्य. अ. पु.

डिंडिरः हिंडीति शब्दमीरयती

ति हिंडिरः, हिंडी अश्व शब्दात्ते

करितो जो तो. क. ईरधा. गत्यादि

अ. समुद्रान्चा फेण. अ. पु.

डिंबः डिंबनं डिंबः, लुठनजें तो.

क. डिंबिधा. संपातादिअ. उपद्रव

विशेष. अ. पु.

डिंभः डिंभयतीति डिंभः, संबद्ध

होतो किंवा पान करितो जो तो. क.

डिंभिधा. संपाताद्यर्थ. शिशु. २

स्नानपान करणारे बालक. ३ मूर्ख

अ. पु.

डुंडुमः डुंडुइत्यनुकरणशब्दस्तं

मणतीति डुंडुमः, डुंडुशब्दात्ते

करितो जो तो. क. अणधा. शब्दअ

दुतोडा सर्प. अ. पु.

टक्का टागिलव्यक्तं कायतीति ट

क्का, टक्क अश्व अव्यक्त शब्दा

त्ते करितो जो तो. क. केंधा. श

ब्दअ. वाद्यविशेष. ज्यास

पदह असें दृष्यतात. ती. आ. स्त्री.

तक्कं तच्चतेइतितक्क, गमनकरि
जेते जेतें. कृ. तंनुधा. गतिअ
ताक. अ. न.

तक्षकः तक्ष्योतीतितक्षक, त
नूकरण करितो स. मारितो जो
तो. कृ. तक्षूधा. तनूकरणअ.
सपंविशेष. अ. पु.

तक्षा तक्ष्योतीतितक्षा, काष्ठता
सतो स. त्यास क्षीण करितो जो
तो. कृ. तक्षूधा. तनूकरणअ.
सतार. अ. पु.

तटं. तटी तटतीतितटं, उच्च
असते जेतें. कृ. तटधा उच्छ्रा
यअ तीर. अ. पु. न. ई. स्त्री.

तटिनी तटावस्थासइतितटि
नी, तटआहेत जीस ती त न
श. ई. स्त्री.

तटाकं तटानिअंकतिकुटिलय
थाभवनितथाप्रप्रोती नितटाकं,
नीराप्रतकुटिलगतीनेप्राप्त होते
जेते. कृ. अकधा. कुटिलगतिअ
तके. अ. न.

तडागः तड्यतइतितडाग, त
राघात करितो जो तो. कृ. तडधा
आघातअ. तके. अ. पु. न.

तडित् ताडयतीतितडित्, ता
डणकरिले जी ती. कृ. तडधा आ
घातअ. विद्युहता. अ. स्त्री.

तडित्वान् तडित. संत्यस्मिन्निति
तडित्वान्, विद्युहता आहेत ज्या-
चेवाची तो. त. मेघ त् पु.

तंडुकः तडतइतितंडुकः, आघा
त करितो जो तो. कृ. तडिधा. आ
घातअ. उपतापविशेष. अ. पु.

तंडुलः तड्यतेइतितंडुल, कृषि
नाश करिजेतो जो तो. कृ. तडधा.
आघातअ. वावडंगीचें झाड. २
तांडुल. अ. पु.

तंडुलीयं तंडुलायहिततंडुलीयं,
तंडुलनिष्यन्नोदनास जो हितावहं
तो. त. ताडुलजा. अ. पु.

तत् तनीतीतितत्, हेत्यर्थीतें वि
स्तृत करितो जो तो. कृ. तनुधा. वि
स्तारअ. कारणार्थी अव्य. उ. त
दितेपरिरस शोभते.

ततं तन्यतेइतिततं, विस्तारिजे
ते जेतें. कृ. तनुधा. विस्तारअ. वा
णादिक वाद्यविशेष. अ. न.

ततुः तस्मादितिततुः, कारण
व अनंतर त्या अर्थीत अव्य. त

तौनिष्कल्पपीनरः

तत्कालः सचासौकालश्चतत्कालः, वर्तमानजो काल तौ. स. अ. पुल्लिंगी.

तत्परः तदेव परमस्य तत्परः, तौ व आहे उक्लृष्ट जास तौ. स. आ. सक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तत्ता तस्य भावस्तत्ता, त्याचा जो भाव ह्य. धर्म नी. त. धर्मता. आ. स्त्रीलिंगी.

तत्त्वं तननतत् तदस्यास्तानितत्त्वं, विस्तारण जें तें तत् तें आहे. जास तें. त. विकंबितनृत्वादिक. २ वास्तविकार्थ. अ. न.

तथा तैन प्रकारेण तथा, त्याप्रकारे करून त. साम्य. २. सत्य या अर्थी अव्य. उ. यथा बुभुक्षितस्य भनये वा तस्य नीपयं.

तथागमः तथासत्संगमज्ञानमस्येति तथागमः. सत्य आहे ज्ञान जाचें तौ. म. बुद्ध. अ. पु.

तथ्यं तथाप्रत्येगापुतथ्यं, सत्या विशिष्टी जे साधुते. त. वास्तविक. अ. न.

तदा तस्मिन्कालेन तदा, त्याकाला

चैवार्थी. त. तत्कालार्थी अव्य. उ. तदा च क्लृप्यतां प्रीतिः

तदात्वं तदेव स्य भावस्तदात्वं, तत्कालार्थक तदा याच्या अर्थी चा जो भाव ह्य. प्रकार ते. वर्तमानकाल. अ. न.

तदानीं विग्रहादितदशब्दप्रमातनयः तनया तनोति कुलमितितनयः, कुलविस्तार करणाय जो तौ. ह्य. तनुधा. विस्तार. अ. पु. व. अ. पु. २. आ. स्त्री.

तनुः तनूः तनोतीति तनुः, अवयवादि को प्रत विस्तार करित्ये जी ती. ह्य. तनुधा. विस्तार. अ. शरीर. दैह. उ. स्त्री. २. अकारांत स्त्रीलिंगी.

तनुत्रं तनुत्रायति तत्तनुत्रं, देहांत रक्षण करणारे जें तें. ह्य. तनुधा. पालन. कचचं. अ. न.

तनूकृतः अतनुस्त्वनुरकारितकृतः, अतनुस्त्वनु ह्य. कृशमानतें जें तें. लक्षण केलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तनूनपात् तनूनपातयति तनूनपात्, तनूतें पादित नाहीं ह्य. उ.

क्षणकरीनो जोती. कृ. प
ल्धा. गतिअ. अग्नि. त. पु.

तनूरुहं तन्वांरोहतीतितनूरुहं
शरीराचेदायीं उत्पन्न होणारं जें
तें. कृ. रुहधा. प्रादुर्भावअ. पक्षा
दिकांचें पिच्छ. २ अंगाचरचे केश
अ. न.

तंतुः तन्यतेइतितंतुः, विस्तृत
होतो जो ती. कृ. तनुधा. विस्तार
अ. सूत. २ मिष्याचे वर्गेरे अ
वयव सूतासरसे असतात ते.
उ. पु.

तंतुभाः संतुन्नाश्र्मीति तंतुभाः,
तंतूकरुद्ध शीमणारा जोती. कृ.
भाधा. दीप्तिअ. शिरसनावाचें
धान्य. अ. पु.

तंतुचायः तंतूनवयतीतितंतु-
चायः, तंतूतें निणतो जो ती. कृ.
वेत्त्रधां. तंतुसंतानअ. वस्त्र नि-
माण करणारा कोपी. अ. पु.

तंत्रं तननंतन्यतेवातंत्रं, विस्वा
किंवा विस्तार करिजे जें तें. कृ.
तनुधा. विस्तारअ. कोपी. २ धमि
च्छट. ३ यधान. ४ सिद्धांत. अ. न.

तंत्रं तंत्रादात्त्रादपत्तंत्रं

कं, तंत्रं स. तुर्थादिक स्थापसून
शीघ्रक्रादिलेजें जें तें. त. कोरें व
स्त्र. अ. न.

तंत्रवापः तंत्रंवपतीतितंत्रवापः,
तंत्रसंतानकभितो जोती. कृ.
उवपधा. बीजसंतानअ. कोपी.
अ. पु.

तंत्रवायः तंद्रवायः तंतवीवि
तन्यतेस्मिंतंत्रं, तद्रयतीतितंत्र
वायः, माग विणितो जो ती. कृ.
वेत्त्रधा. तंतुसंतानअ. कोपी. अ. पु.

तंत्रिका तंत्रयतीतितंत्रिका, अ
निविस्तार द्याग कुडुंवधारण क
रित्ये जो ती. कृ. तंत्रिधा. कुडुंव
धारणअ. गुळवेळ. आ. स्त्री.

तंद्रा तन्इंद्रियाणांततनंद्रास्यस्या
मितितंद्रा, इंद्रियांचें संचरण सूचिं
त होतें जीचेबायीं ती. कृ. द्राधा. कु
त्सितगतिअ. निद्रेनें आलेलें आळ
स्य. २ श्रमानें जें असानर्घ्य ती.
आ. स्त्री.

तंद्रिः तंद्रायाः करणंतत्करीतीति-
तंद्रिः, निद्राकरण कृदित्ये जो ती.
कृ. तंद्राप्रकृतिकथा. तत्करणअ.
अर्थ तद्राशब्दाप्रमाणें. उ. स्त्री.

तंद्री वृत्तादिसर्वतंद्रीशब्दाप्रमा
णे. ई. स्त्री.

सावनेनेतितमः, सूर्यचंद्रम्ला
न होताहेत जेणें तो. क. तंनुधा.

तपः तपाः तपतीतितपः, संतप्त
करितो जो तो. क. तपधा. संता
पअ. ग्रीष्मर्तु. अ. पु. २ माघ महि
ना. ३ सांतपन. वांद्राघणादिकुच्छ
४ तपोलोक. ५ धूम. सू. न.

स्वनिशरु. २ तमोगुण. ३ अंधका
र. ४ पाप. ५ घो. क. सू. न.

तपनः तप्यंतेप्राणिनोयस्मादत्रवा
तपनः, संतापपावतात प्राणीव
पापीजापासून वजाचेठायीं तो क
तपधा. संतापअ. सूर्य. २ नरक
अ. पु.

तमस्विनी तमोस्वस्याइतितमसि
नी, तमजे तें. आहे जीस ती. त.
रात्रि. ई. स्त्री.

तपनीयं तप्यते; नैनतपनीयं,
संतापि जेतें जेणें तें. क. तपधा
संतापअ. सोने. अ. न.

तमा ताम्बंत्यस्थामितितमा, जन
निश्चैष्टहोतात जीचेठायीं ती. क
तगुधा. ग्लानिअ. रात्रि. आ. स्त्री

तपस्यः तपसिसाधुरूपस्यः, त
पाविषयीं जो उत्तमतो. त. फा
लुनभास. अ. पु.

तमालः ताम्बतीतितमालः, ग्ला
नि करितो किंवा पावतो जो तो.
क. तगुधा. ग्लानिअ. वृक्षविशे
ष. २ कस्तूरीटिकक. अ. पु.

तपस्वी तपोस्यास्तीतितपस्वी,
तपआहे जास ती. त. तपश्रयी
करणारा. इन्. पु.

तमालपत्रं तमालस्यपत्रमिवत
दाकारत्वान्तमालपत्रं, तमालप
त्रासारखें जें तें. स. कपाळावरील
कस्तूरीचाटिकक. अ. न.

तपस्विनी तपोस्वस्याइतितप
स्विनी, तपआहे जीस ती. त. अ
रामांसी. ई. स्त्री.

तमिः विग्रहादितमीशब्दाप्रमाणें
तमिस्वं तमएवतमिस्वं, अंधका
रजो तें. त. अंधकार. अ. न.

तमः तमः ताम्येतेसूर्याचंद्रम

तमिस्वा तमअस्वस्याइतितमिसा,
तमआहे जीस ती. त. रात्रि. आ. स्त्री
तमी तमवतिचक्रवाक्यमितितमी,
चक्रवाकपद्यांतं ग्लान करित्येजी

ती. कृ. तमुधा. ग्लानअ. इ. स्त्री
 तमोनुद् तमोनुदतीतितमोनुद्,
 तमनाश करितो जो तो. कृ. पु. दुधा
 प्रेरणअ. अग्नि. २ चंद्र. ३ सूर्य.
 इ. पु.

तमोपहः तमोपहंतीतितमोप
 हः, तमनाश करितो जो तो. कृ.
 हनधा. हिंसाअ. अग्नि. २ चंद्र.
 ३ सूर्य. ४ जिन. अ. पु.

तरक्षुः तरंगतिमार्गक्षिणोती
 तितरक्षुः, गमनमार्गान्नाश
 करितो जो तो. कृ. स्त्री. घृधा. हिंसा
 अ. तरस. उ. पु.

तरंगः तरतीतितरंगः, चरती
 तरतो जो तो. कृ. वृधा. पूरणा.
 दिअ. लार. अ. पु.

तरंगिणी तरंगाअस्याः संती
 तितरंगिणी, ऊर्मी आहतजीन
 ती. त. नदी. इ. स्त्री.

तरणिः तरतिचयाचेनवेतित
 रणिः, तरताहेनजीणं किंचा जा
 णं तो. कृ. वृधा. तरणादिअ. नौ
 का. २ कांटे शवंती. इ. स्त्री. ३ सू
 यं. अ. पु.

तरपण्यं तरणंतरः तरस्यपण्यं

तरपण्यं, तरणजेंतें तर त्याचें
 जें पण्यतें. स. नद्यादिकांच्या उ
 ताराचें मौल्य. अ. न.

तरलः तरणंतरः तरलातीतित
 रलः, चांचल्यातें ग्रहण करितो
 जो तो. कृ. लाधा. आदानअ. मौ
 त्यांचे हारांचा मध्यमणि. २ चंद्रल.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. द्रवणारा
 भात. आ. स्त्री.

तरः तरत्यनेनेतितरः, तरताहे
 त जेणें करून तें. कृ. वृधा. तरण
 अ. वेग. २ पराक्रम. स. न.

तरसं तराबलमंस्थभिमन्तर
 सं, बल आहे जाचा ठायीं तें. त.
 मांस. अ. पु.

तरस्त्री तरांस्थास्तीतितरस्त्री,
 वेग आहे जास ती. त. वेगवान्.
 २ बली. वि. न. पु. न. इ. स्त्री.

तरिः तरीः तरतिचयान्दी
 भितितरिः, तरताहेन नदी जी
 णें ती. कृ. वृधा. पूरणअ. नौका.
 इ. स्त्री.

तरुः तरतीतितरुः, पूरमान
 होतो जो तो. कृ. वृधा. पूरण त
 रणअ. वृक्ष. उ. पु.

तरुणः तरतीति तरुणः, चंचल होतो जो तो. कृ. तृधा. तरणादिअ. तरुण. अ. पु. न. ई. स्त्री.
 तर्कः तर्कणं तर्कः, धितर्काभास जो तो. कृ. तर्कधा. भासअ. अपृ. बोद्धेसा. आ. स्त्री.

तर्कारी तर्कं सूच्छतीति तर्कारी, तर्काप्रत गमन करित्ये ह्य. तर्कां पयुक्त जी ती. कृ. तृधा. गतिअ. टाकळा नावाची औपधि. ई. स्त्री.

तर्जनी तर्ज्यते अनया तर्जनी, तर्जना होत्ये जीणें ती. कृ. तर्जधा. तर्जनअ. आंगव्याजवळची अ. गुली. ई. स्त्री.

तर्दुः तरतीति तर्दुः, सुवमान होतो जो तो. कृ. तृधा. पूवनादिअ. दर्पिषोप. उ. पु.

तर्पाकः तृपांतीति तर्पाकः, तर्पण करितो जो तो. कृ. तृषुधा. अ. दूनअ. गोवत्स. अ. पु.

तर्पणं तृप्तिस्तर्पणं, प्रीणनजें तें. कृ. तृपधा. प्रीणनअ. तृप्ति. २. देवपितरो देवानं कंलेनं जनदान. अ. न.

तर्म तरतीति तर्म, तरनें स. गत

णसाधन जें तें. कृ. तृधा. पूवनादिअ. यज्ञस्तोत्राचें. अग्र. न. न.
 तर्षः विग्रहादितृष्णत्वात्. इच्छा. तृधा. अ. पु.

तलं तलतीति तलं, हस्ताचेवर्षीं राहणारें जें तें. कृ. तलधा. प्रतिष्ठा अ. तरवारीचें मूळ. २. तळहात ३ धनुष्याचा संघर्ष न होण्या करितां बाहूला बांधलेलें कातडें. ४. अपोसाग. ५. स्वरूप. अ. पु. न.

तलिनं तलति नल्यते या तलिनं, प्रतिष्ठित किंवा प्रतिष्ठित होइजे तें जें तें. कृ. तलधा. प्रतिष्ठाअ. विमल. २. अल्प. ३. सूच्छ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तल्पं तल्पतेऽस्मिन् तल्पं, प्रतिष्ठित होइजे तें जीचेवर्षीं तें. धा. लथादिपूर्वांच्या श. प्र. शब्दा. २. अट्ट. ३. स्त्री. अ. पु. न.

तल्लजः लजतीति लजः तडल्लजन्त लजः, कांतिमत् जो तो न ज तडल्ल जो लज ती. स. प्रशान्त अ. पु.

तष्टः तदपतेत्यतष्टः, सूक्ष्म करिजेना जो तो. कृ. तदाधा. तनूकर

णअ. तासून लहान केलेला-
वि. अ. पु. न. अं. स्त्री.

तसपरः तस्रन्तस्र. अवस-
रणजें ती. कृ. तम्. धा. उपेक्षा
अ. कोट्यानें गुंडाकलेलें मूत
जास तसरी असें ह्यणतात ती
अ. पु.

तस्करः तल्लोतीतितस्करः,
चौर्य करितो जी तो. कृ. कर्म. धा.
करणअ. चौर. अ. पु.

ताडयं तडुनाशिवेन उपदिष्टं तो
ताडयं, महादेवानें उपदेशित जें
तें. त. नृत्य अ. न.

ताडपत्रं ताडम्यपत्रं ताडपत्रं,
ताडसंबंधी जें पत्र तें. स. तान
घड. अ. न.

तातः तनोती तितातः, पुत्रादि
कांचा विस्तार करणाचा जी तो
कृ. तनु. धा. विस्तार अ. वाप. अ. पु.

तांत्रिकः तंत्रमधीते तांत्रिकः,
सिद्धांत अध्ययन करितो जी तो
त. शास्त्रवेत्ता. अ. पु.

तापनः तपन एव तापनः, तपन
जी तोच तापन त. सूर्य. अ. पु.

तापसः विग्रहादितपस्वीश. ग्र. अ. पु.

तापसतरुः तापसानांतरुः ता
पसतरुः, तपस्वीलोकांचा जो
तरु तो. स. हिंगण बेटाचा वृक्ष.
उ. पु.

तापिच्छः तापिनच्छादयतीति
तापिच्छः, संतापित्याप्रत आ.
च्छादित करितो जी तो. कृ. छ
दधा. अपवारणअ. तमालवृक्ष.
अ. पु.

ताम्रसं तम्यते तत् ताम्रस्य
नेतद्रसं, चामंचरसंचताम्र
सं, आकांक्षित असें जें आस्वा
दित तें. स. कमळ. अ. पु. न.

ताम्रकी तनुआसौ आम्रकी
चताम्रकी, सूक्ष्म अशी जी आ
म्रकी ती. स. सुई आषढी ई. स्त्री.

तामसी तमोस्यांतामसी, तम
झ. अंधकार आहे जीचा वायी ती.
त. अंधासीरात्र. ई. स्त्री.

ताम्रकं ताम्यते इति ताम्रं तदेव
ताम्रकं, इच्छिते तें जें तें ताम्र
तेंच ताम्रक. त. तांबें. अ. न.

ताम्रकर्णी ताम्रोकर्णी यस्या.
साताम्रकर्णी, तांबुस आहे त
कान जीचे ती. अंजन नामक प

पश्चिमदिशेचा दिग्गजाची स्त्री
ई. स्त्री.

ताम्रचूडः ताम्राचूडायस्यताम्र
चूडः, रक्तवर्णा आहं शिखाजा
ची तो. स. कोमडा. अ. पु.

ताम्रकुंडूकः ताम्रकुंडूयतीति
ताम्रकुंडूः स एव ताम्रकुंडूकः,
ताम्रह्य. तांवेत्यातं तापवितो जो
तो. क. कुंडूधा. तापन. अ. तांवर
अ. पु.

तांबूलवल्ली तांबूलारव्यावलिः
तांबूलवल्ली, तांबूलान्वयीवल्ली
ती तांबूलवल्ली. स. पानवेल. ई. स्त्री
तांबूली ताम्रचासोंबूलीचतांबू
ली, स्नान अशी जी वूली ह्य शी
पाहोणाशी ती. स. पानवेल. ई.
स्त्रीलिं.

तारः तारयति तार्यतेनेन वाता
रः, ततो किं वा तारण कभिजेतं
जेणं तो. क. तृधा. प्लवन तारण-
अ. अत्युच्चस्वरानें उच्चारिले
ला शब्द. २ मीकिकाची निर्मल
ता. अ. पु.

तारकजित् तारकंजितवानि
तितारकजित्, तारकास्तराते

जिंकिता झाला जो तो. क. जिधा.
ज्युअ. कार्तिकस्वामी. त. पु.

तारकी तारयतीति तारका, ता
रित्ये जीती क. तृधा प्लवनादिअ
डोळ्यांतील वाहुली. २ नक्षत्र आ स्त्री

तारा तरत्यनयेति तारा, तरताहे
त जीणें ती. क. तृधा. तरणादिअ
नक्षत्र आ स्त्री

तारुण्यं तरुणस्य भावः स्तारुण्य,
तरुण्यचा जो भाव तें. त. तरुण
पणा. अ. न

तार्क्ष्यः तर्क्ष्यस्य कश्यपस्य पत्न्यं
तार्क्ष्यं, कश्यपाचें जें अपत्य ती.
त. गरुड पक्षि. २ घोडा. ३ रथ ४
अरुण. ५ सायल्याचें झाड. अ. पु

तार्क्ष्यशैलं तार्क्ष्यशैलपर्वतमथै
दोपचायान् तार्क्ष्यशैलं, गरुड प
र्वताचे ठाचीं उखन्न जें काष्ठ ज-
न्य तें. त. दार्विकेच्या काष्ठापासु,
न केलेला अंजन विशेष. अ. न

तालः तलति गीतवाद्यात् तालति
ष्वत्त्वचेति तालः, गायन वाद्यें आ
णि नृत्यें धिराम पावता न जाचें शशी
तो. क. तलधा प्रतिष्ठा. अ. कालप ग
यन क्रियेचा नियम २ ताड माड अ. पु

तालपत्रं तालस्थपत्रमिवतालपत्रं
तालाच्चापर्णा सारिखें जें पर्णतें.

स. ताटंक. अ. न.

तालपर्णी तालसदृशानिपर्णान्य
स्याइतितालपर्णी, तालपर्णासम
स्वीं आहेत पानें जीचीं ती. स. ता
लिसपत्रनावाची औषधि. ई. स्त्री.

तालमूलिका तालमूलमस्याइ
तितालमूली, सेंवतालमूलिका,
ताल सदृशआहे मूलजीचेतीता
लमूलीतीचतालमूलिका. त. मुस
लकंदनावाची औषधी. आ. स्त्री.

तालवृंतकं तालेकरतलेदंतमसता
लवृंतकं, हस्ताचेगयीं आहे वृं
तस. बंधन वत् स्थिति जाची ती.
स. ताडपत्री विज्ञणा. अ. न.

तालांकः तालः अंकेध्वजं चस्यस
तालांकः, तालवृक्षआहे ध्वजाचे
ठायीं जाच्यातो. स. बलराम. अ.
पुत्रिं.

ताली तालीस्पास्तीतितालीताल
ज्ञ. तनुत्य शब्दआहेजीसंती.
त. मुईआंवळी. ई. स्त्री.

तालु तरंतिवर्णाअनेनेतितालु,
वर्ण तरताहेत ह्य. निर्गत होता

तज्याचा योगानें. तें. कृ. तृधा
तरणअ. टाळु. उ. न.

तावत् तत्परिमाणमस्येतिताव
त्, तत्परिमाणकजें तें. त. सा
कत्य. २ अवधि. ३ परिणामइ
शाद्यर्थी. अच्य. उ. तावहुंके. २
यावत्प्रकांडः तावद्भजतमित्या
दि.

तिक्तकः तिक्तएवतिक्तकः, ति
क्तजो तोच तिक्तक. त. पंडवळी
चाबेल. अ. पु.

तिक्तः तेजयतीतितिक्तः, तेजो
विशिष्ट ह्य. तीक्ष्ण करितो जो ती.
कृ. तिजधा. निशानअ. कडु. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

तिक्तशाकः तिक्ताशाकैः स्यति
क्तशाकः, तिक्तह्य. कडवदआ
हेशाकाजाची तो. स. वायवर्णी
चावृक्ष. अ. पु.

तिग्मः विग्रहतिक्तशब्दाप्रमाणे.
तीक्ष्ण करितो जो तो. कृ. तिज
धा. निशानअ. फास्डुष्ठा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

तित्तुः तनोतीतितित्तुः, सा
रकादणाराजो तो. कृ. तनुधा. वि.

स्तारभ-वाळण-उ-पु.

तितिक्षा तितिक्षतइतितिक्षा,

सहन करिजेत्ये जीती-रु-ति

जधा-क्षमाअ-सहनकरणे- -

आ-रुी.

तितिक्षुः तितिक्षाशीलस्त्रितिक्षु-

क्षमाशीलजो तो-रु-तिज-धा-

क्षमाअ-सहनशील-वि-उ-पु-

रुी-न.

तित्तिरः विग्रहादितित्तिरीश-

व्याप्रमाणे-अ-पु.

त्तित्तिरिः तित्तिरीशचंद्रशतीति

तित्तिरिः, तित्तिरीयाप्रकरणे शब्दा

ते ग्रहण करितो जो तो-रु-राधा-

आदानअ-तित्तिरनामापक्षि-

इ-पु.

तिथिः तनुतेषादिघटिकाइतित

थिः, घटिकांते विस्तृत करित्ये

जीती-रु-तनुधा-विस्तारअ-प्र

तिपदादिक-इ-रुी-

तिनिशः अतिशयेननेशतीति

तिनिशः, अतिशये करूल एका

ग्रतेने स्थितजो तो-रु-णिशाधा-स

माधिअ-तिवनाचें साड-अ-सु-

तिनिडी तिम्यतीतिभिनिडी, आ

द्विंघृत करिजेत्ये जीती-रु-ति

मधा-आर्द्रभावअ-चिंचेचावृक्ष-

ई-रुी-

तित्तिनी विग्रहादिसर्वतिनिडीश

व्याप्रमाणे.

तिंत्तिडिकं तिम्यतीतिंत्तिडि

कं, आर्द्र होणारें जेंतें-धा-पू-प्र-

आमसोल-अ-न-

तिंदुकः तिम्यतीतिंतिंदुकः, आ

र्द्र होतो जो तो-रु-धा-पू-प्र-देवु

रणीचें साड-अ-पु-ई-रुी-

तिमिः तिम्यतीतिमिः, आर्द्रअ

सतो जो तो-धा-पू-श-प्र-मल्पवि

शेष-इ-पु-

तिमिंगिलः तिमिंगिलतीतिमि

गिलः, तिमिमह्य सक्षकजो तो

रु-गुधा-निगरणअ-मल्पविशै

प-अ-पु-

तिमिरं तिम्यतिकामुकहृदयान्य

नेनतिमिरं, कामुकांचीं हृदये-

आर्द्र स-मिग्ध होतात जेणे ते-

रु-तिमिधा-आर्द्रभावअ-अ-न-

तिरः तरणतिरः, तरणजेंतें-रु-

नृधा-तरणादिअ-अंतर्धानः-२

तिर्यक स-वांकडा त्याअर्थीं अम-

उ. तिरोधूस आस्ते. अव्य.

तिरस्कारिणी तिरस्करोतीति
तिरस्कारिणी, तिरोधूत स्त्र. अंत
र्घृत करित्ये जीती. कृ. दु. कृ. अ. धा.
करणअ. पउदा. इ. स्त्री.

तिरस्क्रिया तिरस्करणंतिरस्क्रि
या, अनादर जीती. कृ. दु. कृ. अ. धा.
करणअ. अनादर. आ. स्त्री.

तिरीदः तीर्यते मलमनेनेति तिरि
दः, मल नष्ट होतो जेणे तो. कृ. दृ.
धा. घृवनादिअ. लोभरक्ष. अ. पु.

तिरोधानं तिरोधीति स्तिरोधीयते
नेनेतिचातिरोधानं, तिरोभवन
अथवा तिरोधान होतें जेणे तो. कृ.
धा. धारणअ. आच्छादनकरणे. अ. न.

तिरोहितः तिरोहिनोतिस्मि तिरो
हितः, अंतर्हित झाला जो तो. कृ.
हि. धा. गतिअ. आच्छादनकरणे.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तिर्यङ् तिर्यंचतीति तिर्यङ्, इ
क गमेन करितो जो तो. कृ. अं. उ.
धा. गतिअ. बांकडे. चालणास.
च. पु.

तिलकः तिलइवप्रतिरुतिस्ति
लकः, तिलप्रतिरुति स्त्र. तत्तुल्य

जो तो. त. अर्थादि सर्वपुटव्या
शब्दाप्रमाणे. अ. पु.

तिलकं तिलंतिशोभांददातीति
तिलकं, शोभादेते जें तें. कृ. ति.
लधा. स्त्रिद्वअ. कृपाळावर कस्तू
र्यादिकांचा काडलेला टिका. अ.
पु. न. २ अंगावर तिका सारखा
डाग असतो तो. अ. पु. ३ काळा
संचळखार अ. न. ४ तिकव्या
चें झाड. ५ शरीरांतील मोस.
जास कुप्युस असें झणतात तो.
अ. पु.

तिलकालकः तिलइवकालकः तिल
कालकः, तिका सारखा काळा जो तो. स.
अंगावर तिका सारखा डाग अस
तो तो. अ. पु.

तिलपर्णी तिलस्येव पर्णानिवस्येति
तिलपर्णी, तिलासारख्या आहेत
पानें जीचींती. स. रक्तचंदनाचें
झाड. इ. स्त्री.

तिलपिंजः विग्रहादि सर्वतिलपे
जशब्दाप्रमाणे.

तिलपेजः निष्कलस्तिलस्तिल
पेजः, फलरहित जो तीकतो. त.
चाश्लीक. अ. पु.

तिलित्तिः तिलतिस्त्रित्तीति ति
 लिः, भक्षणकरितो जो तो. रु.
 तिलधा. स्नेहनअ सर्पजातिष
 णस. अ. पु.

तिल्यं तिलानां भवनं क्षेत्रं तिल्यं,
 तिलउत्सन्न होण्याचें जें क्षेत्र तें.
 त. तीळउत्सन्न होण्याचें शेत. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

तिल्वः तिल्यते इति तिल्वः, मल
 निरसृत होइजे तो जो तो. रु. तिल
 धा. स्नेहनअ. लोभ्रवृक्ष. अ. पु.

तिष्यः त्रिपते इति तिष्यः, दीप्तिकरि
 तो जो तो. रु. लिपधा. दीप्तिअ. पु.
 ष्यनक्षत्र. २ कलिषुग. अकारां
 त. पु.

तिष्यफला तिष्यमंगल्यं फलमंशु
 सातिष्यफला, मंगलरूपआहे फ
 लजीचें ती. स. आंबळीचें झाड.
 आ. स्त्री.

तीक्ष्णं तेजयते तत्र तीक्ष्णं, तीव्र
 करतें जें तें. रु. तिज्जधा. निशान
 अ. अत्युष्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 २ लौरवेंड. ३ आत्युष्ण करणारा.
 ४ विष. ५ युद्ध. ६ सामुद्रलवण.
 ७ मारवा नामक वृक्ष. अ. न. ८ ज

वस्वार. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तीक्ष्णागंधकः तीक्ष्णो गंधो यस्य
 स. तीक्ष्णगंधकः, उग्रआहे गंधजा
 चा तो स. शैवग्याचें झाड. अ. पु.

तीरं तरंत्य स्यात्तीरं, तरताहेत
 जा पासून ह्म तरणावधिजें ते.
 स. नदीचे दोही बाजूनी मर्यादा.
 अ. न.

तीर्थं तीर्यते, नेन तीर्थं, तरण
 करिजेतें जेणें करून तें. रु. तृष्ण.
 तरणपुवनअ. ऋषीनीं सेवले
 लें जल. २ गुरु ह्म. उपाध्याय.
 ३ वौद्धशास्त्रान्यन्त्रास्त्र. अ. न.
 को. यज्ञ. क्षेत्र. उपाय. स्त्रीरज.
 अवतार. पात्र. मंत्री.

तीव्रं तीवतीति तीव्रं, स्थूलहृषा
 वतें जें तें. रु. तीवधा. स्थौन्यअ.
 अतिशायित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

तीव्रवेदना तीव्रान्नासो वेदना च
 तीव्रवेदना, अत्यंत जीवातना
 ती. स. अतिशायित वेदना. २ नर
 कपीडा. आ. स्त्री.

तु तुदतीति तु, पादधृतिविषयां
 व्यथित होतें जें ते. रु. तुद्धा
 ष्यनअ. भेद. २ अचधारण नि

अथ चा अर्था अव्य. उ. हीराणां
संतुष्टिरुत्. को. पादपूरण. ससु
चप. पक्षांतर. निषेग प्रशसा. नि
ग्रह.

करित्ये जीती. ह. ईरधा. कंपन
अ. कापसीण. २ तोडंढीचावेल.
ई. स्त्री.

तुंगः तुंज्यते इति तुंगः, पालिजेतो
जो तो. क्रिया उच्च जो तो. ह. तु-
जिधा. पालनादिअ उच्च वि. अ
सु न. आ. स्त्री. २ उंडणीचें झाड
अ. पु.

तुंडिभः विग्रहादिसर्वं पुटच्या
शब्दाप्रमाणें.

तुंडिलः तुंड्यते स्म तुंडिः तुंडिर
स्यस्य तुंडिलः, जन्मकालीं तोडि
जेली जी ती तुंडि तुंडि ह. नाल
रूपा तुंडि ती प्रोठी आहे जास तो
तुंडिल. त. दोंदिल. २ वातादि
कें करून ज्याची नासि उंच झाली
तो. अ. पु.

तुंगी तुंजतीति तुंगी, हिंसा करि
त्ये जाती. ह. तुजिधा. हिंसादि
अ. कानफोडी ई. स्त्री.

तुत्यं तुदतीति तुत्यं, काचोद्भव
रोगनाशक जें अंजन तें. ह. तु-
दधा व्यथाअ. मोरचूद अ. न.
२ अग्नि. अ. पु.

तुच्छं तोदनं तुद्व्यथा तां छती
ति तुच्छं, व्यथा नाश करितें जे
तें. ह. छोधा. छेदनअ. रिकामें
वि. अ. पु न. आ. स्त्री.

तुत्या तुदतीति तुत्या, अथितक
रित्ये जीती. ह. तुदधा. व्यथन
अ. नाळ. २ लाहान इलाची. आ.
स्त्रीदिंसी.

तुणिः तुणतीति तुणिः, संको
चित होती जो तो ह. तुणधा.
कौटिल्य अ. नादरुकीचें झाड. इ.
उल्लिंगी

तुत्यांजनं तुदतीति तुत्यं तुत्यं
चतदंजनं च तुत्यांजनं, अथित
करणारें अक्षिरोगनाशक जें अं
जन तें. ह. तुदधा. व्यथनअ.
मोरचूद. अ. न.

तुंडं तुडतीति तुंडं, नेदन करितें
जें तें. ह. तुडिया. तोडनअ. सु
ख. अ. न.

तुंडिकेरी तुंडिकान्शारीराणि ई
रयतीति तुंडिकेरी. शरीर कंथित

तुंदं तुंदतीति तुंदं, पीडाकरणार्थं
जें तें. कृ. तुदधा व्यथनअ. ज
ठर. अ. न.

तुंदमार्जः विग्रहादिसर्वरगलच्चा
शब्दाप्रमाणं

तुंदपरिमृजः तुंदपरिमार्ष्टितुंद
परिमृजः, उदरपरिमार्जन करि
तो जो तो. कृ. मृजुधा बुद्धिअ.
आळशी अ. पु.

तुंदिकः विग्रहादितुंदिकशब्दा
प्रमाणं. त.

तुंदी तुंदमस्थस्य तुंदी, मोठें आहे
पाट जावें तो. त. दोदिक. इन् पु.

तुंदिमः प्रशस्ता तुंदिर्यस्य तुंदिमः,
मोठी आहे नाभी जाची ती. त. मो
ठे नाभीचा. अ. पु.

तुंदिलः तुंदमस्थस्य तुंदिलः, प्र
शस्त आहे उदर जावें तो. त. मो
ठे नाभीचा. अ. पु.

तुन्नः तुद्यते स्म इति तुन्नः, व्य
थित होता झाला तो. कृ. तुदधा
व्यथनअ. नाररुकीचें झाड. अ.
पुल्लिंगीं.

तुन्नवाद्यः तुन्नवयतीति तुन्नवा
यः, व्यथित ह्म. कंपित जें सें हो

यतेंसे तंतु संतान करितो जो तो.
कृ. वेज्धा. तंतुसंतानअ. शिंपि
अ. पु.

तुभः तोभते इति तुभः, पीडा क
रितो जो तो. कृ. तुंभधा. हिंसा अ
बोकड. अ. पु.

तुमुलं तव नंतौति तव तुमुलं, अ
त्यंत हिंसन अथवा तें करितें जें
तें. तुधा. हिंसनअ. रणसवा
ध ह्म. बुद्धाची दाटी. अ. न.

तुंवा तुंबचतीति तुंवा, पीडा करि
त्ये जीती. कृ. तुंबिधा. अर्दन अ.
वाटोळा काळा मोपळा. आ. स्त्री

तुंविः वृत्त्यादितुंवाशब्दाप्रमाणं
काळा मोपळा इ. पु.

तुंवी विग्रहादितुंविशब्दाप्रमाणं.
इ. स्त्री.

तुरंगः विग्रहादिसर्वतुरंगशब्दाप्र.
तुरंगः तौरणंतुरः तुरेणगच्छतीति

तुरंगः, लुरें करून गमन करणा
य जो तो. कृ. तुरधा. तुरणअ.
घोडा. अ. पु.

तुरंगमः विग्रहादिसर्वतुरंगशब्दा
प्रमाणं.

तुरंगवदनः तुरंगस्य वदनं यस्य

सतुरंगवदनः, घोड्यासारसें
आहे मुरव ज्याचें तो. स. किन्न
र. अ. पु.

तुरायणं तुतोतीतितुर. तुरस्था
यनंतुरायण. तुरा करणाराचें स्था
नजेंतें. क. तुरथा लरणश. य
ज्ञविशेष अ. न.

तुरापाटुं तुतोतीतितुरः तुरं वेग
वंतंसाहयतीतितुरापाटुं. वेगवं
ताप्रत पराभूत करितो जो तो.
क. पहधा. मर्षणअ. इंद्र. क. पु.

तुरुष्कः तुर्यतेइतितुरुष्कः, त
रा करणारा जो तो. क. तुरथा. ल
रणादिअ. ऊद. २ देशविशेष.
अ. पु.

तुला तूल्यतेः नयातुला, ऊर्ध्व
मान करिजेते जीणेंती. क. तु
लथा उन्मानअ. सौन्यादिका
चें वजन करण्याचे एकमान.
२ तूररास. आ. स्त्री.

तुलाकोटिः तुलाकोटी तुलां
कोटतीतितुलाकोटिः. तुलाक्ष
उन्मान त्याते वक्र कमित्ये जीती.
क. कुटथा. कौठिल्यअ. तोर-
ड्या स. पैजण. इं. स्त्री.

तुल्यः तुलयासमित्तुल्यः, तु
लेशी सदृश जो तो. त. सारखा.
वि अ. पु. न. आ. स्त्री.

तुल्यपानं तुल्यंचतस्थानंचतुल्य
पान, तुल्यजें पानतें. स. वरोव
रपिणें. अ. न.

तुवरः तूवरः तवीतिहिनस्ति
रोगान्इतितुवरः, रोगातें नष्टक
रितो जो तो. क. तुथा. हिंसादिअ
तुरट. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तुवरिका. तूवरिका तुयरोक्ष
स्थातुवरिका, तुरटपणाआहे जी
सती. त. तूर. आ. स्त्री.

तुषः तुष्यतीतितुषः, संतुष्टहोतो
जो तो. क. तुषथा. तुष्टिअ. धा
दिंग दृक्ष वेहडा. २ कौंडा. अ. पु.

तुषारः तुष्यतीतोपयतीतितुषारः,
हिंसा करवितो जो तो. क. तुषथा.
हिंसाअ. जलबिंदु. २ थंडी. ३
वर्ष. अ. पु. ४ शीतक. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

तुषिताः तुष्यतीदितुषिताः, स
र्वदा संतोष पावतात जे ते. क. तु
षथा. तुष्टिअ. देवांचा गणविशेष.
अ. पु.

तुहिनं तोहतीति तुहिनं, पीडा करिते जे तें. कृ. तुहिरुधा. अर्दं नअ. थंडी. अ. न.

तूष्णीकः तूष्णींशीलस्तूष्णीक, मौनशील जो तो त. उगीच व सणारा. अ. पु.

तूष्णींशीलः तूष्णींशीलमस्य तूष्णींशीलः, मौनआहे स्वभाव जा चा तो. स. उगीच वसणारा. अ. पु.

तूष्णः तूष्णा. तूष्णी तूष्णयतीति तूष्णः, वाणसंकांच करणारा जो तो. कृ. तूष्णधा संकोचअ वाणं वण्णान्चा जाता. अ. पु.

तूष्णीरः तूष्णीशरसंकांचरातीति तूष्णीरः, शरसकोच ब्रह्मण करणा रा जो तो कृ. राधा आदानअ. पा णवेवण्णान्चा जाता. अ. पु.

तूद्दः तूद्दतीति तूद्दः, व्यथित कथि तो जो ती कृ. तुद्दधा. व्यथनअ. पारसापिंपळ. अ. पु.

तूष्णीं तुरतेग्मइति तूष्णीं, संभवमित होतें जें तें. कृ. अित्तराधा. मकम अ. शीघ्र अ. न.

तूलः तूल्यतेइतितूलः, वीदिर का टिजेतो जो तो. कृ. तूलधा. निष्कर्षं

अ. कापसाचें झाड. २ पारसापिंपळचें झाड. अ. पु.

तूलिका तूल्यतेइतितूलिका, निष्कोषण करिजेत्येजीती. कृ. तूलधा निष्कर्षअ. सोनाराची सकई. आ स्त्री

तूष्णीं तोषणं तूष्णीं, मौनार्थ बाध नां जें तुष्ट सं. संतोष पावतें ते.

कृ. तुषधा. तुष्टिअ. मौन त्या अर्थी अच. तूष्णीरिथत्वास्तु णंभूयः,

तूष्णीकः कुस्मिततूष्णीमितितूष्णीकः, कुस्मित जें तूष्णीं भवन तें. त. मौनार्थी अच. उ. तूष्णीकंजलम ध्यग.

तूष्णं तूष्णते मस्यते पञ्चादिभिरिति तूष्ण, पञ्चादिकानं पक्षिजेतें जें तें. कृ. तूष्णधा. अर्दनअ. तूष्णग वत. अ. न.

तूष्णद्रुमः तूष्णजातिर्येंद्रुम. तूष्णद्रुमः, तूष्णजातीय जो तूष्ण तो. स ताडवृक्ष. २ नारळ. ३ पोषक. ४ तालवृक्ष. ५ खजूर वृक्ष. ६ कंबुडा. ७ तालीवृक्ष विशेष. अ. पु.

तूष्णधान्यं अरुद्योत्सन्नत्वात् तूष्णधिवधान्यं तूष्णधान्यं, आपन्या आपण उत्सन्न होतेक्ष. तूष्णासार

खें जें धान्य तें. स. सांवावगैरे-
धान्य अ. पु.

तृणध्वजः तृणेषु ध्वज इव तृण-
ध्वजः, तृणामध्ये जो श्रेष्ठ तो. स.
वेकु. अ. पु.

तृणराजः तृणानां राजा तृ-
णराजः, अत्युच्चत्वनिमित्ताने
तृणसंबंधी जो राजा स. स्वामी
तो. समास. ताल वृक्ष. अका-
रंत. सु.

तृणमून्यं तृणमून्येसाधु तृणमू-
न्यं, तृणमून्यप्रदेशीं जें उत्तम तें
त. मोंगस्त्राचें झाड. अ. न.

तृण्या तृणानां समूहः तृण्या, तृ-
णावा जो समुदाय तो. गवता
वा समुदाय. आ. स्त्री.

तृतीयप्रकृतिः तृतीयाप्रकृति
र्यस्य तृतीयप्रकृतिः, स्त्रीपुरुषा
हून निराबी तृतीय अहे प्रकृती
जाती तो. स. नपुंसक. इ. पु.

तृतीयाकृतं तृतीययाकृतं तृ-
तीयाकृतं, तृतीयापूरितावस्थेनें
केलें जें तें. त. तीन वेळ नागरलें
लें शेत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तृतीयाप्रकृतिः विग्रहादि सर्व

तृतीयप्रकृति शब्दाप्रमाणे.

तृप्तः तृप्तिस्मृतः, संतुष्ट हो
ता झाला जो तो. कृ. तृप्ता. प्रीण
नअ. तृप्तिपावलेला. २ हर्षयुक्त.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तृप्तिः तर्पणं तृप्तिः, तृप्ति जीती.
कृ. तृप्ता. प्रीणनअ. इच्छा शांती.
इ. स्त्री.

तृफला तृफतीति तृफला, तृप्ति
करित्ये जीती कृ. तृफ्या. तृप्ति
अ. हिरडा घें हडा व आवळका
ई त्याचें-रूप. आ. स्त्री.

तृट् तर्पणं तृट्, पिपासा जीती.
कृ. अितृप्या. पिपासाअ. ताहान.
ए. स्त्री.

तृष्याक् तृष्णाशीलस्तृष्याक्, तृष्णा
शील जो तो कृ. अितृप्या. पिपा
साअ. तृष्णाशील वि. अ. पु. स्त्री. न.

तृष्णा तर्पणं तृष्णा, बाधा जीती. कृ.
धा. पू. प्र. ताहान. २ वांछा. आ. स्त्री.

तेजनः तेज्यते स्म तेजनः, पाल
न करिजे तो जो तो. कृ. तेज्या.
पालवअ. वेकु. अ. पु.

तेजनकः तेजयतीति तेजनकः,
तीक्ष्ण होतो जो तो. कृ. तेज्या.

निशान अ. तृणविशेष, शर.
अ. पु.

तेजनी तेजतीतितेजनी, रोग
नाशनद्वारा पालन करिते जी-
ती. कृ. तेजधा. पालन अ. मीर
वैल. इ. स्त्री.

तेजः तेजयतीतितेजः
तीक्ष्ण करितें जें तें. कृ. तिजधा.
निशान अ. रेत. २ प्रभाव. ३ की
ति. ४ बल. को लोणी. २ अग्नी
स. न.

तेजितं तेज्यतेस्मतेजितं, तेजे
विशिष्ट करिजे कें जें तें. कृ. तिज
धा. निशान अ. तीक्ष्ण कृत श
स्वादि. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तेमः तेमनंतेमः, आर्द्रभावजो
तो. कृ. तिमधा. आर्द्रभाव अ.
आर्द्रपणा. अ. पु.

तेमनं तिम्यते अन्नमनंनतेम
नं, अन्न आर्द्र करिते तें जेणें तें.
कृ. तिमधा. आर्द्रभाव अ. दधि.
अ. न.

तेजसावर्तिनी तेजसाविका
रः स्रवणादिरावर्त्यं तस्यामिति
जसावर्तिनी, तेजस स्रवणाचा

जो विकार ह्म. रस ती होतो आ
हे जी चागयी ती. कृ. हतुधा. व
र्तन अ. सोन्याचा वगेरे रस कर
ण्याची मूस. इ. स्त्री.

तेत्तिरं तित्तिराणां समूहस्तैत्ति
रं, तित्तिरांचा जो समुदाय तें.
स. तित्तिरपक्षांचा समुदाय.
अ. न.

तेलपर्णी तिलपर्णे वृक्षभेदे जा
ता तेलपर्णी, तिलपर्ण वृक्षभे
दामध्ये जी उत्पन्न ती. रक्तचंदन.
इ. स्त्री.

तेलपर्णिकं तिलपर्णवितेलपर्ण
कं, तिलपर्णी सागरे वें जें तें. त.
पादसाचंदन. अ. न.

तेलपायिका तैलपिचतीतितै
लपायिका, तैलपिणारी जी ती.
कृ. पाधा. पान अ. वायुळ. आ.
स्त्रीलिंगी.

तेलीनं विग्रहादितित्यश. अ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तेषः तैषीवचास्ति सतेषां. तैषी
आहे जाचे वाचीं तो. त. पौषमहि
ना. अ. पु.

तेकं तैतीतितेकं, वृद्धि पावणा

णारें जें तें. कृ. तुधा. वृद्धादि
अ. अपत्य. अ. न.

जास गुरगूज असें सणतात ती
अ. पु. न.

तोककः स्तोककयतीतितोक
कः, किंचित्जलपानार्थ शब्द-
कामितो जो ती. कृ. कंधा. शब्द-
अ. चार्तिकपदी. अ. पु.

तोयं तूयतेतत्तोयं, गमन करि
जे तें जें तें. कृ. तुधा गतिअ. पा
णि. अ. न.

तोटकं तुटतीतितोटकं, वृत्तक
पात्रें भिन्नता पावते जे तें. कृ. तु
वधा. कलहकर्मअ. वृत्तविशेष
अ. न.

तोयपिप्पली तोचस्थपिप्पलीतो
यपिप्पली, जलपिप्पलीजीती. अ.
जलपिपली. ई. स्त्री.

तोक्मः तक्रतीतितोक्मः, विक
सित होणारा जो ती. कृ. तक्रधा.
हसनअ. हिरवा निःशूकजव.
ए. पु.

तोरणं तुरंस्त्रेति तोरणं, गमना
र्थ खरा करितात ज्याचे बायीं तो.
कृ. तुरधा. खरणअ. बाहेरचे हा
र. अ. पु. न.

तोदनं तुघते अनेन तोदनं, पी
डा करि जें तें जेणें करून ते कृ.
तुदधा. व्ययनअ. चांबूक. अ. न.

तौर्यत्रिकं तूर्यसुरंजादितभ्रमवं
तौर्यं, तौर्यत्रिकं तौर्यत्रिकं, ती
यनें जें त्रिक तें. अ. तूर्य गायन आ
णि वाद्य. अ. न.

तौत्रं तुघते अनेनेति तौत्रं, व्यथा
करि जें तें जेणें तें. कृ. तुदधा. व्यं
थाअ. ताडण करपयान्ची काठी.
२ चांबूक. अ. न.

त्वक्तं त्वज्यतेस्मत्वक्तं, टांकजेले
जें तें. कृ. त्वजधा. चरोहानिअ हा
कळेडों. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

तोमरः तीतीतितोमंतासन्धिय
ते; नेनसतोमरः, गतास गम
नकर्ता मृत होतो जेणे ती. कृ. मृ
द्धा. प्राणत्यागअ. शक्रविशेष

त्यागः सज्जनं त्यागः. हानिजी
ती. कृ. सजधा. हानिअ. टांकणे
२ दान. अ. पु.

त्रपा त्रपनं त्रपा, लज्जाजीती.
कृ. त्रपूषधा. लज्जाअ. लाज. आ
स्त्री.

अपु अपतेइतिअपु, अन्यधातूचे
 रायीं गुप्त होते जें तें. कृ. अपूप
 धा. लज्जाभ. कयीळ. उ. न.
 अयं अयोवयवायस्येतिअयं, ती
 न आहेत अवयवजाचे तें त. अ
 वयवी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अयी अग्यजुः सामारव्यास्त्रयोवय
 वास्येतिअयी, अगादितीन-
 आहेत अवयव जीचे ती. त. अ
 षेद, सामवेद, आणियजुर्वेद
 ई. स्त्री.

अयीधर्मः, अथाप्रोक्तोधर्मः अ
 यीधर्मः, वेदअयीनें सांगीतला
 जीधर्म तो. स. वेदोक्तविधि.
 अ. पु.

असं असतीतिअसं, अमणकारि
 तें जें तें. कृ. असीधा. उद्देगअ.
 अंगम ह्य. वर. अ. पु.

असरः असनंअसरः, अवसर
 ण जें तो. कृ. धा पू. प्र. कोष्ठाने ए
 क तरेनें गुंडाळलेलें सूत. ज्या
 स तसरी असें ह्यणतान तो. अ.
 पु. द्विगीं.

अस्तः अस्ततीतिअस्तः, उद्देग -
 पावती ओ ती. कृ. असीधा. उद्देग

अ. भिआ. २ भिवालेला. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

अस्तुः विग्रहादिसर्वअस्तशब्दाप्र
 माणे. वि. उ.

आणं आतिः आयतेस्मवात्राणं, र
 क्षण करिजेले जें तें. कृ. अीड
 धा. पालनध. रक्षणकरणे. अ. न.
 २ रक्षणकेलेला. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिंगीं.

आतं विग्रहादिसर्वआणशब्दाप्र-
 आपुषं अणुनोविकारः आपुषं, क
 थिलाचा विकार जो तें. त. कथिला
 चें मांडें वगैरे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

आयंती आयतेसाआयंती, पाल.
 न करित्ये जीती. कृ. अीडधा. पाल
 नअ. अयमाणा. ई. स्त्री.

आयमाणा आयतेइतिआयमाणा,
 रक्षणकरित्ये जीती. इत्यादिपूर्वी
 व्याशब्दाप्र. आ.

आसः अस्यत्यास्मादितिआसः, अ
 सपावती जन जापासून तो. कृ.
 असीधा. उद्देगअ. अय. अ. पु.

अिकं अयाणांसंयस्त्रिकं, तीमहा
 इन्ना जो संयतें. त. पाटीचे दांआ
 चे रवालीं एक ठिकाणीं भिक्कालेदी

तीन हाडें ज्यास माकडहाडस
गतात तें. अ. न.

त्रिककुत् त्रीणिककुत्सदृशा
निसृंगाण्यस्येतित्रिककुत्, तीन
आहेत ककुत्सदृशशृंगेंजास तो.
स. बिक्रुटपर्वत. इ. पु.

त्रिकहु त्रयाणांकहुनांसमाहारः
त्रिकहु, तीन कहुंचाजोसूखतें.
स. संठ पिंपळी आणि मिरांत्यां
चें कूट. उ. न.

त्रिका तिस्रोअस्त्रयोअस्त्रा इति
त्रिका; तीनआहेत अस्त्री सप
रिषजोस तो. त. हातराहाटआ
स्त्रीलिंगीं.

त्रिकूटः त्रीणिकूटान्यस्यत्रिकूटः
तीन आहेत शृंगेंजास तो. स. त्रि
कूटपर्वत. अ. पु.

त्रिगुणाकृतं त्रिगुणांकृतंचया
भवति तथा त्रिगुणाकृतं, तीन
दां जैसें होय तैसें आसमंतात् -
जें कूट तें. स. तीनबेळां नागर
कळें शीत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

त्रिदशः तृतीयाद्यौवनारब्धादश
सदायस्यसःत्रिदशः, तिसरीता
रुप्य दशा आहे निरंतर जास तो.

स. देव. अ. पु.

त्रिदशालयः त्रिदशानामालयः त्रि
दशालयः, देवांचें जें स्थान तो.
स. स्वर्ग. अ. पु.

त्रिदिवः त्रयोब्रह्मविष्णुरुद्रादी
व्यंस्यचेतित्रिदिवः, तिघेब्रह्मवि
ष्णु शंकर हे कीडा करितात ज्या
चेडापीं ती. क. दिवधा. कीडादि
अ. स्वर्ग. अ. पु.

त्रिदिवेशः त्रिदिवस्यईशः त्रिदि
वेशः, स्वर्गाचाजो स्वामी तो. स.
देव. अ. पु.

त्रिपथगा त्रयाणांपथांसमाहा
रस्त्रिपथं, तीनगच्छतीतित्रिपथ
गा, स्वर्गमृत्युपाताळ लोकातें ग
मन करणारीजो ती. त. गंगानदी.
आ. स्त्री.

त्रिपुरा त्रयःपुराद्यस्याः सात्रिपुरा,
तीनआहेत पुर ह्य. भैरवप्रदेशा
जोस ती. स. चेत निशोत्तर. २
लाहान इलाची. शा. स्त्री.

त्रिपुरांतकः त्रयाणांपुराणामंत
कस्त्रिपुरांतकः, तीनजीं धातु
मयपुईं त्यांचा जो अंतक ह्य.
नाशक तो. स. महादेव. अ. पु.

त्रिफला त्रयाणांफलानां समा
दारस्त्रिफला, तीनफलांचा जो
समुदाय ती. हरडा वेढडा आ
णि आवळकाठी यांचे चूर्ण आ.
स्त्रीलिंगीं

त्रिफंडी श्रीदोषान्मंडते इति
त्रिफंडी, त्रिदोषनाशक जीती.
रु मडिधा. परिभाषण अ. श्वेत
निशोत्तर ई. स्त्री.

त्रियामा त्रयोयामायस्था सात्रि
यामा, तीन आहेत याम प्रहर
जोचे ती. स. शत्रि आ. स्त्री.

त्रिलोचनः श्रीणिलोचनानिय
स्य स. त्रिलोचनः, तीन आहेत
नेचे जाची तो. स. सांघ. अ. पु.

त्रिवर्गः त्रयाणां वर्गस्त्रिवर्गः,
धर्मार्थकाम यांचा जो समुदाय.
तो स. धर्मार्थकाम हे तीन २
कार्यस्थिति, हृदि हे तीन. अ. पु.

त्रिविष्टपं विशतिप्रविष्टांतिस्मरु
तिनां. स्मिन्निति त्रिविष्टपं, तृती
यविष्टमत्रिविष्टपं, पुष्पवानजा
नात ज्याचे राची अमाजो तिस
रा लोक तो स. स्वर्ग. अ. न.

त्रिविक्रमः त्रयोविक्रमाः पाद

त्रयासार्थस्य सत्रिविक्रमः, तीन
विक्रमाणीं ह्य. पातालादि तीन लो
की स्थापित आहेत पावले जाची
तो स. विष्णु. अ. पु.

त्रिवृत्ता त्रिविधवयवैर्हृता त्रिवृ
त्ता, तीन अवयवांनीं युक्त जीती
स. श्वेतनिशोत्तर. आ. स्त्री.

त्रिवृत् त्रिनवयवान् वृणोतीति
त्रिवृत्, तीन अवयवांप्रत आव
रण करित्ये जीती रु. हृत्वा सं
वरण अ. श्वेतनिशोत्तर त. स्त्री

त्रिसीत्यं त्रिवारं सीतया समितत्रि
सीत्यं, तीनवार कांगल पद्धतीने
समित ह्य. रुष्ट जें तें. त. तीनवे
ळ नागरलेलें शेत. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

त्रिस्वोताः श्रीणिलोतांसि यस्याः श्री
त्रिस्वोताः, तीन आहेत प्रवाह जी
सती. स. पागीरची नदी. स. स्त्री

त्रिहृत्यं त्रिवारं हृत्वेन हृष्टं त्रिह
ृत्यं, त्रिवार हृत्तानें ह्य. नागरानें
जें हृष्टतें. त. वर्यादि त्रिसीत्य
शब्दाप्रमाणें.

त्रिहायणी त्रिविधा दिव्यत्रया
द्याप्रमाणें.

बुद्धिः बुद्धी अच्यते बुद्धतीति
 वा बुद्धिः, विभागीजेत्ये किंवा
 विभक्त होये जी ती. कृ. बुद्ध्या.
 छेदन अ. सूक्ष्म इलाचीची वेल.
 २ ह्रस्वासरांचा अतुर्थ्यांशान्वा
 चार करण्यास जी आठ लागतो
 ती. ३ अल्प. ४ संशय. ३ स्त्री. ४
 वासीक. पि. इ. पु. स्त्री. न.

त्रैता त्रिलमिताची न वेदांनेती
 तिवात्रैता, त्रित्वातें जी प्राप्त ती.
 किंवा तीन वेदातें पावत्ये जी ती.
 स. २ कृ. इण्धा. गति अ. त्रैता
 युग. २ दक्षिण गार्हपत्य आह
 वनीय हे तीन अग्नि. आ. स्त्री.

त्रोटिः त्रोटयते इति त्रोटिः, छेद
 न करणारी जी ती. कृ. बुद्ध्या. छे
 दन अ. पक्षांचीचीच. इ. स्त्री.

त्र्यब्दा त्रयोऽब्दायस्थाः सा त्र्य
 द्वा, तीन आहेत वर्षे जीस ती.
 स. तीन वर्षांनीं गायवर्षेरे. आ.
 स्त्रीलिंगीं.

त्र्यंबकः त्रयाणां लोकानामंबक
 मित्त्र्यंबकः, तीन ही लोकांला
 नेत्रा सागरिवा जी ती. स. महा
 रेव. अ. पु.

श्रूषणं. श्रूषणं ओषतीति
 ऊषणं त्रयाणां ऊषणानां समाहा
 रश्रूषणं, तीन दाहकांचा जो
 समुदाय तो. स. सुंठ मिरीं आ
 णि पिंपळा त्या तिहींचें कूठ. अ.
 नपुंसक.

त्वः तनोतीति त्वः, विस्तार करि
 तो जी तो. कृ. तनुधा. विस्तार अ.
 निराळा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

त्वक्क्षीरी त्वचः क्षीरं च स्याः त्वं
 क्क्षीरी, त्वचे पासून आहे क्षीर
 हा सारंग जीचा तीस. वंशलीचन. इ.
 स्त्रीलिंगीं.

त्वक्पत्रं त्वग्विषपत्रं च स्येति त्वक्
 पत्रं, त्वचे पत्राणें आहे पत्र जा
 चें तें. स. दालचिनी. अ. न.

त्वक्पत्री त्वचः पत्री त्वक्पत्री,
 त्वचेची जी पत्री ती. स. हिं एव
 वृष्ट्याची साल. इ. स्त्री.

त्वक्स्मारः त्वक्सारो यस्य सः त्व
 स्मारः, त्वचा आहे सारांश जा
 चा तो. स. वेकू. अ. पु.

त्वचं प्रशस्ता त्वगस्पदिति त्वचं, उ
 त्कृष्ट आहे त्वचा जाची तें. त. दा
 लचिनी. अ. न.

त्वचिसारः त्वचिसारोचस्थस
त्वचिसारः, त्वचेचाटायीं आहे
सारांश जाचा तो स.वेकू.अ.पु.

त्वक् त्वचतीति त्वक्, देह आच्छा
दन करणारी जीती. कृ. त्वचधा.
संवरण अ. साल. २ चर्म. ३ वस्त्र
विशेषाचे उत्पत्तीस कारणभूत
जी त्वचा ती. च. स्त्री.

त्वरा त्वरणं त्वरा, संवेग जोती. कृ.
अित्वराधा. संश्रम अ. वेग. आ
स्त्रीलिंगीं.

त्वरितं त्वरतेस्म इति त्वरितं, त्व
रा अस्त्यस्येति वा, त्वरित - जें
तें. अथवा त्वरा आहे -
जासती कृ. अित्वराधा. संश्रम
अ. अजडदी अ. न. ३ वेगवा
नू. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

त्वष्टं त्वष्टतेस्म त्वष्टं, तष्ट करिजे
लें जें तें. कृ. त्वष्टधा. तनूकरण
अ. तासलेला. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिंगीं.

त्वष्टा त्वष्टतीति त्वष्टा, काष्ठता
पातो जोतो कृ. त्वष्टधा. तनूक
रण अ. सत्कार क. पु.

त्विषोपतिः त्विषोकांतोनीप

तिः त्विषोपतिः, त्विष्ट ह्य. कांति
त्यांचा जो पति ह्य. स्वामी तो. स.
सूर्य. इ. पु.

त्विष्टं त्वेषत्य नचा त्वेषणमिति वा
त्विष्टं, दीप्तिमत्तद्दोतें जाणे किंवा शी
मा जीती. कृ. त्विषधा दीप्ति अ.
शोभा. २ कांति. ३ वाचा ४ रुचि.
५ अति आसक्ति. पु. स्त्री.

त्सरुः त्वरतीति त्वरुः, कुटिल ग
मन करणारी जीती. कृ. त्वरधा
उद्यगति अ. शस्त्राची मूढ. उ. पु.

दंशः दशतीतिदंशः, दंश करणा
रा जी तो. कृ. दंशधा. दशनअ-
रानमाशि. अ. पु.

दंशानं दंश्यते अनेनदंशानं, दं
शनहीतं जेणें तें कृ. दंशधा. द-
शनअ. कचच. अ. न.

दंशितः दंशः सजातोस्यदंशितः,
वर्मआहे संजात जास तो. त. क-
चचधारण केलेला. वि. अ. पु. न.
'आ. स्त्री.

दंशी दशतीतिदंशी, दंश करित्ये
जी तो. कृ. दंशधा. दशनअ. रा
नमाशांतील एक आहान जाति.
ई स्त्री.

दंष्ट्री दंष्ट्राः संत्यस्येतिदंष्ट्री, प्रश-
स्त आहेत दादा जास तो. त. कुक-
र. न. पु.

दक्षः दक्षते इति दक्षः, दृद्धि पा-
व तो जी तो. कृ. दक्षधा. दृध्यादि
'अ. चतुर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दक्षिणः दक्षते इति दक्षिणः,
ऋज्वाशयानं दृद्धि पाव तो जी
तो. कृ. दक्षधा. दृद्धिअ. उदा-
र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दक्षिणस्थः दक्षिणे तिष्ठतीति

दक्षिणस्थः, दक्षिण भागावेग
यां राहाणारा जी तो. कृ. द्वाधा.
, गतिनिवृत्तिअ. सारधि. अ. पु.

दक्षिणाग्निः दक्षिणम्बासीग्नि
श्च दक्षिणाग्निः, दक्षिणदिकस्थ
जी अग्नि तो. स. अग्निविशेष.
३. पु.

दक्षिणातः दक्षिणस्यां दक्षिणा-
दिकं दक्षिणातः, दक्षिणदि-
शां चामयीं किंवा दक्षिणादिकृत
अथवा दक्षिणदेश. २ दक्षिण
दिशा. ३ दक्षिणकाल. या अर्थी अ-
व्यय.

दक्षिणान् वत्सादि सर्वपूर्वीच्या
शब्दाप्रमाणे.

दक्षिणार्हः दक्षिणाया अर्हो दक्षि-
णार्हः, दक्षिणेला जी योग्य तो. स.
दक्षिणा घेण्यास शक्य. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

दक्षिणीयः दक्षिणामर्हतीति दृ-
क्षिणीयः, दक्षिणे प्रत जी योग्य तो.
त. दक्षिणा घेण्यास योग्य. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

दक्षिणेन दक्षिणस्यां दिशि द-
क्षिणादिभित्तिना दक्षिणेन, दक्षि

पादिशोचाद्यर्थी किंवा दक्षिणादिशा
जीती. अर्थादिदिशि गतश. प्र. अच्य.

दक्षिणेर्मा दक्षिणेर्द्विर्भ्रमणमे-
स्यदक्षिणेर्मा. व्याधसंबंधीं द
क्षिण भागाचेदार्थी आहे व्रण जा
स तो. स. व्रणप्रालेखहरिण. न. पु.

दक्षिण्यः विग्रहादिसर्वं दक्षि-
णीयशब्दाप्र.

दग्धः दत्ततेस्मदग्धः, जस्यरु-
रिजेला जी तो. कृ. दहधा. मस्मी
करणअ. जकलेला. वि. अ. पु.
न. भा. स्त्री.

दग्धिका दत्ततेस्मदितिदग्धा
कुस्मितादग्धादग्धिका, कुस्मि-
तदग्धकरिजेला जी ती. न. कर
पलेलेंअन्न. आ. स्त्री.

दंडः दम्यतेनेनदंडः, शांति किं
वा निपातन करिजेतें जेणें करु.
न तो. कृ. दसुधा. उपशमअ.
सूपांना

दंडनाभाचाकर. ३ सेनेचा व्यूह
विशेष. ३ दंड. को. लांकुड. मा-
न विशेष. यम. सैन्य. वृक्षाचें कां-
ड. घोडा. को. पराभव करण्याचा
दंड. अभिमान. ग्रह. अ. पु.

दंडधरः दंडस्यधरोदंडधरः, दं-
डाचा जो धारण करणारा तो. स-
यम. अ. पु.

दंडनीतिः दंडेनदंडविवेचनेन
यानीयतेप्राप्यतेनीतिदंडनीतिः,
दंडादिविवेचनानें पाविजेत्येजी
नीति ती. कृ. नीम्रधा. प्रांपणअ.
अर्थशास्त्र. इ. स्त्री.

दंडविष्कंभः दंडंविष्कुम्भातीति
दंडविष्कंभः, दंडानें प्रतिबंधक
रि तो जी तो. कृ. स्तंभुधा. प्रति-
बंधनअ. घुसक रवांवा. अ. पु.

दंडाहतं दंडेनाहतंदंडाहतं, दं-
डें करून जें मथित तें. स. दंडानें
घुसकलेलें. वि. अ. पु. न. भा. स्त्री.

ददुमः ददुंहतीतिददुमः, रक्त्-
ज नष्ट करितो जी तो. कृ. इनधा.
हिंसाअ. टाकळा. अ. पु.

ददुणः दरिद्रातीतिददुःददुर
स्त्वस्यददुणः, ददु, रोग ह. रव
रुज आहे जास तो. न. रवरुज
आलेला. वि. अ. पु. न. भा. स्त्री.

ददुरोगी ददुरोगोऽस्यास्तीतिद-
दुरोगी, अर्थादिददुरोग शब्दा
प्रमाणें.

दृष्टं: दरिद्रातीति दृष्टंणः,
दुर्गतिविशिष्टं जौ तो. रु. दरिद्रा
धा. दुर्गतिअ. अर्थादि दृष्टंणा
व्याप्रमाणे.

दधित्यः दधिवर्णो द्रवस्निष्ठश्चेति
दधित्यः, दधिवर्णो सारिस्वा आ
हं द्रव जाचेदायीं तो. रु. वाधा.
गतनिवृत्तिअ. कवरीचें झाड.
अ. पु.

दधिफलः दधिवरूले यस्य द
धिफलः, दधिसारसं आहं फ
ल जाचें नी. स. कव.
गर्भें झाड. अ. पु.

दनुजः दनो ज्ञानः दनुजः, दसू
पासून जो झाला तो. रु. जनी
धा. प्रादुर्भावअ. दैत्य. अ. पु.

दंतः दाम्यतीति दंतः, उपशमवि
शिष्टं जौ तो. रु. दमुधा. उपशम
अ. दंत. अ. पु.

दंतधावनः दंतान् धावयतीति
दंतधावनः, दंतांतें पुनो जौ तो
रु. धावुधा. शुद्धादिअ. र्वंगचें
झाड. अ. पु.

दंतभागः दंतस्य भागो दंतभा
गः, दंतांचा जो भाग तो. स. ह

नीचा अग्रभाग. अ. पु.
दंतशठः दंतानां शठ इषदंतश
ठः, दंतांला कवोर जो तो. स. क.
वरीचें झाड. २ लाहान ईद, नि
वीण अ. पु.

दंतशठा शठयतीति शठा दंत
नां शठादंतशठा. दंताला दुःख का
रक जी तो. स. चुका. आ. स्त्री.

दंतावलः विग्रहादिदंतीशब्दाप्र
हति. अ. पु.

दंतिका दम्यतेः नयादंतिः, सैव
दंतिका. दमत्तु द्वीते जीणें ती दंति
नीच दंतिका. त. दांती. आ. स्त्री.

दंती प्रशस्तो दंतावस्थेति दंती, प्र
शस्त स. विपुल आहेत दांत जा
चे तो. स. हस्ती. न. स.

दंद्द्यूकः दं दश्यत इति दंद्द्यू
कः, द्यूकः पुनः किंवा अतिशयें
करून दंतां करितो जो तो. रु. दं
शतनाथा. दमत्त अ. सर्प. अ. पु.

दृष्टं दम्यते इति दृष्टं. द्रंभनायप
जें तें. रु. दमुधा. दंभनअ. बारी
क. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दमः दमनं दमः, शाती जी तो. रु.
दमुधा. उपशमअ. इद्रियांचें दम

न. २ मारणो. अ. पु.

दमथः दमनदमथः, इंद्रियदम
न जें तो. क. दसुधा उपशामभ.

इंद्रियानें दमन अ पु.

दमितः विग्रहादिरांतशाब्दप्रमा
णो. जात्यानिग्रहकेना तो. वि. अ.
पु. न आ. स्त्री.

दमुनाः दमूनाः दाम्यतीतिद
मुनाः, शांत होतो जो तो क. दमु
धा उपशामभ. अभि. सू. पु.

दंपती जायावपतिश्चदंपती. स्त्री
आणि नवरा जे ते. स. नवरा आ
णि दंपती. इ. पु.

दंभः दंभानिहिनस्सनेनेतिदंभ.
नाश होतो जेणे तो. क. दंभधा. द
शानभ. कपट. अ. पु.

दंभोलिः दंभनिरोधनेअस्तिः दं
भोलिः, शत्रूंचा रोध करणवासास
पर्य जो तो. म. इंद्रानें वज्र. इ.
पुलिंगी.

दम्यः 'क्षमितुमद्रोंदम्यः, दमनक
शत्रूंचास जो चोम्बतो त. कांहीं
तारुण्य दरोस आलेला मोवसा.
अ. इ.

दृषा दृषतेरसत्यनपेतिदृषा, सं

रक्षण होते जीणें ती. क. दयधा
रक्षणअ कृपा. २ कृपा रस. आ
स्त्रीलिंगी.

दृषालुः दयतेइतिदृषालुः, दया
शील जो तो. क. दयधा. रक्षणअ.
कृपाकू. वि. उ. पु. न. स्त्री.

दयितं दयतेइतिदयितं. प्रीति
उत्पन्न करितें जें तें. क. दयधा.
रक्षणादिअ. इष्ट. १ प्रियनवरा वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

दरः दरणंदरतीतिबादरः, भय
किंवा तें करितो जो तो. क. दृधा.
भयअ भय. २ स्वच्छता. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

दरत् दीर्यतेइतिदरत्, विदीर्ण
होइजेले जो ती. क. दृधा. विद
रणअ. स्लेंच्छजाति त. स्त्री

दरिद्रः दरिद्रतातिदरिद्रः, दु
र्गतिपावतो जो तो. क. दरिद्रा
दुर्गतिअ. निर्धन. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

दरी दृणातीतिदरी. विदीर्णकार
त्ये जो ती. क. दृधा. प्रिदारणअ. पर्य
ताची लाहा. इ. स्त्री.

दरुः शब्दः इणोदृणातीतिदरुः

र, शब्दानी कर्णालापीडा करि
तो जीतो कृ. दृधा. विदारण
अ. वेडूक. अ. पु.

दर्पकः दर्पयतीतिदर्पकः, गर्व
युक्त करितो जीतो. वृत्त्यादि
पूर्वाभ्याशब्दाप्र. षट्पदस्य काम
अ. पु.

दर्पणः दर्पयतीतिदर्पणः, उत्तम
दीपन करितो जीतो. कृ. दृपधा.
संदीपनअ. आरसा. अ. पु.

दर्पः दृश्यतेइतिदर्पः, अश्वितक
रिजेतो जीतो. कृ. दृपधा अथ.
अ. दर्प अ. पु. -

दर्पिः दर्पिं दृणातीतिदर्पिः,
विदारण करणारी जीतो. कृ. दृ
धा. विदारणअ. सौपाकाची पळी
इ. स्त्री.

दर्पिकरः दर्पिकणेवकरोयस्येति
दर्पिकर., फणाचआहे हस्त आ
चातो स. सर्प. अ. पु.

दर्शः दृश्येतेसूर्याचंद्रमसावचे
तिदर्शः, दिसताहेत सूर्य आशि
चंद्र एकरुजानाचार्थीतो. कृ. दृ
शिर्धा प्रेक्षणअ. आमावास्या.
अ. पु.

दर्शकः पश्यतीतिदर्शकः, द्यार
चाबची अवलोकन करणाराजी
तो कृ दृशिर्धा. प्रेक्षणअ. द्वार
पाल अ. पु.

दर्शनं दर्शोदर्शनं, प्रेक्षणजेते वृ
त्त्यादिपू श प्र. पाहणे अ. न.

दलं दलिततदलं, विदोर्णदीतेजे
ते. कृ. दलधा. विदारणअ. फान.
अ. न

दवः दुनीतीतिदवः, पांडाकरितो
जीतो. कृ. दुदुधा. उपतापअ. अ.
रण्य. अ. पु.

दविष्टं अखंतदूरंदविष्ट. अत्यंत
जे दूरते. त. फारदूरचें वि. अ.
पु. न आ स्त्री.

दवीयः वृत्त्यादिसर्वपूर्वाभ्याश प्र.

दशनः दश्यतेनेनदशनः, दंष्ट्राभ्या
पार होतो जेणेकरूनतो. कृ. दशधा
दशन अ. दान. अ. पु.

दशनवासाः दशनानावासोवसन
भिवदशनवासाः, दतालावस्त्रासा
रस्कारक्षकजीतो स ओट. स. पु.

दशपुरं दशपुराण्ययगमनानियस्य
तदशपुरं, अपरिभित्त आहेंत अथ
गमने जानाते. स सुद्रमोघा. अ. न.

दशचलः दशचलानियस्यस-दश
चलः, दाहा आहत दानादिवर्ले जा
सतो. स नास्तिकविशेष-अ.पु.

दशमी दशमीवस्थाविशेषोऽस्य
दशमी, दाहावी अवस्था आहे जा
सतो. त-फार ह्यातता. वि-इ-पु.
ई स्त्री-इ-न

दशमीस्थः दशम्यातिष्ठतीति दश
मीस्थः, दशमभवस्थेचा राशी राह
ती जीतो. कृ. छाधा-गतिभिरुतिअ
अर्थादिपूर्वीच्या श-प्र

दशा दशपतेति दशा, वस्त्रादिकां
स विकटून राहणारी जीती. कृ.
दशाधा. दशान अ. वस्त्राच्या दशा.
२ वाल्यादिक दशा ह्या प्रत्येक.
आ. स्त्री

दंष्ट्री दंष्ट्राः संत्यस्यसः दंष्ट्री, दादा
आहेत प्रशस्त जाचा ती. त-डुकर.
इ-पु

दस्युः दस्यतीति दस्युः, नाश करणा
रा जीतो. कृ. दसधा. स्यअ
चौर शत्रु-उ-पु.

दस्यो दस्यत-क्षिपतीरोगानिति द
स्यो, रोगातें क्षीणकरितात जे ते.
कृ. दसधा-उपक्षयअ. अश्विनी

कुमार-अ-पु.

दहनः दहतीति दहनः, दहन क
रितो जीतो. कृ. दहधा-भस्मीकर
णअ-अग्नि-अ-पु.

दाक्षकं दक्षाणां दक्षापत्यानां समूहो
दाक्षक, दक्षापत्यांचा जीसमूह तो
त. दक्षाच्या अपत्यांचा समुदाय.
अ-न.

दाक्षाद्यः दक्षते इति दक्षाद्यः त
स्याचं दक्षाद्यः, दक्षिपावणारा जी
तो दक्षाद्य तस्य वर्धी जीतो. त-गी
धपक्षि-अ-पु.

दाडिमं दाडिमी दलनं दालः
दलेन निर्वृत्तं दाडिमं, विदलनातें जें
निर्वृत्त स-युक्त किंवा उत्पन्न जें
तें. त-दाडिबीबें झाड-अ-न.

दाडिमपुष्पकः दाडिमपुष्पस्य
स दाडिमपुष्पकः, दाडिमस दया आ
हे पुष्प जाचें तो. स-रोहिण्याचें झाड
अ-पु.

दाडिंबः दालिंबः विग्रहादिस
वैदाडिमश-प्र.

दातं दीयते स्य दातं, स्वंडन करि
जेतें जें ते. कृ. दापधा-लयनअ तो
उलेला. वि-अ-पु-न-आ-स्त्री.

दास्यूहः दातिमरणं ऊहते इति
 दास्यूहः, मारणस्य मरणान्नातर्क
 करणारा जो तो. रु. ऊहधां. वितर्क
 अ. जनकाक. अ. पु.

दास्यौहः दातिमरणं ऊहते इति दा
 स्यूहः तस्यायं दास्यौहः, मरणनर्क.
 करणारा तत्संबंधी जो तो रु ऊह
 धा. वितर्क अ. अर्थादिपूर्वीच्या
 शब्दाप्रमाणे.

दात्रं दात्यनेन दात्रं, छेदन करि
 जैतें जेणें करून तें. रु. दापधा.
 लवन अ. इढी. कोचता. अ. न.

दानं दीपते घतिस्ते उच्यते नेनेति
 वादानं, संडित होतें जेणें तें. रु.
 डुदाब्धा. दानअ. २ दीधा. अर
 खंडन अ. हेणें. २ हनीचे गंडस्थ
 कांतील मदोदक. अ. न.

दानवः दानोरपत्नं दानवः, दनु
 जी तीचा जो पुत्र तो. न. देख. अ.
 उल्लिंगीं.

दानवारिः दानवानामरिर्दानव
 रिः, दानव स. देख त्यांचा जो
 शत्रु तो. स. देख. इ. पु.

दानशींडः दानेशींडो दानशींडः,
 दानाचे दापीं जो विख्यान तो. स.

दानशूर. अ. पु.

दांतः दाम्यति स्मैति दांतः, इंद्रि
 दमन करिता झाला जो तो रु. द
 सुधा. उपशमय. तपश्चर्येचा वर्गेरे
 क्लेश सहन करणारा. २ ज्याचे दम
 न केले तें. विं. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दांतिः विग्रहादिसर्वदमय श. प्र
 पाणें

दापितः दाम्यते स्म दापितः, दाना
 दिक देववित्तो जो तो. रु. डुदाब्
 धा. दानअ. देवविलेला. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

दांभिकः दंभोऽस्मान्नीति दंभिकः,
 दंभिक एव दंभिकः, दंभ आदेव्या
 स तो दंभिक. तोच दंभिक. त. मा
 यावी कपटी. अ. पु.

दामनी दामेव दामनी, दाम जें ती
 चे परी जी ती. दावण ज्यास गुरें
 बांधतात ती नई. स्त्री.

दाम दीपते इति दाम, पश्चादिकां
 चें रक्षण करिजेतें जें तें. रु. देख.
 धा. रक्षणअ. गुरें बांधावयाचें दा
 वें. न. न.

दामा पतिसा दामा. तुलसे जी ती.
 रु. घोधा. अरखंडनअ. दावें. आ. स्त्री

दामोदरः दामउदरेयस्थसः दा
मोदर, पशोदेने बाधलेले आहेदा
वे उदराचा हाई ज्याचा तो. म. वि
ष्णु. अ. पु.

दायादः दायमन्तिइतिदायादः, दा
याते क्लृप्त कर्तितो ह्यु. ग्रहणकर्तितो
जो तो कृ. अदधा क्लृप्त अ. पु. न
२ पाउबद अ. पु.

दायितः दाय्यतेस्मदायित, दाना
दिदं विला जो तो कृ दवधा. हा
नादि अं देव विलेला. वि अ. पु. न
आ स्त्री.

दायाः दारयतीति दारा, विदारण
करणारे जेते कृ दृधा. विदारण
अ. विवाहित बायको. आ स्त्री

दारदः दरदिदेशे भवो दारदः, द
रददेशाचे बायीं उत्सन्न जो तो त.
विषविशेष. अ. पु.

दारितः दीर्यतेस्मदारितः, विदा
रण करिजेला जो तो. कृ दृधा. वि
दारण अ विदारणकेलेला. वि. अ.
पु न आ. स्त्री

दारु दीर्यतेन दारु, भेदिजेते जेते
कृ दृधा विदारण अ लाकूड. २
देवदारुस्त उ. न.

दारुणां दरति चित्तमिति दारुणा,
चित्ताते भिवधिते जेते. कृ. हृधा. म
य अ. भयानकरस अ. पु. २ पायं
कर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दारुहरिद्रा दारुश्चासौ हरिद्रा च
दारुहरिद्रा, विदीर्ण होणारी जी
हरिद्रा ती. स. दारु हळद. आ स्त्री

दारुहस्तकः हस्तद्वयप्रतिरुतिर्हस्त
कः, दारुणो हस्तका दारुहस्तक.
कांठाची हस्तासारिणी जी प्रतिमा
ती. स. दुर्वा विशेष उवळा. अ. पु.

दारवाघाटः दारु आहंतीति दारवाघ
ट, काषाचा नाश करणारा जो तो
कृ हूनधा हिंसा अ स्तारपत्नी. अ. पु.

दार्विका दार्वी व दारु हरिद्रे व दार्वि
का, दारु हळदी मारणी जी ती.
त. पायरी. आ स्त्री

दार्वी दीर्यते इति दार्वी, विदीर्ण हो
इजेले जी ती. कृ दृधा विदारण
अ. दारु हळद. ई. स्त्री.

दावः विग्रहादिदवशाब्दाप्रमाणं. व
णवा. अ. पु. .

दाविकं देविकाया भवदाविकं,
देविकानदीचे बायीं उत्सन्न जेते.
देविकानदीचे बायीं झालेले. वि

अ. पु. न. आ. स्त्री.

दाशाः दशात्यस्यै मत्स्यान् दशयोतीभि
वादाशः, इत्यादिदेनो जीकारणं ते
कि वा मत्स्य मारतो जी तो. कृ. दा
मृधा दानादिभ मत्स्य मारणाया को
का २ वाकर. अ. पु.

दाशपुरं दशान् केंवतां च पिपतीति
दाशपुरं, केंवतांते पाकन् करिते
जै ते. कृ. पूषां. पाकनादिभ. जल
मुस्ता. अ. न.

दासः दस्यते इति दासः, अवलो
कन करिती जी ती. कृ. दसिधा. भ
षलो कनभ. वाकर. अ. पु.

दासी दस्यतीति दासी, उपसीण
हीत्ये जी ती. कृ. दसूया. उपस्यभ.
निजा कोरदा. २. कृ. षीण. इ. स्त्री.

दासीसप्तं दास्याः सप्तादासींसप्तं
दासिसंबंधि जी सप्ताते. स. दासीं
चा समुदाय. अ. न.

दासेयः दास्याभयसं दासेयः, दा
सीचा जी पुत्र तो न. वाकर. अ. पु.

दासेयः विग्रहादि सर्वदासेयश. प्र.
दिक्. अचीचंद्राक्षिणेषां भित्तिदिशातीति दिक्,
ही प्राची ही दक्षिण चाग्रमाणं च
वहार पाविजेत्ये जी ती. कृ. दिशाधा

अतिसर्जनभ. दिशा. श. स्त्री.

दिगंबरः दिगंब्रं बरमस्य दिगंब
रः, दिशाच आदे वस्त्र जास तो. स.
नायवा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दिग्धः दिव्यतिस्मादिग्धः, लिप्त क
रिजेत्वा जातो जी तो. कृ. दिग्धा. उ
पचयभ. लिप्त. वि. अ. पु. न. भा.
स्त्री. २ विर्याने जी लिप्त वाण तो.
अ. पु.

दितं विग्रहादिहातश. प्र. तो उठेला.
वि. अ. पु. न. भा. स्त्री.

दितिस्ततः दितेः स्ततो दितिस्ततः,
दितीचा जी पुत्र तो. स. दैत्य. अ. पु.

दिधिषुः दिधिषूः दधाति पापं दि
धिषुः, पहिल्याने एकापुरुषाशीं वि
वाह करून पुनः दुसऱ्याशीं विवाह
करणार्थी जी स्त्री ती. व तिन्वा नय
श. कृ. दुधा झूधा. धारणादिभ.
गांधर्व विवाहित जी स्त्री व गांधर्व
विवाहित स्त्रीचा नवरा. उ. २. कृ.
स्त्रीलिंगीं व पुल्लिंगीं. २ स्त्रीलिंगीं
व चा विषयीं मनु आपल्या स्मृतींतल
णतो कृ. ज्वंष्टकन्या अविवाहित ध
सतां ज्वाकनिष्ठ कन्येचा विवाह कं
ला ती कनिष्ठ कन्या असं सांगत

कें आहे.

दिने तमोद्यतीतिदिने, तमातेना
शा करितें जें तें. कृ. दोषा. अवसं
उनअ. दिवस. अ. न.

दिनांतः दिनस्य अंतः दिनांतः,
दिवसांचा जो अंत हा. समाप्ति तो.
स. संध्याकाळ. अ. पु.

द्यौः दीव्यंत्यस्याभितिद्यौः देवकी
डा करितात जीनावायी ती. कृ. दि
पुधा. कीडादिक. अ. स्वर्ग. २ आ
काशा. ओ. स्त्री.

दिवसः दीव्यंति देवा अत्रेति दि
वसः, कीडाकिंवा व्यवहार कर
तात देव जाचेवायी ती. कृ. दिवु
पा. कीडादिक. अ. सूर्योदयापासू
न सूर्यास्ता पर्यंत जो काळ ती. अ.
पु. न.

दिवस्पतिः दिवः पतिः दिवस्य
तिः, स्वर्गाचा जो पति ती. स. इ
द. इ. पु.

दिवा दीव्यंत्यत्रेति दिवा, व्यापृत
हा. व्यवहृत हीती जन जाचेवायी
ती. कृ. दिवुपा. कीडादिक. अ. दि
वसाचेवायी हा अर्थी अन्व.

दिवाकरः दिवा दिनं करोतीति

दिवाकरः, दिवसातें करितो जो
ती. कृ. कृ. ३ धा. करणअ. सूर्य.
अ. पु.

दिवाकीर्तिः दिवाकीर्तिर्यस्य सः
दिवाकीर्तिः, दिवसाचेवायी आहे
कीर्ती जाची ती. स. न्दाची. २ चां
डाळ जाति. इ. पु.

दिविषद् दिविसीदंतीति दिविष
त्, स्वर्गाचेवायी राहती जो ती. कृ.
षद् धा. विशारणादिक. अ. देव. इ.
पुलिंगीं.

दिवोकाः दिवोकाः दिवमो
कोषस्य सः दिवोकाः, स्वर्ग आहे
स्थान जाचे ती. स. देव. ३ चातक
पक्षि. स. पु.

दिश्यं दिशिषवं दिश्यं, दिशीचा
वायी जें उत्पन्न तें. त. दिशांचे वा
यीं सालिका. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दिष्टः दिशति दिश्यते स्म इति चादि
ष्टः, क्षणोक्षणीं भिन्न अशा
वान्यां शुचस्थे तें देतो जी ती.
अथवा शुभाशुभ दृष्टजे तें जें
तें. कृ. दिशाधा. आतिसर्जन अ.
देव. प्राक्तन. ३ काळ. अ.
पु. न.

दिष्टांतः दिष्टांतीतिदिष्टांतः, दैवा
नी जी समाप्ति ती. त. यरण. अ. पु.

दिष्ट्या दिशं स्थायति इति दिष्ट्या,
आनंदायं रक्षक जै ते. ह. स्वीया.
शब्दसंघातअ. आनंदार्थी. ७.
दिष्ट्याते रशंनं जातं. अच.

दीक्षितः दीक्षासंजातास्वस्वदी
क्षितः, दीक्षासंजातस्य शक्तिजोदेजा
स ती. त. जाणें सोययह कैला तो
अ. पु.

दीदिवः दीर्घं लनेन दीदिवः,
ओहणादिकरितात जेणें करून तो.
ह. दिव्या. कीडाअ. अन्न. ३. पु.

दीधितिः दीधीते दीपते सादीधि
तिः, दैदीप्यमान होलें जी ती. ह.
दिधीद्धा. दीप्यादिअ. किरण. ३.
पु. स्त्री.

दीनः दीयतेस्मदीनः, नाशपाव
जै ती जी ती. ह. दीद्धा. लयअ.
दरिद्रो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दीपः दीपयतीति दीपः, गृहादि
काप्रत दीपिमत् करितो जी तो ह.
दीपीया. दीपि अर्थ. रिवा अ. पु.

दीपकः दीपयतीति दीपकः, प्र
काशित करितो जी तो. ह. दीपीया.

दीपिअ. अजमीदा ह. भीम. २
मोराची शेडी. ३ प्रकाश. अ. पु.

दीप्तिः दीप्यतेसादीप्तिः, दीपित
हो लें जी ती. ह. दीपिधा. दीप्तिअ.
दिवे कानि. ३. स्त्री

दीप्यः दिपेदीपने साधु दीप्यः दी
पन स. प्रकाशन किंवा पानन करि
णें जी साधु तो. त. मौर शंदा. अ. पु.

दीर्घं दृणातीति दीर्घं, विदीर्णक
रितें जें तें. ह. दृधा. विदारणअ.
लांब. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दीर्घकोशिका दीर्घकोशातव्या
कारत्वादीर्घकोशः त नमयंशरी
रंयस्यात्सा दीर्घकोशिका, दीर्घाका
रते सुद्धे शोशमय शरीर आढे जीवं
ती. नहू मारखा एक जलचर वि
शेष. आ. स्त्री.

दीर्घदर्शी दीर्घपरणतीति दीर्घदर्शी,
लांब पाहाणारा जी तो. ह. दशिद्धा.
प्रेक्षणाअ. मंडित. न. पु.

दीर्घपृष्ठः दीर्घपृष्ठं गम्य दीर्घपृष्ठः,
दीर्घ आढे पृष्ठभाग जाचा तो. म.
नपं. अ. पु.

दीर्घचंतुः दीर्घचंतमस्तीति दीर्घ
चंतुः. लांब आढे प्रभव नंधनजा

चेती. स रिंकाचें झाड अ. उ.
 दीर्घसूत्रः दीर्घसूत्रयस्य दीर्घ
 सूत्रः, दीर्घ आहे सूत्र ह्य. कार
 ण. जानें तो. म आळशी. वि अ
 पुन आ. स्त्री.

दीर्घिका दीर्घेवदीर्घिका. लाव
 जी ती ज्या विहिरीस आंत उतर-
 ण्यास पाचव्या असतात ती विही
 र आ स्त्री

दुःखं दुःखानि स्वानि इद्विपाणि
 यस्मिन्निति दुःखं, स्वान् आहेत इ
 द्विये जाचेवाची ते. स. मनास जी
 पीडा ते अ. न.

दुष्प्रार्थिणी दुःस्वेन प्रपृष्यत इ
 त्ति दुष्प्रार्थिणी, दुःस्वने संपादि
 जेत्ये जी ती. ह. धृपुधा. प्रसहन
 अ. रानवांगी ह्य. जोरलीवांगी. इ.
 स्त्री

दुःपमं दुष्टं सममत्रेति दुःपमं. दु
 ए आहे सम ह्य. समता जाचेवा
 ची तें. स. निद्वयी अव्य

दुःस्पर्शाः दुःस्वेन स्पर्शतीति दुः
 स्पर्शाः, दु. स्वाने स्पृष्ट होतो जो
 तो. ह. स्पर्शधा. स्पर्शअ. धमा
 सा. अ. पु.

दुःस्पर्शा दुःस्वेन स्पृष्टमवाप्या
 दुःस्पर्शा, दुःस्वाने स्पर्श करणा
 स जी अशाक्य जी. धा. पू. प्र रिं
 गणी आ स्त्री.

दुकूलं दुष्टं कुकतीति दुकूलं, दुष्ट
 शरीरावयवाते आच्छादन करिते
 जे तें. ह. कूलधा. आवरणअ. पा
 रांचवस्थ. अ. न.

दुग्धं दुत्स्यते स्पृग्धं. दोहन करि
 जेलें जें तें. ह. दुग्धा. प्रपूरणअ.
 दूध. अ. न.

दुग्धिका दुग्धमस्तस्याः दुग्धिका,
 दुग्धसदृश आहे चाक जीस ती.
 न. दुग्धि. आ. स्त्री

दुद्रुमः दुष्टोद्रुमः उद्रुमः, दुष्ट जी
 दुम ह्य. एस्त ती. स. हिरवा कांदा,
 अ. पु.

दुंदुषिः दुंदुइति शब्देन उपातीति
 दुंदुषिः, दुंदुचा प्रकारें करून श
 ब्द करितो जोतो ह. उभधा. पूर
 णअ. प्रेरीवाद्य. ३ सूर्यान्नासार
 धि. अरुण. ३ देस विशेष. उ. पु.

दुरध्वा दुष्टो धा दुरध्वा, दुष्ट जी
 मार्ग ती स. दुष्टमार्ग. नंत. उ
 श्रिंगी.

दुरालभा दुःस्वेनलभ्यत इति दु-
रालभाः दुःस्वाने प्राप्त होइजे
स्ये जी ती. क. दुलभधा. प्रा-
प्तिअ. धमासा. आ. स्त्री.

दुरितं दुष्टं इतंगमनभनेनेति
दुरितं, दुष्ट आहे गमन जेणेक
रून तें. स. पातक ह्य. पाप.
अ. न.

दुरोदरः दुष्टमासमंतादुरम
स्यदुरोदरः, दुष्ट आहे आसमं-
तात् उदर जाचें ती. स. निर्जाव
पदाधीनीं र्येळणारा. २ प्रतिज्ञा
पूर्वक व्यवहारी प्रतिज्ञे प्रमाणें जीं
द्रव्यादिक स्वार्थपाचें तें. अ. पु.

दुर्गतः दुष्टं गतमस्यदुर्गतः, दुष्ट
आहे गमन जाचें ती. स. दरिद्रा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ दुर्गे-
धियुक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दुर्गतिः दुष्टागतिमिति दुर्गतिः, दु-
ष्ट या प्रकारची गती ती. स. नरक.
इ. स्त्री.

दुर्गंधः दुर्दुष्टो गंधो यस्य दुर्गंधः, दु-
ष्ट गंध आहे जास ती. स. अविष्टगंध
अ. पु.

दुर्गसंचरः दुर्गे च दुर्गे वा संचरो दुर्गसं-

चरः, दुर्गदेशीचें जें क्रमशः स-
चाईट मार्ग. २ चाईट मार्गाचे राशीं
संचार. अ. पु.

दुर्गा दुःस्वेनगम्यते प्राप्यत इति दुर्गा,
दुःस्वाने प्राप्त होइजे स्ये जी ती. क.
गम्यधा. गतिअ. पार्वती. आ. स्त्री.

दुर्जनः दुष्टो जनो दुर्जनः, दुष्ट जो
जन तो. स. दुष्टजन. २ एकविका-
शीं भिकाले ल्यांचें दैधकरणारा. अ.
पुलिगीं.

दुर्दिनं दुष्टं दिनं दुर्दिनं, मेघानं दु-
ष्ट ह्य. अंधः कार युक्त केलें जें दिन तें
स. मेघानें आच्छादित दिवस आ-
णि रात्रि अशी असेल तर ती हि.
अ. न.

दुर्नामकं दुष्टं नाम यस्य तद्दुर्नाम-
कं, दुष्ट आहे नाम जाचें ती. स. दु-
ळ्याची चाचेग. अ. पु.

दुर्नामा दुष्टो नामो नमनं च स्याः सा
दुर्नामा, दुष्ट आहे नमन जाचें ती
स. जळ सार रवा एक जळ चर विंश-
ष. न. न.

दुर्बलः दुष्टे बलं यस्य दुर्बलः, अ-
ल्प आहे बल जाचें ती. स. अशक्त.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दुर्मनाः दुःस्थितमनोरस्यदुर्मनाः, दुःस्थित आहे मनजाचें तो. स. ज्याचें चित्त व्याकुळ झालें तो. वि. स. पु. न. आ. स्त्री.

दुर्मुरवः दुर्निंदितमुरवेयस्यदुर्मुरवः निंदित आहे मुस्र जाचें तो. स. तो डाळ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दुर्वर्णः दुष्वावर्णोयस्यदुर्वर्णः, दुष्ट आहे वर्ण जाचा तें स. रुपें आ नष्टसक.

दुर्विधः दुस्याविधायकारः समृद्धि वाचस्यसदुर्विधः, दुष्ट आहे प्रकार किंवा समृद्धि जाची तो. स. नि. धन. अ. पु.

दुर्लभः दुष्टं लभयस्यदुर्लभः, दुष्ट आहे लभ जाचें तो. स. शत्रु. दु. पु.

दुर्ला जलंदोलयतीगिदुर्ला, जला तें उत्क्षेपण करित्से जीती. क. दु. लया. उत्क्षेपण अ. चोरओवा. ई. स्त्री.

दुश्च्यवनः दुःस्वेनदुष्टेऽवाच्यव नयस्यसः दुश्च्यवनः, दु. स्वानें अथ वा दुष्टाचंगयी आहे च्यवन हा. पृतन जाचें तो. स. इंद्र. अ. पु.

दुष्कृतः दुष्टं कृतं करणमिति दुष्कृतः, दुष्ट कृतं करणमिति दुष्कृतः.

तें, दुष्ट जें कृत ह. करणें तें. स. पातक अ. न.

दुष्ट दुःस्थानं दुष्ट, दु. स्थान हा. दुष्ट स्थितीनें राहणारें जें तें. क. साधा. गतिनिरति अ. निंदा या अ थीं अथ. उ. दुष्टुरवल्लं.

दुष्टत्रः दुष्टानिपत्राण्यस्यदुष्टत्रः, दुष्ट ह. तीक्ष्ण आहे व त्रें जाचीं. तो. स. चोर ओवा. अ. पु.

दुःस्थः दुःस्वेन तिष्ठतीति दु. स्थः, दुःस्वानें राहतो जी तो. क. साधा. गतिनिरति अ. निर्धन. अ. पु.

दुहिता दोग्धीति दुहिता, पूरणक रणारी जीती. क. दुह्यापूरण अ. कन्या. आ. स्त्री.

दूतः दवतीति दूतः, गमन करणारा जीतो. क. दुधा. गति अ. निरोपसां गगाना. अ. पु.

दूती दवतीति दूतिः गमन करणारी जीती. क. दुधा. गति अ. दूतकर्म करणारी. ई. स्त्री.

दूत्यं दूतस्य भावः कर्मचा दूत्यं, दूतत्वाजो भाव किंवा कर्म तें. त. दूता च कर्म किंवा भाव. अ. न.

दूनः दूनतेस्य दूनः, संतप्त कारजेल

जोती. क. दुदुधा. उपतापअसं
तप्त ह्य. तापविलेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

दूरे दुरचेन ईयतेदूरे, दु. स्वाने प्रा
प्त हीते जेतें. क. इष्ठा. गति अ.
व्यवहित ह्य. लांच. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

दूरदर्शी दूरंपश्यतीतिदूरदर्शी. दू
रे पाहणारा जोती. क. दृशिर्धा. प्रे
क्षणा. पंडित. इ. पु.

दूर्वा दूर्यतेदूर्वा, दुरितकरिजे
त्ये जीती. क. दुर्वाधा. हिंसा. अ.
हारकी गतत. आ. स्त्री.

दूर्घ दूषयितुंयोग्यं दूर्घं, विकार
करण्यास योग्य जेतें. क. दुष्
धा. वैरुत्स. अ. वस्त्राचि धर ह्य. तं
वू. अ. न.

दूषिका दूषयतीतिदूषिका, नेत्रां
स दूषणकरणाशी जीती. क. दुष्
धा. वैरुत्स. अ. नेत्रांतील पू. आ.
स्त्री.

दूष्या दूष्यतेअनयादूष्या, विरु
त होतो जीणें करून ती. क. दुष्धा.
वैरुत्स. अ. हतीच्यामध्ये बांधण्या
चा एकरज्जु विशेष. आ. स्त्री.

दृढः अतिशयेनबलवान् इति दृढः,
अत्यंत जो बलवान किंवा स्थूल
तो. क. दृढधा. दृढि. अ. शक्त.
२ स्थूल. ३ काठिण्ययुक्त. अतिश
याची अव्य. २ अ. पु. न. आ. स्त्री.

दृढसंधिः दृढः संधिः संधानगस्य दृ
ढसंधिः, दृढ आहे संधान जाचें ती
स. घट्टमिळालेला, सांधलेला. वि.
इ. पु. स्त्री. न.

दृतिः द्रियते इति दृतिः आहत होतें
जीती. क. दृडधा. आदर. अ. चाग
ळ्याची पंखाळी. २ चामळ्याचा भाता.
इ. स्त्री.

दृक् पश्यत्यनेनेति दृक्, अवलोक
न करिजेतें जेणें करून ती. क. दृशी.
दूधा. प्रेक्षणा. अ. नेत्र. २ बुद्धि. ३ पा
हाणें. ४ पाहणारा. श. स्त्री.

दृष्ट दृष्टयतीति दृष्ट, विदारण हो
ती जीती. क. दृष्टा. विदारणा. अ. द
गड. इ. पु.

दृष्टं दृश्यते सा दृष्टं, अवलोकन करि
जेतें जेतें. क. दृशिर्धा. प्रेक्षणा.
पाहिलें. २ चौरादिकांपासून जें
भय तें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

दृष्टरजा दृष्टं रजोवया दृष्टरजा. पा

हिले आहे रज जीणें ती. स. जीम
प्रथम ऋतु प्राप्त झाला ती स्त्री. स.
स्त्री.

दृष्टांतः दृष्टो अंतो यस्य सदृष्टांतः,
दृष्ट आहं अंत जान्वाती. स. निदर्श
न. अ. पु.

दृष्टिः पश्यत्यनया दृष्टिः, अचलोक
न करिजे तें जीणें ती. क. दृशिरुधा-
प्रेक्षण अ. नेत्र. २ ज्ञान. ३ पाहणें इ.
स्त्री.

देवः दीच्यतीति देवः, प्रकाशमान हो
तो जो ती. क. दिवुधा-धीडादि अ.
ईश्वर. २ राजा. अ. पु.

देवकुसुमं देवयोग्यं कुसुमं देवकु
सुमं, देवयोग्य जें कुसुम तें. स.
लवंग. अ. न.

देवकीनंदनः देवस्थानंदनो देव
कीनंदनः, देवकीचा जो पुत्र तो.
स. विष्णु. अ. पु.

देवस्वातकं देवेन स्वानं देवस्वा
तं तदेव देवस्वातकं, द्वेषनिर्मित
जें स्वाम तें देवस्वाम तेंच देवस्वा
तक. अ. प्रार कल्पचें तळें. अ. न.

देवछंदः देवैः उच्यते देवछंदः,
देवांनीं स्वीकार केलीं जीं ती.

क. छदिधा. संवरण अ. शंभर ता
रांचा मुक्ताहार. अ. पु.

देवजग्धकं देवे रघते स्म देवजग्ध
तं देव देवजग्धकं, देवांनीं अक्षि जे
तो जो ती. देवजग्ध तेंच देवजग्धक
न. रोहिस गवत. अ. न.

देवता देव एव देवता, देव जो तीच
देवता. न. देव आ. स्त्री.

देवताडः देवाभिर्द्रव्यं ताडयतीति दे
वताडः, उच्चत्वानें दृग्द्रव्य पीडा
कारक जो तीं. क. तडधा. आघात
अ. देवताची वृक्ष. अ. पु.

देवत्वं देवस्य भावो देवत्वं, देवा
चा जो भाव हा प्रकाश तें. त. देव
भाव. अ. न.

देवयज्ञः देवानां यज्ञो देवयज्ञः, दे
वसंबंधी जो यज्ञ तो. स. वैश्वदेवां
ग जो होम तो. अ. पु.

देवशुद्धः देवाने चर्ताति देव शुद्धः,
देवपूजा करितो जो तो. क. अनुष्ण-
शुद्धादि अ. जो देवाची पूजा करितो
तो. ईश्या देवाला जाणतो जो तो. वि
च्. पु. अ. इ. स्त्री.

देवयोग्यः देवायोग्ये वांते देव
योग्यः, देव आहेत उच्चति कारण

जांचिते स. घृतादिक. इ. पु.
देवनः दीव्यत्पनेन देवनः, कीडा
 करितो जेणें करून तो. क. दिव्या
 कीडा अ. खेळण्याचें साधन फासा
 अ. पु. २ वेळ ३ जिंकण्याची इच्छा
 अ. न.

देववल्लभः देवानोवल्लभ. देववल्ल
 भः, देवांना जो वल्लभ ह्म. प्रियतो
 स. उंडणीचे झड. अ. पु.

देवभूयं देवस्वभाषो देवभूयं, देवां
 चा जो भाव. ह्म. प्रकारतें. क. भूया.
 भवन अ. देवभाव ह्म देवत्व. अ. न.

देवमातृकः देतोमातापस्य स देव
 मातृकः, देव आहे माता ह्म. मा
 तृत्तुल्य पोषक जाऊ तो. स. ज्वादे
 शीं पर्जन्यानं च धान्य पिकतें तो
 देश. अ. पु.

देवरः देवतैवति देवरः, देवन ह्म.
 कीडा करितो जो तो. क. देव्या. दे
 वन अ. नवण्याचा कनिष्ठ बंधु. अ.
 पुत्रिणीं

देवलः देवलातीति देवलः, देवस्य
 प्रदण करितो जो तो. क. लाधा.
 आदान अ. गुरु. अ. वृ

देवसभा देवानां सभा देवसभा, देवां

जी सभाती. स. देवांची सभा
 आ. स्त्री.

देवसायुज्यं देवस्य सायुज्यं देव
 सायुज्यं, देवाचें जे सायुज्य तें. स.
 देवत्व ह्म. देवभाव. अ. न

देवाजीवः देवो जीवो यस्य देवाजी
 वः, देव आहे जीविका जाची तो
 स. गुरव. अ. पु.

देवाजीवी देवैराजीवितुं शीलम
 स्य देवाजीवी, देवाना योगानें जी
 वन पावणारा जो तो. क. जीवधा.
 प्राणन अ. गुरव. व. पु.

देवी दीव्यतीति देवा, प्रकाशित ही
 त्ये जीती. क. दिव्या. कांत्यादि अ.
 पद्माभिषिक्त सजाची जी स्त्री ती. २
 सुरवेळ. ३ पिंडिका नासाची वेळ.
 ४ देवता. ही स्त्री.

देशः दिशत्यस्मिन्निति देशः, रा
 नादि करितात जाचे रायीं तो. क. दि
 शथा. अतिमर्जन अ. ग्राम समुदा
 य. अ. पु.

देशरूपं देशने देशः देशोरूपं
 स्थतव देशरूपं, अतिमर्जन ह्म.
 नीतीनें वर्तन तें आहे रूप जाचें तो.
 सभासृति. नाति स्वभाष-

अ. न.

देहः दिव्यमेइतिदेहः, इन्दी पावि
जेतो जी तो रु दिहधा उपचयअ
हागिर अ पु. न

देहली देहनदेहः देहलातीतिदेह
ली, देहन ह्य. गोमसायुपलेपनसा
ते प्राप्त होत्ये जी तो रु लाधा. आ
दान अ. घराच्या दाराचारनालचा
गाग. उचरा. ई. स्त्री.

दैतेयः दैत्यः दितेरपत्यदैतेय.
दितेने जे अपत्य तो. त. दानव. अ
पुल्लिंगी.

दैत्यगुरुः दैत्यानांगुरुदैत्यगुरुः,
दैत्यांचा जी गुरु ह्य उपदेष्टातो. स
सुकाचार्य. उ. पु.

दैत्यारिः दैत्यानामरिदैत्यारि, दै
त्याचा जी शत्रु तो. स विष्णु. इ. पु

दैत्या दितेरियं दैत्या, दितिसंबंधी
जी तो. त. तालीसपत्र. आ. स्त्री

दैर्घ्यं दीर्घस्यभावोदैर्घ्यं, दीर्घांचा
जी भाव ते त. लांब अ. न.

दैर्घ्यं देवादागतं देवानाभिर्देवादैवं,
देवापासून प्राप्त जें ते. किंवा देवसं
बंधी जें ते. त. प्राक्तन अ. न.

दैवज्ञः देवं ज्ञानातीति दैवज्ञः, भा

कृतशुभाशुभ कर्म जाणणारा जी
तो. रु. जनीधा. प्रादुर्भावअ. जी
शी. अ. पु.

दैवज्ञा दैवशुभाशुभं जानाति दैव
ज्ञा, शुभाशुभ जाणणारी जी ती ह
ज्ञाधा. अचोधनअ. शुभाशुभ जा
णणारी वायको. आ. स्त्री.

दैवतः देव एव देवता देवतेषु दैवतं,
देवच देवता देवता जी तीच दैवत
देव. अ. पु. न.

दोला दोलयतीति दौला, उत्क्षिप्त
करणारी जी ती रु. दुलधा. उत्संप
अ. नीळ. २ हिंडोला. आ. स्त्री.

दोषज्ञः दोषं जानातीति दोषज्ञः,
दोषाते जाणतो जी तो. रु. ज्ञाधा.
अचोधनअ. विहान्. २ घेंघ अ
पुल्लिंगी.

दोषा दुष्यंत्यत्रेति दोषा, निद्रनेरि
कृत होतात जाचे गयीं ती. रु. दुष
धा. वैकृत्य अ वाहु. आ. स्त्री. २
रात्रीचा गयीं चा अर्था अच्य.

दोषैकदृक् दोषैकदृष्टिर्यस्य
दोषैकदृक्, दोषाचे गयीं मुख्य
आहे दृष्टी जाची तो. स. दोषमा
त्र पाहणारा. इ. पु.

दो: दम्पतेऽनेनदोः, शांतिपाव
तो जेणे करून तो. रु. दमुधा उ
पशमअ. बाहु. स. पु.

दोहदं दोभिअनेनदोहदं, प्रपू
रणदोतें जेणें तें रु. दुहधा. प्रपूर
णअ. गर्भिणीमनोरथ. अ न

दोहदवती दोहदः गर्भिण्याभि
लाषोऽस्यस्याइतिदोहदवती, गर्भि
ण्याभिनाप आहे जोस ती. न प
. दायीविषयीची इच्छा करणारी
मनोदर बायको. ई स्त्री.

दोकूलः दूकूलेनवेष्टितोदोकूलः,
दूकूलवस्त्रानीं जो वेष्टित ती. न. प
हवरआनें वेष्टित जो ती त. पहव
स्थाने वेष्टित. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

दोत्यं दूतस्वकर्मभावोनादोत्यं, दू
तान्वाजी भाव किंवा कर्म तें न.
दूतानें कर्म किंवा दूतल. अ. न.

द्युतिः द्योततेद्युतिः, प्रकाशन
जीती. रु. द्युतधा. दीप्तिअ शो
भा. इ. स्त्री.

द्युमणिः दिनोमणिविद्युमणिः,
आकाशालापण्याप्रपाणे जो ती.
स. रस्य. इ. पु.

द्युम्नं दिषमचतिद्युम्न, स्वर्गप्रत
अभ्यस्तजें तें. रु. म्नाधा. अभ्या
सअ दव्य, धन. ठा. न.

द्युतः देवनंद्युतः, अक्षक्रीडाजी
तो. रु. दिद्युधा क्रीडाअ. अघ्राणि
करणक क्रीडा, निजीव पदार्थांचा
स्वेक. अ. पु. न.

द्युतकारकः द्युतस्थकारको द्युत
कारकः, द्युत करवितो जो ती. अ.
द्युत करविणारा. अ. पु.

द्युतरुत् द्युतं करोतीति द्युतरुत्,
द्युतानें करितो जो ती. रु. रु. अ.
करणअ द्युत करणारा. व. पु.

द्यौः द्योतते देवास्वामिति द्यौः, प्रक
शमान होता हेत देव जीन्वेवाधींती.
रु. द्युतधा. दीप्तिअ. स्वर्ग. २ आ
काश. ओ. स्त्री.

द्योत् द्योतते द्योत्, प्रकाशनजें
तें. रु. द्युतधा. दीप्तिअ. सूर्याची
प्रभा. अ. पु.

द्रुष्यं दृष्यतेऽनेनद्रुष्यं, हर्षपावि
जेती जेणें करून तें. रु. दृष्या.
हर्षादिअ. पातळदहीं अ. पु. न

द्रवः द्रवणं द्रवः, अर्थः प्रद्रवशब्द
प्रमाणें. द्रवत्वसुक्त. २ क्रीडा. ३

पलायन. अ.पु.

द्रवन्ती द्रवतीतिद्रवन्ती, स्रवत्ये
जीती. कृ. दुधा. गतिअ. उंदीर
कानी. इ. स्त्री.

द्रविणो द्रवत्यनेनद्रविणो, जाञ्चा
योगानं गमन करतोतें. कृ. दुधा.
गतिअ. पराक्रम. २ धन. ३ सोनें
४ सामर्थ्य. अ. न.

द्रव्यं द्रविवद्रव्यं, वृक्षासारखें वा
हणारें जें तें. त. धन. २ सत्व. ३
रूपरसादिक. गुणाचे जे आश्रय
तें प्रत्येक. अ. न.

द्राक् द्रातीतिद्राक्, झिरिल्लखर्चगा
मी जें तें. कृ. द्राधा. कुलितगति
अ. शीघ्राधीं अव्य.

द्राक्षा द्रावतइतिद्राक्षा, संतुष्ट
करित्ये जीती. कृ. द्रावृधा. पर्या
प्त्यार्थ. द्राक्षांची वेल. आ. स्त्री.

द्राघिष्ठः अतिशयेन दीर्घो द्राघि
ष्ठः, अत्यंत जो दीर्घ तो. त. अ.
तिदीर्घ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

द्राविडकः द्रविडदेशीजानः द्रा
विडः, सएवं द्राविडकः, द्रविड
देशाचेवाणीं झाला जीतो द्राविड
तोच द्राविडक. त. कचर. अ. पु.

द्रुः द्रवत्यूर्ध्वमितिद्रुः, उच्चगमनक
रितो जीतो. कृ. दुधा. गतिअ. वृक्ष.
उ. पु.

द्रुकिलिमं किलतीतिकिलिमं, द्रु
चतत्किलिमंचद्रुकिलिमं, श्वेतव
र्णवृक्षरूपजें तें. स. देवदाफवृक्ष.
अ. न.

द्रुघणः द्रुघनः दुर्दक्षोहन्य
तेनेनद्रुघणः, वृक्षनाश करिजेती
जेणें करून तो. कृ. हनधा. हिंसादि
अ. ब्रह्मदेव. २ सुहृत्. अ. पु.

द्रुपाः द्रुपातीतिद्रुपाः, हिंसा करि
तो जीतो. कृ. दुपाधा. हिंसाअ.
विंचू. अ. पु.

द्रुणिः द्रुणी द्रुणतीतिद्रुणिः, ज
लगमनाश्रयजीती. कृ. दुपाधा. ग
त्यादिअ. द्रोणी. इ. २ ई. स्त्री.

द्रुतं द्रवतीतिद्रवमंवाद्रुतं, शीघ्र
गमन करितें अथवा द्रवण जें तें.
कृ. दुधा. गतिअ. शीघ्र. अ. न.
२ द्रवीभूत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

द्रुमः द्रोहंसस्थावयवः शारवाअ
स्त्यस्येतिद्रुमः, शारवा आदे जास
तो. त. वृक्ष. अ. पु.

द्रुमामयः द्रुमाणामामयोद्रुमाम

मयः, वृक्षान्वाजो रोगतो. स. का
स. अ. पु.

द्रुमोत्सलः द्रुमे उत्सलाकारं पुष्पं
स्थद्रुमोत्सलः, वृक्षामध्ये उत्सलाक
ति आद्दे पुष्प जाचें तो. स. पांगारा
वृक्ष. अ. पु.

द्रुचयं द्रोर्विकारो द्रुचयं, वृक्षान्वाजो
विकारतें. त. प्रमाण. अ. न.

द्रुहिणः द्रुह्यति दुष्टेषु इति द्रुहिण.
द्रुष्टाकारणे द्रोह करितो जो तो. क.
द्रुहधा. जिषासा अ. ब्रह्मदेव. अ. पु.

द्रोषाः द्रवतीति द्रोषाः, गमन करितो
जो तो. क. दुधा. गति अ. डोमकाव
का. २ द्रोषान्वाचं. ३ विंचू. ४ अद
मणी. अ. पु.

द्रोषाकाकः द्रुणतीति द्रोषाः, द्रो
णश्चासीकाकश्च द्रोषाकाकः, हिंसा
करणारा असा जो काक तो. स. डो
मकावका. अ. पु.

द्रोणक्षीरा द्रोणपरिमितं क्षीरं च
स्थाः सा द्रोणक्षीरा, द्रोणपरिमि
त आद्दे दूध जीस ती. स. द्रोणप
रिमित दूध देणारी आय वगैरे. -
आ. स्त्री.

द्रोणद्रुग्धा द्रोणं द्रोणीति द्रोण

द्रुग्धा, द्रोणपरिमितद्रुग्धदेखे जी
ती. क. द्रुग्धा. प्रपूरण अ. अर्धा
दिपू.

द्रोणिः द्रोणी द्रवत्यत्र जलमि
ति द्रोणी, द्रवतीति द्रोणीति वा,
गमन करितें जल जीवेगपीं किं
वा गमन करिते जी ती. क. दुधा. गति
अ. रंकी रीठ. १ दोनघुर्ण. ३. २ ई. स्त्री.

द्रोहचिंतनं द्रोहस्य चिंतनं द्रो
हचिंतनं, शत्रुवैराचें जें चिंतन
स. शत्रु द्रोहाचें ध्यान ते. स. श
त्रुच्या हननाचें चिंतन. अ. न.

द्रोणिकं उष्यतेः स्थिन्वापः क्षेत्रं
द्रोणं द्रोणस्य वापो द्रोणिकं, द्रोणप
रिमितधान्यराषाचें जें क्षेत्रतें. त. द्रो
णपरिमितधान्याचें शेत वगैरे. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

द्वंद्वं द्वौ द्वौ रति द्वंद्वं, दोन दोन जें तें.
क. स्त्री आणि पुरुष. २ दोन. ३ क
लह. अ. न. की. रदस्य.

द्वयातिगः द्वयमतिक्रम्य गच्छती
ति द्वयातिगः, रजस्तमाचें अतिक्र
मण करून गमन करणारा जो तो.
क. गम्बुधा. गति अ. केवळ सल
गुणी. अ. पु.

द्वादशात्मा द्वादशात्मानोमूर्त
 योयस्यद्वादशात्मा, द्वादशाभाहे
 तस्मूर्तिजान्वातो स सूर्यः न पु.
 द्वापरः द्वाभ्यांपरोद्वापरः, दोषाह
 म हा कृतत्रेताहूनजोपरजो स
 द्वापरयुग संशय अ पु.

द्वाः द्वारयतीतिद्वाः, उत्तमप्रकारे
 वरणह्य. आवरणकरित्ये जीती.
 कृ हृधा. वरणअ. द्वार. र् स्त्री.

द्वारपालः द्वारंपालयतीतिद्वार
 पालः, द्वाररक्षण करणाराजोतो
 कृ. पालधा रक्षणअ. द्वारपाल.
 अ. पु.

द्वारे द्वारयतितद्वारं, पिहितकरि
 ते जे ते: कृ. हृधा. वरणअ. द्वार
 अ न.

द्वाःस्थः द्वारिनिष्ठतीतिद्वास्था,
 द्वाराचाठायी राहणाराजो तो. कृ.
 धाधा. गतिविरतिअ. द्वारपाल
 अ. पु.

द्वारस्थितः विग्रहादिसर्वद्वारस्थ
 शब्दाप्रमाणे

द्विगुणारुते द्विगुणंरुतंरुष्टंदि
 गुणारुतः, द्विगारजे रुष्टस. ना
 गरलेलेते. स. दोनवेकनागडले

लें शीत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 द्विजः द्वाभ्यांमातृमौजीभ्यांजाय
 तइतिद्विजः, मातृमौजीपासून
 उसन्नहीतो जो तो कृ. जनीधा.
 प्रादुर्भावअ. पक्षि. २ दंत. ३ श्रो
 ह्यण. अ. पु. /

द्विजन्मा द्वाभ्यांजन्मयस्यद्विजन्मा,
 दोषांपासून आहे जन्मजातें ती स.
 अर्थादिपू श. प्र.

द्विजराजः द्विजानाराजाद्विजरा
 जः, द्विजांचा जो राजा हा स्वामी
 तो. स चंद्र अ. पु.

द्विजा द्विजांताद्विजा, दोनवारझा
 की जी ती. कृ. जनीधां. प्रादुर्भाव
 अ. सुगंधिद्रव्यविशेष. ज्यासरे
 पुकाचाज असें ह्यणतातू. ती. आ.
 स्त्रीलिंगी.

द्विजातिः द्विजातीयस्यसद्विजा
 तिः, दोनआहेत जाति स जन्म
 जाचीं ती. स. अर्थादिद्विजश. प्र.

द्विजिह्वः द्विजंहेयस्यद्विजिह्वः,
 दोनआहेत जिह्वाजास तो. स.
 सर्पशुनिदासूचक एकश. अ. पु.

द्वितीया द्वयो पूरणीद्वितीया, दो
 धांचे. पूरण करणारी. जी. ती. अ. वि

वाहितस्त्री. आ. स्त्री.

द्वितीयाकृतं द्वितीयांरुष्टद्वितीया
कृतं, द्विचार जें रुष्ट ह्म. अंगरलें तें.
त. दोनवार नागरलेलें शेत. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

द्विपः द्वाभ्यांपिबतीतिद्विपः, मुखना
शिकेनें पान करणारा जो तो. क. पाधा
पानअ. हत्ती. अ. पु.

द्विपाद्यः द्वीपादीपरिमाणमस्यद्वि
पाद्य, दोनपाद आहे परिमाणजा
चें तो. त. दुपट हंड. अ. पु.

द्विरदः द्वौरदावस्याद्विरदः, दोन-
आहेत दंतजस तो. स. हत्ती. अ.
पुलिंगीं.

द्विरेफः द्वौरेफौनाभिचयस्यद्विरे
फः, दोन रेफ आहेत नामाचे बाणी
जाच्या तो. स. चमर. अ. पु.

द्विवर्षा द्वैवर्षेवयः प्रमाणपस्याः सा
द्विवर्षा, दोन वर्षे आहेत वय प्रमा
ण जीस ती. त. दोन वर्षांची. आ.
स्त्री.

द्विट् द्वेषीतिद्विट्, द्वेष करणारा
जो तो. क. द्विषधा. अशीतिवा. रा
वु. ष. उ.

द्विषत् विग्रहादि सर्वे द्विट्शब्दाग्र-

द्विष्टं द्विष्यतेस्मद्विष्टं, हेमरूप्याप्रत
द्विषितें जें तें जें तें. क. द्विषधा. अशी
तिअ. तांबें अ. न.

द्विसीत्वं द्विचारंसीतयासमितं द्वि
सीत्वं, द्विचारलांगलानें जें संधि
त ह्म. नागरलेलें तें. त. दोनवेळ
नागरलेलें शेत. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

द्विहल्यं द्विवारं हलेनरुष्टं द्विहल्यं,
द्विचार इलानें जें रुष्ट तें. त. अर्था
दिपूर्वाच्चाश. प्र.

द्विहायनी द्वौहायनीयस्याः साद्वि
हायनी, दोन आहेत वर्षे जीस ती.
त. दोन वर्षांची. इ. स्त्री.

द्वीपः द्विर्यता आपोपश्चिन्निती द्वी
पः, द्विर्गत ह्म. दोहीं रुडून जाता
हेत उदकें जाचे बाणी तो. स. सफो
वतें पाणि असून मध्यें जीजमीन
असले ती. अ. पु. न.

द्वीपवती द्वीपान्यस्याः संतीति
द्वीपवती, द्वीपें आहेत जीस ती.
त. नदी. इ. स्त्री.

द्वीपी द्वीवर्षो ईयते द्वीपं द्वीपंच
मांरूपस्य द्वीपी, रुष्यादि वर्षाहं
म दिशिष्ट चर्मा आहे जसें तो. त.

वाघ. नृ. पु.

द्वेषणः विग्रहादिद्विद्श. प्र. अ. पु.

द्वेष्यः द्वेषुमर्होद्वेष्यः, द्वेषकृत्वात्

घाकारणे जी योग्य तो. कृ. द्विष

धा अप्रीतिअ. शत्रु. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

द्वैधं द्विप्रकारः द्वैधं, दोन प्रकार-

वं जै तै. त. विनोप. २ बलिषा

सीसंधी आणि दुर्बलाशी युद्ध

करणे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

द्वैपः द्विपिनोविकारोद्वैपं, तेनप
भित्तोरथोद्वैपः, वाघान्नाचामला
नें वेष्टितरथादिक. अ. पु.

द्वैमातुरः द्वयोर्मात्रोरपत्यं द्वैमा
तुरः, दोन मातांचा जी पुत्र तो. ग
णपति. अ. पु.

द्वैष्टं द्वै हेमरूपे अश्रुतेत्येतिद्व
ष्टं, हेमरूपांतें सहाण करितो जी
तो. कृ. अश्रुधा. व्यामिअ. तांबें
अ. न.

धटी तल्पतेइतिधटी श्रेष्ठतानेराहजे
 से जीती. कृ. तटथा. उच्छ्रायअ.
 चल्कल. ई. स्त्री.

धटः तल्पतेइतिधटः, उच्चताने भिय
 तजोती. कृ. तटथा. उच्छ्रायअ. दि
 व्यप्रमाण विशेष. अ. पु.

धत्तूरः धीयतइतिधत्तूरः, प्राशिक्षे
 तौ जीतो. कृ. धेदुथा. पानअ. पु. तपी
 अ. पु.

धनं दंधंतीतिधनं, धान्य करिते-
 जें तें. कृ. धनथा. धान्यअ. इत्य.
 अ. न.

धनंजयः धनजयतीतिधनंज
 यः, धनाते जिंकितो जीतो. कृ.
 जिधा. जयअ. अभि. २ अर्जुन.
 स. पांडव. अ. पु.

धनदः धनं दंयतेइतिधनदः, ध
 नाते रक्षण करितो जीतो. कृ. दे
 दुधा. रक्षणअ. कुबेर. अ. पु.

धनहारी धनंहरतीतिधनहारी,
 धनाते हरण करितो जीतो. कृ.
 वृद्धा. हरणअ. चोरओवा.
 ई. स्त्री.

धनाधिपः धनानामधिपोधना
 धिपः, धनाचा जो अधिप ह्य. स्त्री

गीतो. स. कुबेर. अ. पु.

धनिकः धनमस्त्यस्येतिधनिकः,
 धन आहे ज्यास तो. त. बहुधनी.
 अ. पु.

धनी बहुधनमस्यास्तीतिधनी,
 बहुत आहे धन जास तो. त. अ.
 र्थादिपू. श. प्र. इ. पु.

धनिष्ठा अतिशयेन धनवतीति
 धनिष्ठा, अतिशयें करून जो ध
 नवती ती. त. नक्षत्रविशेष. आ.
 स्त्री.

धनीपकं विग्रहादिधान्याकशा
 प्र. कौथिंबीर. अ. न.

धनुर्धरः धरतीतिधरः धनुषीध
 रोधनुर्धरः, धारण करितो जीतो
 धरधनुष्याचा धारण करणारा ती.
 कृ. धृष्टथा. धारणअ. धनुष्यानें सुद्ध
 करणारा. अ. पु.

धनुर्घासः धनुषीयासः प्रयत
 नंयस्यसधनुर्घासः, मरु देश
 संबंधीं आहे प्रयत्न जास तो स.
 धमासा. अ. पु.

धनुःपटः धनुषइवपटोविस्ता
 रोयस्यधनुःपटः धनुष्याप्र
 माणें आहे विस्तार जाचा तो.

स. चाराने शब्द. अ. पु.

धनुष्मान् धनुरस्यास्तीति धनुष्मा
न्, धनुष्य आहे जास तो. त. धनु
धर. न. पु.

धनुः धनतीति धनुः, शब्द करणारे
जे ते. क. धनधा. शब्द. अ. धनुष्य
२ धनरास. च. न.

धनूः इत्यादिसर्वपूर्वाच्चाश. प्र. उ. स्त्री

धन्यः धन्या धनं न आधन्यः,
धन पाव तो जो तो. त. शाग्वचा
न्. यि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

धनुर्मध्यं धनुषो मध्यं धनुर्मध्यं,
धनुष्याच्चा जो मध्य तो. स. धनुष्या
चा मध्यभाग. अ. न.

धन्याकं विग्रहादिभ्रं धन्याक
श. प्र. बोधिनीर. अ. न.

धन्यं धनतीति धन्य, चाणाने ग
मन कर विणारे जे ते. क. धनि
धा. गति. अ. धनुष्य. अ. न.

धन्वा धनंति अभिन्निति धन्वा.
गमन करितात जाचे गयी तो. क.
धनिधा. गति. अ. धनुष्य. न. न.
२ मारवाड देश. न. पु.

धन्वयासः इत्यादि धनुषांच -
श. प्र.

धन्वी धन्वमस्यास्तीति धन्वी, ध
नुष्य आहे जास तो. त. धनुष्य. २
धनरास. इ. न. पु.

धमनः धमतीति धमनः, शब्द
करितो जो तो. क. ध्याधा. शब्दादि
अ. देवनळ. अ. पु.

धमनिः धमतीति धमनिः, शब्द
करणारी जो तो. इत्यादि पूर्वाच्चा
श. प्र. नाडी. इ. स्त्री.

धमनी धम्यत इति धमनी, शब्द
करिजेसे जो तो. इत्यादि पू. श. प्र.
सूचानिक द्रव्य विशेष ज्यास प
वारी असें क्षणतात ती. इ. स्त्री.

धम्मिल्लुः धमतीति धग् धग्वासे
गत्तत्र धम्मिल्लुः, शब्द करितो जो तो
धग् एकीभूत होतां जो तो मत्त धग्
असा जो मत्त तो. श. वचडा. अ. पु.

धरः धरतीति धरः, धारण करितो
जो तो. क. धून्धा. धारण. अ. पर
त. अ. पु.

धरणीः धरति भिन्नामिति धरणी,
भिन्नातें धारण कारत्ये जो ती. क. ध
ग्धा. धारण. अ. इ. स्त्री. इ. स्त्री.

धरा इत्यादि सर्वपूर्वाच्चा शब्दा
प्रमाणें. आ. स्त्री.

धरित्री हस्तादिपूर्वीच्याश. प्र.
धर्मः अद्यतेविश्वभित्तधर्मः, विश्वा

तें धारण करितो जो तो. कृ. धूञ्धा.
धारणअ. पुण्यअ. पु. न. २ विधियु

धर्मचिंता धर्मस्यचिंतानिंतनंध
मंचिंता, धर्मसंबंधीं जी चिंता ती.
स. धर्मविचार. आ. स्त्री.

धर्मध्वजा धर्मस्यध्वजोस्यास्ती
तिधर्मध्वजा, धर्मचिन्ह आहे जा
स तो. त. पोटाकरितां तोंडा करणा
रा. इच्. पु.

धर्मपत्तज्ञ धर्मपत्तनेजातंधर्मपत्त
नं, धर्मपुराचे बरीं जें उत्सन्न तें.
त. मिश्री. अ. न.

धर्मराजः धर्मणराजतइतिधर्म
राजः, धर्मानें शोभतो जो तो. कृ.
राज्या. दीप्तिअ. यम. २ धर्मराज
पांडव. ३ नास्तिक विशेष. अ. पु.

धर्मसंहिता धर्मबोधार्थरचिता
संहिताधर्मसंहिता, धर्मबोधनार्थ
केलेली जी संहिता ती. स. मन्ना
दिकानीं प्रणीत व्याख्यति त्या प्रत्ये
क. आ. स्त्री.

धर्मणी धर्मयतीतिधर्मणी, धीटप

णानें राहणारी जी ती. कृ. अिपृ
षाधा. प्रागल्भअ. व्यभिचारिणी वा
यत्ने. इं. स्त्री.

धर्मिणी धर्माधर्षणमस्त्यस्याइ
तिधर्मिणी, धर्षण आहे जीस ती.
त. अर्थादिपूर्वीच्याश. प्र.

ध्रुवः धवतीतिध्रुवः, कंपयिणा
राजो तो. कृ. धूधा. विधूननअ.
नवरा. २ हस्तविशेष. ३ मनुष्य. अ.
. पु.

ध्रुवला ध्रुवलवर्णत्वाद्भ्रुवला, शुक्ल
वर्णजो ती. त. पांढरेचंगाचीं. वि.
अ. पु. न. अ. स्त्री.

ध्रुवित्रं ध्रुवतेनेनध्रुवित्रं, कंपय
मानकरितो जो तो. कृ. धूञ्धा.
कंपनअ. ह्रवणाच्या कांतआचा
पंखा. अ. न.

धातुकी धातुं करोतीतिधातुकी,
धातुनें उत्सन्न करित्ये जी ती. कृ. कृ
ञ्धा. करणअ. धाट्टी. इं. स्त्री.

धातुः धीयतइतिधातुः, धारणक
रित्ये जी ती. कृ. दुधाञ्धा. धार
णपोषणअ. पर्वता पासून झाले
ल्या प्रत्येक सोनें वगैरे. २ म्लेच्छा.
३ आहारपचना पासून जोरस.

शरीरान्त उल्लङ्घनी हीतो तो. ४ पंच
महा भूतेंतीं प्रत्येक. ५ रूपरसगं
धस्यसां शब्द हे प्रत्येक. ६ इंद्रिय
७ शब्दयोनि जे सू आदिक धा
तू ते प्रत्येक. ८ पु.

धातुपुष्पिका धातुपुष्पमस्याइ
ति धातुपुष्पिका, धातु आहे पुष्प
ह. परिपाक जीचा ती. स. धायरी
आ. स्त्री.

धाता दधातीति धाता, विश्वात्ते
धारण अथवा पोषण करितो जो
तो. क. दुधाञ्धा. धारणादिपोष
ण अ. ब्रह्मदेव. अ. पु.

धातृपुष्पिका धातृपुष्पमस्याः
सा धातृपुष्पिका, देह पोषक आहे
पुष्प जीचे ती. स. धायरी आ. स्त्री

धात्री धायते; नया धात्री, पोषण
करिजेतें जीणें ती. क. दुधाञ्
धा. धारण पोषण अ. दाई. २ आंठ
बीचें झाड. ३ पृथ्वी ४ आई. ई. स्त्री

धानाः दधातीति धानाः, धारण
पोषण करितात जीणे ती क. दु
धाञ्धा. पोषणादि अ. भाजलेले
घव. आ. स्त्री.

धानुष्कः धनुःप्रहरणमस्य धानुष्कः.

धनुष्य आहे आयुध जाचे तो. त. ध
नुर्धर. अ. पु.

धान्यं धानेपोषणे साधुर्धान्यं, पोष
णाविषयीं जो साधु ह. उत्तम तें
त. धान्य. अ. न.

धान्यकं धन्यत इति धान्यकं, स
शब्द भक्षिजेतें जें तें. क. धनधा
धान्यादि अ. कोथिंबीर. अ. न.

धान्याकं धन्यते भोक्षुभिर्धान्याकं,
भक्षण करूंनीं भक्षिजेतें जें तें
क. धनधा. धान्यादि अ. कोथिंबी
र. अ. न.

धान्याम्लं धान्यैः कृतं आम्लं धान्या
म्लं, धान्यें करून उल्लङ्घन जें आ
म्ल तें. स. कांजी ह. पेज. अ. न.

धाम दधाति धीपते वा धाम, धा
रण करितें किंवा करिजेतें जें तें.
क. दुधाञ्धा. धारणादि अ. पर
२ देह. ३ कांति. ४ प्रभास. ५ स्था
न. ६ जन्म. क. न.

धामार्गवः धामोर्गः धामार्गः धा
मार्गं वातीति धामार्गवः, धामा
जंनाप्रत प्राप्त जो तो. क. वाधा
गत्यादि अ. आघाडा. २ दौडकी.
अ. पु.

धाच्या धीयतेनधीभिर्धाच्या, जी
 वा योगाने अग्नीपुष्ट हौतो ती.
 कृ. दुधाञ्धा. पोषणादिअ. अ
 भ्नीत्त समिध राकून अग्नि पेट-
 प्या करिता जी वेदाची ऋचा
 ती. आ. स्त्री.

धारणा धर्मादिधास्यतिसाधारणा,
 धर्मादिकांते धारण करणारी जी
 ती. कृ. धृञ्धा. धारणअ. नीति
 मार्गांत राहणे आ. स्त्री.

धारा धीयंते, अश्वामितिधारा,
 अश्वधारण करितात जीचेराघी
 ती. कृ. धृञ्धा. धारणअ. घोड्यां
 वा पांच चाली आहेत त्या प्रत्येक.
 आ. स्त्री.

धाराधरः धाराणां धरः धाराधरः,
 धारांचा जो धर ह्य. धारणकर्ता
 तो. स. मेष. अ. पु.

धारासंपातः धाराणांसंपातः.
 धारासंपातः, धारांचा जो संपा
 त ह्य. संपूर्य पतन तो. स. सं
 ततधार पर्जन्य. अ. पु.

धार्तः धाचनं घृतादिगमनं धाः,
 धाचनेनातो धार्तः, धाचनाने जी
 आर्त ह्य. पीडित तो. स. मासह.

सौरुटे राज. अ. पु.

धार्तराष्ट्रः पृतराष्ट्रे पक्षिविशेषेण
 वः धार्तराष्ट्रः, धृनराष्ट्र पक्ष्यांचे राघी
 जो उत्सन्न तो. त. पक्षिविशेष. अ.
 पु. द्विं. गी.

धावनिः धावनी धावतीति धा
 वनिः, शुद्ध असत्वे जी ती. कृ. धा
 वुधा शुद्धादिअ. टवळा पिववण.
 इ. २ ई. स्त्री.

धिकृ धक्कयतीति धिकृ, नाश करि
 तें जें तें. कृ. धक्कधा. नाशान अ. नि
 र्नासनाची. २ अपशब्द घोलून वा
 य लावणे. अच्य.

धिकृतः धिकृकीयते इति धिकृतः,
 धिः कारकमिजेतो जो तो. कृ. कृ.
 अथा. करणअ निर्दित. वि. अ
 पु. न. आ. स्त्री.

धिषणः धिष्णोतीति धिषणः, प्रा
 गल्म्य करितो जो तो. कृ. अधृषा
 धा. प्रागल्म्यअ. रहस्यति. अ. पु.

धिषणा धिष्णोतीति धिषणा, अ
 ष्यासाने प्रगल्म्य ह्य. प्रोट हीले
 जी ती. कृ. अधृषाधा प्रागल्म्य
 अ. बुद्धी आ. स्त्री.

धिष्यसं धृष्यते धृष्णोतीति धिष्यसं,

शब्द करिजेतें किंवा प्रागल्भ्य पार
तें जें तें. क. धिषधा. शब्द अ. २ वि
धृषाधा. प्रागल्भ्य अ. स्थान. अ. न
धीः ध्यायतेनयेतिधीः, चिंतन करि
जेतें जीणें करून ती. क. ध्येधा. धिं
ताअ. पुन्ही. ई स्त्री.

धींद्रियं धियोज्ञानस्य इंद्रियं धींद्रि
यं, ज्ञानसंबंधीं जें इंद्रिय तें. स.
ज्ञानेंद्रिय. अ. न.

धीमान् धीरस्य स्तोति धीमान्, बु
द्धी आहे ज्यास तो न. पंडित. त. उ.

धीरं धीयते धियं शतीति वा धीरं, पा
रण करितो अथवा बुद्धीने देतो जो तो.
क. बुधात्रधा. धारणअ. २ यथा.
दानअ. कुंकुम. २ पंडित. ३ गंगीर.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

धीवरः मत्स्यान् धत्ते धीवरः, मत्स्या
तें धरतो जो तो क. बुधात्रधा. धार
णअ. मत्स्यमारणारा जाति विशेष
कोळी वगैरे. अ. पु.

धीशक्तिः धियः शक्तिर्धीशक्तिः,
बुद्धीचें जें सामर्थ्य तें. स. बुद्धीची
शक्ति. इ. स्त्री.

धीसचिवः धियांसचिवः सहा
यो धीसचिवः, बुद्धी विषयीं जो स

हाय तो. स. बुद्धीनें साध्य करणारा.
अ. पु.

धुत्तः विग्रहादि आधूतशय्यमाणं.
किंचित् कांपलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

धुनी धुनीति पापमिति धुनी, पा
पानें नाश करित्ये जी तो. क. धूत्र
धा. कंपनअ. नदी इ. स्त्री.

धुरंधरः धुरंधारयतीति धुरंधरः,
कार्यभावातें धारण करितो जो तो.
क. धूत्रधा. धारणअ. कार्यभार
वाहणारा. २ रथाची धूर वाहणाय
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

धुरीणः विग्रहादिसर्वधुर्यं श. प्र.
धुर्यः धुरं वहतीति धुर्यः, अग्रभा
गातें वाहतो जो तो. क. वहधाया
पणअ. अर्थादि पूर्वश. प्र.

धुवित्रं विग्रहादि धुवित्रशब्दाप्र
हरणाच्या कानड्याच्या मंत्रा. अ. न

धुस्तूरः धुस्तूरः विग्रहादिसर्व
वंधस्तूरश. प्र.

धूः धुरं वहतीति धूः कार्यभावातें
वाहणारी जी ती. क. वहधा. प्रापण
अ. कार्यभार वाहणारी. रेफांत. स्त्री.

धूतं धूयतेस्य धूतं, उत्सृष्ट करिते

कें जें तें. क. धूम्रधा. कंपनअ. सं
कलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

धूपायितः विग्रहादिसर्वधूमि
त श. प्र.

धूपितः धूमतेस्यधूपितः, संतप्त
करिजेला जो तो. क. धूपधा. संता
पअ. तापविलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

धूमकेतुः धूमः केलुश्चिन्मस्यधू
मकेतुः, धूमआहे विन्ह आबें तो.
स अग्नि. २ धूममयतारा. ३ ग्रह
विशेष. उ. पु.

धूमयोनिः धूमोयो निर्यस्यसधू
मयोनिः, धूमआहे उखनि कर
ण जास तो. स. मेघ. इ. पु.

धूमलः धूमंधूमवर्णलातीतिधूम
लः, धूमाच्यावर्णातें ग्रहणकरि
तो जो तो. क. लाधा. आदानअ.
काहीं काळा वकांहीं तांबडा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

धूम्या धूमानांसमूहोधूम्या, धूम
चा जो समुदाय ती. न. धूमाचा स
मूह. आ. स्त्री.

धूम्याटः धूम्याइवधूमशिरवेवार
तीतिधूम्याटः, धूम शिरवेसाभिसा

गमन करणाता जो तो. क. अटया.
गतिअ. पक्षिविशेष. ज्यास मस्तक
चूड असें हाणतात ती. अ. पु.

धूम्रः धूमंधूमसदृशवर्णराती
तिधूम्रः, धूम सदृश वर्णातें देतो
जो तो. क. राधा. दानअ. काहिं
काळा वकांहीं तांबडा. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

धूर्जटिः धूर्जारभूताजदिर्जटाय
स्यसधूर्जटिः, गारभूत आहे ज
टा जास तो. स. संब. इ. पु.

धूर्तः धूर्वतीतिधूर्तः, हिंसाकरितो
जो तो. क. धूर्विधा. हिंसाअ. धोत
रा. २ सोकदेवान. ३ वक. अ. पु.

धूर्वहः वहतीतिवहः धुरोवहोधूर्व
वहः, शकटाचा अग्रभाग वाहक जो
तो. अर्थादिसर्वधुरंधरश. प्र.

धूलिः धूली धुवतीतिधूलिः,
कंपित होत्ये जी ती. क. धूधा. विधू
ननअ. धूळ. इ. २ ई. स्त्री.

धूसरः चेतोधूनोतीतिधूसरः, वि
त्तातें कांपवितो जो तो. क. धूधान
विधूननअ. किंचित पांढरा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

धूसूरः विग्रहादिसर्वधूसुरश. प्र

धृतिः धारणधृतिः, धारणजैती-
रु. धृज्धा. धारणअ. धैर्यं २ धार
ण. इ. स्त्री

धृष्टः धृष्योतिस्मेतिधृष्टः, अवित्रे
क कृमिता श्लाजा जीतो रु. धृ
'पथा प्रसहनअ दांडगा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

धृष्याकू विग्रहादिसर्वधृष्टशब्दाप्र
माणे. ज. पु.

धृष्याः धृष्योतीतिधृष्याः, प्रम
त्तं होतो जी तो. रु. जिधृषाधा
प्रागल्भ्यअ. किरण इ पु

धृष्याः विग्रहादिधृष्टश. प्र. उ. पु.

धेनुः धीयतेइतिधेनुः, वत्सांनी
प्राशनकरिजेत्ये जी ती रु. धेनुधा.
पालनअ. लुक्तीच विचालेनी गाय.
उ. स्त्री.

धेनुका धेनुबिंबप्रतिरुतिधेनुरेव
वाधेनुका, धेनुसारिखी प्रतिरु
ती जीची ती. किंवा धेनु जीचीच.
त. इत्तीण. २ गाय. आ. स्त्री.

धेनुष्या धेनुरेवधेनुष्या, धेनुजी
तीच धेनुष्या. कृणसुद्धिपर्यंत उ
त्तमर्ण गृहाचेबायी दोहनार्थजी
स्थापित ती. आ. स्त्री.

धेनुकं धेनुनांसमूहोर्धेनुकं, धेनुं
चा जीसमूह तो त धेनुंचासमु
दाय. अ. न.

धेवतः मोक्षंभावतीतिधेवतः, मो
क्षाप्रतर्गमनं करवितो जीतो, रु.
धातुधा. गत्यादिअ. गाण्याचेसा
त स्रवांतील एक स्वर. अ. पु.

धोरणं धोरत्यनेनधोरणं, उत्कृष्ट
गमन करितो जेणे करूल तें. रु. धी
र्कधा. गतिचतुर्थअ. हत्तीपोडेइ
त्यादिवाहन. अ. न.

धोरितकं धोरणंधोरितं तदेवधो
रितकं, गतिचतुर्थजें तें धोरिततेवधो
रितक रु. धीर्कधा. गतिचतुर्थअ. उ
रकीचाल. अ. न.

धीतकोशेयं ध्यायतेस्मधीतं धी
तंच तस्मिंशेयंचधीतकीशेयं, धुत
लेलें जें कोशेयतें. रु. धातुधा. ग
तिशुद्धिअ. धुतलेलें देशमी वस्त्र
अ. न.

धीरेयः विग्रहादिधुर्यशब्दाप्रमा.

धीरितकं विग्रहादिसर्वधीरित
कशय.

ध्यामं ध्यायतेपशुभिरितिध्यामं,
पशूनी ध्यायजे तें जें तें. रु. धीधा.

चिंताअ. सोहिमगवत अ. न.

ध्वजः ध्वजतीतिध्वजः, गमनकरणास. बंबल ज्ञोतेभतौ कृ.

ध्वजधा. गतिअ. निशाण. अ. पु.

ध्वजिनी ध्वजाः संत्यस्यां ध्वजिनी ध्वज. आदेत जीचारीयींती त. से ना. ई. स्त्री.

ध्वनिः ध्वनतीतिध्वनिः, शब्दउत्पन्नकरितो जीतो कृ. ध्वनधा. शब्द अ. शब्द. इ. पु.

ध्वनितं ध्वन्यतेस्य ध्वनितं, शब्द करिते शक्ये जैतें. कृ. ध्वनधा. शब्द अ. शब्दाने भरलेले. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ध्वस्तं ध्वस्यतेस्य ध्वस्तं, घट्ट करि जेके जैतें. कृ. ध्वस्तधा. अवस्त नध. नाशपावलेला. २ मळालेला वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ध्वंक्षः ध्वंक्षतीतिध्वंक्षः, कवोर

शब्द करणारा जीतो. कृ. ध्वंक्षधा घोर वाशित अ. कावळा. २ बगळा ३ भिसुक. ४ घर. ५ कापसांची बी काठण्याच्युपंविशेष. अ. पु.

ध्वान्तं ध्वनंत्यत्र मार्ग पश्यतो ध्वान्तं, शब्द करिता हेत मार्ग पाहणारे जा वेठारीतें. कृ. ध्वनधा. शब्द अ. उंघकार. अ. न.

ध्वानः ध्वन एव ध्वानः, ध्वन जीतो च ध्वान. त. शब्द. अ. पु.

ध्रुवः ध्रुवतीतिध्रुवः, स्थैर्य पावतो जीतो. कृ. ध्रुवधा. स्थैर्य अ. ध्रुव. १. २ नक्षत्रज्ञ ज्या वृक्षान्ता फांशानाही तो वृक्ष. को महादेव. ३ विष्णु. ३ व वृक्ष. ४ योगविशेष अ. पु. ५. निश्चित. अ. को. तर्क. अ. न. ६ शाश्वत. वि. अ. पु. त. वरा. स्त्री.

ध्रुवा ध्रुवतीतिध्रुवा, स्थिर राहणा शी जीती. कृ. ध्रुवधा. स्थैर्य अ. सा उचण ओषधि विशेष २ होय फत्र खुवा. आ. स्त्री.

नु उदतीतिनु; प्रहरण करितें जें तें. क. नुदधा. प्रेरणअ. अभावा थीं अच्य.

नकुलेष्ठा नकुलानामिष्टानकुलेष्ठा, नकुलोलाजी इष्टती. स. मुंयु सवेल आ. स्त्री.

नक्तं नज्जतेइतिनक्तं, स्त्रीधर्मत्वात् लज्जित हीतें जें तें. क. लज्जधा. शोडनअ. रात्रींचाराणीअच्य.

नक्तकं नज्जतेइतिनक्तं, नक्तकं सुखमुस्मादिति नक्तकं, लज्जाकरणावें आहें सुख जा पासूनते. स. फडकें अ. पु.

नक्तमालः नक्तंमालतेसौनक्तमालः, रात्रीं शोभती जीतो. क. मालधा. शोभाअ. करवंदाचारु ह. अ. पु.

नक्तः नक्रामतीतिनक्तः, नाहीं चालत जीतो. क. क्रमुधा. पाद विक्षेपअ. जलचर ह. ससर. अ. पु.

नक्षत्रं नक्षरस्तिहिनस्मितनक्षत्रं, नाहीं हिंसा पावत जें तें क. दर धा. द्विसाअ. आकाशांत ज्या नाच दिसतात त्या प्रत्येक. अ. न.

नक्षत्रमाला नक्षत्राणांमालेवामालानक्षत्रमाला, नक्षत्रांचामाले सारणी सत्तावीस मोत्यांची जी मालाती. स. सत्तावीस मोत्यांची एक माला. आ. स्त्री.

नक्षत्रेशः नक्षत्राणामीशोनक्षत्रेशः, नक्षत्रांचा जो स्वामी तो. स. ब. इ. अ. पु.

नखः नखमस्यनखः, अवकारानाहीं ज्यास तो. स. सगंधी, नखला २ हात पायांची नखें प्रत्येक. अ. पु.

नखरः नखनतीतिनखरः, चिदाव होत नाहीं जीतो. क. खरु धा. अविदारणअ. हाता पायांची नखें प्रत्येक. अ. पु. न.

नखी विग्रहादिनखशप्र. अर्थ १ ई. स्त्री.

नगः नगच्छतीतिनगः, नाहीं ग मन करीत जीतो. क. गम्बुधा. ग तिअ. पर्वत. २ हस. अ. पु.

नगरं नगाः संसृष्टिभित्तिनगरं. नानाविधवृक्षआहेत जाचेदारींतें त. शहर. अ. न. ई. स्त्री.

नगोक्ताः नगोओकोयम्यमनगोक्ताः. हसाचागरीं आहे स्थान जा वें तो. स. पक्षि. स. पु.

नग्मः नज्जतेस्मन्नग्मः, नग्मणा वात्सज्जा पावतो जीतो. कृ. औल स्त्री धा. वीडनअ. नागवा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नग्मिका नज्जते इति नग्मिका, कज्जा पावणारी जीती. हत्यादिपू. श. प्र. जीस क्रतु प्राप्त शाला चर्हीं ती कन्या. आ. स्त्री.

नटः नटतीति नटः, नृत्यकरितो जी तो. कृ. नटधा. नृत्तअ. नटवा. २ दिङ्मात्रेणै श्राड. अ. पु.

नटचं नटं सनेन नटनं, नटनहो तं जेणें तें. हत्यादिपू. श. प्र. नट्वा. अ. न.

नटी नटतीति नटी, नृत्यकरिते जी ती. हत्यादिपू. श. प्र. पवरी. ई. स्त्री.

नडुः नडतीति नडुः, संधीघृत हो ती जी ती. कृ. नडधा. संचयअ. दे वनक. अ. पु. वृष विशेष. अ. पु. न.

नडिनी नडाः संत्यन्नडिनी, न. उभाहेत जीचेसार्थी ती. कमलिनी. ई. स्त्री.

नड्या नडानां समूहः नड्या, न. डांवा जी समुदाय तो. त. नडांवा समुदाय आ. स्त्री.

नडुान् विग्रहादिनडुल श. प्र. वि. त. पु. न. ई. स्त्री.

नडुलः नडाः संत्यन्मिन्नडुलः, न. उभाहेत जीचेसार्थी तो. त. नडना मरु देशविशेष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नत्तं नमतिस्मनतं, नम्य होतें झा लें जें तें. कृ. गमधा. प्रहणअ. नम्य. १ चांकडा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नतनासिकः नतानासिकायस्य सनतनासिकः, सापटे आहे नाक जावें ती. त. चेपटे नाकाचां. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नदी नंदतिजलवेगेनेति नदी, जल वेगानें शब्द करितो जी ती. कृ. गद धा. अव्यक्त शब्दअ. नदी. ई. स्त्री.

नदीमातृकः नदीमातास्य नदी मातृकः, नदी आहे माता ज्यास ती. स. नदीचे प्राण्यानें जो देश पिकतो तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नदीसर्जः नद्याः सर्जो नदीसर्जः, नदीपासून जो उत्पन्न तो. स. अ. पु. न. वृष. अ. पु.

ननेदा विग्रहादिसर्वे ननांदा शब्दा प्रमाणे.

ननांदा ननंदतीतिननांदा, नाही
आनंदपायत जी ती. कृ. दुनदिधा.
समृद्धिअ नणद क-स्त्री.

ननु नचलुचेसनयो. समाहीरोननु,
न आणिलु यांचा जो समाहार तें स
निश्चय १ प्रश्न. २ आज्ञा. ४ सांलन.
५ संबोधन. ६ विरोधोक्ति. त्या अर्थी
अव्यय

नंदकः नंदयतिदेवानिति नंदकः,
देवातें आनंदवितो जो तो. कृ. दुनदि
धा समृद्धिअ विष्णूचे खुद्द. अ पु.

नंदनं नंदयतीति नंदनं, सर्वस आ
नंदविपारें असे इंद्राचें उपवन ते.
धा. पू. श. य. इंद्राचें कीडारण्य
अ. न.

नंदिरुक्षः विश्वहादिसर्वनंदीरु
क्षः प्र.

नंदीरुक्षः नंदयतीति नंदीरुक्षः
सौरुक्षश्च नंदीरुक्षः, स. नादरुक्षी
चे झाव. अ. पु.

नधी नत्यते; नयानधी, बंधन क
मिजेते जीणे करूनली. कृ. णहधा.
बंधनअ. चांमळ्याचा राज्. ई स्त्री.

नंदावर्तः नंदयतीति नंदी नंदी
आवर्तत्र नंदावर्त. , आनंदविषा

रा आहे आवर्त ह्य. परिधी ज्याचे
दायीं तो. स. चतुर्लाकार राजवाडा.
अ. पु.

नपुंसकं नस्त्रीनपुमानिति नपुंसकं.
स्त्री नाही वपुरुपनाहीं असे जें ते
स. पंढ. अ. न.

नष्टी नपतंति पितरो; नयानष्टी, ना
हीं पतन पावत पितर जीणें ती. कृ.
पल्लुधा. गतिअ. पुत्राची कन्या.
ई. स्त्री.

नभसंगमः नभसंगच्छतीति न
भसंगमः, आकाशा प्रत गमन क
रितो जो तो. कृ. गम्बुधा. गतिअ. प
क्षि. अ. पु.

नभसः नभयते; नेनाचवानभः, हिं
सन करितो जेणें करून किंवा ज्या
चे वाचीं तो. कृ. णप्रधा. हिंसाअ.
पर्जन्य काक. २ आचणमास. स.
पु. ३ आकारा. अ. पु.

नभस्यः नभसिसाधुर्नभस्यः,
पजन्त्याचे वाचीं शोभतो जो तो.
त. भाद्रपद मास. अ. पु.

नभस्वान् नभोस्याअयत्नेन नभ
स्वान्, आकाशा आहे आश्रयतें क
रून ज्यास तो. क. तारा. न. पु.

नमस्कारी नमस्करणशीलम-
स्वानमस्कारी, नम्र आहे स्वभाव
जीवाती. कृ. कृष्णा करणअ-
लाजाकु. ई. स्त्री.

नमः नमनंनमः, प्रदल जें तें.
कृ. णमथा. प्रदलअ. नमस्का
शर्धी अघ्यय.

नमस्या नमस्करणंनमस्या, पूज
नजेती. कृ. कृष्णा करणअ. पूजा
आ स्त्री

नमस्थितं नमस्कृतंनमस्थितं, न-
मस्कार करिजेले जें ते कृ. नमस्या
प्रकृतिधा नमस्करणअ. पूजलेलें
वि अ. पु. न. आ. स्त्री

नमुचिसूदनः नमुचे. सूदनः न
मुचिसूदन., नमुचिदेत्याचा नाश
कर्ता जीतोस ईद्र. अ. पु.

नयः नयनंनयः, नीती जी तो कृ.
णीन्धा. प्रापणअ. नीति. अ. पु

नयनं नीयतेअनेनयनं, प्राप्त
अवलोकन होते आहे जेणेकरून
तें कृ. णीन्धा प्रापणअ. नैव.
अ. न

नरः नदतीतिनर., नीतिमान् जी
तो कृ. नृधा. नयअ. मनुष्य अ. पु

नरकः विग्रहादिसर्वंनरकश्चा प्र.

नरवाहनः नरीवाहनंयस्यसनर
वाहनः, मनुष्य आहे वाहन जाचें तो
स. कुवेर अ. पु.

नर्तकी नृत्यतीतिनर्तकी, नृत्य क
र्त्ती जी ती. कृ. नृतीधा. गात्रविक्षेप
अ. नाचणारी स्त्री ई. स्त्री.

नर्तनं नृत्तंनर्तनं, नृत्त क्ष. नृत्यजे
तें. कृ. नृतीधा. गात्रविक्षेपअ. नाच
णें. अ. न.

नर्मदा नर्मकेलिंपुरकरवसेददातीति
नर्मदा, पुरकर थाला कीडा साधन
जी ती कृ. दाधा. दानअ. नर्मदान
दी. शा स्त्री.

नर्म नृणातिरत्यतिशयंप्रापयतीति
नर्म, रतीच्या अतिशया प्रत पाव
वितें जें तें. कृ. नृधा. नयअ. कीडा.
न. न.

नरुः नरुतीतिनरु., गंधयुक्तअ
सती जी तो. कृ. नरुधा. गंधअ. दे
वनरु. अ. पु

नरुकूवरः नरुः कूवरोयुगंधरो
यस्यसनरुकूवरः, नरुशाटेयुगं
धर जाचा तो स. कुवेराचा पुत्र.
अ. पु.

नलदं नलंगंधददातिननलदं,
गंधाते देते जें तें. क. दुदाब्धा. रा
नअ. काव्यावाक्याचें मूळ. अ. न.

नलमीनः नडस्थोमीनः नडाप्पो
मीनइतिचानलमीनः, नडस्थ
हिंशानडाप्र जोपीनतो. स य
त्यविशेष ज्यास वेगसाअसें ह्य
णतात तो अ. पु.

नलिनं नल्यते बोध्यतेचंद्रणेति
नलिनं, चंद्रोदयाने विकसित
होतें जें तें. क. नलधा. वंधनादिअ.
कगळ. अ. पु. न.

नलिनी विग्रहादिनडिनीशब्दा
प्र. कमलिनी. ई. स्त्री.

नली नलतीतिनली. संश्लिषअ
सत्येजीती. क. णलधा. वंधनादि
अ. पचारी. ई. स्त्री.

नल्वः नल्वतेऽनल्वः, वंधन
ह्य. इयत्तापरिमितकरित्येजा
चेरायीं तो. क. णलधा. वंधनअ.
चारशीं हात लावीचें प्रमाण अ. पु.

नवः नूयतंइतिनवः - स्नाधि -
जंतो जो तो. क. शुधा. स्तुतिअ.
नूतन. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नवदलं नवंचतददलंचनवद

लं, नूतन जे दल ह्य. पर्ण तें. स.
पछव ह्य. पालवी. अ. न.

नवनीतं नवंचतनीतंचनवनीतं,
नूतन जें प्राप्त तें. स. लोणी अ. न.

नवमल्लिका नवाचासौमल्लिका
चनवमल्लिका, नूतनजीमल्लिका
ती. स. बटमोगरा. आ. स्त्री.

नवमालिका नवास्तुत्यामाला
यस्याः सानवमालिका, स्तुत्या
हे मालाजीची ती. स. अर्घादिपू.
वींच्या श. प्र.

नवसूतिका नवः सूतोयस्याः
सानवसूतिका, नूतन आहे प्र
सव जीचा ती. स. नूतन प्रसव
लेडी थेंव. आ. स्त्री.

नवांबरं नवंचतदंबरंचनवांबरं
नवीन जें अंबर ह्य. वर्य तें. त.
नूतनवर्य. अ. न.

नवीनः नवएचंनवीनः, नूतन
जो तो. त. नूतन. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

नवीभूतं नवंचतदुभूतंचनवी
भूतं, नवीन जें उभूत तें. स. लो
णी. अ. न.

नव्यः विग्रहादिसर्वे नव्यः प्र.

नष्टः नश्यति स्य नष्टः, अहृष्ट आ
ला जो ती. कृ. णशधा. अदर्शनभा
गुप्त. २ नाश प्राचलेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

नष्टचेष्टता नष्टानेष्टास्य स्य स न
ष्टचेष्टस्य भावो नष्टचेष्टता, नष्ट
आहे चेष्टा स. चैतन्य व्यापार जा
चा तो. नष्टचेष्ट त्याचा जो भाषणी
त. चलन चलनादिकांचा अभाव.
आ. स्त्री.

नष्टाग्निः नष्टो अग्निर्व्यस्य स नष्ट
ग्निः, प्रमादं करून नष्ट आहे अ
ग्निजाचा तो. स. ज्याचा गृह्याग्नि न
ष्ट जाहला तो. इ. पु.

नस्तितः नस्य नं नस्तं नस्तं संजा
तमस्य नस्तितः, नस्त ह्य. नाभि
का संबंधीं रज्जु ती आहे जासतो
त. वंसण्या बेंल. अ. पु.

नस्तोत्तः नस्य ते इति नस्त्वा चासा
रज्जुस्तपात्तो नस्तोत्तः. चांधिजे
तें जीणें ती नस्त्वा ती नें जो चरू तो
स. वंसण घातलेला बेंल. अ. पु.

नस्तोतः नस्य घानासारज्वात्
तो नस्तोतः, नासा रज्जु करून
जो घेत तो. स. व्यर्था दिपू. कृ. पु.

नहि नत्यातीति नहि, निषेधात्ते वं
धन कर्मि ते जें तें. कृ. णहृथा. वंध
न अ. अभावाचीं अर्थ.

नाकः नास्य कमत्रेति नाकः, ना
हीं आहे दुःस्व ज्याचे बायां ती. स. स
गं. २ आकाश. अ. पु.

नाकुः नष्टकृति नम्यते भूरनेनेति ना
कुः, नाहीं कृति नमन करीत किंवा
यक होवें भूमी जेणे ती. क. अरुधा.
कृति लगति अ. २ णमथा. प्रवृत्त्यादि
अ. वारूळ. उ. पु.

नाकुली नकुलानामियं नाकुली,
नकुल संबंधी जी ती. त. मुंगुसवे
ल. इ. स्त्री.

नागः नगो भावो नागः, पर्वताचे ठा
यीं होणारा जो तो. त. सर्प. २ हत्ती.
अ. पु. ३ शिसें. ४ लवंग. अ. न.

नागकेसरः नागारव्यः केसरो ना
गकेसरः, नागारव्य असा जो केस
र तो नाग केसर. स. नाग नांफा. -
अ. पु.

नागजिह्विका नागस्य जिह्वे व
नागजिह्विका. नागजिह्वे साभिरुची
जी ती. स. मनशीळ. आ. स्त्री.

नागरं नगरं भवं नागरं, नगराचे

दायीं उत्पन्नजैतै. त. संद. २. ना
गरभोया. अ. न. ३. नगरचा. वि.
' अ. पु. न. आ. स्त्री.

नागरंगः नागारजंत्यत्रेतिनामसं
गः, नागजेते अचुरज्जहोवात-
जाचेदायीं तो. कृ. रंजधा. रागअ.
नारिंगाचें झाड. अ. पु.

नागलोकः नागानालोकः नागलो
कः, सर्पांचा जोलोक तो. स. पाता
ळलोक. अ. पु.

नागबला नागानोहमित्तनामिव
बलं यस्याः सा नागबला, इस्तीसां
रवं आहे बल जीस ती. स. चिक
णा. आ. स्त्री.

नागवल्ली नागलोकस्यवल्लीनाग
वल्ली, नागलोकसंबंधी जीवल्ली ती
स. पानवेल. इ. स्त्री.

नागसंभवः नागंसीभंसंभवोय
स्यसः नागसंभवः, नाग ह्. शि
सं आहे उत्पत्ति कारण जाचें तो.
स. शेंदूर. अ. पु.

नागस्रगंधा नागानांस्रगंधोअ
स्यस्याइतिनागस्रगंधा, नागाला
आहे स्रगंधी जीचा ती. स. मुंगुस
वेल. आ. स्त्री.

नागांतकः नागानामंतकोनागो
तकः, नागांचा जो अंतक ह्. ना
शक. तो. स. गरूड. अ. पु.

नाल्यं नटस्य कर्मभावो वानाल्यं, न
टाचें जें कर्म किंवा स्वभाव तें. त. ना
चणें. अ. न.

नाडिकेरः नड्यतइतिनाडिः केन
वायुनाईर्यंतइतिकेरः नाडिश्चासीं
केरश्चनाडिकेरः, पतन पावणारा
नाडीं असा जो वायु प्रेरित केर तो.
स. नारळीचें झाड. अ. पु.

नाडिंधमः नाडींधमः नाडिं
वंश नलिकांधमतीं तनाडिंधमः, वै
ष्णव्या नळीतें अग्नि संबंध करितो
जो तो. कृ. धाधा. अग्निसंयोगअ.
सांनार. अ. पु.

नाडी नाडपतीतिनाडी, गमनक
रित्ये जीती. कृ. नडधा. गमनअ.
शिसा. २. जोधच्यादिकांचें ताद. ३.
साहासण. इ. स्त्री.

नाडीव्रणः नाड्याव्रणोनाडीव्रणः,
नाडीसंबंधी जो व्रण तो. स. सर्वदा
वाहणानाव्रण. अ. पु.

नाथवान् नाथोस्यस्वनायवान्,
नाथ ह्. स्वामी आहे आस ती. त.

पराधीन. वि. क. पु. न. ई. स्त्री

नादः शब्देभ्योऽतीतिनादः, शब्दाने
धनिकरितो जीतो. कृ. नदथा श
ब्दश्च शब्. अ. पु.

नादेयी नद्यांभवानादेयी, नदीचेरा
यी उत्सन्नजीती. त. जलवेत. २ ना
रिणांनें झाड. ३ राकळा. ४ घुईआ
वळा. ई. स्त्री.

नान्त नसहत्तइतिनाना, सहवर्त
माननाहीं जें तें. त. अनेक. २ वि
नात्या अर्थी. ३ उभय. अच्य.

नानारूपः नानारूपमस्वनानारू
पः, नाना प्रकार आहे रूपजाचें तो.
स. नाना प्रकारचा. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

नांदीकरः नांदींकरोतीतिनांदीक
रः, नांदी ह्य. स्तुति ईतें करितो जी
तो. कृ. कृ. भा. करणअ. स्तुति
पाठक. ण पु.

नांदीवादी नांदींवरतिनांदीवादी
स्तुतिविशेषकीलनो जीतो. कृ. वद
धा. व्यक्तवाणिअ. नांदीकर. इन्.
पुल्लिंगां.

नापितः नापंननापः नाप. सजा
तोस्वनापितः, वपनकरणरांजा

त आहे जास तो. त. हजाम. अ. पु.

नाभिः नत्वंते अराअन्ननभ्यतइ
निवांनाभिः, अरासंबंध होतात जा
चेगर्भी अथवा हिंसाकरितो जीतो.
कृ. णहधा. वंधनअ. २ णभधा. हिं
साअ. रथाचे वाक्या मध्य. इ. स्त्री.
२ वेंची. इ. पु. स्त्री. ३ ह्यत्रिय. इ. पु.

नाम नम्यतेऽभिधीयते अर्थीनेने
तिनाम, कथन करिजेतो अर्थ जें
णें तो. कृ. णमधा. शब्दादिश. प्र
सिद्धि. २ संभावना करण्यास योग्य.
३ क्रोध. ४ द्वेष स्वीकार. ५. निंदा
ह्या अर्थी अच्य.

नाम नमयंत्यनेनेतिनाम, नमनक
रितात जेणें करून तें. कृ. णमधा.
प्रकृतअ. नमस्कारादि कार्या उ
चरितात असे नाव. न. न.

नामधेयं नामैवनामधेयं, नाम
जें तेंच नामधेय. त. नाच. अ. न.

नाचः विग्रहादिनयशब्दाप्र. नी
ति. अ. पु.

नायकः नयतीतिनायकः, नेणा
'रा ह्य. नियमन करणारा जी प्रभु
तो. कृ. णीच्धा. प्रापणअ. प्रभु. २
मध्यरत्न, अ. पु.

नारकः नारं नरसमूहोच्यमान्
कायतीति नारकः, नरसमूह आ
क्रोश करितो जाचेठापीं तो. क. केषा
शब्द अ. नरक. अ. पु.

नारदः नारं नरसमूहं द्यतिक्रम्य हेने
ति नारदः, कलहाच्या घोमानें मरु
ष्वांप्रत खंडित करितो जो तो. क.
दोषा अवरवंडन अ. नारद क्रभी.
अ. पु.

नाराचः नरानाचामतीति नराचः
स एव नाराचः, पुरुषातें प्राधान
ह्य. नाश करणारा जो तो. क. चमु
धा. अदन अ. लोखंडी बाण. अ. पु.

नाराची स्वर्णानाराची नाराची,
स्वल्प बाण विशेषा साभिरस्वी जी ती
त. लोखंडी तराजू. ई. स्त्री.

नारायणः नराणां समूहो नारं त
दयनं च स्वस नारायणः, मनुष्यस
मुदाय जी तें नार नार आहे राहण्या
ची जागा जाची तो. स. विष्णु. अ. पु.

नारायणी नारायणात् जाता नारा
यणी, नारायणापासून शाली जी
ती. त. शतावरी. ई. स्त्री.

नारिकेलः नालिकेरः नल्य
ते इति नालिः केन राशुना इत्यते इ

तिकेलः, सचासौ केलश्च नारिकेलः,
बध्ममानजो वायु प्रेरित ती. स. ना
रकीचें झाड. अ. पु.

नारिकेलिः विग्रहादिनालिकेरश
ब्दात्. इ. पु.

नारिकेली विग्रहादिपूर्वीच्या श
ब्दात्. ई. स्त्री.

नारी नरस्य स्त्री नारी, नरानी जी
बायको ती. स. बायको. ई. स्त्री.

नाला. नालं नल्यते सानालानात्
च, बद्ध होइ जैलो जी ती. क. णठ
धा. बंधन अ. कमळ टेंद, भिसे.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ जांघ्या
बाजरी घाचें तार. अ. न.

नाविकः नावात्तारयतीति नाविकः,
नौकेनें तारितो जो तो. त. नावेचे क
कणू धरणाच. अ. पु.

नात्ये नावात्तार्ये नाव्यं, नौकेनें ता
रण्यास योग्य जें तें. त. नौकेनें उ
तरण्या जीमें नद्यादिक. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

नाशाः नशनं नाशः, दर्शनाभाव जी
तो. क. गद्याथा. अदर्शन अ. मर
ण. २ अदर्शन. अ. पु.

नासत्यौ न असत्यौ नासत्यौ, न

दे जे असत्य ते. स. अशितनी कु
मार. अ. पु. रि.

नासा नासनेनयानासा, जीच्या
योगानें शब्द होतो ती. कृ. ण
सृधा. शब्द अ. पु. राल दारच्या उंच
च्याची गणेश पट्टी. २ नाक. आ. स्त्री

नासिका विग्रहादिनासाशब्दा
माणें. नाक आ. स्त्री.

नास्तिकता नास्तिपरलोक इति
बुद्धिर्धर्मस्तनास्तिक फलस्यभावोनां
स्तिकता, परलोकनाहीं अशी बु
द्धि आहे त्याची ती नास्तिक त्याचा
जो भाव ती. त. नास्तिकपणा. आ
स्त्रीलिंगी.

निःशलाकः निर्गताशलाकावस्था
निःशलाकः, गेली आहे शलाका
ह. तृणादि जा पासून ती. स. एकांत
स्थळ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निःशेषं शेषान्निष्कांतं निःशेषं,
शुद्धशिष्टापासून जें निष्कांत तें. स.
संपूर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निःशोध्यं शोध्यान्निष्कांतं निःशो
ध्यं, शोध्यपासून जें निष्कांत तें.
स. मळघाल विळेले. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निःश्रेणिः निश्चिताश्रेणिरत्रनिः
श्रेणिः, निश्चित आहे श्रेणी हा. पं
क्ति जाचेवर्षी ती. स. निमण. इ. स्त्री.

निःश्रेयसं नितसंश्रेयोनिःश्रेयसं,
असंत जें कल्याण तें. स. सुक्ति. अ.
नपुं.

निःषमं निर्गतं वममत्रनिःषमं,
गेळें आहे सम जाचेवर्षी ती. स. निं
द्य सा अर्षी अव्य.

निःसरणं निःसरत्यनेनेति निः
सरणं, गमन करिता हे त जेणें क
रून तें. कृ. सृधा. गति अ. घराचें
पुढील रात. २ निघणें. अ. न.

निःस्वः स्वाभिष्कांतो निःस्वः, ध
नापासून जो निष्कांत हा. पसाह
त तो. स. दरिद्रा. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निकटः निबद्धं निकटः, निब
द्ध जो ती. त. जवळचा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

निकरः निकीर्यते इति निकरः,
संधी भूत होइ जे तो जो ती. कृ. कृ
था. विहीपत्य. समूह. अ. पु.

निकर्षणं निरुध्यते चानिकर्षणं,
असंत संमार्जनादि क्वचित्त जा

चेदायीतें ह्. कृषधा. विलेखनअ.
चांगली राहाण्याची जागा. अ. न.

निकषः निकपंत्यत्रेतिनिकषः,
स्रवर्णादि घर्षणकरितात जा.
चेदायीतें ह्. कृषधा. हिंसाअ.
स्रवर्णादि घांसण्याची कसोटी.
अ. पु.

निकषात्मजः निकषायाभात्प्र
जाोनिकषात्मजः, निकषेचा जो उ
त्रतो स. राक्षस. अ. पु.

निकामं निकामनंनिकामं, प्र
थादिकामशब्दा प्रमाणे.

निकायः निचीयतेसौनिकायः,
संग्रह करितो जो तो. ह्. निचूधा
चयनअ. एकधर्मीचा जो समूह
तो. अ. पु.

निकाय्यः निचीयतेऽस्मिन्निति
निकाय्यः, अत्यंत चयन ह्. व
स्तुमात्राचा संचयकरितात जा
चेदायीतें ह्. निचूधा. चयन
अ. घर. अ. पु.

निकारः निकरणंनिकारः, अ
पकरणजें तो ह्. कृषधा. करण
अ. आकार २ धान्यपेरणारा.
अ. पु.

निकारणं निकार्यतेनिकारणं,
हिंसनजेने. ह्. कृषधा. हिंसाअ. व
ध. अ. न.

निकुंचकः निकुंचतीतिनिकुंच
कः, कुटिल होतो जो तो. ह्. कुम्
धा. कौरिस्यअ. सुष्टिरूप परिमाण.
अ. पु.

निकुंजः नितरांकुंजंस्त्रेतिनिकुं
जः, अत्यंत पक्ष्यादिक अच्यक्त श
ब्द करितात जाचेदायीतें ह्. कुंजि
धा. अच्यक्त शब्दअ. सभोदारवेली
असोन सांणी अ उवलेली जागा
अ. पु. न.

निकुरंबं नितरांकुस्मितंरंबतेनि
कुरंबं तदेवनिकुरंबकं, अत्यंत
कुत्सितशब्द करणारे जें तें. ह्. र
विधा. शब्दअ. समूह. अ. न.

निकुंभः कुभूभिर्वभर्त्तीतिनिकुं
भः, नियतंकुंभोभिकुंभः, भूमी
तें धारण ह्. अवष्टम्भन करितो
जो तोकुंभ अत्यंत जोकुंभ तो नि
कुंभ. स. हाती वनस्पति. अ. पु.

निकृतः चकारीतिनिकृतः, नी
चीकृतकेला जो तो. ह्. कृषधा. क
रणअ. हलकाकेलेला. २ मनाचा

वांकडा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निकृति: निरुद्धरुणोतीतिनिकृ
तिः, निघ. जै. में होय तै. में हिंसा क.
रि. तै. जै. तै. कृ. कृधा. हिंसा. अ. कृ
द. इ. स्त्री.

निकृष्ट: निरुद्धनेस्यनिकृष्टः, नि
रित करिजेता जो ती कृ. कृषधा वि
लेखन. अ. अथ. निघ. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

निकेतनं निकेतनेऽभ्यनिकेतनं
निवास करिजेती ज्याचे रायी तें कृ
कितधा. निवास. अ. पर. अ. न.

निकोचकः निकुच्यतरतिनिको
चः, सएव निकोचकः, संकुचित हो
इजेतो जो तो निकोच तोच निको
चक. क. फिस्तावा इस्त. अ. पु.

निकृणः निकृणः नितरां क
णननिकृणः, अत्यंत जो बीणादिवास्त
शब्द तो. कृणधा. शब्द. अ. वाधांचा
शब्द. अ. पु.

निरिवलं निरुतं सिद्धमस्यानि
सिलं, गेली आहे सपूर्ण प्रतियो
गिता जा पासून तं. स. सपूर्ण. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

निगडः निगडतीतिनिगडः, पा

दाचे बंधन करणारा जो तो. कृ. ग
कृधा. अदन. अ. शृंखला, चेडी.
अ. पु.

निगदः निगादः निर्गदनं नि
गदः, कथन जै. ती. कृ. गदधा. व्य
क्तवाणी. अ. कथन, सांगणें. अ. पु.

निगमः निगम्यते चानेन चानिग
मः, गमन करिजेतात जाचे वाणी
किंवा जै. पेंक कूल तो. कृ. गम्बुधा.
यति. अ. शहर. २. कय विकय क
रून उपजीविका करणारा वाणी.
३. वाण्याचें रूप. ४. नय. अ. पु.

निगालः निगिलत्पनेन निगालः,
प्रसूण करिजेतो जै. पें ती. कृ. गृधा
निगरण. अ. घोडेच्या गळ्यांत धा
गदमाळ बांधितात त्याच्या
जबळ्या प्रदेश. अ. पु.

निग्रहः नियमेन ग्रहणनिग्रहः,
पूर्वक अस्तु ग्रह विरुद्ध जै. ती
कृ. ग्रहधा. उपादान. अ. स्वीकार
नकरणें. को. बंधन. २. प्रत्सेन.
अ. पु.

निघः निघतं इत्येतिनिघः,
निरंतर इनन करिजेतो जो ती.
कृ. इनधा. हिंसा. अ. ज्याची

उची लांची व रुंदी सारखी तो
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

निघसः विग्रहादिविषसशब्द
प्रोजन अ. पु.

निघ्नः निहन्यते निघृत्यते इति नि
घ्न, स्त्रीकृत करिजेतो जोतो. क.
हूनधा. हिसादिभः स्वाधीन. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री

निचिकी विग्रहादिनेचकीशब्द
प्रमाणे. उक्तमगाई ई. स्त्री.

निचुलः नितरांचीलनीतिनिचु
लः, अत्यंत श्रेष्ठ जोतो क. चुल
धा समुच्छ्रायअ. जलवेतक्ष इजर
३ वीणादिकार्वे आच्छादनवस्त्र
अ. पु.

निचोलः निचोलयते इति निचो
ल, समुन्नत करिजेतो जोतो क.
चुलधा समुच्छ्रायअ. वीणादिकार
वे आच्छादनवस्त्र अ. पु.

निजः चिर्जायते इति निजः, प्रिय
तर होतो जेतो क. जनीधा शिदु
प्रावअ. आपला ३ नित्य वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री

नितंबः नितरातम्यते कासुकीर्नि
तंब, कसमुकपुरुषांनीं इच्छिजे

तो जोतो. क. तमुधा कांक्षाअ.
स्त्रियांचा कमरेचा पाठीमागचा
भाग. अ. पु.

नितंबिनी प्रशस्तः नितंबीरू
स्थाइति नितंबिनी, विष्णुकआहे
कठिपश्चाद्भागजीवातो क. स्त्री
विशेष. ई. स्त्री

नितान्तं नितरांतम्यते स्मोतिनि
तान्तं, अत्यंत इच्छा करिजेतेजे
ते. क. तमुधा. कांक्षाअ. अति
शयार्थी अय्य.

नित्यं नियमेन भवत्यत्रेति नित्यं,
नियमेन करून क्रिया होखी जा
चेवार्थी तो. त. निरंतरत्याअर्थी
अय्य.

नित्यः नियतं भावो नित्यः, निय
तराहतो जोतो त. अविनाशी.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

निदाघः नितरांदह्यते जनोप
स्थित्तिनिदाघः, अत्यंत दग्ध
होतो जन जाचेवार्थी तो क. दह
धा. भस्मीकरणअ. ग्रीष्मऋतु ३
घाम. अ. पु.

निदानं निदीयते जन्यते अनेने
तिनिदानं, अत्यावश्य कार्थीत्याद

न होइ जेतें जेणें करुल तें. क. दा
धा. दानअ. उपादान कारण अ न

निदिग्धं निदिक्षतेस्मिन्निदिग्धं,
समृद्धि पाविजते जेतें. क. दिहधा
उपचयअ. वाटलेला वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. -

निदिग्धिका निदिक्षतेस्मिन्निदि
ग्धिका, वृद्धि पावती झाली जी ती
वृत्त्यादिपू. श. प्र. गिंगणी इं. स्त्री.

निदेशः निदेशानंनिदेशः, कर्षा
विषयी आज्ञापन जेतें. क. दिश.
धा अतिकर्जनअ. आज्ञा. अ. पु.

निद्रा नियतं दूर्वा द्विधा णयवेति
निद्रा, अत्यंत मूर्च्छित होतात इं
द्विधे जीचेवर्षा ती क. राधा. कुक्षि
तगतिअ. शौफ. आ. स्त्री.

निद्राणः निद्रातिस्मिन्निद्राणः,
निद्रित झाला जी तो वृत्त्यादिपू.
श. प्र. निजलेला वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. -

निद्रालुः निद्राशीलोनिद्रालुः,
निद्राशील जी तो वृत्त्यादिपू. श.
प्र. निद्राशील. वि. उ. पु. स्त्री. न.

निद्रितः निद्रासंजाताअस्मिन्निद्रि
तः, निद्रा प्राप्त आह्ने ज्यासती क.

निजलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

निधनः निधानंनिधानः, परलोक
धारण जेतें. क. दुधात्रधा धारण
अ. बद्धा निधीतिर्निधीयतेत्रयानि
धनं, निधारण किंवा धारणकरिजेतेत्र
चेवर्षी तें. क. पूर्वी. क. प्र. ब्रह्मदेव. २
मरण. ३ वंश. अ. पु. न.

निधिः नितरांद्यातिपोषणत्वेने
तिनिधिः, अत्यंत पोषण होतें जे
णें तो. क. दुधात्रधा. धारणपोषणा
दिअ. कुचेराचे १ निधि. आह्नेत ते
प्रत्येक. इ. पु. - १

निधुवनं नितरांधुवनं हस्तमादा
दिचालनमस्मिन्तनिधुवन, अ
त्यंत आह्ने हस्तादि चालन आचेव
र्षी तें. स. सैयुन. अ. न. - १

निध्यानं निध्यातिर्निध्यानं, ईक्ष
ण जेतें. क. ध्येधा. चिंताअ. पाह
णे. अ. न.

निनदः निनाद्ः निनस्नेही
तिनिनदः, शब्द जी तो. क. णद
धा. अथक्क शब्दअ. शब्द. अ. पु

निद्रा निदनंनिद्रा, कुक्षित जी ती
क. णिदिधा. कुक्षाअ. दृषकधन
आ. स्त्री.

निपः निघतं पिवत्सनेनेति निपः,
अवश्य पान करितात जेणे करून
तो. कृ. पाधा. पानण. ताच्या घागम
इत्यादि अ. पु.

निपठः निपाठः निपठन निपा
ठः, पठन जे तो कृ. पठधा व्यक्त
वाणीअ. पठणे. अ. पु.

निपानं निघतपिवत्सनेन निपानं,
निघत जलपान करितें - जेणे करून
नतो. कृ. पाधा पानण विहिरीनू
नकरलेले पाणी देवण्या करितां
केलेली जी. डोणी वगैरे. ती. अ. न.

निपातनं निपत्तिर्निपातनं, अ
धोनयन जें ते. कृ. पतधा. गतिअ
अधोनयन. अ. न.

निपुणः निपुणतीति निपुणः, पु
त्रकर्मकर्तो जी तो. कृ. पुणधा. पुत्र
कर्म अ. प्रवीण वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निबर्हणं निबर्हते इति निबर्ह
णं, हिंसन जें तें. कृ. बर्हधा. दि
साअ. वध. अ. न.

निभः निघतं प्रातीति निभः, नि
त्यशीमतो जी तो. कृ. भाधा. शक्ति
अ. सारग्न वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निभृतः नितसमभारिनिभृतः,
अत्यंत भरण करिजेला जी तो.
कृ. भृत्रधा. भरणअ. नम्र वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

निमयः निमानं निमयः, प्रत्यर्ष
ण जे तो कृ. मेडुधा. प्रणिदानअ
मोषदला. अ. पु.

निमित्तं निमित्तते निमित्तं, प्रीति
सुक्त जे ते. कृ. जिमिदाधा स्नेहअ
कारण. अ. न.

निम्नं स्वनायनितवांस्नायत इति
निम्नं, स्वनाय अर्थात् जें ते. कृ. स्ना
धा. अस्यासअ. गंभीर. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

निम्नगा निम्नगच्छतीति निम्नगा,
सस्वोळ गमन करणारी जी ती. कृ.
गमधा. गतिअ. नदी. आ. स्त्री.

निंबः नियमयतीति निंबः,
- नियमनादि करितो जी तो कृ.
यमधा. परिवेषणादिअ. निंबवह
अ. पु.

निंबतकः निबसंज्ञकः तकः निंब
तकः, निबसंज्ञक जी तक कृ. वृष
तो स. कडू निंबाचें साउ. उ. उ.

नियतिः नियम्यतेनपेति नियतिः,

नियमन करिजेते जेणे ती. क. घ.
मधा. उपरमअ. दैव. इ. पु.
नियंता नियच्छतीति नियंता, नि
यम करणारा जो तो. क. यमधा. उ
परमअ. सावधि. इ. पु.

नियमः नियमनेनियमः, निय
म पूर्वक स्वीकार जो तो. क. यम
धा. उपरमअ. स्वीकार. इ. पु.
नियाननं नियानिर्नियाननं, अ
धीनपन जें तें. क. याधा. प्रापण
अ. रदीहीं नेणे. अ. न.

नियामकः पीतंनियच्छतीति
नियामकः, नियमन करितो जो
तो. क. यमधा. उपरमअ. नोके
तीळ मध्यस्तंभावर जळवर वर्गे
रे दुष्ट प्राण्याचें निवारण करणा
स जो राहती तो. अ. पु.

नियुतं नियुयतेस्मनियुतं, अत्यं
तगणितेजें तें. क. यूधा. मिश्र
णाभिभ्रणअ. लक्षसंख्या. अ. न.

नियुद्धं नितरांयुद्धंनियुद्धं, अत्यं
त जे युद्ध तें. स. वाहुयुद्ध. अ. न.

नियोज्यो नियुज्यतेइतिनियोज
नियोग करिजेतीजो तो. क. यु
जिरधा. योगअ. वाकर. अ. पु.

आ. स्त्री.

निरंतरं निर्गतमंतरमस्मिन्निरं
तरं, गेलें आहे अंतर जाचेदारीं
तें. स. निबिड. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

निरयः निर्गतःअयः दैवयस्मि
न्निरयः, नष्ट आहे प्रारब्ध जाचे
दारीं तो. स. नरक. अ. पु.

निरगलं निष्क्रान्तमर्गलायाइति
निरगलं, प्रलिंबंधापासून निष्क्रां
त जें तें. स. निबांध. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निरर्थकं निर्गतोःथीःस्मान्निर
र्थकं, निर्गत आहे अर्थे जा पासू
न तें. स. अर्थ. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगीं.

निरवग्रहः अवग्रहान्निष्क्रान्तो
निरवग्रहः, अवधापासून जो निष्क्रां
त तो. स. स्वतंत्र. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निरसनं निरासतोनिरसनं, क्षेप
ण जें तें. क. असुधा. क्षेपणअ.
निराकरण. अ. न.

निरस्तः निरस्यतेस्मनिरस्तः, रां
किजेताजो तो. क. असुधा. क्षेपण

खरित बोलणें अ.न.सोडलेला अ.न.

वाण. ३ निराकरण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निराकरिष्युः निराकरणशीलो
 निराकरिष्युः, निराकरणकर्तो जी
 तो. कृ. कृत्रधा. करणअ. निराक
 रणशील. वि. अ. पु. स्त्री. न.

निराकृतः निराकारिनिराकृतः,
 निराकरण करिजेतो जीतो कृ.
 कृत्रधा करणअ. निराकरणके
 लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

निरीघं विग्रहादिसर्वपूर्वीच्याश
 व्दाप्रमाणे.

निरोधः निरोधनं निरोधः, अस्तु
 यह विरुद्ध जीतो. कृ. कृधिरधा.
 शावरणअ.

निर् नरणं निर्, ज्ञान जैते. कृ.
 नृधा. नयण निश्चय. २. निषेध
 या अर्थी अच्य.

निर्गंधनं निर्गंध्यते निर्गंधनं, पी
 डन जैते कृ. गंधधा अर्दनअ. व
 ध. अ. न.

निर्जरः जगत्प्रानिष्कान्तो निर्जे
'रः, जगत्स. वृद्धावस्था तीषासू
न जो निष्कान्त स. निर्गत ती. स.
देव. अ. पु.

निर्जितेन्द्रियग्रामः निर्जितः इं
द्रियग्रामो येन सः निर्जितेन्द्रियग्राम
जिकिला आहे इंद्रियं समुदायजा
णं ती. स. सन्वासी. २ जाने इंद्रि
यें जिकिहीं ती. अ. पु.

निर्झरः निर्झरणं निर्झरः, प्रवा
ह जो ती. कृ. झुप्या. वषोहानिअ.
झरा. अ. पु.

निर्णिकं निर्णियतेस्मिन्निर्णिकं,
शब्द करिजेलें जें ते. कृ. णिजिर्पा
शीचादिअ. निर्मबकेलेला स. शोध
केला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निर्णोजकः निर्णोने क्ताति निर्णोज
कः, वक्र्य शब्द कर्तितो जो ती. कृ.
णिजिर्पा. कदिअ. पराट. अ. पु.

निर्देशः निर्देशनं निर्देशः, कार्य
वेगधीं निर्देशन जें ती. कृ. दिश
या. अतिसर्जनअ. आज्ञा. अ. पु.

निर्धार्यः निश्चयेन प्रियते निर्धार्यः
कार्यो विषयीं जो उद्युक्त तो. कृ.
ध्या. धारणअ. जास दुःखअ

मतांही किंचित् व्याकुल न होतां
कार्यो विषयीं जो उद्युक्त असतो
ती. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निर्बंधः नितरांबंधंतेजनेन निर्बं
धः, असंत बद्ध होताहेन जेणें क
रून तो. कृ. वधया. बंधअ. आग्र
हविशीष. अ. पु.

निबर्हणं निबर्हते इति निबर्हणं,
हिंसन जें तें. कृ. बर्हया. हिंसाअ.
वध. अ. न.

निर्भरं निर्भरतीति निःशेषेण स
रोचेति निर्भरः, धारण करितें अ
थवा निःशेषें कुरुल आहे धारण
जाचेवधीं तें. कृ. दुष्प्रथा. धार
णअ. अतिशायरीं अथ. उ. नि
र्भरंगच्छति.

निर्मदः निर्गतो मदी घ्नस्मात्सनि
र्मदः, गीढा आहे मद् जा पासून
ती. स. मदमूल्यहती. अ. पु.

निर्मुक्तः निर्मुक्तः कंत्रुको येन नि
र्मुक्तः, टांकला आहे कंत्रुकाणीं
तो. समेंग टांकलेला सर्प. अ. पु. २
मीकळा झालेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

निर्मोक्तः निर्मुच्यते इति निर्मोक्तः,

टांकिजेतो जी तो रु. कुमुच्छ्वा.

मौक्षणअ. सर्पाची लचा ह्मोंग.

अ. पु.

निर्याणं निर्यात्यनेन निर्याणं, ग

मन करिजेतें जेणें करून तें. रु. या

धा. प्रापणअ. हत्तीच्या नेत्रांचा

मळ अ. न.

निर्यातनं निर्यात्यतेऽनेन नि

र्यातनं, प्रतिकार करिजेतो जेणें

करून तें. रु. घतथा निकारा

दिअ. वेंरशुद्धि. २ दान देणे ३ घे

ऊन परत देणें. अ. न.

निर्यासः निर्यस्यति अत्र इति नि

र्यासः, अत्यंत प्रयत्न करितात

ज्या विषयीं ती. रु. यस्तथा. प्रय

त्नअ. डीक. अ. पु.

निर्व्यूहः निर्व्यूह्यतीति निर्व्यूहः,

अत्यंत संबद्ध होतो जी तो. रु.

लौकिक व्यूहधा. बंधन अ. दार. २

शेखर ह्मणें रोडीचें भूषण. ३ काघ र

स कादलेला द्रव्य रस. ४ नागदंत

क घराच्या पित्तीतील खांब. अ.

पुल्लिंगी.

निर्वपणं निरुप्यतेतन्निर्वपणं,

अत्यंत उत्सन्न करिजेतें जेते. रु.

दुवपथा. बीज संतानअ. दान देणें.

अ. न.

निर्वर्णने निर्वर्णो निर्वर्णने, ईश

णजे ते. रु. वर्णधा. वर्णक्रियाअ.

पाहणें. अ. न.

निर्वहणं निःशेषेण वहनं प्रस्तुत

कथायाः समाप्तिर्निर्वहणं, निःशे

षेकरून जें वहन तें. स. नाटकां

तील पंच संधि सांगितले आहेत

त्यांतील पंचवा संधि अथवा प्र

स्तुत कथा समाप्ति. अ. न.

निर्वाणः निर्वातिस्मिर्निर्वाणः,

निर्मुक्त झाला जी तो. रु. राधा. ग

तिअ. मौस. अ. न. २ मुक्त. वि. अ.

पु. न. आ. स्था.

निर्वातः निर्वातिस्मिर्निर्वातः,

निर्गत राहू जी तो. सू. धा. इ.

प्र. गेलेला वाग. अ. पु.

निर्वादः निर्वदनं निर्वादः, निर्व

दनजे तो. रु. वदधा. अक्तवाणी.

अ. किंवा निरुद्धोवाद. निर्वादः, अ

निंदा. २ लोकापवाद. ३ निर्णीत

जी वादतो. अ. पु.

निर्वापणं निरुप्यते निर्वापणं, उ

दनजे तें. रु. दुवपथा. बीजसंता

नअ. वध. अ. न.

निर्वार्यः निश्चयेन विद्यते निर्वार्यः, निश्चये करून कार्य करिजे तो जो तो. कृ. वृधा. वरणअ. निर्वारि. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निर्वासनं निर्वासयते निर्वासनं, छेदन जें तें. कृ. वृधा. छेदनअ. वध. अ. न.

निर्वृतः निवर्त्यते स्म निर्वृतः, नियन्त्रणाला जो तो. कृ. वृत्तुधा. वर्तनअ. सिद्ध. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निर्वेशः निर्विशयतेनेन निर्वेशः, गृहाचे ठायीं भाहती जेणें करून तो. कृ. विशाधा. प्रवेशनअ. यद्वा निर्वेशनं निर्वेशः, उपभोग जो तो. धा. पू. प्र. वेतन. २ उपभोग. ३ मूर्च्छा. अ. पु.

निर्हारः निर्हरणं निर्हारः, शल्यादिकार्ये निःसारण जें तो. कृ. वृ. अ. हरणअ. शल्य, कांटा इत्यादिकारणें. अ. पु.

निर्हारी निर्हरणशीलः निर्हारी, निर्हरण स्वभाव जो तो. कृ. वृ. अ. हरणअ. फार मनोहारि

सगंधि इत्यजें तें. वि. इन्. पु. न. स्त्री. ई.

निर्वृतिः नितरां ह्यदयति इति निर्वृतिः, अत्यंत भय शब्द करविले जी ती. कृ. हादधा. अव्यक्त शब्दअ. नरक संबंधी जी अशोभा ती. इ. स्त्री.

निलयः नितरां लीयंते अत्रेति निलयः, संबद्ध होतात जाचे ठायीं तो. कृ. लोडूधा. श्लेषणअ. घर. अ. पु.

निवातः निरुद्धो निवृत्तो वा वातो स्यान्निवातः, निरुद्ध किंवा निवृत्त आहे वायू ना पावून तो. स. वात वृद्धिंत स्थान. १ आश्रम. अ. पु. २ शस्त्रांस असेच रुचच. अ. न.

निवापः निवपनं निवापः, संपिंडो नंतर मृताच्या उद्देशानें जें उदकरानतें. कृ. दुवप्रधा. बीजसंतानअ. पितृ तर्पण. अ. पु.

निवीतं निवीयते स्म निवीतं, आवरण करिजे तें जें तें. कृ. वेत्त्रधा. सवरणअ. पांघुरलेले वस्त्र. १ फंटाचे ठायीं सरळ माळे सारिखे घेतलेलें यज्ञोपवीत. अ. न.

निर्वृतं निविद्यते स्म निर्वृतं, वेष्टन करिजे लें जें तें. कृ. वृत्तधा. आ

वरणभ. चहूंकडून वेढलेला. वि.
भा. पु. न. भा. स्त्री.

निवेशः निविशतिभञ्जनिवेशः,
सैन्यनिवेश करितात ज्याचाढायीं तो.
क. विशाधा. प्रवेशभ. सैन्याचे राणें.
अ. पु.

निशा नितरांश्चतिसर्वचेष्टाभ
त्रइतिनिशा, अत्यंतनष्ट होत्येहे
सर्वचेष्टा जीव्हेढायीं ती. क. शोधा
तनूकरणभ. वात्रि. २ हळद. आ.
स्त्रीलिंगी.

निशातं नितरांश्चायतेतन्निशा
तं, अत्यंत तनूकृत करिजेतें जें
तें. क. शोधा. तनूकरणभ. तीक्ष्ण
कृत पाजळलेला बाणादि. वि. अ.
पु. न. भा. स्त्री.

निशातं नितरांश्चायतेतन्निशातं,
अत्यंततनूकृतकरिजेतेजें तें. क. शो
धा. तनूकरणभ. पाजळलेलाबाणादि. भि. अ.
निशापतिः निशांरात्रीणांपतिः
निशापतिः, रात्रीचापत्नीजी
ती. स. चंद्र. इ. पु.

निशावरणं निशावर्यतेइतिनिशावर
णं, हिंसनजेंतें. क. शूधा. हिंसा
अ. वप. अ. न.

निशितं निशायतेस्मइतिनिशि
तं, तीक्ष्णीकृत करिजेतें जें तें.
क. शोधा. तनूकरणभ. अर्थादि
निशात श. प्र.

निशीथः नियतंशोतेअत्रेतिनि
शीथः, निश्चयेंकरून शयन करि
तात ज्याचेढायीं तो. क. शोधा.
स्वप्नः मध्यरात्र. अ. न.

निशीथिनी निशीथोऽस्यास्ती
तिनिशीथिनी, निशीथजीतोआ
हे जीस ती. त. रात्री. इ. स्त्री.

निश्चयः निश्चयनंनिश्चयः, नि
र्णयनजेंतें. क. निश्चधा. वपनभ.
निर्णय. अ. पु.

निश्च्रेणिः निश्चितश्चेणिरत्रेतिनि
श्च्रेणिः, निश्चित आहे पंती जीचे
ढायीं ती. स. शिडी. इ. स्त्री.

निषंगः निषज्यंतीः ब्रह्माराःनिषं
गः, बाण संलग्न होनात ज्या
चेढायीं ती. क. षंजधा. संगभा.
बाण ठेवण्याचा साता. अ. पु.

निषंगी निषंगोऽस्यास्तीतिनिषं
गी, इषुधी आहे ज्यास तो. स.
धनुर्धर. इ. पु.

निषद्या निषीदंतिजना अत्रेति

निषद्या, गमन किंवा अवसाद
न करितात जन जीचेबायीं ती.
कृ. षड्धा. विशरणादिअ. दुकान
आ. स्त्री.

निषहर: वराहदचोनिपीदंत्यत्रे
तिनिषहरः, सूरुआदि वसतात
जाचेबायीं तो. कृ. षड्धा. अवसा
दनादिअ. निरयल. अ. पु.

निषध: निपीदतीतिनिषधः, स्थि
र राहतो जी तो. कृ. षड्धा. अवसा
दनादिअ. पर्वत विशेष. अ. पु.

निषाद: निपीदतिपापाशमिनि
षादः, पापादिजाचेबायीं राहतो तो. कृ.
षड्धा. विशरणादिअ. चांडाब. २
शाधनाचा स्वर विशेष. १ कोळि म
लुंघ्यजाति. अ. पु.

निषादी निपीदतिइतिनिषादी,
इतीवर वसणारा जी तो. कृ. षड्
धा. विशरणादिअ. हस्त. इन्. पु.

निषूदनं निषूद्यतेइतिनिषूदनं,
स्तरण जी तें. कृ. षूदधा. स्तरण
अ. चध. अ. न.

निष्क: निश्चयेनकायतिनिष्कः, नि
श्चयें करून शब्द कर्तो जी तो. कृ. क्रे
धा. शब्द अ सोन्याचे १०० तोळे

धांचें मान आहे २ वसस्थलाचें
घूषण. ३ सोने ४ सोन्याचा तीळा.
५ पळ सोन्याचे चार तोळे. ६
बत्तीस गुजांचे एक नाणें आ
हे. अ. पु. न.

निष्कला. निष्कली निर्गतक
लंशुकं यस्याः सानिष्कली, गेलें आ
हे शुक जीचें ती. स. गतरजस्क
वायको. आ. २ ई. स्त्री.

निष्कासित: निष्कास्यतेस्मानि
ष्कासितः, बाहेर काढिजे ती जी
तो. कृ. कसधा. गतिअ. घालविले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निष्कुरः कुरानिष्क्रांतः निष्कुरः,
गृहापासून जी निष्क्रांत तो. स. य
राजवळ केलेला बाग. अ. पु.

निष्कुरिः कुर्यानिष्क्रांता निष्क
रिः, गृहापासून जी निष्क्रांत ती.
स. इलानीची वेन. इ. स्त्री.

निष्कुरहः निश्चयेनकुरहयतेइतिनि
ष्कुरहः, निश्चयें करून विस्पय क
रवितो जी तो. कृ. कुरहधा. विस्पा
पेनअ. रुद्रगत विवर. अ. पु.

निष्कमः निष्कमर्णनिष्कमः, उ
दिसामर्थ्य जें तो. कृ. क्रमुधा. पा

दविक्षेपज बुद्धिसामर्थ्य. अ.पु.

निष्क्रामितः निष्क्राम्यतेस्मिन्निष्क्र

मितः, निष्क्रामिजो तो. कृ. ऋश्रु

धा. पादविक्षेपज. बाहेर घालविले

ला. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

निष्ठा निष्ठानंनिष्ठा, निष्पत्तीजो तो

कृ. घाधा. गतिनिवृत्तिज. नादकां

तील पांचसंधिआहेत त्यांतील पांच

चवा निवहंणाख्य जोसंधि तो. अ

थवा प्रस्तुत कथासमाप्ति. २ निष्ठा

दन ३ अदर्शन. ४ प्रध्वंस. आ.

स्त्री.

निष्ठानं निष्ठाचतेइतिनिष्ठानं,

अन्त्यादिकाचेवर्षा सहणारें जें तें.

कृ. घाधा. गतिनिवृत्तिज. व्यंजन.

अ. न.

निष्ठीवनं निष्पृतिर्निष्ठीवनं, सु

खानें श्लेष्मीत्सर्गजो तें कृ. धिवुधा

निरसनज. सुखानें शुकावांक

णें. अ. न.

निष्ठुरं निष्ठतीतिनिष्ठुरं, रूढ होते

जे तें कृ. घाधा. गतिनिवृत्तिज. क

केशप्रापण. २ करीण. वि. अ.पु.

न. आ. स्त्री.

निष्ठेवः निष्ठेवनंनिष्ठेवः, श्लेष्मी

त्सर्गजो तो. कृ. धिवुधा. निरसनज

स्वांकरून शुंकरणें. अ.पु.न.

निष्ठेवनं निष्पृतिर्निष्ठेवनं, अर्था

दि पूर्वीच्चा श.प्र. अ. न.

निष्पृतिः विग्रहादिपूर्वीच्चा श.प्र.

इ. स्त्री.

निष्णातः न्यस्नाइतिनिष्णातः, अ

त्यंत शूद्ध झालाजो तो. कृ. घाधा.

शौचज. प्रवीण. वि. अ.पु.न. आ. स्त्री

निष्पकं निष्पद्येनपक्षंनिष्पकं, निष्प

येंकरून जें परिपक्व तें. स. चांगला

कदलेला. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

निष्पन्नः निष्पद्यतेस्मिन्निष्पन्नः,

उत्पत्तिशुक्लजो तो. कृ. पदधा. गति

ज. सिद्ध. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

निष्पावः निष्पवनंनिष्पावः, धान्या

दिसुद्धीकरण जें तो. कृ. पूवृधा प

वनज. शूद्ध करणें. अ.पु.

निष्पृतः निष्ठीव्यतेस्मिन्निष्पृतः,

प्रेरणो करिजेलाजो तो. कृ. धिवुधा

निरसनज. पादविलेला. वि. अ.पु.

न. आ. स्त्री.

निष्प्राप्तः निष्क्रान्ताप्रप्रास्यानिष्प

्राप्तः, येहीआहे प्रप्राजा पासून तो

स. कांतिहीन. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

निष्प्रवाणि निर्गताप्रवणीतंतुवा
यशलाकायस्मान्तन्निष्प्रवाणि,

गेली आहे तंतुवायशलाकाजापा
सूनते स. कोरें वस्व. इ. न.

निसर्गः निसर्जनंनिसर्गः, सृष्टि
करणजेंतो. क. सृजधा विसर्गश्च
स्वभाव. अ. पु.

निसृष्टं निसृज्यतेस्पनिसृष्ट, त्या
ग करिजेले जें तें. क. सृजधा. विस
र्गश्च हांकलेलो वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगीं.

निस्तर्हणं निस्तर्ह्यतेनिस्तर्हणं,
हिंसनंजें तें. क. तर्हधा. हिंसाश्च
वध अ. न.

निस्तलं निर्गतंतलमस्थनिस्तलं,
गेलें आहे तल जाचें तो स. वाटो
का. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निस्त्रिंशः निर्गतस्त्रिंशदंगुलि
ष्योनिस्त्रिंशः, तीसअंगुलीहून
जो अधिक तो. स. तरवार.
अ. पु.

निःस्त्रावः निःस्त्रायतेइतिनिस्त्रा
वः, धोदनापासून करिजेतो जो
तो. क. स्त्रुधा. गति अ. पेज. अ. पु.

निःस्वः निर्गतंस्वयस्थनिस्व, गेलें

आहे द्रव्य जाचें तो. स. द्रव्यगले
का. अ. पु.

निस्वनः निस्वानः विग्रहादि
सर्वस्वनश. प्र. अ. न.

निहननं निहन्यतेइतिनिहननं,
हिंसनजें तें. क. हनधा. हिंसन
अ. वध. अ. न.

निहाका निजहातिबलमितिनि
हाका, बलहरण करित्येजीती.
क. ओहाकधा. त्यागअ. पाण्यांती
ल घोरपड. आ. स्त्री.

निहिंसनं निहिंस्यतेनिहिंसनं,
अत्यंतजें हिंसन तें. क. हिंसाधा.
हिंसनअ. वध. अ. न.

निहीनः निश्चयेनहीनोनिहीनः,
निश्चयेंकरून जो हीनतो. स. नी-
च फामर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

निह्वः निह्वनंनिह्वः, अप
नयनजें तो. क. कुड. धा. अपन
यनधा. निषेध. २ शठपणा. ३
अविश्वास. ४ निषेधवचन. अ. पु.

निर्हादः निर्हादंनिर्हादः,
शब्दजें तो. क. हादधा. अव्य
क्तशब्द अ. शब्द. अ. पु.

नीकाशः नितरांकाशतेइतिनी

काशः, अत्यंत शोभतो जीतो.
 कृ. काश्या. दीप्तिभ. सारस्ता. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

नीचः निरुद्धां अलक्ष्यां निनोतीति
 नीचः, अलक्ष्यां ग्रहण करितो जी
 तो. कृ. नीच्या. चपनभ. पायर
 २ नीचः वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नीचैः निनीयते इति नीचैः, अल्पार्थं च
 यनकारि जेतें. कृ. विचनचन. सम्यार्थं ज.

नीचिका विग्रहारिसर्वनेचिका
 शब्दाप्र.

नीडुः निश्चितः इलः स्वप्रोपमिय
 नीडः, निश्चित आहे निद्राजा
 चे रायीं तो. स. पहांचे घर. अ.
 पु. न.

नीडोद्भवः नीडे उद्भवो यस्य स नी
 डोद्भवः, नीडान्वा गयीं आहे उद्भ
 वजाचा तो. स. पक्षी. अ. पु.

नीध्रं निश्चयेन धरति जलं भित्तिनी
 ध्रं, अत्यंत जलधारण करितें नें
 ते. कृ. धृञ्धा. धारणभ. वळस
 शक्ष. पडवी भ. न.

नीपः नीयते नीपः, सख्ण गामी
 जो तो. कृ. नीपा. प्रापणभ.
 ककवाचें श्राउ. अ. पु.

नीरं नीयते तनीरं, नेचि जेतें जे
 तें. कृ. नीपा. प्रापणभ. पाणी अ.
 नपुस.

नीलः नीलति सः नीलः, नीलवर्ण
 जो तो. कृ. नीलधा. वर्णभ. नील
 वर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नीलकंठः नीलः कंठो यस्य स नील
 कंठः, नीलवर्ण आहे कंठ जाचा तो
 स. महादेव. २. सुंगा ३. मीर. अ. पु.

नीलंगुः नीलांगुः नितरां लंगती
 तिनीलंगुः, अत्यंत गमन करितो
 जो तो. कृ. लंगिधा. गतिभा. पुलें
 क्ष. कुसरूड उ. पु.

नीललोहितः नीलश्चासौ लोहि
 तश्च नीललोहितः, नीलवर्ण असा
 जो लोहित झ. आरक्त तो. स. म
 ह्यदेव. अ. पु.

नीला नीलतीति नीला, नील झ
 रुष्णवर्ण जो ती. कृ. नीलधा. वर्ण
 अ. माशी. २. नीलवर्ण. आ. स्त्री

नीलांबरः नीलमंबरं यस्य स
 नीलांबरः, नीलवर्ण आहे वस्त्रा
 चें तो. स. बलराम. अ. पु.

नीलांबुजन्मा नीलं च तन् अंबु
 जन्मच नीलांबुजन्म, नील झ.

नीलवर्ण आर्ये जे अंतुजन्म सुअ
दकीलन ते. स. निळेकमळ.
अ. न.

नीलिका नील्येवनीलिका, नीली
नामक ओषधि जी तीव. क हाचे कु
लांची निशुंडा. आ. स्त्री.

नीलिनी नीलोवर्णास्थस्या इति
नीलिनी, नील वर्ण आहे जीवाती.
त नील ओषधि. ई. स्त्री.

नीली विग्रहादिनीलश. प्र. नीली
नामक वनीषधि. ई. स्त्री.

नीवाकः निवचननीवाकः, अत्यं
त क्रयादश्चन जी तो. क. वचशा.
परिभाषण अ. धनधान्याविषयी जी
लोकांचा आदसति शक तो. अ. पु.

नीवारः निवृत्ते इति नीवारः, ग्रह
पा करिजेतो जी तो. क. वृथा. वृ
णश. वैष्णव. अ. पु.

नीविः नितरामिन्वतीति नीविः, अ
त्यंत संतोष करिले जी ती. क. इवि
धा. प्रीणन अ. चंद्रा निव्यंयति नि
व्यतेवानीनि., संवरण करिले जी
ती. क. व्येधा. संवरण अ. व्यापासं
नील भांडवल. ई. स्त्री.

नीवी विग्रहादिपूर्वाक्षाश. प्र. व्याशा

रांतील भांडवल. २ विप्रणाच्या कमरे
म जी नेसलेल्या वस्त्रांची गांठ ती.
ई. स्त्री.

नीवृत् नित्यं वर्तते जना अत्रेति नी
वृत्, निव्यये करून राहता हेत ज
न जाचे वाषीं तो. क. वृथा. वर्तन अ.
ज्यांत लोकांची वस्ती आहे तो देश.
व. पु.

नीशारः नितरांशीर्येते हिमानिली
अनेन नीशारः, अत्यंत थंड व वा
रू नष्ट होते जेणीं करून तो. क.
शुधा. हिसा अ. रजई. दुर्लई. -
अ. पु.

नीहारः नीहीषते इति नीहारः, अ.
त्यंत हरण करिजेतो जी तो. क. वृ
था. हरण अ. बर्फ हा. हीवि. अ. पु.
नु लुदतीति, प्रभाषणां विषयां प्रेर
णा करितो जी तो. क. लुदधा. प्रेरण
अ. वृक्षा. २ विकल्प त्या अर्थी अर्थ.

स्तुतिः स्तुते इति स्तुतिः, स्तव जी ती.
क. प्रथा स्तुति अ. स्तुति. इ. स्त्री.

स्तुतः स्तुते स्मस्तुतः, प्रेरणा करि
जेता जी तो. क. शुद्धा. प्रेरण अ.
पावविलेला हा. सोडलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

नुन्नः विग्रहादिसर्वपूर्वीं व्याश. प्र.

क्षणअ. राजा. अ. पु.

नूतनः विग्रहादिनवीनश. प्र. नवी
न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

नृपतिः नृणांपतिः नृपतिः, मनु
ष्यांन्वाजोस्वाधीतो. स. राजा. इ.
पुङ्गिणी.

नूत्नं विग्रहादिपूर्वीं व्याश. प्र. नवीन
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

नृपलक्ष्य नृपस्थलक्ष्यनृपलक्ष्य,
राजाचे जें विन्दते स. राजाचे
छत्र-चामरादि र. न.

नूदः नूदतिपापमिति नूदः, पापाते
प्रेरणाकरितो जो ती कृ. नूदघा प्रे
रणअ. पारसा पिंपळ. अ. पु.

नृपसभां नृपस्यसभानृपसभा, स
जाची जीसभातें. स. राजाचीसभा
किंवा राजगृह. अ. न.

नूनं नऊनयतीति नूनं, विकल्पातें
नाश करितें जेंते. कृ. ऊनधा. परि
हाणअ. तर्क. २ निश्चयत्याअर्थी.
अव्य.

नृपासनं नृपस्य आसनं नृपासनं,
राजाचें जें आसनते. स. राजाची
गादी. अ. न.

नूपुरः नूपुरतीति नूपुरः, स्तुति
विषयीं अग्रभागानावाचीं गमन
करणारा जो ती. कृ. पुरधा. अग्रग
मनअ. पेंजण ह्य. तीरळ्या. अ. पु.
नउं.

नृशंसः नृशंसतीति नृशंसः, लो
कांप्रत मारितो जोतो. कृ. शंसुधा.
हिसाध. शूर ह्य. घातुक. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

ना नयतीति ना, धर्मादिकांप्रतशा
प्त होतो जो तो. कृ. णीञ्धा. प्रापण
अ. सुसुधजाति. २ पुरुष. ऋ. पु.

नेत्रं विग्रहादिनयनश. प्र. नयति
. नीयते अनेन बानेत्रं, प्रापण करितें
किंवा करिजेतें ज्याचा योगाने ती.
कृ. णीञ्धा. प्रापणअ. डोढ्या. २ जरा
हसानें मूळ. ३ वल्लविशेष. की र
शविनेता ह्य. नापक. अ. न.

नृत्यं नर्तनं नृत्यं, नृत्यजेंतें. कृ. नृ
तीधा. गात्रविक्षेपअ. नाचेंणें.
अ. न.

नेता विग्रहादिनायकशब्दाप्रमाणे
प्रश्न ऋ. पु.

नृपः नृप्यातीति नृपः, मनुष्यातें र
क्षण करणारा जो ती. कृ. पाधा. र.

नेत्रांबु नेत्रघोरुं नत्रांबु, नेत्रसंब
धी जें उदक तें. स. नेत्रोदक. उ. न.

नेत्री नायते; नधानेत्री, स्वर्गादिकी
प्रत नेत्रजेतें जीणेंती. कृ. नीञ्जा.
प्रापणअ. नदी. ई. स्त्री.

नेदिष्ठं अनितशयेन अंतिकं नेदिष्ठं,
अतिशये करून जे समीप तें. त.
फार जबळचों. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिगी.

नेपथ्यं नयतीति नेपथ्यं, प्राप्त हो
तें जें तें. कृ. णीञ्जा. प्रापणअ.
अलंकार घातल्याची शोभा. अ. न.
१ अलंकार अ. पु. को. रंगधूमि.

नेमिः नयति रथं नेमिः, रथातें ने
पारी जीती. कृ. णीञ्जा. प्रापणअ.
तिवसन्वे झाड. इ. पु. २ रथाच्या
चाकाचा घांत भाग. इ. स्त्री.

नैकभेदं न एको भेदो; अनेकभेदं,
एक भेद जाचेवधीं नाहीं तें. स.
कहान मोठें. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

नैगमः निगमेभ्यो नैगमः, निग
मदेशाचेवधीं जो उल्लेख तो. त.
वैश्य. १ शहरचा. अ. पु.

नैचिकी नीचेश्वरतीति नैचिकी,
हकु स. मंद गमन करित्से जीती.
त. उत्तम गाई. ई. स्त्री.

नैपाली नेपालेभवानैपाली, नेपा
ल देशाचेवधीं जो उल्लेख ती. त. स.
नशीळ. ई. स्त्री.

नैमेयः निचमएव नैमेयः, निम
च जो तोच. त. मोवदला. अ. पु.

नैच्यग्रोधं न्यग्रोधस्य विकारः
नैच्यग्रोधं, न्यग्रोधस्य. वट सान्ना.
जो विकार तें. त. वडाचें फळ. अ.
नपुं.

नैर्ऋतः निर्ऋतेरपत्नं नैर्ऋतः, नि
र्ऋतीचा जो पुत्रती. त. राक्षस.
अ. पु.

नैष्किकः निष्केहे मन्वियुक्ती नैष्कि
कः, निष्कपनाचेवधीं जो नियुक्त तो.
त. रूपें देणें व घेणेंच्या कामावरचा
अधिकारी. अ. पु.

नैस्त्रिंशकः निस्त्रिंशः प्रहरणम
स्य नैस्त्रिंशिकः, सत्तु आहें प्रहरण
जाचें तो. त. सत्तुपुधी. अ. पु.

नौ नृत्यतीति नौ, आभाचार्यापिष
धीं सचह होतो जो तो. कृ. नहपा.
बंधनअ. आभाचार्यां अच्य.

नौः सुद्यते प्रेर्यते इति नीः, क्वैवर्तकाने
प्रेरित जाती क्व सुदधाः प्रेरणभ-
नौका. औ स्त्री.

नौकादंडः नौकायाः दंडः नौकादंडः,
नौकेचा जी दंड तो. स्र चल्हे. अ. पु.
न्यक् न्यचतीति न्यक्, नीचीकृत
करितें जें तें. क्व. अंचुधा गत्वाक्षि-
धिकारार्थी अच्य.

न्यस्तं नियतानि निवृत्तानि निरुक्ता
निवाअस्साप्यस्मिच्यस्तम्,
निवृत्त आहेत किंवा निरुक्त आहेत
इंद्रिये ज्ञानेदार्थीतें. तः परसुराम
अ. पु. २ साकल्य. अ. न. ३ अधम
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

च. न.

न्यंकुः नितरां अंचतीति न्यंकुः, उ
त्कृष्ट गमन कृति जो तो. क्व अंचु
धा. गतिभ. मृगविशेष. उ. पु.

न्यस्तं न्यस्यते स्म न्यस्तं, क्षिप्तकृति
जे लें जें तें. क्व. अस्सधा. क्षेपणभ.
निघालेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

न्यादः न्यदनं न्यादः, सहाण जें ती.
क्व. अदधा. सहाणभ. सौजन. अ.
पुहिर्गां.

न्यायः न्ययन न्यायः, नीती जी तो.
क्व. इण्णा. गतिभ. नीती. अ. पु.

न्यासः न्यस्यते इति न्यासः, स्थाप
न करिजे तो जो तो. क्व. अस्सधा. क्षे

निंदा करितो किंवा करिजेतो जी
तो. क. ऊनधा. परिहाणध. निंघ.
२ कर्मा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पक्षुणाः पचंतीतिपचः कणंतीति
कणाः पचः कणाः यत्रपक्षुणाः, पा
चक आहेत कलहकारी जाचेवर्षी
तो. मी. भिह्लांचा गांय. अ. पु.

पक्षुं पचतिस्मरतिपक्षुं, परिपक्षु
धपस्था प्राप्तजेंतें. क. दुपचप्रधा
पांक्षु. अ. पिक्कलेला. २ ज्याचा नाश
जवळ आलातो. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

पक्षुः पचतिष्मृतानीतिपक्षुः, भूतो
तें व्यक्त करितो जो तो. क. पचधा.
वक्तीकरणध. पंधरा अहोरात्रें. २
पिच्छ ह. पीस. ३ सहाय. ४ कंका
दि बाणोपरौगीपक्षु. केशकाचक
शब्दापुटें हा असलातर समूह वाच
क. अ. पु. उ. केशपक्षुः कचपक्षुः इत्यादि.

पक्षुकः पक्षइवपक्षुकः, पार्श्वद्वया
चेपरी जो तो. त. पचाचें गागीळ
दार. अ. पु.

पक्षतिः पक्षती पक्षस्यमूलंप
क्षति, पक्षांचें जें मूलती. व. पु. ह. रु. पक्ष
नैपक्ष. २ पक्ष आ पिठांचें मूल. इ. २ ई. स्त्री.

पक्षहारं पक्षेपार्श्वे द्वारं पक्षहारं,
पार्श्वभागाचेवर्षी जें दार तें. स. च
राचें मागीळ दार. अ. न.

पक्षभागः पक्षस्यनेनपक्षः, पक्षस्यभा
गः पक्षभागः, परिग्रहीत हतीचा पार्श्वभाग
जो तो. स. हतीचा पार्श्वभाग. अ. पु.

पक्षांतः पक्षस्य अंतः पक्षांतः, प
क्षाचा जो अंत ह. समाप्ति तो. स.
पूर्णिमा अमावास्या. अ. पु.

पक्षिणी पूर्वापरदिनेपक्षाविवस्ती
यस्यापितिपक्षिणी, पूर्वापरदिवस
आहेत पक्षांसारस्वे जीचावर्षी तो.
त. पूर्वापरदिनयुक्त रात्रि ह. दोन
दिवस सामधील रात्र. ई. स्त्री.

पक्षी पक्षाः संत्वस्यपक्षी, पक्ष आ
हेत जास्त तो. त. पक्षी. इन्. पु.

पक्ष्म पक्षतेःनेनपक्ष्म, परिग्रह क
रिजेतो जेणें करून तो. क. पक्षधा.
परिग्रह अ. नेचसंबंधिजे कें शतें.
प्रत्येक. २ पुष्पांतील पराग. ३ फर
सूक्ष्म जो तंतूचा दगैरे अंरा तो. अ.
नपुंस.

पंक् पंक्तेडुः स्वपनेनेतिपंक्, लि
स हंतें हे दुः स्व जेणें करून तो. त.
पातक. २ चिचवल. अ. पु. न.

पंकिलः पंकः अस्ति अस्मिन् इति पंकिलः, कदम आहे जाचे ठायी तो. त कदमयुक्त. वि. अ. उ. न आ स्त्री

पंकेरुहं पंकेरुहतीति पंकेरुहं, कदमाचे ठायी उरून होणारे जे ते रु. रुहथा प्रादुर्भाव. कमळ अ न.

पंगुः पनतीति पंगु, स्तुतिकरणा राजोती रु. पनथा. स्तुतिअ. पां गुळ उ उ.

पंक्तिः पचनं पंक्ति, विस्तारजोती रु. पचिधा विस्तारकरणअ. पगत १ छंदोविशेष ज्या वृत्ताचा दहा अक्षराचा चरण असतो ते वृत्त ३ दहा संख्या इ. स्त्री

पंक्तिः पचनं पंक्तिः, पाकजोती. रु. पुपचपूधा. पाकअ. परिपक्वता इ स्त्री

पंचजनः पंचभिर्भूतैर्जन्यते इति पंचजनः, पांच भूतांनी उत्पन्न होइजे ती जोती. रु. जन्नीधा. प्रादुर्भावअ. मनुष्य. २ पुरुष. अ. उ.

पंचता. पंचत्वं पंचानां भावः पंचता, पांचाचा जो भावती. त. मरण. आ. स्त्री. १ अ. न.

पंचदशी पंचदशसंख्यायाः पूरणी पंचदशी, पंचदशसंख्येची जो पूरणकर्त्री ती. पूर्णिमा. २ अ. मावस्था इ. स्त्री.

पंचमः पचसुस्थानेषु मातीति पंचमः, पंचमस्थानाचे ठायी राहतो जोती रु. माधा. भानअ. गायनाचे स्वरांतील एक भेद. अ. उ.

पंचरात्रं पंचानां रात्रीणां समाहार, पंचरात्रं, पंचरात्रींचा जो समुदायते. स. पांच रात्री. अ. न.

पंचलक्षणं पंचलक्षणानियम

योयस्यसः पंचशरवः- पांच आ
हेत शरवो सारिख्या अंगुली जास
तो. सः हात. अ. पु.

पंचांगुलः पंचांगुलयोयस्य पं
चांगुलः, पांच आहेत अंगुलिषु उ
त्कर्षणे जायते. सः एरंडानें झाड .
अ. पु.

पंचास्यः पंचतइति पंचं पंचं
विकृत आस्यं यस्य सः पंचास्यः
पसरलेकें आहे मुख ज्याचें ती.
सः सिंह. अ. पु.

पंजरः पिंजते इति पंजरः, पक्षा
दि संबद्ध होइ जेतो जो तो. कृ. पि
जिधा. संपर्क. अ. पिंजरा. अ. पु.

पंजिका पिज्यते अर्थः अस्यां
इति पंजा पिंजेव पंजिका, बौद्ध
जेतो अर्थ जीवाराशी ती पिंजा
तीच पंजिका. त. निः शेषपदव्या
ख्या. आ. स्त्री

पटच्चरं पटतीति पटत् भूतपूर्वं
पटत् पटच्चरं, जुना जो पट ह्.
वस्य तें. त. जीर्णवस्त्र. अ. न. २
चोर. अ. पु.

पटलं पटं विस्तारं लातीति पटलं,
विस्तार ग्रहण करितें तें तें. कृ.

लाधा. आदान. अ. यस्यां शांकारं
२ नेत्ररोग. ३ समूह. अ. न.

पटलप्रांतः पटलस्य प्रांतः पटल
प्रांतः, गृहसंबंधीं करलादिकांचा
पुढिल भाग ह्. वळचणी. स. व
ळचण ह्. पडरी. अ. पु.

पटला विग्रहादिपटल शब्दाप्रमा
णें. समूह. आ. स्त्री.

पटवासकः पटवासयतीति प
टवासकः, वस्त्राप्रत स्रगंधयुक्त
करणासजी तो. कृ. वासधा. उप
सेवा. अ. स्रवासिकचूर्णे विशेषबु
का. अ. पु.

पटहः पटं हंतीति पटहः, गमना
तें कुठित करितो जो तो. कृ. हनधा.
हिंसागति. अ. वाद्यधनि. २ संश
मधनि. अ. पु.

पटी पटतीति पटी, द्विदीप्यमान
होत्ये जी तो. कृ. पटधा. गति. अ. ल
हान बरगा. इ. स्त्री.

पटुः पाटयतीति पटुः, उन्नमभा
षण करितो जो तो. कृ. पटधा. भा
षार्थ. अ. शकविशेष. पटुवक.
उ. पु. २ चतुर. ३ तीक्ष्ण. ४ रोग
रहित. वि. उ. पु. स्त्री. न.

पटुपर्णी पटुनिपर्णीन्यस्थापटुपर्णी, सुंदर आहेत पर्णी जीर्णीती. स. स्वर्णहीरा ई. स्त्री.

पटुः पटतीतिपटुः, दैदीप्यमानं करितो जो तो. क. पटथा. भासन अ. नांगले वस्तु. अ. पु. न.

पटोलः पटतीतिपटोलः, सरळ गामी जो तो. क. पटथा. गतिअ शाकविशेष, पडवळी अ. पु.

पटोलिका पटतीतिपटोला सैव पटोलिका, गमन करितो जो तो पटोला तीच पटोलिका. त. पडवळी आ. स्त्री.

पटुः पटतिपटुतेषापटुः, शब्द करितो किंवा करिजेतो जो तो. क. पटथा. शब्दअ. वसावया-काला कडी पाट अ. पु.

पट्टिका पटतीतिपट्टिका, ऊर्ध्व गमन करितो जो तो. क. पटथा गतिअ. तांबडालोभ्रहसआ. स्त्री.

पट्टिषाः पट्टिषतीतिपट्टिषाः, दु. मविशेषादिकाते खंडन करितो जो तो. क. शोधा. तनूकरणअ. आसुधविशेष. अ. पु.

पट्टी पट्टीस्थास्तीतिपट्टी, प.

ह. अलक्त कोपयुक्त आहेवृ. र्णजाचें तो. त. तांबडालोभ्रहस. इ. न. पु.

पपाः पण्यतेःनेनपणः, व्यवहार करिजेतो जेणे करून तो. क. पणथा. व्यवहारअ. तांब्याचे तीळा साद नाणें. २ घूत. ३ घूतोतवगें रे जय जाहळा असता प्रतिज्ञा. चांधिल्या प्रमाणे जें पेंतातें तो. ४ वेतन ५ मूल्य, विकलेल्या वस्तू चें मोल. ६ चार दमड्या अ. पु.

पपावः पण्यतेस्तूयतेइतिपपावः, स्तुति करिजेतो जो तो. क. पणथा. स्तुतिअ. वाद्यविशेष. अ. पु.

पपायितं पपायतेस्मपपायितं, स्तवन करिजेलें जें तें. क. पणथा. स्तुतिअ. स्तवलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पपायितं पण्यतेस्मपपायितं, अर्थादिसर्वपूर्वीं. श. प्र.

पपायित्यं पण्यतेइतिपपायित्यं, विक्रय करण्यास जें धोरपतें. क. पणथा. व्यवहारअ. विक्रावयाची वस्तू. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पंडुः पडचतेइतिपंडुः, पुस्तकान

असतो जो तो. कृ पडिधा. नाश
नअ. नअंसक. अ. पु.

पंडितः पंडासंजातान्यपंडितः, द्वि
संजातश्च. आहो जासतो. त.
विद्वान्. अ. पु.

पुण्यं विग्रहादिसर्वपणितत्त्वा
व्याप्रमाणं.

पुण्यवीथिका पुण्यानीरीथीप
पुण्यवीथी पुण्यवीथ्येवपुण्यवीथि
का, क्रयविक्रयादिद्रव्याचें जेंस्था
न ती पुण्यवीथी तीच पुण्यवीथि
- का, त बाजार. आ. स्त्री.

पुण्या पुण्यतइतिपुण्या, विशेष
संग निरासार्थं सुंस्त जी ती. कृ.
पणधा. स्तुतिअ. मालकांगीणी.
आ. स्त्री.

पुण्याजीवः पुण्यमाजीवोपस्य
पुण्याजीवः, विक्रय आदि इति
ह्य. जीविकाज्यान्वीतो. स. क्रय
विक्रय करून उंपंजीवन करणा
शरणी. अ. पु.

पुत्र विग्रहादिपादशब्दाप्रमाणे.
इ. पु. न.

पुत्रगः पुत्रेनपक्षेणगच्छतीतिप
त्रगः, पक्षें करून गमन करितो

जो तो. कृ. गम्बध. गर्तिअ. पक्षी.
अ. पु.

पुत्रगः पुत्रतीतिपुत्रगः, पक्षादि
काने गमन करितो जो तो. कृ. पुत्र
धा. गतिअ. दीपपुत्रगः २ पक्षि.
३ सूर्य ४ शालिविशेष मातोती
कृ एकभेद. अ. पु.

पुत्रंगिका पुत्रतीतिपुत्रंगी सौवप
त्रंगिका, गमन करणाची जी ती पु
त्रंगी तीचपुत्रंगिका. त. पांदरा
मधउत्सन्न करणाची माशी. आ. स्त्री

पुत्रं पुत्रं तत्रायतेइतिपुत्रं,
गमन करणाच्याचें रक्षण करणा
रें जें तें. कृ. त्रैकुधा. पालनअ.
पक्ष, ह्य. पिस. अ. न.

पुत्रिः पुत्रतीतिपुत्रिः, ग
मन करणारा जो तो. कृ. पुत्रधा.
गतिअ. पक्षि. इ. पु.

पुत्रहः पुत्रतोयुक्तातीतिपुत्र
हः, पुत्राच्या श्लेष्मादिकांम
त ग्रहण करितो जो तो. कृ. ग्रह
धा. उपादानअ. पिकदाणी. २
सैन्याचां मागचा भाग. अ. पु.

पुत्र्यालुः पुत्रं तीतिपुत्र्यालुः,
पुत्रशील जो तो. कृ. पुत्र्या. ग

तिअ. पडणारा. वि. उ. पु. स्त्री.
नपुंस.

पताका पतनीतिपताका, ऐश्वर्यादि प्रगटनार्थ अग्रभागीं गमन करणारी जीती. ह. पत्तुधा. गतिअ. ध्वज. आ. स्त्री.

पताकी पताकास्थास्तीतिपताकी, ध्वजआहे जासती. त. जरी पटकेवाळा पताकाधारण करणारा. इन्. पु.

पतिः पातीतिपतिः, स्त्रियादिसंबंधे रक्षण करणारा जो ती. ह. पाधा. रक्षणअ. नवरा. इ. पु.

पतिंवरा पतिं वृणोतीतिपतिंवरा, पतिवरणारी जीती. ह. वृत्रुधा. वरणअ. आपले इच्छेसचेईलत्या सवरणारी स्त्री आ. स्त्री.

पतिवत्नी पतिरस्यस्याः पतिवत्नी पति आहे जीसती त जीचा नवरा जीवंत आहे ती बायको ई. स्त्री.

पतिव्रता पत्नीव्रतं यस्या सापतिव्रता, पतिसेवेविषयी आहे निष्कामजीसती. स पतीच्यासेवेविषयी जी तस्वरती. आ. स्त्री.

पत्तनं पततिजना यत्र इति पत्तनं,

गमन करितात जन जाचेदायीं तें

ह. पत्तुधा गतिअ. शहर अ. न

पत्तिः पद्यते इति पत्तिः, चरणांनी

गमन करणारा जो ती. ह. पदधा

गतिअ. पायांने चालणारा. इ. पु.

पत्तिसंहतिः पत्तीनासंहतिः पत्तिसंहतिः,

पत्तीचा जो समुदाय

ती. स. पादगाम्यांचा समूह ह.

पायदळ. इ. स्त्री.

पतत्री पतत्रं अस्ति यस्य इति प

तत्री, पतत्र ह. पक्ष आहे जास

ती. पक्षि. इन्. पु.

पत्रं पतस्येनेन पतति वा पत्रं, गम

न होतें जेणें करून तें. किंवा पत

न पावतें जें तें. ह. पत्तुधा. गति

अ. पत्र. २ पक्ष ३ हत्ती घोडे इत्या

दिवाहन अ. न.

पत्रपरशुः पत्रमिव परशुः पत्रपर

शुः, पत्रासारिखा जो परशु ती.

स. कानस. उ. पु.

पत्रपाश्या पत्रमिव पाश्या पत्रपा

श्या, पर्णासारिखा जी पाश्यास

यस्य की केशादिपद्मभूषण तीस ल

लासचें भूषण. आ. स्त्री.

पत्ररथः पत्ररथइवयस्यसपत्ररथः, पत्र आहे गमनाविषयीं रघतुल्य जास तो. त. पही. अ. सु.

पत्रलेखा पत्राकारालेखायस्याः सा पत्रलेखा, पत्रांचा आकारासारि रशी आहे रेखा जीची ती. स. कस्तूरी केशर इत्यादिकांनीं गालावर पानाची आकृति काढितात ती. अ. स्त्रीलिं.

पत्रांगं पत्रमेवांगमस्यपत्रांगं, पत्रस्य पत्रतुल्य आहे अंग जाचें तो. स. वक्तुचंदनः २ पतंग. अ. न.

पत्रांगुलिः पत्रार्थैः शुद्धिर्यस्याः सांपत्रांगुलिः, पत्ररचने निषधीउत्पुक्त आहे अंगुलिव्यापार जी सती. स. अर्धं पत्रलेखाश. प्र. इ. स्त्री.

पत्री प्रशस्तीनिंपत्राणि संत्यस्य पत्री, प्रशस्त आहेत पत्रां जाचें तो. स. पही, ससाष्क २ बाण. ई. सु.

पत्रोर्णः पत्रेषु ऊर्णायस्यसः पत्रोर्णः, पत्राचाठायीं आहे ऊर्णा सा. लोमवें शिखर जास तो. स. दिंब्या चें झाड. अ. सु. २ रेशमी वस्त्रावि शेष. अ. न.

पथः पंथाः पथंति अनेन इति पंथा, गमन करिताहेत जन जेणें करून तो. क. पथेधा. गति अ. मार्ग. अ. सु. २ इन्. सु.

पथ्या पथोऽनपेता पथ्या, रोगनिवर्तन मर्षादान सोडणारी जी ती. त. हिर्द्याचें झाड. आ. स्त्री.

पदं पद्यतेनेन पदं, गमन करिने तें जेणें करून तें. क. पदधा. गति अ. व्यवसाय. २ रसण. ३ स्था. न. ४ चिन्ह. ५ पाय. ६ वस्तु. अ. न. सुं.

पदगाः पादाभ्यां गच्छतीति पदगाः, पायांनीं गमन करणारा जी ती. क. गसूधा. गति अ. पादगायी. अ. सु.

पदवी पद्यतेऽनया पदवी, गमन करितो जीणें ती. क. पदधा. गति अ. मार्ग. ई. स्त्री.

पदाजिः पादाभ्यामजतीति पादाजिः, पायांनीं गमन करणारा जी ती. क. अजधा. गति अ. पादगायी. ई. सु.

पदातिः पादाभ्यामतितीति पदातिः, पायांनीं चालणारा जी तो.

रु. अतथा. सातत्यगमनअ. गद
गामी. इ. पु.

पदातिकः पदातिरेवपदातिकः,
पदाती जो तोच पदातिक. त. पा.
यांनी चालणारा. अ. पु.

पदिकः पादाभ्यांन्तरतीतिपदिकः,
पायांनी संचार करितो जो तो. त.
पादगामी. अ. पु.

पद्मः पद्म्यामञ्चतीतिपद्मः, पायां
नी गमन करणारा जो तो. रु. गम्बु.
धा. गतिअ. पायांनी चालणारा. अ.
उल्लिं.

पद्मतिः पद्मती पादाभ्यांहन्व
तेइतिपद्मतिः, पायांनी ताडणक
रिजेत्ये जी. ती. रु. हनुया. हिंसा
अ. मार्ग. इ. ३ ई. स्त्री.

पद्म पद्मतेतसद्यं, जलामध्येवि
कास गामी जें तें. रु. पद्मधा. जति
अ. कमळ. अ. पु. न.

पद्मकं पद्मभिवप्रतिकृतिः प्रत्य
कं, पद्मासारिरगी जी प्रतिकृति
ह्य. प्रतिमा तें. त. हज्जीच्या शरी
रावर जो बिंदु असतो तो. अ. न.

पद्मचारिणी प्रद्योत्प्रितुंशील
मस्याः पद्मचारिणी, पद्मभवहा

राचरण करण्याचा आहे स्वभाव
जीचा ती. रु. चरधा. गतिअ. स्थ
ल कमलिनी. ई. स्त्री.

पद्मनाभः पद्मनाभोयस्यसंभव
नाभः, पद्म आहे नाभीचा गर्भी
जाच्या तो. स. तिष्ठु. अ. पु.

पद्मपत्रं पद्मस्येवपत्रमस्यपद्मप
त्रं, पद्मासारिरवे आहे पत्र स.
चिन्ह जाचें तो. स. कमळाची पा
कळी. २ पुष्कर नामक औषधीचें
मूळ. अ. न.

पद्मरागः पद्मभिवरागोः स्यपद्म
रागः, पद्मासारिरवा आहे रक्तिमा
जासतो. स. माणिक. अ. पु.

पद्मा पद्ममस्याअस्तीतिपद्मा, क
मल आहे लीलार्थ जासती. त. ल
ह्मी. २ वनोपधांत तारंग क्षणता
त ती. ३ स्थलकमलिनीआ. स्त्री.

पद्माकुरः पद्मानां आकुरः पद्मा
कुरः, पद्माना जी आकुर ह्य. रवा
णतो. स. तळें. अ. पु.

पद्मदरः पद्मभिवपद्मंतइदरती
जिपद्मदरः, पद्मासारिरवारिस्ताव रु
रितो जो तो. रु. अरधा. गतिअ.
राकळा. अ. पु.

पद्यालया पद्यं आलया यस्याः
 सा पद्यालया, पद्य आहो आलय
 ह्य. स्थान जीवेती. स. लक्ष्मी.
 आ. स्त्री.

पद्मिनी विग्रहादि कुमुदिनी शब्दा
 प्रमाणों, कमलिनी. ई. स्त्री.

पद्मी पद्यमस्यास्तीति प्रपत्नी, पद्य
 सदृशा बिंदुबालक आहो जास तो ज.
 हती. इन्. पुं.

पद्यं पादाः संति अस्याति पद्यं, चर
 ण आहोत जास तें. त. श्लोक. अ.
 न. शब्द. अ. पु. :

पद्या पादाः संति अस्यामिति पद्या,
 पाद ह्य. पाद प्रतिमा सदोदितं आ
 हेत जीचे वार्थी ती. त. मार्ग. आ. स्त्री

पनासः पनायते स्तूयते इति पनासः
 सनीनी स्तविजेला जो तो. ह. पन
 धा. स्तुति अ. फणसांचें आउ. अ. पु.

पनायितं पनायते स्य पनायितं,
 स्तुति करिजे लें जें तें. ह. पनाधा.
 स्तुति अ. स्तुत स्तबलेला. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

पनितं विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या श
 ब्दाप्रमाणें.

पन्नं पद्यते स्य पन्नं, पन्न पावर्ते आ

लें जें तें. ह. पदधा. गति अ. गलि
 त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पन्नगः पज्यां न गच्छतीति पन्नगः,
 पादांनीं नाहीं गमन करितो जो तो.
 ह. गम्लधा. गति अ. सर्प. अ. पु.

पन्नगाशनः पन्नगा अशनं यस्य स
 पन्नगाशनः, पन्नगा आहोत सक्षण
 जाचें तो. स. गरुड पक्षी. अ. पु.

पयः पीयते इति पयः, पान करिजे तें
 जें तें. ह. पीडू. धा. पान अ. उदक. २
 दूय. स. न.

पयस्य पयसो विकारः पयस्य, दुग्धा
 चो जो विकार ह्य. आज्यादि तें. दु
 धान्ता विकार, देहीतें पदयादि अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

पयोधरः धरतीति धरः, पयसी धरः
 पयोधरः, जलार्ते किंवा दुग्धातें धा
 रण करितो तो धरजल दुग्धान्ता जो
 धरतो. ह. धृडू. धा. धारण अ. स्त्रियांचा
 स्तन. २ मेघ. अ. पु. को. नांरिकेल. पाशाना रूपा.

परः पूर्यते चेन परः, पूरण करितो
 जेणें करून तो. ह. पू. धा. पूरण अ.
 शत्रु. अ. पु. २ दूर. ३ आत्मभिन्न.
 ४ उत्तम. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परजातः परस्मात् जातः पस्नातः,

परपोष्यत्वात् परापासून जो वाद
ला तो. स. दुसऱ्याने वादविलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परतंत्रः परतंत्रमस्य परतंत्रः, पर
आहे प्रधान जास तो. स. पराधीन
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परपिंडादः परस्य पिंडस्तमन्तीति
परपिंडादः, परान्न भक्षण करि
तो जो तो. क. अदधा. भक्षण
अ. परान्नोपजीवी. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

परभृतः परेण काकेन भृतः परभृ
तः, कावळ्यानें जो पोषित तो. स.
कौकिलपक्षी. अ. पु.

परभृत् परं विभतीति परभृत्,
दुसऱ्यानें पोषण करणारा जो तो.
क. दुभृत्थाः पोषण अ. कावळा.
त. पु.

परमं परं मिमीते इति परमं, अंगी
कारत्या अर्था निपटीं उत्कृष्टप्रमाण
संबोध करितें जें तें. क. माडू. पा.
मान अ. अंगीकारार्थी अर्थ.

परमान्नं परमंचतदन्नंच परमा
न्नं, उत्कृष्ट जें अन्न तें. स. पाय
स ह्य. दीर. अ. न.

परमेष्ठी परमेव्योभिर्निचिदाकाशो
निष्ठतीति परमेष्ठी, चिदाकाशीं ह्य.
चैतन्यरूपीं राहजो जो तो. क. हाथा.
गतिनिवृत्ति अ. ब्रह्मदेव. इन्. पु.

परंपराकं परंपराया अकनं परंप
राकं, परंपरेची जी कुटिल गती
ह्य. अनुसरण तें स. चक्षांतील पात
हनन. अ. न.

परवान् परः स्वाम्यस्ति यस्य परवा
न्, स्वामी व्हाहे जास तो. त. परतें
च. वि. त. पु. ई. स्त्री. त. न.

परशुः परं शृणातीति परशुः, शत्रूतें
नाश करणारा जो तो. क. शृथा. हिं
सा अ. कुन्हाड. उ. पु.

परम्वधः परम्वधायनं परम्वधं परमं
धयतीति परम्वधः, रक्ष हर्नेनेतें
करणारा जो तो. क. धंदू. धा. पान अ.
कुन्हाड. अ. पु.

परः शतं शतात्परं परः शतं, शता
हून जें परतें. स. शंभरां हून अधि
क. अ. न.

परः सहस्रं सहस्रात् परं परः स
हस्रं, सहस्राहून जें पर तें. स. स
हस्राहून अधिक. अ. न.

परम्वः श्वः परं परम्वः, उद्यां हून

जें परतें. स. परतां या अर्थीं अ
व्यय.

पराक्रमः पराक्रम्यतेः नेनपरा

क्रमः, गमनं करिजेतो जेणें करू

न तो. क. क्रमुधा. पादविहोपअ.

शीर्ष. २ सामर्थ्य. ३ उद्योग. अ. पु.

परागः परागच्छतीति परागः, स

र्वत्र गमनं करितो जो तो. क. गम्ब

धा. गतिअ. पुष्यांतील रेशु. २ धू

ली. ३ सैवासिक नूर्णविशेष. ४

चंद्रसूर्य ग्रहण. ५ कर्पूर नूर्ण. अ.

पुछिं.

पराङ्मुखः परांच लनभिसुखा

भवतीति पराङ् मुखः पराङ्मुखमस्य

पराङ्मुखः, अनभिसुख आदेशे

रुखजनिं तो. स. विमुख. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

पराचितः परेण आचितः पराचि

तः, अन्यानें जो वर्धित तो. स.

दुसऱ्यानें वादविलेला. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

पराचीनः परागेव पराचीनः, वि

मुख जो तोचत. पराङ्मुख. वि.

अ. पु. न. आ. स्त्री.

पराजयः पराजयनेपराजयः, सु

इचेदार्थीं जो पराभव तो. क. जि

धा. अभिभवअ. पराभव. अ. पु.

पराजितः परेशजीयतेस्मपरा

जितः, शत्रूनीं पराभूतं करि

तो जो तो. क. जिधा. अभिभवा

दिअ. पराजय पावलेला. २ दुसऱ्यानें

वादविलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पराधीनः परस्मिन्नुन्धीनः परा

धीनः, परान्तादार्थीं जो अधीन

तो. स. परतंत्र. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

परान्नः परान्नमित्यमरूपस्य परा

न्नः, नित्य आहे परान्न जास तो.

त. परान्नोपजाची. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

पराभूतः पराभूयतेस्मपराभूतः,

अभिभूतं करिजेला जो तो. क. भू

धा. सचाअ. पराजय पावलेला.

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परायणं परेयतेइति परायणं,

तदेकचिन्ताने राहणे जें तें. क. ई

धा. गत्यादिअ. आसर्त्ताचें बोल

णें. अ. न.

परादि पूर्वतरे वर्षेपरादि, पूर्वीं

व्यायागळें जें वर्ष त्याचेदार्थीं

त. तिदस्तां त्वाअर्थी अथय.

परार्थः पररिचरुअर्थेभवः प्ररार्थः
उत्कृष्ट पूज्यता जीतीचेवार्थी राह
तो जी तो. त. प्रमुसव. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

परामर्श परास्यतेपरामर्श, विचार
णजे तें. क. अस्सुधा. ह्येषणअ. व
ध. अ. न.

परासुः परागताअसबोपस्थात्सप
रासुः, परागत आहेत प्राणजापा
सून तो. स. मेलेला. वि. उ. पु. स्त्री
नपुं.

परास्कंदी परानास्कंदितुंशीलम
स्यपरारक्तदी, लोकनाशकस्तभाजो
तो. क. स्कंदिधाः गत्यादिअ. चीर.
इ. उ.

परिकरः परिकीर्षनेपरिक्रिय
तेनेनवापरिकरः, हाकिजेतोकिं
वापरिचार करिजेतो जीणें करून
तो. क. कृधा. विक्षेपअ. २ डुकी
अथा. करणअ. पलंग. २ परिचार
अ. पु.

परिकर्म परिकर्मक्रियायस्मात्तत्
परिकर्म, मलनाशन करणारी
आहे क्रिया क. कर्मजा वासूनतें

समलवर्जनार्थकर्म. २ शरीरावर कें
शरादिकांची उटीकरणे. न. न.

परिक्रमः परिक्रमणंपरिक्रमः,
चरणांनीं जें गमन ती. क. क्रमुधा
पादविक्षेपअ. पायांनीं जाणें. अ. पु.

परिक्रिया परिकरणंपरिक्रिया,
परिजनारिकांचें वेष्टन जी ती. क. क
अथा. करणअ. चाकर लोकांचावे
दा. आ. स्त्री.

परिक्षिप्तः परितः क्षिप्यतेस्यप
रिक्षिप्तः, आसमंतात् वेष्टित क
रिजेला जी तो. क. क्षिपधा. प्रेर
णअ. चहूंकडुन वेदलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

परिरवा परितः खन्यतेइतिपरिरवा,
आसमंतात् स्वणिजेसे जी ती. क.
खनुधा. विदारणअ. खंदक. स
चर. आ. स्त्री.

परिग्रहः परिगृह्यतेपरिग्रहः,
परिग्रहण करिजेतो जी ती. क. ग्र
हधा. उपादानअ. विवाहितस्त्री
२ स्वीकार. ३ मूळ. ४ चाकर तो
क. ५ सभेचे मागचा भाग. अ.
उल्लिंगां.

परिधः परितः हन्यतेअनेनपरि

यः, आसमंतात् आगन्वेवायीं ह
नन करिजेतें जेणेंकरून तो. क.
हनधा. हिंसाअ. परिघनामा योग.
अ. पु.

परिघातनः परितः घातयतीति
परिघातनः, आसमंतात् नाशक
रणारा जो तो. क. धा पूर्व्याश.
प्र. अ. पु.

परिचयः परिसमंताच्चयनं परि
चयः, परिचिता जी तो क. चि
ञ्धा. चयनअ. अफ्यास. अ. पु.

परिचरः परितश्चरतीति परिचरः
आसमंताद्वागन्वेवायीं गमनक
रणारा जो तो. क. चरधा. गतिअ.
सेनापति जवक राहणारा जन.
अ. पु.

परिचर्या परिचरणं परिचर्या, प
रिचरण ह्य. शश्रूषण जें ती. क.
चरधा. गतिअ. उपासना. आस्त्री

परिचाय्यः परिचीयते इति परि
चाय्यः, स्थिति विशिष्ट जो तो क.
चिञ्धा. चयनअ. अग्निविशेष.
अ. पु.

परिचारकः परिचरतीति परिचा
रकः, संचार करितो जो तो क.

चरधा. गतिअ. चाकर. अ. पु.
परिणतं परिणमतिस्म परिणतं,
परिणाम पावतोऽशालें जें तें. क. ण
मधा. प्रवृत्तअ. पक्क. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

परिणयः परितः नयनं परिणयः,
अग्नीच्चा आसमंतात् जें नेणें तें. क. णी
ञ्धा. प्रापणअ. विवाह. अ. पु.

परिणामः परिणामनं परिणामः,
विकार जो तो. क. णमुधा. प्रवृत्ता
दिअ. प्रकृतीच्चा अन्वयाव. अ. पु.

परिणायः विग्रहादिपरिणयशः प्र
इतस्ततः शरी नयन जें तो. रे
कांत सोंकत्या हिकडे तिकडे फि
रवणें. अ. पु.

परिणाहः परिणत्यतेः नेत्र परि
णाहः, परितः बंधन करिजेतें जे
णें करून तो. क. णहधा. बंधनअ.
विस्तार. अ. पु.

परितः आसमंतात् इति परि
तः, आसमंतात् जें तें. त. सर्वतः
आसमंतात् त्या अर्थी अव्य.

परित्राणं परित्रातिः परित्राणं,
पालन जें तें क. त्रैङ्धा. पालनअ.
मारण्यास उद्युक्त आत्मा त्यांचें

निवारण. अ. न.

परिदानं परिहृत्यदानं परिदा
नं, अन्यापासून घेऊन पुन्हा दे
णें जें तें. कृ. दाधा. दानअ. मो
तदला. अ. न.

परिदेवनं परिदीव्यते इति परि
देवनं, रोदन करिजे तें जें तें. कृ. दिवुधा.
गत्यादिअ. रोदन पूर्वक भाष
ण. अ. न.

परिधानं परिधीयते इति परि
धानं, परिधान करिजे तें जें तें.
कृ. दुधाज्धा. धारणअ. नेसा
प्याचे वस्त्र. अ. न.

परिधिः परिधीयते इति परिधिः,
आसमंतात् धारण करिजे ती जी
तो. धा. पूर्वी. श. प्र. स्त्रुषांचे सभो
वार. कदाचित् मंडलाकार जीते
जी विशेष दिसती ती. २ सभि
ध. ३ वस्तूचा वाटोळा घेस. इ.
उल्लि.

परिधिस्थः परिधीनिष्ठतातिप
रिधिस्थः, परिधीचे बायीं रा
हणारा जी तो. कृ. छाधा. गति
निवृत्तिअ. सेनापति जवळ राह
णारा जन. अ. पु.

परिपणः परिपण्यते ह्यर्धेय
युज्यते इति परिपणः, वृद्धी करि
तां देधिजे ती जी तो. कृ. पणधा. व्य
वहारअ. मूलधन. अ. पु.

परिपंथी परिदोषारव्यानंपथयि
तुंशीलमस्य परिपंथी, दोषारव्याना
तें बोलणारा जी तो. कृ. पथिधा. श
ब्दअ. शत्रु. इन्. पु.

परिपाटिः परिपाटनं परिपाटिः कृ
मा करण जें ती. कृ. परधा. गति
अ अनुक्रम. इ. पु.

परिपूर्णता परितः पूर्वं तेष्यप
रिपूर्णः, परिपूर्णस्य भावः परिपूर्ण
ता, आसमंतात् भार्गा पूर्ण क्षा
ला जी तो. परिपूर्ण त्याचा जी भा
वती. त. परिपूर्णपणा. आ. स्त्री

परिपेलवं परितः पेलवपरिपेल
वं, आसमंतात् भार्गा जें मृदु तें.
स. क्षुद्रमोथा. अ. न.

परिपूचः परिपूचते इति परिपूचः,
खरने गमन करितो जी तो. कृ. पू
दुधा. गतिअ. चंचल. विअ पु.
ने. आ. स्त्री.

परिबर्हः परिबर्हते इति परिबर्हः,
प्राधान्यं शक्तो जी तो. कृ. बर्हधा.

प्राधान्यअ. राजास योग्यजे वस्तु
तो. २ परिछद. ३ परिवार. अ. पु.
परिभवः परिभूयतेइतिपरिभव
अनादर जो तो. कृ. भूधा सत्ताअ.
अनादर. अ. पु.

परिभाषणं परितः भाष्यतेइति
परिभाषणं, आसमंतात् भाषण
जे तै. कृ. भाषधा व्यक्तवाणिअ.
निदायुक्त जो उपाकंभतो अ. न.
परिभूतं परिभूयतेस्यपरिभूतं
पराभवे करिजेलें जे तै. कृ. भूधा.
सत्ताअ. अवमानित. वि. अ. पु.
न. आ स्त्री

परिमलः परिमलनंपरिमलः,
कुंकुमादि सौंद जो तो. कृ. मलधा
रणाअ. सघर्षणापासून उत्पन्नजो
मनोहर गद्यतो. कृ. गंधविशेष अ. पु.

परिरंभः परिरंभणपरिरंभः, आ
लिंगन जे तो. कृ. रसाधा. गामस्यज
आलिंगन. अ. पु.

परिवर्जनं परिवर्ज्यतेइतिपरि
वर्जन. हिंसन जे तै. कृ. वृजिधा
वर्जनअ सर्वथावर्जन २ वध.
अ. न.

परिवर्तः परिवर्तनपरिवर्तः, परि

वर्तनजे तो कृ. वृत्तधा वर्तनअ
मोवदला. अ. पु.

परिवादः परितः वादः परिवादः,
आसमंतात् भागावेगधीं जो वाद
तो कृ. वदधा. व्यक्तवाणिअ. नि
दा. अ. पु.

परिष्कन्नः विग्रहादिसर्वपरिष्कं
दश. प्र.

परिष्कंदः विग्रहादिसर्वपरिष्कं
दश प्र.

परिष्कारः परिष्क्रियतेनेनपरिष्का
रः, प्रथित होइजेतेजेणे करून तो. कृ.
डुकृ. भूधा. करणअ. अलंकार. अ.
पुलिंगीं.

परिष्कृतः परिष्क्रियतइतिपरि
ष्कृतः, अलंकार युक्त जो तो. कृ.
डुकृ. भूधा. करणअ. अलंकारयु
क्त वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परिष्पंगः परिष्पजं परिष्पंगः, आ
लिंगन जे तो कृ. षंजधा. परिष्पंग
अ. आलिंगन. अ. पु.

परिसरः परितः सरंतिअत्रइति
परिसरः, आसमंतात् गमन करि
तान ज्यावेगधीं तो. कृ. भूधा. ग
निअ. नदीपर्वत इत्यादिकावेजसं

कवी सूची . अ . पु .

परिसर्पः परिसर्पणं परिसर्पः,
आसमंतात् वेष्टनजं तो . कृ . सृ
धा . गति . अ . जनाचं वेष्टन . अ . पु .

परिसर्गो परिसरणं परिसर्गो, स
र्वतो गमनजं तो . कृ . धा . पूर्वीच्या
श . प्र . सभोवार किंवा चहुंकडे स
रणें . आ . स्त्री .

परिसारः विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या
श . प्रमाणें .

परिस्कंदः परिस्कंदतीतिपरि
स्कंदः, परितः गमन करितो जो
तो . कृ . स्कंदिर्धा . गत्याद्यर्थ . दु
सन्धानें वाढविलेला . वि . अ . पु .
न . आ . स्त्री .

परिस्कंनः विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या
श . प्रमाणें .

परिस्तोमः परितस्तूयतेपरि
स्तोमः, स्तुत करिजेतो जो तो .
कृ . धृत्रधा . स्तुति . अ . हनीच्या
पाठी वरचें आक्षरण . अ . पु .

परिस्पंदः परिस्पंदनं परिस्पंदः,
परिस्पंदन जे तो . कृ . स्पदिधा .
किंचिच्चलन . अ . रचना . २ क्रिया
विशेष . अ . पु .

परिस्तुत् परितः स्तवतीतिपरि
स्तुत्, आसमंतात् प्रसृत होवेली
ती . कृ . स्तुधा . स्तवण . अ . मद्य .
त् . स्त्री .

परिस्तुता विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या
श . प्रमाणें . आ . स्त्री .

परीक्षकः परीक्षतेइतिपरीक्षकः
परीक्षा करितो जो तो . कृ . ई
क्षधा . दर्शन . अ . परीक्षा करणावा .
अ . पु .

परीभावः परिभूयतेइतिपरिभा
वः, तिरस्कार जो तो . कृ . भूपा .
सत्ता . अ . अनादर . अ . पु .

परीरंभः विग्रहादिपरिरंभशब्दा
प्रमाणें . आर्त्तमन . अ . पु .

परीवर्तः विग्रहादिसर्वपरिवर्त श
ब्दाप्रमाणें .

परीचापः परिवचनं पर्युष्यतेनेना
त्रवापरीचापः, पर्युषि किंवा परिवच
न करिजेतें जेणें करून किंवा जावे
दायीं तो . कृ . दुवधा . बीजसंतान
अ . निंदा . अ . पु .

परिवारः परीचारः परिवर्षते
नेनपरिवारः, परितः आच्छादन
करिजेतो जेणें करून तो . कृ . वृत्र

धा आवरणअ-वाकर लोक. २
तरवारींचे मेष. ३ शवटीचें साहि
त्य. अ. पु.

परिवाहः परिवाहः परितः अ
लं वहेतीति परिवाहः, आसमंता
द्वारां जलातं वाहणात् जौ ती. कृ
यहधा प्रापणअ-तब्ब्यात् न वगैरे
बाहेर पाणी जाण्याची सूस. अ. पु.

परिषष्टिः विग्रहादिपर्येषणशब्दा
प्रमाणे आह्वाचेटाची भक्तिपुरः
सर आह्वाणाची शुभ्रूषाजीती इ. स्त्री
परिसर्वा परिसरणपरिसर्वा, स
र्वतः गमनजैती. कृ. सृधा. गति
अ सप्तोवार आ. स्त्री

परिसारः विग्रहादिपरिसर्वाश
ब्दाप्रमाणे अ. पु.

परिहासः परिहसनं परिहासः,
आसमंतात जै हास्य तो कृ. ह
सेधा. हसनअ. श्रीडा. अ. पु.

परुः पिपतीति परुः, वृद्धीते पू
रण करितो जौतो. कृ. पृधा पूर
णअ. उसाच वगैरे पर. उ. पु.

परुत् पूर्ववर्षपरुत्, पूर्ववर्षा
चेटाची जैते. त गतवर्षी त्या
अर्थी अच्य

परुषं पिपतीति परुषं, अलजुही
ते ह्य वैभनस्य करिते जैते. कृ. पृधा.
पूरणअ. निष्ठुर भाषण वगैरे. वि.
अ. पु. न आ. स्त्री.

परेतः परमितः परेतः, परलोका
प्रत प्राप्त झाला जौतो. स. मेले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

परेद्यवि परस्मिन् अहनि परेद्य
वि, परदिचसाचेटारी जैते. त
दुसरे दिवसीं त्या अर्थी अच्य.

परेतराट परेतै पुमृते खराज तट
ति परेतराट, प्रेतांचे रायीं शोभतो
जौतो. कृ. राज्या दीप्तिअ. यम.
अ. पु.

परेष्टुका पपिच्छति परेष्टुः, सै
व परेष्टुका, अन्यातें इच्छा करणा
री जी ती. परेष्टु तीच परेष्टुका.
बहुत वेळ प्रसवलेली. आ. स्त्री.

परैधतः परैरेधितः परैधितः,
परांची जी संवर्धित ती. स. दुस
यानें राटविलेला. अ. पु.

परोष्णी परंशत्रुः उष्णां अस्याः प
रोष्णी, शत्रु सार रवें आहे उष्ण
जीस ती. स. वापुळ पक्षि. ई. स्त्री.

पर्कटी पृच्यतेसापर्कटी, पारच्या
दिकांहीं करून संकट होइजेतो
जो तो. कृ. पृचीधा. संपर्क अ. पिं
परीचें झाड. इन्. पु.

पर्जनी पिपतीतिपर् जनयती
तिजनी पर्जनासोजनीचपर्जनी
पिपति ह्य. सेवन द्वारा रक्षण कर
णारी अशी जी जनी ह्य. स्वास्थ
जनक ती. स. दारुहृद. ई. स्त्री

पर्जन्यः पिपतिवर्षतिवापर्जन्यः
पालन पूरणक्रियासेचनकर्तो जो तो.
कृ. पृधा. पालनपूरण अ. २ पृधा. से
वन अ. इद्र. २ गर्जनाकरणात्त मेघ. अ. पु.

पर्णी पर्णयति तसर्णं, हरितवर्ण
होते जें तें. कृ. पर्णधा. हरितभा
वत्त. पान. अ. न. २ पक्ष्माचें
झाड. अ. पु.

पर्णशाला पर्णनिर्मिताशाला
पर्णशाला, पर्णीनीं निर्मितजी
शाला ह्य. गृहीती. स. ऋषीचें
घर. आ. स्त्री.

पर्णासः पर्णास्वतीतिपर्णासेः,
पर्णातें टाकितो जो तो. कृ. अस्त
धा. क्षेपण अ. बावरीचें झाड.
अ. पु.

पर्यंकः परितोः स्वतइतिपर्यंक
आसमंतात् भागीं निहित करि
जेतो जो तो. कृ. अक्रिधा. लक्षण
अ. पलंग २ परिकर. अ. पु.

पर्यटनं परितः अटनं पर्यटनं,
आसमंतात् भागीं जें गमन ते.
स. क्रमण. अ. न.

पर्यंतभूः पर्यंतभूः पर्यंतभूः,
आसमंतात् भागीं जी भूमि ती
स. नदीपर्वत इत्यादिकांचे जव
ळनी भूमि. अ. स्त्री.

पर्याप्तः पर्याप्ततेस्मइतिपर्याप्तः,
पर्याप्त होइजेला जो तो. कृ. आपू
धा. लवन अ. चद्येच्छ ह्य. परिपू
र्ण. कि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पर्याप्तिः पर्यापनं पर्याप्तिः, संव
क्षण जें ती. कृ. आपूधा. व्याप्ति
अ. मारण्यास जो उद्युक्त त्याचें
निवारण करणे. २ परिपूर्णात्.
३ सामर्थ्य. इ. स्त्री.

पर्ययः विग्रहादि पर्यायशब्द
प्रमाणें अतिक्रमण. अ. पु.

पर्यायः पर्ययणं पर्यायः, क्रमानें
करण जें तो. कृ. इण्धां गति
अ. अनुक्रम. २ प्रस्ताव. स. प्रसं

ग. २ एकाच्चांने दोन शब्द ते पर
स्पर्शान्चे पर्याय. अ. पु.

पर्यवस्था पर्यवमानेपर्यवस्था,

आसमंतादवस्थानजे ती. कृष्ण

धा. गतिनिवृत्तिज. विशेष. आ.

स्त्रीलि

पर्युद्वेचनं पर्युद्वेच्यतेपर्युद्वेचनं,

उत्तमणीपासून प्राप्त होतें जें

तें. कृ. अंजुधा. गतिअ. कर्ज -

अ. न

पर्येषणा पर्येषणंपर्येषणा, प

मादिकाचे जे शोधन नी कृ.

दृष्यधा गतिअ. आह्वामध्ये म

क्तिपुरःसर जी ब्राह्मणाची शु

श्रूयाती आ. स्त्री.

पर्वतः पर्वतीतिपर्वतः, ओपध्या

दिक्राते पूरण करितो ओती. कृ.

पर्वधा. पूरणअ. डोंगर. अ. पु.

पर्व पर्वतिपर्यतेत्रवापर्वं, पूरण

होतें किवा करिजेतें आचेगर्भितें

कृ. पर्वधा पूरणअ. वेदूचे पे. २

तिथिविशेष

पर्वसंधिः पृष्ठातिअभिलषितः

मितिपर्व, पर्वणा. संधिः पर्वसंधिः

अभिलषितदेते जें तें पर्वखाचा

जोसंधितो अमावास्या आणि पूर्णिमा

द्विंशं अमावास्या त्यांचे अंतर.

अ. पु.

पर्शुका स्पृशतीतिपर्शुका, स्पर्श

करणाशीजीती कृ. स्पृशधा. संस्प

शंअ पाठीचा अस्थिविशेष, ज्या

स धर्गडी असें ह्मणतात ती. आ.

स्त्री.

पलं पलतीतिपलं, गमन करितें

जें तें कृ. पलधा गतिअ. शास्त्री

य. चार तोंडे. २ मांस अ. न.

पलगंडः पलेनगंडतीतिपलग

डः. मांस तुल्य मृदादिकें करून

वदनेक देशाप्रमाणें रचना करितो जो

तो कृ. गडिधा वदनेक देशअ. शिल्पि

विशेष गवडी अ. पु.

पलंकषा पलंकषतीतिपलंकषा,

गमन करणारातें कषति ह्म. दुःख

- देती जीती. कृ. कषधा हिंसाअ

संज्ञा. आ. स्त्री.

पललं पल्यतेनेनपललं, जान्वा

योगानें गमन होतें ते. कृ. पल

धा. गतिअ. मांस अ. न.

पलांडुः पलतीतिपलांडुः, ऊर्ध्व

गमन करितो जोती. कृ. पलधा.

गतिअ. कांदा. उ. पु.

पलालः पलतीतिपलाल, तरलम्

नकरणारा जो तो. कृ. पलधा. गति

अ. फलरहितधान्याचें कांड. अ.

पु. न.

पलाशः प्रशस्तानिपलाशान्य

स्यपलाशः, प्रशस्त आहेत पर्ण

जावें तो. त. हिर शरंग. वि. अ.

पु. न. आ. क्री. २ पान. अ. न.

३ पळ्याचें झाड. ४ आंवेंहळ्या. पु.

पलाशी पलाशानिसत्यस्येतिप

लाशी, पर्ण आहेत जास तो. त.

झाड. इन्. पु.

पलिक्री पलितश्च कृत्वा अस्वस्या

पलिक्री, जरेच्या चोगानें केशाचे

बायी आहे शुद्ध लीसती. त.

केंस पिकलेली हाताशी बायकोई

पलितं पलतीतिपलितं, जरेनेके

शादिकाचेठार्थी जें शकल तें. कृ.

पलधा. गत्यादिअ. शर्पिच्यानें

जो केशांस. पादवेगणा येतो तो. अ. न.

पल्यंकः विग्रहादिपर्यंक शच्याप्र

माणें. पलंग अ. पु.

पल्लवः पल्पतिपल्लव्यतेदतिक

वः, पल्लाची लवश्च पल्लवः, पल्प

ति ह्य. गमनाप्रय जो तो पल्लु पल्लु

असा जो लव ह्य. छेदनयोग्यतीक्ष्ण

पालवि. अ. पु.

पल्लवं पलंतिमहिष्यादयोत्रैतिपं

ल्लवं, गमन करिताहेत महिष्यादि

जाचेठार्थी तो. कृ. पलधा. गतिअ.

अल्पसरोवर. अ. न.

पवः पवनंपवः, पूतिकरणाजें तो

कृ. पूच्या. पवनअ. धान्यादिकाचें

सुद्धिकरणा ह्य. पारवडणें इत्यादि

अ. पु.

पवनः पुनातीतिपवनः, पवित्रक

रितो जो तो. कृ. पूच्या. पवनअ. वा.

पु. अ. पु. धान्यादिकाचें आसडणें

वगैरे. अ. पु.

पवमानः पवतेसीपवमानः सद्यो

दित. गमन करितो जो तो. कृ. पू.

च्या. पवनअ. वायु. अ. पु.

पवनाशनः पवनः अशर्नयस्वप

वनाशनः, शयू आहे जवण जाचें

तो. स. सर्प. अ. पु.

पविः पुनातीतिपविः, पवित्रक

तो जो तो. कृ. पूच्या. पवनअ.

इद्राचें वज्र. इ. पु.

पवित्रं पुनातीतिपवित्रं, पवित्र

होणारें जें तें क पूत्रधा. पवनअ.
दर्भ. अ. न. निर्मळ. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री

पवित्रकं निर्मळस्त्वेन जळेषु ना
तीति पवित्रकं, मत्स्यरहितत्वे क
रून जळारें पवित्रकरिते जें ते
क. पूत्रधा. पवनअ. तागाची दो
री सूत इत्यादि अ. न

पशुपतिः परमोपतिः पशुपतिः,
ब्रह्मादि स्थावरान्त जे पशु त्यां
चा जो पति ह. स्वामी तो स. म
हादेव. इ. पु.

पशुरज्जुः पशुबंधनीरज्जुः प
शुरज्जुः, पशु बंधन करणारी
जी रज्जु ती. स पशुबांधण्याचा
रज्जु विशेष उ स्त्री

पश्चात् पश्चिमस्थादिक्षिपश्चात्
पश्चिमदिशेचे वाची जें तें त प
श्चिमदिशा. २ अंत्य ह्या अर्थी अ
य.

पश्चात्तापः पश्चान्तापयतीति पश्चा
त्तापः, पश्चात् दुःख देणारा जो
तो. क तपधा संतापअ मनो
विकृतिविशेष अ. पु

पश्चिमं विग्रहादिपश्चात्पश्चिम

अंत्य ह्या शिवरत्ना. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

षष्ठ्याद् पंचषष्ठ्याचहतीति षष्ठ
याद्, पंच किंवा साहा वर्षे वाह
णारा जो तो क. बहधा. प्रापणअ
ज्या बैलाच्या खांद्यावर दसून व
टणीस येण्यासाठी कांही लांकूड
किंवा जू वाधितात आणि फिर
वितात तो फिरमिरीस घातले
ला बैल ह पु

प्रद्योती विग्रहादिप्रद्योतिशब्दा
प्र. वाळे रगाची असोन गाभण
जी गायती. ई. स्त्री.

पस्थे अपस्थापति इति पस्थे, सं
हत होतें जें ते क स्तेधा संघात
अ घर. अ न

पाकः पिबतिस्तन्यमिति पाकः,
दुग्ध प्राशन करणारा जो तो क
पाधा पानअ बालक २ पन्वन
अ पु

पाकलं पाकलातीति पाकलं, प
चनारें करणारें जें ते क लाधा.
आदानअ. गीर्डेकोष्ठ अ न

पाकशासनः पाकस्थशासनः
पाकशासन, पाक देत्याचा जो

शासन कर्ता तो. स. इंद्र. अ. पु.
पाकशासनिः पाकशासनस्य अ
 पत्यं पाकशासनिः, इंद्राचें जें अ
 पत्य तो. त. इंद्राचा पुत्र. इ. पु.
पाकस्थानं पाकस्थस्थानं पाक
 स्थानं, पाकाचें जें स्थान तें. स.
 सेंपाक घर. अ. न.
पाक्यः पाकेसाधुः पाक्यः, पचन
 विषयीं जो साधु तो. विडलोण.
 अ. न. २ जवरसार. अ. पु.
पारखंडः पारखंडयतीति पारखंडः,
 त्रयीधर्मातें खंडन करितो जो तो
 हू स्वडिधा. भेदन अ. नास्तिक
 अ. पु.
पंचजन्यः पंचजनेदेंत्येभ्यः पां
 चजन्यः, पंचजन देख्याचेवारीं
 जो झाला तो. त. द्विष्यून्वा शंख
 अ. पु.
पंचालिका पंचालदेशेभवा
 पंचालिका. पंचालदेशाचेवारी
 जी उत्पन्न ती. त. बाहुली. आ.
 स्त्री.
पाटञ्जयः पाटलंचरतीति पाटञ्ज
 यः, हरण करीत होत्साता गम
 न करितो जो तो. हू. चरधा. ग

तिअ. चोर. अ. पु.
पाटलः पाटलोवर्णोऽस्यास्तीति पा
 टलः, पाटल आहे वर्ण जास तो.
 कांहीं पांटरा असोन तांचडा. वि
 अ. पु. न. आ. स्त्री. १ पाटलापु
 थ्य २ भान. ४ लोकर पिकण्या
 चा व्रीहि विशेष. अ. न.
पाटला पाटलायाः पुष्पं पाटला,
 पाटलाचें जें पुष्प ती. त. पाटली
 ची वेल. आ. स्त्री.
पाटलिः पाटली पातीति पाः
 वलतीति टलिः, पात्रासी टलिश्च
 पाटलिः, संरक्षण करणारी अ
 शी जी गमन करित्ये ती. स. पा
 डलीची वेल. इ. ई. स्त्री.
पाठः पठनं पाठः, पठन जी तो हू
 पठधा. थक्तवाणि अ. अध्वयन.
 २ प्रहायज्ञ. अ. पु.
पाठा पठ्यते इति पाठा, आरोग्यप्रा
 तं बोलणारी जी ती हू. पठधा.
 थक्तवाणि अ. पाहाडमूठ.
 आ. स्त्री.
पाठी पाठोऽस्यास्तीति पाठी, पृथ
 न आहे जीस ती. हू पठधा. ग्रंथ
 अ. चित्रक. इ. उ.

पाटीनः मह्यतयाशास्त्रेषुपठ्य

तेपाटीनः, मह्यत्वे कसून शास्त्रा

वेदार्थी बोलिजेतो जो तो. क. पठ

पा. व्यक्तवाणिअ. चित्रक. अ. पु.

पाट् पाठयतीतिपाट्, संबोध्यार्था

विषयीं बोलते जें तें. क. पठधा.

साधणअ. संबोधनार्थां अच्य.

पाणिः पाणाद्यंत्यनेनपाणिः, जो

क जाचा योगानें व्यवहार करिता

ततो. क. पणधा. व्यवहारअ. हा

न. इ. पु.

पाणिगृहीती पाणिः गृहीतो

यस्याः पाणिगृहीती, इस्त ग्रहण

केलाआहे जीचा तो. स. विवाह

नस्त्री. इ. स्त्री.

पाणिघः पाणिं हंतीतिपाणिघः,

हस्तताडन करितो जो ती. क. ह

नधा. हिंसादिअ. हातावरगायना

चा ताल धरणास. अ. पु.

पादाः पद्यंते एभिरितिपादाः, य

पन करिजेतान जीहीं करूनवेळ

पदपा. गतिअ. पाष. २. वर्तनशेक. अ. पु.

प्राणिपीडनं प्राणेः पीडनं पाणि

पीडनं, हस्तात्वे जें ग्रहणतें. स.

लम्न. अ. पु.

पाणिवादः पाणिं वादयतीतिपाणि

वादः, हस्तात्ते शब्द करितो जो तो.

क. वदधा. व्यक्तवाणिअ. हातावर

गायनान्वा ताल धरणास. अ. पु.

पांडुः पांडुयते इतिपांडुः, जाणिजे

तो जो तो. क. पडिधा. गतिअ. शु

डुवर्णं ह. पांढरा. वि. उ. पु. स्त्री.

नपुं.

पांडुकंबली पांडुकंबलेन हतोरथ.

पांडुकंबली, पांडुरवर्णं कंबलानें

वेष्टित जो रथ तो. त. पांढऱ्या

कांबळ्यानें वेष्टित रथ वगैरे. इन्.

पुल्लिंगीं.

पांडुरः पांडुत्वं अस्यास्तीतिपांडुरः,

शुक्लत्व आदे जास तो. त. शुक्ल

वर्णं ह. पांढरा. वि. अ. पु. न. आ.

स्त्री.

पातकं पातयतीतिपातकं, पात

न करितें जें तें. क. पत्तधा. गति

अ. पाप. अ. न.

पातालं पतति अत्र इतिपात तद्

आलातीतिपातालं, पतन कर्तें ज्या

चेदार्थी तें पात त्यातें ग्रहण करि

तें जें तें. क. लाधा. आदानअ.

पाताल लोक. २. वदवाग्नि ३. छि

द. अ. न.

पातुकः विग्रहादिपतयात् शब्दा
प्रमाणैः पतनशीलः क. षडण्मास.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पात्रं पिवत्वनेन पात्रं, उदकादि
प्राशन होतें जै षों तें. क. पाधा.
पानअ. षांडें. २ दौन तीगंचे
मधिल भाग. ३ योग्य. उ. दान
पात्रंश्रीत्रियः अ. न. कौ. होम
पात्र, पान, प्रधान, नान्छपात्वे श्रु
करण करणास. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पाथः पीयते इति पाथः, प्राशन
कविजेतें जें तें. क. पाधा. पानअ.
उदक. स. न.

पादः पद्यते सौ पादः, गमन क
रणारा जी ती. क. पदधा. गति
अ. चरण. २ किरण. ३ चतु
र्थांश. ४ पर्वताजबळचाजो उ
हान पर्वत ती. अ. पु.

पादकटकः पादस्य कटकः प्राद
कटकः, पायान् जें मूषण तें. स
पादमूषण ह. नीरुद्धा. अ. पु.

पादग्रहणं पादशोर्ग्रहणं पादग्र
हणं, चरणाला जी स्पर्श तें. स.

नामयोत्रोच्चार पूर्वकनमस्कार.

अ. न.

पादपः पादैः पिवतीति पादपः, मू
ळ चरणानीं उदकांतें प्राशन कर्म
तो जी ती. क. पाधा. पानअ. वृक्ष.
अ. पु.

पादबंधनं पादे बंधनंतद्यस्य वा पा
दबंधनं, पादाचे गधीबंधन किंवा ते आ
हे ज्यास तें स. पायांचें बंधन. २
गाय हौस इत्यादि पशु. अ. न.

पादस्फोटः पादौ स्फोटयतीति
पादस्फोटः, पायांचा फोट करणा
रा जी ती. क. स्फुटधा. विकसन
अ. स्वांटा कुटण्याचा रोग. अ. पु.

पादाग्रं पादस्याग्रं पादाग्रं, चरणा
चें जै अग्रतें. स. पायांचें अग्र च
रडा. अ. न.

पादांगदं पादस्य अंगदं पादांग
दं, पायांचें जें मूषण तें. स. ती
रुद्धा पेंजण. अ. न.

पादान्तः विग्रहादिपदातिशब्दा
प्रमाणैः अ. पु.

पादान्तं पदातीनांसमूहः पादान्तं
पदातीना जी मसुदाय तें. स. पाया
नीनापायाचा समूह. २ पादवारी. अ. न. पु.

पादातिकः पादाभ्यामततीति
पादातिः सप्रवपादातिकः, पाद्यो
नीं-बालणारा-जो-तो-पादाति-तो-च
पादातिक-रु-अनधा-सानत्वग
मन-अ-पायीं-जाणारा-२-पदातीं
-चा-समूह-अ-पु.

पादाविकः पादाभ्यामवतीति पा
दाविकः, पाद्योनीं-बालणारा-जो
तो-रु-अवधा-रक्षणादि-अ-अ
र्थादिसर्व-पादातिक-प्र-अ-पु.

पादुका पादुरेवपादुका, पादु
जो-ती-च-त-चर्मी-जोडा-आ-स्त्री

पादुः पद्यतेः नघापादुः, गमन
करिजेतें-जीर्णं-करून-ती-रु-पद
धा-गति-अ-चर्मी-जोडा-रु-स्त्री-

पादुहृत पद्यतेनपापादुःपादुंकरे
तीतिपादुहृत, गमन-कारी-उपानह-रु
रितो-जो-तो-रु-हुहु-अर्था-करण
अ-चांभार-त्-पु.

पाद्यं पादार्यसुदकंपाद्यं, पादार्यं
जें-जल-तें-त-पाय-धुण्याचें-पाणि
अ-न.

पानं पीयतेतत्पीपतेस्त्रियानं, पानकिंवाते
करिजेतें-जाचेदार्था-ते-रु-पाधा-पान
अ-प्राशन-२-टाकूळें-दुकान-अ

नपुंसक.

पानपात्रं पानस्यपात्रंपानपात्रं,
प्राशन-करण्याचें-जें-पात्र-तें-रु-
प्राशन-करण्याचें-पात्र-अ-न.

पानगोष्ठिका पानस्यगोष्ठिकापा
नगोष्ठिका, पानाचें-जें-स्थान-ती-स-
मद्य-प्रार्थनार्थ-जमलेली-मंडळी-अ-न

पानीयं पातचंपानीयं, प्राशन
करावयास-योग्य-जें-तें-रु-शधा-
पान-अ-पाणि-अ-न.

पानीयशालिका पानीयस्य
शालापानीयशाला सैवपानीयशा
लिका, पाण्याची-जो-शाला-ती-च
पानीयशालिका, त-लोकांस-
पाणी-व्यावचास-देण्याची-शा
ला-ह-पाणपोई-आ-स्त्री.

पाथः पंथानंनित्यगच्छतीतिपां
थः, मार्गप्रत-नित्य-गमन-करण
रा-जो-तो-त-मार्गस्थ-अ-पु.

पापं पापमस्यास्तीतिपापं, पाप
आहे-जास-तो-त-पातक-अ-न-
२-पर-द्रीह-शील-कूर-वि-अ-
पु-न-आ-स्त्री.

पापचेली पापेचलतीतिपापचे
ली, पाप-अ-नित-रोगेना-कार्यं-ग

मन करित्ये जीती. कृ. चलाधा.
कंपन अ. पाहाड मूळ. ई. स्त्री.

पाप्या पतंतिनरकेयेनेति पाप्या,
पडताहेत नरकाचे राषीं जेणें करू
न तें. कृ. पत्तुधा. गति अ. पाप.
न. पु.

पामा पायतीति पाप्या, अंगशु
क करित्ये जीती. कृ. पैधा. शो
षण अ. रोगविशेष. २. रवरूळ. अ. पु.

पामनः पामास्यस्य पामनः, पा
मा ह्य. रवरूळ आहे जास तो.
त. जास शोली रवरूळ जाहलि
आहे तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पामा विग्रहादिपामनूशब्दाप्रमा
णें. रोगविशेष. २. शीलिरवरूळ.
आ. स्त्री.

पामरः पाधर्माभिच्यते येन पा
मरः, धर्मनाश होतो जेणे करू
न ती. कृ. मूडधा. प्राणत्याग अ.
नीच ह्य. अधम. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पायसः पयसो विकारः पायसः,
दुग्धाचा जो विकार तो. त. क्षीर.
२. धूप. अ. स. २. पु.

पायुः पातिसलति विद्यानेन पायुः.

विद्याबाहेर निघत्ये जेणें करून तें.
कृ. पाधा. रक्षण अ. गुदस्थान. उ. पु.

पाय्यं मीचतेनेन पाय्यं, मान करि
जेतें जेणें करून तें. कृ. माडुधा.
मान अ. प्रमाण. अ. न.

पारं पार्यते उन्नारणकर्म अत्र समा
प्यते पारं, उतरताहेत लोक जाचे रा
षी तें. कृ. पारधा. कर्मसमाप्ति अ.
पलिकडील तीर. अ. न.

पारतः पारंतनीतीति पारतः, संसा
र पार करितो जो तो. कृ. तनुधा.
विस्तार अ. धातुविशेष ह्य. पारा.
अ. पु.

पारदः पारंददातीति पारदः, किं
गादिकाच्या पूजने करून संसार पार
करणारा जो तो. कृ. दाडुधा. दाव अ.
पारा. अ. पु.

पारशवः परशुरेव परस्त्रियाजप्लं
वापारशवः, परशु किंवा परस्त्री
चा जो पुत्र तो. त. शस्त्र विशेष.
२. शूद्रांचे राषीं ब्राह्मणापासून उ
त्पन्न जो पुत्र तो. अ. पु.

पारश्वधिकः परश्वधः प्रहरण
सस्य पारश्वधिकः, पशु आहे प्रहर
ण जाचें तो. त. परशुनामक शस्त्र

धारण करणारा. अ. पु.

पारसीकः पारसीकेषुभवः पारसीकः. पारसीक देशांत होणारा जो तो. त. वनायु देशांत जालेला घेडा. अ. पु.

पारस्वोणेयः परस्त्रियाः अपसं पारस्वोणेयः, परस्त्रीचा जो पुत्र तो. त. परस्त्रीचा पुत्र. अ. पु.

पारावतः पारादपिप्रेम्णाभापततीतिपारावतः, नद्यादिकांच्या परतीराहून प्रेमानें शीघ्र येतो जो तो. क. पत्न्याः गति. अ. पारवा. २ स्वभुतर. अ. पु.

पारावारः पारमाहणोतीतिपारावारः, पारमपारमस्यदुस्तरत्वादि तिवा, तीराते व्याप्त करिती जो तो. क. वृत्रधा. वरण. अ. समुद्र. अ. पु.

पारायण पारस्थापनपारायणं, समाप्तिचे जें अयन हा. स्थान तें. स. साकल्यचचन. अ. न.

पारावतः परंजीवयतीतिपारावान् दत्ताकथस्तथायंपारावतः, दुसऱ्या जीवातें रक्षितो तो पारावा. न. शत्रु जो अयं हा. गुरूतो. त. पारवा. २ स्वभुतर. अ. पु.

पारावतांध्रिः पारावतांध्री पारावतद्वयभंध्रिरस्यापारावतांध्रिः, पारव्या सारिस्वा आहे अंध्रिः. वरण जीवता. स. मालक्रांगोणी. इ. २ ई. स्त्री.

पारावारः पारंआवृणोतीतिपारावारः, पार हा. परतीर जें त्यायत आवरण करितो जो तो. क. वृत्रधा. वरण. अ. समुद्र. अ. पु. २ दौनतीरें. अ. पु. न.

पाराशरी पाराशरस्यगोत्रापत्यंपाराशर्यस्तेनप्रोक्तं सूत्रमथीतेपाराशरी, पाराशरगोत्रांत उल्लेख जो पाराशर्य त्यानें उक्त जें ब्रह्मसूत्रत्या तें वाच्यचन करणारा जो तो. त. संन्यासी. इ. पु.

पारिकांक्षी पारमत्रास्तीतिपारी, ब्रह्मज्ञानं नत्कांक्षतीतिपारिकांक्षी, ब्रह्मज्ञानाची इच्छा करणारा जो तो. क. काशिया. कांक्षा. अ. तपस्वी. इ. न. पु.

पारिजातकः पारिणोर्ध्वजातः पारिजातः स एव पारिजातकः, पारिहा. समुद्र त्या पासून झाला जो तो पारिजात तोच पारिजातक. त.

कल्पवृक्ष विशेष. २ कडुनिंबाचे -
शाठ. अ. पु.

पारितथ्या पारितथ्यभूतापरित
था सैवपारितथ्या, सत्यभूतजी
ती पारितथा तीचपारितथ्या. त.
स्त्रियांश्चामस्तकांतीलं भांगाचा
सूषण विशेष. भा. स्त्री.

पारियात्रकः पारितोयात्रयादृश्य
तेपारियात्रः सएवपारियात्रकः,
आसमंतात मार्गां जें गयन तेंणेंक
रून अवलोकितेजो जो तो पारि
यात्र तोच पारियात्रक. त. पर्वतवि-
शेष. अ. पु.

पारिप्लवः परिप्लवएषपारिप्लवः,
परिप्लव जोतोच. त. चंचळ. वि. अ.
पु. न. भा. स्त्री.

पारिभद्रः पारिपारंगतंभद्रम
स्यात्सपारिभद्रः, पारंगत आ
हे कल्याण जें तें जापासून तो. स.
कडुनिंबाचे शाठ. अ. पु.

पारिभद्रकः पारिनिघांप्राप्तंभद्र
मस्यात्पारिभद्रकः, पारंगत
आहे कल्याण जें तें जापासून तो.
स. देवदारु. अ. पु.

पारिभाष्यं परिभाषेसाधुः पारिभा

ष्यं, चालादिकांस अनादराविषयीं
जें साधुतें. त. कडू व गोडें कोड.
अ. न.

पारिषदः पारिषद्यः परिष
दिसाधुः पारिषदः, सभेचाराणीं
जो उत्तम तो. त. सभासंद. अ. पु.

पारिहार्यः परिह्रीयतेपरिहार्यः
सएवपारिहार्यः, स्वीकृत करिजे
तो जो तो परिहार्य तोच पारिहार्य
क. लज्जा. हरणअ. प्रकीर्णभर
ण ह्य. पोहची. अ. पु.

पारी पारयतीतिपारी, हत्तीच्या
पाद बंधनातें पूरण करित्ये जी ती
क. पृथा. पूर्तिअ. हत्तीच्या पांयांस
बोधावयाना रज्जू. इ. स्त्री.

पारुष्यं परुषोनिष्ठुरभाष्यंतस्यभा
वः पारुष्यं, निष्ठुरभाषणान्चा जो
प्रकार ह्य. भाषणतें. त. निष्ठुरभा
षण. २ कठोरपणा. अ. न.

पार्थिवः पृथिव्याः इंवरः पार्थि
वः, पृथिवीच्या जो स्वामी तो. त.
सजा. अ. पु.

पार्वती पर्वतस्वयेयंपार्वती, हिमा
लयपर्वताची जी कन्या ती. त. म
हादेवाची बायको. इ. स्त्री.

पार्वतीनन्दनः पार्वत्याः नन्दनः
 पार्वतीनन्दनः, पार्वतीचा जो नंद
 न ह्। उत्र तो सः कार्तिकस्नायी
 अ. पु. :

पार्श्वे पृथ्वतेइतिपार्श्वे, स्पर्शक
 विजेतें जें तें ह्। स्पृशपाः संस्प
 शीन अ पाठः २ पशुका नामाचा
 अस्थिविशेषांचा समूह अ. न.

पार्थी पृथ्वतेअनेनपार्थीः, जा
 चा योगानें हिंसन होतें तो ह्। पृ
 थुथाः सेवनादिप्रपायाची खोद इ.
 उ.

पार्थीयाहः पार्थीपश्चात्पद
 शृङ्गातीतिपार्थीयाहः, पृष्ठभागा
 वें रक्षण करवारा जो तो ह्। ग्रह
 धाः उपादानअ. राजा शत्रूस जिं
 कण्या करिता सुटें गेला असतां
 मागेत्याने राज्य घेऊं इच्छिण्या
 अ. पु.

पालघ्नः पालंघेत्तंतीतिपाल
 घ्नः, सेवितें नाश करितो जोतो
 ह्। इनथा हिंसाअ. वैस्कंडा सा
 रववा जलतृणविशेष अ. पु.

पालंक्ष्यः पालाअंक्षतेअनेनेति
 पालंक्ष्यः, रक्षकअंकितहोतोनेषेठेइ

अक्षिपातक्षणादिअ. पौर्दचीशाक अ. पु.
पालाशः पलाशस्त्रपत्रस्यासंघा
 लाशः, पर्णसंबंधि जो तो त. इमि
 हर्ण कि अ. पु. न. आ. स्त्री.

पालिः पाली पालतीतिपालिः,
 रक्षण करवारी जो तो ह्। पाथाः र
 क्षणअ. सरी तलवार इत्यादि जो
 शस्त्रें त्यांचें शोक. २ माडी. ३ चिन्ह.
 ४ पंगत. इ. २ ई. स्त्री.

पालिंदी पालयतीतिपालिंदी, सं
 रक्षण करित्वे जो तो ह्। पाथाः रक्ष
 णअ. काळातेंडू ई. स्त्री.

पावकः सुनातेइतिपावक, पवित्रक
 रितो जोतो ह्। पृथुथाः पवनअ. विस्तक अ. पु.

पाशः पाश्यतेइतिपाशः, बंधनके
 ला जातो जो तो ह्। पशधाः बंधन
 अ फांस अ. पु.

पाशकः पाशयतीतिपाशकः, बं
 धन करितो जोतो ह्। पाशधाः बं
 धनअ सेवण्याचा फांसा अ. पु.

पाशी पाशोस्थ्यास्तीतिपाशी, पाशा
 युध आहे जासतो त. वरुणनाम
 क देवविशेष इन्. उ.

पाशुपतः पशुपतेरयंपाशुपतः, प
 शुपति संबंधि जो तो त. रुई मंद

रहस्य. अ. पु.

पाशुपाल्यं पशुपालयतिपशुपा
लः, तस्यकर्मपाशुपाल्यं, पशुरक्ष
ण करणासत्ते जे कर्मते. त. पशुत्वे
रक्षण. अ. न.

पांशुः पंशतीतिपांशुः, नाशकर
णारी जी ती. कृ. पशिधा. नाशन
अ. धूलि. २ दोष. उ. पुं.

पांशुला पांशुअस्तिअस्याः पांशु
ला, पापआहे जीस ती. त. व्यभि
चारिणी वायको. आ. स्त्री.

पाश्या पाशानांसमूहः पाश्या, पा
शांचा जी समूह ती. त. पाशांचा
समूह. आ. स्त्री.

पाश्यात्यं पश्याद्रवंपाश्यात्यं, पश्या
त होते जे ते. त. शैवटचा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

पाषाणः पिनधीतिपाषाणः, संचू
र्णन करितो जी तो. कृ. पिच्छुधा. सं
चूर्णनअ. दगड. अ. पु.

पाषाणदारणः पाषाणोदर्यते
नेनपाषाणदारणः, पाषाण विदार
ण करिजेतो जेणे तो. कृ. दृधा. वि
दारणअ. दगड फोडण्याचा घण्टा.
अ. पु.

पांसुः विग्रहादिसर्वपांशुशः प्र.

पांसुला पांसुः पापमस्त्यस्याः पा
सुला, पापआहे जीस ती. त. व्य
भिचारिणी वायको. आ. स्त्री.

पिकुः अपिकायतीतिपिकुः, सं
दर शब्द करणारा जी तो. कृ. केंधा
शब्दअ. कोकिलपक्षी. अ. पु.

पिंगः पिंगेइतिपिंगः, पिंगट व
र्णाते करितो जी तो. कृ. पिजिधा. व
र्णज. पिंगटवर्ण. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

पिंगलः पिंगः अस्तियस्यसः पिं
गलः, पिंगट वर्णआहे जास ती.
त. पिकटवर्ण. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री. २ सूर्याचा गणविशेष. अ. पु.

पिंगला पिंगलः अस्तित्वन्याः सापिं
गला, पिंगट वर्णआहे जीस ती.
त. वामननामा जी दक्षिणादिशी
चाहती त्याची स्त्री. आ. स्त्री.

पिचंडुः पिचिंडुः, अपिच
मत्यन्नं पिचंडुः, अन्नप्रदणकर
णारा जी तो. कृ. चमुधा. अदन
अ. जवर. अ. पु. ३. उ.

पिचंडिलः मशस्तंपिचंडुंउदरं
यस्यपिचंडिलः, मोठे आहेउ

दर जावे तो. त. दौदिल. अ. पु.

पित्तुतूलः पित्तुश्चासौतूलश्चपित्तु
तूलः, क्षौद्र रुग्णारा असाजो वू
ल ह्य. बाहिर निष्णारा तो. स.
कापूस. अ. पु. न.

पित्तुमंदः पित्तुमंदयतीतिपित्तुमं
दः, कुष्ठ रोगाते मंद करितो जो तो.
ह. मरिधा. स्वप्नादिअ. निंबहस्त.
अ. पु.

पित्तुमर्दः पित्तुमर्दयतीतिपित्तु
मर्दः, कुष्ठ रोगाते नाश करितो
जो तो. ह. सुदधा. क्षौद्रअ. निं
बहस्त. अ. पु.

पित्तुलः पित्तुंलातीतिपित्तुलः, शु
भ्रवर्णाते ग्रहण करितो जो तो.
ह. काषा. आदानअ. तिळव्यावे
शाहांतील एक भेद. २ कापूस. अ. पु.

पित्तुतं पित्तुयतीतिपित्तुतं, रोगा
दिकाते नाश करिते जें तें. ह. पि
चधा. छेदनअ. कथील. अ. न.

पित्तुं पित्तुयतेतिपित्तुं, छेद
न होइ जें तें जें तें. ह. पित्तधा.
कुट्टनअ. मोराचे फिस. अ. न.

पित्तुा पित्तुभिच्छतीतिपित्तुा,
पतनाविषयां इच्छा करितो जो

तो. ह. इषधा. इच्छाअ. सांवरी
चावोक. आ. स्त्री.

पित्तुलं पित्तुास्यस्यपित्तुलं,
मंड आहे जास तें. त. मंडसुक्त
दही वगेरे. अ. न.

पित्तुला पित्तुाशाल्मलिपुष्य
निर्घासोस्यास्तीतिपित्तुला, शा
ल्मलिपुष्यनिर्घास आहे जीस ती.
त. सांवरीचें झाड. १ शिसव्याचें
झाड. आ. स्त्री.

पिंजः पिंजनंपिंजः, हिंसनजें तें.
ह. पिजिधा. हिंसाअ. वध. १ धा
न्याची वगेरे रास. अ. पु.

पिंजरं पिंजंवर्णविशेषरातीतिपिं
जं, वर्णविशेष ग्रहण करितें जें
तें. ह. राधा. आदानअ. हरताक.
२ पिंजरा. अ. न.

पिंजलः पिंजतेतिपिंजलः, वा
कूल होणारा जो तो. ह. पिजिधा.
हिंसाअ. अत्यंत आकुल. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

पिटः पिटतीतिपिटः, गणनाक
रणारा जो तो. ह. पिटधा. शब्दसं
ख्यानअ. पारंग. रोचकी वगेरे. अ. पु.

पिटकः पिटका पिटतीतिपि

वकः, शरीर नाश करिती जो
तो. कृ. पिरधा. शब्दसंघातअ.

फोड. अ. पु. २ वस्त्रे अलंकारइ
त्यादि ठेवण्याची पेट्री. आ. स्त्री.

पिरुः पेटतीतिपिरं पिरंरातीति

पिरः, अन्नादि ग्रहण करणारा
जो तो कृ. राधा. आदानअ. त

पैली वगैरे. अ. पु. २ मोथा. ३ सं
यन दंड. अ. न.

पिंडुः पिंडतेइतिपिंडः, संघी

भूत होणारा जो तो कृ. पिं
डिधा. संघातअ. मृत्तिकेचा वी

रे गोळा. २ वेळूचें मांडेंस. कणि
ग पांदि इत्यादि. ३ रत्न्याचोळ.

अ. पु. ४ लोचकंड. अ. न.

पिंडकः पीड्यतेइतिपिंडकः,

नाश करिजेतो जोतो. कृ. पिडि
धा. संघातअ. लोचान ऊद. अ. पु.

पिंडिका पीड्यते अरायस्योपिं
डिका, अरा संलग्न

होतात जीचागर्भीती कृ. पिडि
धा. संघातअ. रथादिक्याचेचा

काचा मध्यभाग. आ. स्त्री.

जो तो. कृ. तजुधा. विस्तारअ. गे
ळ्याचें झाड. अ. पु.

पिण्याकः पण्यतेइतिपिण्याकः,

अवहन करिजेतो जो तो. कृ. पण
धा. व्यवहारअ. तिळांचीपेड. २ऊ

दलोचान. ३ हिंग. अ. पु. न.

पितरौ समासादिमातापितरश

प्र. आई आणि बाप.

पितामहः पितुः पितापितामहः,

पित्याचा जो पिता तो. बापाचा
बाप. २ ब्रह्मदेव. अ. पु.

पितामही पितामहस्यस्त्रीपिता

मही, पितामहाची जी स्त्री ती. स्त्री
प्र. बापाची आई. ई. स्त्री.

पिता पातीतिपिता, रक्षण करणा

राजो तो. कृ. पाथा. रक्षणअ. वा
प. ऋ. पु.

पितृदानं पितृभ्योदानंपितृदानं,

पितरांकारणं जें दान तें. स. पित
रांचे उद्देशाने जें दान तें. अ. न

पितृपतिः पितृणांपतिः पितृप

तिः, पितरांचा जो पति तो. स. य
म. इ. पु.

पितृप्रसूः पितृणांप्रसूमांपि

तृप्रसूः, पितरांची जी प्रसू. स. ज

ननी ती. स. संस्थाकाळ. रु. क्री.

२ आच्छादन. अ. न.

पितृयज्ञः पितृणां यज्ञः पितृ यज्ञः, पितरांचें जें पूजन ती. स. पितरांस अन्नपाणी देऊन तृप्त करणें. अ. पु.

पिनद्धः विग्रहादि अपिनद्ध शः प्र. आंगांत आंगररणा वोंरे घात लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पितृवनं पितृणावनं पितृवनं, पितरांची जी भूमि ती. स. प्रेतभूमी. अ. न.

पिनाकः पातिरक्षतीति पिनाकः, संरक्षण करतो जोतो. कृ. पाधा. रक्षण अ. महादेवाचें धनुष्य. २ त्रिमूल. अ. पु. न.

पितृव्यः पितृर्जातापितृव्यः, बापाचा जो भाऊ ती. स. कुलता. अ. पु.

पिनाकी पिनाको धनुरस्यास्तीति पिनाकी, पिनाक नामक आहे धनुष्य जाचें तो. त. महादेव. इन्. पु.

पितृसन्निभः पितृवसन्निभातीति पितृसन्निभः, पित्यासारखा शोभतो जोतो कृ. पाधा. दीप्ति अ. बापासारखा. अ. पु.

पिपासा पातुमिच्छापिपासा, पान करावया कारणें जी इच्छा ती. कृ. पाधा. पान अ. तृषा. आ. स्त्री.

पित्तं अपिदयतेस्य पित्तं. देहाचें रक्षण करिते जें तें. कृ. देहूचा. रक्षण अ. पित्त. अ. न.

पिपीलिका अपिपील्यते इति पिपीलिका, रुद्ध होइ जेसे जीती. कृ. पीलधा. प्रतिघ्न अ. मुग्धि. आ. स्त्री.

पित्सन् पतितुमिच्छुः पित्सन्, गमन करावया कारणें इच्छा करणारा जोतो. कृ. मत्सूधा. गति अ. पक्षि. त. पु.

पिष्यलः पिष्यलं जलं मूले सिकृत्वा दस्तीति पिष्यलः, उदक आहे मूलाचे गरीं जाचा तो. त. पिष्यलाचें झाड. अ. पु.

पिधानं अपिधीयते इति पिधानं, आच्छादि जें जें तें. कृ. दुधाच्चाधारयादि अ. आच्छादित करणें.

पिष्यलिः पिष्यली पिपतीति पिष्यलिः, संरक्षण करिते जीती. कृ. पृधा. पालनादि अ. पिपती. इ. २

इं. स्त्री.

पितृपिता पितुः पितापितृपिता,
बापाचा जो बाप ती. स. बापाचा
बाप. क. उ.

पिप्पलीमूलं पिप्पल्याः मूलं पि
प्पलीमूलं पिपलीचें जें मूळ तें. स.
पिपळमूळ. अ. न.

पिप्लुः अपिप्लवते इति पिप्लुः, गम
न करणारा जो तो. क. पुड्डा.
गति अ. शरीरावर कचिदका
ळें चिन्ह असतें तें. उ. उ.

पिपालः पीयते इति पिपालः, र
क्षण करिजे तो जो तो. क. पाधा
रक्षण अ. चारुचें साठ. अ. पु.

पिप्लुः विग्रहादिकृन्नाक्षश. फ.
चिपटे जो न्धाचा. अ. पु.

पिप्रांगः पेशतीति पिप्रांगः, पदा
धवयवातें संजित करितो जो तो.
क. पिशधा. अवयव अ. पिंगटव
र्ण. अ. पु.

पिशाचः पिशितमश्नातीति पि
शाचः, मांसातें भाक्षितो जो तो.
क. अशधा. भक्षण अ. मांस भा
क्षक भूत विशेष. अ. पु.

पिशितं पिशतीति पिशितं, अव

यव वृद्धी करणार जें तें. क. पि
शधा. अवयव अ. मांस. अ. न.

पिशुनः पिशतीति पिशुनः, प्रे
द करितो जो तो. क. पिशिधा.
अवयव अ. परस्पर विघड कर
णारा. २ कानांत दुसऱ्याची नि
दा सांगणारा. ३ दुर्जन. अ. उ.

पिशुना पिशतीति पिशुना, अव
यव वृद्धीतें करितो जी ती. क.
पिशधा. अवयव अ. लताविशे
ष. पिंडिका. आ. स्त्री.

पिष्टकः पिष्टस्य विकारः पिष्टकः,
पिष्टाचा जो विकार तो. त. वडा
धारगाइत्यादि. अ. पु.

पिष्टपचनं पच्यते च पचनं, पिष्ट
स्य पचनं पिष्टपचनं, पिष्ट पाक
करणारें जें तें सतवा रुदई इत्यादि
अ. न.

पिष्टातः पिष्टमत्तीति पिष्टातः,
पिष्टाप्रत निरंतर गामी जो तो. क.
अतधा. सातत्व गमन अ. बुक.
अ. पु.

पीठं पिठस्य च पीठं, क्लेशपाचतो
जाचेबायीं तें. क. पाठधा. हिंसा
दि अ. आसन. अ. पु. न.

पीडनं पीडयते इति पीडनं, वि-
लौडन जें तें. कृ. पीडधा. अवगा
ह.अ. धान्यादिकांनीं संपन्न जो
देश त्यास पर राज चक्रापासून
जा पीडा तें. २ पीडा अ. न.

पीडा पीडयतीति पीडा, दुःखदि
संयुक्त करित्ये जीती. कृ. पीडधा. अ.
वगाह.अ. दु. स्व. २ मनास जें दुःख
तें. आ. स्त्री.

पीतः पिवति वर्णांतरमिति पीतः,
वर्णांतरातें प्राधान करितो जो ती.
कृ. पाधा. पानअ. पिवळा. वि. अ.
उ. न. आ. स्त्री.

पीतदारु पीतदारुर्घस्यतत्पीत
दारु, पिवळें आहे काष्ठ जाचेतो
स. दारुहळद. उ. पुनदेवदारुचें
झाड. उ. न.

पीतदुः पीयते चक्षुषायमिति पी-
तः संचासी दुश्चपीतदुः, नेत्रेंक
रून सादरा बलोकन करिजेतो कसा
जो हसतो. स. देवदारुचें झाड.
उ. पु.

पीतनं पीतं करोतीति पीतनः,
पिवळारंग करणारा जो ती. कृ.
कृत्रप. करणअ. आंचाड्या

चें झाड. अ. पु. २ कुंकुम. ३ ह
रताळ. अ. न.

पीतसारकः पीतः सारो य-
स्य पीतसारकः, पिवळा आहे सा
र ह. गभा जाचेतो. स आसणा
चें झाड. अ. पु.

पीता पीयते इति पीतां, पान करि
जेत्ये जीती कृ. पाधा. पानअ.
हळद. आ. स्त्री.

पीतांबरः पीतमंबरपस्य सपी
तांबरः, पीतवर्ण आहे वस्त्र जा
चें तो. स. विष्णु. अ. पु.

पीतिः पिवतीति पीतिः, पान कर
णारी जीती कृ. पाधा. पानअ. प्रा
धान. इ. स्त्री. २ घोडा. इ. पु.

पीनः प्यायते स्म पीनः, हंडी पारि
जेतो जीती. कृ. ओप्याधीधा. वृ
ह्निअ. पुह. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

पीनसः पीनं स्थतीति पीनसः,
पुष्टाचा नाश करणारा जो ती. कृ.
पीधा. अंतकर्मअ. रोषाविशेष ह्य.
पउसें अ. पु.

पीनोद्गी पीनमूधोऽस्याः पीनोद्गी,
पुष्ट आहे ऊध ह्य. ओढि जीती ती.
स. मोठे कासेची गाय. इ. स्त्री.

पीयूषं पीयतइतिपीयूषं, देवांना
प्राशन करिजेतें जें तें. क. पाथा.
पानअ. अमृत. अ. न. २ नवीन
विचालेल्या गाईंचे सात दिवस प
र्यंतदूध अ. पु.

पीलुः पीलतीतिपीलुः, रोधकरि
तो जो तो. क. पीलधा. प्रतिघंमअ
अक्रोडवृक्ष. २ हत्ता. ३ बाण. ४ पु
ष. ७ पु.

पीलुपर्णी पीलोर्विचपर्णान्यस्याइ
तिपीलुपर्णी, अक्रोडासारिखीआ
हेत पानेंजीचीं ती. स. सुरवेल ई
र्या

पीवः प्याप्यतेइतिपीवः, वृक्षीपा
विजेतो जो तो क. औप्यापीधा
वृद्धिअ. पुष्ट. वि अ. पु. न आ.
र्या

पीवरं विग्रहारिसर्वपूर्वीच्चाश
ब्दाप्रमाणें.

पीवरस्तनी पीवरास्तना. यस्या
सापीवरस्तनी, पुष्टभाहेतस्तन
जीचे ती. स. मोठे स्तनाची. ई. र्छी

पुक्कसः पुक्कस्मितंपरुषंकृस
तीतिपुक्कसः, निरु परुषाप्रत प्रा
प्तजो तो क. कसधा गति. चांडा

क. अ. पु.

पुंरवः पुमांसंरवनतीतिपुंरवः, पु
रुपातें विदारण करिती जो तो. क.
स्वनुधा अरदानअ. बाणाचा अर
यवविशेष. अ. पु.

पुच्छं पुच्छतीतिपुच्छं, मूमीवर
लोकणारे जें तें. क. पुच्छधा. प्रमा
दअ. शेंपरी. अ. पु. न.

पुंजः पिंजयतीतिपुंजः, संधीभूत
होणारा जो तो. क. पिंजधा हिंसादि
अ धान्यादिकाची रास. अ. पु.

पुटं पुटतीतिपुटं, संबद्ध होतें जें तें
क. पुटधा. संश्लेषणअ. पात्र अ न.

पुटभेदाः जलशिरोरूपंपुटभिता
निर्यांतितेपुटभेदाः, जलाचें जें शि
रह अग्रभाग तेंच पर्ण ह्यातें भेद
करून निघतात ते. क. भिदिरधा
विदारणअ चक्राकारजें जल सा
लीजाने तें पीवरा. अ. पु.

पुटभेदनं पुटानिपात्राणिभिरपते
अत्रइतिपुटभेदनं, पत्रें विदीर्णही
तात ज्याचेदावीं ते. क. भिदिरधा
विदारणअ शहर. अकारात. न
पुंसक.

पुंडरीकः पुंडरिकमस्त्रियस्य

पुंडरीकः, पुंडरीककयससर
शआहे वर्णजान्ता तो. त. आद्ये

प दिशेनाहति. अ. पु. श. अ. क.
य. पु. न. ३ वाद्य. ४ अग्नि. अ. पु.

पुंडरीकाक्षः पुंडरीकइवअक्षिणी
पस्यसपुंडरीकाक्षः, कयलासाधि
रतीं आहेत अक्षिहा. नेत्रेजानी
तो. स. विष्णु. अ. पु.

पुंडर्ये पुंडयतीतिपुंडं, तत्रअर्घ्य
यस्यतत्पुंडर्ये, नाशक आहे प्र
धान हा. बीजज्याचेतो स. ज्याची
पाने सालवषणा साररशी असता
त असंजेस्यलकमलते. अ. न.

पुंडुः पुंड्यतेइतिपुंडुः, इतरसीं
दुर्षामत खंडन करिजेतो जो तो.
क. पु. विधा. खंडनअ. पोज्याचे
वर्गेदे कपाळावर चित्रनाम अस
ती तो १ उसांतील एक भेद. अ. पु.

पुंडुकः पृष्ठतीतिपुंडुकः, कृत्स्न
करणाराजीतो. क. पृष्ठधा कृत्स्न
अ. कुल घाड विशेष हा. मधुमा
लती. अ. पु.

पुण्यः पुणतिशभं करोतीतिपुण्य.
शुभकर्म करितो जो तो क. पुण्या
शुभकर्मअ. परिश्र. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री. २ सुंदर. ३ सरवदेणा
राधर्म. ४ कृत. अ. न.

पुण्यजनः पुण्यश्चासौजन्य
पुण्यजनः, पुण्यसंज्ञक जो जन
तो. स. राक्षस. अ. पु.

पुण्यजनेश्वरः पुण्यजनानां ईश्व
रः पुण्यजनेश्वरः, पुण्यजनां का जो
स्वामी तो. स. कुबेर. अ. पु.

पुण्यभूमिः पुण्यान्नासौभूमिश्च
पुण्यभूमिः, पुण्यकारक अशी जी भू
मी ती. स. विंध्याद्री व हिमालय व्हा
ची मध्यभूमि. इ. स्त्री

पुण्यवान् पुण्यमस्त्यस्यपुण्यवा
न्, पुण्यआहे जास तो. त. प्राण्य
वान् वि. त. पु. न. ई. स्त्री.

पुद्गलः पुत्तिलतीतिपुद्गलः, कु
त्सितअज्ञानाते नाश करितो जो तो
क. गृधा. निगरणअ. आत्मा. २ दे
ह. अ. पु. सुंदर वि. अ. पु. क. आ
स्त्री.

पुनिका पुत्तुत्सिततायतेइतिपु
निका, कुत्सित संतान करणारी
जी ती. क. ताप्या. संतानादिअ.
तुषा सारिरवा मधुउसन्न करणा
री मशी. आ. स्त्री.

पुत्रः पुत्री पुनरकात्रायतेइति
पुत्रः, उन्नाम नरका पासून रक्ष
ण करणारा जो ती. कृ. त्रैलुधा. पा
लनअ. सुलगा. अ. पु. २ सुलगी.
ई स्त्री.

पुत्री उबच्चदुहितान्पुत्री, पुत्र
आणिकन्या जी ती. स. पुत्र आ
णिकन्या. नि. द्वि. अ. पु.

पुनः सुत्यतेइतिपुनः, अविचार
प्राप्त जें ते. कृ. सुहधा. वैचित्र्य
अ. अग्रचम. २ षोड विशेष त्या
अर्थाअव्य.

पुनः पुनः सुत्यतेइतिपुनः पु
नः, वारं वार अविचार प्राप्त जें
ते. कृ. सुहधा वैचित्र्यअ वारं वा
रत्याअर्थाअव्य.

पुनर्नवः पुनः नोतीतिपुनर्नवः,
वारं वार स्तुति पावती जी ती.
कृ. सुधा. स्तुतिअ. नख. अ. पु.

पुनर्नवा पुनरफीक्षणांनूयतेइति
पुनर्नवा, वारं वार स्तुतिजेती
जी ती. कृ. सुधा. स्तुतिअ.
घेदुळी. आ. स्त्री

पुनर्भवः पुनर्भवतीतिपुनर्भवः,
पुनः हीणारा जो तो कृ. पदधा. स

नाअ. नख. अ. पु.

पुनर्भूः पुनर्भवतिसंस्तुतापुनर्भूः,
प्रथम एकाची स्त्री होऊन पुनः
दुसऱ्याची स्त्री होत्ये जी ती. कृ. पृ.
धा. सनाअ. प्रथम एकाची बायबो
होऊन पुनः दुसऱ्याची बायबो हो
ते ती स्त्री. ऊ. स्त्री.

पुन्नायः पुन्नायइवपुन्नायः, पुन
गहला सारिरवा जो तो. स. उंउणी
चेंसाड. अ. पु.

पुमान् पातीतिपुमान्, रक्षण क
रणारा जो तो. कृ. पाधा. रक्षणअ
मलुष्यम्. पु.

पुरःसरः उरः सनतीतिपुरःसरः,
पुढें जाणारा जो तो. कृ. सृधा. ग
तिअ. पुढें जाणारा. वि. ७१. पु न
आ. स्त्री.

पुरं पिपतीतिपुरं, पालन करितें
जें ते. कृ. पृधा. पालनअ. शहर. १
घर. अ. न. ३ गुणुळ वृक्ष. अ. पु.

पुरतः पुरइतिपुरतः, अग्रगम
नाघाति करिते जें ते. न. द्वि. तव.
पुढच्याप्रागांस अग्रजागाचेबायी
त्याअर्थाअव्य.

पुरद्वारं पुरस्वद्वारंपुरद्वारं, न

राचें जें दारतें. स. नगराचें दार.
अ. न.

पुरंदर: पुर: दारयतीतिपुरंदर;
शत्रु नगरांतें विदारण करितो जो
तो. क. वृधा. विदारणअ. इंद्र.
अ. पु.

पुरंधि: पुरंधी पुर: धारयती
तिपुरंधि:; एहादिकातें धारण क
रित्से जो ती क. धृधा. धारण
अ. जीस नवरा व पुत्र आहे ती
स्त्री. इ. २. इं. स्त्री.

पुर: पुरतीतिपुर:; अग्रगमनार्थो
तें करितें जें तें. क. पुरधा. अग्रग
मनअ. अग्रभागाचे गयीं त्या
अर्थी अग्र.

पुरस्कृत: पुरीकारिपुरस्कृत:;
अग्रभागी करिजेला जो ती. क. क
धा. करणअ. पुढें केलेला. २ पूजि
त. ३ शत्रुनें आक्रांत. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

पुरस्तात् पूर्वस्मिन्कालेपुरस्तात्
पूर्वकालाचे गयीं जें तें. स. प्रथ
म. २ अग्रभाग. ३ अतीत त्याअ
र्थी अग्र.

पुरा पुरतीतिपुरा; चिरकाळ या

अर्थी अग्रगामी जें तें. क. पुरधा.
अग्रगमनअ. चिरकाल. २ पूर्वीं
३ अतीत. ४ सन्निहित. ५ भावि
त्या अर्थी अग्र.

पुराणं पुराणवंपुराणं, पूर्वीं होणा
रें जें तें. त. सर्गप्रतिसर्गादि पंच
लक्षणात्मक जें काव्य तें. २ शास्त्र.
३ सोळा पैसे. अ. न. ४ प्राचीन.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पुरातनं विग्रहादि पुराणशब्दा
प्रमाणें प्राचीन. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पुराहत्तं पुराहत्तं आचष्टे इतिपुरा
हत्तं; पूर्वींचरिताप्रत कथन करि
तें जें तें. क. पुराहत्तप्रकृतकधा.
ग्रकथनअ. प्राचीन इतिहास. अ. न

पुरी पुरतीतिपुरी; उत्कृष्टत्वे कुरु
न शतस्त्री असत्ये ती. क. पुरधा.
अग्रगमनअ. नगरी. इ. स्त्री.

पुरीतत् पुरीशरीरंतनीतीतिपु
रीतत्; शरीरातें विस्तार करणा
रें जें तें. क. तलुधा. विस्तारअ.
आंतडें. त. न.

पुरीषं पिपतिशरीरंपुरीषं; शरीर
शरीरातें रक्षण करितें जें तें. क. पृधा.

पालन पूरणअ. पुष्कळ.
विद्या. अ. पु. न.

पुरुषः पुरिदेहेसीदतीतिपुरुषः, हे
हान्चेवायीं राहतो जो तो. कृ. पद्मधा.
अवसादनादिअ. शरीराधिदैवत
स. आत्मा. २. उडपीचें झाड. ३ म
तुण ४ पुरुषव्यक्ति. अ. पु.

पुरुषोत्तमः पुरुषोत्तमः, पुरुषो
त्तमः, पुरुषो मध्यें जो उत्तम तो. स
विष्णु. अ. पु.

पुरुहः पुरुहंतीतिपुरुहः, अ
नेकां प्रतहन्न करितो जो तो क
हनधा. हननअ. पुष्कळ. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

पुरुहूतः पुरुहूतंयस्यस्यपुरुहू
तः, बहुत आहे पक्षाचेवायीं
हवन जास ती. स. इंद्र. अ. पु.

पुरोगः पुरोगच्छतीतिपुरोगः,
अग्रभागीं गमन करणारा जो तो.
कृ. गम्बुधा. गतिअ. पुटें जाणारा
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पुरोगमः इत्यादिसर्वपूर्वांच्या श
ब्दाप्रमाणें.

पुरोगामी इत्यादिसर्वपूर्वांच्या श
ब्दाप्रमाणें.

पुरोडाशः पुरःदाशंतिइतिपुरोडा
शः, प्रथमदेतातव भक्षितात जातें तें ह द
शुधा. दानअ. हविर्भेद. २ हुतशेष. ३
सोमलत्तेवानस ४ पीठ. अ. पु.

पुरोधः पुरोग्रीधीयतेइतिपुरोधः,
अग्रभागाचेवायीं स्थित करिजेतो
जो तो कृ. दुधाजुधा. धारणअ. पु
रोहित. स. पु.

पुरोभागी पुरोभजतेइतिपुरोभा
गी, प्रथम दोष सेवन करितो जो तो
कृ. भजधा. सेवाअ. दोष मात्र पा
हणारा. इन्. पु.

पुरोहितः विग्रहादिपुरोधांशब्दा
प्रमाणें. अ. पु.

पूः पिपतीतिपूः, रक्षण करित्यें जो
ती. कृ. पूधा. पालनअ. शहर. इ.
स्त्री.

पुलाकः पुलतीतिपुलाकः, मह
ल पावतो जो तो. कृ. पुलधा. महल
अ. तंडुल शून्य व्रीहि. २ भाताचें
शीत. अ. पु.

पुलिनं पुलतीतिपुलिनं, महल
पावतें जें तें. कृ. पुलधा. महलअ.
वाळवंट. अ. न.

पुलोमजा पुलोम्यः मुनेर्जाताउ

लोमजा, पुलोमानामक कृषि
पासून झाली जी ती कृ. जनीधा.
प्रादुर्भाव अ. इंद्राची बायको. आ.
स्त्री.

पुंश्चली पुंसाः चलतीतिपुंश्चली,
भर्त्याहून अन्य पुरुषासी गमन
करणारी जी ती. कृ. चलधा. गति
अ. व्यभिचारिणी स्त्री. ई. स्त्री.

पुषितं विग्रहादिपुष्टशब्दाप्रमा
, णी षोसलेले. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

पुष्करं पुष्पातीतिपुष्करं, पुष्ट हो
ते जें तें. कृ. पुषधा. पुष्टिअ. उदक
२ आकाश. ३ औषधि विशेष. ४
तर बासीचा मध्य ५ तीर्थविशेष.
६ हत्तीच्या सोडेचें अग्र. ७ बाघ
रूप जें पांढें त्याचें सुरव. अ. न.
कमळ. अ. पु. न.

पुष्कराक्षः पुष्करस्य आन्दा पुष्कर
राक्षः, कमलाचें आढे नाम जा
स ती. स. सारस नामा पक्षि. अ.
पुष्किणी

पुष्करिणी पुष्करस्य उदक मत्तसी
निपुष्करिणी, उदक आढे सीचा
राशी ती. क. लहान मरोवर. ई. स्त्री

पुष्कलः पुष्पतीतिपुष्कलः, पुष्ट
होतो जो तो. कृ. पुषधा. पुष्टिअ. प
र-बांगला २ श्रेष्ठ. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री

पुष्टं पुष्पतेस्मात्पुष्टं, पोषण करिजे
वें जें ते कृ. पुषधा. पुष्टिअ. षोसले
लो वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

पुष्पं पुष्पति तत्पुष्पं, विकसित हीं
तें जें ते कृ. पुषधा. विकसन
अ. फूल. २ स्त्रीरज. अ. न

पुष्पकं पुष्पस्य प्रतिकृति पुष्पकं, पु
ष्पाची जी प्रतिमा ते. न. कुबेराचें
विमान अ. पु. न. २ जस्तानें फू
ल. अ. न

पुष्पकेतु पुष्पस्य केतुरिव नाशक
लास्युष्पकेतु, पुष्पाला केतु मान
रवें जें नाशक तें. स. जस्तानें फू
ल. उ. न.

पुष्पदंतः पुष्पभिव दंता यस्य स
पुष्पदंतः, पुष्पासारिव आहंत
दांत जाचे तो स. बायच्य दिशेचा
हत्ती. अ. पु.

पुष्पधन्वा पुष्पधनुस्य सपुष्प
धन्वा, पुष्प आढे धनुष्य जाचे तो
स. मदन. अ. पु.

पुष्परथः पुष्पेणात्रोत्सवादीरथः
पुष्परथः, यात्रादिकां चारायां जो
रथ तो. स. श्रीडारथ-अ. पु.

पुष्पफलः पुष्पवत् फलं पश्यसः पु
ष्पफलः, पुष्पसदृशवर्तुल फल
आहे जायें तो. स. कवचीचा वृक्ष
अ. पु.

पुष्परसः पुष्पस्थरसः पुष्परसः
पुष्पाचा जो रस तो. स. फुलांती
ल मध. अ. पु.

पुष्पवती पुष्परजोस्त्यस्थाः पुष्प
वती, रज आहे जीस ती त. रज
स्वला स्त्री. इ. स्त्री.

पुष्पवंतौ पुष्पविकासस्तद्वतौ पु
ष्पवंतौ, पुष्पविकास हांती जाचा
पौनानें तो. त. एकौत्तीने वंद्य
र्य. अ. पु. द्वि. नि.

पुष्पलिट् पुष्पाणिलेटीति पुष्पलि
ट्, पुष्पांते आस्वादन करणासा जो
ती ह. लिहधा. आस्वादन अ. अ.
मर. इ. पु.

पुष्पसमयः पुष्पाणांसमयः पुष्प
समयः, पुष्पांचा जो समय तो. स.
वसंत ऋतु. अ. पु.

पुस्तं प्रसूते इति पुस्तं, आहत

करिजेतें जें तें. ह. पुस्तधा. आ
दरादि अ. मातीची वगैरे पुतळी.
करणें. अ. पु. न.

पुष्यः पुष्यंति अस्मिन् अर्थाः इति
पुष्यः, पुष्य होतात अर्थ जाचेवधी
तो. ह. पुष्यधा. पुष्यि अ. पुष्यनह
त्र. अ. पु.

पूगः पुनातीति पूगः, पवित्र करि
तो जो तो. ह. पूगधा. पवन अ. पै
पळीचें शाड. २ समूह. अ. पु

पूजा पूजनं पूजा, पूजन जें ती.
ह. पूजधा. पूजा अ. पूजन. आ
स्त्री.

पूजितः पूज्यते स्म पूजितः, पू
जन करिजेला जो तो. ह. पूजधा
पूजा अ. पूजलेला. २ मान्य. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

पूज्यः पूज्यते इति पूज्यः, पूजित
रिजेतो जो तो. ह. पूजधा. पूजा
अ. वंद्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
२ सासरा. अ. पु.

पूतः पचते इति पूतः, पवित्र होणा
रा जो तो. ह. पूतधा. पचन अ.
पवित्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
घूस घालून शुद्ध केलेले धान

अ. न.

पूतना पूतं करोतीति पूतना, आ
रोग्य द्वारा पवित्र करित्वे जीती.
ह्र. डुरुत्रधा. करणअ. हिरका
चें झाड. आ. स्त्री.

पूतिक: पूनातीति पूतिकः, पवित्र
करितो जीतो. ह्र. पूत्रधा पवनअ
कांटे करजाचें झाड. अ. पु.

पूतिकरजः पूतिश्चासौकरजश्च
पूतिकरजः, दुर्गंधयुक्त असा जी
करज वृक्ष तो. स. कांटे करजाचे
झाड अ. पु.

पूतिकरंजः पूतिश्चासौकरंज
श्चपूतिकरंजः, दुर्गंधयुक्त असा
जी करज वृक्ष तो. स. अर्थादि पू
र्वीच्या श. प.

पूतिकाष्ठं पूतिकाष्ठं यस्य पूतिक
ष्ठं, पवित्र आहे काष्ठ जाचें तो. स.
देवदारूचें झाड. २. सरळ देवदा
र वृक्ष. अ. न.

पूतिगंधिः पूतिः गंधः अस्य पूति
गंधिः, दुष्ट आहे गंधाच्या तो. स.
दुर्गंधयुक्त. वि. इ. पु. स्त्री. न.

पूतिफली पूतिः फले अस्या इति
पूतिफली, दुर्गंधआहे फलाचेंय.

शी जीच्या ती. स. बावनी. ई. स्त्री.

पूपः पुनतीति पूधृतं पिवतीति पूपः,
घृतपान करणारा जीतो. ह्र. पाथा
पानअ. वडा घारगा इत्यादि. अपु

पूरः पूरयतीति पूरः, भरण करि
तो जीतो. ह्र. पूरीया. आप्यायन
अ. जलप्रवाह. २. स्वाद्य. ३. व्रणसं
शुद्धि. अ. पु.

पूरणी पूरयतीति पूरणी, विस्तार
द्वारा पूरण करितो जीतो. ह्र. पू
रीया. आप्यायनअ. सांवरीचें झा
ड. ई. स्त्री.

पूरितः विग्रहादिपूर्णशब्दाप्रमा
णैः पूर्ण भरलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पूरुषः विग्रहादिसर्वपुरुष शब्दा
प्रमाणे.

पूर्णं पूर्यतेस्य पूर्णं, परिपूर्ण हीड
जेतें जें तें. ह्र. पूरीया. आप्याय
नअ. सपूर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पूर्णाकुंभः पूर्णाश्चासौ कुंभश्च पू
र्णाकुंभः, जलानें पूर्ण जो कुंभ तो
स. भरलेला घट. अ. पु.

पूर्णिमा पूर्यतेमासोनयेति पूर्णि
मा, परिपूर्ण होतो हे मास जीणें ती.

रु. पूरीधा. आप्यायनअ. पौर्णिमा
तिथि ह्य. सुक्लपक्षाची शोचस्वी
तिथि. आ. स्त्री.

पूतं पूयंतेइतिपूतं, पूर्णहोइजे
तें जें वापीरूपादितें. रु. पृथा.
पूरणाद्यर्थ. देवालयतळेंइत्यादि
बांधण्याचें धर्मरुत्न अ. न.

पूर्वैः पूर्वतीतिपूर्वः, सृष्ट्यादिपू
रण करितो जी तो. रु. पुर्वधा.
पूरणअ. ब्रह्मदेव. २ पितृपिता
महादि पूर्वज. अ. पु. ३ समय.
४ आद्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

पूर्वजः पूर्वस्मिन्कालेजातः पूर्वजः
पूर्वकालीं झाला जी तो. रु. जनी
धा. प्रादुर्भावअ. ज्येष्ठवंधु. २ पि
तृपितामहादि पूर्वज. अ. पु.

पूर्वदेवाः पूर्वचतेदेवाश्च पूर्वदेवाः
पहिले जे देव ते. स. दैत्य. अ. पु.

पूर्वपर्वतः पूर्वश्चासीपर्वतश्च
पूर्वपर्वतः, पूर्वअसा जी पर्वत
तो. स. उदयाचल. अ. पु.

पूर्वेद्युः पूर्वस्मिन्नहनिपूर्वेद्युः,
पूर्वदेवसाचेदयां त्याअर्थी अ
व्यय.

पूषा पुष्पातीतिपूषा, पुष्टीतेंदे

तो जी तो. रु. सुषधा. पुष्टिअ. स्.
र्य. न. पु.

प्याट् प्यायतेइतिप्याट्, संज्ञोप
नार्थातें वादवितें जें तें. रु. आं
प्यायीधा. वृद्धिअ. संबोधनार्थी
अव्य.

पृक्तिः पर्वनंपृक्तिः, संपर्कं जी
तो. रु. पृचीधा. संपर्क अ. स्पर्श
इ. स्त्री.

पृच्छा पृच्छतिइतिपृच्छा, प्र
श्न जी तो. रु. प्रच्छधा. झीप्सा
अ. प्रश्न. आ. स्त्री.

पृतना भिपयतेइतिपृतना, व्याघ्र
स करणारी जी ती. रु. पृड्धा. व्या
घ्रागअ. सेना दोन तीन वाहिनी
ह्य. एक पृतनात्मक सेना. आ. स्त्री

पृथक् पर्थयतीतिपृथक्, प्रहो
पार्थातें करितें जें तें. रु. पृथधा.
प्रहोपअ. वर्जन त्याअर्थी अव्य.

पृथक्पर्णी पृथक्पर्णीनियत्याः
साष्टयक्पर्णी, विभक्त आहेत प
र्णें जीचीं ती. स. दचकापिठवण.
इ. स्त्री.

पृथगात्मता पृथगात्मनोभाव
पृथगात्मता, आत्माचा जी पृथ

कृणाव ह्य. प्रकृतिपुरुषांचा भेद
करून जें ज्ञानती. न. व्यक्ति. आ
स्त्रीलिंगी.

पृथग्जनः सज्जनेभ्यः पृथग्भू
तीजनः पृथग्जनः, सज्जनाहून
वेगळाजोजन ती. स. पामर. २.
सूर्य. अ. पु.

पृथग्विधः पृथग्विधास्यपृथग्वि
धाः, पृथक् आहे प्रकार जाचा तो
स. नानाविध. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

पृथिवी प्रथतइतिपृथिवी, विस्तृ
त होत्ये जीती. कृ. प्रथधा. प्रख्या
नअ. भूमि. ई. स्त्री.

पृथुकः पर्ययतीतिपृथुकः, प्र
क्षेपकरितो जीतो. कृ. पृथधा.
प्रक्षेपअ. बालक. २. पोहे. अ. पु.

पृथुरोमा पृथुरोमाणिपक्षाद्यस्य
पृथुरोमा, मोठे आहेत पर जाचे
ती. स. मह्य. न. पु.

पृथुलं पृथुलंलातीतिपृथुलं,
महत् ग्रहण करितें जें ते. कृ. ला
धा. आदानअ. विस्तीर्ण. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

पृथुः विग्रहादिसर्वपूर्वोच्चारदा

प्रमाणे. उ. पु.

पृथ्वी विग्रहादिसर्वपृथिवीशब्दा
प्रमाणे. २. काळें जिरें ह्य. काळें.
३. हिंय हस्ताची पत्री. ई. स्त्री.

पृथ्वीका प्रथतेइतिपृथ्वीका, स
खानें प्रख्याति पावत्ये जीती. कृ.
प्रथधा. प्रख्यानअ. इलाची. आ.
स्त्री.

पृदाकुः पर्दतीतिपृदाकुः, कु
त्सित शब्द करितो जीतो. कृ. प
दंथा. कुत्सितअ. सर्प. उ. पु.

पृश्निः स्पृशतीतिपृश्निः, सम्य
कृ स्पर्श करणारा जीतो कृ. स्पृ
शधा. संस्पर्शनअ. किरण. २. ज्या
चें शरीर फार लाहान तो. इ. पु.

पृश्निपर्णी पृश्निरत्यं पर्णमस्या
इतिपृश्निपर्णी, अत्य आहे पर्ण
जीचें ती. स. टवळा पिठवण.
ई. स्त्री.

पृषतः पृषताः संत्यस्येतिपृषतः,
पृषत् ह्य. बिंदु जे ते आहेत जा
सतो. न. पृषत्. २. मृगविशेष.
अ. पु.

पृषत् पर्यनीतिपृषत्, संचन हो
तो जीतो. कृ. पृषुधा. संचनअ.

पाण्याचा विंदु. इ.पुं.

पृषत्कः पर्यतीतिपृषत्कः, शत्रु

नाश करणारा जो तो. कृ. पृषुधा. सेचनअ. बाण. अ.पु.

पृषदम्बः पृषन्मृगभेदोम्बोद्य

स्येतिपृषदम्बः, मृगभेदआहे अम्बजाचा तो. स. वासु. अ.पु.

पृषदाज्यं पृषातकं पृष्यते

इतिपृषत् पृषतासहितमाज्यंपृषदाज्यं, दधिसुक्तजें घृततें. स. दधिसुक्त रूप. अ.न.

पृष्ठं पृष्यतेइतिपृष्ठं, सेचनक

रिजेतें जें तें. कृ. पृषुधा. सेचनअ. शरीराचा पृष्ठभाग. अ.न.

पृष्ठ्यः प्रशस्तंपृष्ठमस्यपृष्ठ्यः, प्र

शस्तआहे पृष्ठभागजाचा तो. स. भार वाहणारा घोडा. अ.पु. २ पृष्ठांचा समूह. अ.न.

पृष्ठाः पर्यतीतिपृष्ठाः, क्षरण

पावतो जो तो. कृ. पृषुधा. सेचनअ. अव्यतलु. इ.पु.

पंचकः पचतीतिपंचकः, संत

प्त होतो, जो तो. कृ. दुपचपृधा. पाकअ. पेंचा पक्षि. २ हनीच्या शेपडी जवळ गुदस्थानाचा आ

च्छादक जो मांस पिंड विशेषतो.

अ.पु.

पेटकः विग्रहादिपेटकशब्दाप्र

माणें. अर्थ वरुणें अलंकार ठेवण्याची पेटि. २ समूह. अ.पु.

पैटा विग्रहादिपूर्वाच्याश. प्र. पैती

आ. स्त्री.

पैती पित्यतेइतिपैती, वरुणादि

कें करून संबद्ध होइजेत्येजो ती कृ. पिटधा. संघातअ. वरुण अलंकार ठेवण्याची पैती. ई. स्त्री

पेडा पेडतीतिपेडा, अर्थादिपि

टकशब्दाप्र. कृ. पिडिधा. संघातअ. पैती. आ. स्त्री.

पेयुषं विग्रहादिपीयूषशब्दाप्र.

अभूत. २ नवीन विचालेल्या गाईचें सात दिवस पर्यंतचें दूध. अ.न.

पैलवं पैलनंपैलः सोस्यास्तीति

पैलव, भेदन आहे जास तें. त. विरळ. वि. अ.पु. न. या. स्त्री.

पेशलः पेशनंपेशः सोस्यास्तीति

पेशलः, विस्तृति निरोधआहे जास तो. त. कंदूर. २ चतुर. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

पेशिः पेशी पिंशतीतिपेशिः,

अचयव करणारी जी ती कृ. पि
शधा. अचयव अ. पद्यादिकांचे
अंते ह्य. कचठ. इ. २ ई. स्त्री

पैठरं पिठरेसंस्कृतं पैठरं, स्थाली

वेगयीं संस्कृत जे अन्नतें. त.
स्थालींत शिजवलेले अन्न. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

पैतृषसेयः पितृषसुरपत्यं

पैतृषसेयः, पित्याच्या बहिष्णी
चा जो पुत्र तो. त. आते भाऊ.
अ. पु.

पैतृषस्त्रीयः पितृषसुरपत्यं

पैतृषस्त्रीयः, पितृभगिनीचे
जे अपत्य ते. त. आते भाऊ अ.
पुलिं.

पैत्रं पितृणांमिदंपैत्रं, पितरांचें

जे इदं ह्य. हे तें. त. अंगुष्ठ आ
णितर्जनी त्यांचें अंतर. अ. न.

पीगंडुः पुनातीतिपीः, पीगंडे ए

कदेशेपस्य पीगंडुः, बायू आहे ए
क देशाचे रायीं जाचा ती. स. व्या
चें अवयव स्वभावतः कांही क-
मी असतान ती. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पीठगलः पीठेनसंश्लेषणगल

तीतिपीठगलः, समिश्रणानें स्व
ळ भक्षण ह्य नाशन करितो जी तो
कृ. गलधा अदनअ. देवनळ. २.
लहाळा. अ. पु.

पीठा पीठयतीतिपीठा, स्त्रीपुरु

षाच्या चिन्हानें आसणारी जी ती.
कृ. पुटधा. भासनअ. जीच्या स्तनो
बांवर केश आहेत अशी पुरुष
चिन्हाची जी स्त्री ती. आ. स्त्री.

पीतः पुनातीतिपीतः, उत्तीर्ण

करितो जी तो. कृ. पूज्या. पवन
अ. बालक. २ नौका ३ बाहणें
अ. पु.

पीतवणिकू पीतस्ववणिकू पी

तवणिकू, नौकेचा जो वणिकू.
ह्य. व्यापारी तो. स. गलवताचा
व्यापार करणारा. अ. पु.

पीतवाहः पीतं चहतीतिपीतवा

हः, नौकेतें वाहणारा जो तो. कृ.
वहधा. प्रापणअ. गलवटाचे म
ध्यसंभावर राहून दुष्टप्राण्याचे
निवारण करणारा मनुष्य अ. पु.

पीताधानं मत्स्यपीताअस्मिन्

धीयंतैतिपीताधानं, मत्स्य वा

लक राहतात ज्याचेटांघींते. क.

दुधाज्जुधा धारणा. लहान म
स्याचे पोराने समूह पात्र-अ. न

पोत्रं पूयतेनेनपोत्र, शुद्ध कभिजे

तें जेणेते क पूज्या. पवनअ. व

स्थ. २. डुकराच्या तोंडाचें अग्र. ३.

नागराचें अग्र अ. न.

पोत्री पोत्रं प्रशस्तमुरवमस्यास्ती

तिपोत्री. प्रशस्त आहे पुसजाचे

तो त. डुकर. इन्. पु

पोत्री पुत्रस्य पुत्र्यावा अपत्यं पो

त्री, पुत्राची किंवा कन्येची जी-

कन्या ती त पुत्रारिकाची कन्या इ. स्त्री

पौंडर्यं पुंडस्य अर्थ पुंडर्य, पुंड

र्यमेव पौंडर्यं, रोगभाशानासजे

श्रेष्ठ ते पुंडर्यं तेंच मोंडर्य. ओ

पधि विशीष. अ. न.

पौरं पुरेभवंपौरं, नगराचेटांघीं

जे उलान्त ते त. रोहिस गवत.

अ. न

पौरस्थः पुरोभवः पौरस्थः,

अग्रभागी होतो जी तो. त कुचे

र अ. पु. २ प्रथम. वि. अ. पु. न.

जा. स्त्री.

पौरुषं पुरुषस्य कर्मभावोऽपौ

रुषं, पुरुषाचा धर्म किंवा

कर्मजेंतें. त. पराक्रम २ पुरुष

ल ३ मस्तकावर सरळ बरहात

केलेल्या पुरुषाची उंची. अ. न

पौरुषी पुरुषः प्रमाणमस्या. पौरु

षी, पुरुष प्रमाण आहे उदक जी

चेंती मस्तकावर सरळ हात

केलेल्या पुरुषाची उंची. इ. स्त्री

पौरोगवः पुरः प्रथमं यान्यवस्तु

पुगौनेत्र मस्य पुरोयुः, स एव पौ

रोगवः, यान्यवस्तु चारापी आ

हे दृष्टि जाची तो पुरीयु तोच पौरो

गव. त. वाकनीस. अ. पु.

पौर्णमासः पौर्णमास्याभवः पौ

र्णमासः, पौर्णमासी चारापी वि

द्यमान जो याग तो. त. पूर्णिमेस

करावयाचा जो याग तो. अ. पु.

पौर्णमासी पूर्णमासश्चंद्रस्तस्यै

चंपौर्णमासी, पूर्णमास ह. चंद्र

त्याची नीहीती त. पूर्णिमा. इ. स्त्री

पौलस्त्यः पुलस्ती गोंत्रापखंपौल

स्त्यः, पुलस्ति ऋधीचें जें गोत्राप

स्त्य ह. नातु तो. त. कुचेर. अ. पु.

पौलिः पौलताति पौलः पौलं ननि

हंतः पौलिः, महलाने संकदित

जाती त. पौषी. इ. स्त्री.

पौषः पुष्ययुक्तापौर्यमासीयत्रा
स्त्रिसपौषः, पुष्ययुक्त आदे पौ
र्णिमा जानेदायीं ती. त. पौषमा
म. अ. पु.

प्रकांडं प्रकाम्यतइतिप्रकांडं, गृ
हादिनिमाणार्थं उत्तमप्रकारेण इ
च्छिजेते जै तें. क. कमुधा. कां
तिअ. प्रशस्त. अ. न. मूलापा
सून शारवा मर्चाद जो इहस प्रा
स ती. अ. पु. न.

प्रकामं प्रकामनं प्रकामं, अर्था
दिकामशब्दाप्रमाणं. क. कमुधा.
कातिअ. पथेच्छ द्याअर्थी अय्य

प्रकारः प्रकरणं प्रकारः, भेद कि
ं वा सादृश्यजं ती. क. कमुधा. क
रणअ. भेदविशेष २ सादृश्य.
अ. पु.

प्रकाशः प्रकाशनं प्रकाशः, प्रका
शनं जै ती. क. काश्या. दीप्तिअ
सूर्यानी प्रभा. २ अतिप्रतिद्व. ३
व्यक्त. अ. पु. :

प्रकीर्णकं प्रकीर्यतेस्मप्रकीर्णकं,
विक्षिप्त करिजेतें जै तें. क. क
अंधा. विक्षेपज. चामर. अ. न.

प्रकीर्यः प्रकीर्यतेइतिप्रकीर्यः,
टांकिजेतो जो तो. क. कधा. विक्षे
पअ. कारे करजाचें श्राड. अ. पु.

प्रकृतिः प्रकृष्टाकृतिः कार्यंयस्याः
साप्रकृतिः, उत्कृष्ट आदे कार्यंजी
चें ती. स. सत्त्वादिगुणानी साम्या
वस्था. २ स्वभाव. ३ पौरजनश्रे
णी. ४ राजाचीं सामांणें प्रत्येक. ५
योनिह्य. मूलकारण. इ. स्त्री. ६
लिंग स्त. चिन्ह. इ. स्त्री.

प्रकोष्ठः प्रकुप्यतेनेनप्रकोष्ठः, नि
कर्ष होइजेतो जैपेकरून ती. क.
कुषधा. निष्कर्षअ. कोपराचा खाल
चा भाग. २ घराचा मध्यभाग.
अ. पु.

प्रक्रमः प्रक्रमणं प्रक्रमः, आरं
भजो ती. क. कमुधा. पादविक्षेप
अ. प्रथमारंभ. अ. पु.

प्रक्रिया प्रकर्येण करणं प्रक्रिया,
उत्कर्षेकरून करणारी जी ती. क.
दुहृन्धा. करणअ. व्यवस्थावे
वणे आ. स्त्री.

प्रकृणः प्रकृणाः प्रकृणनं प्र
कृणः, प्रकर्येकरून शब्दन जें तें.
क. कृणधा. शब्दअ. वीणादिना

घांत्वा शब्द. अ. पु.

प्रक्ष्वेडनः प्रकृपैणक्ष्वेडतेप्रक्ष्वेड-

उनः, अतिशयं करून शब्द करणा

राजो तो. कृ. अक्षिदाधा. अच

कशब्द. लोखडी वाण. अ. पु.

प्रगंडुः प्रकृष्टो गंडु इव प्रगंडुः, उक्त

हृजो गंडु ह. वदनैक देश त्यासा

वरवाजो तो. स. कोपराचे घरना

प्राग. अ. पु.

प्रगतजालुकः विग्रहादि प्र

हृशब्दा प्रमाणे. अ. पु.

प्रगल्भः प्रगल्भते इति प्रगल्भाः,

प्रौढत्वं धारण कर्तौ जो तो. कृ. ग

लाधा. धार्ष्ट्यं अ. प्रौढ. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

प्रगाढं प्रगाढ्यने प्रगाढं, विलो

उन करिजेतें जें तें. कृ. गाहूधा.

विलोडन. अ. अतिशय. २. दु. सं.

अ. न.

प्रगुणः प्रकृष्टाः गुणाः यस्य प्रगु

णः, उक्त ह आदेव सरलत्वादि-

गुण जाचे तो. स. सरळ. वि. अ.

पु न. आ. स्त्री.

प्रगे प्रगीयते अत्रेति प्रगे, प्रकृष्ट

शब्द करिता हेत पक्षादिक जाचे

गचीं तो. कृ. गैधा. शब्द. अ. प्रातः

काल त्या अर्थी अव्यय.

प्रग्रहः प्रगृह्यते प्रग्रहः, ग्रहण क

रिजेतो जो तो. कृ. ग्रहधा. उपादा

न. अ. अटकाव. २. बंधन. ३. पशुबंध

धण्याचारज्यु ह. दोरी ४. किर

ण. अ. पु.

प्रग्राहः विग्रहादि सर्वं प्रग्रह श

ब्दा प्रमाणे.

प्रग्रीवं प्रगता ग्रीवा यस्मिन् तदप्र

ग्रीवं, प्रगत ह. गत आहे ग्रीवा

ह. कंठ जाचे वापीं तें. स. लहान

पिठडी. अ. पु. न. अ. स्त्री. शिरस

र. अ. न.

प्रघणः प्रघाणः प्रहन्यते इति

प्रघणः, प्रकृपैक करून गमन करि

जेतो जो तो. कृ. हचधा. गति. अ. दे

वडा. अ. पु.

प्रचञ्च प्रस्थितं चकं सैम्यं प्रचकं,

प्रस्थितं जै सैन्य तें. स. वाहेर नि

घालें लें सैन्य. अ. न.

प्रचलायित् प्रचल इव आच

रतिसा प्रचलात्ता संजातास्य प्रच

लायित्, निद्रा पूर्णन संजात आ

हे आस ती. स. निजेनें शुभ जाह

लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रचुरं प्रगतचुरायाः प्रचुरं, च्युत
नाहीं जें तें. स. पुष्कळ. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्रचेताः प्रकृष्टचेतोयस्यसप्रचे
ताः, उत्कृष्टआहे चित्त ज्याचें ती.
स. वरुणनामादेवविशेष. स. पु.

प्रचोदनी प्रचोदयतीति प्रचोद
नी, रोगनाशना विषयीं प्रेरणाक
रणारी जी ती. कृ. सुदधा. संको
चनअ. रिगणीचें झाड. इ. स्त्री

प्रच्छदपटः प्रकर्षेण छदयता
तिप्रच्छदः, प्रच्छदस्त्रासीपटश्च
प्रच्छदपटः, प्रकर्षे करून आच्छा
दित करितो असा जो पट तो. स
शीणादिकांची गवसणी. अ. पु.

प्रच्छन्नं प्रकर्षेण च्छन्नं प्रच्छ
न्नं, प्रकर्षे करून आच्छादित जे
तें. स. खिडकी. अ. न. २ आच्छा
दित वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रच्छर्दिका प्रच्छदनं प्रच्छर्दिका
वमन जें तें कृ. छर्दधा. वमनअ.
उलटीचा रोग. आ. स्त्री.

प्रजनः प्रजनप्रजनः, प्रथमग
र्भग्रहण जें तो. कृ. जनीधा. प्रादु

र्भाव. गर्भग्रहण अ. पु.

प्रजवी प्रजवतीति प्रजवी, वंगक
रणारा जो तो. कृ. सुधा. वंगअ.
सुराशील. इन्. पु.

प्रजा प्रजायते इति प्रजा, उत्सन्न
होसे जी ती. कृ. जनीधा. प्रादुर्भा
वअ. संतति. २ जन. आ. स्त्री.

प्रजाता प्रजायतेस्मि प्रजाता, प्र
कर्षे करून उत्पत्ति करितो झाली
जी ती. कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ.
बाळंत जाहलेली बायको. आ.
स्त्रीलिंगी.

प्रजापतिः प्रजानांपतिः प्रजा
पतिः, प्रजांचा जो म्हानी तो. स.
ब्रह्मदेव. इ. पु.

प्रजायती प्रजास्त्यस्यामिति म
जावती, प्रजाआहे जी बावरी ती.
त. भावजय. इ. स्त्री.

प्रज्ञः विग्रहादिसर्वप्रज्ञुशब्दाप्र
माणे. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रज्ञा प्रकर्षेण ज्ञायते अनयंति म
ज्ञा, उत्कृष्ट जाणिते जी ती.
कृ. ज्ञाया. अवबोधनअ. बुद्धि.
२ सुभाषुप्रजायती बायको. आ.
स्त्रीलिंगी.

प्रज्ञानं प्रज्ञायतेनेनप्रज्ञानं, जा
णिजेतें जेंजेकरून तें. क. श्राधा.
अवबोधनअ. बुद्धी. २ बिन्ह.
अ. न.

प्रजुः प्रगतंजातुनायस्पमशुः,
चातादिकानें गेले आहेत जातु
जाचें तो. स. फेगडा. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

प्रडीनं प्रकर्षेणडीनंप्रडीनं, प्र
कर्षेकरून जेंडीन हा. गमनतें.
क. डीड्या विहायसागतिअ. प
स्थान्नी गति. अ. न.

प्रणतः प्रणम्यतेइतिप्रणतः, न
म्यत् पाविजेतो जो तो. क. णम
धा. प्रहृतअ. नम्र. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

प्रणयः प्रणयनंप्रणयः, प्रीतीनें
प्रार्थना जो तो. क. णीञ्धा. प्राय
णअ. प्रीति. २ विश्वास. ३ याज्या
अ. पु.

प्रणवः प्रकर्षेणनूपतेइतिप्रणवः
प्रकर्षेकरून स्तविजेतो जो तो.
क. पुधा. स्तुतिअ. ओंकार. अ. पु.

प्रणादः प्रणायतेनुरागेणप्रणादः
अनुरागेकरून जो शब्द तो. क. ण

दधा. क्षयक्त शब्दअ. प्रीतीचा
शब्द. अ. पु.

प्रणालः अंभोनेनप्रणलनिवध्यत
इतिप्रणालः, उदक निबद्धकरि
तें जाचा योगानें ता. क. णलधा.
गतिअ. प्राणि जाण्याचा मार्ग. अ
पु. आ. स्त्री

प्रणिधिः प्रकर्षेणनिधीयतेज्ञेय
मत्रप्रणिधिः, प्रकर्षेकरून शेष
धारण करिजेतें जाचे शरीर तो. क
डुधाञ्धा. धारणअ. पाज्याक
रणें. २ बातमीदार. इ. उ.

प्रणिहितं प्रणिधीयतेइतिप्रणि
हितं, स्थापन करिजेले जें तें.
क. डुधाञ्धा. धारणअ. मिळले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रणीतः प्रकर्षेनातः प्रणातः,
उत्कर्षातें पावणारा जो तो. स.
मंत्रादिकें करून संस्कृतजो अग्नि
तो. २ रुद्रा वगैरे. अ. पु. ३ साभि
तलेला. ४ केलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्रणुतः प्रणूपतेस्मप्रणुतः, स्त
वन करिजेला जो तो. क. पुधा.
स्तुतिअ. स्तवलेला. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

प्रणोचः प्रकर्षेपनेतुं शक्यः प्रणोचः
प्रकर्षे कर्तुल पावणधाला शक
जो तो. ह. णीञ्धा. प्रापणञ.
स्वाधीन जाहलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्रतनं प्राग्भवं प्रतनं, पूर्वत्र वि
घमानं जै तै. त. पुरातन. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्रतलः प्रश्लिष्टेतले च स्थ प्रत
क, संलग्न आहेत तलें जावीं
तो. स. पसरलेला हात. अ. पु.

प्रतापः प्रतपत्यनेन प्रतापः, ज्या
चा योगानें संतप्त करितो तो. ह.
तपधा. संतापञ. धनात्पपणा.
क सैन्या पासून जो यजमा
नाचे वशीं ते जो विशेष तो. अ. पु.

प्रतापसः प्रतापस्य कस्तेजः
तत्स्वतीति प्रतापसः, चक्रेते
जातें नाश करितो जो तो. ह. षी
धा. अंतर्कर्मञ. पांठरी रुई. अ.
उल्लिंगी.

प्रति प्रथते इति प्रति, प्रतिनिधि
पा अर्थातें बोलतें जें तें. ह. प्रथ
धा. प्रस्थानञ. प्रतिनिधिः अम

प्रतिकूलं प्रतीगृतं कूलात् प्रति
कूलं, अनुकूलाहून जें विरुद्ध
तें. स. विरुद्ध. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्री.

प्रतिकर्म प्रत्यंगं कर्म प्रति कर्म,
अंगाप्रत जें कर्म तें. स. अलंका
रांनीं केलेली शोभा. २ आंगाचा
परिमळ जाण्यासाठीं आंगास के
शशादिसांचा संस्कार करणें. न. न

प्रतिकृतिः प्रकृष्टा कृतिः प्रति कृ
तिः, सादृश्य जी कृति ती. स. प्र
तिमा. इ. स्त्री.

प्रतिकृष्टः प्रतिकृष्टतेस्य प्रति कृ
ष्टः, मंदन करिजेला जो तो. ह.
कृषधा. विलेखं अ. नाच. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिख्यातिः प्रतिख्यातं प्रति
ख्यातिः, अत्यंत जी ख्याति ती.
ह. ख्याधा. प्रकथनञ. अतिप्र
सिद्धि. इ. स्त्री.

प्रतिक्षिप्तः प्रतिक्षिप्यतेस्य प्रति
क्षिप्तः, प्रतिक्षेपि करिजेला जो तो.
ह. क्षिपधा क्षेपञ. आक्षिप्त. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिग्रहः प्रतिगृह्यते अनेन प्रातव

इ., प्रतिग्रह होइजेतो जेणें तो.
 कृ. ग्रहधा उपादानअ दिलेलें घे
 णें. २ सैन्याचा पृष्ठभाग ३ पिकदा
 णी. अ. पु.

प्रतिग्राहः प्रतिगृण्हातीतिप्रति
 ग्राहः, प्रतिग्रह करितो जो तो कृ.
 ग्रहधा. उपादानअ पिकदाणी.
 अ. पु.

प्रतिघः प्रतिहन्यतेइतिप्रतिघः,
 हिंसक जो तो. कृ. हनधा. हिंसाअ.
 क्रोध. अ. पु.

प्रतियातनं प्रतियात्यतेइति
 प्रतियातनं, हिंसा जी तें. कृ.
 हनधा. हिंसाअ. वध. अ. न.

प्रतिछाया प्रकृष्टाछायाप्रति
 छाया, उकृष्ट जी छाया ह्. प्र
 तिचिंचती स. प्रतिमा. आ. स्त्री

प्रतिजागरः प्रतिजागरणंप्रति
 जागरः, जागृती जी तो कृ. जा
 गृधा निद्राक्षयअ कांहीं एकव
 स्तूस पाज्ञानअमणो. अ. पु.

प्रतिज्ञातः प्रतिज्ञायतेस्मप्रति
 ज्ञातः, प्रतिज्ञाविषय करिजेला
 जो तो. कृ. ज्ञाधा. अवबोधन
 अ. स्वीकारलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री

प्रतिज्ञानं प्रतिज्ञायतेइतिप्रति
 ज्ञानं- ज्ञानजें तें. कृ. ज्ञाधा. अ
 वबोधनअ. स्वीकार. अ. न.

प्रतिदानं प्रतीपदानंप्रतिदानं,
 निक्षेपाकारणं जें दानतें. स. मो
 बदला. २ ठेव परत देणें. अ. न.

प्रतिध्वानः प्रतिध्वन्यतेइतिप्रति
 ध्वानः, प्रथम शब्दातें रुद्धून न
 तर जो ध्वनि जो. कृ. ध्वनधा श
 ब्दअ. प्रतिशब्द. अ. पु.

प्रतिनिधिः प्रतिनिधीयतेइति
 प्रतिनिधिः, सदृश करिजेतो जो
 तो कृ. दुधाज्या. धारणअ. प्र
 तिमा. इ. पु

प्रतिपत् प्रतिपद्यतेउपक्रम्यते
 इतिप्रतिपत्, तिथिगणनाप्रसंगी
 पूर्वी उपक्रमजेले ह्. मोजिली
 जात्ये जी ती. कृ. पदधा. गतिअ.
 प्रतिपदातिथि. २ बुद्धि. त्. स्त्री

प्रतिपन्नः प्रतिपद्यतेस्मप्रतिपन्नं-
 अवबोधकरिजेलें जें तें. कृ. पदधा
 गतिअ. जाणलेला. २ कबूल केले
 ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिपादनं प्रतिपाद्यतेइतिप्रति

पादनं, दानजै बें. कृ. पदधा. ग
तिज. दान. अ. न.

प्रतिबद्धः प्रतिबध्यते प्रतिबद्धः,
मनोभंग करिजेला जो तो. कृ. बध
धा. बंधनअ. मनोभंग झालेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रतिबंधः प्रतिबध्यतेस्प्रतिबंधः
प्रतिबंध पाविजेला जो तो. कृ. बध
धा. बंधनअ. अचष्टेव. अ. पु.

प्रतिबिंबे बिंबस्यप्रतिकृतिः प्र
तिबिंबे, बिंबान्वीजी प्रतिमाती.
स प्रतिमा. अ. न.

प्रतिभयं भयानकं प्रतिप्रतिभय,
भयानकाप्रतजो तो. स. भयान
कनामारसविशेष. अ. पु. २ प्रयं
कर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिभास्वितः प्रतिभानप्रतिभा
प्रतिभयान्वितः प्रतिभयास्वित्त, न
वोन्मेषशालीनी बुद्धीनें युक्तजो
तो. स. ज्यास स्फूर्ति आहे तो.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिभूः प्रतिनिधिर्भवतीति प्र
तिभूः, प्रतिनिधी होतो जो तो.
कृ. भूधा. सत्ताअ. जामीन. उ
पुर्विगी

प्रतिभा प्रतिभायतेन चाप्रतिभा,
सहस्र करिजेतें जीणें कळून ती.
कृ. माडूधा. मानअ. प्रतिबिंब.
आ. स्त्री.

प्रतिमानं प्रतिकृत्यभायतेनेन
प्रतिमानं, प्रतिकृतीकरून मान
करिजेतें जेणें तें. कृ. माडूधा. मा
नअ. प्रतिमा. २ हत्तीच्या वाहि
त्याच्या अधोभाग. ५ दंताचाम
ध्यभाग. अ. न.

प्रतिपत्नः प्रतिपतनें प्रतिपत्नः,
प्रपत्न जो तो. कृ. पतीधा. प्रपत्नअ.
वांछा २ अलुकूल होंणें. ३ संस्का
र. अ. पु.

प्रतिघातना प्रतिघात्यतेनघा
प्रतिघातना, प्रपत्न हीं जेतो जी
णें ती. कृ. पतीधा. प्रपत्नअ. प्र
तिमा. आ. स्त्री.

प्रतिरोधी प्रतिरोधुंशीलमस्य
प्रतिरोधी, निरोधसभावी जो तो.
कृ. रुधिरुधा. आचरणअ. शत्रु.
इ. पु.

प्रतिवाक्यं प्रतिघातनार्थनाक्यं
प्रतिवाक्य, प्रत्युत्तर जें तें. स. उच
र. अ. न.

प्रतिविषा प्रतीपविषमस्थाः

प्रतिविषा, प्रतिकूलआहे विप
जीसती. स. अतिविष. आ. स्त्री.

प्रतिशासनं प्रतिशिष्टिः प्रति

शासनं, घृत्यादिप्रेषण जें तें. क.
शास्रथा. अनुशिष्टीअ. चाकरास
बोलाबून कोठें तरीं कापांसाठीं
पाठविणें. अ. न.

प्रतिश्यायः प्रतिस्त्रणंशपापते

प्रतिश्यायः, प्रतिस्त्रणीं गमन क
रणाराजीतो. क. श्यैड्धा. गति
अ. पडसें. अ. पु.

प्रतिश्रयः प्रतिश्रयणमश्रवा

प्रतिश्रयः, आश्रयण किंवातेंहोतें
जाचेवार्थीती. क. श्रिच्धा. श्रवा
अ. आश्रय. २ स्त्रीकार. ३ सप्ता.
अ. पु.

प्रतिश्रवः प्रतिश्रूयतेइतिप्रति

श्रवः, स्त्रीकार जी तो. क. श्रुधा.
श्रवणअ. स्त्रीकार. अ. पु.

प्रतिश्रुतं प्रतिश्रूयतेस्यप्रतिश्रु

तं, प्रतिज्ञा करिजेळें जें तें. क. श्रु
धा. श्रवणअ. स्त्रीकारलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिश्रुत् प्रतिश्रूयतइतिप्रति

श्रुत्, प्रथम शब्दातें लक्षून नं
तर जो शब्द तो. क. श्रुधा. श्रवण
अ. प्रतिश्रुति. व. स्त्री.

प्रतिबंधः प्रतिबंधनंप्रतिबंधः,

प्रतिबंध जी तो. क. ह्यभिधा. प्रति
बंधअ. प्रतिबंध. अ. पु.

प्रतिसीरा प्रतिसीयतेप्रतिसी

रा, बांधिजेत्ये जी तो. क. विञ्
धा. बंधनअ. पडदा. द्य. कनांत. आ.
स्त्रीकिंती.

प्रतिहतः प्रतिहन्यतेस्यप्रतिहन,

मनोभंग करिजेला जी तो. क. ह्न
धा. हिंसाअ. मनोभंगजाहलेका
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतिहारः प्रतिहरणंप्रतिहारः,

प्रतिहारो स्यात्प्रतिहारः, व
ननिवारणआहे ज्यास तो. त. ह्य
र. २ द्वारपाळ. अ. पु.

प्रतीकः प्रत्येतातिप्रतीकः,

ग
मन करणारा जी तो. क. इण्धा
गतिअ. शरीराचे अवयव. अ. उ
प्रतिकूल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रतीकारः प्रतिकरणंप्रतीकारः,

बैर निराकरण जें तो. क. डुरु
न्धा. करणअ. वैरनुद्दि. रनि

वारणकरणे अ. पु.

प्रतीकाशः प्रतिकाशतेप्रतीकाशः, सादृश्याने शोभते जो तो. कृ. काश्या. दीप्तिज. सदृश. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतीक्ष्यः प्रतीक्षितुं योग्यः प्रतीक्ष्यः, अवलोकनं कृत्वा यथासौ योग्यतो. कृ. ईष्या. दशानोकन. अ. पूज्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतीची पश्चादन्तिसूर्यान्तर्मय इति प्रतीची, मायून सूर्यान्वाञ्जत्तमानी स शोभित होत्येती. कृ. अनुधा. पूजाञ्. पश्चिमदिशा. ई. स्त्री.

प्रतीतः प्रत्येकं अगात् प्रतीतः, मत्येकामत मासशाला जो तो कृ. इष्या. गतिञ्. प्रख्यात. २ इष्यु. कृ. ३ आदर. युक्त. ४ विद्वान्. ५ जाणते ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रतीपदर्शिनी प्रतीपदं दृशील मस्या प्रतीपदर्शिनी, प्रतिकूल प्राहाण्यान्वा आदे स्वप्राचजीचा ती कृ. दृशिर्था. प्रेक्षणञ्. वाच को ई. स्त्री.

प्रतीरं प्रकर्षणतरं त्यस्मात्सनीद,

प्रकर्षेकरून तरता हेत जा पासून ते. कृ. तृथा. तरणञ्. तीरञ्. न.

प्रतीहारः प्रतिहियतेनेनात्रवा प्रतीहारः, निवारण करिजेतें जा गें किना जाचेठायीं तो. कृ. लक्ष्. धा. हरणञ्. हारु. २ द्वारपाक अ. पु.

प्रतीहारिः विग्रहारिपूर्वाच्चा शब्दाप्रमाणे. — द्वारपाक. ३ स्त्री.

प्रतीहासः प्रतिपोहासो विक्रमो स्यप्रतीहासः, प्रतिकूल आहे हा स्वरूपविक्रमजास तो. स. कण्ठे. सचे. श्राउ. अ. पु.

प्रतीली प्रतीलयतीति प्रतीली, स जमार्थांची तुलना करित्ये जीती. कृ. तुलया. उन्मान. अ. गांवांतील लहान मार्ग. ई. स्त्री.

प्रत्यं प्रकृष्टेभवे प्रत्यं, चिरकाला चेठायीं जें विद्यमान ते त उरात न वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रत्यकूपणी प्रत्यं चिपयान्यस्या इति प्रत्यकूपणी, पूज्यमान आहेत पर्णे जीसती. म. आघाज्याचे श्राउ. ई. स्त्री.

प्रत्यकृत्र्यणी प्रतीची भेणीयस्वा

इतिप्रत्यक्षश्रेणी, पूज्यमानआ
हे श्रेणी स. पंक्तिजीवीती. स.
उंदिरकानी. २ दाती. ई. स्त्री.

प्रत्यक्षं अक्षभिंद्रियंप्रतिगतंप्र
त्यक्षं, इंद्रियांप्रतजंगत तै. स.
इंद्रियानें शब्द. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. २ प्रत्यक्षज्ञान. ३ प्रत्य
क्ष ज्ञानाचें कारण जें इंद्रिय तें.
अ. न.

प्रत्यग्रः प्रतिनवमग्रमस्यप्रत्य
ग्रः, नवीनआहे अग्र जाचें तो.
स. सूतन. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रत्यंतः प्रतिगतोअंतंप्रत्यंतः,
जपन्याप्रत प्राप्तजो तो. स. म्लें
छ देश. अ. पु.

प्रत्यंतपर्वताः प्रत्यंतपर्वताः
प्रत्यंतपर्वताः, महागिरीच्यास
मीपभागांजे रुद्रपर्वत तै. स.
मोठ्या पर्वता जवळजे रुहान प
र्वत असतान तै. अ. पु.

प्रत्ययः प्रत्ययनंप्रीयतेनेनवा
प्रत्येतिवाप्रत्ययः, ज्ञान किंवा
जाणितेनी जेणें करून अथवा
जाणतो जो तो. ऊ. इप्था. गति
अ. स्वाधीन. वि. अ. पु. न. आ.

स्त्री. २ शपथ. ३ ज्ञान. ४ विश्वा
स. ५ हेतु. ६ छिद्र. ७ शब्द. ८ प्र
सिद्धपणा. अ. पु.

प्रत्ययितः प्रत्ययःसंजातोस्यप्र
त्ययितः, विश्वास झाला आहे.
जास तो. न. विश्वास. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्रत्यर्थी प्रतिकूलमर्थीयितुंशीलः
प्रत्यर्थी, प्रतिकूलाप्रतयाचना
करण्या विषयीं स्वभावज्याचा
तो. ऊ. अर्थधा. उपयान्वाअ. श
पु. इन्. पु.

प्रत्यवसितं प्रत्यवसीयतेस्य
प्रत्यवसितं, मक्ष्ण करिजे लें जें
तें. ऊ. योधा. अंतकर्मअ. खाललें
. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रत्याख्यातः प्रत्याख्यायतेअ
प्रत्याख्यातः, प्रत्याख्यान करिजे
लाजो तो. ऊ. ख्याधा. प्रकथन
अ. निराकरण केलेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

प्रत्याख्यानं प्रत्याख्यातिःप्रत्या
ख्यानं, निराकरणजें तें. ऊ. ख्या
धा. प्रकथनअ. निराकरण. अन
प्रत्यादिष्टः प्रत्यादिश्यतेस्यप्रत्या

दिष्टः, संत्यक्तकृति जेला जी तो
 क. दिशधा. अतिसर्जन अ. निरा
 करण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रत्यादेशः प्रत्यादेशनं प्रत्यादे
 शः, त्याग जी तो क. दिशधा. अ
 तिसर्जन अ. निराकरण. अ. न.

प्रत्यालीढं प्रत्यालेहनं प्रत्याली
 ढं, संकोचनं जे तो क. लिहधा.
 आस्वादन अ. धनुर्धरांचा स्थिति
 विशेष ह. वाम जंघाप्रसार पूर्वक
 दक्षिण जंघासंकोच अ. न.

प्रत्यासारः प्रतीपमासारयति
 प्रत्यासारः, प्रतिकूलार्थे अलुं स
 रण करणारा जी तो क. सधा. ग
 ति अ. सैन्यव्यूहान्चा पृष्ठाभागा. अ.
 पु. लिंगी.

प्रत्याहारः प्रत्याहरणं प्रत्याहार
 इन्द्रिय परावर्तन जे तो क. ल. सधा.
 हरण अ. इन्द्रियांचें आकर्षण
 अ. पु.

प्रत्युत्क्रमः प्रत्युत्क्रमणं प्रत्युत्
 क्रमः, क्रमरिंभीं प्रथम प्रयोग
 जी तो क. क्रमुधा. षादविहीप
 अं. पु. निमित्त अतिशयित जी
 उद्योग तो. अ. पु.

प्रत्यूषः प्रत्यूषस्फुटि इति प्रत्यूषः,
 प्रभात काल जी तें क. उपसधा.
 प्रभातीभाव अ. प्रातः काल संअन.

प्रत्यूहः प्रत्यूहनं प्रत्यूहः, प्रत्यूह
 न जे तो क. उद्गधा. वितर्क अ. वि
 ग्र. अ. पु.

प्रथमः प्रथते इति प्रथमः, विस्वा
 त होतो जी तो क. प्रथधा. प्रथ्या
 न अ. आद्य. २. सुख्य. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

प्रथा प्रथनं प्रथा, विस्वाती जी
 ती क. धा. पू. श. प्र. प्रसिद्धि.
 आ. स्त्री.

प्रथितः प्रथते स्य प्रथितः, वि
 स्वाति पाविजेला जी तो क. प्रथ
 धा. प्रख्यान अ. प्रख्यात. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

प्रदरः प्रदीर्घते प्रदरणमनेन चा
 प्रदरः, विदीर्घांतें किंवा तें रुमिजेतोने
 येकरून तो क. ल. सधा. विदारण अ.
 विदारणः २. स्त्रीरोग विशेष ३. चा
 ण. अ. पु.

प्रदीपः विग्रहदीपशब्दाप्र. दी
 प. अ. पु.

प्रदीपनः प्रदीपयतीति प्रदीपनः,

संताप करणारा जीतो. क. दी
पीधा. दीप्तिअ. विषविशेष. अ.
पुद्धि.

प्रदेशनं प्रदिश्यते इति प्रदेशनं,
देइजे तें जें तें. क. दिशधा. अति
सर्जन अ. मजराणा. अ. न.

प्रदेशनी प्रदिश्यते न पापदेश
नी, अत्यंत तर्जन करिजे तें जीणें
करून ती. क. दिशधा. अति सर्ज
न अ. आंगव्याजबळची अंगुली.
ई. स्त्री.

प्रदेशिनी प्रदेशो अस्या अस्तीति
प्रदेशिनी, अंगुष्ठ समाप भाग -
आहे जीस ती. त. अर्थादिपू. शब्द

प्रदोषः प्रारब्धः दोषः अचेति प्रदो
षः, अप्पचनादिका विपरीतं सांगि
तला आहे दोष जाचेवरी ती.
स. रजनीसुरस म्. रात्रीला प्रारं
स. अ. पु.

प्रद्युम्नः प्ररुष्टं युम्नं बलमस्य प्र
द्युम्नः, उरुष्ट आहे बल जाचेवरी
स. मदन. अ. पु.

प्रद्रावः प्रद्रवणं प्रद्रावः, पलाय
न जें ती. क. दुधा. गति अ. पला
यन. अ. पु.

प्रधानं प्रधानं प्रधानं, परस्परानीं
शस्त्रधारण करिजे तें जें तें. क. दु
धाज्या. धारण अ. सुद्ध. अ. न.

प्रधानं प्रवर्तते सर्वमचेति प्रधानं,
प्रवृत्त होते हे सर्व जाचेवरी तें. क.
दुधा. वर्तन अ. प्रपंचीत्यतीस
सुख्य जें कारण माघा स्वरूप तें. १
राजास सुख्य तो सहाय तो. ३ प्र
सुख. ४ बुद्धि. ५ प्रकृति. ६ परमा
त्या.

प्रधिः प्रधीयते अनेन प्रधिः, र
थ धारण करिजे तो जेणें करून
तो. क. दुधाज्या. धारण अ. रथा
व्याचाकाना भ्रुस्पशांशिंग इ. स्त्री.

प्रपंचः प्रपंचते इति प्रपंचः, विस्त
त हो ती जी ती. क. पचिधा.
अर्कीकरण अ. वैपरित्य. २ शब्द
चा विस्तार. ३ संसार. ४ प्रतार
ण. अ. पु.

प्रपदं प्ररुष्टं पदं प्रपदं, प्ररुष्ट
जें पद तें. स. पापांचा चरडा अ.
नपुं.

प्रपा प्रपिचंति अस्या भिति प्रपा,
उदक प्राशन करितात जीचेव
री ती. क. पाधा. पान अ. जलश

ला.आ.स्त्री.

प्रपातः प्रपतत्यस्मात्प्रगतः, प
तन होनें ज्यातटा पासून तो.

ह्र.पल्था. गतिअ. पर्वतानाड
हलेला कडा. अ.पु.

प्रपितामहः प्रकृष्टः पितामहः
प्रपितामहः, पितृाना जो पिता
मह तो. स. पणजा. अ.पु.

प्रपितामही प्रपितामहस्यस्त्री
प्रपितामही, प्रपितामहानीजी
स्त्री ती. स्त्रीप्र. बापाचे बापाची
आई. ह्र. पणजी. ई. स्त्री.

प्रपुन्नाडः पुमांसनाउपतीति
पुन्नाडः, प्रकृष्टः पुन्नाडः प्रपुन्ना
डः, पुरुषाप्रतअधीगमनकरणा
रा जी ती पुन्नाड प्रकृष्ट ह्र. अ
त्यंत जी पुन्नाड ती. स. टाकबा
अ.पु.

प्रपौंडरीकं पुंडरीकेन सदृशं
डरीकं, प्रकृष्टं पौंडरीकं प्रपौंडरी
कं, पुंडरीक सदृशजें तें पौंडरी
क उल्लेख जें पौंडरीक ह्र. श्वेत
रमलपुष्पकें. स. सात्तवणा सारि
स्त्री पानें असतात ती ह्र. अ. न

प्रफुल्लः प्रकषेणफुल्लतीति प्रफु

ल्लः, उल्लेख विकास पावणारा
जो ती. ह्र. फुल्लथा. विकसनअ.
फुल्लेला. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

प्रबंधकल्पना प्रबंधस्य कल्प
नाप्रबंधकल्पना, श्लोकाची जी
रचना ती. स. कथा. आ. स्त्री.

प्रबोधनं प्रबुद्धिः प्रबोधनं, य
तगंधाचें जें उद्बोधन . तें. ह्र.
बुधधा. अवगमनअ. जागृतक
रणें. २ ज्या वस्तूचा गंध गेला त्या
स. पुनः. गंधआणणें. अ. न.

प्रभोजनः प्रकर्षेणपानतीति प्र
भोजनः, बलाकारानें वस्त्रादि
भ्रमन करितो जो तो. ह्र. भोजीधा.
आमदेनअ. वायु. अ.पु.

प्रभवः प्रभवत्यस्तीत्यभवः, उ
त्पन्नहीतो जापासून तो. ह्र. भूधा
सत्ताअ. जन्महेतु. २ ज्या वस्तूचें
ज्या पासून प्रथम ज्ञान होतें तो.
३ पमाक्रम. अ.पु.

प्रभा प्रकर्षेणभातीति प्रभा, प्रक
र्षेकरून शोभत्ये जी ती. ह्र. भा
धा. दीप्तिअ. कांति. आ. स्त्री.

प्रभाकरः प्रभां करोतीति प्रभाक
रः, प्रभितें करणारा जो तो. ह्र. ह्र.

त्रया. करणअ. सूर्य. अ. पु.

प्रभातं प्रकर्षेणभातुं वृत्तंप्रभा-
तं, उत्कर्षेकरून देदीप्यमानहो-
ण्या करितां प्रवृत्त झालें जें तें.
कृ. गाथा. दीप्तिअ. प्रातः काल.
अ. न.

प्रभावः प्रभवत्तनेनप्रभावः, स-
मर्थ होतो जेणें करून तो. कृ. भू-
धा. सत्ताअ. धनाद्व्यता वसें न्य-
त्यां पासून जो यजनानाचेदार्थी
तेजो विशेष असतो तो. २. साम-
र्थ्यातिशय. अ. पु.

प्रभिन्नः प्रभिद्यतेस्त्रप्रभिन्नः,
मदानें भिन्न होणावा जो तो. कृ.
भिदिर्द्धा. विदारणअ. ज्याच्यान
स्तफापासून मदस्त्राव होत आहे
असा हत्ती. अ. पु.

प्रभुः प्रभवतीतिप्रभुः, समर्थ-
होतो जो तो. कृ. भूधा. सत्ताअ.
स्वामी. २. नायक. ३. समर्थ. उ. पु.

प्रभूतं प्रभवतितीप्रभूतं, प्रकर्षे-
करून झालें जें तें. कृ. भूधा. सत्ता
अ. सुष्कळ. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिङ्गीं.

प्रभ्रष्टरुः प्रभ्रंशितुंभ्रष्टः प्रभ्र-

ष्टकः, अथः पतन करावयाकारणें
जो योग्य तो. कृ. त्रिशुधा अथः प-
तनअ. जी माळ बोंडींत किंवा वे-
र्णांत लोंबत असत्ये तो. अ. पु.

प्रमथ्यः प्रमथ्यातीतिप्रमथ्यः, प्र-
कर्षेकरून मथन करितो जो तो.
कृ. मथेधा. विलोडनअ. महादे-
वाचा गणविशेष. अ. पु.

प्रमथनं प्रमथ्यतेप्रमथनं, हिं-
सा जी तें. कृ. मथेधा. हिंसाअ. म-
व. मारणें. अ. न.

प्रमथ्याधिपः प्रमथानामधिपः
प्रमथाधिपः, प्रमथांचा जो अधि-
प ह्म. स्वामी तो. स. महार्देव. अ.
पुष्टिं.

प्रमदः प्रमद्यतेइतिप्रमदः, हर्ष-
जो तो. कृ. मदीधा. हर्षअ. हर्ष.
अ. पु.

प्रमदवनं प्रमदानांवनं प्रमदव-
नं, स्त्रियाला कीडा घेजेवन तें.
स. राजांच्या स्त्रियांचें कीडावण
अ. न.

प्रमदा प्रमदीहर्षोऽयस्याः साप्रमदा,
हर्ष आहे जीस ती. त. जीस मदनवे-
ग सुष्कळ आहे ती वायको. अ. स्त्री

प्रमनाः प्रहृष्टमनोयस्यप्रमनाः,
उत्कृष्टआहे अंतःकरणजाचे तो.
स. ज्याचे अंतःकरण हर्षयुक्तआ
हे तो. वि. सु. पु. न. स्त्री.

प्रमा विग्रहादिप्रभितिशब्दाप्रमाणे
यथार्थज्ञान. आ. स्त्री.

प्रमाणं प्रमीयते अनेनवाप्रमाणं,
मान करिजेतें किंवा जाचा योगा-
नें परिमाण करिजेतें तें. कृ. माड्
धा. मानअ. अंगुलिमान अंगुली
वीनहात इत्यादिकांनीं जें मोजणें
ते व मोजण्याचें साधन. २ हेतुका
रण ३ मर्यादा. ४ शास्त्र. ५ परि-
च्छेद. ६ मोजणारा. अ. न.

प्रमातामहः प्रकर्षेणमातामह.
प्रमातामहः, आईच्या बापाचा जो
बापतो. स. आईच्या बापाचा बाप.
अ. पु.

प्रमादः प्रमद्यतइतिप्रमादः, अ
नवधानजें ती. कृ. मदीषा. ग्लेषण
अ. अनवधान. अ. पु.

प्रमापणं प्रमाप्यतेइतिप्रमापणं,
हिंसनजें तें. कृ. मी. अधा. हिंसा
अ. वारंमारणें. अ. न.

प्रमापनं प्रमाप्यतेइतिप्रमापनं,

हस्तादिकांनीं जें मारणें तें. कृ. मी.
अधा. हिंसाअ. वारमारणें. अ. न.

प्रभितिः प्रमाणंप्रभितिः, प्रमाण
जें ती. कृ. माड्. धा. मानअ. यथा
र्थज्ञान. इ. स्त्री.

प्रमीतः प्रमीयतेस्मप्रमीतः, प्र
कर्षेकरूल हिंसितकरिजेला जो
तो. कृ. मी. अधा. हिंसाअ. यज्ञा
साठी मारलेला पशु. अ. पु. २ मे
लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रमीला प्रमीलंतींद्रियाणिअत्रे
तिप्रमीला, निमीळून पावताहे
त इंद्रियें जीचागर्षां ती. कृ. मी.
कधा. निमेषणअ. निद्राजन्यआ
लस्य. २ अत्यंत अमानें जें असा
मर्थ्यती. आ. स्त्री.

प्रसुरवः प्रहृष्टसुरवमस्यप्रसुरवः,
प्रहृष्टआहेसुरवजाचे तो. स. सु
स्व. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसुदितः प्रमोदतेस्मप्रसुदितः,
हर्षपावताझाला जो तो. कृ. सुद
धा. हर्षअ. हर्षयुक्त. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

प्रमोदः प्रमोद्यतेइतिप्रमोदः,
हर्षजीती. कृ. सुदधा. हर्षस. इ

पं. अ. पु.

प्रचतः प्रचच्छतिस्रोतिप्रचतः,
शांतिपादणाराजो तो. कृ. यमधा.
उपरमअ. पवित्र. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्रचस्तं प्रचस्ततेस्यप्रचस्तं, प्रच
त्वानेंकस्त्रिलें जें तें. कृ. यमधा.
प्रचत्वअ. प्रचत्वानें निबन्ध. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रचामः प्रचमणंप्रचामः, अत्यं
त आदर जो तो. कृ. यमधा. उप
रमअ. धनधान्याचेवाणीं जोलो.
कांवा आदरातिशय तो. अ. पु.

प्रचुद्धार्यः प्रकृष्टंचुद्धार्योच
स्यप्रचुद्धार्यः, प्रकृष्टं चुद्धार्ये
प्रयांजन जाचें तो. स. चुद्धार्यअ
तिशयित जो उद्योग तो. अ. पु.

प्रयोगार्थः प्रयोगः अर्थः अस्य
प्रयोगार्थः, चुद्धार्ये योग आहे प्रयो
जन जाचें तो. स. अर्थोदिपूर्वीं
-व्या शब्दाप्र.

प्रलंबघ्नः प्रलंबं हननानितिप्र
लंबघ्नः, प्रलंबाकरातें मारिता
-शालजो तो. कृ. हनधा. हिंसा
अ. बलराम. अ. पु.

प्रलयः प्रलीयतेजगदत्रेतिप्रलयः,
लय पावतें हे जगजाचेवाणीं तो.
कृ. लीङ्धा. श्लेषणअ. सृष्टिसंह
र. २ मरण. ३ परिस्फंद. ४ नाश.
अ. पु.

प्रलापः प्रलप्यतेइतिप्रलापः, व्य
र्थभाषण जें तो. कृ. लपधा. व्य
क्तवाणिअ. व्यर्थभाषण. अ. पु.

प्रवणः प्रवनेत्रप्रवणः, गमन
कर्तो जाचेवाणीं तो. कृ. वृद्धा.
गतिअ. क्रमानें निम्नशुभि वर्गे.
२ नम. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३
चतुष्यस्य स. रवांठा. अ. पु.

प्रवयाः प्रगतंवयोपस्यसप्रवया.
गेलें आहे नय जाचें तो. स. वृद्ध.
स. पु.

प्रवल्हिका प्रवल्हतेइतिप्रवल्हिका,
संशययुक्तभाषण करित्वेजोती. कृ.
बल्हधा. भाषाअ. वास्तविकअ
र्थ गुप्त रासून अर्थोतर स्पष्ट
दिसाचें असें जें संशय पडण्या
जोगें बोलणें तें. आ. स्त्री.

प्रवहः प्रकृष्टंचहनंप्रवहः, ब
हिर्गमन जें तो. कृ. वहधा. प्राप
णअ. पाण्याचा बाहेर निर्गम स.

वाहणं. अ. पु.

प्रवहणं प्रोत्थते अनेन प्रवहणं,
वहन होइ जे तें जेणें करून तें-क
वहधा. प्रापण अ. सुरस्थाची गा
डी. अ. न.

प्रवारणं प्रवार्यते अनेन प्रवार
णं. कलस्तीकार करिजे तो जेणें तें.
क. वृद्धा. वरण अ. काम्यदान
२ महादान. अ. न.

प्रवालं प्रवलतीति प्रवालं, जी
वन करितें जें तें. क. बलधा जी
वन अ. रत्न विशेष ह्य. पोचळं.
२ अंकूर. ३ वीणादंड. अ. पु. न.

प्रवाहः प्रवहणं प्रवाहः, जल प्र
वहण जें तो. क. वहधा. प्रापण
अ. पाण्याचा प्रवाह. अ. पु. -

प्रवासनं प्रवास्यते प्रवासनं, छे
दन जें तें. क. वसधा. छेदन अ.
वध. अ. न.

प्रवाहिका प्रवहतीति प्रवाहि
का, वाहत्ये जी ती. क. वहधा.
प्रापण अ. संग्रहणी रोग. आ. स्त्री

प्रविरच्यातिः प्रविस्थानं प्रवि
रच्यातिः, अत्यंत जी रच्याती ती
क. रच्याधा. प्रकथन अ. अविप्र

सिद्धि. इ. स्त्री.

प्रविदारणं प्रविदार्यते तद्वि
दारणं, परस्पर जें भेदन तें. क.
वृधा. विदारण अ. सुद्ध. अ. न.

प्रवीणः वीणावाप्रगायति प्रवी
णः, वीणें करून गायन करितो
जी तो. क. वीणाप्रकीरधा. गायन निपु
ण. अ. पु.

प्रवृत्तिः प्रवर्तनं प्रवृत्तिः, जला.
दि प्रवर्तन जें ती. क. हतुधा. नर्त
न अ. वास्तवीक लोकवृत्तांत सांग
णें. २ प्रवाह. ३ निवृत्तीचा प्रतिप
त्ती. इ. स्त्री.

प्रवृद्धं प्रवृद्धं ते स्वप्रवृद्धं, वृद्धी
पावतें झाले जें तें. क. वृद्धा. वृ
द्धि अ. वृद्धिगतं. २ प्रौर. ३ पसर
लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रवेकः प्रविनकीति प्रवेकः, सा
रासार विचार करितो जी तो क.
विचिरधा. पृथग्भाव अ. सुरज्य.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रवेणिः प्रवेणी प्रकृपेणतीव
तेस्थां प्रवेणिः, प्रकृपेणस्त्रयाधिजने किं
वागज निक्षिप्त हांतो जीनादाची
ती. क. वीधा. गति अ. वीणी. २

हनीच्या परोवर घालावयाचें
आस्तरण. इ. २ इ. स्त्री.

प्रवेष्टः प्रकर्षेण वेष्टते इति प्रवे
ष्टः, प्रकर्षे करून वेष्टून करितो
जो तो. कृ. वेष्टधा. वेष्टनअ. वा
हु. अ. पु.

प्रव्यक्तं प्रव्यंचते स्म प्रव्यक्तं, कृ
व करि जेळें जें तें. कृ. अंतुधा.
गत्यादिअ उघड. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

प्रश्नः पृच्छत इति प्रश्नः, पृच्छा
जो तो. कृ. प्रच्छधा. शीप्साअ.
पृच्छा. अ. पु.

प्रश्नयः प्रश्नयणं प्रश्नयः, सेवन
जें तो. कृ. श्रिञ्धा. सेवाअ.
प्रीति. अ. पु.

प्रश्रितः प्ररुष्टंश्च यतिप्रश्रि
तः, अत्यंत सेवा करिता झाला
जो तो. कृ. श्रिञ्धा. सेवाअ. न
न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रष्टः प्रतिष्ठते गच्छतीति प्रष्टः,
अग्र गमन करणारा जो तो. कृ.
ष्टाधा. गतिनिवृत्तिअ. अग्रसर.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रष्टवाट् प्रष्टं प्रहतीति प्रष्टवा

ट्, अग्रगामी प्रत वहन करितो
जो तो. कृ. वहधा. प्रापणअ. ज्या
बैलाच्या खांद्यावर जूं वगैरे घालू
न दमून वटणीस घेण्यासाठी फि
रवितात तो बैल. कृ. पु.

प्रष्टौही प्रष्टं वहतीति प्रष्टौही,
प्रथम गर्भ वाहणारी जो ती. कृ.
वहधा. प्रापणअ. बालाअसून
गर्भणी जो गाय ती. इ. स्त्री.

प्रसन्नः प्रसीदतीति प्रसन्नः,
संतुष्ट होतो जो तो. कृ. शद्धा.
गत्यादिअ. संतुष्ट. २ निर्मळ. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसन्नता प्रसन्नस्य भावः प्रस
न्नता, प्रसन्नाचा जो भावतो. त
प्रसन्नपणा. २ स्वच्छता. आ. स्त्री

प्रसन्ना प्रसीदति स्म प्रसन्ना,
पानकर्त्तातें विशीर्षा करणारी जो
ती. कृ. पद्धा. विशरणादिअ.
मद्य. आ. स्त्री.

प्रसभं प्रगतासभाः स्मात् प्रसभं,
शेळी वाहे सभा जापासून तें. स.
चलाकार. अ. न.

प्रसरः प्रसरणं प्रसरः, व्रणादि
प्रसरणजें तो. कृ. स्रधा. पतिअ

त्रणादिकां च प्रसरण. २ प्रीति.

अ. पु.

प्रसरणं, प्रसरणिः प्रसृतिः प्रसरणं, सर्वतः जे गमन ते. क. मृधा. गति. अ. अधिक प्र देशी व्याप्ति. २ प्रसरणे. अ. न. २ इ. स्त्री.

प्रसरणी विग्रहादिप्रसरणशब्दाप्रमाणं इ. स्त्री.

प्रसवः विग्रहादिप्रसृतिशब्दाद्यद्वा प्रसवर्नप्रसृयते वा प्रसवः, प्राणिप्रसवनं जै. तै. किंचित् करिजे. ती. जै. तो. क. मृधा. प्राणिप्रसव. अ. प्रसृत हीर्णे. २ उत्पत्ती. ३ फूल. ४ पुष्य. ५ अपत्य. अ. पु.

प्रसवबंधनं प्रसृयते सौ प्रसवः, तस्य बंधन प्रसवबंधनं, उत्पन्न हीर्ते ज्वाचैर्जैर्बंधन. अ. देर तै. स. फूल फल इत्यादिकां चादेर. अन.

प्रसव्यं प्रगतं सव्यात् प्रसव्यं, सव्या हून भिन्न जै. तै. स. विपरीत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसव्य प्रकर्षणसोदं प्रसव्य, प्रकर्षं करून सदन करून. क. बह. धा. मर्षण. अ. बलात्कारं करून द्वा.

अर्थी अन्यय.

प्रसादः प्रसाद्यतेनेन प्रसादः, प्रसाद करिजे तो जेणें तो. क. मृधा. विशरणादि. अनुग्रह. २ निर्मलता. ३ प्रसन्नता. ४ काव्यगुण विशेष. अ. पु.

प्रसाधनं प्रसाध्यतेनेनांगभिति प्रसाधनं, अंग अलंकृत करिजे तें जेणें तें. क. साधधा. सांसिद्धि. अ. अलंकार हन शोभा. अ. न.

प्रसाधनी प्रसाध्यतेनया प्रसाधनी, प्रसाध्यते ह्य. कशी धन करि जेतें जीणें करून ती. क. साधधा. सिद्धि. अ. अलंकार युक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसाधितः प्रसाध्यतेस्त्वप्रसाधितः, अलंकृत करिजे तो जो तो. क. साधधा. सांसिद्धि. अ. अलंकार युक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसारिणी प्रसार्यते गमनेया इति प्रसारिणी, अंग प्रसृत ही इजे तें जीणें ती. क. मृधा. गति. अ. बांदवेल. इ. स्त्री.

प्रसारी प्रसरणशीलः प्रसारी, प्रसरणशील जो तो. क. मृधा. गति.

अ. पसरद. वि. इत्. पु. ई. स्त्री.
स्त्र. न.

प्रसितः प्रासाधित्प्रसितः,
बंधन करिजेला जो तो. कृ. धिञ्
धा. बंधनअ. आसक्त ह्य. तत्पर
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रसितिः प्रसाधतेइतिप्रसितिः,
बंधनजेंती. कृ. धिञ्धा. बंधनअ.
बंधन किंवा त्याचें साधन दोरी व
गैरे. इ. स्त्री.

प्रसिद्धः प्रसिद्धतातिप्रसिद्धः,
प्रसिद्धी पावती जो तो. कृ. धिपु
धा. संसिद्धिअ. प्रख्यात. २ श्रुषि
त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रसूः प्रसूयतेइतिप्रसूः,
प्रसवणारी जीती. कृ. पूड्धा.
प्रसवअ. जननी २ घोंडी. ३ क
दलीनामाहमिण. ४ वेल. ऊ. स्त्री
प्रसूता प्रसविष्टेतिप्रसूता, पु
त्रातें प्रसवती झाली जीती. कृ. पूड्
धा. प्राणिगर्भमोक्षप्रसूत झाले
डी. आ. स्त्री.

प्रसूतिः प्रसवनं प्रसूतिः, प्रस
वन किंवा प्रेरण जेती. कृ. पूड्धा.
प्रसवअ. प्रसूतहोणें इ. स्त्री.

प्रसूतिका विग्रहादिप्रसूता
शब्दाप्र. प्रसूत जाहलेली. आ. स्त्री

प्रसूतिजं प्रसूतौजातंप्रसूति
जं, प्रसूतिकालीं जें उत्पन्नदुः
खतें. कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ.
प्रसूतकालींची वेदना. अ. न.

प्रसूनं प्रसूयतेइतिप्रसूनं, अ
भिषव करिजेतें जेंतें. कृ. पूड्
धा. अभिषवअ. फूल. २ फळ. अ.
न. ३ उत्पन्न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रसूजनयितारौ प्रसूज्यजन
यिताचप्रसूजनयितारौ आई
आणि बापजेते. स. मातापित
र. कृ. आई आणि बाप पांची
सहोक्ति आहे अ. पु.

प्रसृतं प्रसरतिस्प्रसृतं, प्रसर
णपांवतें झालें जेंतें. कृ. सृधा.
गतिअ. पसरलेलें. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

प्रसृता प्रसरतिस्प्रसृता. प्र
सृतकेली जीती. कृ. सृधा.
गतिअ. पायांची पोटरी. आ. स्त्री

प्रसृतिः प्रकृष्टासृतिः प्रसरण
मस्याः प्रसृतिः, प्रकृष्ट अ अ
कृष्ट आहे दिस्तार जीवाती. स.

कुडना. इ. स्त्री.

प्रसेवः प्रसीव्यतेस्यप्रसेवः, अ
र्थादिस्पृतशब्दाप्रमाणं धात्र्या
दिदेवण्याचं मांडं गोणी वगैरे.
अ. पु.

प्रसेवकः प्रकर्षेणसेच्यतेइति
प्रसेवकः, प्रकर्षेकरूनसेचि
जेतो जो तो. कृ. घेष्टा. सेच
नअ. वीणेवा प्रोपका. अ. पु.

प्रस्तरः प्रकर्षेणस्तृणातीतिप्र
स्तरः, अत्यत मजबुदीनें आ
च्छादित होतो जो तो. कृ. स्तृ
धा. आच्छादनअ. पाषाणह्य. द
गड. अ. पु.

प्रस्तावः प्रस्तवनं प्रस्तावः, प्रस्त
वनं जें ह्य. स्तृती जी तो. कृ. पुत्र्या
स्तृतिअ. प्रसंग. अ. पु.

प्रस्थः प्रस्थीयते अनेन प्रस्थः,
जेणे करून स्थिती होतो तो. कृ.
घाधा. गतिनिवृत्तिअ. सपाट
जो पर्वताचा घेऊ देश तो. ३प
रिमाण विशेषह्य. शेर. अ. पु. न

प्रस्थपुष्पः प्रस्थेपुष्प्यतीतिप्रस्थ
पुष्पः, पर्वतकिस्वरानुचर्यां जो
फुलतो तो. कृ. पुष्पधा. विकसन

अ. पांदा मरगा. अ. पु.

प्रस्थानं प्रस्थितिः प्रस्थानं, ग
मन जें तें. कृ. घाधा. गतिनिवृत्ति
अ. प्रयाण. अ. न.

प्रस्त्रवणं प्रस्त्रवती आपः अस्मा
त्इति प्रस्त्रवणं, पाझरता हेत उ
दकें जा पासून ते. कृ. स्त्रुधा. ग
तिअ. स्त्रवणं. २ पाणिठेवण्याचं
मांडं वगैरे. अ. न.

प्रस्फोटनं प्रस्फोव्यतेनेन प्रस्फो
टनं, धान्य नीट करिजेतें जेणें तें
कृ. स्फुटया. विकसनअ. स्फूप.
अ. न.

प्रस्त्रावः प्रस्त्रयतेइति प्रस्त्रावः,
प्रस्त्रविजेतो जो तो. कृ. ण्णुधा. प्रस्त्र
वणअ. सूत्र. अ. पु.

प्रहरः प्रहीयतइति प्रहरः, प्रक
र्षेकरून हरण होइजे तो जो तो.
कृ. त्रुधा. हरणअ. अहोरात्री
वा आरवा भाग. ह्य. आडेसात्
घटिका. अ. पु.

प्रहरणं प्रहीयते अनेन प्रहरणं,
हरण करिजेतें जेणें दकल तें. कृ.
त्रुधा. हरणअ. शस्त्र. अ. न.

प्रहारणं प्रहीयते प्रहारणं, प्रह

णकरिजेले जें तें. कृ. भा. पू. श.
प्र. काम्यदान. २ महादान. अ. न.

प्रहस्तः प्रस्तोहस्तः प्रहस्तः, प
सरलेला असा जो हात तो. स.
व्याकुळ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
२ पसरलेला हात. अ. पु.

प्रही जलप्रजहातिददातीति प्रही
जलाप्रतदैखे जी ती कृ. ओहा
कृथा. त्यागअ. विहीर. इ. स्त्री

प्रहेलिका प्रहेलयति सूचयति
प्राचार्थमिति प्रहेलिका, अथि
प्राचार्थें सूचना करणारी अशी
जी ती कृ. हिलधा. भावकरण
अ. अर्थ प्रवल्हिकाशब्दाप्रमा
णें. आ. स्त्री.

प्रल्हन्नः प्रल्हाद्यते स्म प्रल्ह
न्नः, सरवपाविजेला जी तो. कृ.
ल्हादीधा. सप्तअ. द्वर्षपुक्त. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रांशुः प्रकृष्टाअशानोस्प्रांशुः,
उक्तुष्ट आद्रेन अंशुस्त किर
ण जाचे तो. स. उंच. वि. उ. पु.
स्त्री. स.

प्राकारः प्रक्रियते इति प्राकारः
अत्यंत दृढ करिजेतो जी तो.

कृ. डुरुज्धा. करणअ. कुपण
किंवा तर. अ. पु.

प्राकृतः प्रकृतोभवः प्राकृतः,
मायेचा गर्भो, झाला जी तो त.
द्वलकः अ. पु.

प्राक् प्राविदेशी इति प्राक्, पूर्वदे
शाचे गर्भो जें तें. त. अतीत त्या
अर्थी अच.

प्राग्र्यः प्रागेभवः प्राग्र्यः, अग्रभा
गो हो तो जी तो. त. सुरव्य. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्राग्वंशः प्रकर्षेणांचतीति प्राक्
सचासौचं शश्रु प्राग्वंशः, हविःशा
लेच्या पूर्वेस स्थित जी स्तंभ ती
समास वृत्ति. यज्ञशालेचे
गर्भो पूर्वदिशेस वेदीत यज्ञकर्में
करणारे जे कलिजादिक त्यांस जी
तेथें राहाण्याची जागा केलेली अ
सते ती. किंवा यज्ञशालेचा पूर्वस
भत्यांवर लांच लांकूड ठेवलेले
असनें तें. अ. पु.

प्राग्रहरः प्रकृष्टमग्रं हरति प्राग्र
हरः, अग्रभागातें हरण करितो
जी तो. कृ. लज्धा. हरणअ. प्र
सुरव. अ. पु.

प्राधारः प्राघरणंप्राधारः, घृता
दिक्षरणजें तो कृ. घृथा-क्षरणा
दिअ. घृतादिनांचे क्षरण. अ.
पुद्दिगी.

प्राचिका प्राचितीतिप्राचिका,
प्रकर्षें करून मंमन करित्ये जीती
कृ. अंबुधा. गत्यादिअ. रानमा
शि. आ. स्त्री.

प्राची प्रागंचतिसूर्येणेतिप्राची
पूर्वीसूर्यानें सशोभित होत्ये जी
ती. कृ. अंबुधा. पूजाअ. पूर्वीदि
शा. ई. स्त्री.

प्राचीना प्राचिभवाप्राचीना, पू
र्व दिशेचारायीं जाहली जीती.
त. जीस पाहाउ घूळ असें क्षण
तात ती. आ. स्त्री.

प्राचीनाचीतं प्राचीनंदक्षिण
मावीपंतीस्मप्राचीनाचीतं, दक्षि
णस्कंधाचेगयीं जें क्षिप्ततें. कृ.
वीधा. असनादिअ. उजवे स्वां
द्यावरून घातलेले चजोपंवात
अ. न.

प्राचीरं प्राचीयतेइतिप्राचीरं,
परिधीकृतकेले जें तें. कृ. चिञ्
धा. नवनअ. शहरनघर इत्या

दिकांचे सभोंवार जें वेळूचे वी
रे वेष्टन असतें तें. अ. न.

प्राच्यः प्राच्यांभवः प्राच्यः, प्राची
दिशेचारायीं जो विद्यमान तो.
त. शरावती नदी पर्यंत जो पूर्व
दक्षिणदेश तो. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्राजनं प्रवीचतेअनेन प्राजनं,
दृषमादिकातें प्रेरणा करिजेते
जेणें करून तें. कृ. अजधा. ग
तिविशेषअ. वाचूक. अ. न.

प्राजिता प्रकर्षेणाजतीतिप्राजि
ता, प्रेरणा करणारा जी ती. कृ.
अजधा. गत्यादिअ. सारथि.
कृ. पु.

प्राज्ञः प्रज्ञास्त्वप्राज्ञः, प्रज्ञस्त
आहे बुद्धि आची ती. त. पंडित.
अ. पु.

प्राज्ञा प्रज्ञास्त्वस्याः साप्राज्ञा,
बुद्धि आहे जीस ती. त. बुद्धिम
ती स्त्री. अ. स्त्री.

प्राज्ञी प्रज्ञायतइतिप्राज्ञी तें व
प्राज्ञी, प्रकर्षें करून जाणणारी
जी ती. प्रज्ञा तीच प्राज्ञी. स. पु.
द्विमती स्त्री. ई. स्त्री.

प्राज्ये प्रवीचते इति प्राज्यं, अधि-
क प्राप्त करिजेते जें तें. कृ. अज-
धा गति अ. पु. क. वि. अ.
पु. न आ. स्त्री.

प्राड्विवाकः प्रच्छन्नं प्राड्वि विव-
चनपिर्वाकः, प्राड्वि विवा-
कश्चेतावस्य स्त इति प्राड्विवाकः,
प्रश्न आधि विचार हे आहेत जास्त तो
त न्यायाधीश अ. पु.

प्राणः प्राणं त्यनेनेति प्राणः, जा-
च्या संचाराने प्राणी जीवन पाव-
तात तो कृ. अनधा प्राण अ.
शरीरांत संचार करणारा वायु
२ पराक्रम. ३ गंधरसविशेष स-
रक्त्याबोक अ. पु.

प्राणी प्राणोऽस्तीति प्राणी, प्रा-
ण आहे जास्त तो. न. अंतु स. प्रा-
णवान् इन्. पु.

प्रातः प्रातनीति प्रातः, प्रातः कृ-
ल या अर्थी तें निरंतर चौथेक जे-
तें. कृ. अतथा-सातेत्यगमन अ.
प्रातः काळ त्या अर्थी अव्य.

प्रातिहारकः प्रतिहरणं प्रति-
हारो व्याजः सप्रयोजनमस्य प्रा-
तिहारकः, कपट आहे प्रयोज-

न जाचें तो. त. गारुडी. अ. पु.

प्राथमकल्पिकः प्रथमकल्प-
आधारं स. प्रयोजनमस्य प्राथम-
कल्पिकः, प्रथमप्रारंभ आहे प्र-
योजन जाचें तो. ज्याणी अध-
यनास आरंभ केला आहे असा
चतु. अ. पु.

प्रादुः प्रकर्षणं अति इति प्रादुः,
तमानि वृत्ति स. प्रकाशित त्या-
तें करिते स. तद्वोधक जें तें. कृ. अ-
दधा. सहाण अ. नाम. २ प्रकाशि-
त त्या अर्थी. अव्यय.

प्रादेशः प्रदिश्यतेनेन प्रादेशः.
अत्यंत तर्जन होइजे ते जेणें क-
रून ती. कृ. दिशधा. अति सर्ज-
न अ. तर्जनी सहित विस्तृत जो
अंगुष्ठ तो. अ. पु.

प्रादेशानं प्रादिश्यत इति प्रादेश-
नं, दान जें तें. कृ. दिशधा अति
सर्जन अ. दान. अ. न.

प्राध्वं प्राध्वनंतीति प्राध्वं, अनु-
कूल्यार्थी तें बोळिजे तें. कृ. धन-
धा. शब्द अ. आनुकूल्यार्थी अम-

प्रांतरं प्ररुष्टं अंतरं अत्र इति प्रां-
तरं - प्ररुष्ट आहे अंतर जाचें रा

वीं तें. स. ज्यामार्गी उयावाणी
नाहीं असा जो दूरचा मार्ग तो अ

प्राप्तं प्राप्यतेस्मप्राप्तं, लब्धकरि
जेतें जें तें. ह. आपूधा. व्याप्तिअ
भिकालेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्राप्तपंचत्वः प्राप्तपंचलं येनस
प्राप्तपंचत्वः, प्राप्त आहे मरणजे
वें तो. स. मेलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्राप्तरूपः प्राप्तीरूपंप्राप्तरूपः,
रूपाप्रतजो प्राप्त तो. स. पंडित.
अ. पु. २ मनोहर. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्राप्तिः प्राप्यते इति प्राप्तिः, प्राप्ति
जेतो जेती. ह. आपूधा. लंभन
अ. उत्सनी. २ लाभ. इ. स्त्री.

प्राप्यं प्राप्यतेस्मप्राप्यं, प्राप्तुं श
क्य जें तें. ह. आपूधा. लंभन
अ. भिकारवाचाची जागा. अ. न.

प्राप्तं प्राप्यतेस्म इति प्राप्तं
तं, मरण करिजे तें जें तें. ह.
चूधा. मरण अ. न जराणा.
अ. न.

प्रायः प्रायनंप्रायः, प्रकयें करू.
न जें गमन ह्य संन्यासपूर्वकप्रो

जनलागजो तें ह. अचधा. ग
तिअ. संन्यासपूर्वकजतो जन.
२ बाहुल्य. ३ नाश जाणविणा
रें चिन्ह. अ. पु.

प्रायः प्रहृष्टमयनंप्रायः, वैकुं
ठदि स्थानप्राप्ति साधन जें तो
ह. इण्धा. गतिअ. बाहुल्यार्थी
अव्य.

प्रालंबं प्रालंबते इति प्रालंबं;
अधीभागपर्यंत लंबाच मान प
डतें जें तें. ह. लंबिधा. अवस्त
सनअ. गळ्यामध्ये सरळ लों
बणारी माळ. अ. न.

प्रालंबिका प्रालंबते इति प्रालं
बिका, कंठान्नागार्थी प्रकयें करू.
न लोंबणारी जीती. ह. लंबिधा.
अवस्तसनअ. नाभिपर्यंत लों
बणारी सोन्यांची कंठी. आ. स्त्री.

प्रालेयः प्रलीयते पदार्थां अत्र
इति प्रालेयः, तत्र आगतं प्रालेयं,
लय पावतांत पदार्थी ज्याचे दार्थी
तो प्रलय स्थापासून प्राप्त जें तें.
न. थंडी. २ वर्ष. अ. न.

प्राप्तं प्राप्तिचतेस्म इति प्राप्तं
तं, आवरण करिजे तें जें तें.

ह. वृद्धा. वरणअ. पांधुरले
ले वरत्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रावारः प्रावरः प्रात्रियतेने
नप्रावारः, आच्छादन करिजे
ते जेणे करून तो. ह. वृद्धा.
वरणअ. उत्तरीय वरत्र. अ. पु.

प्रावृषायणी प्रावृषयति अ
यते वा प्रावृषायणी, प्रावृट् का
लाचे रायीं गमन करित्ये जीती.
ह. इण्धा. २ अयथा गतिअ.
काच कुपरी. इ. स्त्री.

प्रावृट् प्रकर्षेण वर्षत इति प्रावृट्
प्रकर्षे करून वृष्टि करित्ये जीती
ह. वृषुधा. सेचनअ. वर्षाकाल
ह. पावसाळा. इ. स्त्री.

प्रासः प्राश्यते इति प्रासः, राकि
जेती जीती. ह. अस्रुधा. क्षेपण
अ. शस्त्र विशेषसंग. अ. पु.

प्रासंगः प्रसज्जते इति प्रासंगः
संलग्न करिजे तो जीती. ह. यं
जथा. संग. अ. गाडीसंछुफ
लेल्या वेंलाच्या रवांथावर घा
तनेले जूं ह. जोकड. अ. पु.

प्रासंग्यः प्रसंगं वहतीति प्रा
संग्यः, संदकाषाते वाहतो जी

तो. ह. वहधा. प्रापणअ नघहोष्या
करितां गव्यांत लांकूड बांधलेले
गाई वेंल इत्यादि. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

प्रासादः प्रसीदति मनः अत्रेति
प्रासादः, संतुष्ट होइजे ते मन
जाचे रायीं तो. ह. षड्धा. गला
दिअ. देवराजे इत्यादिकांचे जे
घर ते. अ. पु.

प्रासिकः प्रासः प्रहरणमस्य प्रा
सिकः, मल्ल आहे प्रहरण जाचे
तो. त. प्रासायुधी. अ. पु.

प्रास्थिकं प्रस्थस्य वापः प्रस्थिकं
प्रस्थिकं अस्ति अत्रेति प्रास्थिकं,
प्रस्थ परिमाण धान्याचे जें वाप
आहे जाचे रायीं ते. त. प्रस्थ
परिमित धान्याचे शेत. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

प्रापहः प्रथमं चतुर्जद्वयं प्रा
पहः, प्रथम जो दिनाचरव तो.
स. दिवसान्धा तीन प्रागांतिल
पहिळा प्राग. अ. पु. न.

प्रियः प्रीणातीति प्रियः, संतुष्ट
करणारा जो तो. ह. प्रीवृधा. तर्प
णअ. नवरा. अ. पु. २ अ. प्रीष्ट.

वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रियकः प्रीणातिप्रियतेनाप्रियः

सएनप्रियकः, संतुष्टहोता जो
तो प्रिय तोच प्रियक त. कदच
२ अमणाचें झाल. ३ प्रि
यंगु वृक्ष ४ हरिणविशेष. अ. पु.

प्रियंगुः प्रियंगुच्छनीतिप्रियंगुः,

प्रियाति प्राप्त करणास जोतो क
गम्बुधा. गतिअ. कायारीचावृक्ष
२ कांगुशके असेंधान्य. उ. पु.

प्रियता विग्रहादिप्रेमशब्दाप्रमा

णं. प्रेमता. आ. स्त्री.

प्रियंवदः प्रियंवदतीतिप्रियंवदः

प्रियबोलतो जोतो. क. वदथा.
अन्तबान्धिअ. प्रियबोलणास.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रियालः प्रीणातीतिप्रियालः, प

आदिकांनी संतोष पावता
जोतो क. प्रीञ्छा. तर्पणअ.
चाराचें झाल. अ. पु.

प्रीणनं प्रीतिःप्रीणनं, तृतीजी

ती. क. प्रीञ्छा. तर्पणअ. नृमि.
अ. न.

प्रीतः प्रीयनेस्यप्रीतः, संतोष पा

वता झाला जोतो. क. प्रीञ्छा. प्री

तिअ. हर्षयुक्त. वि. अ. पु. न. आ.

स्त्रीलिंगं

प्रीतिः प्रीयतेइतिप्रीतिः, हर्षजो

ती. क. प्रीञ्छा. तर्पणअ. हर्ष. २
प्रेमा. इ. स्त्री.

पुष्टः पुष्यतेस्यपुष्ट. दग्धकरि

जैला जोतो. क. पुष्यथा. दाहअ.
जळालेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

प्रेक्षा प्रकृष्टमाक्षतेनपैतिप्रेक्षा,

प्रकर्षनें अवलोकितें जाणें तो
क. ईक्षथा. दर्शनअ. बुद्धि २ वृ
त्त्येक्षण. आ. स्त्री.

प्रेक्षा प्रेखतेइतिप्रेक्षा. ग्राम हो

इजैल्ये जोतो. क. इष्विथा. गति
अ. डोली. आ. स्त्री.

प्रेरिवतः प्रेरिवतेस्यप्रेरिवतः,

चंचल करिजैल्ये जोतो क. धा पू.
श. प्र. किंचित्कांपलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री

प्रेतः प्रकर्षेणइतः प्रेतः, प्रकर्षे

करून जो गेला तो. स. नरका
मध्ये जाहलेला प्राणि. २ मेलेला.
अ. पु.

प्रेत्य प्रकर्षेणइत्याप्रेत्य, प्रकर्षे

करून गमन करून. क. उण्था.

गतिअ. जन्मांतरिंसाअर्थीअच्य.
प्रेम प्रियस्यभावः प्रेम, प्रियांचा
 जो भाव ह्य. प्रकार तो. त. प्रेमा.
 र. न.

प्रेष्ठः अतिशयेन प्रियः प्रेष्ठः, अ
 त्यंत जो प्रिय ती. त. अतिप्रिय.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रेष्यः प्रेष्यः प्रेष्यते इति प्रेष्यः,
 प्रेषण करिजेतो जो ती. ह. इषथा
 गतिअ. चाकर. अ. पु.

प्रेष्यः प्रेषणं प्रेषः स एव प्रेष्यः, प्रेष
 ण जें तो प्रेष तोच प्रेष. त.
 ह. इषथा. इच्छाअ. पाठविणें. २
 मदन. ३ क्लेश. ४ उन्माद. अ. पु.

प्रोक्ष्यं प्रकृष्टमुक्षणं प्रोक्ष्यं, प्र
 कृष्ट जें हिंसन तें. ह. उक्षथा. से
 चनअ. यज्ञसंबंधिं जें पशुहनन
 तें. २ पवित्रीकरण. अ. न.

प्रोक्षितः प्रोक्ष्यते स्म इति प्रोक्षि
 तः उक्तशालंभित करिजे तो जो
 तो. ह. उक्षथा. सेचनअ. यज्ञा
 सार्थी मारलेला पशु. अ. पु. २ प
 वित्रीकृत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रोथं प्रोथत इति प्रोथं, इत्थिन्न
 मग्न करणार जें तें. ह. प्रोथथा.

पर्याप्तिअ. षोड्याचें नाक. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रोषः प्रोषणं प्रोषः, दाह जो तो
 ह. पुषथा. दाहअ. जळणें. अ.
 पु. न.

प्रोषः प्रोषी प्रकृष्टः ओषः
 अस्थप्रोषः, उक्त ह आहे ओष
 जाचा तो. स. मत्स्य विशेष. अ.
 पुळिंगीं. २ इव

प्रोषपदा प्रोषोगोः तस्येन पा
 दायस्थाः सा प्रोषपदा, गाई सा
 ररवे आहेत पांच जीचे ती. स.
 पूर्वाभाद्रपदानक्षत्र. २ उत्तरभा
 द्रपदानक्षत्र. आ. स्त्री.

प्रोढं प्रोक्ष्यते स्म प्रोढं, इत्थिन्न
 रिजेले जें तें. ह. वहथा. प्राप
 णअ. प्रकृष्ट ह्य. घाटलेला.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

प्रोषपदः प्रोषपदी अत्रास्ती
 ती प्रोषपदः, प्रोषपदी आहे जा
 चे राशीं ती. न. भाद्रपद मास.
 अ. पु.

पुष्टः प्रक्षरतीति पुष्टः, ऊर्ध्वग
 मन करिजेतो जो तो. ह. क्षरथा. गं
 चलनअ. पिंपरीचें झाड. २ कर्मि

पिंपरी. अ. पु.

पुवः पुवतइतिपुवः, गमनकरि-
तो जो तो. क. पुडुधा. गतिअ.
चांडाल. २ लाहान नौकापुवबेडू
क. न. ४ पाण कौनडा. अ. पु. २ को
बडा. अ. पु.

पुवंगः पुवंगः पुवनंपुवः पु-
वनगच्छतीतिपुवंगः, उड्याग
रून गमन करितो जो तो. क. ग
मुधा. गतिअ. वानर. २ बेडूक.
३ सारथी. अ. पु.

पुवंगमः पुवनगच्छतीतिपुवंग-
मः, पुवें करून गमन करितो जो
तो. क. गमुधा. गतिअ. अर्था
दिपूर्वांच्या शब्दाप्रमाणें.

पुक्षं कृक्षस्यफलंपुक्षं, पिंपरी
वें जं फळ तें. त. पुक्षानें फळ.
अ. न.

पुहा प्रिहतीतिपुहा शेष
जानें नष्ट जो तो. क. प्रिहधा. ग-
तिअ. वाम कुक्षिस्थ मांस पिंड
विरोध. न. पु.

पुहशत्रुः पूहस्यशत्रुः प्रिहश-
त्रुः, पूहसोगाचा जो नाश करि-
तो तो. स. तांबडा रोहिडा वस्त.
उ. पु.

पुतं पुवनंपुतं, गमन जें तें. क.
पुडुधा. गतिअ. घोड्याची चौक
चाल. अ. न.

पुष्टः पुष्यतंस्मपुष्टः, दहन क-
रिजेला जो तो. क. पुष्टधा. दाह
अ. जळालेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

पुषः पुषणंपुषः, दाह जो तो.
क. पुष्टधा. दाहअ. जळणें. अ.
पुष्टिणीं

पुसातं पुसायतेस्मपुसातं, नक्षण
करिजेलें जें तें. क. पुसाधा. नक्ष-
णअ. खाहेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

फंजिका भनकीतिफंजिका, रोगातें नाश करिते जी ती. कृ. कृ. संजोधा. आमर्दनअ. भारं गवृक्ष. आ. स्त्री.

फटः स्फुटतीतिफटः, विस्तार पावतो जी तो. कृ. स्फुटथा. विकसनअ. सर्पाची फणा. अ. पु. आ. स्त्री.

फणा फणतीतिफणा, विस्तृत होत्ये जी ती. कृ. फणधा. गति अ. सर्पाची फणा. आ. स्त्री.

फणिज्जकः फणीजातोभिनित्तिफणिज्जकः, सर्प सहतो जाचे गयीं ती. स. पांढरा मरवा अ. पु.

फणी फणास्थास्तीतिफणी, फणा आहे जास ती. न. सर्प. इ. न. पु.

फलं फलतीतिफलं, विशीर्ण होतें जे ते. कृ. त्रिफलाधा. विशरणअ. इतु साध्य कार्य. १. जायफल. ३. बाणाचें अग्र. ४. दाल ५. नागराचें स्वान्तचें लांकूड स फळ ६. हहादिकाचें फळ. ७. कापूस. अ. न.

फलकः फलतीतिफलकः, निष्पन्न होतो जो तो. कृ. पलधा. निष्पत्तिअ. दाल. अ. पु.

फलकपाणिः फलकः पाणीय स्यफलकपाणिः, दाल आहे हस्ताचे गयीं जाचा तो. स. दाल धारण करणारा. इ. पु.

फलत्रिकं फलानांत्रिकं फलत्रिकं, फलाचें जें अग्र ते. स. हिरडा वेहडा आणि आवळकारी त्या तिहींचें कूरक्षत्रिफला. अ. न.

फलपूरः फलेन पूर्यत इति फलपूरः, फलांनीं पूरण होइ जे तो जो तो. कृ. पूरी था आप्यापनअ. महाकुगाचे शाड वत्याचें फळ अ. पु. इ. गीं.

फलवान् फले अस्ति अस्य फलवान्, फल आहे जास तो. त. ज्यास फळ आहे तो. हहादि. वि. त. पु. इ. स्त्री. त. न.

फलसः फल अस्ति यस्य सः फलसः, प्रशस्त फल आहे ज्यास तो. न. फणसाचें शाड. अ. पु.

फलाध्यक्षः फलांना मध्यक्ष. फलाध्यक्षः, फलांना जो अध्यक्ष

ह्य स्वामीः तो. स. शिवरणीचे
झाड. अ. पु.

फलिनः विग्रहादिसर्वफलव
नृशब्दाप्रमाणे. अ. पु.

फलिनी फलमकस्यस्याः फलिना
फल आहे जोस ती त. वाघांधी.
२ ककलाची वनोंषधी. ई. स्त्री.

फली फलमस्यास्तीति फली, फ
ल आहे जोस ती. त. जोस फळे
आहेत तो वृक्ष. वि. इन्. पु. ई.
स्त्री. न.

फलेग्रहिः फलानिग्रहतीति
फलेग्रहिः, फलातें ग्रहणकर
णारा जोतो. छ. ग्रहधा. उपादा
नअ. फळ यावयाच्यासमयी
ज्यास फळे घेतात ती वृक्ष. इ. पु.

फलेरुहा फलेरोहतीति फलेरु
हा, फलाचेदायीं उत्सव्क हीतो
जो ती. छ. रुहधा. विजयजया
दिअ. वनस्पतिविशेष पाडली.
आ. स्त्री.

फल्गुः फलतीति फल्गु. विशी
र्ण होतो जो तो. छ. त्रिफलाधा.
विशरणअ. बोसाडासर्वत.
उ. पु.

फाणितं फाणयते इति फाणितं,
गमन करवितें जें ते. छ. फणधा.
गतिअ. काकधी. अ. न.

फांटं फणयतेस्म्यफांटं, अनाया
साने प्राप्त करि जेलें जें कायादि
तें. छ. फणधा. गतिअ. अनाया
साने झालेला कषायविशेष. अ. न.

फालं फलस्य विकारः फालं, फ
लांचा जो विकार तें. त. कारणा
सवस्व. २ नागराचें शालचें लांकू
ड. हा. लेटूं. अ. न.

फाल्गुनः फल्गुनीयुक्ता फाल्गुनी.
सायत्रास्ति सफाल्गुनः, फाल्गुनी
आहे ज्याचेदायीं ती त. फाल्गुन
महिना. अ. पु.

फाल्गुनिकः फल्गुनएव फाल्गु
निकः, फल्गुन जो तोच फाल्गुन.
त. फाल्गुन महिना. अ. पु.

फुल्लः फुल्लतीति फुल्लः, उषितही
तो जो तो. छ. त्रिफलाधा. विहारविक
। अ. प्रफुल्लित. अ. पु.

फेनः स्फायते इति फेनः. वृद्धि पा
वतो जो तो. छ. स्फधीधा. वृद्धिअ
जलविकार हा. फेण. २ समुद्र फे.
ण. अ. पु.

फेनिलः फेनोस्वास्तीतिफेन

लः, फेनआहे जासती. त. रि. ब.

सप्त. २ वीराचें फेळ. अ. पु. ३

फेनयुक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

फेरुः फेइत्येवं रवोस्थफेरुः,

फेयाप्रकारत्वा आहे शब्द जा

सती. त. कोल्हा. अ. पु.

फेरुः फेइत्यच्चत्तं रौतीतिफे

रुः, फे याप्रकारत्वा शब्द करणा

राजो तो. ह. रुधा शब्दअ. को

ल्हा. उ. पु.

फेला फेल्यते इतिफेला, गमन

करिजेत्येजी ती. ह. फेल्धा. ग

ति. अ. स्वाऊन टाकलेलें. आ.

स्त्रीलिंगी.

फेली विग्रहादिपूर्वाभ्याशब्दा

प्रमाणे. इ. स्त्री.

बकः बकतेइतिबकः, ऊर्ध्वगमन
करणात् जो तो. क. बकिधा. की
दिल्यगतिअ रुईमंदार २ बय
का. अ. पु.

बकुलः बंकतेइतिबकुलः, ऊर्ध्व
गमन करितो जो तो. क. बकिधा.
गतिअ. बकुल. अ. पु.

बडिशां बडिनांमत्स्यान्त्यतीतिब
डिशां, मत्स्यातें नाश करितें जें
तें. क. बोधा. अंतकर्मअ. मत्स्य
बेधन. अ. न. आ. ई. स्त्री.

बत बन्धतेस्मइतिबत. स्वेदाद्य
धीतें बोधलिजेतें जंतें क. व
लुधा. याचनअ. स्वेद. २ करुणा
बस. ३ संतोष. ४ आश्रय. ५ आ
मंत्रण त्या अर्थी. अच.

बदरं बदरा बदतीतिबदरं,
स्थिर राहतें जें तें. क. बदधा. स्थी
र्यअ. बोशेवें फळ. अ. न.

बदारिः विग्रहादिसर्वबदरशा
द्याप्रमाणें. इ. स्त्री.

बंदी बंदतेअवश्यंबंदी, अवश्य
स्तुति करणारा जो तो. क. बदिधा
स्तुतिअ. स्तुतिपाठक. इन्. पु.
ई. स्त्री.

बंधकी बध्नातीतिबंधकी, मना
ला विकार करणारी जी ती. क. व
धधा. बंधनअ. बध्निरिणी बाधको.
ई. स्त्री.

बद्धः बध्यतेस्मबद्धः, रज्वादि
कें करून बंधन करिजेला जो तो.
क. बंधधा. बंधनअ. बांधलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

बधिरः बध्नातिकर्णमितिबधिरः,
कर्णातें बंधन करणारा जो तो. क.
बधधा. बंधनअ. बहिरा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

बंधनं बध्यतेनेनबंधनं, बंधन
होइजेतें जेणे करून तें. क. बंध
धा. बंधनअ. बांधणें. २ बांधण्या
चें साधन. अ. न.

बंधुः विग्रहादिबांधवशाद्याप्रमा
णें सगोत्र ह. एकवंशी नाऊ
वंद. उ. पु.

बंधुजीवकः बंधुरिवजीवज
लमस्यबंधुजीवकः, बंधुसारसें
यआहे जीवन जास तो. स. एकफु
ल शाड ज्यास दुपारी असें हण
तात तें. अ. पु.

बंधुता बंधूनांसमूहोबंधुता, बं

धून्वा जो समुदाय तो. त. बंधू
वा समूह. २ बंधुपणा. आ. स्त्री.

बंधुरः वधातीतिबंधुरः, चित्ता
तें बंधन करितो जो तो. कृ. बंधधा
बंधनअ. जो स्वभावतः उन्नतअ
सोन उपाधिवशें करून. किंचि
त् नम्यहोतो तो वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं

बंधुलः बंधुलानीति बंधुलः, अ
र्थे बांधकिनेच शब्दाप्रमाणें. कृ.
लाधा. आदानअ. व्यभिचारि
णीचा पुत्र. अ. पु.

बंधुकः वधातिचित्तबंधुकः, वि
तोते बंधन करितो जो तो. कृ. बंध
धधा. बंधनअ. दुपारीचें झाड.
अ. पु.

बंधुकपुष्पः बंधुकस्यपुष्पाणी
वपुष्पाण्यस्यबंधुकपुष्पः, बंधू
काच्यापुष्पाचे परी आहेत पुष्पे.
जानीं तो. स. असणाचें झाड
अ. पु.

बंधुरः विग्रहादिसर्वबंधुरशब्दा
प्रमाणे

बंध्या वधातीतिबंध्या. गत्यभवात्बंधन
करित्ये जी ती. कृ. बंधधा. बंध

नअ फलहीन हा. बंधू. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

बध्नुः विभर्तीतिबध्नुः, धारणपो
पण करितो जो तो. कृ. दुष्टध्या.
धारणपोषणअ. मोठा मुंगस. २
विष्णु. ३ अग्नि ४ महादेव. ५ क्र.
धि. ७. पु. ६ पिंगटवर्ण. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

बरीवर्दः ईश्वरभ्रतोददातीतिईवर्दः. बरि
श्रत्तात्तर्दस्त्वलवाच् असा जो ईवर्द
ह्य. लक्ष्मीतें व वरातें देणारा जो तो
स. पैल. अ. पु.

बर्बरः बर्बतीतिबर्बरः, ऊर्ध्वग
मन करितो जो तो. कृ. बर्बधा.
गतिअ. आवंग धनीपधि. अ. पु.

बर्बरा हणुतीतिबर्बरा, आवर
ण करित्ये जी ती. कृ. वृद्धा वर
णअ. तिळवण ह्य. कानफोड.
आ. स्त्री.

बर्बरी विग्रहादिसर्वबर्बराशब्दा
प्रमाणे. ई. स्त्री.

बर्हः बर्हतीतिबर्हः, वृद्धीप्रतपाव
तें जेतें. कृ. वृहधा. वृद्धिअ. मो
राचे पीस. २ पर्णपान. ३ परीकार
४ गविवन ह्य. शरारा. अ. न.

बर्हपुष्यं बर्हिप्रशस्तं अस्पृच- अ. न.

हैगुष्यतीतिपुष्यं बर्हेच तन्पुष्यं
च बर्हपुष्यं, बर्हे ह्य. तत्र प्रश-
स्त आहो जास तें बर्ह बर्ह असो
जे पुष्य तें. स. गंधीयन ह्य. म
रोरा. अ. न.

बर्हिः वृंहतिघृतादिनेतिवर्हिः,
घृतादिकाने वृंहित होते जो
तो. क. वृंहिषा. वृंहिअ. अग्नि
इ. पु.

बर्हिणः बर्हिमस्त्यस्यबर्हिणः,
अर्थादिक बर्हिशब्दाप्रमाणे. त.
मोर. अ. पु.

बर्ही बर्हिमस्त्यस्यबर्ही, पिच्छज
हो जास तो. त. मोर. इन्. पु.

बर्हिपुष्यं विग्रहादिसर्वबर्हपु-
ष्यशब्दाप्रमाणे.

बर्हिःपुष्यं विग्रहादिसर्वबर्हपुष्य-
शब्दाप्रमाणे

बर्हिर्मुखः बर्हिरभिर्मुखं यस्य
सबर्हिर्मुखः, अग्निआहेमुखज
वें तो. स. देव. अ. पु.

बर्हिषं बर्हिपिकुशोतिष्ठतीतिव-
र्हिषं, कुशानेवाधीं राहते जें तें.
क. षापा. गतिनिवृत्तिअ. वाळा.

बलः बलमस्थास्तीतिबलः, बल
आहे जास तो. त. बलराम. १का
वळा. अ. पु. ३ सैन्य. ६ पराक्रम.
५ सामर्थ्य. ६ स्थौल्य. अ. न.

बलदेवः बलेनदीव्यतीतिबल-
देवः, बलाने खुसती किंवा कीडा
अथवा प्रकाशमान होतो जो तो.
क. दिव्या. कीडादिकअ. बल
राम. अ. पु.

बलभद्रः बलभद्रं श्रेष्ठं यस्य स
बलभद्रः, सर्वापेक्षां जावें बल
अधिक तो. स. बलराम. अ. पु.

बलभद्रिका बलेनभद्राबल-
भद्रा सैव बलभद्रिका, बले करू
न श्रेष्ठ जी ती बलभद्रा तीच ब-
लभद्रिका, भायमाण औषधि. अ.
स्त्रीलिंगी.

बलभी बलतीतिबलभी, सम्य-
क आवरण करिते जी ती. क. बल
धा. संवरणअ. घराच्या शाकाना
स आधारभूत जे वांसे कडणी
इत्यादि. ई. स्त्री.

बलवान् बलमस्त्यस्यबलवान्,
बलआहे जास तो. त. बलिष्ठ

वि.तं पु. इ. स्त्री. व. न.

बला बलमसस्वाइतिबला, बल आहे जीसती. त. चिकणा. आ. स्त्रीलिंगीं.

बलाका बलतेइतिबलाका, उत्तम गमन करणारी जी ती. कृ. बलधा. संवरण. अ. वगळा. आ. स्त्री.

बलात्कारः बलात्करणंचलात्कारः, हट्टानें जी क्रिया तो. कृ. दुकृ. धा. वरण. अ. बलात्कार. अ. पु.

बलारातिः बलस्य अरातिर्वजारातिः, बलनामक देखाना जी शत्रु तो. स. इंद्र. इ. पु.

बलाहकः वारिवहतीतिबलाहकः, उदकांतें वाहणारा जी तो. कृ. वहधा. प्रापण. अ. मेघ. २ विष्णुन्वाघोडा. अ. पु.

बलिः बलनंबलिः, दानजें तो. कृ. बलधा. पान्मावसेध. अ. राजासपास यान्वा दस्त. २ पूजासाहित्य. इ. पु. ३ बली. इ. स्त्री.

बलिध्वंसी बलिध्वंसितुंशील मस्य बलिध्वंसी, बलीप्रत नाश करण्याचा आहे स्वभाव जाचातो

कृ. ध्वंसधा. अवस्वंसनं अ विष्णु इन्. पु.

बलिनः बलिरस्यास्तीतिबलिनः, चर्म संकोच आहे जास तो. त. ह्यातारपणानें ज्याचे अंगास बळ्या पडतात तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

बलिपुष्टः बलिनापुष्टः बलिपुष्टः, बली करून जो पुष्ट तो. स. कावळा. अ. पु.

बलिभः विग्रहादिसर्वबलिनशब्दाप्रमाणें.

बलिमुक् बलिमुंक्तेइतिबलिमुक्, बलि मक्षण करणारा जी तो. कृ. मुजधा. अप्यवहार. अ. कावळा. अ. पु.

बलिसुरवः विग्रहादिसर्वबलीमुखशब्दाप्रमाणें. वानर. अ. ३

बलिसद्य बलेः सद्य बलिसद्य, बलीचे जें वसति स्थान ते. स. पाताळ. न. न.

बलीकं बलति भित्वादीति बलीकं, भित्वादिज्ञानें टाचरण कर्तवें जें तें. कृ. बलधा. संवरण. अ. वळवण. कृ. पडवी. अ. न.

बलीसुरवः बलीयुक्तसुरवम
 स्पबलीसुरवः, बलीयुक्तआहे
 सुरवजाचें तो. स. वानर. अ. पु.
बलीवर्दः वरणवरः ईश्वर
 अईश्वरौ ईश्वरौददतीतिईवर्दः,
 बलीचासोईवर्दश्चबलीवर्दः,
 लक्ष्मीतें ववरातें देणारा जो तो.
 ईवर्द बलवान् असा जो ईवर्द
 तो. स. बैल अ. पु.

बल्लवः बल्लोस्यास्तीतिबल्लवः,
 प्रीतिआहे जास तो. त. आन्वा
 शी. ह. सेंपाकी. २ गवळी. अ. पु.

बष्कयः बष्कतेइतिबष्कयः, त
 रेंकरून गमन करितो जो तो. ह.
 बष्कथा. गतिअ. एक वर्षाचा गा
 ईचा वत्स. अ. पु.

बष्कयणी बष्कयेणनीचतेइति
 बष्कयणी, एक हायन वत्सातें
 नेइजेत्ये जी ती. ह. णीञ्च्धा. प्राप
 णअ. फार वर्षांनीं विचालेली
 गा. इ. स्त्री.

बष्कयिणी बष्कयोस्तीतिबष्क
 यिणी, तरुणआहे वत्सजीचा
 ती. त. फार दिवसांनीं विचालेली
 गा. इ. स्त्री.

वस्तकं वस्तइवप्रतिरुतिर्चस्त
 कं, येषासारिणी जी प्रतिमा तें.
 त. अज ह. बोकड. अ. न.

बहिः बहतीतिबहिः, क्तार्थधारक
 रितें जें तें. ह. बहधा. प्रापणअ.
 बार्थार्थी अद्य.

बहिर्द्वारं बहिश्चतद्वारंचबहि
 द्वारं, बाहिर असें जें द्वार तें. स.
 बाहिरचें द्वार. अ. न.

बहु बंहतेइतिबहु, वृद्धी पावतें
 जें तें. ह. बहिधा. वृद्धिअ. पुष्क
 ह. उ. पु. न. इ. स्त्री.

बहुकरः बहुकरोतीतिबहुकरः,
 धूमि संमाजेन करितो जो तो. ह.
 डुरुच्धा. करणअ. सडा संमा
 जेन करणारा. वि. अ. पु. न. अ.
 इ. स्त्री.

बहुगर्त्वीचाकू बहुगर्त्वीचाकू
 यस्पबहुगर्त्वीचाकू, बहुत भिंरा
 आहे राणी जाची तो. स. बहुत
 अवाच्य प्रापण करणारा. वृ. पु.
 जिंगी.

बहुपात्र बहव. पादाः यस्पव
 हुपात्रं, बहुव आहे त पाय जाचे
 तो. स. वडाचें झाड. इ. पु.

बहुप्रदः बहुप्रददातीति बहुप्र
दः, बहुत देतो जो तो. क. दुदाद्य
या दानअ. दानप्रद अ. पु.

बहुमूल्यं बहुमूल्यमस्य बहुमू
ल्यं, फार आहे मौल्य जाचें तो न
मोटे किमतीचे. वि. अ. पु. न. आ
श्रीनिंगा.

बहुरूपः नाचाकृति गथत्वात् च
हृन्मरुपाण्यस्य बहुरूपः, बहुत-
आहेत रूपे जाचो तो. स. धृप.
अ. पु.

बहुलं बहुन्लातीति बहुलं, बहु
ताते ग्रहण करितेजे ते क. लाधा
आदानअ. पुष्कळ २ काळा नि
अ. पु. न. आ. श्री ३ अभिअ. पु.

बहुला बहुनिलातीति बहुला,
बहुत गुणाने ग्रहण करितो जी
तो. क. लाधा. आदानअ. इन्
ची. २ कृत्तिकानक्षत्र. ३ गाय.
४ नीळ. आ. श्री.

बहुलीकृतं अ बहुलं
बहुलमकारि बहुलीकृतं, घोड
के अ फार केलेले ते. क. दुदु
व्या. करणअ चांगलें निवड
केलेले धान्य. वि. अ. पु. न.

आ. श्री.

बहुवारकः बहुन्वारयतीति बहु
वारकः, बहुतांते स्वीकार करितो
जो तो. क. वृज्या. वरणअ. श्री
करीचें झाड. अ. पु.

बहुविधः बहवः विधाः अस्य ब
हुविधः, बहुत आहेत प्रकार आ
चे तो स. नानाप्रकारचा. वि. अ.
पु. न. आ. श्री.

बहुरूता बहवः कृतायस्या. व
हुकृता, फार आहेत पुत्र जोस
तो स. शतावरी. आ. श्री.

बहुसूतिः बह्वीः सूतिः यस्या
बहुसूतिः, फार आहे प्रसूति जी
ची ती. स. बहुत वेळ प्रसवले
ली. इ. श्री.

बाकुची गतसकाचयतीति बा
कुची, वायूतें संकोच करणारी
जी ती. क. कुचधा. तारशब्द अ
बावंची. इ. श्री.

बाटं वात्यतेस्म बाटं, स्वीकार.
त्याअर्थी प्राप्त करितेले जे ते. व
चहया प्राणअ. अनिशय. स्वी
कार त्याअर्थी अच्य.

बाणः घणनंबाणः बाणः शब्दो

स्वस्यवाणः, शब्द आहं जासतो
त. वाण. २ बलीचापुत्र वाणना
मा तो. अ. पु.

वाणा वण्यते इति वाणा, बोलि
जेंत्ये जी ती. कृ. वणधा. शब्द अ
काका कोरंदा. आ. स्त्री.

बाधा बाध्यते इति बाधा, पीडावी
ती. कृ. बाध्या. विलोडन अ. म
नः पीडा. आ. स्त्री.

बांधकिनेयः बांधक्याः अपत्यं
बांधकिनेयः, व्यभिचारिणीचा
जो पुत्र तो. त. व्यभिचारिणीचा
पुत्र. अ. पुं.

बांधवः बधातीति बांधुः स एव वां
धवाः, बांधन करणारा जो तो बांधु
तोच बांधव. त. संगीत्र ह्य. एक
वंशी प्राड बंद. अ. पु.

बाहंत बृहत्याः इदं बाहंत, बृहती
चे हें तें. त. सिंगणीचें फळ. अ.
नपुंस.

बालः बलतीति बालः, जीवन
करणारा जो तो कृ. बलधा. प्राण
न अ. सूरव ३ बालक. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री. ३ बाला. ४ शोपरी
अ. पु. न.

बालतनयः बाला इव तनयाः
पत्राण्यस्येति बालतनयः, बाल
सदृश आहेत पत्रे ज्याचीं तो. स.
रेवेराचें झाड. अ. पु.

बालतृणं बालं च तृणं च बाल
तृणं, कोमल असें जें तृण तें. स.
कोवडें तृण. अ. न.

बालधिः बालाः धीयंते अत्र इति
बालधिः, केशराहातात जावें वा
यीं तो. कृ. डुकु मूधा. करण अ. के
शयुक्त जो शोपरीचा अय्य भाग तो.
इ. पु.

बालपाश्या बालपाशो साधुर्वा
लपाश्या, केशां समूहांचे वायीं जो
साधु तो. त. प्रांगचें मूषण. आ.
स्त्रीलिंग.

बालमूषिका कुदला बालाचा
सी मूषिकाच बालमूषिका, लहा
न अशी जी मूषिका ती. स. उंदि
राची एक लाहान जाती. आ. स्त्री.

बालहस्तः बालः हस्त इवात्पवा
लहस्तः, केश जो तो हस्ताचे परीं
जासतो. स. केशयुक्त जो शोपरीचा
अय्य भाग तो. अ. पु.

बाला बलतीति बाला, जीवन

करविते जी ती. ह. बलधा. प्रा
णनअ. कुमारी. आ. स्त्री.

बालिशः बालिशस्यमत्स्यवेध
नस्यायमपूज्यत्वात्बालिशः
मत्स्यवेधन संबंधीं जी तो. त.
मूर्खं. २ कालक. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

बालेयः बलयेहितोबालेयः,
उपहारा कारणे जी हित तो. त.
वनोषधी.भारंग. अ. पुं.

बाल्यं बालस्यभावः बाल्यं, वा
त्य अथस्था जी ती. स. बाल्याव
स्था. अ. न.

बाधं बाधति इति बाधं, शैत्यनाश
कर्त्तं किं वा नेत्राचेदार्थीं प्राप्त हो
तै तं. ह. बाधा. गत्यादिअ. उष्ण
२ नेत्रोदक. अ. पु. न. आ. स्त्री

बाधिका बाधीका बाध
भिवप्रतिकृतिचोषिका, बाष्प
सारिरवी जी प्रतिमा ती. त. हिं
गुहदाची पत्री. आ. स्त्री.

बाहुः बाधते इति बाहुः, लोडन
करणारा जी तो. ह. बाधुधा. वि
लोडनअ. शुज. उ. पुं.

बाहुजः बाहुभ्यांजातोबाहुजः,

बाहुं पासून जी झाला तो. ह. ज
नीया. प्रादुर्भावअ. क्षत्रिय. अ. पु.

बाहुदा बाहुजलं ददातीति बा
हुदा, उदकाते देणारा जी ती.
ह. हुंदात्रुधा. दानअ. नदीवि
शेष. अ. पु.

बाहुमूलं बाहोमूलं बाहुमूलं,
बाहुचै जें मूल तें. स. काव. अ.
नपुं.

बाहुयुद्धं बाहुभ्यां युद्धं बाहुयुद्धं,
बाहुकरून जें युद्ध तें. स. बाहुंनी
लढणें. अ. न.

बाहुलः बहुलाः कृत्तिका अस्मि
नस बहुलः बहुल एव बाहुलः,
बहुत कृत्तिका आहेत जाचेदार्थी
तो बहुल तोच बाहुल. त. कार्त्तिक
कस्तामी. अ. पु.

बाहुलेयः बहुलानामपत्यं बाहु
लेयः, बहुला ह्यणजे कृत्तिकास्त
चै जें अपत्य तो. त. कार्त्तिकसा
मी. अ. पुं.

बाल्हिकः बाल्हिकं बाल्हिकं
वा बाल्हिकः, बाल्हिकदेशाचेदार्थी जी उ
त्पन्न तो. स. कुंकुम. २ अश्विनोप. ३ हिंग.
अ. पुं. न.

विडं विडतीतिविडं, जाड्यना
श करणारें जें तें. कृ. विडधा
मेदनअ. विडलोण. अ. न.

विडालः विटतीतिविडालः,
आक्रोश करितो जो तो. कृ. वि
दधा. आक्रोशअ. माजर. अ. पु.

विडोजाः विडमोजोयस्यवि
डोजाः, विडह्य. शत्रु भेदक -
आहे ओज जाचें तो. स. इंद्र.
स. पु.

विंदुः विंदतीतिविंदुः, अवय
व तो प्राप्त जो तो. कृ. विदिधा.
अवयवअ. थैब. उ. पु.

विंबिका विंबिकायतीतिविंबि
का, बोबडे बोल विणारीजीती.
कृ. कैधा. शब्दअ तोडलीची
बेल. आ. स्त्री.

विलं विल्यतेइतिविलं, मेदन
करिजेतें जें तें. कृ. विलधा. भे
दनअ. छिद्र. अ. न.

विलेशयः विलेशतेसौविलेश
यः, विलानेवशी शयनकतो
जो तो. कृ. शीङ्धा. स्वप्नअ. स
पं. अ. पु.

विल्वः विलतीतिविल्वः, नाश

करितो जो तो. कृ. विलधा भे
दनअ. विल्ववृक्ष. आ. पु.

विसं विसतीतिविसं, कमला
तें प्रेरण करितें जें तें. कृ. विम
धा. प्रेरणअ. विसं. अ. पु. न.

विसकंडिका विसवत्कंडीय
स्थाः साविसकंडिका, विसा सा
रिखा आहे लांब वर जोचा ती
स. बगळा ह्य. बाळे टोक. आ. स्त्री.

विसप्रसूनं विसस्यप्रसूनंपुषं
विसप्रसूनं, विस ह्य. कमलना
ल तल्लें वं धीजें प्रसून ह्य. पुष्प -
तें. स. कमळ. अ. न.

विसिनी विसंअस्तिअस्या. सा
विसिनी, नाल आहे जीस ती. त
कमलिनी. इ. स्त्री.

विस्तः विस्यतेइतिविस्तः, तुल
नार्यराजिजेतो जो तो. कृ. विसधा ह्य
पणअ सोल्याचा आर गुंजाचा तो
अ. अ. पु.

वीजं वीज्यतेनेनेतिवीजं, उत्स
नि होइजेत्ये जेणें करून तें. कृ. श्री
जया. प्रादुर्भावादिअ. रेत. २
बी. ३ कारण अ. न.

बीजकोशः बीजस्यकोशोवी

जकोशः, बीजाचा जो कोश
संघ्रह तो. स. बिघांचा कां
ह. अ. पु.

बीजपूरः बीजंपूरयतीतिबीज
पूरः, बीजातें पूरण करिती -
जो तो. ह. पूरीभा. आप्यायन
अ. माहकुंग. अ. पु.

बीजाकृत बीजेन सहकृतं क
हं बीजाकृतं, बीजासहवर्त
मानजे रुष्टक्ष. नागरलेंते त्रयथ
म बीं पेरून नंतर नागरलेले
शेत वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

बीज्यः बीजे प्रबो बो ज्यः, बी
जाचे ठायीं झाला जो तो. त.
कुलीन. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

बीभत्सः बीभत्स्यतेनेन बी
भत्सः, अनिशये करून भये
च्या पाविजेतात जेणें तो. ह.
त्रिभीसन्तथा भयअ. आठर
सांतील एक रस. अ. पु.

बुकः वातीति बुकः, ऊर्ध्वगम
न करिती जो तो. ह. बाधा. ग
ति ७ रुई मदार. अ. पु.

बुक्का बुक्यते इति बुक्का, कम
चाकार असो बोलिजेत्ये जीती

ह. बुकधा. भयणअ. त्रय
तील मांस प्राग ह्य काकिज
आ. स्त्री.

बुद्धः प्रशस्ता बुद्धिरस्य बुद्धः,
बांगली आहे बुद्धि जाची तो
त. अवगत ह्य जाणलेला. वि
अ. पुं. न. आ. स्त्री.

बुधः बुध्यते इति बुधः, बांधि
जैतो जो तो. ह. बंधधा. बंधन
अ.

बुद्धिः बुध्यतेन या बुद्धिः, जा
णितें जीणे करून ती. ह. बु
धिर्धा. बोधनअ. सर्वथ बहा
रांस कारण जे ज्ञान ती. इ. स्त्री

बुहुदः बुदं बुदतीति बुहुदः, बु
द ह्य अच्यक्त ध्वनीते करिती
जो तो. ह. उर्ध्विर्धा. निशाम
नअ. पाण्याचा बुड बुडा. अ. पु.

बुधः बुध्यते इति बुधः, जाणणा
रा जो तो. ह. बुधधा. भय रामन
अ. पंडित. २ नवग्रहांतील बु
धती. अ. पु.

बुधिते विग्रहादिसर्व बुद्ध ग प्र
बुधुक्ता प्रोक्तुमिच्छा बुधुक्ता,
भोजन करावया कारणें जीइच्छा

ती. कृ. सुजपा. अन्यवहारअ.
कृधा. आ. स्त्री.

बुभुक्षितः बुभुक्षासंजातास्य
बुभुक्षितः, भोजनेच्छा झाली
आहे जास तो. त. सुकेलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

बुधः विग्रहादिबुधसशब्दाप्रमाणे
भूस अ. न.

बुधसं बुधस्यतेइतिबुधसं, राकिजेते
जे ते. कृ. बुधसा. उत्सर्ग अ भू.
स अ. न.

बृहतिका बृहत्वेवबृहतिका, बृ
हती ह्य. वसनांतर जे तीचबृहति
का, न. आंशवस्तु. आ. स्त्री.

बृहती बर्हतीतिबृहती, बृहीपा
वत्येजीती. कृ. बृहथा. बृहतिअ.
रिंगणीचे झाड. २ लहान डोरली
वागी. ३ छंदोविशेष. ई. स्त्री.

बृहत् बर्हतीतिबृहत्, बृहीपा.
वतेजेते कृ. बृहथा बृहतिअ. मो
' व वि. व. पु. न. ई. स्त्री.

बृहत्कुक्षिः बृहतीकुक्षिर्यस्य
हत्कुक्षिः, मोठे आहे पोद जाचेंती
स. दोदिल इ. पु.

बृहद्भानुः बृहत्तः भानवो यस्य

सः बृहद्भानुः, बृहद्दि गामी आहेत
भानु ह्य किरण जाचें ती स अभि
उ. पु.

बृहस्पतिः बृहतांपतिर्बृहस्पतिः,
देवांचा जोपती ह्य. गुरु तो स. दे
वांचा गुरु इ. पु.

बृंहितं बृंहणबृंहित, हत्तीचा
जो शब्द तें. कृ. बृंहिधा. शब्दअ.
हत्तीचा शब्द. अ. न.

बोधकरः बोधकरोतीतिबोधक
र, जागृती करणारा जो तो कृ.
दुहृज्या. करणअ. राजाचास्तु
तिपाठक. अ. पु.

बोधिद्रुमः बुध्यतेइतिबोधिः स
चासीद्रुमश्चबोधिद्रुमः, जाणजे
ती जो तो बोधि बोधि असा जो द्रु
म ह्य. वृक्ष तो. स. पिंपळाचें झाड.
अ. पु.

बोलः बोलयतीतिबोलः, मज्ज
न ह्य. अंत. प्रविष्ट ह्य. शरीरांतहुः
स्वनिवर्तक जो तो कृ. कुलथा. मज्ज
नअ. रम्याचोक अ. पु.

ब्रध्नः निभिरब्रध्नातीतिब्रध्नः, अं
धकारातें नाश करितो जो तो. कृ.
बधधा बंधनअ. सूर्य. अ. पु.

ब्रह्मचारी ब्रह्मवेदाध्ययनव्रतं
चरतीति ब्रह्मचारी, वेदाध्ययना
र्थं ब्रह्मचर्यं व्रतान्चरणकरितो
जो तो ह. चरधा. गतिअ. ब्रह्मच
र्यं व्रत धारण केलेला. इच. पु

ब्रह्मपथः ब्रह्माणमर्हतीति ब्रह्म
पथः, ब्रह्मदेवाला जो पूज्य तो.
त पारसापिपळ अ. पु.

ब्रह्मत्वं ब्रह्मणोभाचो ब्रह्मत्वं, ब्र
ह्माची जी मत्ता तें. तं. ब्रह्मभाव.
अ न.

ब्रह्मदर्शा ब्रह्मणा दम्यते इति
ब्रह्मदर्शा, ब्रह्मदेवाने रोगनिवृ
त्यर्थं आज्ञापि जेली जो ती. ह.
दमधा. आज्ञापन अ. ओंवा. आ
स्त्री.

ब्रह्मदारु ब्रह्मणिदारु ब्रह्मदा
रु, ब्रह्मा विषयीं जें दारुरूप
तें. स पारसापिपळ उ. न.

ब्रह्मा बृंहयति वर्धयति प्रजा इति
ब्रह्मा, प्रजा वृद्धि करितो जो तो
ह. वृहिधा. वृद्धिअ. ब्रह्मदेव. २
ब्राह्मण. नू पु. ३ वेद. ४ चेंतन्य.
५ तप. नू. न.

ब्रह्मपुत्रः ब्रह्मणः पुत्रः ब्रह्मपु

त्रो, ब्रह्मदेवाचा जो पुत्र तो
स. विष विशेष. अ. न.

ब्रह्मबंधुः ब्रह्मब्राह्मणजातिव
धुरस्य ब्रह्मबंधुः, ब्राह्मणजाती
आहे, बंधू जाचा तो. स. ब्राह्मण
निवेना प्रयोग. २ ब्राह्मणाची नि
दा. उ. पु.

ब्रह्मभूयं ब्रह्मणोभाचो ब्रह्मभू
यं, ब्रह्माचा जो भाव तें. ह. भूया
सत्ताअ. ब्रह्मत्वं. अ. न.

ब्रह्मयज्ञः ब्रह्मणो यज्ञः ब्रह्मय
ज्ञः, वेदांचें जे पूजन तो स. पं
चयज्ञांतील एक यज्ञ. अ. पु.

ब्रह्मचर्यसं ब्रह्मणो वेदस्य तप
ओवाचो ब्रह्मचर्यसं, वेदाचें किवा
तपाचें जें तेज तें. त. सदाचारया
कून वेदाभ्यास करणें. २ तपसा
ध्यायाने तेज. अ. न.

ब्रह्मविंदवः ब्रह्मणः विंदवो ब्र
ह्मविंदवः, वेदपाठकालीं सुरवा
पासून निघतात जें ते. स. वेदप
ठत असतां तो डांटां जलकण
निघतात ते प्रत्येक. उ. पु.

ब्रह्मसायुज्यं योजनं युक्तयुजा
सहसयुक्तं सायुजां भावः सायुज्यं

ब्रह्मणः सायुज्यं ब्रह्मसायुज्यं,
ब्रह्माचे जे सायुज्य ह्म. तत्सर्व
पत्ता तैस. ब्रह्मत्व. अ न.

ब्रह्मसूः ब्रह्मतपः ब्रह्माणं चासु
वति चालयतीति ब्रह्मसूः, तपोते
अथवा ब्रह्मदेवाते ही चालन, क
रितो जो तो ह्म पूषा प्रेरण अ
अनिरुद्ध ह्म मदनाचा सुत्र ऊ. सु.

ब्रह्मांजलिः ब्रह्मणोजलिः ब्र
ह्मांजलि, वेद पठेण कालांवा
जो अंजली तो स. वेदाभ्यास
करते वेदीं आरंभीं व शोचरीं प्र
णवोच्चार करून जो नमस्कार तो
इ. उ.

ब्रह्मासनं ब्रह्मण. आसनं ब्रह्म
सनं, ब्रह्म ह्म. अध्ययना
चा उपाय तत्संबंधीं स्वस्तिकादि
जे आसन ते. स. ध्यान व योग
यां विषयीं जे आसून ते अ न.

ब्राह्मः ब्रह्मण. इदं ब्राह्मं, ब्रह्म
देवाचे जे हें तें. त. आंगठ्याचे
मूळ, ब्रह्मतीर्थ अ न.

ब्राह्मणः ब्रह्मवेद मधीते ब्राह्म
णः, वेदाध्ययन करितो जो तो.
ह्म इच्छा. अध्ययन अ. चारव
णांतील पहिला वर्ण अ. उ.

ब्राह्मण्यं ब्राह्मणानां ससूहो ब्रा
ह्मण्यं, ब्राह्मणांचा जो ससुदाय
तें. त ब्राह्मणांचा ससुदाय अ.
न पुं.

ब्राह्मणयष्टिका ब्राह्मणस्य य
ष्टिरिव तादृशं प्रकांडत्वात् ब्राह्मण
यष्टिका, ब्राह्मणांच्या यष्टि सह
शा आहे प्रकांड जीचे ती त. भा
रंग. आ. स्त्री

ब्राह्मणी ब्रह्मणः इयं ब्राह्मणी,
अर्थादि पूर्वांच्या शब्दाप्रमाणें.
भारंग. इ स्त्री.

ब्राह्मी ब्रह्मण इयं ब्राह्मी, ब्रह्मदे
वासंबंधी जी ती. त. सत्रस्वती. २
भात मातृदेवतेतील पहिली देव
ता ३ सोमलता. इ स्त्री.

भं भातीतिभं, दीप्ति करिते जेतें

विशेष. अ. पु. .

कृ प्राधा. दीप्तिअ. नक्षत्र. छ. न
भक्तं भज्यतेस्यभक्तं, सेवन कभि
जेतें जें तें कृ भजधा. सेवाअ
अन्न. अ. न.

भगवान् भगंभाग्यमस्तिप
स्यभगवान्, भाग्यआहे जास
तो. त. ईश्वर. २ नास्तिक. त.
पुलिं.

भक्षकः भक्षयतीतिभक्षकः,
अन्नादि भक्षण करितो जो तो.
कृ. भक्षधा. अदनअ. भक्षणक
रणारा. २ खादाडं. अ. पु.

भगिनी भगमिच्छास्यस्याःभ
गिनी, इच्छा आहे जीस ती. त
वहीण. ई. स्त्री.

भक्षकारः भक्ष्यकारः भ
क्षं करोतीतिभक्षकारः, भक्षते
करणारा जो तो. कृ. भक्ष्य प
दार्थं करणारा जो कोवि. अ. पु. न
आ. स्त्री.

भंगः भंजनंभंगः, आमर्दन जें
तो. कृ. भंजधा. आमर्दनअ. ना
श. २ पाण्याची लाट. अ. पु.

भक्ष्यंकारः विग्रहादिसर्वभू
वीच्या शब्दाप्रमाणे.

भंगा भज्यतेअनगाभंगा, पी
डा करिजेत्ये जीणें करून ती. कृ
भंजधाआमर्दनअ. भंगा. ई. ती
गाचें वीं. आ. स्त्री.

भंगः भज्यतेइतिभंगः, सेवा क
रिजेतो जो तो. कृ. भजधा. से
वनअ. सूर्य. अ. पु. २ योनि.

भंगिः भगस्यकरणंभंगिः, भंगा
चें जें करण ती. कृ. भगप्रकृति
कथा. करणअ. कौटिल्यभेद. १
विच्छितिरूपहाव. इ. स्त्री.

३ संपत्तीची शोभा. ४ इच्छा. ५
माहात्म. ६ प्रयत्न. ७ पराक्रम.
८ कीर्ति. अ. न.

भंग्यं भंग्या भवनंक्षेत्रंभंग्यं,
मानुष्यानीं होण्याचें जें क्षेत्रतें त
भंगउत्पन्न होण्याचें शेत. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

भगंदरः भगंदारयतीतिभग
दरः, भगार्ते विदारण करितो जो
तो. कृ. दृधा. विदारणअ. रोग

भजमानः भजतेफलमनुभवा
तिभजमानः, फलानुबंध करण

राजो तो. क. मजधा. सेवाअ.
नीतीनें मिळावयाचा विभागादि.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भरतः भरतीति भरतः, सैन्यातें र
क्षण करणारा जो तो. क. भरथा
भृतिअ. चोह्वा. अ. पु.

भरिचं भरतीति भरिचं, स्वप्न
क्षणानें पोषण कर्तें जें मांस तें. क.
भरथा. भृतिअ. लोह शलाके
नें संस्कृत जें मांसादितें. अ. न.

भद्रारकः भद्राच शत्रूच अनती
ति भद्रारकः, शत्रुनाशनाथजातो
जो तो. क. क्रधा. गतिअ. राजा
अ. पु.

भद्रिनी भरति उद्धतं भाषते इति
भद्रिनी, उद्धत भाषण करणारी
जो तो. क. भरथा. परिभाषणअ.
पद्माभिषिक्त स्त्रियां खेरीज ज्या
अन्यराज स्त्रिया त्या प्रत्येक. ई. स्त्री.

भंसाकी भवते भण्यते चाभंसा
की, औषधार्थं बोलिजे की जो तो
क. भरथा. परिभाषणअ. डोर
ली वांगी. ई. स्त्री.

भंडिलः भंडिरः भंड्यते इ
ति भंडिलः, कल्याण करितो जो

तो. क. भडिधा. कल्याणअ. शि
रस हस्त. अ. पु.

भंडिरी विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या श
ब्दाप्रमाणें. ई. स्त्री.

भंडी विग्रहादिपूर्वीच्या शब्दाप्रमा
णें. शिरसहस्त. ई. स्त्री.

भंडीरी विग्रहादिसर्वपूर्वीच्या श
ब्दाप्रमाणें.

भंडीलः विग्रहादिपूर्वीच्या शब्दा
प्रमाणें. शिरसहस्त. अ. पु.

भद्रं भद्रत इति भद्रं, कल्याण किं
वा सखं पावतो जो तो. क. भद्रि
धा. कल्याण ह्य. सखअ. कल्या
ण. अ. न. २ नागर मोचा. ३ बेंल.
अ. पु.

भद्रकुंभः भद्राभ्यासो कुंभश्च भ
द्रकुंभः, जलपूर्णत्वात् कल्याण
कारक जो घट तो. प्ररलेकी घाग
रतांच्या इत्यादि. अ. पु.

भद्रदारु भद्रदारु यस्य भद्र
दारुः, कल्याण कारक आहे का
ष्ठजाचें तो. स. देवदारुचें झाड.
उ. पु. न.

भद्रपर्णी भद्राणि पर्णान्यस्य भ
द्रपर्णी, कल्याण कारक आहे त

पणो जीर्वांती. स. शिवणीचं झा
उ. इ. स्त्री.

मद्रसुस्तकः मद्रतेइतिमद्रं
मद्रकरोतीतिमद्रः सत्तासौसुस्त
कश्चमद्रसुस्तकः, कल्याण कार
क असा जो सुस्तक तो. स. नाम
रमोया. अ. पु. न.

मद्रयव मद्रंचनव्ययंचमद्रय
वं. कल्याण कारक असेजे पच
तें. स. कुड्याची शेंग. अ. पु. न.

मद्रबला मद्रंबलयस्याः मद्र
बला, कल्याण कारक आहे च
ल जीर्वांती. स. चांदवेल. आ.
स्त्री.

मद्रश्रीः मद्राश्रीर्वस्यमद्रश्रीः,
कल्याण कारक आहे शोभाजाची
तो. स. मैलागिरिचंदनईकापु.

मद्रासनं मद्रंचतदासनंचम
द्रासनं, कल्याण कारक असेजे
आसन तें स. रत्नजडितजे
राजादिकाचें आसन तें. अ. न.

मयं विग्रहादिभीतिशब्दाप्रमा
णं. अ. न.

मयंकरं मयंकरोतीतिमयंचं
कं, मयातें करणारजें ते. क.

डुकृञ्धा. करणअ. नीतिक
रक. २ मयानकनामारस. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

मयद्रुतः मयाद्रुतोमयद्रुतः,
मयं करून पलायित जो तो स.
मयानें पळणारा. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

मयानकः मयंअभितिमया
नः मयानएवमयानकः, मया
तें उत्पन्न करितो जो तो मयान
तोच मयानक. त. रसविशेष.
अ. पु. २ मयंकर. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री

मयरः मरणंमरः, मरण ह्म
रण जें तो. क. डुकृञ्धा. धार
णअ अतिशय. २ मार. अ. पु.

मरणं विग्रहादिभृत्याशब्दाप्र
माणं वेतन. २ पोषण. अ. न.

मरण्यं मरण्या मरणीसा
धुमरण्यं, पोषणाविषयीं जें दत्त
तें. त. वेतन. अ. न. २ आ. स्त्री

मरण्यमुक्क मरण्यंवेतनंशुं
के मरण्यमुक्क, वेतन घेऊन क
र्म करितो जो तो. क. सुजधा. पा
लनादिअ. वेतन घेऊन चाकरी

करणारा. ज. पु. स्त्री. न.

भरतः भरतस्यसुनेः शिष्यो भ
रतः, भरत ऋषीणां जो शिष्य
तो. भरत ऋषीणां शिष्य. अ. पु.

भरद्वाजः भरतः राजाः पक्षाय
स्यसभरद्वाजः, धारण करणारे
आहेत पक्षजाचे तो. स. कुकु
ड कौवडा. अ. पु.

भर्गः भर्जते कामादपोनेनेति भ
र्गः, भाजले आहेत कामादिक
वैरी जाणें तो. क. भृजीधा. भर्ज
नअ. महादेव. अ. पु.

भर्ता विभर्तातिभर्ता, पोषण कर
णारा जो तो. क. दुभृज्धा. पोष
णअ. नवरा. क. पु. धारण कर
णारा. ३ पोषण करणारा. वि. क.
सु. न. इ. स्त्री.

भर्तृदारकः द्विचतेइतिदारकः
भर्तुः दारकः भर्तृदारकः, राजाचा
आदर करितो जो तो. स. सुवरा
जा. अ. पु.

भर्तृदारिका विग्रहादिपूर्वाच्चा
शब्दाप्रमाणे. राजाची कन्या ना
टकांतील. आ. स्त्री.

भर्त्सनं भर्त्सतेइतिभर्त्सनं, त

जैनजेंतें क. भर्त्संथा. तर्जनअ.
अपकारार्थक पाषण. अ. न.

भर्म विभर्तीतिभर्म, पोषण करि
ते जेंतें. क. दुभृज्धा. पोषणादि
अ. सोने. २ वेतन. न. न.

भल्लः भल्लतेइतिभल्लः, हिंसा क
रितो जो तो. क. भल्लधा. हिंसाअ.
आस्वल. अ. पु. २ कल्याण. अ. न.

भल्लातकी भल्लइवअततीतिभ
ल्लातकी, कल्याणातें निरंतर मात
करितो जो तो. क. अतधा. सातत्व
गमनअ. भिलावा. अ. पु. इ. स्त्री.

भल्लुकः भल्लतेइतिभल्लुकः, हिंसा
करितो जो तो. क. भल्लधा. हिंसाअ.
आस्वल. अ. पु.

भल्लुकः विग्रहादिसर्वपूर्वाच्चा
द्वाप्रमाणे.

भवः भवतेइतिभवः, करवपाति
करितो जो तो. क. भूधा. प्राप्तिअ.
महादेव. २ उत्पत्ति. अ. पु.

भवन् भवतिअचेतिभवन्, उत्प
न्न होतात ज्याचेगर्भें तें. क. भू
धा. सत्ताअ. घर. अ. न.

भवानी भवस्यस्त्रीभरानी, न
व ह्य. शंकर त्याची जी पत्नी ती.

स्त्रीय. पार्वती. ई. स्त्री.

प्रधिकं प्रशस्तो भवो भद्रमत्रा-
स्तीति प्रधिकं, उत्कृष्ट आहे क
ल्याण प्राप्ति जाचेवार्थी तें. त. क
ल्याण. अ. न.

प्रविता विग्रहादिषूष्मशब्दाप्र
माणें. होणारा. वि. क. पु. न. ई.
स्त्रीलिं.

प्रविष्णुः विग्रहादिप्रविताशब्दा
प्रमाणें. उत्पन्न होणारा. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

प्रव्यं भवनाहं भव्यं, भवना विष
यीं जें योग्य तें. त. कल्याण. २ फ
लकार्य अ. न.

प्रथकः प्रपृतीति प्रथकः, प्रौ
कृतो जो तो. क. सपथा. हिंसा
अ. कुत्रा. अ. पु.

प्रस्था प्रस्थते अनया प्रस्था, अ
ग्न्युदीपन करिजे तें जीणें करून
ती. क. प्रसथा. दीप्तिअ. विस्त
व पेटविण्याचा चामड्याचा भाता
आ. स्त्री.

प्रस्मगंधिनी प्रस्थनीगंध. सी
स्थास्तीति प्रस्मगंधिनी, प्रस्थाचा
जो गंध क. सवास तो आहे जी

स ती. त. सवासिक द्रव्य विशेष
प. ई. स्त्री.

प्रस्मगर्भा प्रस्मगर्भेयस्याः सा
प्रस्मगर्भा, प्रस्म आहे गर्भाचेवार्थी
जीच्या ती. स. शिसव्याचें झाड. आ
स्त्रीलिं.

प्रा प्रानं प्रा, दीप्ति जी ती. क. प्रा
था. दीप्तिअ. कंति. आ. स्त्री.

प्रागः प्रज्यते इति प्रागः, सेवन क
रिजे तो जो तो. क. प्रजथा. सेवाप्र
अंश. अ. पु.

प्रागधेयं प्रागएव प्रागधेयं, प्रा
गजो तेंच त. देव. अ. न. २ सरका
रसार. अ. पु.

प्राग्निनेयः प्राग्निनेयी प्राग्
न्याः अपत्यां प्राग्निनेयः, प्राग्निनीचा
जो पुत्रतो. त. वहिणीचा पुत्र व
कन्या. अ. पु. २ ई. स्त्री.

प्रागीरथी प्रागीरथस्यापत्यासी
प्रागीरथी, प्रागीरथाची जी कन्या
ती. त. गंगानदी. ई. स्त्री.

प्राग्यं प्रज्यते इति प्राग्यं, सेवि
जे तें जें तें. क. प्रजथा. सेवाअ.
देव. २ जन्मांतवीचतु मासु प्रक्रम
३ ऐश्वर्य. अ. न.

भांगीनं विग्रहादिभंग्यशब्दाप्रमा
णं. भांग उरान्म होण्याचें शेत. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

भाजनं भाजयतीतिभाजनं, वि
भाज करणार्थं जं तं. क. भाजधा. पृ
थक्कर्मअ. भांडें. अ. न.

भांडें भंडतीतिभांडें, कल्याण
किंवा सूरव देतें जं तं क. भा
दिधा. कल्याणसूरवअ. भांडें.

२ मूषण. ३ घोट्याचा अलंकार.
४ वाण्याचें मूळ भांडवळ. अ. न.

भाद्रः भद्रात्त्वायुक्तभाद्रोसाअ
भास्तिभाद्रः, भद्रायुक्त जी पी
ठीमा ती आहे ज्याचेवाद्यां तो. क.
भाद्रपदमास. अ. पु.

भानुः भातीतिभानुः, प्रकाश
'मात्र जी तो. क. भाधा. दीप्तिअ.
सूर्य. २ दिनण. उ. पु.

भामिनी अवश्यंभामतेइति
'भामिनी, अवश्य क्रोध करणारी
जी ती क. भामधा. क्रोधअ. रा
गीर बायको. इ. स्त्री.

भारः विग्रहादिभरशब्दाप्रमाणे
सौन्याच्चा वीसनुवा. २ बत्तीस
पायल्या. अ. पु.

भारतं विग्रहादिभरतशब्दाप्रमा
णं. भरतखंड. २ नंदवा. अ. पु.

भारती विद्यानिभूतानिभ्रियंतेन
याभारती, विश्वेजीं तीं पालनक
रिताहेतु श्रीर्षी. ती. क. मृत्रधा. न
रणअ. भरस्वती. इ. स्त्री.

भारद्वाजी भरद्वाजसुनेरिचंभा
रद्वाजी, भरद्वाज सुनीची जीहीती
त. रान कापशीण. इ. स्त्री.

भारयष्टिः भारस्ययष्टिः भारप
ष्टिः, भारधरण्याची जो यष्टि ती.
स. सुंरी. इ. स्त्री.

भारवाहः भारं वहतीति भारवा
हः, भारातें वाहणारा जो तो. क.
वहधा. प्रायणअ. हेलकरी अ. ह
माल. अ. पु.

भारिकः भारोवात्यत्वेनास्तीति
भारिकः, भारवात्य आहेजास तो.
हमाल. अ. पु.

भार्गवः ऋषोरपत्यंभार्गवः, ऋ
षूचें जें अपत्य तो. त. मुक्ताचर्य.
अ. पु.

भार्गवी ऋषोभिरभार्गवी, ऋ
षूची जी ही ती. त. दूर्यो. इ. स्त्री

भार्गी भर्गस्वडयंभार्गि भर्गोइ.

शर्वत्यान्त्री जी प्रिय ती. त. प्रा
रंगीनें झाड. ई. स्त्री.

भार्या भियनेसाभार्या, पोप
ण करिजेत्ये जी ती. कृ. दु. मृ. अ.
धा. पारणादि. अ. विवाहित बा
यको. आ. स्त्री.

भार्यापती भार्याचपतिश्च
भार्यापती, अर्धदंपतीशब्दाप्र
माणें. धायकी आणि नवरा.

इ. पु.

भालुकः भालुकः भल्ल
नेइ ति भल्लुकः स एव भालुकः
हिंसा करितो जो तो. भल्लुकतो
च भालुक. कृ. भल्लुधा. हिंसा
अ. आम्बल. अ. पु.

भावः भावयतीति भावः, स
सा करितो जी तो. कृ. मूधा. स
ता. अ. सत्त्व. २ स्वभाव. ३ अधि
प्राय. ४ वेष्टा. ५ आत्मा. ६ ज
न्म. ७ मनोविकार. ८ विद्वा
न. अ. पु.

भाषितं भाष्यनेस्यभाषि
तं. प्राप्त झालें. जें तें. कृ. मू.
धा. प्राप्ति. अ. सुगंधि. २ मिळा
लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भावुकं भावतीति भावुकं, हीं
तें जें तें. कृ. मूधा. सत्ता. अ. क
ल्याण. अ. न.

भाषा भाष्यनेस्तूचत इति भा
षा-स्तवन करि जेत्ये जी ती. कृ.
भाषधा. व्यक्तवाणि अ. सरस्व
ती. आ. स्त्री.

भाषित भाष्यनेस्यभाषितं, प्रा
पण करिजेलें जें तें. कृ. भाषधा
व्यक्तवाक्य. अ. भाषण. अ. न. २
बोललेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भाष्यं भाष्यनेसूत्रार्थोपेन इति
भाष्यं, सूत्रार्थ बोळिजेतो जेणें
करून तें. कृ. भाषधा. व्यक्तवा
णि. अ. पदांच्या अर्थांचे विवरण
ह्यासूत्रसूत्रांचा अर्थ ज्या ग्रंथां
न वर्णन केला तो ग्रंथ. अ. न.

भाः भासनमिति भाः, दीप्ति जी
ती. कृ. भाधा. दीप्ति. अ. कान्ति.
स्. स्त्री.

भास्करः भाः करोतीति भास्करः,
प्रभनें करितो जो तो. कृ.
दुकृ. मूधा. करण. अ. सूर्य. अ. पु.

भास्वान् भाः अस्ति यस्य सः
भास्वान्, प्रभा आहे ज्यास तो.

त. सूर्य. त. पु.

भिक्षा भिक्षणंभिक्षा. याचना
जीती. कृ. भिक्षा. भिक्षा
अ. याचना. २ चाकरी. ३ चेत
न. ४ भिक्षेनं भिक्षालेले वस्तु.
आ. स्त्री.

भिक्षुः भिक्षणशीलोभिक्षुः.
भिक्षी स्वप्ताव जीतो. कृ. भि
क्षुधा. भिक्षाअ. संन्यासी. उ. पु.

भिक्षुं भिक्षतेस्मइतिभिक्षुं, भे
दन करिजेले जें तें. कृ. भिक्षि
धा. विदारणअ. शकल, खंड.
अ. न.

भिक्षिः भिक्षतेइतिभिक्षिः, वि
दीर्णंहीइजेत्ये जीती. कृ. भिक्षि
रुधा. विदारणअ. भिक्षि. इ. स्त्री.

भिक्षा भेदनंभिक्षा, भेदनजेंती
कृ. भिक्षिरुधा. विदारणअ. हि
धाभचन. आ. स्त्री.

भिक्षिरं भिनतीतिभिक्षिरं. श
त्रुंवा भेद करितें जें तें. कृ. भि
क्षिरुधा. विदारणअ. वज्र. अ. न.

भिक्षुरं भिनतितत्भिक्षुरं. अ
थी दिपूर्वाच्या शब्दाप्रमाणें. व
अ. अ. न.

भिक्षिपालः भिक्षतीतिभिक्षिः.

तापालयतीतिभिक्षिपालः, स्वा
वयव करणान्याधान्यातें पालण
करणाराजीतो. कृ. पालुधा. र
क्षणाअ. दगड मारण्याचें ए
कयंत्र, गोफीण. अ. पु.

भिक्षिन् भिक्षतेइतिभिक्षिन्,
भेद करिजेतो जीतो. कृ. भिक्षि
रुधा. विदारणअ. विदारणकं
लेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भिक्षिक् भिक्षज्यतीतिभिक्षिक्,
चिकित्सा करितो जीतो. कृ. भि
षजुधा. चिकित्साअ. वैद्य. त. पु.

भिक्षिस्ता भिः सांदीकतेभिक्षि
ता, निंघान्नाप्रत गमन करित्ये -
जीती. कृ. दीरुधा. गतिअ. ज
कालेलेअन्न, करप. आ. स्त्री.

भिक्षिस्ता वपस्तीतिभिक्षिस्ता,
दीप्ति करित्ये जीती. कृ. सस
धा. दीप्तिअ. अन्न. आ. स्त्री.

भिक्षिः विग्रहादिभिक्षिशब्दाप्रमाणें
भष. ईका. स्त्री.

भिक्षितः विग्रहादिभिक्षिशब्दा
प्रमाणें. भिक्षि. २ भिक्षिलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

भीतिः भीयतेइतिभीतिः,
भयजें ती. कृ. त्रिभीधा. भयअ.
प्रय. इ. स्त्री.

भीमः विभेत्सस्मादितिभीमः,
भयपावतं जा पासून तो. कृ. त्रि
भीधा. भयअ. महादेव. २ भया
नक नामारस. अ. पु. ३ भयंक
र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भीरुः भीरुकः भयशीलो
भीरुः, भयस्त्रभाव जो तो. कृ.
त्रिभीधा. भयअ. भिचा. वि.
उ. पु. स्त्री. न. २ वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

भीलुकः विग्रहादपूर्वाच्चास
द्वाप्रमाणं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

भीषणं भीषयतइतिभीषणं,
भयातें करणारें जें तें. कृ. त्रिभी
धा. भयअ. भयानक नामारस.
२ भयंकर. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

भीष्मं विभेत्सस्मादितिभीष्मं,
शत्रू भितो जा पासून तो. कृ.
त्रिभीधा. भयअ. शंतनूनापुत्र.
अ. पु. २ भीषण. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

भीष्मसूः भीष्मसूतेसामी
ष्यसूः, भीष्मातें प्रसवणारीजी
ती. कृ. षूड्धा. प्राणिगर्भविमो
चनअ. भागीरथी नदी. ऊ. स्त्री.

भुक्तं भुज्यतेस्मभुक्तं, भक्षण
करिजेलें जें तें. कृ. भुजधा. अण
वहारअ. भक्षित. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

भुक्तसमुद्भिस्तं पूर्वभुक्तंपश्चात्
मुद्भिस्तंभुक्तसमुद्भिस्तं, श्वीं भुक्त
करून भगटांकिजेलें जें तें. स.
प्रथम भोगून नंतर टांकलाजोती.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

भुग्ने भुनक्तिस्मभुग्ने, कौरिल्य
ग्रहणकरितें झालें जें तें. कृ. भुजो
धा. कौरिल्यअ. बांकडा. २ व्यधि
त किंवा भग्न झालेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

भुजः भुज्यतेनेनभुजः, भक्षण
करितें जेणेंकरून तो. कृ. भुज
धा. पाठनादिअ. हात. अ. पु.

भुजगः भुजतीतिभुज
सर्पदेहस्तेनगच्छतीतिभुजगः,
कौरिल्यभुक्त देहानें भग्न करणा
रा जो तो. कृ. गम्भूधा. गतिअ.

सर्प. अ. पु.

भुजंगः विग्रहादिसर्वपूर्वाद्या
शब्दाप्रमाणं.

भुजंगशुक्र भुजंगंशुक्रेभुजंग
शुक्र, सर्पं भक्षण करणाराजो
तो. क. भुजधा. भक्षणअ. मपू
२. अ. पु.

भुजंगमः विग्रहादिसर्वभुज
गशब्दाप्रमाणं.

भुजंगाक्षी भुजंगानक्षतीति
भुजंगाक्षी, भुजंगाने व्यासक
रित्ये जीती. क. अक्षुया. व्यासि
अ. भुंयसवेळ. इ. स्त्री.

भुजशिरः भुजस्थशिरोभुज
शिरः, भुजांवे मरुकजेंते. स.
खांदरांदा. स. न.

भुजांतरं भुजयोअंतरंभुजां
तरं, भुजांवे जें अंतर ह्य. म
धते. स. बहस्यळ. अ. न.

भुजिष्यः स्वाम्युच्छिष्टंभुंकेभु
जिष्यः, स्वामीवे उच्छिष्ट भोज
न करितो जोतो. क. भुजधा. अ
प्यवहारअ. मकर. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

भुवनं भवत्संस्थात्सर्वभुवनं,

संपूर्णधरन्व हांतेजापासून ते.
क. भूधा. सनाअ. भूतळ. २. उ
दक. अ. न.

भूः भवतीतिभूः, उदकापासून
उत्पन्नहोत्ये जीती. क. भूधा. स
नाअ. भूमि. ऊ. स्त्री.

भूतः भूतिरस्यास्तीतिभूतः, ऐ
श्वर्यं आहे जासतो. त. पिशा
च. अ. पु. २ सारखा. ३ ल. अ. ४
प्राणी. ५ अनीन आलेला. ६ सु
क्त. ७ वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ७
पृथिव्यादि पंच महाभूते पत्वेक.
८ सत्य. अ. न.

भूतकेशः भूतानांकेशाश्च
केशायस्य भूतकेशः, भूतानाके
शा सारिरवे आहेत केश जाचेतो.
स. जसामांशी. अ. पु.

भूतावासः भूतानांआवासः
भूतावासः, पश्चादिकांचें जें स्था
नतो. त. बेहडेचे आठ. अ. पु.

भूतयज्ञः भूतानांयज्ञः भूत
यज्ञः, भूतादिकांवाची यज्ञ ह्य.
भूजनतो. स. वल्गिहरणादि.
अ. पु.

भूतवेशी भूतानिपिशंतीतिभू

तपेशी, प्राणिमात्राप्रत रोगनाशार्थं प्रो
 ष कश्चिज्जीतो. कृ. विशधा. प्रवेशन
 अ. कानरी निगुंडा ई स्त्री

भूतात्मा घतानामात्माभूतात्मा
 भूतांवा जो आत्मा तो स ब्रह्मदे
 व. २ शरीर. न. पु.

भूतिः प्रवत्यनयाश्चिः. ऐश्वर्यं
 युक्तहीतो जीणें ती कृ. भूधा.
 सताअ. ऐश्वर्य २ जस्र ३ अणि
 मादिक ज्या आर विभूतीत्या प्र
 त्येक. इ. स्त्री

भूतिकं भवतीतिभूति संवभू.
 तिकं. भूतीजीतेंच त. किराईत २
 सुगंधित्वण विशेष. अ न

भूतेशः भूतानामीश भूतेशः.
 भूतांवा जो स्वामी तो. स. महादे
 व. अ. पु.

भूदारः भुवंदारयतीतिभूदारः.
 भूमीचे विदारण करितो जो तो.
 कृ. हृथा विदारणअ दुकर. शा
 जा अ पु

भूदेवः भुविदेवत्वभादेव कृ.
 भूमीचे देवा भुविष्वा जो तो
 स आहवा. अ. पु.

भूनिचः भुविनिचत्वभूनिच.

भूमीचे देवा जो निचा सारिस्ता
 तो. स किराईत. अ. पु

भूपः भुवभातीतिभूपः, भूमी
 चे पालन करणारा जो तो. कृ. पा
 धा पालनअ. राजा. अ. पु.

भूपदी भुविपदमस्था. साभूप
 दी, भूमीचे देवा आहे स्वानजी
 चें ती. स भोगरी नामक एककु
 लझाड. इ. स्त्री.

भूभृत् भुवविभृतीतिभूभृत्,
 पृथ्वीते धारण करितो
 - जो ता. कृ. दुधाभृथा. धारण
 पापणअ. पर्वत. २ राजा. त्. पु.

भूमिः विग्रहादिसर्वं भूशब्दाप्र
 माणें. इ. स्त्री

भूमिजंबुका भूमोजंबुः भूमि
 जंबुः संवभूमिजंबुका, भूमीचे
 देवा जो जंबुघट त्याचे पेशीती
 त. नारिंघीचें झाड. आ. स्त्री.

भूमिस्पृक् भूमिंस्पृशतीतिभू.
 मिस्पृक्, भूमीतें स्पर्श करणा
 रजो तो. कृ. स्पृशथा स्पर्शनअ
 नेशच. श. पु.

भूयिष्ठं अतिशयेन बहुइतिभू.
 यिष्ठं. अतिशयें करून जें बहुत

तं. त. फारभाधिक. वि. अ. पु.
न आ. स्त्री.

भूरि भवतीतिभूरि, अधिकहो
तंजें तं. कृ. मूधा. सत्ताअ. पु. क.
क. वि. इ. पु. स्त्री. न. २ सोनें. इ. न.

भूरिफेना भूरिफेनोयस्याः सा
भूरिफेना, बहुत आहे फेनं जो
तो जीस. ती. स. शिके काई. आ.
स्त्रीलिंगीं.

भूरिमायः भूरिमायायस्यस
भूरिमायः, फार रुपट आहे जा
स तो. स. कोल्हा. अ. पु.

भूरुंडी सुवकंठतीतिभूरुंडी,
ऊर्ध्वं गमन करित्यं जी ती. कृ.
रुविधा. गतिअ. शोर कुरडु. इ.
स्त्रीलिंगीं.

भूर्जः भूरुर्जोस्तीतिभूर्जः, भू
श्री. आहे बल जाचें तो. स. चूर्ज
इह. अ. सु.

भूषणं भूष्यतेइतिभूषणं, अ
लकरण जें तं. कृ. भूषधा. अलं
करणअ. अलंकार. २ शोभावि
णं. अ. न.

भूषा भूष्यतेनयाभूषा, अलं
कृत हीतो जीणो ती. कृ. भूषधा.

अलंकारअ. भूषण. आ. स्त्री.

भूषितः भूष्यतेइतिभूषितः,
अलंकारविशिष्टजो तो. कृ. भूष
धा. अलंकारअ. अलंकृत. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

भूष्युः भवनशीलोभूष्युः, उत्सन्न
स्वभावाजो तो. कृ. मूधा. सत्ताअ. उ
त्सन्न होणारा. वि. उ. पु. स्त्री. न.

भूरत्तुणं सुवः तृणंभूरत्तुणं, भू
मी संबंधीं जें तृणस्य. जलतृणविशो
षतं. स. चैरवंडा सारिरवा. जल तृ
ण विशेष. अ. न.

भृंगः विभर्तित्कुलमितिभृंगः, कु
लातं पोषण करितो जी तो. कृ. उ
भृजधा. धारणपोषणअ. जुंगा २
मस्तकचूडा पक्षि. अ. पु. ३ दालवि
नी. अ. न.

भृंगराजाः भृंगइवरजीस्यभृंग
राजाः, भृंगराजा सासिस्वें आहे
पुष्यरज जाचें तो. स. माका. स. पु.

भृंगराजः भृंगइवराजतेसोभृं
गराजः. भृंगराजा सारिरवा शोभ
तो जो तो. कृ. सज्धा. शोभा.
माका. अ. पु.

भृंगारः विभर्तित्जलमितिभृंगा

रः, जल धारण करणारा जीतो.
 क. दुमृत्रधा. धारणअ. सोन्वा
 ची झारी. अ. पु.

भृंगारी विभतीतिभृंगारी. सूच्य
 य धारण करित्से जीतो. क. दुमृत्रधा.
 धारणअ. डाम. ई. स्त्री.

भृगुः भृज्जते अत्रेतिभृगुः, पच
 न होइ जेतो जाचेरापी तो. क. क्व
 स्त्रधा. पाकअ. पर्वतान्वा तुरले
 ला कडा. उ. पु.

भृतकः भ्रियतेस्यभृतकः, वेतनें
 करून पोषण करिजेतो जी तो. क.
 मृत्रधा. भरणअ. चाकर. अ. पु.

भृतिः विग्रहादिभृत्याशब्दाप्रमा
 णे. वेतन. इ. स्त्री.

भृतिभुक् भृतिभुंक्ते इतिभृति
 भुक्, वेतन सेवन करितो जी
 तो. क. भृजधा. पालनादिअ.
 मजूर. ज. पु.

भृत्यः भ्रियते इतिभृत्यः, पोष
 ण करिजेतो जी तो. क. भृत्रधा.
 भरणअ. चाकर. अ. पु.

भृत्या भ्रियतेनयाभृत्या, सेव
 क जीवाने संसुष्ट हीतो ती. क.
 भृत्रधा. ऋद्धअ. वेतन. आन्वी

भृशं घृशतइतिभृशं, अतिश
 यार्थ बोधक जें तें. क. भृशधा.
 अधः पतनअ. अतिशयार्थी अ
 व्य. अ. न.

भोकः सर्पान् विभेतीतिभोकः,
 सर्पापासून भय पावतो जी तो.
 क. जिभीधा. भयअ. बेडूक. अ.
 पुळिं.

भोकी विग्रहादिभोकशब्दाप्रमाणें
 बेडकांतील लहान एक जाति.
 ई. स्त्री.

भेदः भिद्यंतेनेनभेदः, ज्याच्या
 योगानें शबूचे अमात्यादिक भे
 द पावतात तो. क. भिदिरधा. भि
 दारणअ. एके विकारणां मिळा
 लेल्यांचें द्वैधीकरण. अ. पु.

भेदितः विग्रहादिभिन्नशब्दाप्र
 माणे. भेद केलेला. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री.

भेरी विभेति यस्या. परसेनेतिभे
 री, जी पासून पर सेना भय पा
 वत्ये ती. क. जिभीधा. भयअ.
 चर्मवाद्यविशेष. ई. स्त्री.

भेषजं भेषजयतीतिभेषजं, रें
 गभयनाश करणारें जें तें. क.

जिधा. जयअ. औषध. अ. न.
मैह भिदाणांसमूहोमैहं, भि
 हेचा जो समूहते. त. भिदासमू
 ह. अ. न.

मैरवः विषासस्यादितिमैरवः, जन
 त्रयपाद्यतो ज्या शासून तो. ह. नि
 शीधा. मयअ. मयानक नामा
 रस. अ. पु. २ मयंकर. वि. अ.
 पुं. न. आ स्त्री

मैषज्यं मैषजमेवमैषज्यं,
 मैषजजें तेंच मैषज्य. त. औषध
 अ. न.

मोगः मुज्यतेइतिमोगः, संरक्ष
 ण करिजेतो जो तो. ह. मुजभा.
 पालनअ. सर्पाचें शरीर. सर्पा
 ची कणा. ३ करव. ५ कलाचं
 ती हत्ती पोडे इत्यादिकांचें वा
 लन. ५ सैन्याचा रचना विशेष.
 अ. पु.

मोगावती मोगोस्तस्यांमोग
 वती, सुख आहे जीचा वाचीं ती.
 त. नगरी विशेष. २ नदीविशेष.
 ई. स्त्री.

मोगी मोगोस्त्यास्तीतिमोगी, सु
 ख आहे ज्यास तो. त. सर्प. इव

पुष्टिर्गी.
मोगी मोगोस्त्यास्तीतिमोगी
 नी, अतिशयें रुकून आहे करव
 जीस ती. त. पट्टाभिषिक्त स्त्री
 स्वरीज जी दुसरी राजाची उप
 नोगार्थ स्त्री असले ती. ई. स्त्री

मोजनं मुक्तिमोजनं, मक्षण
 जें तें. ह. मुजधा. अम्यवहार
 अ. जीवन. अ. न.

मोः मातोतिमोः, संबोध्यार्थादि
 षयीं प्रकाशित जी तो. ह. माधा.
 दीप्तअ. संबोधनार्थी अंच्य.

मोसः मूसेरपत्तंमोसः, मूसा
 वा जो पुत्र तो. त. मोगळ नामाग्र
 ह. अ. पु.

मौरिकः मूरीणिनियुक्तोमौरि
 कः, मूरणांचेवाचीं जो नियुक्त
 तो. त. सोन्याचा कामाचा काम
 गार. अ. पु.

मूकुंसः मूकुंसांकुंसयतीतिमू
 कुंसः, मूकुंदीकरून रौद्र रणा
 तें दाखवितो जो तो. ह. कुंसि
 धा. क्रोधअ. स्त्रियांना वेप धरू
 न नाचणारा पुरुष. अ. पु.

मूकुटिः मूकुंःकुटिः मूकुटिः,

एकः; शोभतो जी तो मकु अ
सा जो स्थक ह्य. राहणारा.
स. मरकी. अ. पु.

मकुलकः मंकतीतिमकुलः सए
पमकुलकः, मूषण करितो जी
तो मकुल तोच मकुलक. त. हां
ती वनस्पती. अ. पु.

मक्षिका मशतीतिमक्षिका, श
द करित्ये जी ती. क. मशपा. श
द. अ. नाशी. आ. स्त्री.

मरुधः मरुंतिदेवाअत्रमरुधः, दे
वज्याचाठाधीं घेतात तो. क. म
रिंधा. गति अ. यज्ञ. अ. पु.

मगधः मगध्यतिपठतेइतिमग
धः, पंश परंपरा कथन करणा
रा जो तो. क. मगध्या. परिवेष्ट
नअ. स्तुति पाठक विशेष. अ. पु.

मघवा मत्यतेपूज्यतइतिमघ
वा, देवादिकांनी पूजिलेला जो
तो. क. महधा. पूजाअ. इंद.
न. पु.

मंकुरः विग्रहादिमंकुरशब्दा
प्रमाणे धारसा. अ. पु.

मंक्षु मज्जतइतिमंक्षु, तत्त्व
णार्थविषयीं जी मुद्. तो. क.

दुमस्त्रोधा. शुद्धिअ. शीघ्रार्थी
अच्य.

मंगलं मंगंस्वरवरातीतिमंगलं,
सुरयातें देतें जें तें. क. राधा. दा
नअ. कल्याण. २ मंगल नामाग्र
ह. अ. न.

मंगल्यकः मंगलेसाधुमंगल्य
सएचमंगल्यकः, मंगलाविषयी
जो साधु तो मंगल्य तोच मंगल्य
क. त. मस्त्र. अ. पु.

मंगल्या मंगलेसाधुमंगल्या, मं
गलाविषयीं जी साधुती. त. मो
गराच्या कुळा सारिरवा स्रगंधि
चंदनविशेष. आ. स्त्री.

मन्चर्विका मंरांमुंचर्वतीतिमन्चर्वि
का, शंभूप्रत कामन स्थितिक
रित्ये जी ती. क. चर्चधा. अध्यपना
दिअ. प्रशस्त. आ. स्त्री.

मज्जा मज्जतीतिमज्जा, म
ज्जित असतो जी तो. क. दुम-
स्त्रोधा. शुद्धिअ. गाभा. न. पु.

मंचः मंचतइतिमंचः, पुरुषादि
कार्ते धारण करितो जी ती. क.
मन्चिधा. धारणादिअ. पलंग. म
पुलिंगीं

मंजरिः मंजरी मंजुलंक्रच्छ
तीतिमंजरी, मनोज्ञतेते षवत्ये
जी ती. कृ. कथा. गतिअ. केशर.
इ. ३. इ. स्त्री.

मंजिष्ठा मंजोशोभानवर्णीतिष्ठती
तिमंजिष्ठा, शोभतरगाचेरार्थं
उपयुक्त जी ती. कृ. वाधा. गति
निवृत्तिअ. वनोपधि विशेष. आ.
स्त्रीलिंगी.

मंजीरः मंजीरुः मंज्यतीति
मंजीरः, शब्द करणारा जी ती.
कृ. मजिसौत्रधा. ध्वनिअ. पाद
पूषण तोरड्या वगैरे. अ. पु.

मंजु मंजतीतिमंजु. संदरत्नअ
योविषयीं बोध करितो जी ती.
कृ. मजिधा. ध्वनिअ. संदर. विअ.
पु. स्त्री. न.

मंजुलं मंजुलंत्वलातीतिमंजु
लं, संदरत्न ग्रहण करितें जें तें.
कृ. लाधा. आदानअ. संदर.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मंजूषा मंजुल्यत्रमंजूषा, वस्त्रा
दि जीवागर्थीं सुकू राहानाते ती.
कृ. इमस्त्रोधा. शुद्धिअ. अलंका
र वगैरे हेवष्याची पेंटी. आ. स्त्री.

मंदूरं मंडतेइतिमंदूरं, सेवनद्वा
रादीप्तकरितें जें तें. कृ. मडिधा
पूषाअ. लोखंडाचा मळ. अ. न.

मटः मंडतइतिमटः, पूषणक
रितो जी ती कृ. मडिधा. पूषाअ.
गोसाच्यादिकाचें घर. अ. पु.

मणिः मण्यतेइतिमणिः, उत्कृ
ष्टत्वं करून बोलिजेतो जी ती. कृ.
मणधा. शब्दअ. रत्न. इ. पु.

मणिकः मणतीतिमणिकः, श
ब्द करणारा जी ती. कृ. मणधा
शब्दअ. डैरा. अ. पु.

मणिवंधः मणिवंध्यतेत्रमणिवं
धः, मणी बाधला जातो जाचेद्वार्या
ती. कृ. बंधधा. बंधनअ. मनगर.
अ. पु.

मंडुः मंडपतीतिमंडुः, सेवनद्वा
रा दीप्तीतें करितो जी ती कृ. म
डिधा. पूषाअ. एरंडाचे झाड
अ. पु. २ निवळी. अ. पु. न.

मंडनं मंड्यतेइतिमंडनं. अर्घ
पूषणशब्दाप्रमाणें. कृ. मडिधा
पूषाअ. अलंकार. अ. न. २ अ
लंकरणशील. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगी.

मंडपः मंडनमंडं मंडपातीतिमं
डपः. धूषणाते संरक्षण करितो
जो तो. कृ. पाधा. रक्षणअ. मंड
व. अ. पु.

मंडले मंडयतीतिमंडले, धूषित
करिते जें ते. कृ. मंडिधा धूषा
अ. वर्तुक. २ समुदाय. ३ चंद्रधिं
व. ४ सौन्यान्वा स्थिति विशेष.
अ. न.

मंडलकं मंडलमिवप्रतिकृतिमं
डलकं, मंडलासारस्वीप्रतिकृ
तीजोते. त. कुष्ठरोग. २ धनुर्ध
रांवा स्थिति विशेष. अ. न.

मंडलाग्रः मंडलमग्रमस्यमं
डलाग्रः, मंडलाकारआहे अ
ग्रभागजाचा तो. स. तरवार.
अ. पु.

मंडलेश्वरः मंडलस्यधूम्येक
देशस्येश्वरोमंडलेश्वरः, पृथ्वीचा
एकदेशाचा जो स्वामी तो. स. मां
डलिकराजा. अ. पु.

मंडहारकः मंडंभराग्रसंह
रतीतिमंडहारः, सएवमंडहा
रकः, सरासंबंधी अग्रसगृ
हण करितो जो जोमंडह्रम वीच

मंडहारक. त. कलाल. अ. पु.

मंडितः मंड्यतेस्ममंडितः.
धूषण युक्त होतो जो तो. कृ. मांडिधा
धूषाअ. अलंकृत वि. अ. पु.
न. आ. स्था.

मंडुः मज्जतीतिमंडुः, शब्दानु
द्ध उच्चार करितो जो तो. कृ. दुम
स्त्रोधा. शुद्धिअ वाद्य विशेष. उ. पु.

मंडुकः मंडते किंकिणी जालव
तीटाकादौशोभते मंडुकः, किंकि
णी सारखा तरागाचे टापी जो शो
भतो तो. कृ. मंडिधा. धूषाअ. वे
डुक. अ. पु.

मंडुकपर्णाः मंडुकपर्णी मं
डुके इवपर्णान्यस्यमंडुकपर्णाः, मंडु
कासारखा पर्णे जाची तो. स. दि
व्याचें झाड. अ. पु.

मंडुरं मंडतेइतिमंडुरं, द्वापिमन्त्र
भिते जें ते. कृ. मंडिधा. धूषाअ.
लोरवंडाचा मळ. अ. न.

मतंगजः मतंगाज्जातोमतंगजः,
मतंगापासून उत्पन्न होणारा जो
तो. कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ. हतो
अ. पु.

मतल्लिका मतअलतीतिमत

ह्रिन्, अभिप्रताते घूषण करित्वे
जी ती. कृ. अलधा. घूषणअ.
प्रशस्त. आ. स्त्री.

मतिः मन्वतेनयेति मतिः, जाधि
जै तें जाणें करून ती कृ. मनधा. जा
नअ. बुंदि. इ. स्त्री

मत्तः मद्यतिस्वमत्तः, मत्त हो
तो जो तो. कृ. मदीधा. हर्षअ. ज्या
च्या गंडस्यवा पासून मदस्वाव
होतो तो हत्ती. २ उच्यत. ३ हर्ष
युक्त. अ. पु.

मत्तकाशिनी, मत्तकासिनी
नी मत्तैवकाशते इति मत्तकाशिनी
मत्तैसारखा शोभणाची जी ती. कृ.
कामृधा. दीप्तिअ. गुणांनी उक्त
हजी स्त्री ती. इं. स्त्री.

मत्सरः माद्यतिपरकृच्छ्रंमत्स
रः, परहु. स्वा घत हर्ष पावतो
जो तो. कृ. मदीधा. हर्षअ. दुस
ऱ्याचे कल्याण सहन न करणें. १
मत्सर युक्त. ३ रूपण. अ. पु.

मत्स्यः माद्यतीति मत्स्यः, मांस
ग्रहणेच्छे करून हर्ष पावतो जो
तो. कृ. मदीधा हर्षअ. मासा.
अ. पु.

मत्स्यंडी मदस्यंदते मत्स्यंडी, म
द प्रस्वव करणारी जी ती. कृ. स्यं
दूषा प्रस्ववअ. काकवी. ईं. स्त्री.

मत्स्याधानी मत्स्याः धीयंते स्वा
मिति मत्स्याधानी, मत्स्य टंविता
हेत जीचे बाची ती. कृ. दुधात्रधा
धारणअ. मत्स्य देवण्याची करंडी.
ईं स्त्री.

मत्स्यपित्ता मत्स्यानां पित्तमिष
मत्स्यपित्ता, मत्स्यं ला पित्तासार
खी जी ती. स. कुदकी. आ. स्त्री.

मत्स्यवेधनं मत्स्यानां वेधनं म
त्स्यवेधन, मत्स्यां त्रैजै येध साध
नतें. स. गळ. अ. न.

मत्स्याही मत्स्यानां अहीवपुष्पम
स्यामत्स्याही, मत्स्याचे नेत्रा सारिस
आहे पुष्प जीवें ती. स. सौमलता.
ईं. स्त्री.

मद्यितः मद्यते समद्यितः, मद्य
न करिजेतो जो तो. कृ. मद्यधा. वि
लोढनअ. मद्यन केतेला. वि. अ.
पु. न आ. स्त्री.

मदः माद्यतेनेन मदः, जाना यो
गानें उच्यत होतो तो. कृ. मदीधा.
हर्षादिअ. गर्व २ हत्तीचे मदोद

क. ३रेत. ४कस्तूरी. ५ हर्ष-अ
पुल्लिगी.

मदकलः मदेनकलतेमदकलः,
मदेकरून शब्द करणारा जो तो.
क. कलधा शब्द-अ. मदीच्यत्तह
ती अ. पु.

मदनः मदपतीतिमदनः. उच्यते
करितो जो तो. क. मदीधा. चपना
हि. अ. काम. २. धुतरा. अ. पु.

मदस्थानं मदस्यस्थानंमदस्था
न, मदाचें जें स्थान ते. स. दाद
चेंदुक्रान. अ. न.

मदिरा माद्यत्यनयामदिरा. जी
च्या योगानें मदीच्यत्त होती ती.
क. मदीधा हर्षादि. अ. मद्य. आ.
स्त्रीलिङ्गीं.

मदिरागृहं मदिरायाः गृहं म
दिरागृहं, मद्याचें जें घर तें. स.
मद्याचें घर. अ. न.

मदीकृतः मदेनोत्करोमदीक
रः, मदीकरो करून उत्कृष्ट हा. उ
च्यते जो तो. स. मदीच्यत्त हस्ती.
अ. पु.

मदुः मज्जतीतिमदुः - मज्जन
करितो जो तो. क. दुमस्तीधा.

शुद्धि. अ. जलकाक. उ. पु.

मदुरः मज्जतीतिमदुरः, मज्ज
न करितो जो तो. क. दुमस्तीधा.
शुद्धि. अ. मत्स्यविशेष ज्यास मंग
रा असें ह्यणतात तो. अ. पु.

मद्यं विग्रहादिमादिराशब्दाप्रमाणे
पिण्याची दारु. अ. न.

मद्युः मन्यंते एतमिति मद्युः, मनि
ता हेत जायत तो. क. मनधा. जा
न. अ. चैत्र महिना. २. हरणवेल. ३.
फुलांतील मध. ४. वसंत ऋतु. ५.
देंत्यविशेष. अ. पु. ६. द्राक्षासव. ७.

मद्युः क पुषोद्भव मद्युः. ८. मध. अ. न.
मद्युकः मद्युकायतीति मद्युकः, म
द्युः कौलणारा जो तो. क. कौधा. श
ब्द-अ. मोहानें झाड. १. राजानासु
तिपाठक विशेष. ३. ज्येष्ठ मध. अ.
पु. ५. गोडेकोष्ठ. अ. न.

मद्युकरः मद्युकरोतीति मद्युकरः,
मद्यु करणारा जो तो. क. डुरुत्र
धा. करण. अ. ज्यमर. अ. पु.

मद्युक्रमः मद्युना. क्रमो मद्युक्र
मः, मद्याचा प्राशन करण्याचा
परिपाठजो तो. स. मद्युपिण्याचा प
रिपाठ. अ. पु.

मधुद्रुमः मधुनामाद्रुमः मधुद्रु
मः, मधुनामा जो वृक्ष तो. स.
मोहाचें झाड. अ. पु.

मधुपः मधुपिचतीतिमधुपः, म
धु प्राशन करणारा जो तो. कृ. पा
धा. पानअ. चमर. अ. पु.

मधुपर्णिका मध्विचपर्णान्यस्या.
मधुपर्णी, सेंवमधुपर्णिका, मधु
साररवीं आहेत पर्णे जीवीं तीम
धुपर्णी तीच मधुपर्णिका, त. शि
वणीचें झाड. २ नीळ. आ. स्त्री.

मधुपर्णी मधुमयानिपर्णानि
यस्याः मधुपर्णी, मधुमय आहे
त पर्णे जीवीं ती. स. गुळवेल.
इ. स्त्री.

मधुमक्षिका मधुनः मक्षिका
मधुमक्षिका, मधाची जी माशी
ती. स. मधमाशी. आ. स्त्री.

मधुयष्टिका मधुयष्टीवमधुय
ष्टिका, मधुहृत्साने यष्टि सार
वी जी ती. त. गोंडें कोष्ट. २ ज्येष्ठ
मध. आ. स्त्री.

मधुरः मधुमाधुर्यंरातीतिमधु
रः, माधुर्यं ग्रहण करितो जो तो.
कृ. राधा. आदानअ. मधुररसपु

क्त. २ प्रिय. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
३ मधुररस. अ. पु.

मधुरकः मधुरएवमधुरकः, म
धुरजो तोच. त. जीवक. अ. पु.

मधुरसा मधुरसोयस्याः साम
धुरसा, मधुरआहे रस जीवाती.
स. सुरवेल. २ द्राक्षीचा वेल. आ. स्त्री.

मधुरा मधुरोस्तिअस्याइतिमधु
रा, माधुर्यं आहे जीस ती. त. शी
फेची भाजी. आ. स्त्री.

मधुरिका मधुरः अस्सस्याइ
ति मधुरिका, माधुर्यं आहे जीस
ती. त. बडिशंप. आ. स्त्री.

मधुरिपुः मधोर्दंतस्यरिपुः मधु
रिपुः, मधुनामक दंताना जो रि
पु ती. स. विष्णु. उ. पु.

मधुलिह मधुलेदीतिमधुलिह,
मधु भक्षणे करणारा जो तो. कं.
लिहधा. आस्नादनअ. चमर.
ह. पु.

मधुवारः मधुनोवारः मधुवारः.
मधु पानाची जी परिपाठी ती. स.
मधु पानाची परिपाठी. अ. पु.

मधुव्रतः मधुव्रतं भक्षणंयस्य
समधुव्रतः, मधु आहे भक्ष्य जा

वें तो. स. सुंगा. अ. पु.

मधुशिशुः मधुप्रधानः शिशुः मधुशिशुः, मधुस्रं प्रधान जो शिशु तो. स. तांबडा शंभगा. उ. पु.

मधुश्रेणी मधुनः श्रेणीरचास्तीति मधुश्रेणी, मधुचा श्रेणी आ हे जीस ती. स. लुर्वेल. इ. स्त्री.

मधुशीलः मधुशीवतीति मधुशीलः, मधुतें टांकितो जी तो. क. शिबुधा. निरसनअ. मोहरस. अ. पु. द्विगीं.

मधुस्ववा मधुस्ववतीति मधुस्ववा, मधुतें स्वाव करित्ये जी ती. क. सुधा. स्ववणअ. हरणवेल. आ. स्त्री.

मधुच्छिष्टं मधुनः उच्छिष्टं मधुच्छिष्टं, मधुचें जें उच्छिष्टतें. स. मेण. अ. न.

मधूलकः मधुलातीति मधूलकः, मधुतें ग्रहण करितो जी तो. क. लाधा. आदानअ. पार्श्यांत उत्पन्न जी मोहरस. तो. अ. पु.

मधूलिका मधुलातीति मधूलिका, मधुतें ग्रहण करित्ये जी ती. क. लाधा. आदानअ. सुरवेल.

आ. स्त्री.

मध्यः मध्येशरीरस्य भवो मध्यः, शरीराच्या मध्यभागान्चे ठायीं हां णाया जो तो. त. कमर. २ मध्यभा ग. अ. पु. न. ३ निरुह. ४ न्याय्य, युक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

मध्यदेशः मध्यदेशो देशश्च मध्यदेशः, मध्य असा जो देश तो. स. हिमाचल व विंध्याद्री त्यांचा मध्य. व विनशन तीयांच्या पूर्वें म आणि प्रयागान्या पश्चिमेस जी देश तो. अ. पु.

मध्यमः मध्येभवः मध्यमः, मध्याचे ठायीं झाला जी तो. त. णायनान्या सात स्वरांतो ल एकस्वर. २ शरीराचा मध्यभाग ह. कमर. अ. पु.

मध्यमा मध्येभवामध्यमा, शरीर्योवनाच्या मध्यें राहणारी जी ती. त. जीस प्रथमच रजोदर्श न झालें ती स्त्री. २ मध्यमांगुली. आ. स्त्री.

मध्यान्हः अन्हो मध्यः मध्यान्हः, दिवसाचा जो मध्यभाग तो. स. दिवसाचा मध्यभाग. अ. पु. न.

मध्वासवः मधुनः आसवीमधा
सवः, मधुपुष्पसंबंधी जें मद्य तो.
समपुष्प पुष्पांतून उत्पन्न जें मद्य
ते अ. पु. न.

मनःशिला. मनःशिल्पः म
नसः शीलामनःशिला, मनःसं
बधिनी ह्य. मनःशब्दराज्यजी
शीला ती. स. मनशील. आ. स्त्री. अ. पु.

मनसिजः मनसिजातः मनसि
जः, मनाचे राधीं जो उत्पन्न तो.
कृ. जनीया. प्रादुर्भाव. अ. मदन.
अ. पु.

मनः मन्यतइतिमनः, पदार्थमा
त्र जाणजेतें जें तें. कृ. मनधा.
ज्ञान. अ. अंतःकरण. स. न.

मनस्कारः करणंकारः मन
सःकारः मनस्कारः, अंतःकर
णाना जो व्यापारविशेष तो. स.
मनास जी दुःखादिनां विषयींत
स्वरताती. अ. पु.

मनाकू मननंमनाकू. अन्यावि
षयीं जें मननतें. कृ. मनधा. ज्ञा
न. अ. किंचित् त्याविषयीं अव्य.

मनितः मन्यतेत्यामनितः, अ
वचांघन करिजेला जो तो. कृ. म

नुधा. अवबोधअ जाणहेला. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

मनीषा मन्यतइतिमनीषा, नि
श्चयात्मक ज्ञान करिसें जी ती. कृ.
मनधा. ज्ञान. अ. बुद्धि. आ. स्त्री.

मनीषी मनीषास्त्वस्यमनीषी,
बुद्धि आहें जास तो. त. विद्वान.
इ. पु.

मनुजः मनोजांतीमनुजः, म
रूपासून झाला जो तो. कृ. जनी
या. प्रादुर्भाव. अ. मनुष्य. अ. पु.

मनुष्यः मनीः अपत्यंमनुष्यः, म
रूपाजो पुत्र तो. त. मनुष्य. अ. पु.

मनुष्यधर्मा मनुष्यस्यैवधर्मः
श्वश्रुलतादियंभ्यमनुष्यधर्मा, म
नुष्या सारस्ता आहे श्वश्रुधारणा
दिक धर्मज्ञानातो स. कुबेर. इ.
उल्लं

मनुष्ययज्ञः मनुष्यस्ययज्ञः मनु
ष्ययज्ञः. मनुष्य पूजन संबधीं जो
तो. स. वापल्या घरीं आलेल्यां
चा अन्नोदकांनीं संतोषकरणं.
अ. पु.

मनोरुता मनसाशुभामनांशु
ता, मनःशब्दानें जी रक्षित ती. स.

मनशील. आ. स्त्री.

मनोजवः मनोजववत्प्रत्ययस्य म
नोजवः, मन आहं वेगवत्तरजा
चें तो. स. बाण सारस्वा. वि. अ.
पु. न. ७३. स्त्री.

मनोजवस्वः विग्रहादिसर्वपूर्वो
व्यशब्दाप्रमाणे.

मनोज्ञं मनसाजानातातिमनो
ज्ञं, मनंकरून जाणतां जो तो.
ह. ज्ञाधा. अवबोधनअ. संदर.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मनोरथः मनएवरथः अत्रम
नोरथः, मनच आहे रथासार
रथें जावें वार्यां तो. स. इच्छा. अ. पु.

मनोरमं मनोरमयतीतिमनोर
मं, मनोरमण करीं जें तें. ह. र
मुधा. भीडाअ. संदर. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

मनोहतः मनोहतमस्यमनो
हतः, नष्ट आहे अंतःकरण जा
वें तो. स. मनांत विरस जाहले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मनोहरः मनोहरतीतिमनोहरः
मनोहरण करितां जो तो. ह. हृ.
अधा. हरणअ. संदर. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

मनोह्रा मनः शब्देन हूयतंमनो
ह्रा, मनः शब्दानें कथन करिजे
त्ये जीती. ह. क्लेशधा. शब्दअ. म
नशील. आ. स्त्री.

मंतुः मन्यतेइतिमंतुः, जाणजे
तो जो तो. ह. मनधा. ज्ञानअ. अ
पराध. उ. पु.

मंत्रः मंत्रणंमंत्रः, गुत्य जो वि
चार तो. ह. मंत्रिधा. गुप्तपरिभा
षणअ. एकांतींचा चिचार ३ वेदा
चा अंश. ३ देवनादिकांचें साधन
विशेष. अ. पु.

मंत्रव्याख्याकृत मंत्रस्थवे
दस्यव्याख्यां करोतीतिमंत्रव्याख्या
कृतः, वेदाचें व्याख्यान करणारा
जो तो. ह. उ. कृ. अधा. करणअ.
आचार्य. त. पु.

मंत्रि अवश्यंमंत्रयतेइतिमंत्रि,
अवश्यगुप्त भाषण करणारा जो
तो. ह. मंत्रिधा. गुप्तभाषणअ.
राजास कुडीचें सात्य करणारा प्र
धान. उ. पु.

मंथः मथ्यतेनेनमंथः, मंथनकर
रिजेतें जेणें करून तो. ह. मंथधा.

विलोडन अ. मंथन करण्या-
चादंड. अ. पु.

मंथदंडकः मंथस्यदंडः मंथदंडः
स एयमंथदंडकः, मंथाचा जोदं
उ तो. ल. मंथन करण्याचादंड.
अ. पु.

मंथनी मंथतेस्यांमंथिनी, विलो
डन करितो जीवा गयींती. कृ. मं
थधा. विलोडन अ. ज्या पांड्यांत
मंथनदंडानें दहीं पुसकतात तें
सांडें. ई. स्त्री.

मंथरः मंथते पादौ मंथरः, चर
णातें विलोडित स. मंदगमन क
रितो जो तो. कृ. मंथधा. विलोड
न अ. मंदचालणावा. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

मंथानः विग्रहादिमंथशब्दाप्र.
मंथन करण्याचादंड. अ. पु.

मंदः मंदते स्वर्पितमंदः, निद्रा
करितो जो तो. कृ. मदिधा. शय
नादि अ. आळशी. ३ सूस्व. ३ अल्प
४ णसमर्थ. ५ निर्भाग्य. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

मंदगामी मंदंगच्छतीति मंदगा
मी, मंदगमन करणारा जो तो कृ.

गमूधा. गति अ. मंदगमन करणा
रा. वि. इन्. पु. ई. स्त्री. न.

मंदाकिनी मंदंभक्तिं शीलं य-
स्याः सा मंदाकिनी, मंद कुटिल ग
मन करावचा कारणें मन आहेस
सावजीवाती. कृ. अकथा. कुटिल
गति अ. भागीरथी नदी. ई. स्त्री.

मंदाक्षं मंदमक्षमिंद्रियमत्रेति
मंदाक्षं, मंद आहे चक्षु रिंद्रियजा
चें ठोयींती. स. लाज. अ. न.

मंदारः मंदते मी दयतीति मंदारः,
हर्षवितो जो तो. कृ. मदीधा. हर्ष
अ. कल्पवृक्ष विशेष. ३ पुष्यवृक्ष.
विशेष. ३ रुद्रुनिंचाचें झाड. ४ क
ईचें झाड. अ. पु.

मंदिरं मंदते च मंदिरं, स्तुत्यादि
करितो जाचे गयीं तें. कृ. मदिधा.
स्तुत्यादि अ. घर. २ नगर. अ. न.

मंदुरा मंदते अत्र इति मंदुरा, श
र्मेनादिक अन्ध करिता हेत जीचे
गयींती. कृ. मदिधा. शयनादि अ.
घोड्याची पागा. आ. स्त्री.

मंदोष्ठा मंदं च तदुष्ठां च मंदोष्ठां,
मंद असें जें उष्ण तें. स. किंचित
उष्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मंद्रः मंदतेशनेः निःसवतीतिमं
द्रः, हलुनिःसवण पावतो जो तो
ह्र. मदिधा. गत्यादिअ. गंभीर.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मन्मथः मननंमत् मवमथा
तीतिमन्मथः, मनन ह्र. विन्वा
रत्यातें जो नाश करितो तो. ह्र. म
थेधा. विलोडनअ. मदन. २ कव
गीचें झाड. अ. पु.

मन्या मन्यतेअनयामन्या, जी-
आयोगानें जाणतो ती गल पा
श्वशिश. ह्र. मनुधा. अवबोधन
अ. मानेची पाठिमागची शिर.
आ. स्त्री.

मन्युः मन्यतेइतिमन्युः, जाणि
जेतो जो तो. ह्र. मनधा. ज्ञानअ
कोप. २ दैन्य ३ शोक. ४ घड्ड-उपु

मन्वंतरं मनोरंतरमवकाशइ
तिमन्वंतरं, मनूचें जें अंतरह्र.
अवकाशतें. स. देवांचीं एका
हत्तरसुगीं. अ. न.

मयः मयतेइतिमयः, गमनक
रितो जो तो. ह्र. मयधा. गतिअ
उंट. अ. पु.

मयष्टकः मयतेमयः स्तकती

तिस्तकः, मयस्थस्तकीमयष्टकः,
गमनकरणाच्यांचा प्रतिबंधकर
णास जो तो. स. मटकी. अ. पु.

मय्युः मिनोतीतिमय्युः, तालादि
प्रक्षेप करितो जो तो. ह्र. डुमि
अधा. प्रक्षेपणअ. देवयोनिविशे
ष. किन्नर. उ. पु.

मय्युष्टकः मिनोतिवायुंमय्युः म
य्युश्वासोस्थकश्चमय्युष्टकः, वायु
करणारा असा जो गडणारा तो
स. मटकी. अ. पु.

मयूरवः मिमीयतेइतिमयूरवः,
माने करितो जो तो. ह्र. माडधा.
मानअ. किरण. २ शोभा. ३ ज्यो
ला. अ. पु.

मयूरः मयतेसोमयूरः, गमन
करणारा जो तो. ह्र. मयधा. ग
तिअ. मोर. २ मोरशोडाचनीं पधि
अ. पु.

मयूरकः मयूरस्यप्रतिहृतिर्म
यूरकः, मयूरवर्णाभाविरी आ
हे प्रतिमा जाची तो. न. आघाडा
चें झाड. अ. पु. २ मोरचुट. अ. न

मयूरकतं मयूरकतपंत्यंनमयूरकतं,
मरणाप्रत तरतात जेणें करून

ते. कृत्वा. तरणअ. नलविशे
ष, पाच. अ. न.

मरणं मृतिर्मरणं, प्राणत्याग-
जो तें. कृ. मृद्. धा. प्राणत्यागअ
मृत्यु. अ. न.

मरिचं मरीचं म्रियतेविषमने
नमरिचं, जाचा योगानें विषना
शहोतें तें. कृ. मृद्. धा. प्राणत्या
गअ. मिस. अ. न.

मरीचिः म्रियतेतम. अस्मि
न्नितिमरीचिः, नष्टहोतेंआ
हेतमजाचेबायीं तो. कृ. मृद्. धा
प्राणत्यागअ. किरण इ. पु.

मरीचिका मरीचिरिवमरीचि
फा, किरणासारखी जी ती. न
मृगजळ. आ. स्त्री.

मरुः म्रियतेजंतवीत्रमरुः, प्रा
णी मरण पावतातजाचेबायीं
तो. कृ. मृद्. धा. प्राणत्यागअ. नि
जलदेश. २. पर्वत. उ. पु.

मरुत् म्रियतेनेनष्टेनविना
वेतिमरुत्, मरताहेत प्राणी-
जाच्या वृद्धीनें किंवा अज्ञावानें
तो. कृ. मृद्. धा. प्राणत्यागअ.
वासु. २. देव. त. पु.

मरुत्वाच्च मरुतः संत्यस्येति म
रुत्वाच्च, देवआहेत नियम्यजास
ती. त इन्द्र. त. पु.

मरुन्माला मरुद्धिर्मल्यतइति
मरुन्माला, मरुतानीं धारणाक
रिजेली जी ती. कृ. मलधा. धार
णअ. पिडिका. आ. स्त्री.

मरुवकः मरुंवातीति मरुवकः,
पर्वताप्रत स्वस्थीनें राहतो जो
तो. कृ. वाधा. गंधनादिअ. गेव्या
चें झाड. २. पांढरा मरवा. अ. पु.

मर्कटः मर्कतीति मर्कटः, फला
दिकाचें ग्रहण करितो जो तो. कृ.
मर्क. सौत्रधा. ग्रहणअ. वानर. अ. पु.

मर्कटकः मर्कतीति मर्कः सए
वमर्कटकः, मक्षिकादि ग्रहण
करितो जो तो मर्क तोच मर्कटक.
कृ. मर्क. सौत्रधा. ग्रहणअ. कीट
विशेष, कोडी. अ. पु.

मर्कटी मर्कतिसामर्कटी, फला
दिकार्तें ग्रहण करित्ये जी ती. कृ.
मर्क. सौत्रधा. ग्रहणअ. करज
वृक्षविशेष. २. कुहिरी. इ. स्त्री.

मर्त्यः म्रियतेइति मर्त्यः, मरण
पावणारा जो तो. कृ. मृद्. धा. त्या

गअ. मनुष्य. अ. पु.
मर्दलः मृद्यतइतिमर्दलः, ताडन करिजे तो जो तो. कृ. मृदधा. क्षोदअ. मृदंगासाभिसै एकवा य आहे. अ. पु.
मर्दनं मर्दोमर्दनं, पादमर्दजो तें कृ. मृदधा. क्षोदअ. आंचळणें. अ. न.
मर्म भिद्यते अनेन इति मर्म, ज्याचे ताडनाचे योगें करून प्राणी मरतात तें. कृ. मृदुधा. प्राणत्या गअ. संधिस्थान. नू न.
मर्मरः मर्मरातीति मर्मरः, मर्मातें देतो जो तो. कृ. शधा. दानअ. वस्त्रें पानें इत्यादि वाज्यू न जो गब्द तो. अ. पु.
मर्मस्पृक् मर्माणि स्पृशतीति मर्मस्पृक्, मर्मपीडा करितो जो तो. कृ. स्पृशधा. उपतापअ. मर्म भेद करणारा. वि. श. पु. स्त्री. न.
मर्यादा मर्यादांसीमायां दीयते मर्यादा, सीमेचा अर्थ विषयां रक्षण करिजेत्ये जी ती. कृ. देणुधा. रक्षणअ. सीमा. २ न्या

यमार्गानें वागणें. आ. स्त्री.
मलः मलयतीति मलः, धारण करणारा जो तो. कृ. मलधा. धारणअ. वाशप्रकारचे मळ. र्थाप. अ. पु.
मलदूषितं मलेन दूषितं मलदूषितं, मलें करून जे दूषित तें मळकट. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
मलपूः मलात्पायादिति मलपूः, मलापोसून रक्षण करितो जो तो. कृ. पाधा. रक्षयाअ. बोरवाडा. २ स्वरवत. ऊ. पु.
मलयजः मलयेजातो मलयजः, मलय पर्वताचे बायीं जो उत्पन्न तो. कृ. जनीधा. प्रादुर्भावअ. मेलिगिचिंदन. अ. पु.
मलिनं मलोऽस्यास्तीति मलिनं, मल आहे जास्त तें तद्धित हति. मळकट. विशेष्य निम्न. अकारांत. पुलिंगीं. नपुंसक. लिंगीं. आचंत. स्त्रीलिंगीं असा आहे.
मलिनी मलोऽस्य स्यादिति मलिनी, मल ह्मणजे रज आहे जोस ती मलिनी. तद्धित ए

त. विटाळशी बापको. इ. स्त्री.

मलिस्तुचः मल्यते इति मलिम
क्षिनेतच्छ्लोचतीति मलिस्तुचः, घृता
दिस्तेय करितो जो तो. कृ. स्तुच
धा. स्तौपअ. चौपी करणाता. अ.पु.

मलीमल्ले मलीस्थास्तीति मलीम
सं, मल आहे जास तो. त. मळ
कह. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मल्लः मल्लते इति मल्लः, मुद्रया
दिधारण करितो जो तो. कृ. मल्ल
धा. धारणअ. बाहु युद्धाविषयीं
जो कुशल तो. अ.पु.

मल्लिकः मल्लत इति मल्लिकः, शी
घ्रगमन धारण करितो जो तो.
कृ. मल्लधा. धारणअ. हंसविशे
ष. अ.पु.

मल्लिका मल्लते गंधमिति मल्लि
का, गंधातें धारण करितो जो तो.
कृ. मल्लधा. धारणअ. मोगरी. आ
स्त्रीलिंगीं

मल्लिकाक्षः मल्लिकाकारमक्षि
यस्य मल्लिकाक्षः, मल्लिकाकार
आहेत नेत्र शंत जाचालो. स. हं
सपक्षिनिशेष. अ.पु.

मसिः मस्यतीति मसिः परिणाम

पाचलो जी तो. कृ. मसीधा. परि

णामअ. जलमांसी. इ. स्त्री.
मसी विग्रहादिसर्वपूर्वाच्याश
द्वाप्रमाणे.

मसूरः मसूरः मस्यतीति
मसूरः, विकार करणारा जो तो.
कृ. मसीधा. परिणामअ. मसूर.
अ.पु. आ. स्त्री.

मसूरविदला मसूरवद्विदल
मस्यामसूरविदला, मसूरासार
सैं आहे विदल ह्य. पत्र जीचें ती.
स. काळा तेंडू. आ. स्त्री.

मसृणः मस्यतीति मसृणः, वि
कार पावणारा जो तो. कृ. मसी
धा. परिणामअ. आर्द्र. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

मस्करः मस्कते अनेनेति मस्क
रः, गमन करितो जेणें तो. कृ. म
स्कधा. गतिअ. वेहू. अ.पु.

मस्करी मस्कनेमस्करः, मस्क
शो ज्ञानंगतिचां वेशुचांस्थास्तीति
मस्करी, नित्यज्ञान किंवा गमन
अथवा दंड आहे जास तो. त. सें
न्यासी. इन्. पु.

मस्तकः मस्यनेत्य इति मस्तकः,

परिणाम परिजेत्ता जो तो. कृ. म.
सीधा. परिणामअ. डोकें. अ. पु.

मस्तिष्कं मस्यते इति मस्तिष्कं,
परिणाम परिजे तें जें तें. कृ. म.
सीधा. परिणामअ. मस्तकांत उ
त्यन्तु पासारिखा स्नेह ज्यास
मैदु असे ह्यातात तो. अ. न.

मस्तु मस्यते इति मस्तु, विकार
तहोते जे ते कृ. मसीधा परि
णामअ. दृष्ट्यां वरची निचडी. २.
दही गाळलें तर वरुणांतून जें पा
णि रगळीं पडतें तें. उ. न.

महः महते इति महः, पूज्य
हो तो जो तो. कृ. महधा. पूजा
अ. उत्साह. अ. पु.

महती मत्स्यते इति महती, पू
जिते जे जीती. कृ. महधा. पू
जाअ. नारदान्नी वीणा. ई. स्त्री

महान् मत्स्यते इति महान्, पू
जित करिजे तो जो तो. कृ. महधा
पूजाअ. मोठा. त. पु. न. ई. स्त्री

महाकंदः महान् कंदो यस्य महा
कंदः, मोठा आहे कंद विशेष जा
चा तो. स. लसूण. अ. पु.

महाकुलः महत्कुलमस्य महा

कुलः, मोठें आहे कुल जाचें तो.
स. सज्जन. अ. पु.

महांगः महांत्यंगानियस्य महा
गः, मोठां आहेत अंगें जाचीं
तो. स. उंट. अ. पु.

महाजाली जालयतीति जा
ली, महतीचासो जालीच महा
जाली, वृष्यादि निवारण करि
त्ये जी ती जाली मोठी अशी जी
जाली ती. स. दोडकी. ई. स्त्री.

महादेवः महांश्चासौ देवश्च म
हादेवः, सर्वांमध्ये धोर असा
जो देव तो. स. शिव. अ. पु.

महाधनं महद्भूतमस्य महाध
नं, मोठें आहे धन ह्या. मौल्यजा
सतें. स. मोठे किमतीचें. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

महानसं महच्चतदनश्च महा
नसं, मोठें जें पाकस्थान तें. स.
पाक शाळा. अ. न.

महामात्रः महतीमात्रायस्य स
महामात्रः, मोठी आहे योग्यता
जाची तो. स. राजाचा सुरक्ष
प्रधान. अ. पु.

महारजतं महच्चतद्रजतं च

महारजन, महत् जै रजततैः सो
नै. अ. न.

महारजनं रज्यतेनेनरजनं, म
हत्तद्रजनं च महारजनं. महत्
जै रजतस्य चस्त्रादिरंगस्वरक्तैः स
कुमुभा. अ. न.

महारण्यं महत्तदरण्यं च म
हारण्यं, मोठं असै जै अरण्यनै.
स. मोठं अरण्य. अ. न.

महाराजिकः महतीराजिचै
स्यमहाराजिकः, मोठी किंचापू
ज्य आहे पंक्ति जाची तो. स. दे
वांचा गणविशेष. अ. पु.

महारीरवः महांश्रासौरीरवश्च
महारीरवः, मोठा असा जो रौर
व स. नरक विशेष तो. स. नर
क विशेष. अ. पु.

महाशयः महान् आशयोस्य म
हाशयः, मोठा आहे अभिप्राय
जाचा तो. स. चिन्ताचा उदार व
दयाळु. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

महामूर्द्धी महतीमूर्द्धामहामूर्द्धी,
मोठी मूर्द्धा जी ती. स. गवच्छण-
इ. स्त्री.

महाश्वेता महतीचासौश्वेताच

महाश्वेता, मोठी अशीजाश्वेता
तो. स. सुइ कोहाळी. आ. स्त्री.

महासहा सहतइतिसहा, मह
तीचासौसहाचमहासहा, सहन
करित्ये जी ती सहा मोठी अशी
जी सहा ती. स. एक फुल झाड.
ज्यास आचोली असें ह्णतात ती.
आ. स्त्री.

महासेनः महतीसेनायस्य स
महासेनः, मोठी आहे सेना जा
ची तो. स. कार्तिकस्वामी. अ. पु.

महिक्का मत्स्यते पूज्यते इति महि
क्का, पूज्यमान जी ती. ह. महधा.
पूजाअ. वर्ष. आ. स्त्री.

महिरः मत्स्यते इति महिरः, ली
कोनी पूजिलेला जी तो. ह. मह
धा. पूजाअ. सूर्य. अ. पु.

महिला महतीति महिला, पू
जाकरित्ये जी ती. ह. महधा. पू
जाअ. बायको. आ. स्त्री.

महिषः मत्स्यते इति महिषः, प्रा
व गहण्या विषयीं स्तविजे तो जी
तो. ह. महधा. पूजाअ. रैडा. ३
गवा. अ. पु.

महिषी मत्स्यते इति महिषी, पू

जा करणयास योग्य जीराजावी
स्त्री ती. क. महधा. पूजाअ. पद्म
भिषिक्रस्त्री. ई. स्त्री.

मही मत्स्यते पूज्यत इति मही, स
वीनीं पूजिजेत्ये जीती. क. मह
धा. पूजाअ. पृथ्वी. ई. स्त्री.

महीक्षित् मत्स्यांस्तयतीति मही
क्षित्, पृथ्वीचाराणीं शत्रुस्तय क
रणाराजो तो. क. क्षिधा. स्तयअ
राजा. त. पु.

महीध्रः महीधरतीति महीध्रः,
महीतं धारण करितो जो तो. क.
धृधा. धारणअ. पर्वत. अ. पु.

महीरुहः मत्स्यांरोहतीति मही
रुहः, पृथ्वीचाराणीं उत्सन्न ही
णारा जो तो. क. रुहधा. प्रादुर्भा
वअ. वृक्ष. अ. पु.

महीलता मत्स्यांलतेवमहील
ता, महीचेराणीं लते सारिसी
जी ती. स. गांडोळ, काडू. आ.
स्त्रीलिंगीं.

महीसूतः मत्स्याःसूतः मही
सूतः, पृथ्वीचा जो पुत्र तो. स.
संगळनामाग्रह. अ. पु.

महेच्छः महती इच्छायस्य म

हेच्छः, मोठी आहे इच्छा ज्ञानी
तो. स. मोठा उदाय व दयाळू. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

महेरणा महत् ईरणं यस्याः
सामहेरणा, मोठें आहे गमन
जीर्णेती. अ. सालई. आ. स्त्री.

महेश्वरः महांश्वसी ईश्वरश्च म
हेश्वरः, घोर जो ईश्वर तो. स.
महादेव. अ. पु.

महोदयः महांश्वसी उदयान्वमही
दयः, मोठा असा जो वृषभ तो. स.
मोठा वेंळ. अ. पु.

महोत्पलं महत्तदुत्पलं च म
होत्पलं, मोठें जें कमल तें. स. क
मळ. अ. न.

महोत्साहः महान् उत्साहो य
स्य महोत्साहः, महान् आहे उत्सा
ह जास ती. स. दुरापकृत्या विषयीं
जो उत्साहातें उद्योग करितो तो.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

महोद्यमः महान् उद्यमोऽस्य म
होद्यमः, महान् आहे उद्योग जा
चा तो. स. अर्थोद्भूतीचा शब्द प्र
माणें.

महोषधं महत्तदोषधं च महें

वर्षं, महत् जें औषध तें. स. अ.
तिविय. २ सुंद. ३ लसूण. अ. न.

मांसं मन्वते इति मांसं, अबबो
ध पावतें जें तें. ह. मलुधा. अब
बोधन अ. मासु. अ. न.

मांसलः मांसमस्यस्यमांसलः.
मांस आहे जास तो. त. बलिष्ठ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मांसिकः मांसपण्यमस्यमांसि
कः, मांस आहे विक्रय जाचा तो.
त. मांस विक्रय करणारा खाति
क. अ. पु.

मांसिकं मक्षिकाभिः कृतं मांसि
कं, माशांनीं जें कृत तें. त. मध.
अ. न.

मागधः मगधतीति मगधः स
एव मागधः, घाञ्च करितां स्तुति
करितां जो ती मगध तोच मागध.
त. स्तुति सवक विज्ञेक २ वैश्या
पासून क्षत्रिणीचा वधीं झालेला
पुत्र. अ. पु.

मागधी मगधदेशे प्रथमागधी,
मगध देशाचे वधी उल्लेख जी ती.
त. सुइं. २ पिंपळी. इं. स्त्री.

माघः मघाशुक्लापीर्णभासी अस्मि

नितिमाघः, मघाशुक्ल आहे पीर्ण
भा जाचे वधीं तो. त. माघ महिना.
अ. पु.

माघ्यं माघे साधु माघ्यं. माघमासा
चे वधीं जें उत्तम तें. त. कुंदाचें झा
उ. अ. पु.

माटी महन मनयामाटी, पूजन
होतें जीणें ती. ह. महण. पूजा अ.
पानाची शीर. २ दैन्य. इं. स्त्री.

माणवः मनोरयं माणवः, मनुवा
जो हा तो. त. बालक. अ. पु.

माणवकः मनोरयं माणवः अ
स्वोमाणवो माणवकः. मनुसंबंधीं
जो तो. त. बालक. २ वीस सरांचा
मुक्ताहार. अ. पु.

माणव्यं माणवाणां समूहो माणव्यं,
माणवांचा जो समुदाय तो. त. मा
णवांचा समूह. अ. न.

माणिक्यं मणिनात्कृतं मणि
कं. मणिकमेव माणिक्यं. मणि
शब्दं करून अचहित जें तें मणि
क तेंच माणिक्य. त. माणिक. अ. न.

माणिवंधं मणिवंधो भवं माणि
बंधं, मणिवंध पर्वनाचे वधीं हो
णारे जें तें. त. शोदे लोण. अ. न.

मणिमंथं मणिमंथे सर्वमणि
मंथं, मणिमंथ पर्वताचे रायीजें
उत्पन्न तें. त. शोरेलोण. अ. न

मातंगः मतंगस्य अपत्यमातंगः,
मतगाचें जे अपत्य तो. त. हत्ती.
२ चांडाळ. अ. पु.

मातरं पितरौ विग्रहादिमाता
पितर शब्दाप्रमाणें. आई आणि
बाप. मित्य. हि. अ. पु.

मातरिश्वा मातरिश्वर तिमात
रिश्वा, अंतरिक्षाचे रायी संचार
करितो जो तो. कृ. दुःखोर्विधा. ग
तिअ. वायु. न. पु.

मातापितरौ माताचपितात्तमा
तापितरौ, माता आणि पिता जो
ते. स. आई आणि बाप. नि. हि.
अ. पु.

मातामहः मातुः पितामाताम.
हः, आईचा जो पिता तो. त. आ
ईचा बाप. अ. पु.

मातलिः मतमेवमाततत्लाती
तिमातलिः, इंद्राचें मत घेतो जो
तो. कृ. लाधा. आदानअ. इंद्राचा
सारथि. इ. पु.

मातुलः मातुर्जातामातुलः, मा

तेचा जो पिता तो. आईचा भाऊ
२ धुतऱ्याचें झोडें. अ. पु.

मातुलपुत्रकः मातुलस्वपुत्र
कइव मातुलपुत्रकः, धतूरास पु
त्रासारखे जें तें. स. धुतऱ्याचें फ
ळ. अ. पु.

मातुलानी मातुलस्य स्त्रीमातु
लानी, मामाची जी स्त्री ती. स. प
द्दा मायाः तुला मातुला तामानय
तीतिमातुलानी, लक्ष्मीची तुलना
पावणारी जी ती. कृ. अनधा. प्राण
नगतिअ. मावळण. २ तागाचें बीं.
ई स्त्रीः

मातुलाहिः मातुलेधत्तूरं अहि
र्मातुलाहिः, धत्तूर वृक्षाचे रायीजो
सर्पविशेष तो. स. सर्पविशेष. ज्या
स दिवड, आधलें असे क्षणता
त ते. इ. पु.

मातुली विग्रहादिमातुलानीश
ब्दाप्रमाणें. मावळण. इ. स्त्री.

मातुलुंगकः मीनात्पवरुनिभि
तिमातुः लुज्यते इति लुंगः, मातु
श्चासौ लुंगश्च मातुलुंगः स एव मा
तुलुंगकः, रुच्युत्यादक असा जो
नक्षणार्थ ग्रहण करिजेला जो तो

मातुलुंग तोच मातुलुंगक. त. मा
इडुंगीचे फलादि. अ. पु.

माता मातृगणोऽस्यांमाता. गर्भ
राहतो जीवारापीती त आर्इ. २
गाथ. ऋ. स्त्री.

मातृषसेयः मातृषसेयी
मातृषसरूपसंमातृषसेयः, मा
तेच्या बहिणीचा जो मुलगा तो.
त. आर्इच्या बहिणीचा मुलगाच
मुलगी. अ. पु. २ ई. स्त्री.

मातृषस्त्रीयः मातृषस्त्री
या मातृषसरूपसंमातृषस्त्रीयः,
मावशीचा जो पुत्र तो. अथवा
उवबहिण. अ. पु. २ आ. स्त्री.

मात्रं मिनीतेइतिमात्रं, अवधा
रणाद्यथाविषया बोलतें जें तें.
ह. मातृधा. शब्द अ अवधारणा
२ साकल्य त्या अर्था. अथ.

मात्रा मीयतंइतिमात्रा, मानक
रिजेती जी ती. ह. मातृधा. मा
न अ. सूक्ष्म २ परिच्छद. ३ अ
व्य. ४ परिमाण. आ. स्त्री.

मातृः विग्रहादिमदशब्दाप्रमा
णं. हर्ष. अ. पु.

माधवः मायाः लक्ष्म्याः धवीमा

धवः, मास्य. लक्ष्मीं तिन्वा जो
धव तो. स. मधींसाधुमांधयोगा,
वसंताचे रायी जो साधु तो. त. वि
ष्णु २ वसंत ऋतु. ३ वैशाख मा
स. अ. पु.

माधवकः मधुनाकृतोमाधवकः,
मधुपुष्पांनीं निर्मित जो तो. त.
मधुकपुष्पापासून झालेले मध.
अ. पु. न.

माधवी मधीपुष्यतीतिमाधवी,
मधुनासाचे रायी विकसित होवले
जी ती. त. एक कुलें झाड, मधुया
धवी. ई. स्त्री.

माधीकः विग्रहादिसर्वमाधिकशब्दा
प्रयाणी.

मानं विग्रहादिपाप्यशब्दाप्रमाणे
तुल्यमान अंशुलिमान प्रत्यमा
न अशींतीन आहेत तीं प्रत्येक.
अ. न. २ दुसऱ्यापेक्षां आपुलाउ
त्कर्षे चित्तन करणानें जी अहता
ती. अ. पु.

मानवः मनीज्यमानवः, मनु
सवधीं जोहोतो. त. मनुष्य. अ. पु.

मानसं मनएवमानसं, मजजे
तेच मानस. त. मन. अ. न.

मानसौका: मानसंसारओकोच
 स्यसमानसौकाः, मानससंज्ञ
 कसरोवर आहे स्थानजान्वेंतो.
 स. हंसपक्षि. स. पु.

मानिनी मानोस्त्वस्थाइतिमानि
 नी, मानआहे जीस ती. त. प्र
 णय कोपवती स्त्री. इ. स्त्री.

मानुष: विग्रहादिमनुष्यशब्दाप्र
 माणें. मनुष्य. अ. पु.

मानुष्यकं मनुष्याणांसमूहः मा
 नुष्यकं, मनुष्यांचाजो समुदाय
 तें. त. मनुष्यांचासमूह. अ. न.

माया विभ्वंनानिचस्थासामाया,
 जगत्शहातें जांचावाई ती. ह.
 माया. मानअ. इंद्रजाल ह. गारु
 डी. आ. स्त्री.

मायाकरः मांचां करोतीतिमाया
 करः, मायेतें करितो जो तो. ह.
 हृत्था. करणअ. गारुडी. अ. पु.

मायादेवीसूतः मायाचासौ
 देवांचमायादेवी, तस्याः सूतः मा
 यादेवीसूतः, मायाअशी जी देवी
 ती मायादेवी तिचा जो पुत्र तो. स.
 बुद्ध्या अवातर भेद. अ. पु.

मायुः मिनोतिदेहेऽध्यार्णमायुः,

देहाचेवर्षीं ऊष्यातें प्रक्षिप्त करी
 तो जो तो. ह. बुमिच्छा. प्रक्षेप
 णअ. पित्त. उ. पु.

मायूरं मयूराणांसमूहः मायूरं,
 मयूरांचा जो समुदाय तें. त. मयू
 रांचा समूह. अ. न.

मारः क्षिपतेनेनेतिमारः, लोक
 दुःखितहोवतजेणें करून ती. ह. मृद्
 धा. प्राणत्यागअ. मदन. अ. पु.

मारजित् मारं कामं जयतीति मा
 रजित्, कामातें जय करणारा जो
 तो. ह. जिधा. जयअ. नास्तिक.
 त्. पु.

मारणं मार्यते तन्मारणं. प्राणस्य
 जनजें तें. ह. मृत्. धा. प्राणत्याग
 अ. वध. अ. न.

मारिषः मायामियतिगच्छतीति
 मारिषः, मायेतें प्राप्त जो तो. ह.
 कथा. गतिअ. सभ्य. नारकी. अ. उ.

मारुतः भ्रियंते अनेन पृथ्वेर्नि
 नाषेति मरुत् मरुदेवमारुतः, म
 रताहेतज्याच्या वर्धनानें व असावणें
 मरुत् तोच मारुत त. वायु. अ. पु.

मार्कवः मारयतीति मारु मारि
 वंते इति मार्कवः, केश शौक्य ना

शाविषयीं कौलिजेतो जो तो. क.
 कुजुधा. शब्द अ. माका. अ. पु.
मार्गः मृगयुक्तापौर्णमासीमार्गः,
 सायन्नास्ति समार्गः, मृगयसत्र
 युक्त पौर्णिमा आहे ज्याचे रायीं तो
 त. मार्गशीर्ष मास. १ रस्ता. अ. पु.
मार्गणाः मार्गचतुष्टयमार्गणाः,
 शोध करितो जो तो. क. मार्गधा.
 अन्वेषण अ. बाण. २ पाचक. अ.
 पु. ३ शोधणें. अ. न.
मार्गशीर्षः मृगशीर्षणयुक्तापौ
 र्णिमा मार्गशीर्ष सायन्नास्ति समा
 र्गशीर्षः, मृगशीर्षे नक्षत्रानें युक्त
 आहे कौर्णिमा जाचे रायीं तो. त.
 मार्गशीर्षमास. अ. पु.
मार्गितं मार्गते सममार्गितं, मा
 र्गण करिजेलें जें तें. क. मार्गणा.
 अन्वेषण अ. शोधलेला. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री
मार्जनः मार्जतेनेनेतिमार्जनः,
 सुद्ध हांडजेतें जेणें करून तो. क.
 मृजुधा. शुद्धि अ. लोधवृक्ष. अ.
 पु. २ शोधणाचें सुद्ध करणें. अ. न.
मार्जनी विश्वदादि धर्षिंशब्दाप्र
 माणें. आ. स्त्री.

मार्जारः माष्टिमुखमितिमाजां
 रः, मुस्तातें सुद्ध करितो जो तो.
 क. मृजुधा. शुद्धि अ. माजर. अ. पु.
मार्जिता मार्जते इतिमार्जिता,
 सुद्ध करिजेले जो ती. क. मृजु
 धा. शुद्धि अ. शीरवंड. आ. स्त्री
मार्तंडः मार्तंडुः मृतंडेभयः
 मार्तंडुः, मृतंड भरीचे रायीं जो
 उत्पन्न तो. त. सूर्य. आ. पु.
मार्दंगिकः मृदंगवादनशिल्प
 मस्यमार्दंगिकः, मृदंग वादन आ
 हे शिल्प जाचें तो. त. मृदंग शंज
 विषयाविषयीं कुशल. अ. पु.
मार्दङ्ग मृदङ्गाद्याः विकारोमा
 र्दङ्ग, द्राक्षाचा जो विकार तें. त.
 द्राक्षा मद्य. अ. न.
मार्ष्टिः मृज्यते च यामार्ष्टिः, मळा
 चा अथवा केराचा नाश होइजे
 तो जाणों ती. क. मृजुधा. शुद्धि अ.
 शोधणा रिकें करून दूर सुद्ध कर
 णें. इ. स्त्री.
मालुकः मलतेः सीगानकः, अ
 मृतातें धारण करितो जो तो. क.
 मलधा. धारण अ. निंबवृक्ष. इ.
 पुलिंगीं.

मालती मालद्वीपसतीति मा
लती, कद्वीपेति खेळवित्ये जी ती.
ह. लसधा. क्रीडनअ. चमेलीजा
ई. इं. स्त्री.

माला माल्यतेइतिमाला, धार
ण करिजेत्ये जी ती. ह. मलधा.
धारणअ. कुलांबी माल. आ र्त्री

मालाकारः मालां करोतीति मा
लाकारः, पुष्य मालेते करितो जी
ती. ह. दु. ह. मूधा. करणअ. मा
डी. अ. पु.

मालातृणकं मालाकाराणित्
णान्यस्यमालातृणकं, मालाका
र आहेत तृणं ज्याचीं तो. स. ज
लतृण विशेष. अ. न.

मालिकः मालाशिल्पमस्थमा
लिकः, माला आहे शिल्प जाचेंती
त. माली. अ. पु.

मालूरः मालस्त्रीं परेपांलुनाती
तिमालूरः, दुसरे दृष्टान्ता शो
तेते नश करितो जी तो. ह. लु
मूधा. छेदनअ. बेलानें झाड.
अ. पु.

माल्ये विग्रहादिमालाशब्दाप्रमा
णं. कुलांबी माल. अ. न.

माल्यवान् माल्यमस्तिरस्यसः
माल्यवान् माल्य आहं ज्यास तो.
त. पर्वत विशंप. त. पु.

माषपर्णी माषस्येवपर्णान्यस्या
माषपर्णी, उडदाचे साररणी आ
हेत पर्णे जी चीं ती. स. रानउडी
द. इं. स्त्री.

माषाणं माषाणां सचनं द्वेभ्रंमा
षाणं, माषांचें उत्पत्तिक्षेत्रजें तें तउ.
डीद उत्पन्न होण्याचें शेत. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

माष्यं विग्रहादिपूर्वांश्चाशब्दाप्र
माणं.

मासः मस्यतिपरिणमतीतिमा
सः, नियमित कालानें परिणाम
पावतां जो तो. ह. मसीधा. परि
णामअ. महिना. अ. पु.

मासरः मास्यतेइतिमासरः,
विकार करिजेतो जी तो. ह. मसी
धा. परिणामअ. अन्नापासनक्ष
लेना मंड. अ. पु.

मास्य मास्य सम्य अनयोः समा
हारः मास्य, मा आणि न्य यांना
जो समाहार तो. स. निवारणक्ष
अर्थी अव्यय.

महाकुलः महत्कुलं यस्य महा-
कुलः. मोठें -आहे कुल जाचें तें
स. सज्जनः अ. पु.

माहिष्यः माहिष्यांसाधुर्माहिष्यः,
-माहिष्यास्त्राचे राशीं जो उत्तम तो.
क्षत्रियापासून वैश्येचे राशीं जाह
केला पुत्र. अ. पु.

माहेयी मत्या अपत्यं स्त्री माहेयी
धेनुवी जी कन्या ती. त. गाय. ई.
स्त्रीलिंगीं.

मितंपचः मितंपचतीति मितंप-
चः, परिमित पाक करितो जो तो.
क. दुपचधा. पाक अ. रूपण.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मित्रं मेघतीति मित्रं, प्रीति क-
रितो जो तो. क. प्रामदधा. न्तं
हन अ सरवा. अ. न. २ सूर्य. अ.
पुल्लिंगीं.

मिथः मेघतीति मिथः, परस्पर
रथा अर्थी संगत ह. प्राप्त जें तें.
क. पंयुधा. संगम अ. परस्पर २
एकांत स्थल त्या अर्थी अच्य.

मिथुनं मेघयतीति मिथुनं, सं-
गम करितें जें तें. क. मिथधा.
संगम अ. स्त्रीध पुरुष. २ मिथु

न रास. अ. न.

मिथ्यारुष्टिः मिथ्यावासी ह
रुष्टिमिथ्यारुष्टिः, अपन्ह व वि-
षयिणी अशी जी दृष्टी ती. स.
नास्तिक. इ. स्त्री.

मिथ्याभियोगः मिथ्यावासी
अभियोगश्च मिथ्याभियोगः, मि-
थ्या ह. खोटा असा जो अभियो-
ग ह. अभिशंसन तो. स. खोटी
फियांद. अ. पु.

मिथ्याभिशंसनं असत्यम-
भिशास्यते मिथ्याभिशंसनं. अस-
त्यं अभिशंसनं करिजे ते जें तें ह. शंस-
धा. स्तुति अ. मिथ्या पापौद्धवन.
अ. न.

मिथ्यामतिः मिथ्यावासींम-
तिश्च मिथ्यामतिः, मिथ्या ह. वि-
रुद्ध अशी जी मति ती. स. अच-
थार्य ज्ञान. इ. स्त्री.

मिथिः मिथी मिशतीति मिथिः,
वातादिका विषयीं शोष करिते ह.
तन्नाशक जी ती. क. मिषधा.
शोष करण अ. बडिशोष. इ. २ ई.
स्त्रीलिंगीं.

मिथ्रेया मिथ्ययतीति मिथ्रेया

तीति एया, मिथ्याचासौ एयाचमि
 श्रेया, स्वकीय आस्वादातें मिथ
 करित्ये जीती. मिथ्या मिथ्या अशी
 जी एया ह्य. ज्ञात तीमिथ्रेया, स.
 बडिशेप. आ. स्त्री.

मिसिः मिसी मस्यते इति मि
 सिः, रोगान्चा परिणाम ह्य. ना
 श करित्ये जीती. क. मसीधा. प
 रिणाम अ. बडिशेप २ जटा मां
 सी. ३ शोपेची भाजी. इ. ३ई. स्त्री

मिहिका मेहतीति मिहिका. उ
 दक सेचन करित्ये जीती. क. मि
 ह्या सेचन अ. बर्फ. आ. स्त्री

मिहिरः मेहतीति मिहिरः, हा
 द्वारा सेचन करितो जी तो. क.

मिह्या. सेचन अ. सूर्य. अ. पु.

मीढं मित्यते स्म मीढं, सेचन
 करिजेला जी तो. क. मिह्या. से
 चन अ. मुतलेला वि. अ. पु. न
 आ. स्त्री.

मीनः मीयते धीचरेण इति मीनः,
 मिनोति क्षिपति जलमिति वामी
 नः, धीवरानें मृत होइजे वीकिंवा जल
 प्रक्षेप करितो जी तो. क. मीढ्या. हिंसा
 अ. १ उरुभा. प्रक्षेपण अ. मत्स्य मीन उरु
 अ. उ

मीनकेतनः मीनः केतनं धजो
 यस्य समीनकेतनः, मीन ह्य म
 त्स्य आहे धज ह्य. निरू जावें
 तो. स. मदन. अ. पु.

मुकुरं संकृतेनेन मुकुरं, घृषण
 होतें जेणें करून तीं. क. मरिधा
 मंडन अ. किरीट. अ. न.

मुकुंदः मुकुं सुक्तिं यच्छतीति मु
 कुंदः, सुक्तीतें देतो जी तो. क. रा
 ण्या. दान अ. विष्णु. २ पोईशा
 क अ. पु.

मुकुरः सुंचति ज्योतिर्मुकुरः, ते
 ज सोडणारा जी तो क. सुन्ध्या
 मोक्षण अ. आरसा. अ. पु.

मुकुलः सुंचति कलिका त्वमिति
 मुकुलः, कलिकेतें सोडणारा जी
 तो. क. धा पूर्वाच्या शब्दा प्रमाणें
 किंचित्कुल्लेली ककी. अ. पु. न.

मुकुष्ठकः विग्रहादिमुकुष्ठकरा
 यो प्रमाणें. मरुकी. अ. पु.

मुक्तकंचुकः मुक्तः कंचुकोपे
 न स मुक्तकंचुकः, मुक्त ह्य स
 क्त आहे कंचुक ह्य. लक्ष्मण
 जाणें तो. स. मंगटाकलेला स
 र्फ. अ. पु.

मुक्ता मुचनेस्ममुक्ता, मुक्तकरिजे
 लेंजी ती. क. मुच्छधा. मोक्षणअ. सो
 तीं. आ. स्त्री.

मुक्तावली मुक्तानामावलीमुक्ता
 वली, मौक्तिकांची जी पंक्ती ती. स.
 मोक्षांचा हार. इ. स्त्री.

मुक्तास्फोटः मुक्ताः स्फुरंतिय
 तः मुक्तास्फोटः, मौक्तिकें उत्पन्न
 होतात जा पासून तो. क. स्फुरंधा.
 बिकसनअ. ज्यांत मोतीं पिकतें
 तो शिंपा. अ. पु.

मुक्तिः मोचनं मुक्तिः, मोक्षजो ती.
 क. मुच्छधा. मोक्षणअ. मोक्ष. इ. स्त्री

सुरवं रवन्यते अनेन सुरवं प्रहृणा
 दि करिजे तें जेणें तें. क. रवनुधा.
 अवदारणअ. सुख. २ पुढाळ दा
 र. अ. न.

सुरवरः निर्दितं सुरवमम्पसुरव
 रः, निर्दित आहे सुरवं जाचें ती.
 त. तोंडाळ. अ. पु.

सुरववासनः सुरववासघतीति
 सुरववासनः, सुरवातें सगंधित
 करितो जो तो. क. गामधा. उप
 सेवाअ. तोंडास कनारिक कर
 णाचें तांबूलादि. अ. पु.

सुरच्यः सुरवभिवप्रधानत्वात्सुरच्यः,
 सुखासाधिरवाजो प्रधान तो. त.
 आद्यपक्ष. २ प्रसुरव. अ. पु.

सुरधः सुत्यनीतिमुग्धः, अवि
 वेदीजो तो. क. मुहधा. वैचित्य
 अ. मूर्ख. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मुंडः मुंजते इति मुंडः, केशानें
 हीन होतो जो तो. क. मुडिधा. रवं
 डनअ. मुंडन केलेला. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री. २ शिरी हीन देह.
 अ. न.

मुंडितः विग्रहादिमुंडशब्दाप्र
 माणें. मुंडन केलेला. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

मुंडी मुंडयतीति मुंडी. हौरक
 रितो जो तो. क. मुंडप्रकृति क
 धा. तत्करणअ. नापित. इ. पु.

मुदिरः मोदते अनेन मुदिरः,
 संतोष पावता हेत भयूरादि जे
 णें तां. क. मुदधा. हर्षअ. मेघ.
 अ. पु.

मुद् मोदनं मुद् हर्षजो ती. क.
 मुदधा. हर्षअ. इ. स्त्री.

मुद्गपर्णी मुद्गपर्णमस्यामुद्ग
 णी. मुद्गसदृश आहे पर्ण जीचे

ती. स. रान मूग. इ. स्त्री.

सुद्गरः गिरतीतिभरः सुदोगरोसु
द्गरः, हर्ष नाश करणारा जोती
स. सुद्गर. अ. पु.

सुधा सुखतीति सुधा, अविवेक
प्रापक जें तें. क. सुहधा. वैचित्र्य
अ. व्यर्थ त्या अर्थी अच्य.

सुनिः मन्यत इति मननशीलो वा
सुनिः, सर्व जाणतो किंवा मनन
स्वभाव जो तो. क. मनधा. ज्ञान
अ. बुद्ध. २ ऋषि मीनी. इ. पु.

सुनींद्रः सुनीनाभिंद्रो सुनींद्रः,
सुनी मध्ये जो श्रेष्ठ तो. स. बुद्ध.
२ मौन व्रत धारण केलेला ऋषि
श्रेष्ठ. अ. पु.

सुरजः शुक्लर्मपट्टिका वेष्टनंतस्था
ज्जातो सुरजः, चर्म पट्टिके पास
न निर्मित जो तो. क. जनीधा.
प्रादुभां च अ. मृदंग. अकारों
त. पु.

सुरा सुरतीति सुरा, वृक्षादिकां
प्रत वेष्टन करित्से जी ती. क. सु
रधा. वेष्टन अ. ताबीस पत्र. आ.
स्त्रीलिंगां.

सुषा सुषतीति सुषा, स्रपण्यादि

स्तेष करित्से जी ती. क. मूषधा. स्ते
य अ. धातू चा रस करणानी मूस.
आ. स्त्री.

सुषितं सुष्यते स्म सुषितं, स्तेषक
पिजे लें जें तें. क. सुषधा. स्तेष अ.
चोरलें लें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सुषी ह्रस्वासुषामुषी, ह्रस्व जी
मूसा ती. स्त्री प्र. लाहान मूस. इ. स्त्री.

सुष्कः सुष्णाति रेतो मुष्कः, रेत सौ
य करणारा जो तो. क. सुषधा. सौ
य अ. अंडकोश. अ. पु.

सुष्ककः सुष्णाति रोगभित्तिसुष्कः
स एव सुष्ककः, रोगातें नाश करि
तो जो तो मुष्क तोच सुष्कक. त. मौ
रचा हस्त. अ. पु.

सुष्टिः सुष्यतेन पासुष्टिः, जीचा रो
गानें चोरी होत्ये ती. क. सुषधा. सौ
य अ. मूठ. इ. स्त्री. पु.

सुष्टिवंधः सुष्टेर्वंधः सुष्टिवंधः. सु
ष्टीचा जो वंधतो. स. सुरांत पट्ट वेष्टे.
अ. पु.

मुसलं मुस्यति अनेन मुसलं, विर
लन होतें जेणें करून तें. क. मुस
धा. रंडन अ. मुसक. अ. पु.

मुसली मुसलमस्थास्तीति मुस

ला, सुसख आहे आपुध जावेंतो

त. बलसाम. इन्. पु. २ सुसकर
द ३ पाल. इ. स्त्री.

सुसल्यः सुसलेनबध्दोसुसल्यः,
सुसलाने जो बधाई तो. त. सुस
लाने मारण्यास योग्य. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

सुस्तकं. सुस्ता सुस्तयंत्यनेने
निसुस्तकं, योगनाश पावताहेत
जाणें तो. क. सुस्तधा. संगीतअ
मोधा. अ. पु. २ आ. स्त्री.

सुहुर्भाषा सुहुःपुनःपुनर्भाष
पसुहुर्भाषा, वारं वार जें
बोलजें तें. क. भाषधा अच्यन्त
वाणिअ. बहुत शोक पुन जें भा
षयती. आ. स्त्री.

सुहुः मोहनंसुहुः, अविवेकताजी
तें. क. सुहधा. वै. नित्यअ. पुनःपु
नःत्वाअर्थी अच्य.

सुहूर्तः सुहुर्मुहुभियतीति सुहूर्तः,
वारं वार गमन करितो जो तो. क.

ऋधा गतिअ वारासण. अ. पु.

सूकः सुभितिकायति सूकः, मूषा
प्रकारें करून शब्द करितो जो
तो. क. क्रीधा. शब्दअ. सूका. भि

अ. पु. न. आ. स्त्री.

सूदः सुखतीति सूदः, अविवेक
पावतो जो तो. क. सुहधा. वै. वि
त्तअ. मूर्ख. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सूतं सूयतेस्य सूतं, बंधन करि
जेलें जें तें. क. सूडधा. बंधनअ.
बांधलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सूत्रं सूत्र्यतेतन्सूत्रं, प्रस्तावि
जेतें जें तें. क. सूत्रधा. प्रस्ता
वअ. सूत. अ. न.

सूत्रकृच्छं सूत्रकृच्छं सूत्रकृच्छं,
सूत्राविषयी जें महहुःपु तें. स.
रोगविशेष. अ. पु.

सूत्रितं सूत्र्यतेस्य सूत्रितं, प्रस्ता
व करि जेलें जें तें. क. सूत्रधा. प्र
स्तवणअ. सुतलेलें. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

सूरर्षः सुखतीति सूरर्षः, अविवेक
करितो जो तो. क. सुहधा. वै. नित्य
अ. विचारशून्य. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

सूर्च्छा सूच्छनसूर्च्छा, मोह जो
ती. क. सूच्छीधा. मोहअ. सूच्छं
ना. आ. स्त्री.

सूर्च्छालिः सूच्छस्यस्य सूच्छं

लः, मूर्च्छा आहे जासतो. त.

मूर्च्छित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मूर्च्छितः मूर्च्छासंजातास्यमू

र्च्छितः, मूर्च्छा झाली आहेजा

सतो. त. मूर्च्छाल. २ मोहित.

३ उंच वादलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

मूर्णं मूर्च्यतेस्यमूर्णं, बंधनक

रिजेले जें तें. क. सुर्वीधा. हिं

साअ. बांधलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

मूर्त्तं मूर्च्छतिस्ममूर्त्तं, निभिडझ

लें जें तें. क. मुर्च्छाधा. मोहस

मुच्छ्रायअ. करीण. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

मूर्तिः मूर्च्छतीतिमूर्तिः, उन्न

ती पावणारी जीती. क. मुर्च्छा

धा. समुच्छ्रायअ. देह. २ कठि

ण्य. इ. स्त्री.

मूर्तिमान् मूर्तिः काठिण्यम-

स्यास्तीतिमूर्तिमान्, काठिन्य

आहे जासतो. त. कठिण. वि.

व. पु. न. इ. स्त्री.

मूर्धा मूर्त्वांस्तमिन् आहतेइति

मूर्धा. ताउन केले असतां मोह

पावतात ज्याचे गयीं तो. क. सु

हधा. वैचित्र्यअ. मस्तक. न. पु.

मूर्धाभिषिक्तः मूर्धानिअभि

षिच्यतेमूर्धाभिषिक्तः, राज्यदान

समयाचे गयीं ज्याचा मस्तकावर

अभिषेक करिजेतो तो. स. छ

त्रिच. २ राजा. ३ प्रधान. अ. पु.

मूर्धा पूर्वतिसामूर्धा, बंधनकरि

त्ये जीती. क. सुर्वीधा. बंधनअ.

मुरबेल. आ. स्त्री.

मूलं मूलतीतिमूलं, प्रतिष्ठित

होतें जें तें. क. मूलधा. प्रतिष्ठा

अ. वृक्षादिकाचें मूल. २ आद्यप्र

कृति. ३ वृक्षाचें पाळ. ४ मूलन.

क्षत्र. अ. न.

मूलकं मूलतीतिमूलकं, मूमी

चे गयीं स्थित जीती. क. मूलधा.

प्रतिष्ठाअ. मुळा. अ. न.

मूलधनं मूलं च तद्गुणं च मूलध

नं, मूलजें धनतें. स. कुर्यादि

कथादि व्यवहारांतील मूलधन

अ. न.

मूल्यं मूलेनानार्थमूल्यं, मूलें

केरुल जें प्रायतें. त. मोल. २

वेतन. अ. न.

सूषकः सूषतीति सूषकः, चीर्ष करितो जो तो. क. सूषधा. स्नेष अ. उं दीर. अ. पु.

सूषा विग्रहादि सर्वसुषाशब्दाप्रमाणं.

सूषिकः सुष्णातीति सूषिकः, अर्थादिसूषक शब्दाप्रमाणं. उं दीर. अ. पु.

सूषिकपर्णी सूषकः पर्णमस्ता इति सूषिकपर्णी, सूषकरुर्ण सर श. आहं त पार्नें जीन्वी ती. स. उं दीरकानी. ई. स्त्री.

सूषितं विग्रहादिसूषितशब्दाप्रमाणं. नोदकैसा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सूषी विग्रहादिसूषीशब्दाप्रमाणं. सूस

मृगः मृग्यते व्याधेनेति मृगः, व्याधानं शोधिजेतो जो तो. क. मृगधा. अन्वेषण अ. हरिण. २ हरिणादिश्चापद जाति. ३ शोधणं. ४ मृगशीर्षनसत्र. अ. पु.

मृगणा मृगणमृगणा, अन्वेषण जें ती. क. मृगधा. अन्वेषण अ. शोधणं. आ. स्त्री.

मृगतृष्णा मृगणांतृष्णामृगतृष्णा, मृगांन्वी जीतृष्णा ती. स मृगजळ. आ. स्त्री.

मृगद्विद मृगान् द्वेषीति मृगद्विद, हरिणातें द्वेष करितो जो तो. क. द्विषधा. अप्रीति अ. सिं ह. ष. पु.

मृगधूर्तकः मृगेषु धूर्त इव मृगधूर्तकः, मृगांन्वेद्ययीं जो चपुर सरश तो. त. झोन्हा. अ. पु.

मृगनाभिः मृगस्थनाभिमृगनाभिः, मृगान्वा जो नाभितो. स कस्तूरी. इ. पु.

मृगवधाजीवः मृगवधेन आजीवतीति मृगवधाजीवः, मृगान्वावधेकरून जीवन करितो जो तो. क. जीवधा. प्राणधारण अ. पारधि. अ. पु.

मृगबंधनी मृगो बध्यते न चामृगबंधिनी, मृगबंधन करिजेतें जीणें ती. क. बंधधा. बंधन अ. जाळें. ई. स्त्री.

मृगमदः मृगस्य महो मृगमदः, मृगान्वा जो मद ह. कस्तूरी तो. स. कस्तूरी. अ. पु.

मृगया मृगयन्तेत्रमृगया, शोध
करिजेतात मृगजीचेबायीं ती.
कृ. मृगधा. अन्वेषणअ. शिका
र. आ. स्त्री.

मृगयुः मृगान्यातीतिमृगयुः,
वधार्थं मृगांप्रत गमन करितो
जो तो. कृ. घाधा. प्रापणअ. व्या
ध. उ. पु.

मृगरिपुः मृगाणांरिपुः मृगरि
पुः, मृगांचा जो शत्रु तो. स. सिं
ह. उ. पु.

मृगव्यं मृगाव्ययंत्यत्रमृगव्यं,
ज्याचेबायीं मृग गमन करिता
त तें. कृ. वरधा. गतिअ. शि
कार. अ. न.

मृगशिरः मृगःशिरयस्यमृ
गशिरः, मृगाहृती आहे शिर
ह. प्रदेशाचा तो. स. मृगशि
रनक्षत्र. स्. न.

मृगांकः मृगः अंकः चिन्हंयस्य
मृगांकः, मृग आहे चिन्ह जाचें
तो. स. चंद्र. अ. पु.

मृगादनः मृगान्अनीतिमृगा
दनः, मृगांतें भक्षण करितो
जो तो. कृ. अदधा. भक्षणअ.

श्यापद विशेष, तरस. अ. पु.
मृगाशनः मृगान्अश्यातीति
मृगाशनः, मृगांतें भक्षण क
रितो जो तो. कृ. अशधा. भक्ष
णअ. सिंह. अ. पु.

मृगितं मृग्यतेस्ममृगितं, शो
ध करिजेलें जें तें. कृ. मृगधा.
अन्वेषणअ. शोधलेलें. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

मृगेंद्रः मृगाणांइंद्रोमृगेंद्रः,
मृगांचा जो स्वामी तो. स. सिं
ह. अ. पु.

मृजा विग्रहादिमार्ष्टिशब्दाप्र
माणं. प्रोक्षणादिकें करून देह
पवित्र करणें, मार्जन. आ. स्त्री.

मृडः मृडयतिस्तरवयतीतिमृ
डः, जोकांस स्तरवी करितो जो
तो. कृ. मृडधा. स्तरवनअ. म
हादेव. अ. पु.

मृडानी मृडस्यस्त्रीमृडानी, मृ
डहा. गंकर साची जो स्त्री ती. स्त्री
प्र. पार्वती. इ. स्त्री.

मृणालं मृण्यतेभक्ष्यतेतन्मृणा
लं, भक्षण करिजेतें जें तें. कृ. मृ
णधा. हिंसाअ. भिक्षे. ण. पु. न.

मृतः धियतेऽमृतः, प्राणत्वाग
करि तो जो तो. ह. मृदधा. प्राण
त्वागअ घहा मरणमृते तंदुला
दियाज्या जी ती धा. पू प्र. मंडे
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ नि
त्य याज्या. अ. न.

मृतस्नातः मृतेस्नातो मृतेस्ना
तः. मृतोद्देशं करून जो स्नाततो
स. मृतोद्देशं करून स्नान केलेला
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मृतालकं मृतमालयतीति मृता
लं मृतालमेव मृतालकं, नित्य
पाञ्चेतं पर्याप्त करितें जें तें मृता
ल तेंच मृतालक. त. मसूर. अ. न.

मृतालकं मृतालकः प्रतिष्ठापस्य
मृतालकं, मृत्तिका आहे प्रतिष्ठा
हा स्थिति जावी तो. स. तूर. अ.
न्युंस.

मृत्तिका मृदेवमृत्तिका. मृत्तुजी
तीच मृत्तिका. त. माति. आ. स्त्री

मृत्युः मरणमृत्युः, मरण जें तो
ह. मृदधा प्राणत्वागअ. मरण.
उ. पु. स्त्री.

मृत्युंजयः मृत्युंजयतीति मृत्यु
जयः, मृत्यूतें जिंकितो जो तो. ह.

जिधा. जयअ सहादेव. अ. पु.

मृत्सा प्रशस्तामृतमृत्सा, प्रशस्त
जो मृत्तिका ती त चांगली माती
आ. स्त्री

मृत्सा विग्रहादिसर्वमृत्साशब्दा
प्रमाणें.

मृदंगः मृत्पतइति मृदंगः, मर्द
न करिजेतो जो तो. ह. मृदधा. शो
दअ. पखवाज अ. पु.

मृदु मृद्यतइति मृदु, चूर्ण करि
जेतें जें तें. ह. मृदधा. शोदअ
कोमल २ अतितीक्ष्ण. वि. उ. पु
स्त्री. न.

मृदुत्वक् मृदुत्वगस्येति मृदुत्व
क्, मृदु आहे लचा जावी तो. स.
मूर्जहस. उ. पु.

मृदुलं मृदुगुणोऽस्तीति मृदुलं,
मृदुगुण आहे जास तें. त. कोम
ल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मृदु मृद्यतइति मृदु, मर्दिलो जा
त्ये जो ती. ह. मृदधा. शोदअ.
मृत्तिका. ह. स्त्री.

मृद्दीका मृदूनातीति मृद्दीका,
फलद्वारा भक्षणादिषधीं आतुर
करित्ये जो ती. ह. मृदधा. शोद

अ. द्राक्षीना वेल. आ. स्त्री.
 मृष्टं मर्दनंमृष्टं, परस्परजें हिंस
 न तें. कृ. मृष्टुधा. हिंसाअ. संश
 म ह्य. सुद्ध. अ. न.

मृष्टा मृष्टतइतिमृष्टा, असत्य
 सहन करिजेतें जें तें. कृ. मृष्टुधा.
 सहनअ. मिथ्यात्या अर्थी अन्व
 मृष्टं मृज्यतेस्यमृष्टं, सुद्ध करिजे
 लें जें तें. कृ. मृजुधा. सुद्धिअ. नि
 मंड ह्य. सुद्ध केल्लें. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

मेकलकन्यका. मेरवलक
 न्यका मेकलादेःकन्यकामेकलक
 न्यका, मेकलक पर्वताची जी क
 न्या ती. स. नर्मदानदी. आ. स्त्री
 मेरवला मांलह्मींइंरवतीतिमे
 रवला, लक्ष्मीप्रत गमन करित्ये
 जी ती. कृ. इंरवधा. शतिअ. क म
 रपद्दा. २ तदवार, करार, रवजी
 र इत्यादिकांचे सुरीस जें वाम
 ज्याचें बंधन ती. आ. स्त्री.

मेघः मेहतीतिमेघः, सेचन करि
 तो जी तो. कृ. मिहधा. सेचनअ.
 मेघ. अ. पु.

मेघज्योतिः मेघानांज्योतिर्मेष

ज्योतिः, मेघसंबंधि अन्वोन्य स
 घट्टानें निष्पन्न जें तेज ती. स. वी
 ज. इ. पु.

मेघपुष्पं मेघस्यपुष्पमिच मेघपु
 षं, मेघानें पुष्प सदृश जें उदक तें.
 स. उदक. २ विष्णूना घोडा. अ. न.

मेघनादाजुलासी मेघनादेन
 अजुलसतितच्छीलः मेघनादाजु
 लासी, मेघनादानें कीडा स्वभाव
 जो तो. कृ. लसधा. कीडाअ. मो
 र. इ. पु.

मेघनामा मेघस्यनामान्यस्यमे
 घनामा, मेघानां आर्हत नामें जा
 स तो. स. नागर सोया. न. पु.

मेघमाला मेघानांमालामेघमाला,
 मेघांची जी माला ती. स. मेघमंड
 क. आ. स्त्री.

मेघवाहनः मेघान्वाहयतीतिग
 यवाहनः, मेघाप्रत वा हवि तो जी
 ती. कृ. वहधा. प्रापणअ. इंद्र. अ. पु

मेचकः मेचकः श्यामन्वर्णोस्या
 स्तीतिमेचकः. श्यामन्व आहे रणें
 जास तो. त. काळे गोठणीने कुन्व
 सारिखा जो रंग तो किंवा मोंराचे
 कंदा सारिखा जो रंग तो. २ मीर

चेपिसावर जं नेत्राकाय चिह्न
तो. अ. पु.

मेद्रः मेहत्सनेनमेद्रः, सेचन
करिजेतो जेणें करून तो. कृ. मि
हधा. सेचनअ. भिन्न. २ एउका.
अ. पु.

मेद्रकः मेद्यतीतिमेद्रकः, स्नेहन
करितो जी तो. कृ. अमिद्राधा.
स्नेहनअ. साराकल्क. अ. पु.

मेद्रः मेद्यतीतिमेद्रः स्नेहकरणा
रा जी तो. कृ. अमिद्राधा. स्नेहन
अ. मांसजन्य स्नेह. ज्यास चर
बी मांदें असैं ह्मणतात तें. स. न

मेदिनी मेद्यतीतिमेदिनी, मेद्य
ति स्नेह पुक्त होत्ये जी ती ह्मण
दि पूर्वीच्या शब्दाप्र. पृथ्वी. ई. स्त्री.

मेदुरः मेदनशीलोमेदुरः स्नेहनसप्रा
व जी तो ह. पू. प्र. निविड. अ. पु. न. आ. स्त्री.

मेधा मेधते सर्वमनुभूते अस्या
भितिमेधा, सर्वं अनुभूत ह्म
णलं जातें जी वेगवीं ती. कृ. मेध
धा. मेधादिअ. धारणाविशिष्टबु
द्धि. आ. स्त्री.

मेधिः मेध्यंते पशुत्रमेधिः, जा
चेरायीं पशु बांधळें ला जातो-

तो. कृ. मेधधा. संगमअ. पशूस
बांधण्यास सुरळें लें काष्ठ ज्यास
मेद असैं ह्मणतात ती. इ. पु.

मेध्यं मेधितुं योग्यं मेध्यं, पवित्र
करण्याविषयीं जें योग्य तें. कृ. मे
धधा. संगमादिअमवित्र. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

मेरुः मिनोति उच्चत्वाद ज्योतींषी
ति मेरुः, नक्षत्रादि मोजण्यास जी
साधन तो. कृ. माडु धा. मानअ.
पर्वत विशेष. उं. पु.

मेलकः मेलनं मेलः स एव गेल
कः, संगम जी तो. कृ. मिल्धा.
संम्लेष अ. २ तः संगम. अ. पु.

मैला मेलतीतिमैला, चर्यादिका
ला संश्लिष्ट होत्ये जी ती. कृ. मिळ
धा. संम्लेष अ. नीक. आ. स्त्री.

मेघः मिषतीतिमेघः, स्पृष्टां क
रितो जी तो. कृ. भिषधा. स्पृष्टां अ.
मेघशश. २ मेदा. अ. पु.

मेघकंचलः मेघलो मरुतः कं
चलः मेघकंचलः, गेघान्ना लोमा
नीं कंला जी कंचल ती. स. कां
ळें अ. पु.

मेहः मेहतीतिमेहः, ह्यस्तां जी

तो. कृ. मिहधा. सेचनअ. सूत्र
रोग. अ. पु.

मैहनं विग्रहादिमेद्रशब्दाप्रमा
णो. शिशा. अ. न.

मैत्रावरुणिः मित्रावरुणयोः
सूत्रु मैत्रावरुणिः, मित्रावरु
णांन्वाजो पुत्रतो. त. अगस्ति
ऋषि. २ वात्सीक ऋषि. इ. पु.

मैत्री मित्रस्यकर्मभाषोचामैत्री,
मित्राचं जं कर्म ती. त. स्नेह. ई.
स्त्रीलिंगी.

मैत्र्यः विग्रहादिमैत्रीशब्दाप्रमा
णो. मैत्री. अ. न.

मैथुनं मिथुनस्यकर्ममैथुनं,
स्त्रापुरुषांचं जं कर्म तं. त. सर
त. २ सार्यादिकांन्वा संबंध. अ. न.

मैरेयं मिरायादेशविशेषेभवंमै
रेयं, देशविशेषाचे सर्वां उत्सन्न
जं तं. त. उसाचे रसापामून-
जाहलेले मद्य. २ धातकीपुष्प.
अ. न.

मोक्षः मोचयतिरोगमितिमो
क्षः, पाव रोगातं नाश करितो
जो तो. कृ. मुञ्चधा. मोक्षणाअ.
शुक्ति. २ मोरच्याचं झाड. अ. पु.

मोघं सुत्यांत्वस्मिन्मोघं, लोकमो
ह पावतात जाचेदार्थी तो. कृ. मु
हधा. वैचित्त अ. निरर्थक. वि. अ.
पु. न आ. स्त्री.

मोघा मोहयतीतिमोघा, मदना
विभावंकरून मोह करवित्येजी
तो. कृ. मुहधा. वैचित्त अ. पारलि
रुक्ष. २ वावडिंगाचं झाड. आ. स्त्री

मोचकः मोचयतीतिमोचकः,
रोगातं नाश करितो जो तो. कृ. मु
ञ्चधा. मोक्षणाअ. शेषग्याचे झाड.
अ. पु.

मोचा सुन्वतिरसमितिमोचा, र
स मोचक जीतो कृ. मुञ्चधा.
मोक्षणाअ. सांबरीचे झाड. २ केंक.
आ. स्त्री.

मोदकः मोदयतिइतिमोदकः,
हर्षित करितो जो तो. कृ. मुदधा
हर्षेअ. भद्रविशेष. अ. पु. २ आ
नंदकारक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

मोरटं मोरटा सुरतीतिमोर
टं. रसच्यापि जे तं. कृ. सुरधा
चेहनअ. उसाचं मूळ. २ सुरवं
क. अ. न. २ आ. स्त्री.

मोषकः सुष्यातीतिमोषकः, नी

शी करितो जो तो. ह. सुषधा-स्तेषु
अ. चोर. अ. पु.

मोहः मोहनंमोहः, अविचेक जो
तो. ह. सुहृदा. वैचित्त. अ. मूर्च्छा
अ. पु.

मौक्तिकं सुक्तैरमौक्तिकं, मुक्ता
नी तेन. त. मोर्त्ता. अ. न.

मौद्गलं सुद्गलानां भवनं क्षेत्रंमौद्ग
लं, सुद्ग होण्याचें जें क्षेत्र तें. त. सु
गानें शेत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

मौनं मुनेः कर्मभावात्तौमौनं, सु
नीचें जें कर्म किंवा भाव तें. न. मौ
नस्य उर्गे राइर्णे. अ. न.

मौरजिकः सुरजवादनं शिल्प
मस्यमौरजिकः, सुरज वादनण
हे शिल्प जाचें तो. त. मृदंग वाज
विगारा अ. पु.

मौर्वी मूर्त्तयाविकारीमौर्वी, मूर्त्त
नासक रल्लीना जो विकार ती. क
धनुष्याची दोषी. ई. स्त्री.

मौलिः मूलस्थादूरभवोमौलिः,
मूलाना अदूर जो भवतो. त. शि
खा, शेंडी. २ सुसुट. ३ रांधलंके
केश, बुकडा. इ. पु.

मौहूर्तः सुहूर्तंवेदमौहूर्तः, सु
हूर्तातें जाणतो जो तो. त. ज्यो
तिषी, जोशी. अ. पु.

मौहूर्तिकः विग्रहादिसर्वमौ
हूर्तशब्दाप्रमाणं.

स्लेच्छदेशः स्लेच्छानांदेशः स्ले
छदेशः, स्लेच्छांचा जो देश तो.
स. नातुर्वण्यव्यवस्था ज्यादेशीं
नाहीं असा जो देश तो. अ. पु.

स्लेच्छसुखं स्लेच्छदेशसुखमु
त्पत्तिर्यस्यस्लेच्छसुखं, स्लेच्छदे
शान्वेषाणं आहे उत्पत्ती जाची
तो. समासहत्ति. तात्पर्य हण
जे तांचें. अकामंत. नपुंसक
द्विगं.

यक्षत् यमनयं संघर्षं करोतीति
यक्षत् उपरम करणारं जें तें.
रु. डुरुत्रधा. करणअ. दक्षिणकुं

क्षिरस्य मांसं पिंडं विशेष. त. न.

यक्ष्यः यक्ष्यते पूज्यत इति यक्षः,
कामानि क्लोकांनीं पूजिजेलाजो
तो. रु. यक्षधा. पूजाअ. कुचेर.
२ देव योनि विशेष. अ. पु.

यक्षकदंमः यक्षप्रियः कदंमो
यक्षकदंमः, यक्षांला प्रियजोक
पूर्वादिक्लांवा कदंमतो. स. कापूर्.
हणागरु, कस्तूरी चंदन, केशर.
हे पदार्थ एक विक्राणीकुडून केले
ला महासर्गाधिद्व्य. अ. पु.

यक्षधूपः यक्षान् पूषयतीति य
क्षधूपः, यक्षातं संताप करणा
रा जो तो. रु. धूपधा. संतापअ.
राळधूप. अ. पु.

यक्षराट् यक्षेपुराजत इति य
क्षराट्, यक्षामध्ये शोभतो. जो
तो. रु. राजधा. दीप्तिअ. कुचेर.
ञ. पु.

यक्ष्या यक्ष्यते इति यक्ष्या, इत्यादि
रानिं पूजिजेतो. जो. रु. यक्षधा. पूजा
अ. क्षययोग. न. पु.

यजमानः यिग्रहादिचराशब्दा
प्रमाणे. यागाविषयीं कृतिजांस
आज्ञा करणारा. अ. पु.

यज्वा यजते स्म इति यज्वा, विधी
करून यजन करिता झाला जोतो.
रु. यजधा. देवपूजादिअ. विधिपू.
वंक. जाणें याग केला तो. न. पु.

यज्ञः इज्यतेनेनात्र वा यज्ञः, यज
न करिजेतें जाचेवायीं किंवा जेणें
करून तो. रु. यजधा. देवपूजादि
अ. अधर, याग. अ. पु.

यज्ञपुरुषः यज्ञफलदा, पुरुषोप
ज्ञपुरुषः, यज्ञाचें फल देणारा जो
तो. स. विष्णु. अ. पु.

यज्ञांगः यज्ञमंगतीति यज्ञांगः,
यज्ञापत गमन करितो जो तो. रु.
अग्निधा. गतिअ. उंचराचें झाड
अ. पु.

यज्ञीयं यज्ञमहंति यज्ञीयं, यज्ञ
कर्मोपत योम्य होणारें जें तें. त.
यज्ञकर्मांस योम्य. कि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

यत्तः यस्मादिति यत्तः, ज्याकर
णास्तव ह्यणणारें तें. त. हेतु
कारण याज्यीं अज्य.

यती यमनेयतं यतसुपरतो नित्य
मस्थास्तीति यती, नित्य इंद्रियां
री शांति आहं जाची तो. कृ. यम
धा. उपरमअ. सन्यासी इन्. पु.
यत् यच्छतीति यत्, कारण उ
परम पावतें जें तें. कृ. यमधा. उ
परमअ. कारण त्या अर्थां अच.

यंता यच्छतीति यंता, नियमन
रितो जो तो. कृ. यमधा. उपरमअ.
सारथि. कृ. पु.

यथा येन प्रकारेण यथा, जात्र
कारं करून जें तें. सारथ्यार्थां अच.

यथाजातः जातं जन्म कालम
नतिक्रम्य परतें तें इति यथाजातं,
तदस्यास्तीति यथाजातः, जन्म
कालिक चेष्टा आहे जास तो. त.
मूर्ख. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

यथातथं तथासत्यमनतिक्र
म्ययथातथं, सत्याप्रत अतिक्र
मण न करणारें जें तें. स. सत्या
र्थक वा अर्थां अच. उ. शुरुयं
यातथं वक्ति.

यथायथं यथायथं यथायथं, स
त्यायं जें तें. स. यथायोग्य या
अर्थां अच.

यथार्थं अर्थमनतिक्रम्य यथा
र्थं, अर्थाप्रत अतिक्रमण न क
रणें जें तें. स. सत्यार्थं अच.

यथार्हवर्णः विग्रहादि अनुष
तनं शब्दाप्रमाणं. चारं पुरुष, वा
तमीदार. अ. पु.

यथास्वं यथायथं यथास्वं, य
था योग्य जें तें. स. यथायोग्य या
अर्थां अच.

यथेषितं आसुमिष्टमीषितं,
इषितमनतिक्रम्य यथेषितं, इ
षिताचें अनतिक्रमण जें तें. स. यथे
च्छ. अ. न.

यदि यतते इति यदि, पक्षांतर
रूपार्था विषयीं बल करितें जें
तें. कृ. यतीधा. प्रचल अ. पक्षां
तर या अर्थां अच. उ. ह्यचिम
नां यद्यस्ति तार्थे न किं.

यदच्छा कच्छनं कच्छा. याचा
सौकच्छान्च यदच्छा, स्तान्त्र्य जें
तें कृ. कच्छधा. गत्यादि अ. संच्छ,
म्यतंत्रता. आ. स्त्री.

यंत्रं यंत्रयंत्रितयंत्रं, यंत्र यत्रने
नचायंत्रं, संकुचित होतें अचत्रा
वांछि जें तें जें तें. कृ. यंत्रिधा. नं

कोचनअ. मृगबंधन विशेष. २
मंत्र. अ. न.

यमः यमयतीतियमः, प्राणिमा
त्राचें नियमन करितो जो तो. ह.
यमधा. उपरमअ. किंवा यम्य
तेनेनयमा, नियमन करिजेतें
जेणें करून तो. ह. यमधा. उप
रमअ. शरीर मात्रें करून साध्य
व नित्य कार्य जें ती. २ प्रेतांचा श
जा यम तो. ३ इंद्रिय विग्रह अ. पु

यमराट् यमेनसंयमेनराजतइ
तियमराट्, इंद्रिय विग्रहाचें शो
भततो जो तो. ह. राज्या. हीतिअ.
प्रेतपति जो यम तो. अ. पु.

यमनिका यमयतीतियमनिका,
शांती करणाशी जी ती. ह. यमधा.
उपरमअ. पडदा, कनांत. आ. स्त्री.

यमुना यच्छतीतियमुना, स्वर्गा
दिकांतें देखे जी ती. ह. यमधा. उ
परमअ. यमुना नदी. आ. स्त्री.

यमुनाप्राता यमुनायाः प्राता
यमुनाप्राता. यमुना जी तिचा जो
प्राताह. वंपुतो म. यम. अ. पु.

यसुः यातीतियसुः, अम्बमेधांत
पृथ्वीचा नदी गमन करणारा जो

तो. ह. याधा. प्रापणअ. अम्बमे
धयज्ञास जो उपयुक्त अम्ब तो. उ
पुल्लिंगीं.

यवः यौतीतियवः, हीमादिकाचे
दावीं उपयुक्त होतो जो तो. ह. यु
धा. मिश्रणादिअ. जवधान्य. अ. पु
यवक्यं यवकानांभवनंक्षेत्रंयव
क्यं, यव विशेष हीण्याचें जें क्षेत्र
तें. त. ल. हान यव उत्पन्न हीण्या
चें शंत जें तें. स. वि. अ. पु. आ. स्त्री.

यवक्षारः यवानांक्षारीयवक्षारः,
यवांचा जो खार तो. स. जवखा
र. अ. पु.

यवफलः यवइवफलान्यस्यय
वफलः, यवासारिखें आहे फल
ज्याचें तो. स. वेळू. अ. पु.

यवसं यूयतेइतियवसं, भक्षण
करिजेतें जें तें. ह. युधा. मिश्रण
अ. पशूचें भक्ष्य, तृणा. अ. न.

यवागूः यूयतेइतियवागूः, मि
श्रण करिजेत्ये जी ती. ह. युधा.
मिश्रणअ. कण्हेरी. अ. स्त्री.

यवाग्रजः यवाग्राज्जायतेस्यप
वाग्रजः, यवाग्रापासून झाला जो
तो. ह. जनीगा. प्रादुर्भावअ. ज

वस्वार. अ. पु.

यवानिका दुष्टोयवोयवानी,
यवनीयवयानिका, दुष्ट ह्य.
उग्र जो यव ती यवानी तीने प
रीजीती. न. यवानिका, त. ओवा.
आ. स्त्री.

यवानी दुष्टोयवोयवानी, दुष्ट
जो यव ती. अष्टादिपूर्वीच्चाश
आप्रमाणे. इ. स्त्री.

यवासः योतीतियवासः, औ
पपाय उपयुक्त होत्येजीती. क.
युधा. मिश्रणअ. धमासा. अ. पु.

यविष्ठः अतिशयेनयुवायविष्ठः
अतिशयेकरून जो लहान तो. त.
कनिष्ठबंधु. अ. पु.

यवीयान् अतिशयेनयुवायवी
यान्, अतिकनिष्ठ जो ती. तथा
करा. प्राउ. स. पु.

यव्यं यवानां भवनक्षेत्रं यव्यं, य
व हीण्यवर्चे जे क्षेत्र तें. त. यव्य
सन्म हीण्यवर्चे शेत. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

यशःपटहः यशसेपटहः यशः
परहः, यशार्थ जें गद्य तें. सट
का, गद्य. अ. पु.

यशः यतीतियशः, देशांतराप्र
त गमन करितें जें तें. क. याधा.
प्रापणअ. कीर्ति. स. न.

यष्टा यजतेइतियष्टा, याग कर
णारा जो तो. क. यजधा. देवपूज
नादिअ. यजमान. क. पु.

यष्टिः यक्षयतइतियष्टिः, रक्षण
करित्येजीती. क. यक्षधा. पूजा
अ. कारी. इ. स्त्री.

यष्टिमधुकं यष्टिमधीवास्यय
ष्टिमधुकं, यष्टी ह्य. कांडी आहे
मधु सारित्वा जावी तें. स. ज्ये
ष्ठमध. अ. न.

यागः इज्यतेनेनयागः, पूजन
होतें जेणेकरून तो. क. यजधा.
देवपूजनादिअ. यज्ञ. अ. पु.

यान्चकः यान्चतीतियान्चकः, या
चना करितो जो तो. क. दुयान्
धा. याञ्चाअ. याञ्चा करणारा.
अ. पु.

यान्चनकः यान्चयतीतियान्चनः,
सएवयान्चनकः, यान्चना करितो
जो तो. धा. पू. श. प्र. अ. पु.

यान्चना यान्चनंयान्चना, यान्चन
जें ती. क. दुयान्धा. याञ्चाअ.

याज्या. आ. स्त्री.

याचितकं याचितेननिर्वृत्तंया
चितकं, याज्यंकरून जें संपादि
त तें. जायां आणिलेले जिन्स.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

याज्या याचनंयाज्या, याचना
करणंजीती. कृ. दुधानृधा. याज
चाअ. याचना. आ. स्त्री.

याजकः यजतीति याजकः, य
जन करणारा जो ती. कृ. यजधा.
देवपूजादिअ. क्र. लिज. अ. पु.

यातना पयानाशांयातीति यात
ना, जीणें करून नाशाप्रत पाव
ती ती. कृ. याधा. प्रापणअ. नर
क पीडा. आ. स्त्री.

यातयामं यातौगतौयामोउभ
भोग कालोस्ययातयामं, गेलाआ
हेयामकिराउपभोगकालजावातो. स. अ.
र्णप्राप्त परिणाम. २ परिभुक्त भो
यून रांकलेला. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

यातु यातीति यातु, अकस्माद् जें प्रा
प्त होतें तें. कृ. याधा. प्रापणअ. रा
क्षस. उ. न.

यातुधानः यातूनिसासिदधा

तीति यातुधानः, राक्षसांचें पोष
ण करितो जो ती. कृ. दुधानृधा. धा
रण, पोषणअ. राक्षस. अ. न.

याता यततेइति याता, यत्न कर
णारी पत्नीच्या भावाची जी स्त्री ती
ह्मणजे जाऊ जी ती. कृ. य
तीधा. प्रयत्नअ. बंधुबंधूच्या ता
यां, परस्पर जाचा. क्र. स्त्री.

यात्रा यानंयात्रा, यानजें ती. कृ.
याधा. प्रापणअ. प्रयाण. १ गमन
साधन. ३ देवपूजेचा उत्साह. आ.
स्त्रीलिं.

यादः पतिः यादसांपतिर्यादः प
तिः, जलचरांचा जो स्वामी तो.
स. समुद्र. इ. पु.

यादसांपतिः यादसांपतिर्याद
सांपतिः, जलचरांचा जो स्वामी
तो. स. वरुण. इ. पु.

यादः यातिवेगेनेति यादः, खरें
गमन करितो जो तो. कृ. याधा. प्रा
पणअ. जलजंतु. स. न.

यानं यात्यचयेनयाणनं, जानी ज्याति
पूर्वांकिंजाजेणें तें. कृ. याधा. प्रापणअ
शत्रूस जिंकण्याच्या इच्छेनें जा
णें. २ हत्ती घोडे इत्यादि वाहनअन

यानसुरवं यानस्यसुरवंयानसु
 रवं, यानाच्चाजोपुरोभागतें-रथा
 दिक्कांचा अग्रभाग, पुर-अ-न-
याधः याध्यतइतियाध्यः, कुत्सि
 त गमन करिजे तो जो तो-ह-या
 धा-प्रापणअ-निहृष्ट, निंब-वि-
 अ-पु-न-आ-स्त्री.

याध्ययानं याध्यैरथयैर्यानंचाध्य
 यानं, नीचांनानेणारें जें यान तें-
 स-यान विशेष, पालरवी-अ-न-
यामः यातीतियामः, शीघ्रनि
 घूनजातो जो तो-ह-याधा-प्राप
 णअ-प्रहर-२ योगांचा सापन
 विशेष-अ-पु.

यामिः यातीतियामिः, शीघ्रग
 मन करणारी जीती-ह-याधा-प्रा
 पणअ-वहीण-२ कुलस्त्री-इ-
 स्त्रीलिंगी.

यामिनी यामाः संत्वस्थाइति
 यामिनी, याम स्त-प्रहर जै तें-
 आहे त जीत ती-त-सत्रि-ई-स्त्री

यामुनं यमुनाचाइदं यामुनं, य
 मुनावर्णमदृश जें तें-त-सरमा
 अ-न.

यायजूकः पुनःपुनर्यजतेसौ

यायजूकः, वारंवार याग करितो
 जो तो सनापजधा-देवयूजादिअ-
 वारंवार यज्ञकरणारा-अ-पु.

यावः सूयतेइतियवः सएवया
 वः, मिश्रित करिजे तो जो तो-ह-
 युधा-मिश्रणअ-कारव-अ-पु.

यावकः सूयतेइतियावः सएवया
 कः, मिश्रण करिजे तो जो तो-ह-
 युधा-मिश्रणअ-अर्धशिजे यव,
 युगत्या-२ धान्यविशेष-अ-पु.

यावत् यत्परिमाणमस्येति यावत्
 यत्परिमाणआहे ज्यास तें-सा
 कस्य-२ निश्चय-३ अवधि-४ प-
 रिणाम त्याअर्थी अच.

यावनः यवनदेशोन्नयोयावनः,
 यवन देशाचेदारीं जो उत्सन्न तो-
 त-ऊद लोवान-अ-पु.

याष्टीकः यष्टिः प्रहरणमस्य या
 ष्टीकः, यष्टिआहे शस्त्र ज्ञानें तो-
 त-दांडेवाला-अ-पु.

यासः यसनंचासः यासोक्त्य
 स्येति यासः, रसणाविषयीं प्रयत्न
 आंजेजाता तो-त-थयासा-अ-पु.

युक्तं युज्यतेस्ययुक्तं, योजनाक
 रिजे तें जें तें-ह-युजिर्था-योग

अ. स्याथ. २. सहित. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री

युक्तरसा युक्तरसोयस्या. सा
युक्तरसा, युक्त. आहे रस जी चा
ती. स. कोलिंग. आ. स्त्री.

युगं युज्यते इति युगं, युक्त करि
जेतें जें तें. क. युजिर्धा. योग
अ. चार युगें प्रत्येक. २ युग्म ३
दशादिकांचा अवयव विशेष. ४
चार हात प्रमाण. ५ औषध अ. न.

युगकीलकः युगस्पकीलकोयु
गकीलकः, युगस्य. जू नत्सं
बंधीं जो कीलक स. सिद्धा तो.
स. सिद्धा. अ. पु.

युगंधरः युगंधारपतीति युगंध
रः, बंधन काष्ठार्ते धारण करण
रा जो तो. क. धृत्रधा धारण अ
रथादिकांच्या काष्ठास घोडे व वें
ल बांधितात तें काष्ठ-ज्यास दां
डी असें झणतात तें. अ. पु. न.

युगपत्रकः युगं युग्मं पत्रमस्यो
ति युगपत्रकः, दोन आहेत पत्रें
जांस तो स. कांचन वृक्ष. अ. पु.

युगपत् युवंत्यभिन्निति युगप
त्, एक समचार छंदें करून मि

श्रण होतात जाचेदारीं तो; क.
युधा. मिश्रण अ. एक कालीं त्या
अर्थी. उ. युगपदाहताः अथ

युगपार्श्वगः युगस्पार्श्वगच्छ
तीति युगपार्श्वगः, रुद्र काष्ठाच्या
पार्श्व भागातें गमन करितो जो तो
क. गम्बुधा. गति अ. जे नवे वेंल
वरणीस वैष्या करितां त्यांच्या
खांद्यावर जूं ठेवून फिरवितात
ते प्रत्येक. अ. पु.

युगलं युगंलातीति युगलं, युग
ग्रहण करणारा जो तो. क. लाथ
आदान अ. युग्म. अ. न

युग्मं युज्यते इति युग्मं, युक्त होइ
जेतें जें तें. क. युजिर्धा. योग अ
इय अ. न.

युद्धं युज्यते अनेन युद्धं, संयु
क्त होइ जेतें जेणें अथवा जूं वाह
तो जो तो. क. युजिर्धा. योग अ.
हत्ती घोडे इत्यादि वाहन सामान्य
२. जूंग हणारा जो त्या वेंल. अ. न
युद्धं योधनं युद्धं, सम्यक् परस्पर
प्रहार जो तें. क. युधया संप्रहार
अ. लडाई. अ. न.

युध् योधनं युध्, सम्यक् जो प्रहार

ती. क. युधा. संप्रहारअ. लदा
इं. ध. स्त्री

युवतिः युवती यौतीति युवति.
उपयुक्त होणारी तरुणस्त्री जीती
क युधा मिश्रणादिअ. तरुण
वाग्रको. इ. २ इं. स्त्री.

युवा यौतीति युवा, मेलन करणा
रा जीती. क. युधा. मिश्रणादि
अ. तरुण पुरुष. न. उ

यूथं यौतीति यूथं, गमन करणा
रे जेंतें. क. युधा मिश्रणअ स
जातीय पाण्याचा समुदाय. उ. मृ
ग यूथं. अ. न.

यूथनाथः यूथस्य नाथो यूथना
थः, हस्ति समुदायान्वा जी स्त्री
मीती. स. यूथांमध्ये मुख्या अ
उल्लिंगां.

यूथपः यूथं पातीति यूथपः, ग
ज समूहातें संरक्षण करणारा
जीती. क. पाथा. रक्षणअ. यूथां
मध्ये मुख्या. अ. पु

यूथिका यूथमस्त्यस्या इति यू
थिका, पुष्पादि समुदाय आहे जी
सती. त. जु इंचे झाड आ. स्त्री.

यूपः युवंत्यनेनेति यौतीति वाचू

पः, मिश्रित होइजे ताहेत जेणें क
रून अथवा उपयुक्त होइजे तो जी
ती. क. युधा. मिश्रणअ. पारसा
पिंपळ. अ. पु. २ क्लिन्न रक्त. अ. पु
न. ३ यज्ञांगस्तंभ. अ. न.

यूपकटकः यूपस्याग्रे कृतः कट
काकारो यूपकटकः, यूपान्चे अग्र
भागाचे राशीं वलया सारिरवा जी
ती. त. यज्ञांगस्तंभापर केलेला
वलयाकार काष्ठविकार. अ. पु.

यूपार्थं यूपान्साग्रं यूपार्थं, यज्ञस्तं
भाचें जें अग्रतें. न. यज्ञस्तंभाचें
अग्र. अ. न.

यूपं यूपतीति यूपं, द्रवयुक्त पदा
थांवर संबंध जो ती. क. यूपथा
बंधनअ. मंडनिवळी. अ. न.

यौत्कं युज्यतेः नेन यौत्कं, संबद्ध
कर्मिजेतें जेणें करून तें. क. युजि
रुधा. योगअ जो फुड बांधण्याची
दोरी. अ. न.

योगः योजनयोगः, युक्ती जीतो
क. पुजिरुधा. योगअ. कवच. २ उ
पाच. ३ ध्यान ४ संगति. ५ युक्ती
अ. पु.

योगेष्टं योगे इष्टं योगेष्टं, धातुसं

बंधान्नेवार्थी जै इष्टतं. स. शिसै.
अ. न.

घोष्ये युज्यते तद्योग्यं, औषधा
र्थं योजिजेते जै तै. क. युजिर्
धा. योगअ. सुरड शैंग. अ. न.
सांप्रतत्वं ३ अलुरूप. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

योजनं युज्यते तद्योजनं, आत्मा
स्वरूपां किंवा चारकोशाचेवार्थी
योजिजेते जै तै. क. युजिर्धा.
योजनअ. चारकोश. इपरमा
त्मा. ३ अलुरूप. अ. न.

योजनपर्णी योजनपर्यंतपर्णी
शिष्टावल्लीयस्याः सायोजनपर्णी
एक योजन पर्यंत आहे पर्णीयु
क्त वल्ली जीवीती. स. मंजिष्ठा.
इ. स्त्री.

योजनवल्ली योजनगामिनीच
ल्लीयस्याः सायोजनवल्ली, योज
न पर्यंत गमन करणारी आहे व
ल्ली जीवीती. स. मंजिष्ठा. इ. स्त्री.

योत्रं सूचतेनेनयोत्रं, मिश्रहोतं
जेणें करून तें. क. युधा. मिश्रण
अ. जोऊड वीश्रप्रवासी श्लोरी.
अ. न.

योस्तु विग्रहादियोधशब्दाप्रमा
णै. क. पु.

योधः युध्यते इतियोधः, शत्रूतें
प्रहार करणारा जो तो. क. युधा.
संप्रहारअ. योद्धा. अ. पु.

योनिः योतीति योनिः, मिश्रकर
णारी जी ती. क. युधा. मिश्रणअ.
स्त्रियांचें उपस्थ. २ कारण. इ. स्त्री

योषा युष्यते इतियोषा, अर्थादि
योषित्शब्दाप्रमाणै. बायको. आ.
स्त्रीलिंगी.

योषिता युष्यते सायोषितासेवि
जेत्येह उपसुक्त करिजेत्ये जी
ती. क. युषधा. सेवाअ. बायको.
आ. स्त्री.

योषित् योषतीति योषित्, ते
वा करणारी जी ती. क. युषधा.
सेवाअ. बायको. त. पु. स्त्री.

यौतुकं यौतुकं युतुकं युतुकं
वायानिसंबंधस्तत्र भावं यौतुकं यौ
तुकं वा, योनिसंबंधानें मिळालें जें
तें. न. कन्यादानकालीं दिलें तें
अ. अ. न.

यौवते युवतीनांसमूहो यौवतं,
युवतींचा जो समुदाय तें. त. तरु

णस्त्रीनां ससुदाय. २ मानपभिमा
ण. अ. न.

यौवनं धूनोभावाद्यौवनं, यौवनं
अवस्था जीती. त. तारुण्य. अ. न.

(२.)

रक्तं रज्यते इति रक्तं, रागविशिष्ट
करिजे तें जें तें. क. रंजपा. राग
अ. अनुरक्त. २ रक्तवर्ण. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री. ३ कुंकुमतांबें. अ.
भ्रुंस.

रक्तकः रक्त एवरक्तकः, रागविशि
ष्ट करिजेती जीती रक्त गोचरक्त
क. त. दुपारीचा वृक्ष. अ. पु.

रक्तचंदनं रक्तचतवचंदनं च
रक्तचंदनं, रक्त ह्य. आरक्तव
र्णं असें जें चंदन तें. स. रक्तचं
दन. २ पतंग. अ. न.

रक्तसंकोचपिशुनं रज्यते तद्
कं संकुच्यते तत्संकोचं, रक्तसं
कोचं च तसि पिशुनं च रक्तसंकोच
पिशुनं, रक्तवर्णं असें जें लेपि
जेतें तें रक्तसंकोच रक्तसंको
च असें जें पिशुन स. चंदन तें.
स. कुंकुम. अ. न.

रक्तपा रक्तपिबतीति रक्तपा, र

क्त पिणारी जीती. क. पाधा. पा
नअ. बहू. आ. स्त्री.

रक्तफला रक्तफलमस्यारक्तफ
ला, रक्तवर्णं आहे फल जीवेंती.
स. तोंडलीची वेल. आ. स्त्री.

रक्तसंध्यकं रक्तसंध्येवरक्तसं
ध्यकं, संध्याकाळा सारखें जें
तें. त. तांबडें कमळ. अ. न.

रक्तसरोरुहं रक्तचतवसरो
रुहं च रक्तसरोरुहं, आरक्तव
र्णं जें कमळ तें. स. तांबडें कम
ळ. अ. न.

रक्तोंगः रक्तमंगमस्यरक्तोंगः,
रक्तवर्णं आहे अंग जावें ती. स.
सुंडा बोचना. अ. पु.

रक्तोत्पलं रक्तचतवउत्पलं च
रक्तोत्पलं, आरक्तवर्णं असें जें
कमळ तें. स. तांबडें कमळ. अ.
नपुं.

रक्षः रक्षत्यस्मादिति रक्षः, संर
क्षण करिताहेत जा पासून तें.
क. रक्षधा. पालनअ. राक्षस.
स. न.

रक्षःसप्तं रक्षसांसप्तारक्षः स
प्तं, राक्षसांची जी सप्ता तें. क.

राक्षसाचें घर किंवा सभा. अ.
पुल्लिंगीं.

रक्षा विग्रहादिरक्षाशब्दाप्रमा
णैः सस्य. २ रक्षणं. आ. स्त्री.

रक्षितं रक्ष्यतेस्मरक्षितं, रक्ष
ण करिजेले जें तें. कृ. रक्षधा.
पालनअ. रक्षण केलेले. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

रक्षिवर्गः रक्षन्त्यवश्यंरक्षिणः,
रक्षिणां वर्गो रक्षिवर्गः, रक्षणक
रणायांचा जो समुदाय तो. स.
राजादिकांचा रक्षण करणारा ग
ण. अ. पु.

रक्ष्याः रक्षणंरक्ष्याः, रक्षणजें
तो. कृ. रक्षधा. पालनअ. रक्ष
ण. अ. पु.

रंकुः रमतेइतिरंकुः, क्रीडा क
रणारां जी तो. कृ. रमुधा. क्रीडा
अ. मृगविशेष, चित्ता. उ. पु.
रंगं रंगतीतिरंगं, गमन करितें
जें तें. कृ. रंगिधा. गतिअ. कधि
ल. अ. पु. न.

रंगाजीवः रंगेणआजीवतीति
रंगाजीवः, पीतादिरंगें करून
जीवन पावतो जी तो. कृ. जीव

धा. प्राणनअ. रंगारी. अ. पु.

रचना रच्यतेइतिरचना, गु
णाधान जें ती. कृ. रचधा. प्रति
यत्नअ. अवयवांचा एकी भाष
करणें. आ. स्त्री.

रजकः रंजयतीतिरजकः, व
स्त्राचे बायीं प्रीति करितो जो तो.
कृ. रंजधा. रागअ. परीट. अ. पु.

रजतं रज्यतेअनेनरजतं, प्री
ति करिजेते जेणें करून तें. कृ.
रंजधा. रागअ. रूपे. २ सोने. ३
सुभ्र. अ. न.

रजनिः रजनी रज्यतेअतु
रक्ताभवंतिराशिणोस्थामिति
रजनिः, अतुरक्त होताहेत कासु
कजन जीवाबायीं ती. कृ. रंजधा.
रागअ. रात्री. २ चाकवत. इ. २
ई. स्त्री.

रजनीसुरवं रजच्याः सुरवंर-
जनीसुरवं, रजनीचें जें सुरवंतें
स. प्रदोषकाल. अ. न.

रजः रंजयतितत्परज्यतेअने
नइतिररजः, रंजित होतेजें कि
वा दोष युक्त करितें जेणें करून
तें. कृ. रंजधा. रागअ. रजोयु

ण. २ पूछः ३ स्त्रीरज. स. क.
रजस्वला रजोस्वस्थाइतिर
 जस्वला, रज आहे जीस ती.
 त. विराट्शी वायको. आ. स्त्री.
रज्जुः सृज्यतेइतिरज्जुः, खा
 गरिजेत्ये जीती. क. सृजया.
 विसर्गअ. दोरी. उ. स्त्री.
रंजनं रंजयतीतिरंजनं, मनो
 रंजन करितें जें तें. क. रंजय.
 रागअ. रक्तचंदन. अ. न.
रंजनी रंजयति सारंजनी, रं
 जन करित्ये जी ती. क. रंजया.
 रागअ. नीळी नीळ. इ. स्त्री.
रणः रणनरणः, परस्परजेंणे
 लणें किंवा आक्रोश जी ती. क.
 रणया. शब्दअ. सुद्धअ. उ. नृ.
 २ शब्द करणें. ३ शब्द. अ. पु.
रंडा रमंतेअत्रेतिरंडा, रममा
 ण होताहेत कामुक जन जीचा
 गयीं ती. क. रसुधा. कीडाअ.
 वेषा. २ उंदीरकानी. आ. स्त्री.
रत्नं रमणंरतं, स्त्रीपुरुषांची
 जी कीडातें. क. रसुधा. कीडा
 अ. मेशुन. अ. न.
रतिपतिः रतेः पतिः रतिपतिः,

रतीचा जी पति तो. स. मदन.
 इ. पु.
रत्नं रमंतेभिन्नरत्नं, लोक रम
 माण होतात जाचेबायीं तें. क. र
 सुधा. कीडाअ. सोने, हिरा, पा
 च, पोचळें, सोती हीं पांचरत्नें श
 त्येक. २ स्वजातिश्रेष्ठ. अ. न.
रत्नगर्भा रत्नानि गर्भेयस्याः
 सारत्नगर्भा, रत्नें आहेत गर्भा
 चेबायीं जीचा ती. स. पृथ्वी.
 आ. स्त्री.
रत्नसानुः रत्नानिसानादस्ये
 तिरत्नसानुः, रत्नें आहेत शि
 खराचेबायीं जीचा ती. स. मै
 रूपर्वत. उ. पु.
रत्नाकरः रत्नानामाकरः र
 त्नाकरः, रत्नाचा जी आकर.
 ह्य. स्थानि तो. स. ससुद्ध. अ. पु.
रत्निः कच्छतीतिरत्निः, गम
 न करणारा जी तो. क. ऋधा. ग
 तिअ. सुंदाहात. इ. पु.
रथः रमंतेत्ररथः, राजे जायें
 बायीं रममाण होतात तो. क.
 रनया. कीडाअ. रथ. २ वेत.
 अ. पु.

रथकल्या विग्रहादिरथ्याश
 आप्रमाणे. रथांचा समूह. आ-
 स्त्रीलिंगीं.

रथकारः रथं करोतीति रथका
 रः, रथातें करितो जीतो. कृ. दु.
 कृ. अधा. करण. अ. करण. जाती
 य स्त्रीचेतरीं नाहिष्या पासून
 झालेला पुत्र. २. स्तार. अ. पु.

रथशुभिः रथस्य शुभिः रथशुभिः,
 रथाचें आवरण जें ती. स. ३.
 स्त्री. आदि वैवण्यास व रक्षणार्थ र
 थास लोहादि मय जें आवरण
 असतें ती. इ. स्त्री.

रथदुः रथस्य दुः रथदुः, रथहो
 ण्याचा जो वृक्ष तो. स. तिबसा
 चें झाड. उ. पु.

रथव्रजः रथानां व्रजो रथव्रजः,
 रथांचा जो समुदाय तो. स. रथ
 समुदाय. अ. पु.

रथांगं रथस्थांगं रथांगं, रथा
 चा जो अवयव तो. स. रथाचा
 अवयव. २. चाक. अ. न. ३. चक
 चाक पक्षि. अ. पु.

रथिकुः रथोक्तिरस्य रथिकुः,
 रथ आहें जास तो. त. रथाचा

स्वामी. अ. पु.

रथिनः रथस्थेन रथिनः, रथा
 चा जो स्वामी तो. स. रथाचा स्वा
 मी. अ. पु.

रथी रथोस्थास्तीति रथी, रथ आ
 हे जास तो. त. रथावर बसून पु
 त्र करणारा. २. रथाचा स्वामी. इ. न.
 पु. लिंगीं.

रथ्यः रथं वहतीति रथ्यः, रथातें
 वाहणारा जो तो. त. रथ वाहणा
 रा घोडा. अ. पु.

रथ्या रथानां समूहो रथ्या, रथा
 चा जो समूह तो. त. रथांचा स
 मूह. २. गावांतील लाहान मार्ग.
 आ. स्त्री.

रदः रदतीति रदः, भेदन करणा
 रा जो तो. कृ. रदथा. विलेखन. अ.
 दांत. अ. पु.

रदूनः रथतेनेन रदनः, भेदन हो
 तें जेणें करून तो. कृ. रदथा. वि
 लेखन. अ. दांत. अ. पु.

रदछदः रदनाश्वाद्यंतेनेन र
 दन छदः, दांत आच्छादित होता
 त जेणें करून तो. कृ. छदथा. स
 वरण. अ. ओं. अ. पु.

रंभं गतिरंधयतीतिरंभं, गमना
नें नाश करिवतें जें तें. क. रंधधा.
हिंसाअ छिद्र. अ न.

रभसः रंभणंरभनेअनेनवार
भसः, स्वरण किंवा लरा करि
जेह्ये जेजें ती क. रभधा राभ
स्यअ. वेग. २ हर्ष. अ. पु.

रभणो रभतेइतिरमणः, रमतें
स्मिन्वारमणः, रमतो किंवारम
तात जाचेद्राधीं तो. क. रसुधा. की
डाअ. पति अ. पु.

रमणा रमयतीतिरमणा, रम
वित्येजीती. क. रसुधा कीडाअ
रमविणारी थायकी आ. स्त्री.

रमणी रमयतिरम्यतेवारमणी,
रमवित्ये किंवारममाण होत्ये
जी ती. क. रसुधा कीडाअ. सं.
दर स्त्री. ई स्त्री

रमणीयं रम्यतेइतिरमणीयं,
रमण करिजेतें जेतें क. रसु
धा. कीडाअ. सं. दर. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

रम्ये रम्यतेइतिरम्यं, रमणक
रिजेतें जें तें. क. रसुधा. कीडा
अ. सं. दर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

रंभ्रा रंभतेवेगेनेतिरंभ्रा, वेगा
नें वादत्ये जी ती. क. रभधा. राभ
स्यअ. केच. २ अप्सरा. आ.
स्त्रीलिंगी.

रभ्यः रभ्यन्नेनेतिरभ्यः, गमन
करिताहेतजेणें करून तो. क.
रभधा. गतिअ. वेग. अ. पु.

रल्लुकः रमणंरत्तरतंलातीति
रल्लुः सएवरल्लुकः, रत स्त्री. की
डा तीतें ग्रहण करितो जो तो र
ल्लु तोच रल्लुक. त. कां. वळें. अ. पु.

रवः रूयतेइतिरवः, रवण जे
तो. क. रुधा. शब्दअ. शब्द. अ.
पुल्लिंगी.

रवणः रवणशीलो रवणः, श
ब्द स्वभाष जो तो. क. रुधा. श
ब्दअ. नादाना. वि. अ. पु. न.
आ स्त्री.

रविः रूयतेस्त्रूयते रौतिइतिवा
रविः, स्तविजेतो किंवा सदोदि
त गमन करितो जो तो. क. रु
धा. शब्दअ. २ रुद्धा. गतिअ.
सूर्य. इ. पु.

रशना रशतीतिरशना, शब्द
करणाशी जी ती. क. रशधा. श

वृअ. जिह्वा. ३ केशरपट्टा
आ. स्त्री.

रश्मिः अश्रुते इति रश्मिः, ते
जः प्रसाराने व्याप्तकरितो किं
वासंधीभूत असतो जी तो.
कृ. अश्रुधा. व्याप्तदिअकिरण
२ रज्जू. इ. पु.

रसः रस्यत इति रसः, आस्ताद
न करिजेतो जी तो. कृ. रसधा. आ
स्वादनअ. शृंगारादिरस. २ रक्त्य
बीक. ३ पाश. ४ विष. ५ वीर्य व
तेज. ७ गोड, आंवट इत्यादि व
दुस. ८ प्रीति. अ. पु.

रसगंधः विग्रहादिरसगंधरसशा
ब्दाप्रमाणे. रक्त्यावोक. अ. पु.

रसगर्भे रसोगर्भे स्थरसगर्भे,
रस आहे गर्भाचे वापीं जान्या
तें. स. दाविकानामक वनोषधी
च्या काट्या पासून झालेले अं
जन. अ. न.

रसज्ञा रसजानातीति रसज्ञा,
रस जाणणारी जी ती. कृ. ज्ञाधा
अवबोधनअ. जिह्वा. आ. स्त्री.

रसना रसघतीति रसना. स्वा
द घेणारी जी ती. कृ. रसधा. आ

स्वादनअ. जिह्वा आ स्त्री अ
नसुं.

रसघती रसाः संत्यग्यारसघती.
अंन्नादिरस आहेत जीचे वापीं
ती. त. सेंपाकघर. इ. स्त्री.

रसा रसोऽस्थामस्ति रस्यत इति
चारसा, उदक रूप आहे रसजी
वावापीं ती. किंवा आस्तादिजेतो
जी ती. कृ. रसधा. आस्वादनअ
पृथ्वी. इ. स्त्री. २ फडकी, फहाड
मूक ३ सालई. आ. स्त्री.

रसांजनं रसजमंजनं रसांजनं,
रसापासोन उत्पन्न जें अंजनतें
स दारुहकदीचे काट्यांत सव
भाग शेकीचे दूध घालून केलेले
अंजनः अ. न.

रसातलं रसापास्तलं रसातलं,
पृथ्वीचे जें अधोभूत तें. स. पा
ताक. अ. न.

रसालः रसमलतीति रसालः,
रसाप्रत प्राप्त जी तो. कृ. अलधा
पर्षाप्तिअ. आम्हस. २ ऊस.
अ. पु.

रसाला रसानालातीति रसाला,
रसग्रहण करणारी जी ती. कृ.

लाधा. आस्वादनञ. शीरवंड. आ
स्त्रीलिं.

रसितं रसनरसितं, शब्दितजं
ने. क. रसधा शब्दञ. मेषाची
यर्जना अ. न.

रसोनकः रसे आस्वादने ऊनय
तीतिरसोन., सएवरसोनकः,
आस्वादनाविषयीदुःमित्तकरितो
ओतीरसोन तोच रसोनक त.
कसूण. अ. पु.

रहः रमंते प्ररहः, ज्याचा ठाणी
ठीक रममाण होतात ते. क. र
सुधा. कीडा अ. एकांतस्थल.
स. न.

रंहः रंहत्यनेनेतिरंह., गमनक
रितो जेणे करून ते. क. रहिधा
गति अ. वेग. स. न.

रहस्यं रहसिप्रवरहस्ये, एका
तान्वेगणी झाले जें तें त. एकां
तस्थळी जाहलेले वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

राः रातिकरवराः, सरवदेती जो
तो ह राधा दानअ. द्रव्य. सो
ने. आ. पु.

राका यज्जतीवायति इतिराका,

यज्जानीं शब्दित करिजेत्ये जी
ती. क. रंधा. शब्द अ. पूर्णचंद्र
युक्त पौर्णिमा. आ. स्त्री.

राक्षसः रक्षंत्यस्मादिति राक्षसः,
सरक्षणकरिताहेत देवादिकजा
प्रासून तो. क. रक्षधा पालनअ.
देवघोनि विशेष. २ साठ सं
वत्सरांतील ४९ वा संवत्सर. अ. पु.

राक्षा रक्षतजनपारक्षा, संपरा
क्षा, रक्षणकरिजेतें जीणें तीर
हातीच राक्षा. त. आरव. आ.
स्त्रीलिं.

राक्षसी राक्षसइयं राक्षसी, राक्ष
साची जी स्त्री ती. स्त्रीप्र. राक्षामा
ची बायको २ किर्माणि औवा. इ.
स्त्रीलिंगीं.

रांकवं रांकोर्मवंरांकवं, मृगाचेव
धी उत्पन्नजेतें त. मृगाच्या लो
करे पासून जाहलेलें वरुध. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

रागः रज्यतेनेनेतिरागः, अस्तु
रक्तहोतां जेणे तो. क. रंजधा. रा
गअ. प्रीति. अ. पु.

राजकं राज्ञांरामूहोराजकं, रा
जांचा जो समूह तें. त. राजांच्य

समुदाय. अ. न.

राजा राजतीतिराजा, शोभणा

राजी तो. क. राजृधा दीस्यर्थ. चं

द. २ राजा. ३ यम. ४ क्षत्रिय. ५

यक्ष. ६ इद्र. ७ पु.

राजन्यः राज्ञोपत्यं राजन्यं., रा

जाचे अपत्य जें तो त. क्षत्रिय

अ. पु.

राजन्यकं राजन्यानां समूहो रा

जन्यकं, क्षत्रियांना जी समूह तो

त. क्षत्रियांना समूह. अ. न.

राजन्यान् शोभते राजा अस्त्वस्मि

न्निति राजान्, उत्तम राजा आ

हे जाचे बाधी तो त. धर्मशील व

बांगळा असाराजा ज्या देशांत

आहे तो देश. वि. ७. पु. न. ई. स्त्री.

राजराजः राज्ञांयत्साम्प्रां राजारा

जराजः, राजे जे वक्ष त्यांचा जी

स्वामी तो. स. कुबेर. अ. पु.

राजवान् राजा अस्त्वस्येति राज

वान्, राजा आहे जास तो त.

राजसत्ता. वि. ७. पु. न. ई. स्त्री.

राजवंश्यः वंशीभवीवंश्यः रा

ज्ञोवंश्यो राजवंश्यः, वंशाचे

बाधी जो उत्पन्न तो वंश्य राजा

चा जो वंश्य तो. स. राजवंशां

त जाहलेला. वि. अ. पु. न. आ

स्त्रीलिं.

राजबला बलानां बलप्रदाना

राजे वराजबला, बलप्रदानेला

स राजाचे पराजी तो. स. बांद्र

वेल. आं. स्त्री.

राजबीजी राजो बीजं राजबी

जंतदस्यास्तीति राजबीजी, रा

जाचे जें बीज तें आहे जास तें

त. राजवंश्यांत झालेला. वि.

६ पु. ई. स्त्री. इ. न.

राजवृक्षः राजान्वासी वृक्षश्च

राजवृक्षः, राजा ह्म. श्रेष्ठ अ

सा जी वृक्ष तो. स. बाहाय्याचें

झाड. अ. पु.

राजसदनं राज्ञः सदनं राज

सदनं, राजाचें जें गृह तें स

राजसडा. अ. न.

राजसभा राज्ञः सभाराजसभा

राजाची जी सभा ती. स. राजा

ची सभा. आ. स्त्री.

राजसूयः राजा सोमः सूयते

कुरुपत्नैः, तैति राजसूयः, सोम व

ष्ट्री कुंडन करिता त जाचे बाधी

तो. क. पुत्रधा. अभिषवअ.
यागविशेष. अ. पु.

स तो. त. निर्विष सर्प, हुतोडें अ.
पुत्रिं.

राजहंसः हंसानां राजा राज
हंसा, रक्तवर्ण पाचवचंनु अ
सा असूत्र श्वेन वर्ण अशाहं
सांचा जो राजा ती. स. हंसप
क्षि. अ. पु.

राजीवः राजी अस्यास्तीति राजी
वः, रेखा आहे ज्यासती. त. म
स्यविशेष. अ. पु. २ कर्मक. अ. पु.
नयं.

राजादनः राजभिरद्यते इति राजा
जादनः, राजांहीं मक्षण करिजे
तो जो तो. क. अदधा. मक्षणअ
चाराचें झाड. २ विवर्णाचें झाड.

राट् विग्रहादिराजन् शब्दाप्रमाणे.
राजा. अ. पु.

राजाहो राजानमर्हतीति राजाहो,
राजांतें योग्य होणाकें जें तें. क. अ
होधा. पूजाअ. कृष्णागरु चंदन.
अ. न.

राज्यांगं राज्यस्वराजकर्मणो अं
गं राज्यांगं, राज्यसंबंधीं जें कर्म
त्याचें जें अंगतें. स. राज्याचीं भा
त अंगें आहेत तीं प्रत्येक. अ. न.

राजिः राजतीति राजिः, शोभा.
पावत्ये जी ती. क. राज्धा. दीप्ति
अ. रेपा किंवा ज्यास अंतर नाहीं
ती पंक्ति. इ. स्त्री.

रात्रिः रातिददाति स्वरर्षमिति रा
त्रिः, स्वरवातें देखे जी ती. क. रा
धा. दानअ. सूर्य अस्ता पासून सू
खोदया पर्यंत जो काळ ती. इ. स्त्री.

राजिका राजतीति राजिका, शो
भागारी जी ती. क. राज्धा. दीप्ति
अ. कृष्णसर्पप, मोहरी आ. स्त्री

रात्रिचरः रात्रौ चरतीति रात्रि
चरः, रात्रीचे वाघीं संचार करि
तो जो तो. क. चरधा. रातिअ. रा
सस. अ. पु.

राजिलः राजीलः राजिअस्ति
अस्य राजिलः, रेखा आहे ज्या

राज्ञांतः राद्दः सिद्धोतो निश्चयो
यस्मिन्निति राज्ञांतः, सिद्ध आहे
निश्चयजान्ते वयां तो. स. सिद्धांत.
अ. पु.

राधः राधअस्ति सराधः, राध

आहे जाचे वारी ती. त. वैशाख
मास. अ. पु.

राधा रामोत्तिकार्यमनयेति रा
धा, कार्य सिद्ध होते जीणे ती.
कृ. राधा. सिद्धि. अ. विशारवा
नक्षत्र. आ. स्त्री.

रामः रमंते योगिनो अस्मिन्नि
तिराम., रमता हेत योगी जाचे
वारी ती. कृ. रमुधा. कीडा. अ.
बलराम. २ दाशरथिराम. ३ प
शुविशेष ४ परशुराम. ५ रूपा
नें सुंदर जो मृगविशेष ती. अ.
पु. ६ नीलवर्ण ७ सुंदर. ८ तुष्य
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

रामठं रमत्यनेन रामठं, रममा
ण होतात जीणे करून तें. कृ. र
मुधा. कीडा. अ. हिंग. अ. न.

रामणीयकं रम्यते इति रमणी
यं रमणीय मेव रामणीयं राम
णीयमेव रामणीयकं, त. सुंद
र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

रामा विग्रहादिरामशब्दाश्रमा
णं रमविणारी वायकी. आ. स्त्री.

रांभः रंभायाः षणो विकारो रांभः
वेणूचा विकार जो दंड ती. त.

संन्यासादि व्रताचे वारीं ग्राह्य
जो वेळूचा दंड ती. अ. पु.

रालः रातिदुःखं रालः, दुःख दे
णारा जो ती. कृ. राधा. दान. अ.
राल. अ. पु.

राशिः अस्त्यते इति राशिः, संघात
करणारा जो ती. कृ. अमूधा. सं
घात. अ. धान्यादिकाची रास. २
मेषादि वारा राशि. इ. पु.

राष्ट्रः राजते इति राष्ट्रः, शोभतो
जो ती. कृ. राजधा. दीप्ति. अ. दे
श. २ मरणादिक उपद्रव. अ. पु.

राष्ट्रिका राष्ट्रमस्त्यस्या इति राष्ट्रि
का, राष्ट्र आहे जीस ती. त. रिंग
णि. आ. स्त्री.

राष्ट्रीयः राष्ट्री राजीतस्थापनाता
राष्ट्रीयः, राणीचा जो जाऊ ती.
त. राजाच्या वायकीचा जाऊ.
अ. पु.

रासभः रासतीति रासभः, शब्द
करितो जो ती. कृ. रासधा शर
अ. गर्दभ. अ. पु.

रास्ना रातीति रास्ना, मरव दे
ते आरोग्यत्वानें जी ती. कृ. राध
दान. अ. एलापर्णी. आ. स्त्री.

राहुः रहतिगृहीतात्यजतिचंद्र
 सूर्यावितिराहुः, चंद्रसूर्योग्रत
 ग्रहणकरून सोडितो जो तो. क.
 रहधा. त्यागअ. नचग्रहांतील ए
 कग्रह. उ.पु.

रिक्तकं रिच्यतेस्मरिक्तकं, रिक्त
 करिजेले जें तें. क. रिचधा. विषो
 जनादिअ. रिक्तामा. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

रिच्यं रिच्यतेइतिरिच्यं, रिक्त
 करिजेतें जें तें. क. रिचधा. वि
 योज्यापद्रव्य, धन. अ. न.

रिंगणं रिरवणं रिच्यतेइति
 रिंगणं, गमनजें तें. क. रिगि
 धा. गतिअ. धर्मादिकांपासून
 चलन. २ हाता पायांनीं जें बाल
 काचें गमन तें. अ. न.

रिपुः रपतिदोषमिति रिपुः, दो
 षबोलणीरा जो तो. क. रपधा.
 व्यक्तवाकू अं. शत्रु. उ.पु.

रिष्टं रेषतिइति रिष्टं, हिंसा क
 रितें जें तें. क. रिषधा. हिंसाअ.
 अशुभाभाव. २ कल्याण. ३ अ
 मंगल. अ. न.

रिष्टिः रेषतीति रिष्टिः, हिंसाकर

णावा जो तो. क. रिषधा. हिंसाअ.
 तलवाक. इ.पु.

रीढा रिहयति कश्चयीतिरीढा,
 अनादराविषयीं कश्चन करित्से जी
 ती. क. रिहधा. कश्चनादिअ. अ
 नादर. आ. स्त्री.

रीषणं रीषतेस्मरीषणं, प्रस्त्रवणक्षा
 लें जें तें. क. रीडुधा. प्रस्त्रवणअ
 प्रस्तुत स्त्रवलेला. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री.

रीतिः रीणातीतिरीतिः, गमन करि
 ले जी ती. क. रीधा. गतिअ. पितक
 २ लोकाचार. ३ प्रस्त्राच. इ. स्त्री.

रीतिपुष्यं रीतेः पुष्यमिषतन्मयत्वा
 इतिपुष्यं, रीती ह्य. पितक तिला
 जें पुष्यासारवें तें. स. जस्तानें हूलक्षण

रीती विग्रहादिरीतिशब्दाप्रमाणे.
 इ. स्त्री.

रुकूप्रतिक्रिया रुजः प्रतिक्रिया
 रुकूप्रतिक्रिया, रोग निरसन कर
 णारी जी ती. स. रोग घालविजें
 आ. स्त्री.

रुक्मो रोचतेइतिरुक्मं, दीप्तिक
 रितें जें तें. क. रुचधा. रीतिअ.
 सोनें. अ. न.

रुक्मकारकः रुक्मं करोतीति
 रुक्मकारकः, स एव रुक्मकारकः,
 स्वर्णं कर्ता जोती त. सोनाव. अ.
 सुखिणीं.

रुक्षः रुक्षः रुक्षयतीति रुक्षः
 कवोर किंवा निःस्नेह होतो जो
 ती. ह. रुक्षधा. पारुष्यअ. प्रेम
 रहित. २ अविक्षण. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

रुग्णं रुज्यते स्वरुग्णं, भंग करि
 जलें जें तें. ह. रुजोधा. भंगअ.
 यथित. २ मोडलेला. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

रुचकं रोचते इति रुचकं, जवना
 घीचें उद्दीपक जें तें. ह. रुचधा.
 दीप्याद्य. एरंडाचें झाड. २ माह
 लुंगाचें झाड. अ. पु. २ संचकसा
 र. अ. न.

रुचिः रोचनं रुचिः, दीपि किंवा
 अभिलाष जोती. ह. रुचिधा. दी
 प्यादिअ. कांति. २ स्पृहा. ३ किर
 ण. ४ शोभा. इ. स्त्री.

रुचिरं रुच्यते इति रुचिरं, प्रीति
 युक्त जें तें. ह. रुचधा. दीप्यादि
 अ. संदर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

रुच्यं विग्रहादिपूर्वीच्या शब्दाप्र
 माणें. संदर. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिङ्गीं.

रुजा विग्रहादिरुक् शब्दाप्रमाणें
 रोग. आ. स्त्री.

रुजू रुजति देहभितिरुक्, देहाना
 नाश करणारी जीती. ह. रुजोधा.
 भंगअ. कांति. २ रोग. ज. स्त्री.

रुट् विग्रहादिरोषशब्दाप्रमाणें तो
 ग. ह. स्त्री.

रुतं रवणं रुतं, रवणजें तें. ह. रु
 धा. शब्दअ. पक्ष्यांचा शब्द. अ. न.

रुदितं रुद्यते इति रुदितं, अशु
 विमोचन जें तें. ह. रुदिरुधा. अ.
 शुविमोचनअ. रोदन. अ. न.

रुद्धं रुध्यते स्म रुद्धं, आवरणक
 रिजलें जें तें. ह. रुधिरुधा. आवर
 णअ. वेदलेला. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिं.

रुद्रः रोदयत्यस्य स गानिति रुद्रः, अ
 रुज जे त्यांप्रत रडवितो जोती. ह.
 रुदिरुधा. अशुविमोचनअ. महा
 देव. अ. पु.

रुद्राणी रुद्रस्य स्त्री रुद्राणी, रुद्रा
 णी जी पत्नी ती. स्त्रीप्र. पार्वती.

ई. स्त्री.

रुधिरं रुध्यते इति रुधिरं, व्या
सि करि तें जें तें. क. रुधिरधा.
आवरण अ. रक्त. २. कुंकुम. अ.
न. ३ मंगळ नामाग्रह. अ. पु.

रुरुः रौंतीतिरुरुः शब्द करितो जो
तो. क. रुधा. शब्द अ. मृगविशेष.
सुधार. उ. पु.

रुशत् रुशतिकल्याणमिति रुश
त्, कल्याण नाश करी जीवाणी
तो. क. रुशाधा. हिंसा अ. अमंग
ल घनन द. पु. न. ई. स्त्री.

रुहा रोहतीतिरुहा, आस करि
त्ये जी ती. क. रुहधा. विजयन्या
दि अ. दूर्वा. आ. स्त्री.

रूपं रूप्यति विमोहयतीति रूपं,
मोह करितें जें तें. क. रूपधा. वि
मोहन अ. सदृश, सादरवा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

रूप्यं आहतं रूपमस्य रूप्यं, सु
द्रित आहे रूप जाचें तें. त. रूपें
२ नाणे. अ. न. ३ प्रज्ञास्य रूपं, स
रूप संदर. ४ संदर. वि. अ. पु.
त. आ. स्त्री.

रूपध्वंसः रूप्यस्याध्वंसोः

प्राध्वंसः, रजतान्वा जो अध्वंस
तो. स. रूप्याच्या कामान्वा काम
दार. अ. पु.

रुषितं रूप्यति स्मरूपितं, वैष्ट
नाविषयी शोभितं जाहलें जें तें.
क. रूपधा. मूषा अ. गुंडाळले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

रेचनी रेचयतीति रेचनी, विद्यो
जन करित्ये जी ती. क. रित्तिरुपा.
वियोजन अ. श्वेत निशोत्तर. २
शुंडा रोचनी. ई. स्त्री.

रेचितं रेचनं रेचितं, गतिरिषयी
पृथक्करण जें तें. क. रेचधा. सं
पर्वनादि अ. पोंड्याची दुडकीचा
क. अ. न.

रेणुः रिणातीति रेणुः, गमन कर
णाया जो तो. क. रेधा. गति अ. धू
क. उ. पु. स्त्री.

रेणुकः रेणुरिव रेणुकः, रेणूचे
परी जो ती. त. वाराणा. अ. पु.

रेणुका रेणुरेव रेणुकः स अस्ति
यस्याः सारेणुका, रजजें तोच रे
णुक तो आहे जीस ती. त. स्रवा
सिक द्रव्य विशेष. आ. स्त्री.

रेतः रीणातीति रेतः, चंचल दो

तें जें तें. कृ. शीर्षा. गतिअ. रेत.

सू. न.

रेषः शीर्षातीतिरेषः, शिंघाविष
शीं शब्द करितो जो तो. कृ. शीर्षा
गतिरेषणअ. शिंघ. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

रेफः रिफतीतिरेफः, कुत्सिता
विषयीं विकल्पन करितो जो तो.
कृ. रिफधा. कत्यनादिअ. निघ
२. कुत्सित. वि. अ. पु. नं. आ.
स्त्रीलिंगीं.

रेवतीरमणः रेवत्याः रमणः
रेवतीरमणः, रेवतीचा जो रम
ण ह्य. पति तो. स. चलराम.
अ. पु.

रेवा रेवतेविंध्याद्रौजाता रेवा,
विंध्याद्रिपर्वताचे ठाणी जी उत्प
न्न ती. नर्मदा नदी. आ. स्त्री.

रोकं रूयते इति रोकं, स्वगत
प्राणिमुरवानें शब्द करिजे लें
जें तें. कृ. रुधा. शब्दअ. छिद्र.
अ. न.

रोगः रुजतीतिरोगः, अर्थादि
रुक् शब्दाप्रमाणें. व्याधि. अ.
पुल्लिंगीं.

रोगहारी रोगं हरति तच्छीलः

रोगहारी, रोग हरण करण्याचा
आहे स्वभाव जाचा तो. कृ. त
श्रधा. हरणअ. वैद्य. इन् पु.

रोचनः रोचते इति रोचनः, दी
प्ति करणारा जो तो. कृ. रुचधा.
दीप्तिअ. सांवरीच्या झाडांतो ल
एक भेद. अ. पु.

रोचनी रोचते इति रोचनी, अ
र्थादिपूर्वीच्या शब्दाप्रमाणें. श्वे
त निशोत्तर. इ. स्त्री.

रोचिष्णुः रोचति तच्छीलो रोचि
ष्णुः, अर्थादिष्माद् शब्दाप्रमाणें
कृ. रुचधा. दीप्तिअ. अतिशयें
करूण शोभणारा. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

रोचिः रोचनं रोचिः, दीप्ति जी
ती. कृ. रुचधा. दीप्तिअ. कांति
सू. न.

रोदनं रुद्यत इति रोदनं, अश्रु
विमोचन जें तें. कृ. रुदिरधा. अ
श्रुविमोचनअ. नेत्रोदक. अ. न.

रोदनी रोद्यतीतिरोदनी, रो
गातें रुडवित्ये जी ती. कृ. रुदि
रधा. अश्रुविमोचनअ. धमासा.

ई. स्त्री.

रोदसी रोदितिसर्वं अनघोः रोद
सी, रोदन करितात् सर्वं जानेवा
यीं तीं. क. रुदिरुधा. अश्रुविमो
चनअ. पृथ्वी आणि आकाश.
स. न. नि. हि. अथवा इ. स्त्री.

रोदः रोदितिसर्वं मस्मिनोदः, रो
दन करितात् सर्वं जानेवायीं तीं.
क. पा. पू. श. प्र. रोदसी. स. न.

रोधः रुणसीतिरोधः, नयादि
कांचे आवरण करितें जें तें. क.
रुधिरुधा आवरणअ. तीर. अ. पु.

रोपः रुप्यते अनेन रोपः, विमो
हन करिजेतें जेणें करून तो. क.
रुपुधा. विमोहनअ. बाण अ. पु.

रोम रोहतीतिरोम, शरीरानावा
यी रुजतो जो तो. क. रुहधा. प्रा
दुर्भावअ. अंगावरचा केश.
न. न.

रोमंथः रोगस्थमंथः रोमंथः, म
क्षितार्थे जे नावणें तें. स. पशुचें र
वत. करणें. अ. पु.

रोमहर्षणं रोमाणि हृष्यंत्यनेन
रोमहर्षणं, रोम हृष्ट होता हेतजे
णें करून तो. क. हृषधा रुष्टिअ

रोमांच. अ. पु.

रोमांचः रोमाणां अंचतीतिरोमां
चः, रोमातें पुरुक्कित करितो जो तो.
क. अंचुधा. गतिअ. रोमांच अ. पु.

रोषः रोषणं रोषः, क्रोधजो तो.
क. रुषधा. रोषअ. क्रोध. अ. पु.

रोहिणी लोहितवर्णांस्तथारोहिणी,
लोहित आहे वर्णजीवा ती. त.
गाय. २ रोहिणी नक्षत्र. ई. स्त्री.

रोहितः रोहितो अस्यास्तीति रो
हितः, अर्थादिपूर्वीच्या शब्दाप्रमा
णे. रक्तवर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
२ मृगविशेष. ३ मत्स्यविशेष अ.
पुच्छिगीं.

रोहितकः रोहित इव रोहितकः,
लोहिताचे पक्ष जो तो. त. तांबडा
रोहिडा वृक्ष. अ. पु.

रोहिताम्बः रोहिता अम्बायस्य
सरोहिताम्बः, रोहित ह्म. रक्तव
र्ण आहेत घोडे जाचे तो. स. अ
ग्नि. अ. पु.

रोही अवश्यं रोहतीति रोही, अव
श्य उत्पन्न होतो जो तो. क. रुह
धा. बीजजन्मअ. तांबडा रोहिडा
वृक्ष. इन्. पु.

शौद्रं रुद्रअशुविमोचनंरातिददा
तिरुद्रस्तस्यकर्मशौद्रं, शौद्रनदे
णाशाने जं कर्मते. त. नारका
तील आदरसांस्त्रील एकरस.
अ. न.

शौमकं रुमायाप्रवंशौमकं, रुमा
देशानेवाद्यां होणारे जं तें. त. सं
वरलोण. अ. न.

शौरवः रुद्रुः रवंतस्यरचोत्ररुद्र
धः, सएचशौरवः, दुःस्वाचाआ
हे शब्द जानेंवायीं ती रुद्रवतीच
शौरव. त. नरक विशेष. अ. पु.

शौहिण्यः शौहिण्याअपत्यंशौहि
ण्यः, शौहिणीचें जं अपत्य तो.
त. चलयाम. २ सुधनामाग्रह.
अ. पु.

शौहिषः शौहिषंतृणभेदंचरती
तिशौहिषः, तृणस्वाणाराजीतो.
त. शौहिष गवत. अ. न. ३ मृग
विशेष, शौही. अ. पु.

लकुचः लक्ष्यतइतिलकुचः, आ
स्वादन करिजेती जीतो. क. लक
धा. आस्वादनअ. ओरीचें झाड.
अ. पु.

लक्तकः लक्ष्यतेस्मलक्तकः, उ
पभुक्त करिजेती जीतो. क. लक
धा. आस्वादनअ. जीर्णवस्त्र.
अ. पु.

लक्षं विग्रहादिलक्ष्यशब्दाप्रमा
णं. कपट. २ निशाण. ३ लक्ष्यसं
ख्या. अ. न.

लक्षणां लक्ष्यते; नेनेतिलक्षणां,
जाणिजेतें जेणें करून तें. क. ल
क्षधा. दर्शनादिअ. बिन्दु. अ. न.
को. सारसनामापक्षि. अ. पु.

लक्षा लक्ष्यतेसालक्षा, गणि जें
खे जीती. क. लक्षधा. दर्शनादि
अ. लक्षसंख्या. आ. स्त्री.

लक्ष्मणः विग्रहादिलक्ष्मीचंतृण
शब्दाप्रमाणं. लक्ष्मीचान्. वि. अ. उ.
म. १११. स्त्री.

लक्ष्मणा लक्ष्मीरस्याअस्तीतिलक्ष
णा, शौचाआहे जीसती. त. मा
रसपट्याची स्त्री. आ. स्त्री.

लक्ष्म लक्ष्यतीतिलक्ष्म, जापन

करितें जें तें. क. लक्षधा. दर्श
नांकनअ. चिन्ह. २ प्रसुरव. न. न.

लक्ष्मी: लक्षयतिपश्यतिनीति
इमिति लक्ष्मीः, नीतिजाणणा
याप्रत पाहत्ये जी ती. क. लक्ष
धा. दर्शनअ. घहा लक्ष्यते इति
लक्ष्मीः, सर्वांनीं इच्छित क
रिजेत्ये जी ती. क. लक्षधा. दर्शना
घ. ऐश्वर्य ई. स्त्री.

लक्ष्मीवान् लक्ष्मीरस्थास्तीति
लक्ष्मीवान्, लक्ष्मी आहे जास
ती. त. द्रव्यवान्. वि. त्. पु. न.
ई. स्त्री.

लक्ष्मं लक्ष्यते तत् लक्ष्मं, अवलो
कन करिजेतें जें तें. क. लक्षधा.
दर्शनअ. इष्टसिध्यर्थ वास्तवि
कार्यं गुप्त वेदन अर्थांतर संग
ण. कपट. २ निशाण. अ. न.

लगुडः लगतीतिलगुडः, सं
लग्न होतो जो तो. क. लगेधा.
संगअ. दांडा. अ. पु.

लग्नं लगतीतिलग्नं, सलग्न
होतें जें तें. क. लगेधा. संगअ
मेपादि चारा गार्गिचा उदय. वा.
नपुं.

लग्नकः लज्जतेत्यलग्नकः

लज्जा पावतो जो तो. क. ओल
स्त्रीधा. व्रीडनअ. जामीन. अ. पु.

लगु लंघतइतिलगु) गमन क.
रितें जें तें. क. लघिधा. गतिअ.
सत्वर. २ काव्या वाळेचें मूळ.
उ. न. ३ पिंडिका. उ. पु. ४ इष्ट.
५ मनोज्ञ. ६ अल्प. ७ निःसार
वि. उ. पु. स्त्री. न.

लगुलयं लंघते रोगान्नलगुली
यततलयं लघुचतलयं च लघुल
यं, गमन करितें जें तें लघुं लंघ
पावतें जें तें लय लघु असें जें ल
य तें लघुलय. स. काव्या वाच्या
चें मूळ. अ. न.

लंका लंघ्यते संखरवमस्थामिति
लंका, आस्वादिजें तें आहे स
ख जीचे वरपी ती. क. लकधा.
आस्वादनअ. राक्षसांची एक न
गरी. आ. स्त्री.

लंकोपिका लंकायासुष्यतइ
तिलंकोपिका, लंकेचे वरपी उल
न करिजेत्ये जी ती. क. लुवधा
वीजसंतानअ. पिंडिका नामक
वनीपत्रि. आ. स्त्री.

लज्जा लज्जनंलज्जा, लज्जा
जेजेती. कृ. धा. लज्जन्. श. प्र. लज्जा. आ. स्त्री.

लज्जाशीलः लज्जाशीलमः
स्यलज्जाशीलः, लज्जायुक्तस्य
साच जाचा ती. स. लाजणारा.
वि. अं. पु. न. आ. स्त्री.

लज्जितः लज्जासंजातास्य
लज्जितः, लज्जा झाली आहे
जास ती. त. लाजलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

लज्जा लटतीतिलज्जा, बाल्यव्या
पार करित्ये जीती. कृ. लटधा
बाल्यअ. गांवांतील चिमणी.
२. करंज वृक्षविशेष. ३. फलवि
शेष. ४. वाद्यविशेष. आ. स्त्री.

लता लततीतिलता, वेष्टनक
रित्ये जीती. कृ. सौत्रधा. वेष्ट
नअ. वेल २ वृक्षाची शाखा.
३. प्रियंशुनामा वृक्ष. ४. पिंडिका
मता. ५. मालकांगणी. आ. स्त्री.

लतार्कः लतासुअर्चतेलता
र्कः, लतांमध्ये स्तविजेतो जो
तो. कृ. अर्चधा. पूजाअ. हि
रधा पलांड. अ. पु.

लपनं लप्यतेनेनलपनं, सट

बोलतो जेणें तो. कृ. लपधा. व्य
क्तवाक्य. अ. तोंड. अ. न.

लपितं लप्यतेस्मलपितं, माप
ण करिजेले जेंतें. कृ. लपधा. व्य
क्तवाक्य. अ. माषण. अ. न. २. शी
ललेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

लब्धं लप्यतेस्मलब्धं, प्राप्तक
रिजेले जेंतें. कृ. दुलमपधा. प्रा
प्तिअ. प्राप्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

लब्धवर्णः लब्धोवर्णस्तुतिर्ये
नसलब्धवर्णः, प्राप्त आहे स्तुति
जास ती. स. विद्वान्. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

लंबनं लंबतेइतिलंबनं, कंवा
चे वायां लंबाय मान होणारें जें
तें. कृ. नविधा. अरस्यंरानअ.
नाप्री पर्यंत लांबणारी कंवी. २.
लांबणें. अ. न.

लंबोदरः लंबंउदरंयस्यनलंबो
दरः, लांब आहे उदर हा. पोट
जाचें ती. स. गणपति. अ. पु.

लघुः लघनंलयः, विरनेपकिं
वा नापजो तो. कृ. लीडधा. स्ने
पणअ. गायन यवाद्यनानइत्य
दिकांचें समयकानिक अवमान.

अ. पु. २ काच्यावाच्याचें मूळ
अ. न. को निशाण आळिंगन
अ. पु.

केतु. अ. न.

ललामकं ललामभिवलला
मकं, कपाल भूषणा सारिवें
जें तें. त. वाशिगा सारिवी क
पाळावर लोंबणारी कुलांची मा
क. अ. न.

ललनी लडतीतिललना, विला
सकरणीजीती क. लडधा.
विलासअ. स्त्री विशेष. आ. स्त्री

ललितं लल्यतइतिललितं,
विलासि होइ जें तें जें तें. क. ल
लधा. विलासअ. स्त्रियांचा एक
भाव आहे. अ. न. सं. द. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री

ललाटं ललनंललः ललंअट
तीतिललाटं, प्रारब्धेच्छालुगा
मी जें तें. क. अटधा. गतिअ.
कपाल. अ. न.

ललुः लूयतेइतिललुः, छेदनजें
तो. क. लूज्धा छेदनअ. वारी
क. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ललाटिका ललाटस्थालंका
रोललाटिका, ललाटान्वाजी
अलंकारती. त. ललाट भूष
ण. आ. स्त्री.

ललवंगं लूयतेइतिललवंगं, छेद
न करिजेतें जें तें. क. लूज्धा.
छेदनअ. मंदासिक द्रव्य विशेष
प. लवंग. अ. न.

ललामं लडनंललं ललगम
तिललामं, उत्सेपणजे त्यातें
पावते जें तें. क. जमधा. ग
त्यादिअ. शेषडी २ घोळानेव
गैरे कपाळी वरना पुंडू २ घोळां
चें भूषण १ घोडा. ५ सुस्थ. ६.

ललवणं लुनातीतिललवणं, जास्त
नाश करिते जें तें. क. लूज्धा
छेदनअ. मीठ २ न्धारटरस अ
पुष्टिगीं.

ललवणोदः लवणमुदकंयस्यल
वणोदः, लवणस्य. लवणतुस्य
आहे उदक जाचें तो स हारक

मुद्र. अ. पु.

लवनं धान्यादिछेदनजैतैः

रु. लूत्रधा. छेदनअ. धान्या
दिकांचें छेदन. अ. न.

लवित्रं लूयतेअनेनलवित्रं,
छेदन करिजैतें जेणें करूनतें.

रु. लूत्रधा. छेदनअ. क्रोयता.
अ. न.

लसुनं अश्रुतेअश्रुतिवालसु

नं, आतकरितें जैतें. रु. अ
श्रुधा. ध्यातिअ. लसूण. अ. न.

लस्तकः लस्यतेइतिलस्तकः,

आम्लेपण करिजैतो जो तो.
रु. लसधा. आम्लेपणादिअ.

धलुष्यान्वा. मध्यभाग. अ. पु.

लाक्षा लक्ष्यतेनयालक्षा, सैप

लाक्षा, चिन्ह. होतें जीणें करू
नती. त. लारव. आ. स्त्री.

लाक्षाप्रसादनः लाक्षाप्रसा

दत्यनेनेतिलाक्षाप्रसादनः, ला
क्षा आहे युक्ततें करून प्रसन्न

जेणें तो. रु. पट्टधा. गत्यादिअ.
तांचडा लोप्रवृक्ष. अ. पु.

लांगले लिंगतीतिर्लांगले, मम

न करणारें जैतें. रु. लिंगिधागु

तिअ. नागर. अ. न.

लांगलिकी लांगलं पुष्पविशेषोऽस्य

स्याइतिलांगलिकी, पुष्पविशेष
आहे जीस ती. त. कळलावी.

ई. स्त्री.

लांगली लांगलाकारोऽस्यस्या

इतिलांगली, लांगल सदृशाका
र आहे जीवा ती. त. जळ पिंप

ली. २ नारळीचें झाड. ई. स्त्री.

लांगुलः लांगुले लगतीति

लंगूलं लंगुलमेवलांगूलं, संब
द्ध असतें जैतें लंगूल तेंच लांगू
ल. त. शोपरी. अ. पु. न.

लाजः लज्यतेइतिलाजः, भर्ज

न करिजैतो जो तो. रु. लजधा.
भर्जनअ. लात्या. २ काव्यावा

च्याचें मूळ. अ. पु.

लाञ्छनं लाञ्छयतेःनेनेतिलां

च्छनं, लक्षित होतें जेणें तें. रु
लाञ्छिधा. लक्षणाअ. चिन्ह. अ.
नपुंसक.

लाबुः लाबु लंबतेइतिलाबुः

लंबाअमान होती जी ती. रु. न
विधा. अवयुसंज्ञनअ. काळा शी
पळा. उ. २ऊ. पु.

लाभः लभ्यते इति लाभः, प्राप्त
होइ जेतो मूल धनाहून अधि
क जेतो. क. लुब्धा. प्राप्ति
अ. मूल धनावर अधिक भिका
हेला नफा. अ. पु.

लामज्जकं लामिहदातीति
लाः, लाम ज्जासारीस्यलामज्ज
तदेव लामज्जकं, आल्हाद कारी
आहे सार आचा ते लामज्ज तेच
लामज्जकं. त. काव्या वाव्यानें
मूक. अ. न.

लालसं लस्यते इति लालसं, अ
तिशयें करून जी इच्छा ती. क.
सना. लसधा. दीप्ति अ. अतिश
पइच्छा. आ. स्त्री.

लाला लालयते इति लाला, प्राप्त
होणारी जी ती. क. ललधा. इच्छा
अ. लाव. आ. स्त्री.

लालाटिकः ललाटं पश्यतीति
लालाटिकः, प्रभु माल अवलो
कन करितो जो तो. त. कोप किंवा
अप्रसन्नता जाण्यासाठीं यज
मानाच्या ललाटाकडे पाहाणा
रा. २ धन्याचें काम करण्यासा
आच्छरी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

लावः लावयतीति लावः, छेदन
करणारा जो तो. क. लुब्धा. छेद
नअ. पक्षिविशेष. अ. पु.

लासिका लासयति लासिका,
चृत्यामध्ये कुशलता करणारी जी
ती. क. लसधा. शिल्पयोग अ. ना
वणारी स्त्री. आ. स्त्री.

लास्यं लासनं लास्यं, चृत्यजेतें.
क. लसधा. शिल्पयोग अ. नृत्य.
अ. न.

लिकुचः लस्यते इति लिकुचः,
आस्तादन करितो जो तो. क.
लकधा. आस्तादन अ. ओंटीवेंशा
उ. अ. पु.

लिहा लस्यते इति लिहा, वाषिक
दृष्टीनें अवलोकिते जी ती. क.
लसधा. आलोचन अ. ऊचें अउं,
लिसव. आ. स्त्री.

लिरिवते लिरयते स्म लिरिवते,
लिरवनं करिते जेतें. क. लिरव
धा. अक्षरविन्यास अ. लिहिलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

लिंगं लिंगयते सायतेनेने लिंगं,
ज्ञात होतें जेणें तें. क. लिगिधा.
गति अ. चिन्ह. २ शिष्य. अ. न.

लिंगवृत्तिः लिंगवृत्तिर्यस्यलि
गवृत्तिः, आश्रमादिचिह्नधार
ण आह जीविका जानी तौ. स.
उपजीविके सार्वी जटादि धारण
करणारा दौंगी. इ. पु.

लिपिः लिधिः लिषी लिष्य
ते इति लिपिः, उपलेपनस्य लेख
न करिजेत्ये जी तौ कृ. लिपधा-उ
पलेपनअ. लिहिलेले अस्तर. इ
२ इ. ३ ई. स्त्री.

लिपिकरः लिपिकारः लिपेले
पिवाकरोतीति लिपिकरः, अस्तर
विन्यास करणारा जी तौ. कृ. दु
कृ. अधा करणअ. लेखक. अ.
पुलिंगी.

लीपी विग्रहादिलिपिशब्दाप्रमा
णै.

लिप्तं लिप्यतेस्मालिप्तं, लिप्तक
रिजेते जें तें. कृ. लिपधा-उपदे
हअ. विलिप्त. २. खाललेले. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

लिप्तकः लिप्यतेस्मालिप्तः, सए
वलिप्तकः, विधाने लिप्तहोतो
जो तो. त. विधानक बाण. अ. पु.
लिप्सा लक्ष्मिच्छालिप्सा, प्रा

स होण्याची जी इच्छा ती. कृ.
दुलभषुधा. प्राणिअ. इच्छा. आ.
स्त्रीलिं.

लिपिकरः लिधिकारः वि
ग्रहादिसर्व लिपिकरशब्दाप्रमाणे
लीटं लिप्यतेस्मलीटं, मक्षणाक
रिजेले जें तें कृ. लिहधा. आस्ता
दनअ. खालेले. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

लीला लयनलीः लियंलातीति
लीला. लीनतेते ग्रहणकर्त
त्ये जी तौ. कृ. लाधा. आदानअ.
स्त्रियांचा हा लीलाविशेष. २. की
डा. ३. विलास. ४. क्रिया. आ. स्त्री

लुठितः लुठतिस्मलुठितः, अर्थ
उपाहत शब्दाप्रमाणे. कृ. लुठधा
परिघातादिअ. लोळणारा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

लुब्धः लुप्यतीतिलुब्धः, इच्छा
करितो जो तो. कृ. लुप्तधा. गार्ध
अ. अभिलाषशील. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

लुब्धकः लुप्यते इतिलुब्धः स
एवलुब्धकः, इच्छा करितो जो तो
थनेतलु कृ. लुप्तधा. गार्धअ.

आध. २ आग्र अ. पु.

लुलापः लुङ्गन्ते इति लुलाः, वि
लोटिता आपो येन लुलापः, वि
लोटित आहनेन उदके जाते तो.
स. गवा. अ. पु.

लुलायः लुडतिपंके इति लुला
याः, चिरञ्जलांत लोडंतो जो तो.
क लुडधा. विलोडन अ. गवा. अ.
पुडिंगीं.

लूता लुनातीति लूता. छेदन
करित्वे जी तो. क. लुत्रधा. छे
दन अ. कोष्ठी. आ. स्त्री.

लूनं लूयते स्म लूनं, छेदन करि
जे लें जें तें. क. लुत्रधा. छेदन
अ. छेदलेला. अ. न.

लूमं लूयते इति लूमं, दंशादि कां
वा नाश करणारें जें तें. क. लुत्र
धा. छेदन अ. शीपडी. अ. न.

लेखकः लिखतीति लेखकः,
लेखन करणारा जो तो. क. लि
खधा. अक्षरविन्यास अ. लेख
क. अ. पु.

लेखवर्षम् लेखेषु वर्षमाशे
षो लेखवर्षम्, देवांमध्ये जो शे
ष तो. स. इंड. अ. पु.

लेखा लिख्यते इति लेखा, चित्रा
दिकामध्ये लिहिली जात्ये जी ती.
क. लिखधा. अक्षरविन्यास अ.
देव. २ रेया आ. स्त्री.

लेपः लेपनं लेपः, अप्रयवहार जो
ते. क. लिपधा. उपलेप अ. भोज
न. २ लिपणं. अ. पु.

लेपकः लिपतीति लेपकः, उप
लेपन करितो जो तो. क. लिपधा.
उपदेह अ. गवडी. अ. पु.

लेशः लिशतीति लेशः, अल्प
होती जो तो. क. लिश
धा. अल्प गति अ. सूक्ष्मांश,
कण. अ. पु.

लेष्टुः लिशयते इति लेष्टुः, अल्प
होती जो तो. क. लिशधा. असी
भाव अ. मातीचें दं कूक. उ. पु.

लेहः लेहनं लेहः, आन्वादन जें
तो. क. लिहधा. आन्वादन अ. भो
जन अ. पु.

लोकः लोच्यते इति लोकः, अथ
लोकन करिजे तो जो तो. क. लो
कधा. दर्शन अ. जन. २ सुवन स्व
गं लोक. पातालादिलोक. अ. पु.
लोकजित् लोकं जयतीति लोक

जित्, लोकांतं जिंकितो जो तो.

कृ. जिधा. जयअ. नास्तिक. कृ. पु.

लोकायतं लोके आयतंते इति

लोकायता स्तेषामिदं लोकायतं,

लोकाचे बायीं प्रयत्न करितात जे

ते लोकायत त्यांचें जें हें तें लोका

यत. न. चा. रीकाचें तर्क शास्त्र.

अ. न.

लोकालोकः लोकनं लोकः नलो

कः अलोकः लोकश्चालोकश्च लो

कालोकौ, प्रकाशांधकारौ च अस्त

इति लोकालोकः, प्रकाशअंधका

र आहेत जाचे बायीं तो. पर्वतवि

शेष. अ. पु.

लोकेशः लोकानामीशो लोकेशः,

लोकांचा जो स्वामी तो. स. ब्रह्म

देव. अ. पु.

लोचनं लोच्यतेनेनेति लोचनं,

अवलोकिते जें जेणें करून तें. कृ.

लोचुधा. दर्शनअ. नेत्र. अ. न.

लोचमस्तकः लोचयतीति लो

चः दर्शनीयः समानोचामस्तको

स्य लोचमस्तकः, दर्शनीयआ

हे मस्तकस्य. अग्रभाग जाचा

तो. स. अजमोदा मीरशेंडा.

अ. पु.

लोतं लोत्रं लूयते इति लोत्रं,

छेदन करिजे तें जें तें. कृ. लूत्र

धा. छेदनअ. चोरीचें धन. अ. न.

लोधः रुणहीति लोधः, यिस्ता

रहारा आवरणं करिती जो तो.

कृ. रुधिरधा. आवरणअ. लोध

घस्त. अ. पु.

लोपासुद्रा नसुद्राति असुद्रा

लोपे धर्मलोपे असुद्रालोपासुद्रा,

धर्मलोपे न इति तं पानहेजी ती. स. अ.

गस्स अंधीची पत्नी आ. स्त्री.

लोत्रं लुष्यते इति लोत्रं, छेदन

करिजे तें जें तें. कृ. लुपुधा. छेदन

अ. चोरलेखें धन. अ. न.

लोम विग्रहादिसर्वरोमशब्दाप्र

माणं. आंगाचरचा केश. न. न.

लोमशा लोमानिसंलस्यं लोम

शा, लोम आहेत जीस ती. त. ज.

सामांशी लता. आ. स्त्री.

लोलं लोडतीति लोलं, चंचलहो

तें जें तें. कृ. लुडधा. विलोडन

अ. चंचल. साकांक्ष. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

लोलुपः गर्हितं लुपतीति लोलुपः,

निघलोभ करितो जो तो. रु. रु.
प्रधा. गार्ध्र्यं अ. अतिवृष्णाशील.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

लोलुभः लुभं लुभयति लोलुभः,
अत्यंत इच्छा करितो जो तो रु.
लुभधा. गार्ध्र्यं अ. अतिवृष्णाशी
ले वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

लोघं लोघतीति लोघं, नाश हो
णारें जें तें. रु. लोघधा. संघात
अ. मृत्तिकेचे रेंड, देकूक. अन

लोघमेदनः लोघानां मेदनी लो
घमेदनः, लोघाना जो मेद करणा
राती. डिफरें फोडण्याचा सुद
र अ. उ.

लोहं रोहति तदकीहं, प्रादुर्भूत
होते जें तें रु. रुहधा. प्रादुर्भावा
दिअ. रुष्णागरुचेदन, अ. पु. न.
३ लोरवंड. ३ सोनें रुपें इत्यादि सर्ब
तेजस किंवा सोनें रुपें तांचे पितळ
कांसें कथिल हीं प्रत्येक. अ. पु.

लोहकारः लोहं करोतीति लोह
कारः, लोरवंड करितो जो तो. रु.
डुकूचा. करणअ. लोहार. अ.
पुहिगी.

लोहपृष्ठः लोहमिव पृष्ठं यस्य स लो

हपृष्ठः, लोहासारिवरें आहे पृष्ठ
ह. पियजें तें जाचें तो. स. ज्या
चीं पिसें बाणास उपयोगी पड
तात असा पक्षिविशेष. अ. पु.

लोहलः लोहनं लोहं लातीति लो
हलः, अस्कृष्टशब्दाविषयीं इच्छा
करितो जो तो. रु. लाधा. आदान
अ. अस्पष्ट बोलणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

लोहाभिसारः लोहशस्त्रस्य अ
भिसारो लोहाभिसारः, लोह श
स्त्राचा अभिसार हा. रचनाविशे
षजोती. स. बवांडे नचमीस किंवा
विजया दशमीस शस्त्र स्थापना
करितात तो. अ. पु.

लोहितं रोहतीति लोहितं, उसन्न
करणारजें तें. रु. रुहधा. प्रादुर्भा
वअ. रक्तवर्णी. वि. अ. पु. न. आ
स्त्री. २ मृगविशेष. अ. पु. ३ र
क्त. अ. न.

लोहितकः लोहित एव मणिलो
हितकः, रक्तवर्णी जो मणी तोच त.
माणिक. अ. न.

लोहिताम्बः लोहिताम्बाय
स्य स लोहिताम्बः, लोहितवर्णी

आहेत अम्ब जाचे ती. स. अधि
अ. पु.

लोहितचंद्रने लोहितंचतचंद्र
नंचलोहितचंद्रने, रक्तवर्णजेचं
दनते. स. कुं. अ. न.

लोहितांगः लोहितान्यंगानि
यस्यसलोहितांगः, लोहितवर्ण
आहेत अंगे जाचे ती स. मंगळ
नामाग्रह अ. पु.

(व.)

व वातीतिष. साम्याद्यर्थगामी
जें तें. कृ. वाधा. गतिअ. साम्या
धीं अथ. २ वरुण. अ. न.

वक्तव्यः वक्तुमर्होपक्तव्यः, वच
नार्हं जी ती. कृ. वचधा परिभा
षणअ. बोलण्यास योग्य. २ नि
घ. ३ अहीन. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

वक्ता वक्तीतिवक्ता, बोलणास
जी ती. कृ. ब्रूधा. व्यक्तवाणि
अ. बोलणारा. वि. कृ. पु. न. ई.
स्त्रीलिंगी

वक्त्रं उच्यतेनेनवक्त्रं, जाचा यी
गानें बोलिजेतेंजें तें. कृ. वचधा. प
रिभाषणअ. तोंड अ. न.

वक्त्रं वंचतिस्यवक्त्रं, वंचना प्राप्त
झालें जें तें. कृ. वंचुधा. गतिअ.
वांकडा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वक्षः वक्ष्यतेइतिवक्षः, तडन
करिजेतेंजें तें. कृ. वक्षधा. रोषअ.
वक्षस्थल. स्. न.

वक्ष्णः वक्ष्णीतिवक्ष्णः, इच्छा
करणारा जी ती. कृ. वाक्षिधा. कां
क्षाअ. ऊरु आणि सक्षिच्यां
चा संधि. अ. पु. ।

वंगं वंगतीतिवंगं, गमन करितेंजें
तें. कृ. वगिधा. गतिअ. कथील.
अ. न.

वचनं उच्यतेइतिवचनं, सापण
जें तें. कृ. वचधा. परिभाषणअ
प्रापण. अ. न.

वचनग्राही वचनग्रहीतुंशील
मस्यवचनग्राही, वचन ग्रहणक
रण्याविषयी स्वभाव जाचा ती.
कृ. ग्रहधा. उपादानअ. वचनां
त वागणारा. वि. इन्. पु. ई. स्त्री.
इत्न.

वचः वचनंवचः, सापणजें तें.
कृ. वचधा. परिभाषणअसापण.
स्. न.

वचनेस्थितः वचनेतिष्ठतीति
 वचनेस्थितः, वचनाचेवर्षीरा
 हतो जो तो. क. छाधा गतिनि
 वृत्तिभ. वचनांत सहणारा. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

वच्चा वच्चीतिवच्ची, साषणकर
 वित्ते जी, ती. क. वचधा. परिभा
 षणअ. वेदवंतु. २ अ. फूलकाटा.
 आ. स्त्री.

वज्रं वजतीतिवज्रं, शत्रूच्या
 प्राण हरणार्थं गमन करितें जें
 तें. क. वजधा. गतिअ. इंद्राचें
 आयुध. २ हिरा. अ. पु. न. ३ नि
 वडंग. अ. पु.

वज्रदुः वज्रनागादुः वज्रदुः,
 वज्रनावाचा जो वृक्ष तो. स. नि
 वडुंग. उ. पु.

वज्रनिर्घोषः वज्रनिर्घोषः
 वज्रस्थनिर्घोषः कज्रनिर्घोषः, व
 आचा जो निर्घोष ह्. शब्द तो.
 स. वज्राचा शब्द. अ. पु.

वज्रपुष्पं वज्रभिवसुष्पं वज्रपु
 षं, वज्रा सावरें जें पुष्प तें. स.
 तिळाचें फूल. अ. न.

वज्री वज्रोद्यास्तीतिवज्री, व

ज ह्. वज्रायुध आहे जास तो.
 न. इंद्र. इर. पु.

वंचकः वंचयते इति वंचकः, वं
 चना करणारा जो तो. क. वच्यु.
 धा. गतिअ. ठकविणारा. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री. २ कोल्हा. अ. पु.

वंचितः वंच्यतेस्त्वंचितः, वं
 चित करिजेला जो तो. क. वंचु
 धा. गतिअ. ठकविलेला. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

वंचुकः वंचयते इति वंचुकः, क
 पर करणारा जो तो. क. वंचुधा.
 गतिअ. कोल्हा. अ. पु.

वंजुलः वंच्यते इति वंजुलः,
 गमन करितो जो तो. क. वंज
 धा. गतिअ. तिवसहस. २ वेंत.
 १ अशोक हस. अ. पु.

वटः वटतीतिवटः, वेष्टन करि
 तो जो तो. क. वटधा. वेष्टनअ.
 वडाचें झाड. अ. पु. दोरी. अ. पु. न.

वटकः वटतीतिवटकः, वेष्टना
 रुतीनें राहतो जो तो. क. वटधा.
 वेष्टनअ. वडा. अ. पु.

वटी वटतीतिवटी. वेष्टन करित्ये
 जी ती. क. वटधा. वष्टनअ. दो

श्री. ई. स्त्री.

वडुवा अतिशयितंवलमस्यस्था
वडवा, अतिशयित आहं बलजी
स ती. त. भ्राह्मणान्ची स्त्री. शघो
डो. आ. स्त्री.

वडवानलः वडवाया अनलोव
डवानलः, वडवाजी तत्संबंधी
जो अनलस्य. अग्नि तो स. व
डवाग्नि. अ. पु.

वडूं वळतेइतिवडूं, व्याप्त करितें
जें तें. कृ. वलधा. संवरणादिअ.
विस्तीर्ण. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वणिक् वणतेइतिवणिक्, क्रय
विक्रय करितो जो तो. कृ. पणधा.
अवहारअ. वाणि. अ. पु.

वणिज्यं विग्रहादिसंबंधाणिज्य
शब्दाप्रमाणं. वाणयान्चं कर्म. ३
वाणीपणा. अ. न.

वणिज्या विग्रहादिवणिज्याया
द्वाप्रमाणं. आ. स्त्री.

वंदकः वंद्यतेइतिवंदकः, विष्णा
ग करि जें तो जो तो. कृ. वदिधा.
विष्णाजनअ. भाग, गंरा. अ. पु.

वत् पयतेस्मडतिवत्. रवेदादि
अर्थाविपर्यां गमन करितें जें तें

कृ. वयधा. गतिअ. अर्थं बतश
द्वाप्रमाणं. अव्य.

वत्सो वदतिसामर्थ्यं वत्सं, साम
र्थ्यातें बोलणार जें तें. कृ. वद
धा. व्यक्तवाणीअ. वत्सस्थल. अ.
न. ३ गोवत्स. ३ वर्ष. अ. पु.

वत्सकः वदतीतिवत्सः सएवप
त्सकः बोलतो जो तो वत्स तोच
वत्सक. त. कुड्याचें झाड. अ. पु.

वत्सतरः अन्यो वत्सो वत्सतरः
अन्य जो वत्स तो. त. किंचित् त
रुण गोवत्स. अ. पु.

वत्सनाप्तः वत्सस्यैवनाप्तिरस्य
वत्सनाप्तः, वत्स सदृश आहे ना
मीजानी तो. स. बन्वनाग. अ. पु.

वत्सरः वसंत्यस्मिन् ऋतवो वत्स
रः, राहाताहेत ऋतुजान्चे वायीं
तो. कृ. वसधा. निवासअ. वर्ष.
अ. पु. न.

वत्सलः वत्सोस्या स्तीतिवत्सलः
सुखादिस्तोह पात्राचे वायीं अशि
लाय आहे जास तो. त. दयाळू. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

वदः वदतीतिवदः. बोलणारा जो
तो. कृ. वदधा. व्यक्तवाक् अ.

बोलका. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
वदनं वदत्यनेन वदनं, बोलती जे
 णें करुल तें. क. वदधा. व्यक्तवा
 णिअ. तोंड. अ. न.

वदन्यः वदान्यः मांघान्वस्वेति
 वदति वदान्यः, मजप्रत मागअ
 से बोलतो जो तो. क. वदधा व्य
 क्तवाणीअ. दानभूर. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

वदाचट्टः विग्रहादिवदशब्दाग्र
 माणें बोलका. वि. अ. पु. न. अ.
 स्त्री.

वधः हननं वधः, मारणजें तो.
 क. हनधा. हिंसाअ. घात. अ. पु.

वध्यः वधमर्हति वध्यः, वधाप्र
 तियोग्य जो तो. त. वधधा. ताडन
 अ. वधासयोग्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वधी वर्धते सा वधी, वृद्धिगत
 होत्ये जी ती. क. वृधधा. वर्धन
 अ. चर्ममयरज्जु. ई. स्त्री.

वधूः वहति गृहसंभू, गृहसंभूह
 णी जी ती. क. वहधा. प्रापणअ.
 बायको. २ पिंडिका. ३ सूत. ४
 दूतन विवाह झालेली स्त्री. ऊ.
 स्त्री.

वनं वन्यते इति वनं, मस्य कसे
 वन करिजेतें जें तें. क. वनधा.
 संपत्तअ. अरण्य. २ उदक. अ. न.

वनप्रियः वनंप्रियं वन्यवनप्रि
 यः, वन आहे प्रिय जास ती. क.
 कौकिलपक्षी. अ. पु.

वनमक्षिका वनस्य मक्षिका व
 नमक्षिका, अरण्यांतली जी मा
 णी ती. स. शनमासी. आ. स्त्री.

वनमाली वनमाला अस्यास्ती
 ति वनमाली, वनमाला ह्या आ
 णदलेबिनी ती आहे जास
 तो. त. विष्णु. इन्द्र. पु.

वनसुद्रः वनस्य सुद्रो वनसुद्रः,
 वनसंबंधी जो सुद्र तो. स. मट
 की. अ. पु.

वनमृगाटः वनस्य मृगाट इव
 वनमृगाटः, वनसंबंधी प्राधान्य
 गामी सावरा जो तो. स. सरा
 रा. अ. पु.

वनस्पतिः वनस्पतिः वनस्य
 तिः, वनस्पतिह वृक्षसमुदायाचा
 जो स्वामी ह्या. पुरव्य तो. स. कु
 लांचाचून ज्यास फळ येतें तो वृ
 क्ष. इ. पु.

वनायुः वनंअयतेवनायुः, व
नाते संचार करितो जो तो. क.
अयथा. गतिअ. हरिण. उ. पु.

वनायुजः वनायुजुजातोवनायु
जः, वनायु देशांचेठाचीं जो उत्स
न्न तो. क. जनीधा. प्रातुभाबअ.
वनायुदेशाचा घोडा. अ. पु.

वनिता वनतीतिवनिता, सम्य
क सेवा करणारी जी ती. क. वन
धा. संभक्तअ. बाघको. २ अत्यं
त प्रीतिची स्त्री. आ. स्त्री.

वनीपकः वनीपातीतिवनीपः
साएववनीपकः, याचनारक्ष
ण करितो जो तो वनीप तोचव
नीपक. त. पाचक. अ. पु.

वनीयकः वननंबनिःशान्वाता
मिच्छतीतिवनीयकः, याचने
च्छा करितो जो तो. क. इषधा.
इच्छाअ. घाचक. अ. पु.

वनौकाः वनंओकीचस्यसःस
नौकाः, अरण्य आहे स्थानजा
नें तो. स. वानर. स. पु.

वंदारुः वंदतेइतिवंदारुः, अ
भिवादन करितो जो तो. क. व
दिधा. अभिवादनअ. वंदनशी

क. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वंदी वंदतेइतिवंदी, अवश्य
स्तुति करितो जो तो. क. वदि
धा. अभिवादनअ. स्तुतिपाठ
क. भाट. इन्. पु.

बंध्या बंधेसाधुःबंध्या, अफल
त्यात् ताडनाविषयीं जी उत्तम ती.
त. ज्यास फळ कधीच नाही ती.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वन्या वनानांसमूहोवन्या, व
नाचा जो समुदाय ती. त. वनस
सूह. आ. स्त्री.

वपा वपतीतिवपा, बीजवृदि
करणारी जी ती. क. दुषपधा.
बीजसंतानअ. छिद्र. २ मांस
जन्य स्नेह. आ. स्त्री.

वपुः वपतीतिवपुः, बीजसंता
न करितें जें तें. क. दुषपधा. बी
जसंतानअ. शरीर. स. पु.

वप्रः उप्यतेत्रवप्रः, धान्यजा
चेवायीं पेरलें जातें तो. क. दु
षपधा. बीजसंतानअ. रवंद्री
तून माती काढून केलेली वास.
२ क्षेत्र, शेत. अ. पु. ३ शिरो.
अ. न.

वमथुः वमतेइतिवमथुः, ज
ल मुद्गीरणजो तो. रु. दुवध
धा. उद्गीरणअ. वमन. २ ह्नी
व्या सांडे पासून निघालेलाज
लक्षण. उ. सु.

वमिः वमनं वमिः, वमन जें तें.
रु. दुवध. उद्गीरणअ. ओक
णें. इ. स्त्री.

वयः वयतेइतिवयः, गमन क
रितें जें तें. रु. वयधा. गतिअ.
पक्षी. २ घ. स्. न.

वयस्था वयोर्धौवनंतिष्ठत्यन
पैतियवस्था, अक्षण द्वारातारु
प्पराहतें जीणें करून ती. रु. सा
धा. गतिनिवृत्तिअ. आं वळीचें
शाड. २ हिरड्याचें शाड. ३ सो
मलता. ४ लहान कावळीच्या
वेल. आ. स्त्री.

वयस्थः वयसातुल्योवयस्थः,
वर्यें करून जो तुल्य तो. त. स्त्री
ही. वि. अ. सु. न. आ. स्त्री.

वरं अियतेइतिवरं, आवरण
करिजे तें जें तें. रु. वृत्रधा.
वरणअ. कुंकुम. २ किंचिदि
ष्ट अ. न. ३ वेदणें. अ. सु. ४

श्रेष्ठ. ५ देवापासून जें अर्पण
क्षित तें. कि. अ. सु. न. आ. स्त्री.

वरदः वरंश्रेष्ठमतीतिवरदः,
खरें करून गमन करणारा जो
तो. रु. अटधा. गतिअ. गांधि
ण, माशांतील पुरुषजाति
अ. सु.

वरदा. वरदी वृणातेसरइति
वरदा, सरीवराचें सेवन करणा
री जी हंसस्त्री ती. रु. वृद्धा.
संभक्तिअ. गाधिणमाशी. २ हं
सपह्याची स्त्री. आ. २ इ. स्त्री.

वरणः वृणोत्यनेनेतिवरणः,
आवरण करितो जीणें करून तो.
रु. वृत्रधा. करणअ. कुडण. २
वायवणां वृक्ष. ३ सैतु. अ. सु.

वरंडः वृणोतीतिवरंडः, आव
रण करितो जो तो. रु. वृत्रधा.
वरणअ. सुरवरोग. अ. सु.

वरत्रा अियतेअनयावरत्रा, वं
धनहीतें जीणें करून ती. रु.
वृत्रधा. आवरणअ. हत्तीसम
ध्वें बांधण्यास उपयुक्त जो चर्म
वज्जु तो. २ चर्मवज्जु. आ. स्त्री.

वरदः वरंददातीतिवरदः, व

वरुणाः त्रिपतेवृणोतीति च वरुणाः,
जलचरानां राजा ह्येषाम् वरिष्ठा
जो तो. अथवा वरणाश जो तो. क.
वृश्वा. वरणअ. वरुण. २ वायव
णैचें शब्द. अ. पु.

वरुणात्मजा वरुणस्य आत्मजा
वरुणात्मजा, वरुणाची जीकन्या
ती. स. मघ. आ. स्त्री.

वरुण्यः त्रिपतेरथो अनेन वरुण्यः
रथ आच्छादन होतो जेणें करून
तो. क. वृश्वा. आवरणअ. रथा
सरक्षणसाठीं वगैरे केलेले लो
हादिमघ आवरण. अ. पु.

वरुण्यिनी वरुण्याः संत्यस्या
मिति वरुण्यिनी, रथगुप्ती आहे
त जीचाहायीं ती. त. सेना. इ. स्त्री

वरेण्यः त्रिपतेइति वरेण्यः, स्त्री
कार करिजेतो जो तो. क. वृश्वा
धा. वरणअ. प्रसुरव. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

वरुणः वरुणतेइति वरुणः, तारु
ण्यग्रहण करितो जो तो. क. वृश्वा
धा. आदानअ. तरुण जो प्रसु
जातीय तो. अ. पु. इ. स्त्री.

विः वृज्यतेइति वर्गाः, वर्जनक

रिजेतो जो तो. क. वृजीधा. वर्ज
नअ. सजातीयान्चासमूह. अ. पु.

वर्चः वर्चतेइति वर्चः, दीप्तिकरि
तो जो तो. क. वर्चधा. दीप्तिअ. ते
ज २ विष्ठा. ३ रूप. स. न.

वर्चस्कं वर्चतेतद्वर्चः, कुस्मितं
वचीवर्चस्कं, कुस्मित जो अन्वय
लतें. त. विष्ठा. अ. न.

वर्णाः वर्णयतइति वर्णाः, वर्णन
करिजेतो जो तो. क. वर्णाधा. वर्ण
क्रियादिअ. ब्राह्मण ह्यत्रिय वैश्य
क्षूद्र हे चारवर्ण मत्येक. २ हत्ती
च्या पाठीवरचें आस्तरण. ३ श्व
कृचीलादिकवर्णः ४ स्तुति. अ. पु.
५ अक्षर. अ. पु. न.

वर्णाकं वर्णाकरोतीति वर्णाकं, छ
ह्लादिवर्णातें करितें जें तें. क. व
र्णाधा. वर्णाक्रियाअ. शरीरासला
वावयाचा सुगंधि द्रव्य विशेषण
स उदणें असें ह्ययातात तें. अ. न.

वर्णितं वर्णयतेस्य वर्णितं, वर्ण
न करिजेले जें तें. क. वर्णाधा. व
र्णाक्रियाअ. स्तवलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

वर्णा प्रशस्तः वर्णांस्थास्तीति च

वर्धमानकः वर्धमानयतीतिवर्ध
मानकः, वृद्धी प्रत पूजितहो
तो जो तो. कृ. मानपा. पूजाअ. पा
त्रविशेष, मालती. अ. पु.

वर्धिष्णुः वर्धतेइतिवर्धिष्णुः, वर्ध
नशील जो तो. कृ. वृष्णुपा. वृद्धिअ.
वादाकू. वि. उ. पु. स्त्री. न.

वर्धी वर्धतेइतिवर्धी, वृक्षीपाचत्वे
जो ती. कृ. वृष्णुपा. वर्धनअ. चाम
ज्जावीवादी. ई. स्त्री.

वर्षणा वरितिदणतीतिवर्षणा,
वर्षा प्रकारें करून शब्द करणा
री जो ती. कृ. वर्षणपा. शब्दअ. मा
शी. आ. स्त्री.

वर्षा वृणोतीतिवर्षा, आच्छाद
न करणारजें तें. कृ. वृष्णुपा. वर
णअ. करच. न. न.

वर्षितः वर्मसंजातमस्यवर्षि
तः, वर्म ह्य. करच आदे जास
तो. त. करच धारण करणारा.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वर्ष्यः वर्धतेइतिवर्ष्यः, इच्छा क
रिजेतो जो तो. कृ. वर्धा. ईप्सा
अ. प्रसुरव. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगी.

वर्ष्या व्रिपतेअनघावर्ष्या, पत्नी
वरिजेतो जीणें ती. कृ. वृष्णुपा.
वरणअ. स्वयंवर करणारी स्त्री.
आ. स्त्री.

वर्ष्वरा वृणोतीतिवर्ष्वरा, आवर
ण करित्ये जी ती. कृ. वृष्णुपा. वर
णअ. कानफोड. आ. स्त्री.

वर्ष्ये वर्षणं वर्षयतिवर्ष्यतिवावर्ष्ये,
सेचन किंवा तें करितें जें तें. कृ.
वृष्णुपा. सेचनअ. वृष्टि. १ भर
त खंड. अ. न. ३ संवत्सर. अ.
पु. न. ४ आवरखंडें पृथ्वी. अ. पु.

वर्ष्यवरः वृणोतीतिवरः वर्षस्य
वंतः पातस्यवरोवर्ष्यवरः, वंतः पा
ताचा स्वीकार करणावा जो ती.
समास. नपुंसक तिद अ. पु.

वर्ष्या वर्षीयास्तीतिवर्ष्या, वृष्टी आ
हे जाचेवाशीं तो. कृ. वृष्णुपा. सेच
नअ. वर्षांकृतु. आ. स्त्री.

वर्ष्याभूः वर्षासूभवतीतिवर्ष्या
भूः, वर्षासूवृत्ते वाशीं उत्पन्न हो
तो जो तो. कृ. भूषा. सत्ताअ. वे
डूक. २ वेडूकाची लाहान जाति
ऊ. स्त्री.

वर्ष्याप्ती वर्षाभूयः पत्नीवर्ष्याप्ती.

५६०
दंडुगानीजीरुती. स्त्रीप्रत्य.
लहान बंडकी. ई. स्त्री.

वर्षीयान् अतिशयेन वृद्धो वर्षी
यान्, अतिवृद्ध जो तो. त. अ

तिवृद्ध. वि. स्. पु. ई. स्त्री. सू. न.

वर्षीपलः वर्षसूपलः वर्षीपलः,

वृष्टीनेवर्षी जा उपलक्ष. पाषा

ण तो. स. उदकानी गार. अ. उ.

वर्षी वृष्यते इति वर्षी, संवनक

रिजे तें जें तें. कृ. वृषुधा. संवन

अ. देह २ घमाण ३ फार संद

र जी आकृति तें. सू. न.

वलक्ष अवलक्षते इति वलक्ष

व्यापत्यत्नानं अवलोकिजेतो

जो तो. कृ. लक्षधा. दर्शनादि

अ. शकूवर्षी. वि. अ. पु. न. अ.

स्त्रीलिं.

वलजं वलेजातं वलजं, वलाक्ष

माणधारण त्या विषयीं झालें जें

तें. कृ. जनीधा. प्रादुर्भाव अ. शे

त. २ शहरचा दरवाजा. ३ संस्य

४ पुत्र. अ. न.

वलजा वरेजाता वलजा, श्रेष्ठ

वर जो स्वारिषयीं उत्सन्न झाली

जी ती. कृ. जनीधा. प्रादुर्भाव

अ. स्त्रीविशेष, वरस्त्री. आ. स्त्री

वलप्री वलतीति वलप्री, आच्छा

दन करित्ये जी ती. कृ. वलधा. सं

वरणअ. कूटागार. ई. स्त्री.

वलधिते वलयजातमस्य वल

धितं, वेष्टन झाले जास तें. त. वे

दलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वलिमुखः वलियुक्तमुखं यस्य

वलिमुखः, वलियुक्त आहे मुख

जावें तो. स. वानर. अ. पु.

वलिरः वलते इति वलिरः, अद

र्शन पावतो जो तो. कृ. वलधा. सं

वरणअ. काणा, कैरा. अ. पु.

आ. स्त्री.

वलीकं वलति आचृणोति भित्त्वा

दि इति वलीकं, भित्त्वादि कार्ते आ

वरण करितें जें तें. कृ. वलधा. सं

वरणअ. वळवण, पडवी. अ. न

वलीमुखः वलीयुक्तमुखं यस्य

वलीमुखः, वलियुक्त आहे मुख

जावें तो. स. वानर. अ. पु.

वल्यः वल्यते इति वल्यः, संव

त करिजेतो जो तो. कृ. वलधा. न

वरणअ. पोंची कांकणें इत्यादि.

अ. पु. न.

वल्कं वलतीतिवल्कं, वेष्टनक
 रितें जें तें. कृ. वलधा. संवरण
 अ. लुचा, साल. अ. पु. न.
 वल्कलं वलतीतिवल्कलं, अ
 बाँदिसवंपूर्वीचा शब्दाप्रमाणें.
 वलितं वलानं वलितं, गति
 जी तें. कृ. वलधा. गतिअ. घो
 ड्याची चाल. अ. न.
 वल्मीकं वलंतेप्राणिनअश्रइति
 वल्मीकं, पिपीलिकादिप्राणी सं
 चार करितात जाचेबायीं तें. कृ.
 वलधा. संचलनअ. वाकूळ, कां
 म. अ. पु. न.
 वल्लुकी वल्लंतेम्बराः यस्यामिति
 वल्लुकी, सप्त स्वरसंचरण क
 रितान जीचेबायीं ती. कृ. वल्लुधा
 संचरणअ. बीणा. इं. स्त्री.
 वल्लुभः वल्लुतेइतिवल्लुभः, सम्य
 कृत्वीकार करितो जो ती. कृ. व
 ल्लुधा. संवरणअ. प्रिय. २ अथ
 क्ष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३
 जातिचंत घोडा. अ. पु.
 वल्लुरिः वल्लुरी वल्लंरुच्छती
 तिवल्लुरिः, संचारणाग्रत पाव
 त्येजी ती. कृ. वल्लुधा. गतिअ. लु

कशीची वगीरे मंजिरी इ. २ इं. स्त्री.
 वल्लिः वल्लुी वल्लुतीतिवल्लिः, आ
 च्छादन करित्ये जी ती. कृ. वल्लुधा.
 संवरणअ. वेळ, लता. इ. २ इं. स्त्री
 वल्लुरं वल्लूरं वल्लुतेइतिवल्लुरं,
 आच्छादन करणारे जें तें. कृ. व
 ल्लुधा. संवरणअ. शक मांस. अ.
 पु. न.
 वल्लुरा विग्रहादिवल्लुर शब्दाप्रमा
 णें. आ. स्त्री.
 वल्वजः वल्वतीतिवल्वजतीति
 वजः वल्वन्वासौ वजश्चवल्वजः,
 आच्छादन करणारा असाजोग
 मन करितो तो. अ. मौळ, रुचा.
 अ. पु.
 वशः वशानं वशः, इच्छा जी ती.
 कृ. वशधा. कांतिअ. इच्छा. अ. पु.
 वंशः उश्यतेइतिवंशः, इच्छा क
 रिजेतो जो ती. कृ. वशधा. कांति
 अ. वेळु. अ. पु. २ वंश. ३ समूह.
 ४ पाठीन्हा कणा. अ. पु.
 वंशकं वंशइवप्रतिरुत्तिवंशकं,
 वेळु मारिखी जी प्रतिमा ती. त.
 कृष्णागरु चंदन. अ. न.
 वशक्रिया वशस्यक्रियावशक्रि

वा, यंत्रादिना वशीकरण जैं ती.
स. मणिमंत्रादिकें करून वशाकर
णें. आ. स्त्री.

वंशरोचना वंशस्फरोचनावंश
रोचना, वंशाचें दीपन. करित्से जी
ती. स. वंशलोचना. आ. स्त्री.

वंशलोचना वृत्त्यादिसर्वपूर्वी
व्याशब्दाप्रमाणें. वंशलोचन.
आ. स्त्री.

वृशा वधीतिवशा, संततिविष
यीं इच्छा करणारी जी ती. क. व
शधा कांतोच्छ्राज हनीण. २ वांझ
गाय. ३ वायको. आ. स्त्री.

वशिकं उच्यते इति वशिकं, स्वस्थ
वाहिजेतें जें तें. क. वशधा. कांति
अ. रिकामा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वंशिकं यशोरुह्यत्र वंशिकं, वंश
आहे जाचेवार्थी तें. त. क्षणाग
रुचंदन. अ. न.

वशिरं उच्यते इति वशिरं, अन्न
पक्षणाविषयीं इच्छित् करित्से जें
तें. क. वशधा. कांति. अ. गजपिं
पटी. अ. पु. २ समुदापासून सा
लेलें मीव. अ. न.

वश्यः वशमधीनत्वांगतो वश्यः,

स्वाधीन होतो जी तो. त. स्वाधीन.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वषट् उत्पत्तेः अनेन वषट्, देवतो
देशें करून दत्त हविर्दान वाहिजेतें
जेणें असें जें उच्चारण तें क. वहुधा. प्रा
पण. अ. वज्ञामध्ये देवतो देशें करू
न जें हविर्दान तदर्थी अय्य.

वषट्कृतं वषट् मंत्रेण कृतं प
षट्कृतं, वषट् या मंत्रानें जें प्र
क्षिप्त तें. स. अग्निमध्ये हुवन
केलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वसतिः वसंत्यस्यां वसतिः, नि
वास करितात जीचा वार्थी ती. क.
वसधा. निवास. अ. राहणें. २ घर
३ राशि. इ. स्त्री.

वसन्तं विग्रहादिवस्त्रशब्दाप्रमा
णें. वस्त्र. अ. न.

वसंतः वसंत्यस्मिन्स्वरुनेति
वसंतः, वास करिता हेत करता
नें जाचेवार्थी ती. क. वसधा. नि
वास. अ. वसंत. क. तु. अ. पु.

वसा वसते इति वसा, आच्छाद
न करणारी जी ती. क. वसधा.
आच्छादन. अ. मांसजन्य स्नेह,
चरवी. आ. स्त्री.

वसिरं वसनं वसिरं, स्तम्भित हो
तें जें तें. क. वसधा. स्तम्भअ. स

मुद्रापासून झालेलें मीर. अ. न.

वसू वसंत्यस्मिन्नुणाः वसू, गु

ण निवास करितात जाचेवायीं

तो. क. वसधा. निवासअ. देवग

णविशेष. २. थोर चकुकी. उ. पु.

३. धन. ४. रत्न. ५. अग्नि. ६. कि

रण. ७. जुंफणी. अ. न.

वसूकः वसूकः वसूस्त्यस्मि

न्वसूकः, उदक आहे जाचेवा

यीं तो. त. रुचीचें झाड. अ. पु.

२. सांबर लवण. अ. न.

वसूदेवः वसूदेवीव्यतीतिवसू

देवः, वसूचेवायीं प्रकाशमान

जो तो क. दिवुधा. श्रीडादिकअ.

ह्याचा वाप. अ. पु.

वसूधा वसूधातीतिवसूधा,

धनातें धारण करित्ये जी ती. क.

जुधाजूधा. धारणअ. पृथ्वी. आ.

स्त्रीलिं.

वसूंधरा वसूंधरातीतिवसू

ंधरा, धनातें धारण करित्ये जी

ती. हत्यादि पू. श. प्र. पृथ्वी. आ.

वसूमती वसूधनमस्त्यस्यामि
तिवसूमती, धनजें तें आहे जी

चेवायीं ती. त. पृथ्वी. इ. स्त्री.

वस्तकं वस्तइवचस्तकं, दुर्गंध

त्याचा योगें करून अज सदृशजें

तें. त. सांबर लोण. अ. न.

वस्तिः वस्यते इति वस्तिः, आ

च्छादन करिजेत्ये जी ती. क. वस

धा. आच्छादनअ. नाभीच्या रा

लीं जो सूत्राचा कोंडार तो. २. वस्त्रा

ची दशा. इ. पु. स्त्री.

वस्यं वसनं वस्तिः, तत्र साधुः व

स्यं, निवास करण्याविषयीं जें उ

त्तम तें. त. पर अ. न.

वस्यं वस्यतेनेन वस्यं, आच्छा

दन करिजेतें जें कें करून तें. क. प

सधा. आच्छादनअ. विरगुट. अ. न.

वहः वहति युगमनेन वहः, युग

ग्रह तो जें कें करून ती. क. वहधा.

प्रापणअ. वेंलाचा रवाद. अ. पु.

वस्यं वस्यतेनेन वस्यं, वस्तु

प्राप्ति आहे जाचेवायीं तें. त. मो

ल. अ. न.

वस्यं वस्यतेनेन वस्यं, आच्छा

दन करिजेतें जें कें करून तें. क. प

सधा. आच्छादनअ. विरगुट. अ. न.

वहः वहति युगमनेन वहः, युग

ग्रह तो जें कें करून ती. क. वहधा.

प्रापणअ. वेंलाचा रवाद. अ. पु.

वस्यं वस्यतेनेन वस्यं, वस्तु

प्राप्ति आहे जाचेवायीं तें. त. मो

ल. अ. न.

वस्यं वस्यतेनेन वस्यं, आच्छा

दन करिजेतें जें कें करून तें. क. प

ती. कृ. पोधा. अंतकर्मअ. शरी
रांतील शिरा प्रत्येक. आ. स्त्री.

वन्हिः वहतिहव्यभितिवन्हिः,
हव्य ह्य. हुतकेलेलें द्रव्य त्यातें
वाहतो ह्य. ज्या देवाचें त्या देवा
स पोचवितो जां तो. कृ. वहधा.
प्रापणअ. अग्नि. २. चित्ता वन
स्यति. इ. पु.

वन्हिशिरवं वन्हियत्शिरवाय
स्यवन्हिशिरवं, अग्नि सारिरवं
आहे अग्रजाचें तें. स. कुसंवा.
अ. न.

वाक्यतिः वाचांपतिः वाक्यतिः,
वाणीचा जो पती तो. स. उत्कृष्ट
बोलणारा. २. वृहस्पति. अ. पु.

वाक्यं उच्यतेतत्वाक्यं, बोलिजे
तें जें तें. कृ. शूद्रधा. व्यक्तवाणी
अ. तिडंत क्वचंत पदांचा समूह.
अ. न.

वागीशः वान्वामीशोवागीशः,
वाणीचा स्वामी जो तो. स. अ
र्धवाक्यतिश. प्र. अ. पु.

वायुजी वातंयुजतीतिवायुजी,
- वातकारी जी ती. कृ. युजधा. श

ब्दअ. बांघची. ई. स्त्री.

वायुरा अवायुरतेइतिवायुरा, हिं
सनाविषयी उद्योगकरणारी जी ती.
कृ. युगीधा. उपमन अ. जाके आ. स्त्री.

वायुरिकः वायुरयाचरतीतिवायुरि
कः, मृगबंधनी जी तीणें करून
गमन करितो जो तो. त. जाळ्या
नें मृगादिकांस धरणारा पारधी.
अ. पु.

वाग्मी प्रशस्तावागस्यवाग्मी, प्रश
स्त आहे वाणी जाती तो. त. मैत्र्य
धिक. २. वृहस्पति. इन्द्र. पु. ३. पु. क.
ठ बोलणारा. वि. इन्द्र. पु. न. ई. स्त्री.

वाङ्मुरवं वाचोमुपवभिववाङ्मुवं,
वाणीला मुरव सदृशह. उपक्रमजो
तें. स. बोलण्याचा प्रारंभ. अ. न.

वाचंयमः वाचंयच्छतीतिवाचं
यमः, वाणीतें निपमन करणारा
जो तो. कृ. यमधा. उपरमअ. मौ
नधारण करणारा. वि. अ. पु. न
आ. स्त्री. २. सुनि. अ. पु.

वाचकः वक्तीतिवाचकः, शक्ति
संबंधें करून अर्थातें बोलतो जो
तो. कृ. शूद्रधा. व्यक्तवाणिअ. शब्द

गन्ध अ. पु.

वाचस्पतिः वाच. पतिः वाच
स्पतिः, वाणीचा जी स्वामी तो.
स. ग्रहस्पति. इ. पु.

वाचाटः विग्रहादिवाचालश
वाप्रमाणं. बहुत अवाच्यवो
लणावा. वि. अ. पु. न. आ स्त्री

वाचालः कुलितंचहुभापतेवा
चालः, निघ बहु चोलतो जो तो
त वाचाळ अ. पु.

वाचिकं वचः संत्यस्मिन्निति
वाचिकं, वाग्यापार आहे
वर्णचेवार्थी ते त. दूतानें सां
गितलेलानिरोप. अ. न.

वाचोयुक्तिः वाच. युक्तिः वा
चोयुक्तिः. वाणीचा जी युक्ती
ह. स. युक्तिरत्वं. नी. स. नै
प्याधिक. २. बहुन वोलंका. वि.
इ. पु. स्त्री. न

वाचोयुक्तिपटुः वाचोयुक्ति
सत्रपटुर्वाचोयुक्तिपटुः. वा
णीचा युक्तीविषयीं जो पटु
तो. स. अ. पू. श. प्र. वि. उ. पु.
स्त्री. न

वाक् उच्यते इति वाक्. उ -

वारिजेलीजी ती क. वचधा

वाषण अ. वाणि. व. स्त्री.

वाजः वजत्यनेन वाजः, गमन
करिजेतो जेणेकरून तो. क. व
जधा. गति अ. वाणास उपयुक्त
पक्षानें पिस. २. पेंही करा
अ. पु.

वाजपेयं वाजपेयमत्र वाजपे
यं, पेंही करा आहे वेच ह. पा
नयोग्य ज्वाचेवार्थी तें. स. वा
गविशेष. अ. न.

वाजिः अचरयंचजतीति वाजिः,
अत्यंत गमन करितो जो तो. क.
वजधा. गति अ. घोडा. इ. पु.

वाजिदंतकः वाजेः दंत इव
अस्य वाजिदंतकः, अम्बाने दं
त सदृश आहे वर्ण जाचा तो.
स. अडुळसा. अ. पु.

वाजी वाजाः पक्षाः संत्यस्येति
वाजी, पक्ष आहेत जास तो. त.
पक्षी. २. घोडा. ३. वाण. इ. पु.

वाजिशाला वाजिनांशाला वा
जिशाला, घोड्यांची जी शाला
ह. पागा ती. स. घोड्यांची पा
गा. आ. स्त्री.

वानरः वनेष्वंशुं फलं राती
तिवानरः, अंशुं फलं
दिक्र भक्षणं करितो जो तो. क. रा
धा. आदान. अ. वानर. अ. पु.

वानस्पत्यः वनस्पतीभ्रं वः वा
नस्पत्यः, वनस्पतीचाराणीं जो
उत्पन्न तो. त. कुलापासून ज्या
स फळ येतें तो रक्ष. अ. पु.

वाप्यं व्याप्यत इति वाप्यं, देह
जेतें जें तें. क. दुग्ध. चीजसं
तान अ. कडु कोष्ट. अ. न.

वामः वामतिवम्यते वा वामः, उ
द्दिरण करितो किं वा करिजेतो
जो तो. क. दुग्ध. उद्दिरण अ
संदर. २. प्रतिकूल. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

हटांरुणारी जी नी. कृ. दुग्धपा-
उद्विरणअ. वायको. आ. स्त्री.

वासी चामयतीतिवामी, उद्वि-
ण करणारी जी नी. कृ. दुग्धपा-
उद्विरणअ. षोडा. ई. स्त्री

वाचदंडः वचनंवाचस्तस्यदंडो
वाचदंडः, विणण्याचा जो अस्त्राकृति
दंडतोम. कोष्टाचे घोंडे. अ. पु.

वाचसः वचतेसोवाचसः, गम-
न करणारा जी तो. कृ. वचधा-
गतिअ. कावळा. अ. पु.

वाचसारातिः वाचसस्यावातिः
वाचसारातिः, कावळ्याचा जो.
वाचुती. स. पुवड इ. पु.

वाचसी वाचसानामियंवाचसी,
वाचसांची जी हा ती. न. कावळी
ची वेल ई. स्त्री.

वाचसोली वाचसान् ओळंडय
तिवाचसोली, काकातें उल्लेपण
करितें जी नी. कृ. ओळडिधा.
उल्लेपणअ. लहान कावळीची
वेल. ई. स्त्री.

वायुः वातीनिवायुः, निरंतरवाह
तो जी तो. कृ. वाधा गतिअ. वा-
श. उ. पु.

वायुसरवः वायोः सरवावायु
सरवः, वायूचा जो भिन्न तो. स-
अभि. त. पु.

वाः वार्यते आच्छाद्यते इति वाः,
वृत्त. करिजे - तें. कृ.
वृत्तधा. आवरणअ. उदक. पु. न.

वारः वारयति प्रियते वा वारः, स्त्री
रुत्तकरिती किंवा वारण करिजे
तो जी तो. कृ. वृत्तधा. वरणअ.
पाणि. अ. न. २ समूह. ३ प्रसंग
४ रविसोम इत्यादि वार. अ. पु.

वारणः वारयतीति वारणः, श-
शुबल निवारण करणारा जी तो.
कृ. वृत्तधा. आवरणअ. इती.
अ. पु.

वारणबुसा बुस्यत इति बुसा,
वारणानां बुसा वारणबुसा, स-
वन करिजेसे जी ती बुसा हती
ला प्रहण योग्य जी ती. स. के.
कें. आ. स्त्री.

वारणबुधा विग्रहादिसर्चपू-
र्णान्याशब्दाप्रमाणं.

वारसुरव्या वारंवेश्यारं देसुरव्या
वारसुरव्या, वेश्यासमूहाचा वा-
ची जी सुरव्या ती. स. वेश्याविशे

वानरः वनेभववानं फलंवाती

त्विवानरः, अंरण्यांतील फला
दिक भक्षण रुभितोजी तो. कृ. रा

धा. आदानअ. वानर. अ. पु.

वानस्पत्यः वनस्पतीभवः वा

नस्पत्यः, वनस्पतीचारायींजी
उत्सन्न तो. त. कुलापासूनव्या

स फळ घेतें तो वृक्ष. अ. पु.

वानाशुः वनेभववानं वानमय

तेवनाशुः, वनाचारायीं जें उत्स
न्नतें वान वानजें तृणादि त्याप्र

त गमन करितो जो तो कृ. अथ
धा. गतिअ. हरिण. उ. पु.

वानीरः वायतीति वंशकं आ

समंतात् वनीरमस्य वानीरः, शक
क आहे आसमंतात् उदकजा

वें तो. स. रेत. अ. पु.

वानेयं वनेपातीये जायते तहा

नेयं, उदकाचे रायी जें उत्सन्न
तें. त. जलसुक्ता. अ. न.

वापिः वापी उष्यते प्रपादिक

मत्रेति वापिः, देताहेत उदकादि
क जीचारायी ती. कृ. दुवपृथा. ची

जसंतानअ. दीर्घं विहीर. इ.
२ई स्त्री.

वाप्यं व्याप्यत इति वाप्यं, देह

जेतें जें तें. कृ. दुवपृथा चीजसं
तानअ. फडुकोष्ट. अ. न.

वाभः वषति वम्यते वागमः, उ

द्विरण करितो किंवा करिजेतो
जो तो. कृ. दुवपृथा. उद्विरणअ

संदर. २. प्रतिकूल. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

वामदेवः वामश्चासौ देवश्च वाम

देवः, संदर असा जो देव तो स
महादेव. अ. पु.

वामनः वायुमात्मानं मन्यते

वामनः, आपल्याप्रत जाण

तो जो तो. कृ. मनधा. ज्ञानअ

दक्षिण दिशेचा हतो अपु २. रु
जा, हन्व. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

वामलूरः वामैः लूयते इति वाम

लूरः, संदर वरुपांनीं नष्ट करि
जेतें जें तें. कृ. लुज्जथा. छेदनअ

वारूल. अ. पु.

वामलोचना वामलोचनेयस्या.

सा वामलोचना, संदर आहेत
नेत्र जीचे ती. स. संदरनेत्रादी

वाचको. आ. स्त्री.
वामा वमति रत्नेह भितिवापा, स्त्री

वातीचहः वातीपाचहः वातीच
हः, वातीनेतो जो ती. स. वा
तीवाहक. अ. पु.

वार्धकं वृद्धस्यसंघोष्णारोवावा
धकं, वृद्धांवा समूह किंवा वृद्धा
वा भाव जो ती. त. वृद्धपणा. २
वृद्धांवा समूह. अ. न.

वार्धक्यं वृद्धस्यकर्मवार्धकमेव
वावार्धक्यं, वृद्धाचें कर्म किंवा वा
धकं जें तेंच वार्धक्य. त. वृद्धपणा
२ वृद्धांवा समूह. अ. न.

वार्धुषिः वृद्धिगत्यांप्रयच्छतीति
वार्धुषिः, निच वृद्धी घेणावा जो
ती. लोकांस कर्ज देउन त्याच्या
व्याजावर उपजीविका चालवि
णारा. इ. स्त्री.

वार्धुषिकः विग्रहादिपूर्वांवा
शब्दाप्रमाणे. अ. पु.

वार्मणं वर्मणां कवचानां समूहो
वार्मणं, कवचांवा जो समुदाय
ते. त. वर्मांवा समूह. अ. न.

वार्षिकं वर्षासंभवं वार्षिकं, वर्षी
कालीं जें उत्पन्न तें. त. वाचमा
णा. अ. न. २ वर्षींवा. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

वालुकं बलतइतिवालु तदेव वा
लुकं, व्याप्त करितें जें तें बालु
तेंच बालुक. त. कांरुडी. अ. न.

वाल्लेयः बलये उपहासयसंहि
तः बलेरपत्यं वा बाल्लेयाः, बलि
स्य. उपहार तदर्थं उपयुक्त किं
वा बलीचें जें अपत्य ती. त. शा
द्व. अ. पु.

वाचदूकः अतिवदति वाचदूकः
अत्यंत बोलती जो ती. क. वद
धा. व्यक्त वा कृम. बहुभाषी. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

वावृत्तः वावृत्त्यतेऽस्मि वावृत्तः,
स्वीकृत करिजेला जो ती. क. वृ
त्तुधा. वर्तन. अ. वरलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

वाशिका उश्चतइति वाशिका,
इच्छा करिजेले जी ती. क. वश
धा. कांति. अ. अरकृष्ण. अडुच
सा. आ. स्त्री.

वाशितं वाश्यते इति वाशितं, प
स्यांवा शब्द जो ती. क. वाम्पधा.
शब्द. अ. पस्यांवा शब्द. अ. न.

प. आ. स्त्री.

वारवाणः वारणवारयतीति वा
रवाणः, वारणाते निवारणकर
णाराजीतो. कृ. वृद्धा. आचर
णअ. आंगरखा चोळी इत्यादि
अ. पु. न.

वारस्त्री वारस्यसमुदायस्यस्त्री
वारस्त्री, समुदायाची जी स्त्री
ती. स. वैषया. इ. स्त्री.

वाराही वराहस्येयंतस्त्रियत्वा
हाराही, वराहाला जी प्रियती.
त. वाराही कंद. इ. स्त्री.

वारि विग्रहादिवारीशब्दाप्रमा
णी. उदक. इ. न.

वारिदः वारीणिददातीति वारि
दः, उदकाते देतो जीतो. कृ.
दाधा. दानअ. मेघ. अ. पु.

वारिपर्णी वारिणिपर्णांनि
यस्याः सावारिपर्णी, उदका
चेटायीं आहे पर्णाविस्वार जीत्वा
ती. स. जलकुंभी. इ. स्त्री.

वारिप्रवाहः वारिणः प्रवाहः वा
रिप्रवाहः, उदकाचा जो प्रवाह
तो. स. पाण्याचा झरा. १ पाण्या

चा प्रवाह. अ. पु.

वारिवाहः वारीणिवाहयतीति
वारिवाहः, उदकाते वाहयितो
जीतो. कृ. वहधा. प्रापणअ.
मेघ. अ. पु.

वारी वारयते अनया वारी, आच्छा
दन करिजे ते जीणे करून ती. कृ.
वृद्धा. आचरणअ. हत्ती बांध
ण्याची जागा. इ. स्त्री.

वारुणी वरुणस्येयं वारुणी, व
रुण संबंधी जीती. त. पश्चिम
दिशा. २ दूर्वा. ३ मद्य. इ. स्त्री.

वात्सकं वत्सानां समूहो वात्स
कं, वत्सांचा जो समुदाय ते. त.
वत्सांचा समूह. अ. न.

वार्त्तः वृत्तिरस्त्यस्येति वार्त्तः,
जीविका आहे ज्यास तो. त. नि
रोगी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वार्त्ता वृत्तिरस्त्यस्यावार्त्ता. वृ
त्ती आहे जीस ती. त. लोक. वृ
त्त. १ डोरलीचांगी. ३ उपजी
विका. आ. स्त्री.

वार्त्ताकुः विग्रहादिसर्वपूर्वी
या शब्दाप्रमाणे. उ. पु.

वास्तोष्पतिः वास्तोः पतिः वास्तो
 ष्पतिस्तु ह्य. गृह त्याचा जो मुख्य
 पती ह्य. देवता जो. स. इंद्र इ.
 पुहिर्गि.

वास्तुः वस्तुं परिहृतो वास्तुः,
 वस्तुं करून वेष्टित जो तो.
 वस्तुनें वेष्टित रथादिक. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री

वाहः वाह्यते अनेन वाहः, वह
 न हीतें जेणे करून तो. कृ. वह
 धा. प्रापण अ. अन्व. २ वाहू. ३
 प्रायत्या १२८ ह्य. एक वाह म
 माण ४ वासामण अ. पु.

वाहद्विपत् वाहानां द्विपत्
 हाद्विपत्, पोळांचा द्वेष करितो
 जो तो. स. माहिय, गवा. कृ. पु.
वाहनं वाहयतीति वाहनं. लोक
 जेणे करून गमन करितात ते क
 वहा. प्रापण अ. बेल घोडा इत्या
 दि अ. न

वाहसः वहतिशानिनात्प्रवशां
 प्रापयतीति वाहसः, प्राण्याते आ
 लवशा करितो जो तो. कृ. वहा.
 प्रापण अ. सर्पविशेष, अार.
 अ. पु.

वाह्य. वाहते इति वाहा, प्रचल क
 रित्ये जी ती. कृ. वाह धा. प्रचल
 अ. वाहु, शुज. आ. स्त्री.

वाहित्यं अवश्यं वहति वाहिनीसा
 तिष्ठत्यत्र वाहित्यं, अवश्य वाहणा
 री जी वाढी ती सहास्ये जाचे रार्थी
 तें. कृ. वाधा. गतिनिवृत्ति अ. इती
 चा गंडस्थलांवा अधोभाग अ. न

वाहिनी वाहाः संत्यस्यां वाहिनी,
 अन्व आहेत जी चा वार्थी ती. त.
 सेना. २ तीर्न गणरूप जी सेना ती
 एक वाहिनी ३ नदी. ई. स्त्री.

वाहिनीपतिः वाहिन्याः पतिः
 वाहिनीपतिः, सेनेचा जो स्वामी
 तो. स. सेनापति. इ. पु.

विः वातीति विः, गमन करणारा
 जो तो. कृ. वाधा. गति अ. पक्षी.
 इ. पु.

विकंकतः विकंकते इति विकंक
 तः, ऊर्ध्वं गमन करितो जो तो.
 कृ. ककिधा. गति अ. हस्तविशे
 ष. अ. पु.

विकचः विगतः
 कचोस्मादिति विकचः, गत आदे
 संकोचित पणाजा प्राप्तून ती. स.

वासः वसन्त्यत्रवासः, निवास
करितान्जाचेदार्थीतें. कृ. वसधा
निवासअ. वसतिस्थान. २. निवा
स ३ पर. अ. पु.

वासकः वासयतीतिवासकः,
रोगार्ते नाश करितो जीतो. कृ.
वसधा आच्छादन् अ. अडुळ
सा. अ. पु.

वासगृहं वासस्थगृहंवासगृहं,
निवाससंबंधीं जें गृहते. स. मा
जपर. अ. न.

वासंती वसन्तेपुष्यतीतिवासंती
वसन्तऋतूचादार्थी जीपुष्यतती
त. मधुमाधवी. इ. स्त्री.

वासयोगः वासेयोगोवासयो
गः, सुगंधकरण्यादिपर्षीं जी
उपाय तो. स. सुवासिकचूर्णवि
शेष. अ. पु.

वासवः वसूनि संत्यस्येति वा
सवः, प्रशस्त आहेत कल्पवृक्षा
दिरहें जासतो. त. इंद्र. अ. पु.

वासं विग्रहादिवस्त्रशब्दाप्रमा
णें. वस्त्र. स. न.

वासितं गस्वतेसमवासितं. आ
च्छादित करिजेतें जें तें. कृ. वस

धा. आच्छादनादिअसुवासपुक्तके
केला. वि. अ. पु. न. आ स्त्री २
धान्य ३ पक्ष्यांचा शब्द. अ. न.

वासिता वासयतेइतिवासिता,
निवसितकरित्ये जीती. कृ. वस
धा. निवासअ. वायको. २. हर्ता
ण. आ. स्त्री.

वास्तकिः वसतिपातालेवास्तकिः,
पातालाचेदार्थी वास करितो जी
तो. कृ. वसधा निवासअ. सर्षी
चा राजा. इ. पु.

वास्तुदेवः वस्तुदेवस्थापत्यंवास्तु
देवः, वस्तुदेवान्चा जो पुत्र तो. त.
कृष्ण. अ. पु.

वास्तूः वसतिमातुःसमीपेवास्तू.
मातोत्रीच्या समीप भागीं वास
करित्ये जीती. कृ. वसधा निवा
स. कुमारीसकन्या. ऊ. स्त्री.

वास्तुः वसन्त्यत्रवास्तुः. निवा
स करितान्जाचेदार्थी तो. कृ. व
सधा. निवासअ. घराचा जागा
उ. पु. न.

वास्तुकं वास्तूकं वास्तोपायवा
स्तुकं, वास्तूचेदार्थी जें विद्यमा
न तें. त. चंदन बहुवा. अ. न

विकृतः विकार्यतइति विकृतः,
विकारयुक्त असती जो तो क.
रूधा. विक्षेपअ. सीगी. वि अ. पु.
न. आ. स्त्री २ वी भस्तरस अ.
पुलिं:

विकृतिः विग्रहादिविकारशब्दा
प्रमाणे. विकार. इ. स्त्री

विक्रमः विक्रमणं विक्रमः, अ
त्यंत जें सामर्थ्यं तो क. क्रमुधा
पादविक्षेपअ. अतिपराक्रम २
विक्रमण. अ. पु.

विक्रयः विक्रयणं विक्रयः, वि
क्रेणं जें तो. क. दुकीत्रधा द्रव्य
विनिमयअ विक्रेणं अ. पु.

विक्रयिकः विक्रयेण जीवतीति
विक्रयिकः, वस्त्रादिविकून जी
वन पावती जो तो त विक्रया
रा, वाणी अ. पु.

विक्रान्तः विक्रामतिस्मैति वि
क्रान्तः, पराक्रम करिता झाला
जो तो. क. क्रमुधा. पादविक्षेप
अ शूर. अ. पु.

विक्रिया विग्रहादिविकारशब्दा
प्रमाणे प्रकृतीचा अन्यथा भा
व आ. स्त्री.

विक्रेता विक्रीणातीति विक्रेता,
विक्रय करितो जो तो. क. दुकी
त्रधा. द्रव्यविनिमयअ. विक्रया
रा, वाणी. क. पु.

विक्रेयं विक्रीयतेइति विक्रेयं,
विक्रय करणयास जें, योग्य तें.
क. दुकीत्रधा. द्रव्यविनिमयअ.
विकावयाची वस्तु. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

विक्रुवः विक्रुवतेइति विक्रुवः,
स्वांगधारण शक्त ते प्रत प्राप्त हो
तो जो तो क. कुडूधा. गतिअ.
शोकादिकें करून भाव संग पाव
लेला विह्वल. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

विस्त्रावः विस्त्रवणं विस्त्रावः, वि
घातन रूप जो शब्द तो. क. दु
रूधा शब्दअ. शिक. अ. पु.

विगतः विगच्छतिस्मिन्विगतः,
प्रप्रेप्रत अयास जो तो. क. गम्बू
धा. गतिअ. तेजोहीन २ गेलेल
वि अ. पु. न. आ. स्त्री.

विगतार्तचा विगतं आर्तचं य
स्था. विगतार्तचा, गेला आहे
ऋतू जीचा ती. म. जी विरलक

प्रफुल्लितवृक्ष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विकर्तनः विशेषेणकर्तयतिभक्त रोगानिति विकर्तनः, विशेषेण कर्तुं भक्त रोगाते छेदन करिती जो तो. कृ. कृतीधा. छेदनअ. सूर्य. अ. पु.

विकलांगः विकलमंगमस्य विकलांगः, न्यून आहे अंगजाचें तो. स. ज्यास स्वभावतः कांहीं अवयव कमी आहे तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विकम्बरः विग्रहादिविकाशिशब्दाप्रमाणे. वि अ पु न. आ. स्त्री.

विकषा विग्रहादिसुटव्याशब्दाप्रमाणे. कृ. कषधा. हिंसाअ. मंजिष्ठा आ. स्त्री.

विकसा विकसतीतिविकसा, रोग शासन करित्येजाती. कृ. कसधा. शासनअ. मजिष्ठा आ. स्त्री.

विकसितः व्यकासीदिति विकसितः, प्रफुल्लित होता जाहला जो तो कृ. कसधा. गतिअ. प्रफुल्लित वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विकारः विकरणाविकारः, प्रकृत्याभ्यन्यथाभाव जो तो. कृ. कृत्रधा. करणअ. प्रकृतीचा अन्यथाभाव. अ. पु.

विकाशः विग्रहादिविकाशशब्दाप्रमाणे. प्रकाशः २ एकांतस्थल ३ विकास. अ. पु.

विकाशी विकृताते इति विकाशी. दीप्तिमान होतो जो तो. कृ. काशुधा. दीप्तिअ. विकास शील. वि. इन्. पुन ई. स्त्री.

विकाषी विकषतीतिविकाषी, विकस पावती जो तो. कृ. कषधा. हिंसाअ. अर्घादि पूर्वीच्या श. प्र.

विकिरः विकिरतीतिविकिरः, विक्षेप करणारा जो तो. कृ. कृषाविक्षेपअ. पक्षी. अ. पु.

विकीरणः विकिरतीतिविकीरणः, शक्य असतें जें तें. कृ. किलधा इवेत्यअ. रुईचें झाड अ. पु.

विकुर्याणः विकुरुते इति विकुर्याणः, विकृच्छ करितों जांतां कृ. कुच्छधा. करणअ. ज्याचें अंतःकर्णांत हर्ष जाहला तां. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

(व.)

विग्रहकौशा.

(व.)

५७७

आच्छादित करितो जो तो रु. छदि
धा संवरणअ. विस्तीर्ण व सुंदर
असा जो राजवाडा तो. अकां
पुछिंगी

विच्छुर्दकः विच्छुर्दयतीतिविच्छ
र्दक, सदीपिगान् असतो जो तो
रु. च्छदीधा सदीपनअ सुंदर
राजपाडा. अ. पु.

विच्छायं वीनापक्षिणां छाया वि
च्छाय, पक्ष्यांची जी छाया तें. स.
पक्ष्यांची छाया. अ. न.

विच्छित्तिः विच्छेदनविच्छित्तिः,
द्वैधीकरणजेती रु छिदिदूधा
द्वैधीकरणअ. स्त्रियाचा एक प्रका
रचा हाव आहे. २. ज्ञान इ. स्त्री

विजनः विगतो जनो यस्माद् विज
न, गेळा आहे लौक जा पामून
तो स. एकांतस्थल वि. अ. पु.
न आ. स्त्री

विजयः विजयनविजयः, पक्षादि
भर जो तो रु जिधा जयअ.
जय अ. पु.

विजिलं विजिनं विजिः, विजिंला
तीतिविजिलं, प्रसरणस्वभाप
जो ते. रु. विजीधा. भयचलनअ

२ लाधा. आदानअ साई सुद्धां
दहीं महा इत्यादि. अ. न.

विज्ञः विजानातीतिविज्ञः, सर्व
जाणतो जो तो. रु. ज्ञाधा. अव
बोधनअ. प्रवीण २ कुशल वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

विज्ञातः अज्ञाधिविज्ञातः, जा
णिजेला जो तो. रु. ज्ञाधा. अव
बोधनअ. प्रसिद्ध. २. जाणलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विज्ञानं विशिष्टं विविधं वा ज्ञानवि
ज्ञानं, विशिष्ट किंवा अनेक शि
ल्प शास्त्रीयज्ञान जे तें. स. शिल्प
शास्त्रादिविषयक ज्ञान. अ. न.

विज्ञानिकः विज्ञानमस्त्यस्य वि
ज्ञानिकः, विवेकज्ञान आहेजासतो
त निपुण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विटः वेदतीतिविटः, आक्रीशक
दितो जो तो. रु. विटधा. आक्री
शअ. धूर्त. २ उंदीर. ३ खदिर
- वृक्ष. अ. पु.

विटकं विट्यतेनेनेतिविटकः,
शब्द करितो जेणेकरून ती. रु.
विटधा. शब्दअ. फोड. अ. का.
पुछिंगी.

शी होत नाही अशी झाली ती स्त्री. आ. स्त्री.

विग्रः विगतनाभिकायस्वविग्रः गेला आहे नाभिका जाची तो. स. नकरा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विग्रहः, विविधं स्वरगादि गृह्णातीति विग्रहः, अनेक स्वरगादि गृहण करणारा जो तो. कृ. ग्रहधा. उपादान अ. शरीर. ० विस्तीर्णता. ३ सुक्ष्म. ४ शत्रु मंडकास-आग घालणे लुटणे इत्यादि. अ. पु.

विघ्नं विशिष्टैरयते विघ्नं, विशिष्टांनीं संक्षिजेतो जेतो, सुवांदि मुक्त शेष जो तो. कृ. अदधा. नक्षण अ. देव पितर इत्यादि नारवाऊन अवशेष राहिलेले जो जन. २ फोजन. अ. पु.

विघ्नः विहननं विघ्नः, अंतराय जो तो. कृ. हनधा. हिंसादि अ. अंतराय. विघ्न. अ. पु.

विघ्नराजः विघ्नानां राजा विघ्नराजः, विघ्नांचा जो स्वामी तो. स. गणपति. अ. पु.

विचक्षणः विचष्टे इति विचक्षणः स्पष्ट शोळणारा जो तो. कृ. चक्षि

कृधा. व्यक्तगणी अ. पंडित. अ. पु. २ चतुर, शाहाणा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विचचनं विचयोरिचचनं, अच्येपण जें तें. कृ. चिचधा. चपन अ. शोधणे. अ. पु.

विचर्चिका विचर्चतीति चिचर्चिका, अंगाचा नाश करित्ये जी ती. कृ. चर्चधा. हिंसा अ. ७ गीला रक्क. ज. ७ श. स्त्री.

विचारणा विचारणं विचारणा, विचारण जें ती. कृ. चरधा. असं शय अ. प्रमाणादिकें करून अर्थाचा विचार करणे. आ. स्त्री.

विचारितः विचार्यते स्म विचारितः, विचार करिजेला जो तो. कृ. चरधा. गति अ. विचारि. २ ज्याचा विचार केला तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विचिकित्सा विचिकित्सनीति चिकित्सा, विशिष्टें करून विचि त्सन जें ती. कृ. कितधा. शगापनय नाच संशय. आ. स्त्री.

विच्छंदकः विशिष्टान्छंदयतीति विच्छंदकः, विशिष्टानें-

जी पासून ती. रु. तदंश. हिसा
अ. अंगणामध्ये केलेले उपवेश
स्यान नदी बहुलं इत्यादि. इ. स्त्री

वितस्ति: वितस्थतीतिवितस्ति,
उपक्षय करणारा जी ती. रु. त
रूपा. उपक्षय अ. शीघ्र. इ. स्त्री

वितानं वितन्यतइतिवितानं,
विस्तीर्ण करिजेतें जें तें. रु. तनु
धा. विस्तार अ. चांदया. अ. न.
२ यज्ञ. ३ विस्तार. अ. पु. न. ४
शून्य. ५ मद. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

वितुन्नं वितुदतीतिवितुन्नं, वि
शेषं करून यथाकचित् जी ती.
रु. तुदधा. अथा अ. शाकविशे
प, कुरडु. अ. न.

वितुन्नकः विगतंतुन्नंदुःखम
स्मात् वितुन्नकं, गंलें आहे दु. स्व
जापासून तो स. सुई आवडी.
अ. पु. २ कौशिंबीर. ३ मोरचूत.
अ. न.

वित्तं विद्यतेस्मवित्तं, लाभक
रिजेतें जें तें. रु. विदूधा लाभ
अ. धन. अ. न. २ प्रख्यात. ३
ज्यास विचार आहे तो. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

विदरः विदरणंविदरः, पेदन
जें तो. रु. दूधा. विदारण अ. हि
धाभाव. अ. पु.

विदलं विदलतिविदलं, विद
लित होतें जें तें. रु. दलधा. विदा
रण अ. वेळूच्या वेळांनी केलेले
पात्र कणिंग रोवडी इत्यादि. २
डाळिंचान्ना दाणा. अ. न.

विदारकः विदार्यतेइतिविदा
रकः, विदारण पावतो
जातो रु. दूधा. विदारण अ. रु
कलेच्या नदीमध्ये पाण्यासाठी
स्वरलेला स्वरगा. अ. पु.

विदारी विदारीः मूलंविदारी,
विदारीचें जें मूल तें. न. पांढरा
सुच कोहाळा. इ. स्त्री.

विदारीगंधा विदारीः गंधो वि
दारीगंधः सोस्या अस्तीतिविदा
रीगंधा, विदारि गंध आहे जीस
ती. त. सालपर्णी, सालवण.
आ. स्त्री.

विदितं विद्यतेस्मविदितं, जा
णिले जें तें. रु. विदधा
ज्ञान अ. जाणलेला. २ स्वीकार

करितो जो तो. कृ. विट्धा. आक्रो
शअ. धूर्त. २ उंदीर. ३ श्वदिरवृ
क्ष. अ. पु.

विटकः विद्यतेनेनेतिविटकः, श
ब्द करिजेतो जेणें तो. कृ. विट्धा
शब्दअ. फोड. अ. पु.

विटकं विशेषणरस्येतेत्रविटकं
विशेषैकरून शब्द करितात ज्या
चेगायीं तें. कृ. टकिधा. बंधनअ
राजादिकांचे घरीं पक्ष्यां करितां
केलेलें गृह. अ. पु. न.

विटपः विटर्षःशास्ताविस्तारोस्थास्ती
तिविटपः, शास्त्राविस्तारआ
हे ज्यास तो. त. वृक्षाचा विस्तार
२. तृणादिकांचा गुच्छ. अ.
पु. न.

विटपी विटपाः संत्यस्येतिविट
पी, शास्त्रा आहेत जास तो.
त. वृक्ष. इन्. पु.

विट्श्वदिरः विट्गंधिः स्वदि
रः विट्श्वदिरः, विट्गंधिः अ
साजो श्वदिर तो. स. दुर्गंधिश्च
दिरवृक्ष. अ. पु.

विट्चरः विशंधिषांचरतीति
विट्चरः, विष्टासंचरणकरितो

जो तो. कृ. चरधा. गत्यादिअ.
गांवडुकर. अ. पु.

विडंगः विडतीतिविडंगः, आ
क्रोश करितो जो तो. कृ. विडधा
आक्रोशअ. माजर. अ. पु.

विडालः विडतीतिविडालः, आ
क्रोश करितो जो तो. कृ. विडधा.
आक्रोशअ. माजर. अ. पु.

वितंसः वितंस्यतेइतिवितंसः,
विशेषैकरून मंडितकरिजेला जोतो.
कृ. तसिधा. अलंकारअ. मृगप
क्ष्यांस धरावपान्चा पाश. अ. पु.

वितंडा वितंडतिपरपक्षीनयावि
वंडा, परपक्षीपमर्द होतो जीणेंतो.
कृ. तडिधा. अघातअ. वादविशे
ष. आ. स्त्री.

वितथं विगतातथासत्यमस्माव
इतिवितथं, गेलें आहे सत्यजा
पासूनतें. स. असत्य, रवोद्य. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

वितरणं वितीर्यतेइतिवितर
णं, देइजेतें जें तें. कृ. तृधा. इ
चनाय. दान. अ. न.

वितर्दिः विगतातर्दिर्हिंसास्वाव
तिवितर्दिः, निरन आहे हिंसा

जी पासून ती. कृ. तदधा. हिंसा
अ. अंगणामध्ये केलेले उपवेश

पु. न. आ. स्त्री.

विदरः विदरणं विदरः, नेदन
जें तो. कृ. दृधा. विदारणं अ. हि
धाभाव. अ. पु.

वितस्तिः वितस्यतीति वितस्तिः,
उपक्षय करणाशी जी ती. कृ. त
स्रधा. उपक्षय अ. वीथ. इ. स्त्री

विदलं विदलति तद्विदलं, विद
लित होते जें तें. कृ. दलधा. विदा
रण अ. वेकून्या वेळांनी केलेले
पात्र कणिंग बोवळी इत्यादि. २
डाळिंबाचा दाणा. अ. न.

वितानं वितन्यत इति वितानं,
विस्तीर्ण करिजेतें जें तें. कृ. तनु
धा. विस्तार अ. चांदवा. अ. न.
२ यज्ञः ३ विस्तार. अ. पु. न. ४
शून्य. ५ मद. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

विदारकः विदार्यते इति विदा
रकः, विदारण पावती
जोतो कृ. दृधा. विदारण अ. स
कलेल्या नदीमध्ये पाण्यासाठी
खटलेला खळगा. अ. पु.

वितुन्नं वितुदतीति वितुन्नं, वि
शेषं करून अद्याकरिले जी ती.
कृ. तुदधा. अथा अ. शाकविशो
प. कुरडु. अ. न.

विदारी विदार्याः मूलं विदारी,
विदारीचें जें मूल तें. त. पांढरा
शुभ कोहाळा. इ. स्त्री.

वितुन्नकः विगतंतुन्नंदुः खस
स्मात् वितुन्नकं, गंले आहे दुःख
जा पासून तो स. सुई आचळी.
अ. पु. २ कोशिंबीर. ३ मोदचूत.
अ. न.

विदारीगंधा विदार्याः गंधो वि
दारीगंधः सोस्या अस्तीति विदा
रीगंधा, विदारिगंध आहे जो स
ती. त. सालपर्णी, सालवण.
आ. स्त्री.

वित्तं विद्यते स्म वित्तं, लाभ क
रिजेतें जें तें. कृ. विदृधा. लाभ
अ. धन. अ. न. २ प्रख्यात. ३
ज्यास विचार आहे तो. वि. अ.

विदितं विद्यते स्म विदितं, जा
णिले जें तें. कृ. विदधा.
ज्ञान अ. जाणलेला. २ स्वीकार

श. स्त्री.

विदुः वेत्तिसंज्ञामवघातेनविदुः, आचेरार्थीं आपाताने सूचने प्रतपायतो जीतो. कृ. विदधा. ज्ञानअ. हत्तीच्चा गंडस्थळान्चा मध्येजे अचकाशस्थान तो उ-
उल्लिंगीं.

विदुरः वेदनशीलोविदुरः, ज्ञान शील जी तो. कृ. विदधा. ज्ञानअ. ज्ञाता. वि. अ. पु. न. आ स्त्रीलिं.

विदुलः विद्यते इति विदुलः, जलाश्रयेंकरून असतो जी तो. कृ. विदधा. सत्ताअ. वेत्त. अ. पुल्लिं.

विंदुः वेत्तितच्छीलोविंदुः, ज्ञान शील जी तो. कृ. विदधा. ज्ञान अ. ज्ञाता. वि. उ. पु. स्त्री. न.

विद्धः पिद्यतेस्यविद्धः, वेदन करिजेला जी तो. कृ. व्यधधा. का डनअ. वेधपाडलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विद्धकर्णी विद्धः पणंरूपः कर्णी अस्या इति विद्धकर्णी, विद्ध अर्थे पणंरूप कर्ण जीचा ती. स.

पाहाडमूळ. ई. स्त्री.

विद्याधरः विद्यायागुटिकांजना दिविद्यथिण्याधरोविद्याधरः, गुटिका अंजन इत्यादि विद्येचें धारण करितो जी तो. स. देवविशो व. अ. पु.

विद्युत् विशेषेणद्योततेविद्युत्. विशेषंकरून कांतिमती जी ती. कृ. द्युतधा. दीप्तिअ. विद्युत्ता. न. स्त्री.

विद्रधिः विद्रंवेदनाधीयतेस्यामि ति विद्रधिः, वेदना धारण करित्ये जीचा रार्थी ती. कृ. दुधाज्रधा. धारणअ. उदर गाल कान इत्यादिकां यर जी फोड होतो तो रोग. इ. स्त्री.

विद्रवः विद्रवणं विद्रवः, अर्था दिसंद्रावशब्दाप्रमाणे. पलायन, पळणे. अ. पु.

विद्रुत्तः विद्रुयतेस्यविद्रुत्तः, द्रवी भूत करिजेला जी तो. कृ. दुधाग तिअ. द्रवीभूत. २ पातळ. ३ पळवे ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विद्रुमः विशिष्टद्रौमचोविद्रुमः, विशिष्टवृक्षाचे रार्थी जी उलसन्न तो. त. रत्नविशेष, पोचकें. अ. पु.

विद्रुमलता विद्रुमस्येवलतावि

दुमलता, विदुभाचे सारस्वि
जीलता ती. स. सूत्राभिकद्र
अविशेष ज्यास पवारी असें
क्षणतात ती. आ. स्त्री.

विद्वान् वेत्तीतिविद्वान्, जा
णणारा जो तो. क. विदधा. ज्ञा
न. अ. पंडित. २. ज्ञाता. वि. स.
पु. ई. स्त्री. त. न. ३. आत्मज्ञ.
स. पु.

विद्वेषः विद्वेषतीतिविद्वेषः, वै
रजें तो. क. द्विषधा. अ. प्रीतिअ
र्थ. वैर. अ. पु.

विधवा विगतोधवोयस्थाइति
विधवा, गेला आहे भर्ता जी-
वा ती. स. जीवानवरा मेला
ती वायको. ७. ना. स्त्री.

विधा विधानंविधा, समृद्धी जी
ती. क. दुधा. अ. धारण. अ. प्र
कार. २. समृद्धि. ३. विधान. ४. वर्त
न. आ. स्त्री.

विधाता विशेषेणदधातीतिवि
धाता, विशेषें करून पोषण क
रितो जो तो. क. दुधा. अ. धा. प्रे
षण. अ. ब्रह्मदेव. अ. पु.

विधिः विधत्तइतिविधिः, वि

श्रातें करितो जो तो. क. दुधा
अ. धारण. अ. ब्रह्मदेव. २. देव.
३. शास्त्रोक्त. ४. नियोगशास्त्रवि
धि. ५. विधान, कर्तव्य. इ. पु.

विधुः विध्यतिविदहिणंविधुः, वि
रहीपुरुषातें किरणानिताडन
करितो जो तो. क. व्यधधा. ताड
न. अ. विध्यु. २. कापूर. ३. चंद्र. ४.
राक्षस. उ. पु.

विधुतं विधुयतेस्त्रविधुतं, स
क करिजेले जें तें. क. धुधातु.
विधूनन. अ. टांकलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

विधुननं विधुतिविधुननं, कंप
नजें तें. क. धुधधा. कंपन. अ.
कांपणें. अ. न.

विधुंतुदः विधुंतुदतीतिविधुंतु
दः, चंद्रातें व्यथा करितो जो तो.
क. तुदधा. व्यथन. अ. नाहुनामा
ग्रह. अ. पु.

विधुरं विगताधूः कार्यभागोय
स्मिन्तद्विधुरं, गेला आहे कार्य
भाग जाचेवारीं तो. स. अत्यंत
वियोग. २. विकल. अ. न.

विधुचनं विधुतिविधुचनं, कंप

न जै तै. कृ. धू. धा. विधूननअ.

विधूननं विधूतिर्विधूननं, कंप
न जै तै. कृ. धू. धा. कंपनअ.
कंपणै. अ. न.

विधेयः विधातुंशक्तौविधेयः, प्र
वृत्तिनिवृत्तीचेठायीं धारणकर
प्यासजो शक्यतां. कृ. दु. धा. अ.
धा. धारणाअ. वचनांत राहणा
रा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विनयग्राही विनयगृहीतुंशी
लमस्यविनयग्राही, नम्यतागृ
हण करितो जो तो. कृ. ग्रह. धा. उ.
पादानअ. वचनांत राहणारा.
वि. इन्. पु. इ. स्त्री. इ. न.

विना विविगतमिति विना, वि
गत स. शं. चून एतदर्थकजै तै.
त. वर्जनार्थक. अव्य. उ. क्षण
मस्युत्सहतेनमांविना.

विनायकः विशिष्टोनायकोवि
नायकः, विशिष्ट असाजो नाच
क तो. स. गणपति. श्रु. इ. ३ ग
रुड पक्षा. अ. पु.

विनाशः विनशानंविनाशः, अ
दर्शनजै तो. कृ. णशाधा. अदर्श

नअ. नाश. २ अदर्शन. अ. पु.
विनिमयः विनिमयतेसविनि
मयः, मोचदलाहोतो जो तो. कृ.
मे. ड. धा. प्रणिदानअ. मोचदला
अ. पु.

विनीतः व्यनाथिविनीतः, विशी
षंकरूननेधिजेला जो तो. कृ. णि
त्रु. धा. प्रापणअ. नम्र. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

विंध्यः इध्यतेसोविंध्यः, दीप्तिमा
न होतो जो तो. कृ. जि. इंधी. धा. दी
प्तिअ. विंध्यपर्यंत. अ. पु.

विन्नः विद्यतेसमविन्नः, विचार
करिजेलाजो तां. कृ. वि. द. धा. वि
चारणअ. निगारी. २ मिळालेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विपक्षः विरुद्धपक्षोस्यविपक्षः,
विरुद्ध आहे पक्षजाचा तो. सा.
शत्रु. अ. पु.

विपंची विविधंपच्यतेस्वरौत्रेति
विपंची, गानाप्रकारचेस्वरउस
त्तहोताहेत जीचेठायीं ती. कृ. दु.
पचपृ. धा. पाकअ. वीणा. इ. स्त्री.

विपणः विपणनंविपणः, विक्र
यजो तो. कृ. पणधा. व्यवहान.

अ. विक्रमों. अ. पु.

विपणिः विपणी विपण्यंतेस्वां
विपणिः, व्यवहार कविजेतो जी
चेठायीं ती. इत्यादि पूर्वींच्या श.
प्र. बाजार. २ विकारययाची वस्तु
इ. २ ई. स्त्री.

विपत्तिः विपदनं विपत्तिः, आप
ती जी ती. क. पदधा. गतिअ. आ
पत्ती. इ. स्त्री.

विपथः विक्रुद्धः पंथाविपथः, वि
रुद्ध जी मार्ग तो. स. वाईट मा
गं. अ. पु.

विपद् विग्रहादिविपत्तिश. प्रमा
णं. इ. स्त्री.

विपर्ययः विपर्ययणं विपर्ययः,
विपर्यय जी तो. क. इण्धा. ग
तिअ. व्यतिक्रम. अ. पु.

विपर्यायः विग्रहादिसर्वपूर्वीं
च्या शब्दाप्रमाणं.

विपर्यासः विपर्यसनं विपर्यासः
व्यतिक्रम जी तो. क. अस्फुधा. से
पअ. अर्थपूर्वींच्या श. प्र.

विपश्चित् विग्रहसंघिंतयतीति
विपश्चित्, विग्रहसंघातं चिंतनक
रणाय जी तो. क. चितीधा स्मृ

तिअ पंडित. त. पु.

विपादिका विपद्यतेन वा विपादि
का, विपत्ति होत्ये जीणं करून ती.
क. पदधा. गतिअ. पायांच्या घों
टाफुटण्याचा रोगविशेष. आ. स्त्री.

विपाशा विगताः पाशाः यत्र वि
पाशा, गेले आहेत पाशा ह्य स
व पाशा जी चाठायीं ती स. नदी
विशेष. आ. स्त्री.

विपाद् विग्रहादिपूर्वींच्या श. प्र.
विपाशानदी त. स्त्री.

विपिनं वेपंतं तर्वाद्योत्र विपि
नं, कंषित होतात तर्वादि रुजा
चेठायी तें. क. दुवेपृथा. कंषनअ
अरण्य. अ. न.

विपुलं विपोलतीति विपुलं, मह
त्व पावतें जें तें. क. पुलधा. मह
त्वअ विस्तीर्णं वि अ. पु. न आ
स्त्रीलं

विप्रः विप्रातीति विप्रः, विशेषें
करून पूरण करणारा जी तो.
क. प्राधा. पूरणअ. ब्राह्मणअ. पु.

विप्रकारः विप्रकरणं विप्रकारः,
अपकार जी तो. क. दुक्कृधा क
रणअ. अपकार अ. पु.

विप्रकृतः विप्राकारिविप्रकृतः,
वि वर्णं क विजेतो जो तो. कृ. कृ.
अधा. कणअ. हल का कैलेला.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विप्रकृष्टकं विगतं प्रकृष्टं यस्या
दिति विप्रकृष्टकं, गोलें आहे सा
मीप्य जापासून तें. स. दूब अथ
हित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विप्रतीसारः विकृष्टं प्रति सर
तीति विप्रतीसारः, विकृष्टाप्रत
नष्ट कवितो जो तो. कृ. अधा. ग
ति अ. पञ्चात्ताप अ. पु.

विप्रयोगः विप्रयोजनं विप्रयो
गः, विप्रयोजन जें तो. कृ. सुजि
रूपा. योगअ. प्रीतियुक्ताचा वि
योग. अ. पु.

विप्रलब्धः विप्रलभ्यते स्म वि
प्रलब्धा, विप्रलब्ध कविजेला
जो तो. कृ. डुलभपथा. प्राप्तिअ
बंधना पावलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

विप्रलंभः विप्रलब्धिर्विप्रलंभः
विच्छेद जो तो. कृ. डुलभपथा.
प्राप्तिअ. बंधनासुक्तभाषण.
अ. पु.

विप्रलापः विकृष्टः प्रलापो विप्रला
पः, विकृष्ट जें भाषण तें. स. विक
रुष्टभाषण. अ. पु.

विप्रश्रिका विविधः प्रश्नोऽस्य सा
इति विप्रश्रिका, अनेक प्रकार
चा आहे प्रश्न जीस ती. त. इह
भाषास जाणणारी स्त्री. आ. स्त्री.

विप्रुट् विगतः प्रोपोदा होय स्या
विप्रुट्, गोला आहे दाह जी पा
सून ती. स. पाण्याचा बिंदु.
घ. स्त्री.

विप्रुचः विप्रुचनं विप्रुचः, उपस
र्गं विशेष जो तो. कृ. पुडू. धा. ग
ति अ. उपद्रव विशेष. २ प्रलप.
अ. पु.

विबंधः विबध्यतेनेनेति विबं
धः, बंधन होतें जणें करून ती
कृ. इति. बंधधा. बंधन अर्थ.
मलसूत्र निरोध. अकारांत.
पुलिं.

विबुधः विशेषेण बुध्यत इति
विबुधः, विशेषें करून बुद्धिसु
क्त असतो जो तो. कृ. इति. बु
धिवधा. बंधन अर्थ. शानी,
पंडित. अ. पु.

विभवः विभवतीतिविभवः, स
पर्यम्सतो जो तो. कृ. भूधा. स
ताअ इच्च अ. पु.

विभाकरः विभाफांतिस्तां करो
तीतिविभाकरः, कातीतं कृदि
तो जो तो. कृ. कृधा. करणअ
सूर्य अ. पु.

विभावरी विभातिनस्तत्रादिभि
रितिविभावरी, नस्तत्रादिफांती
शोभत्ये जी ती. कृ. भाधा दीप्ति
अ. रात्रि. ई. स्त्री.

विभावसूः विशिष्टाभावसूर्य
नयस्यसविभावसूः, विशिष्ट
ह्य तेज आहे इच्च जानं तो
स. अग्नि. २ सूर्य. उ. पु.

विभीतकः विगतंभीतंरोगप्रथमस्या
दितिविभीतकः. गेले आहे भीत
ह्य. रोगप्रथजा पासून तो. स.
बेहळ्याचें झाड. अ. पु.

विभीतकी विशिष्टंभयमस्या
इतिविभीतकी, उक्तह आहे म
यस्य भूत निवासले करून भय
जी पासून ती. स. बेहळ्याचें
झाड. ई. स्त्री.

विभ्रूतिः भवनंभ्रूतिः विशिष्ट

भूतिर्वभ्रूतिः, विशिष्ट जी भू
तिह्य. ऐम्बर्य ती. स. ऐम्बर्य. इ.
स्त्रीलिं.

विभ्रूषणं विभ्रूष्यतेनेनविभ्रूष
णं, भ्रूषित होतो जेणें तें. कृ. भू
षधा. अलंकारअ. अलंकार.
अ. न.

विभ्रमः विशेषेणभ्रम्यते इतिवि
भ्रमः, विशेषे करून जो भ्रम
ह्य. अनवस्थान तो. कृ. भ्रमुधा.
अनवस्थानअ. शिष्यांचा एक
भाव आहे. २ शोभा. ३ च्वांति.
अ. पु.

विभ्रार्द्र विभ्रार्द्रते इतिविभ्रार्द्र
अस्यं त शोभणारा जो तो.
कृ. भ्रार्द्रधा. दीप्तिअ. अतिश
यं करून शोभणारा. जू. पु. न.
स्त्रीलिं.

विमनाः विगतंमनोयस्यविम
नाः, गेले आहे मन.स्यैर्व जानें
तो. स. विदस जाहलेला. वि. स.
पु. स्त्री. न.

विमयः विग्रहादिनियमशब्द
प्रमाणें. मोचदला. अ. पु.

विमर्दनं विमर्दोविमर्दनं, कुकु

मादिक्षोदजो तें. कृ. मृदधा. क्षो
दअ. मर्दन. अ. न.

विमला विगतोमलोपयासाविम
ला, नष्ट केला आहे मल जीणें ती-
स शिके फाई आ. स्त्री.

विमातृजः विमातृ. जातीविमा
तृजः, सावत्रमाते पासून झाला
जौ तो कृ. जनीधा. शत्रु नांव अ.
सावत्रवंधु. अ. पु.

विमानं विशिष्टं मानयंत्यनेनेति
विमानं, पुरुषांतं मानिताहेत
जेणें करून तें. कृ. मानधा. पूजा
अ आकाशमार्गें जावयाचा देवां
चायानविशेष अ. न.

विचत् विविच्यतएतिव्याप्नोतीति
विचत्, विचानें— व्याप्त करि
तें जें तें. कृ. इणधा गतिअ. आ
काश त् न

विचद्रंगा विचतःगंगाविचद्रंगा,
आकाशमचंपीजी गंगाती. स-
स्वर्गंगा, सागीरथी. आ. स्त्री.

विचमः विग्रहादिविचामशाब्दा
प्रमाणें. योगसाधनास अंगभू
तजो समय तो. अ. पु.

विचातः विकृद्घातमस्थविचा

तः, विकृद्-आहे चिह्नित जावें
तो. स. दांडर्गा. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिं. "

विचामः विचमनंविचामः, संय
मजो तो. कृ. यमधा. उपरमअ
योगसाधनास अंगभूतजो स
यच तो. अ. पु.

विरजस्तमाः विगतेरजस्तम
मीयन्मात्सविरजस्तमाः, गैले
आहेत रजस्तमोयुण जा पासून तो
स. सत्वयुणी. वि. स्. पु. न. स्त्री

विरतिः विरमणंविरतिः, उपरम
णजें ती. कृ. रसुधा. कीडाअ. उ
परति. इ. स्त्री.

विराट् विशेषेणराजतेइतिविरा
ट्, विशेषें करून देदीप्यमानही
णारा जो ती. कृ. राजृधा. दीप्य
यं क्षत्रिय. अ. पु.

विरावः विशेषेणरूपतइतिवि
रावः, विशेषें करून शब्दकरितो
केरु. रुधा. शब्दअ. शब्द. अ. पु.

विरिंचः विरिंचिः विरच
यतीतिविरिंचिः, विचानें रचित
करितो जो तो. कृ. रचधा. रति
चलअ. ब्रह्मदेव. अ. पु.

विरूपाक्षः विविधरूपाण्यक्षी
विद्यस्यसः विरूपाक्षः, अनेकविध
स अनेकप्रकारची आहेत नेबेजा
शीतो. स. महादेव. अ. पु.

विरोचनः विरोचते इति विरोच
न, प्रकाशित होतो जो तो. क. रुच
पादीति अ. सूपं. २ चंद्र. ३ अग्नि.
प्रल्हादान्वा पुत्र. अ. पु.

विरोधः विरुध्यते इति विरोधः,
वैरजें तो. क. रुधिरधा. आवर
ण अ. वैर. अ. पु.

विरोधनं विरोधो विरोधनं, विरो
ध जो तें. क. रुधिरधा. आवरण
अ. विरोध. अ. न.

विरोधोक्तिः विरोधस्योक्तिर्वि
रोधोक्तिः, विरोधसंबंधी जी उक्ति
ती. स. विरुद्ध भाषण. इ. स्त्री.

विलक्षः विशेषण लक्षयतीति
विलक्षः, विशेष करून दिसतो
जो तो. क. लक्षधा. आलोचन
अ. शक्रवर्णः. २ आश्चर्य युक्त.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विलक्षणं विगतं लक्षणमस्मि
नृतदिलक्षणं, गेळें आहे आ-
लोचन स. कारणस्थिती जा

चेवरीं तें. स. कारणरहितस्थि
ति. अ. न. २ भिन्न. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

विलंबितं विलं चते करचरण
घत्रेति विलंबितं, करचरणघ
षय विलंबित होतो जाचेवरीं
तें. क. लविधा. अवसंभन अ.
सावकाशः अ. न.

विलम्बः विलम्बिर्विलम्बः, विस
जंन जें तो. क. दुर्लभपथा. प्राप्ति
अ. फारदेणें. अ. पु.

विलापः विलपत इति विलापः,
रोदनपूर्वक भाषण जें तो. क.
लपथा. व्यक्तवाक अ. रोदनपूर्व
क भाषण. अ. पु.

विलासः विलसनं विलासः, ने
ष्टा जी तो. क. लसधा. क्रीडन अ.
स्त्रियां च्चावेष्टा. अ. पु.

विलीनः विलीयते स्म विलीनः,
लीन करिजेला जो तो. क. ली
ङ्धा. श्लेषण अ. पातळ झाले
ला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विलेपनं विलिष्यतेनेन विले
पनं, विलेपन करिजेतें जें जें
करून तें. क. लिपधा. उपदे

हअ. शरीरास उदी करणास वो
 ग्यसुवासिक द्रव्यविशेष ज्यास उ
 टणें असे स्मरणतात तें. २. केशवादि
 कान्दी उदी. अ. न.

विलेपी विलिंपतीति विलेपी, वर्ण
 पावलेजी ती. क. लिपधा. उपदेह अ
 कण्हेरी. ई. स्त्री.

विविधः विविधं हन्यते नेनेति विवधः,
 विविध गमन करिजे तें जेणें करू
 न तो. क. इनधा. हिंसादि अ. ध्या
 नादिपर्याहार. २ मार्ग. अ. पु.

विविधिकः विविधं वाचयं वाचय ह
 तीति विविधिकः, नाना प्रकारक
 वातां व मार्ग यातें वाह तो जी ती
 क वातां वाहक फारुडा. अ. पु.

विचरं विचते इति विचरं, स्वीकृत
 करिजे लें जें तें. क. वृत्रधा. वरण
 अ. छिद्र. अ. न.

विचर्याः विगतोरणोपस्थविचर्या
 गेलें आहे रूप जाचें तो. सु. नी
 च, पामर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विचराः विरुद्धं वृथीति विचराः,
 विरुद्धेच्छा करितो जो तो. क. व
 शधा. कांति अ. मरण जवळ आ
 ल्यासु कें जो बुद्धि विचळ झाला

ती. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विवस्वान् विवस्तेजो स्यास्तीति
 विवस्वान्, तेज आहे जास तो. न
 सूर्य. २ देव. न. पु.

विवादः विरुद्धो वा दोषि वाद्, वि
 रुद्ध जो वाद तो. स. देण्या घेण्या
 वट्टल वगैरे वाद. अ. पु.

विवाहः विशिष्टं च हनं विवाहः, वि
 शिष्ट जें प्रापण तो. क. वहधा. प्राप
 ण अ. लग्न. अ. पु.

विचिक्तः विविनक्ति जनो अवि
 चिक्तः, जन जाचें वापीं पृथग्भा
 वें करून राहात नाहीं असा जो
 तो क. विचिर्वा. पृथग्भाव अ.
 एकांत. २ पवित्र. ३ विचार शील.
 ४ वेगळा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विविधः विविधा विधा स्थ विवि
 धः, विविध आहे प्रकार जाचो तो
 स. नाना प्रकारचा. वि. अ. पु. न
 आ. स्त्री.

विचेकः विचेचनं विचेकः, विचे
 चन झ. विचार जो तो. क. विचि
 र्वा. पृथग्भाव अ. विचार. २ पृ
 थक्पणा. अ. पु.

विच्योकः विशेषेण गर्वतीति वि

बोकः, विशेषं करून गर्वित आसतो जो तो. क. गर्वधा. दपं अ. स्त्रियांचा एक हावक्षणावांचें पती वा अनादर करणें. अ. पु.

विट् विशाल्युदरादायितिविट्, उदरादिकाचेवाशीं प्रविष्ट असलेजी ती. क. विशधा. प्रवेशनअ. वि. वा. २ मनुष्यः ३ वैश्यः ३ स्त्री.

विशंकटं विस्तृतंशंकटंविशंकटं, विस्तृतंशंकटंविस्तारणं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विंशतिः विंशानांपूरणाविंशति, विंशति संख्येची जी पूरण करी ती. त. विंशति संख्या. २ वीस मनुष्यादि. इ. स्त्री.

विशदः विशीयतइतिविशदः, तीक्ष्ण किंवा स्वच्छ केलेला जो तो क. पद्मधा. शतनं अ. स्वच्छ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विशारः विशरणंविशारः, हिंसन जो ती. क. शूधा. हिंसा अ. वा रक्षारणे. अ. पु.

विशाल्या विगतंशल्यमनवाशिया, विगतआहेरुकुसु. शल्पजीणें करून ती. स. गुळवेळ. २ कळला

वी. ३ दांती. ४ त्रिपुराणामकव नौषधी. आ. स्त्री.

विशसनं विशस्वतेविशसनं, वधजो तें. क. शसुधा. हिंसा अ. गरमारणें. अ. न.

विशारवः विशारवार्थाजातः विशारवः, विशारवांचे मयीं जो झाडाजो. त. कार्तिकस्वामी. अ. पु.

विशारवा विशारवतीतिविशारवा, व्याप्त करित्ये जी ती. क. शारवधा. व्याप्ति अ. विशारवा नक्षत्र. आ. स्त्री.

विशायः विशयनंविशायः, पर्यायं करून जें शपन तो. क. शीडूधा. स्वप्रअ. पाहरे करी. अ. पु.

विशारणं विशीयतेविशारणं, हिंसन जें तें. क. शूधा. हिंसा अ. वध. अ. न.

विशारदः विशिष्टाशारदायस्य विशारदः, विशिष्ट आहे शारदा ह्या सरस्वतीजाम तो. स. पंडित. २ दांडगा. अ. पु.

विशालं विग्रहादिविशंकटशालप्रमाणें. विस्तारणं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विशालता विशालस्यभावी

विशालता, विशालरूप. विस्तीर्ण
त्वान्वाजो भावती. त. विस्तार.
आ. स्त्री.

विशालत्वक विशालत्वगम्यवि
शालत्वक, दीर्घ आहे लन्वाजा
वी तो. स. सातवणाचें शब्द.
व. पु.

विशाला विशलतीतिविशाला,
विशेषें करून विस्तार करित्से
जी तीं. क. शब्दधा. गतिअ. मो
री कचडुळ. आ. स्त्री.

विशिरवः विशिष्टाशिरवाग्रमस्य
विशिरवः, उत्तम आहे अग्रजा
चें तो. स. गण. अ. पु.

विशिरवा विशतेस्यामितिविशि
रवा, गमन करितात जींचेवाचीं
ती. क. शब्दधा. स्वप्नअ. गावां
तील लहान मार्ग. आ. स्त्री.

विशेषकं विशिनष्टीतिविशेषकं,
सूचित करणारें जें तें. क. शि
पूधा. विशेषणअ. कस्तूरीचा
वर्णरे कपाळीं लावलेला टिळा.
अ. सु. न.

विश्रंप्तः विग्रहादिविश्रंप्तशब्दा
प्रमाणें. विश्वास. २ शृंगाराविप्र

चीं स्त्रियांची प्रार्थना. अ. पु.

विश्राणनं विश्राण्यतेविश्राणनं,
देवजेंतें जें तें. क. अणधा. दानअ
दान देणें. अ. न.

विश्रायः विश्रवणंविश्रायः, अ
तिप्रसिद्धी जी तो. क. शुधा. अ
णअ. अत्यंत प्रसिद्धि. अ. पु.

विश्रुतः यश्चावीति विश्रुतः, अ
ण करिजेला जी तो. क. शुधा.
अवणअ. प्रख्यात. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

विश्वे विशंतिकर्मस्विति विश्वे, आ
शादिकर्मांचेवाचीं प्रवेश करिता
त जें तें. क. विशधा. प्रवेशनअ
देवांचे गणविशेष अ. पु. २ सर्व
३ सुंदर. अ. न.

विश्वकद्रुः विश्वंकं दत्ते इति वि
श्वकद्रुः, विश्वाप्रत आक्रंदन करितो
जी तो. क. कदिधा. आह्वानाए
शिकारीचा कुत्रा. उ. पु.

विश्वकर्मा विश्वंकमांस्मादस्य
वा विश्वकर्मा, विश्व आहे कर्म
जापासून किंवा विश्व आहे क
र्म जाचें तो. स. देवांचा शिल्पि
विशेष, देवांचा कृतार. न. उ.

विश्वचन्द्रः विग्रहादिसर्वं
विश्वचन्द्रशब्दाप्रमाणैः सर्वत्र
गमनकरणारा. वि. च. पु. न.
इ. स्त्री.

विश्वसोपजं विश्वस्यसो
पजंविश्वसोपजं, विश्वाचें जें
ओपधतें. स. सं. अ. न.

विश्वंभरः विश्वंविभ्रतीतिवि
श्वंभरः, विश्वाचें पोषण करितो
जो तो. क. दु. मृ. ज्. धा. पोषणअ
विष्णु. अ. पु.

विश्वंभरा विश्वंविभ्रतीतिविश्वं
भरा, जगातें धारण करित्ये जो
ती. क. दु. मृ. ज्. धा. धारणअ. पृ
थ्वी आ. स्त्री.

विश्वसृष्ट विश्वसृजतीतिविश्व
सृष्ट, विश्वाते उत्पन्न करितो जो
तो. क. सृजधा. विसर्गअ. ब्रह्म
देव. ज. पु.

विश्वस्ता विफलंभ्रमितीतिवि
श्वस्ता, विफल आहे जीवन
जीचें ती. क. भ्रमसधा. प्राणनअ
विधवा, रुंडा. आ. स्त्री.

विश्या विशतीतिविश्या, व्याप्ति
करित्ये जो ती. क. विशधा. प्रवे

शअ. अतिविषा. आ. स्त्री.
विश्वासः विश्वसनंविश्वासः,
विश्वसनजें तो. क. श्वसधा. प्रा
णनअ. भरवसा. अ. पु.

विषंवेवेष्टिषिपं, व्याप्तकृतिं जेंते.
क. विष्ठा. व्याप्तिअ. सोमलादि.
अ. पु. न. २ उदक. अ. न.

विषधरः विषस्यधरोविषधरः, विषा
धारण कृ ती जो तो. स. सर्प.
अ. पु.

विषमच्छदः विषमाः छदाः य
स्यविषमच्छदः, विषम ह. स
प्त आहेत छदें ह. पत्रें जास तो.
स. सातवणाचें झाड. अ. पु.

विषयः विषयनंविषयः, अनाद्य
यणजें तो. क. विडू. धा. बंधनअ
देश. १ इंद्रियग्राह्य. २ रूपरस
गंधस्पर्श हे पांच विषय ४ आ
श्रय. ५ ज्याचा जो नित्य सेव
न करावयाचा तो त्याचा विषय.
अ. पु.

विषयि विषयोऽस्थास्तीतिविष
यी, विषय आहे प्रियजास तें.
त. इंद्रिय. न. न.

विषयैद्यः विषस्यवैद्योविषयै

रः, विधानाजो वैद्यती. स-
विपहारक वैद्य. अ. पु.

विषा वैवेष्टीतिविषा, सर्वोस-
व्याप्त करित्ये जी ती. रु. विष्णु
धा. व्याप्तिअ. अतिविषा. आ-
स्त्रीति.

विषाणं व्यस्तीतिविषाणं, वि-
विषाकाने—सहनेनेंके. रु. असधा-
सुविअ. पशूचं शिंग. २ हस्तिदं
त. अ. पु. न.

विषाणी विषाणमस्यस्थवि-
पाणी, शृंगसरश आहे पचें
जी जी ती. त. मेढशिगी. २ पशू
चं शिंग. ३ हस्तिदंत. ई. स्त्री.

विषुचं अहीरात्रयोर्विषुसाम्यं
यत्रास्ति तद्विषुचं, रात्रीचं व दि-
वसाचं आहे साम्य जाचेठायीं
तें. त. तुला आणि मेघ ह्या सं-
क्रांतींच्या कालां दिवस व रात्री-
चे मान समान होतें तो काल.
अ. पु. न.

विषुवत् विग्रहादिसर्वपूर्वांच्या
शब्दाप्रमाणें. व. न.

विफिरः विग्रहादिविफिरशब्दा
प्रमाणें. पक्षी. अ. पु.

विष्टपं विंशोत्पत्तेतिविष्टपं, प्रवेश
करितात जाचेठायीं तें. रु. विषा
धा. प्रवेशानअ. घूतल. अ. पु. न.

विष्टरः विस्तीर्यते इतिविष्टरः,
विस्तीर्ण करिजेतो जी ती. रु.
स्त्रुत्रधा. आच्छादनअ. आस
न. २ वृक्ष. ३ दर्पसुष्टि. अ. पु.

विष्टरश्चवाः विष्टरोदत्तमुष्टिस्त
इच्छ्वसीचस्यविष्टरश्चवाः, दर्प
मुष्टी सारखे आहेत कर्ण जाचे
ती. स. विष्णु. म्. पु.

विष्टिः वेषणंविष्टिः, बलाकारा
चें राकणें अंतीक. विषधा. विप्रयी
गअ. नरकामध्ये बलाकारानें
राकणें. इ. स्त्री.

विष्टा कुस्मितं वितिष्टते उदरं
इतिविष्टा, उदरास. जवर
त्याचेठायीं कुस्मिताहास्ये
जी ती. रु. घाधा. रातिनि
वृत्तिअ. पोटांतील मळ. आ स्त्री

विष्णुः वैवेष्टिव्याप्नोति सर्वमि-
तिविष्णुः, सर्वोतें व्याप्त करितां
जी ती. रु. विष्णुधा. व्याप्तिअ.
नारायण. उ. पु.

विष्णुर्क्रान्ता विष्णुनाक्रान्तादि

ष्णुक्रांता, विष्णुने आक्रमण
करिजेडी जी ती. स. वनौपधि
विशेष. आ. स्त्री.

विष्णुपदं विष्णोः पदं विष्णुपदं
विष्णुने जें आस्पद किंवा स्वरू
पतें. स. आकाश. अ. पु. न.

विष्णुपदी विष्णुपदोस्त्वाविष्णुप
दी, विष्णुपदापासून उसन्न झा
ही जी ती. त प्रागीरथी नदी. ई
स्त्रीलिं.

विष्णुरथः विष्णोरथ. विष्णुरथ,
विष्णुना जो रथ ती स. गरुडप
ही अ. पु.

विष्यः विषेणवधोविष्य., विषा
नें जोवपाहें तो. त विपपाळन
मारण्यास योग्य वि अ. पु. न
आ स्त्री.

विष्वक् विषुसर्वतः अंबतीति
विष्वक्, आसमंतात् या अर्थी
विषयी जें पूजित ह्य आदत
ते. क. अंतुधा पूजादिअ स
मंतत. या अर्थी अच्य.

विष्वक्सेनः विषुनाना अंबती
तिविषूची विषूची सेनायस्यस
विष्वक्सेनः, अनेकस्थलीं गम

न करणारी आहे सेना जांची
तो. स. विष्णु. अ. पु.

विष्वक्सेनप्रिया विष्वक्सेन
स्यप्रियाविष्वक्सेनप्रिया, विष्णू
ला जी प्रिय ती स. बाराहकंद
आ. स्त्री.

विष्वक्सेना विष्वक्सिनोतीति
विष्वक्सेना, सर्वत्र फलें करून
बंधन पावत्ये जी ती. क. वित्रू
धा बंधनअ. बापांदि. आ. स्त्री

विष्वद्युः विष्वगं वतीति वि
ष्वद्युः, सर्वत्र गमन करितो
जो तो. क. अंतुधा गतिअ.
आसमंतात् प्रागीं गमन कर
णारा. वि. च. पु. न. ई. स्त्री

विसंवादः विसंवाक्तिर्विसंवा
दः, वंचनायुक्त प्राषण जें तो.
क. वदधा. व्यक्तवाणीअ. वंच
नायुक्त जें प्राषणतें. अ. पु.

विसरः विसरतीति विसर., वि
शेष करून गमन करणारा जो
तो. क. सृधा गतिअ. समूह.
अ. पु.

विसर्जनं विसृज्यते इति विस
र्जनं, देइजेते जें ते. क. सृष्ट

धा. विसर्गं अ. दानदेणं. अ. न.
विसर्पणं विसर्पणं विसर्पणं, घ्रा
 णादि प्रसर्पणं जें तें. कृ. सृष्ट्या
 गतिअ. घ्राणादिकां चें प्रसर्पण.
 अ. न.

विसारः विसरतीति विसारः,
 गमन करितो जी तो. कृ.
 सृष्ट्या. गतिअ. मत्स्य. अ. पु.
विसारी विसरणं विसारः, सो
 स्यास्तीति विसारी, प्रसार आ
 हे जाचा तो. त. सरट. वि.
 इन्. पु. न. इ. स्त्री.

विसृतं विसरतिस्मि विसृतं, वि
 स्तीर्णं झालें जें तें. कृ. सृष्ट्या. ग
 तिअ. पसरलेले. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

विसृत्वरः विसरणशीलो वि
 सृत्वरः, प्रसरण स्वभाव जो तो.
 कृ. सृष्ट्या. गतिअ. प्रसरणशी
 ल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विस्तरः विस्तरणं विस्तरः,
 विस्तृती जी तो. कृ. सृष्ट्या
 धा. आच्छादनअ. शब्द वि
 स्तार. अ. पु.

विस्तारः विस्तरणं विस्तारः

विस्तृती जी तो. कृ. धा.
 प्र. श. प्र. विस्तार. वि. अ. पु. न.
 आ. स्त्री.

विस्तृतं विस्तीर्यतेस्मि विस्तृतं, वि
 स्तृत झालें जें तें. कृ. सृष्ट्या. आ
 छादनअ. विस्तीर्ण. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

विस्फारः विस्फुरणं विस्फारः,
 धनुष्याच्चा जी शब्द तो. कृ. स्फुर
 धा. स्फुरणअ. धनुष्याच्चे दोरी
 चा ठणकार. अ. पु.

विस्फोटः विस्फोटतीति विस्फोटः,
 अंगातें विशीर्णं करितो जी तो. कृ.
 स्फुटिर्धा. विशरणअ. फोट. अ.
 पु. इ.

विस्मयः विस्मापयतीति विस्मयः,
 आश्चर्ययुक्त करितो जी तो. कृ. वि
 कृ. धा. इष. कृ. सनअ. आश्चर्य, अ
 दुत नामावरस. अ. पु.

विस्मयान्वितः विस्मयेनानि
 तो विस्मयान्वितः, आश्चर्यं युक्त
 न जो युक्त तो. स. आश्चर्ययुक्त
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विस्मृतं विस्मर्यतेस्मि विस्मृतं,
 विस्मरणं करिजे लें जें तें. कृ.

स्मृधा. आध्यानअ. विसरले
ठा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

विस्त्रं विस्त्रंसतेइतिविस्त्रं, वि
स्त्रंसित ह. त्यक्त होते जें तें.
क. स्वंसुधा. अचस्त्रंसनअ.
ज्यास अपक्व मांसाच्या गंधा
सारखा गंध आहे तो. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

विस्त्रंभः विस्त्रंभणंविस्त्रंभः,
विस्त्रंसन जें तो क. स्वंसुधा. वि
श्वासअ. विश्वास २ शृंगारप्रा
र्थना. अ. पु.

विस्त्रसा विस्त्रस्यतेअनचाविं
स्त्रसा, गात्रादिक शिथिल होता
हेत जीणें करून ती क. स्वंसु
धा. अचस्त्रंसनअ ह्यातारप
णा. आ. स्त्री

विस्त्रान्ः विस्त्राव्यतइतिविस्त्रा
व., औदनापासून काढितेजे
तो. क. स्वुधा. गतिअ. भाताची
पेज. अ. पु.

विहृगः विग्रहादिविहृगम शब्दा
प्रमाणें. पक्षी अ. पु.

विहृंगः विहायसिगच्छतीतिवि
हृंग., अर्थोदिक स्वग शब्दाप्रमा

णें. पक्षी. अ. पु.

विहृंगमः विग्रहादिविहृंगम श
ब्दाप्रमाणें. पक्षी. अ. पु.

विहृंगसा विहायसिगच्छतीति
विहृंगसा, आकाशाचे गयीं राह
ले जी ती. क. गम्बुधा. गतिअ.
भितीस लावलेली लांकडाची खुं
वी. आ. स्त्री.

विहृंगिका विहृंगइवप्रतिकृति
विहृंगिका, पक्ष्याची जी प्रतिमा
ती. न. लांकडाची खुं वी. आ. स्त्री.

विहृसितं विहृस्यतेइतिविहृ
सितं, हास्य जें तें. क. हसधा.
हसनअ. मध्यमहास्य. अ. न.
विहृस्तः विक्षिप्तोहृस्तोस्ववि
हृस्तः, विक्षिप्त आहे हृस्त जा
वा तो. स व्याकुळ. वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

विहापितं विहापनंविहापि
तं, दान जें तें. क. औहाकृधा
त्यागअ. दान देणें. अ. न.

विहायाः विजहातिशुचंविहा
याः, पृथ्वीप्रत दाकणारा जो तो.
क. औहाकृधा. त्यागअ. आकाश.
स्. पु. न. २. पक्षी. स्. पु.

विहायसः विग्रहादिपूर्वीच्या
शब्दाप्रमाणे. अ. पु.

विहारः विहरणंविहारः, क्री
डार्थं संचरणजें तो. कृ. लृ. अ.
धा. हरणअ. पायांनीं जाणें.
अ. पु.

विह्वलः विह्वलतेइतिविह्वलः,
विह्वल होतो जेइतो. कृ. लृ. धा.
संचलनअ. शोकादिकें करून
गात्रभंगपावलेला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

वीकाशः विकाशनंवीकाशः,
प्रकाशजो तो. कृ. काश्. धा. दी
प्तिअ. एकांत. २ प्रकाश. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

वीचिः वेतिहृदिंगच्छतीतिवीचिः
हृदीप्रतपावत्ये जी ती. कृ. वी
धा. वृध्याद्य. लाट. इ. स्त्री.

वीणा वेतिप्रजायतेस्वरोस्यामि
तिवीणा, स्वर उसन्नहोतो
जीचारायीं ती. कृ. वीधा. प्रज
नअ. वाद्यविशेष. आ. स्त्री.

वीणादंडः वीणायादंडोवीणा
दंडः, वीणेचा जो दंड तो. स.
विणेचा दांडा. अ. पु.

वीणावादः वीणांवादयतीति
वीणावादः, वीणेतें वादन करि
तो जो तो. कृ. वदधा. व्यक्तवाणी
अ. विणावाजविणारा. अ. पु.

वीतंसः वीतंस्यतेइतिवीतंसः,
प्रक्षिप्त करिजे तो जो तो. कृ. तक्
धा. उपक्षेपअ. मृगपक्षी इत्या
दिकांस वंदीन ठेवण्याचें साधन
कांस जाळें इत्यादि. अ. पु.

वीतं वेतियुक्त, कर्मण इतिवीतं,
युद्धादिकर्मापासून दूर होणार्हे
जें गजादितें. कृ. वीधा. गतिअ.
युद्धादिकाचें वापीं अनुपयुक्तजो
हत्ती घोडा इत्यादि. अ. न.

वीतिः वेतीतिवीतिः, गमनरु
रणाराजो तो. कृ. वीधा. गतिअ.
घोडा. इ. पु.

वीतिहोत्रः वीतिःपुरोडाशा
दिभक्ष्यं होत्रं हवनंयस्यसवीति
होत्रः, पुरोडाशादिभक्ष्य आहे
हवन जाचें तो. स. अग्नि. अ. पु.

वीथिः विग्रहादिपुढच्याशब्द
प्रमाणे. पंक्ति. इ. स्त्री.

वीथी वीथ्यतेः नयावीथी, यात्रा
करिजेतो जीणें करून ती. कृ.

विद्युत्-याननभ-पंक्ति-२मा
गं. ई. स्त्री.

वीधं वांधे इति वीधं, प्रकाशि
त होतें जें तें. रु. अिइंधी धा. दी
पिअ. स्वभाचतः जें निर्मळतें
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वीनाहः विनत्यतेनेन वीनाह
रूपसुरष बधन करिजेतें जेणें
करून तो. रु. णहधा. बंधनअ
दगडानें बांधलेलें विहिरीचें तों
उ. अ. पु.

वीरः वीरयतीति वीर., विक्रांति
ह्य. पशकम करितो जो तो. रु
वीरधा विक्रांतिअ. शूर. २ना
टकांतील एकरस. अ. पु.

वीरणं विपक्षिणमीरयतीति वी
रणं, पक्षाप्रत प्रेरणा करितें जे
तें. रु. ईरधा. गतिअ. काळाबा
ळा. अ. न

वीरतरं अतिशयितं वीरं वीरत
रं, अर्थोदिसर्वपूर्वीचा शब्दाप्र
माणें

वीरतरुः वीरश्चासौ त रुश्च वी
रतरुः, वीर असा जो तरु तो
स. अर्जुनरक्ष. उ. पु.

वीरपत्नी वीरः पतिर्यस्याः सा
वीरपत्नी, वीर आहे पती जीचा
ती. स. वीराची पत्नी. ई. स्त्री

वीरपानं वीरपाणं वीराणां
पानं वीरपानं, वीरांचें जें पान
तें. स. युद्ध झालें किंवा होणें
असतां श्रम शांत्यर्थ किंवा उत्सा
हार्य जें शूरलोक मद्यपान करि
तात तें. अ. न.

वीरभार्या वीरस्य भार्या वीरभार्या,
वीरपुरुषाची जी स्त्री ती. स. वी
राची स्त्री. आ. स्त्री

वीरमाता वीरस्य माता वीरमा
ता, वीरपुरुषाची जी आई ती
स. वीराची आई. क. स्त्री.

वीररक्षः वीर इ च रक्षः वीररक्षाः,
शूरासारखा रोग नाश करणाचा
जो रक्ष तो. स. भिलाषेचे झाड.
अ. पु.

वीराशंसनं वीराः आशंसतेः
अवीराशंसनं, वीर जाचारायेंसु
इच्छा करितात तें. रु. आडः
शासूधा. इच्छाअ. अत्यंत प्रप
प्रद जी युद्ध भूमि तें. अ. न.

वीरसूः वीरसूते इति वीरसूः,

वीर. पुरुषानें प्रभवणारी जी ती. क. पू. डू. धा. गर्भविभोचना दिअ. वीराची आई. ऊ. स्त्री.

वीरहा वीरमग्निहंतीतिवीरहा. अग्नीचा नाश करणारा जी तो. क. हनधा. हिंसाघयं. ज्याचा गृहाग्नि नष्ट जाहला तो. न. पु.

वीरः विरुद्धान्प्रातिहंतीतिवीरः, शत्रूतें मारितो जी तो. क. राधा. दानअ. मूर. अ. पु.

वीरुध् विरुण्हीतिवीरुध्, विस्तारद्वारा आवरण करिल्ले जी ती. क. रुधिर्धा. आवरणअ. विस्तृत जी वल्ली ती. ध. स्त्री.

वीचें वीरे अक्लीबेसाधुवीचें, मूरपुरुषाने वार्थी जें साधुतें. त. प. राक्षस. २. रत्न. ३. तेजो विशेष. ४. सामर्थ्य. अ. न.

वीचद्यः विग्रहादिविबधशब्दा प्रमाणें. ध्यानादिक पर्याहार. २. मार्ग. अ. पु.

वृकः वर्कतइतिवृकः, पन्नादिक ग्रहण करितो जी तो. क. वृकधा. आदानअ. लांडगा. २. उंदीर. अ. पु.

वृकधूपः वृकइवधूपः वृकधूपः, लांडग्या सारखा दुःखकारक जो धूप तो. स. अनेक पदार्थरुत धूप. २. धूप. अ. पु.

वृक्ष्यां वृक्ष्यतेस्मवृक्ष्यां, छेदन करिजेंलें जें तें. क. ओवश्चूधा. छेदनअ. तोडलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वृक्षः वृक्षतेइतिवृक्षः, विस्तारानें भूप्रदेशावरण करितो जी तो. क. वृक्षधा. आवरणअ. झाड. अ. पु.

वृक्षभेदी वृक्षंभेजुंशीलमस्यवृक्षभेदी, वृक्षभेदनत्वप्रापें जी तो. क. भिदिर्धा. विदारणअ. वाकसतासणी. इन्. पु.

वृक्षरुहा वृक्षंरोहतीतिवृक्षरुहा, वृक्षाप्रत किंवा वृक्षाचे वार्थी प्रादुर्भूत होत्ये जी ती. क. रुहधा. प्रादुर्भावादिअ. वृक्षावर जाहलें डीलता हा. वांचें. आ. स्त्री.

वृक्षवाटिका वृक्षाणांवाटिका वृक्षवाटिका, वृक्षानी जी वाटिका हा. चागती. स. अमात्य किंवा वेश्यात्यांचा घराकडना चाग

वगीन्हा. आ. स्त्री.

रुसादनः रुसमतीतिरुसादनः,
रुसाप्रत अदनह्य. भेदन करि
तो जो तो. इ. अदधा. भक्षणअ.
वाकम. अ. पु.

रुसादनी रुसयतीतिरुसाद
नी, रुस भक्षण करित्येजी तो.
इ. अदधा. भक्षणअ. रुसरुहा,
शां. ई. स्त्री.

रुसाम्लं रुसस्य आम्लं रुसाम्लं
रुससंघंधीं जै आम्ल वें. स. आ.
मसोल. अ. न.

रुजिनं शिष्टैर्वर्ज्यतेतहृजिनं,
शिष्टानीं वर्ज्यतेतैर्जै तै. इ. ए.
जीधा. वर्जनअ. पातक. अ. न.
२ वांकडा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री
३ क्लेश. अ. पु.

रुत्तः रुत्ततेस्महत्तः, परणक
रिजैलाजो तो. इ. इतुधा. वर्त
नअ. चरलेला. २ अप्रीप्सित-
इष्ट. वि. अ. पु. न. ण. स्त्री.

रुत्तिः वर्ततेअनयाहृत्तिः,
रुत्तग तै जीषैकरूनती. इ.
इतुधा. वर्तनअ. वेहन-ई. स्त्री.

रुत्तं विग्रहादिवर्तुलशब्दाप्र.

वाटोळा- २ चरलेला. ३ अतीत
घूत. ४ इटुगाढ. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. ५ पद्य. ६ चरित्र. अ.
नपुंस.

रुत्तांतः रुत्तांतोस्य रुत्तांतः रु
त्तआहे अंतजाचा तो. स. प्रक
रण. १ प्रकार. २ कात्स्न्य. ४ रा
स्तविकलोकवृत्त. अ. पु.

रुत्तिः वर्तनंरुत्तिः, वर्तनजै
ती. इ. इतुधा. वर्तनअ. जीषि
का. २ घुळ सूत्राचें विवरण. इ.
स्त्रीलिं.

रुत्रहा रुत्रं हतवामिति रुत्रहा,
रुत्राकरातें मारिता झालाजो
ती. इ. हनधा. हिंसाअ. इंद्र.
न. पु.

रुत्रः रुषोतीतिरुत्रः, आचर
ण करितो जो तो. इ. इतुधा.
वरणअ. अधिकार. २ शत्रु.
३ दैत्यविशेष. अ. पु.

रुत्र्या रुत्र्यतेतहृत्र्या, अयांठी
तें चरण करितें ह्य. त ह्योधकजें
तै. इ. इतुधा. परणअ. निरर्थ
क. २ निधिहीन त्या अर्थी अय.

रुद्धः रुद्धा रुद्धं वर्धतेस्म

इतिचन्द्र, चन्दीप्रत पावताक्षा
लाजोती. रु. चधुधा च्छिअ-
ह्यातारा २ विहान् ३ दगडफू
क. अ. न.

चन्द्रत्वं चन्द्रस्यभावोचन्द्रत्वं, अ
र्थस्य विर शब्दाप्रमाणे. च
इपणा अ न.

चन्द्रदारकः चन्द्रोदारकोः स्या
दितिचन्द्रदारक., चन्द्रआहे दा
रक ह्य पुत्रसरश काष्ठादिजा
पासूनतो स वरधाराजीर्णफंती
अ पु.

चन्द्रश्रवाः चन्द्रेभ्य षृणोतीति
चन्द्रश्रवा , चन्द्रजे ब्रह्मादिकृत्वा
पासून श्रवण करितो जो तो रु
धुधा श्रवणप्र- इद्र म् पु

चन्द्रनाभिः चन्द्राउन्नतानाभि
र्थस्यसचन्द्रनाभि , उन्नतआहे
नाभीजाची तो. स वातादिकें
क.रूत जाची नाभीउच झाली तो.
इ पु

चन्द्रिः वर्धनचन्द्रिः, वर्धन जें ती
रु चधुधा वर्धनअ वर्धन. २श
दण इ स्त्री

चन्द्रिजीविका चध्याजीविका

चन्द्रिजीविका, चन्दीकरूतजी
विकाजीती. स- व्याजानें जी
उपजीविका करितात ती आ स्त्री

चन्द्रोक्षः चन्द्रश्चासौउदनाचचन्द्रो
क्षः, चन्द्रजो चषभतो. स- ह्या
ताराबैल. अ. पु.

चध्याजीवः चन्द्रियाजीवोजीवि
कास्यचध्याजीव., चन्दीआहेजी
विकाजाची तो. स व्याजानेउप
जीविका करणारा अ. पु.

चृतं चृणोतीतिचृतं, प्रसराते बं
धन करिजेतेजें ते. रु. चन्धा
वरणअ देर उेरव. अ. न.

चृदं चृणोतिइतिचृदं, संधीकृतहो
तेजें ते रु चन्धा वरणादिअ.
समूह. अ न.

चृदा, वंचतेसाचृदा, नन्नहोइजे
त्ये जी ती रु चदिधा. अभिवा
दनअ चक्षावर झालेलीलता.
वांधे. आ. स्त्री.

चृदारकाः प्रशस्तं हृदयेपांतेच
दारका., उल्लुहआहेसमुदाय
जाचाते स. देर. अ. पु. २श
रय ३ संदर. वि. अ पु न
आ. स्त्री.

चंद्रिष्ठः अतिशयेन चंद्रारकोचं
दिष्टः, अत्यंत जो मुख तो न-
अतिशयित श्रेष्ठ. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

चुश्चिकः चुश्चतीति चुश्चिकः, छे
दन करितो जो तो. कृ. ओग्रभू
पा. छेदनअ. विचू. २ कीट
विशेषकसर. ३ फमर. ४ एक
विशेष. ५ घुलें ६ चुश्चिक राशी.
अ. पु.

चुषः अभिलषितं चर्पति फलमिति
चुषः, इच्छित फलानें देतो जोतो
कृ. चुषुधा. सेवनअ. वेल. २ चुष
भारवा. ३ पुण्य ४ अटुळसा.
अ. पु.

चुषणः चर्पतीति चुषणः, सेवन
करणारा जो तो. कृ. चुषुधा. सेव
नअ. अंडकोश. अ. पु.

चुषणः चर्पतीति चुषणः, सेवन
करणारा जो तो. कृ. चुषुधा. सेव
नअ. वेल. २ वेलघाटि. अ. पु.

चुषदंशकः चुषान् मूषकान्दंशती
ति चुषदंशक, मूषकांश्च दंशक
रितो जो तो. कृ. दंशधा. दशनअ.
माजर. अ. पु.

चुषध्वजः चुषो ध्वजश्चिन्हं यस्य
सरध्वजः, चुषण. वेल आहे वि
ह्वजानें तो. स. महादेव. अ. पु.

चुषा चर्पतीति चुषा, उदक चुष्टिक
रितो जो तो. कृ. चुषुधा. सेवनअ.
इंद्र. न. पु.

चुषलः चुषंलुनाति इति चुषलः, ध
मनाश करितो जो तो. कृ. लुचुधा
छेदनअ. शूद्र. अ. पु.

चुषस्यंती चुषंनरं आत्मन इच्छ
तीति चुषस्यंती, पुरुषार्ते इच्छा
करणारी जीती. सना. अत्यंत मैथुने
आवती स्त्री. ई. स्त्री.

चुषा चर्पतीति चुषा, पणां दिकानें
राकित्ये जी ती. कृ. चुषुधा. सेवन
अ. उंदिरकानी. आ. स्त्री.

चुषाकपायी चुषाकपेत्स्त्री चुषाक
पायी, हराची व विष्णूनी जी स्त्री
ती. स्त्री. उद्दमी. २ पार्पती. ३ ह
रणवेल. ४ शतावरी. ई. स्त्री.

चुषी चर्पति न स्वचुषी, करवातें
चर्पणाची जी ती. कृ. चुषुधा. से
वनअ. सन्यासी ब्रह्मचारी इत्या
दिक जे वती त्याचें आसन. ई.
स्त्रीति.

वृष्टिः वर्षणं वृष्टिः, वर्षणजै तै क
 वृष्टुधा. सेचन अ. वर्षण. पा. प्रस.
 इ. स्त्री.

वृष्टिः वर्षतीति वृष्टिः, सेचन
 करितो जो तो. क. वृष्टुधा. सेच
 न अ. किरण. २ मेदक. इ. पु.

वेगः वेजनं वेगः, चलन जै तो.
 क. ओषिजीधा. भयचलन अ.
 वेग. २ प्रवाह. ३ विघादिकांचा

युद्धद्वाराने जो निर्गम तो. अ. पु.

वेगी अतिशयितो वेगोऽस्य वे
 गी, अतिशयित आहे वेग जा
 स तो. त. लरित, वेगशुक्त. वि.
 इन्. पु. न. ई. स्त्री.

वेणिः वेणी वेण्यते इति वेणिः
 विणली अथवा ग्रहण केली जा
 ये जी ती. क. वेणुधा. गत्यादि
 अ. सर्पाकार चलेला केशवेश

२ नदीवि. इ. २ ई. स्त्री.

वेणुः वेणतीति वेणुः, ऊर्ध्वगम
 न करणारा जो तो. क. वेणुधा.
 गति अ. वेकू. उ. पु.

वेणुकं विग्रहादि वेणुकशब्दा
 प्रमाणे. मारण्याचा दांडा. अ. न.

वेणुध्मः वेणुधमतीति वेणुध्मः,

वेणूतें वादन करितो जो तो. क.
 धाधा. शब्द अ. वेणुवादक, पंचे
 करी. अ. पु.

वेतनं वीचतेनेन वेतनं, जावा
 योगाने भक्षण होतें तें. क. वीधा.
 खादनादि अ. वाकरी वदल मुशा
 हिरा. अ. न.

वेतसः वयते इति वेतसः, तंतु
 संतान पावतो जो तो. क. वेन्धा
 तंतुसंतान अ. वेताने झाड. अ. पु.

वेतस्वान् वेतसः संत्यत्र वेतस्वा
 न्, वेत आहेत जावे वार्थी तो. त
 पुष्कळ वेताचीं झाडे जेथे आहेत
 तो देश. वि. त. पु. न. ई. स्त्री.

वेतालः वेराचो तालः प्रतिष्ठाप
 स्थसचेतालः, वायूचे वार्थी आ
 हे स्थिती जावी तो. सं. वेताळ.
 अ. पु.

वेत्रवती वेत्राणिवल्लुयोत्रसंती
 ति वेत्रवती, वेत्रादिक आहेत नी
 चा वार्थी ती. त. नदी विशेष. ई. स्त्री

वेदः धर्माधर्मां वेदयतीति वेदः,
 धर्माधर्मां जाणवितो जो तो क
 विदधा. ज्ञान अ. ऋग्वेद यजुर्वे
 द सामवेद आणि अथर्वण वेद हे

४ प्रत्येक. अ. पु.

त- कचर. अ. पु.

वेदना वेदनंवेदना, अनुभवजो
ती. कृ. विदधा. ज्ञानअ. अनुभव
व आ. स्त्री.

वेधा: विदधातीतिवेधा, विशेषक
रुत्तउत्सन्नवपोषणकरितो जो तो. कृ.
दुधाञ्ज्या. धारणाद्य. ब्रह्मदेव.
२ विष्णु. ३ सुधनामाग्रह. ४ पंडि
त. स. पु.

वेदि: विद्यतेशोधनेनक्रियतेइति
वेदि, शोधनंकरून जीकेलीजा
सेजीती. कृ. विदधा. ज्ञानअ.
यज्ञार्थंकेलेलीउमरूचे आकारा
सारखा मूमि. इ. स्त्री.

वेधित: वेध्यतेस्यवेधितः, वेद
नकरिजेलाजीती. कृ. विदधा. वि
धानअ. छिद्रपाडलेला. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

वेदिका विदंत्यस्यांवेदीसैधवेदि
का, सर्वं वृत्तांत जाणतातजीवं
राधींतीवेदी तीच वेदिका त. अं.
गणामध्येकेलेलें चौहलें. आ. स्त्री.

वेपथु: वेपतइतिवेपथुः, कंपा
यमान असतो जो तो. कृ. दुवे
पृथा. कंपनअ. कंप. उ. पु.

वेदी विदंत्यस्यांवेदी, जाणताहे
तसर्वं वृत्तांतजीवेराधीं ती. कृ.
विदधा. ज्ञानअ. अर्थवेदिशब्दा
प्रमाणें. इ. स्त्री.

वेमा वषत्यनेनवेमा, जेणेंकरून
नविणतो जो तो. कृ. वेत्र्या.
तंतुसंतानअ. कौष्ठ्याचें घोंडे.
न. पु.

वेधनिका विध्यतेनयावेधनीसै
धवेधनिका, सुक्तादिवेधन क
रिजेतें जीणेंकरून ती. न. साम
ताच गैरे छिद्र पाडण्याचें हत्यार.
आ. स्त्री.

वेला वेदतीतिवेला, चंचल गा
मीअसत्येजीती. कृ. वेत्तुधा. ग
तिअ. मर्चादा. २ काळवेळ. ३ स
मुद्राची मर्चादा. आ. स्त्री.

वेधसुरव्यकः वेधेसुरव्यः वेधसु
रव्यः सएव वेधसुरव्यकः, वेधावि
पचीं जो सुरव्य तीच वेधसुरव्यक.

वेल्लं वेल्लतीतिवेल्लं, संचलनक
रितें जें तें. कृ. वेल्लधा. संचलन
अ. गावडिंग. अ. न.

वेल्लुजं वेल्लनंवेल्लः वेल्लंजायते

वैलुजं, स्वभक्षणाने चंचल्यउ
स्वन्नकरणारे जेंतें. कृ. जनीधा
प्रादुर्भावअ भिरीं अ न

वैलुः यल्लतीतिवैलुः, सचरण
ह्य. वेष्टन करित्येजीता कृ वल
धा संचरणअ. वैलु, लता इ स्त्री

वैलुतं वैलुतिस्मवैलुतं, चंचल
ज्ञालंजेंतें. कृ. वैलुधा चलनअ.
वाकडा. २ किंचित् कांपलेला. वि
अ. पु न. आ. स्त्री.

वेशः विशयतेस्मिन्ननेनेतिवेश, प्रवेश
केलाजाचेवायी किवानेणेतो कृ विश
धप्रवेशनअ कलावतीचा बाजार
अथवा तीचें घर. २ अलकारा
नी केलेली शोभा. अ. पु.

वेशंतः महिषादयोःस्मिन्विश
तीतिवेशंत, महिषादिक प्रवे
श करितात जाचेवायी तो. कृ.
विशाधा. प्रवेशअ. अल्पसरोच
र. अ. पु.

वेशचारः पेशानंवेश वेशं वृणोती
तिवेशचार, व्यंजनादिकांत जो
प्रवेश स्थाते करितो जो तो. कृ.
वृद्धा. वरणअ. शाकादिकांत
चालावयाचामसालाव वेशरा

र. अ. पु.

वेश्म विशंत्यत्रवेश्म, प्रवेशक
रितातजनजाचेवायी तें कृ. वि
शाधा. प्रवेशअ. घर. न. न.

वेश्मभूः वेश्मनीर्भूर्वेश्मभूः, गृ
हसंबंधी जी झूमी ती. स. घरा
ची जागा. उ. स्त्री.

वेश्या वेशोऽसाधुर्वेश्या, वेशाविष
यी जी साधु ती. त. कसवीण.
आ. स्त्री.

वेश्याजनसमाश्रयः वेश्याज
नस्यसमाश्रयः वेश्याजनसमा
श्रयः, वेश्याजनान्वाजीसमा
श्रयस्त. वसतिस्थान तें. स.
कलावतीचा बाजार. अ. पु.

वेषः विष्यतेनेनेतिवेषः, व्या
प्तिकरितो जेणेंतो. कृ. विष्णुधा.
व्याप्तिअ. अलंकारानीं केलेली
शोभा. अ. पु.

वेषचारः वेसचारः विग्रहादि
सर्ववेषाचार शब्दाप्रमाणे.

वेष्टितं वेष्ट्यतेस्मरोष्टितं, नद्या
दिकें करून जें वेष्टित झालेनेनगा
तें कृ. वेष्टधा. वेष्टनअ. वेदले
लें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वेहत् विहंतिगर्भवेहत्, गर्भना
शकरित्ये जीती. क. हनधा. हिं
साख. गर्भपान करणारी गाय-
त्. स्त्री.

वै वातिइतिवै, पादपूरणाद्यर्थी
प्रत वाचकत्वं करून गमन करि
तें जें तें. क. गाधा. गतिअ. पादपू-
रण. २ निश्चयत्याअर्थी अय्यं-

वैकक्षकं विशिष्टः कक्षोस्माद्दि
कक्षकः विकक्षकेभयं वैकक्षकं

गत आहे कक्ष भाग जाहून किंवा विकक्ष
वेवणी राहणावे जें तें. स. २ त. उपशीती सा

ररी घातलेली कुलांची माक. अ. न
वैकुंठः विकुंठाया अपत्यं वैकुंठः,

विकुंठा जीतीचा जो पुत्र तो. त.
विष्णु. अ. पु.

वैजननः विजायते स्मिद्धिं वि
जननः स एव वैजननः, उत्पन्न

होतो जाचे गयी तो विजनन तोच
वैजनन. त. प्रसूत होण्याचा म

हिना. अ. पु.

वैजयंतः वैजयंत्यः पताकाः सं
त्यस्येति वैजयंतः, पताकाहून ध

ज आहेत जासती. त. इंद्राचें
ग्रह. अ. पु.

वैजयंतिकः वैजंती अस्थास्तीति
वैजयंतिकः, ध्वज आहे जासतो.

त. जरी परके करी. अ. पु.
वैजयंतिका विजयंतस्येयं वैज

यंती सैव वैजयंतिका, विजयंत

संबंधीं नी ती वैजयंती तीच वैज
यंतिका त. सद्दकळ ओपणी. आ. स्त्री.

वैजयंती विजयते विजयन् तस्ये
यं वैजयंती, जय करणारा संबंधी

जीती. त. पताका. इं. स्त्री.
वैज्ञानिकः विज्ञानेन जयतीति

वैज्ञानिकः, खुद्दी करून जय क
रितो जीतो. त. निपुण. वि. अ.

पु न. आ. स्त्री.
वैणवं वैणोरिव वैणवं, वैणुसंबं

धी जें तें. त. वैकूचें फलादि अ न.

वैणविकः वैणोर्विकारो वैणवंतव
शिल्पमस्य वैणविकः, वैणूचा द

न करणारा जो तो. त. सुदलीच

तरे वैणूचें काय. राजविणारा. अ.
शुद्धिं गीं.
वैणिकः वीणाशिल्पमस्य वैणि
कः, वीणा आहे शिल्प जाचें तो

त. वीणा गजविणारा. अ. पु.
वैणुकं वैणुनानि वृत्तं वैणुकं, वै

पूककूल संपादित जैतै. त.

वेङ्क च्चादंड. अ. न.

वैतंसिकः वितंसेन मृगपह्यादि
बंधनोपायेन चरतीति वैतंसिकः
मृगादिबंधनोपायेककूल उपजी
विकाकरणारा. अ. पु.

वैतनिकः वेतने जीवतीति वैत.
निकः, वेतनेककूल जीवनपाव
तो जीतो. त. मजूर दार. अ. पु.

वैतरिणी विगतातरणं यत्र वित
रणं, वितरणे नरक लोके अचार्ये
तरणी, नरक लोकाचे गयीं उत्प
न्न जीती. त. नारकी सिंधु नदी
ई. स्त्री

वैतालिकः विविधेन तालेन श
ब्देन चरतीति वैतालिकः, अने
क शब्दाने संचार करणारा जीतो.
त. राजाचा स्तुतिपाठक जन.
अ. पु.

वैदेहकः विदेहेषु भवो वैदेहकः,
विदेह देशाचे गयीं जो उत्पन्न तो
त. वैश्य. २ ब्राह्मणीचे गयीं वैश्य
पासून जाहाले उपात्र. अ. पु.

वैदेही विदेहेषु भवो वैदेही, वि
देहाचे गयीं जी जाहती ती. त. वि

पळी. ई. स्त्री.

वैद्यः विद्यामधीते वैद्यः, विद्ये
तं अध्ययन करितो जेतो त वि
किसक, २ सर्व जाणता. अ. पु.

वैद्यमाता वैद्यस्य मातेव वैद्यमा
ता, वैद्याला जी मातो श्री साररती
ती. स. अडुळसा. ऋ. स्त्री.

वैधात्रः विधातुरपत्यं वैधात्रः, ब्र
ह्मदेवाचें जो अपत्य तो. त. सन
कुमारादिक. अ. पु.

वैधेयः विधेयविधानंतस्यायम
धिकारी अविद्याविषयत्वाच्चा
स्त्राणां विधेयः, विधानान्ना-जो अ
धिकारी तो. त. मूरख. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

वैनतेयः विनताया अपत्यं वैनते
यः, विनतेचें जें अपत्य तो. त. ग
रुडपक्षा. अ. पु.

वैनीतकः विनीतकमेव वैनीत
कः, शिक्षित जेतै. त. पुरुषाणां
गहणघाचे यान. अ. पु. न.

वैमात्रेयः विमातुरपत्यं वैमात्रे
यः, सावत्र आईचा जो पुत्र तो
त. सावत्र भाऊ. अ. पु.

वैमेयः विग्रहादिनिमित्तयशाब्दा

प्रमाणं. मोचदला. अ. पु.

वैद्याघ्रः व्याघ्रस्य विकारो वैद्याघ्रः, चर्म तेन परिहृतोरथः वैद्याघ्रः, व्याघ्र-चर्मनिं वेष्टिन जीरयती. त. व्याघ्रान्चे चामड्यानें वेष्टितरथादिक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

वैरं वीरस्य कर्म वैरं, वीरान्चे जं कर्म तं. त. द्वेष. अ. न.

वैरनिर्यातनं वैरस्य निर्यातनं वैरनिर्यातनं, द्वेषनिराकरणं जं. तं. स. वैरं कालविणं. अ. न.

वैरशुद्धिः वैरस्य शुद्धिर्वैरशुद्धिः, द्वेषान्ची जीशुद्धिती. स. वैरघ्ना लविणं. इ. स्त्री.

वैरी वीरस्य कर्म वैरं तदस्त्वस्या स्तीति वैरी, वीरकर्म आहे जा सती. त. शत्रु. इ. पु.

वैचधिकः विचधं वहतीति वैचधिकः, काचड बाहती जीतो. त. जासूद. अ. पु.

वैवस्वतः विवस्वतोपत्यं वैवस्वतः, सूर्याचा जी पुत्रतो. त. य. म. अ. पु.

वैशाखः विशाखासुक्तावैशा

खी सायत्रास्ति सर्वेशाखः, विशाखासुक्तं शीर्षिमा आहे जाचे टाहीं तो. त. वैशाखमास. २ म. यनदेड. ३ धनुर्धसंचा स्थिति विशाखा. वीचीच्या अंतरानें दोनी पाय देऊन राहणं. अ. पु.

वैश्यः विडेववैश्यः, विट् जी तो च. त. चार वर्णातील एक वर्ण वैश्य जाती. अ. पु.

वैश्रवणः विश्रवसोपत्यं वैश्रवणः, विश्रवव्याचं जं अपत्यतो. त. कु. वेर. अ. पु.

वैश्वानरः विश्वनरस्यापत्यं वैश्वानरः, विश्वनरान्चे जं अपत्यतो. त. अग्नि. अ. पु.

वैसारिणः विसरणः संबंधिवैसारिणः, मत्स्यसंबंधी जी तो. त. सासा. अ. पु.

वैषट् उत्पत्तेनेन वैषट्, हविर्वहन होते जेणें तें रु. वहधा. प्रापणअ. यज्ञातील देवाकारणें जें हविर्दान तदर्थी अव्य.

व्यक्तः अज्यते इति व्यक्तः, स्पष्ट करिजेतो जी तो. रु. अंजूषा. व्यक्त्यादिअ. विद्वान्. २ स्फुर. वि.

अ. ए. न. आ. स्त्री.

व्यक्तिः व्यज्यतइतिव्यक्तिः, व्यज्यते स्म. परादिरूपेणकरून स्पष्ट होत्येजीती. कृ. अं जूधा. व्यक्त्या दिअ. घटपटादिरूपजी जाती वा आश्रय ती. इ. स्त्री.

व्यग्रः विरुद्धमगतिव्यग्रः, विरुद्ध गमन करितो जी तो कृ. अगधा. कुटिलगतिअ. अनेक अर्थोचेरा यीज्याणें वित्तलाविलें तो. २ व्या कूल पि. अ. पु. न. आ. स्त्री

व्यजनं व्यजंत्यनेनेतिव्यजनं, वीजित करितात जेणेंतें. कृ. अजधा. गतिअ. विज्ञणा. अ. न

व्यंजकः व्यनक्त्यर्थव्यंजकः, अर्थार्थें स्पष्ट करितो जी तो. कृ. अं जूधा. व्यक्तिअ. हस्तादिकानिम नातील आभिप्रायस्त्वविणे. अ. पु.

व्यंजनं व्यजंत्यनेनेतिव्यंजनं, वाराघालताहेतजेणेकरूनते. कृ. अजधा. गतिअ. विज्ञणा २ कटीव गेंरे. अ. न.

व्यडंबकः व्यडंमरुमचयतीति व्यडंबकः, मळातें कसन ह्य निस्सरण करितो जी तो कृ. अव

धा. कसंनअ. एरंडाचें झाड. अ. पु.

व्यडंबनः विग्रहादिसर्वव्यडंब कषाब्दाप्रमाणें. एरंडाचें झाड. अ. पु. लिंगीं

व्यस्ययः व्यस्ययनं व्यस्ययः, विपर्यास जी तो. कृ. इणधा. गतिअ. व्यतिक्रम. अ. पु.

व्यत्यासः व्यत्यसनं व्यत्यासः, विपर्यास जी तो. कृ. असुधा. क्षीप अ. व्यतिक्रम. अ. पु.

व्यथा व्यथंतेनयाव्यथा, दुःख पावतात जीणें ती. कृ. व्यथा. मयादिकअ. मनास जी पीडाती. आ. स्त्री.

व्यथः व्यथनं व्यथः, वेधन जें तो. कृ. व्यथधा. ताडनअ. वेधणेअ. पु. लिंगीं.

व्यध्वः विरुद्धो ध्वाव्यध्वः, विरुद्ध जी मार्ग तो. स. बुर्मागं कंदकादि युक्तमार्ग. अ. पु.

व्ययः व्ययनं व्ययः, धननाश जी तो. कृ. व्ययधा. धिनसमुत्त गंअ. द्रव्यान्नाचगेंरे स्पर्ध. अ. पु.

व्यलीकं अलतीत्यलीकं, विगतमलीकव्यलीकं, विगतजें अप्रिय

ते. स. पीडा. अ. न. २ अग्रिय. ३
कर्तव्यानर्ह. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

पणअ. आकुल. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिंगी.

अवधा अवधानं अवधा, आच्छा
दनजे तै. क. दुधात्रा धारणा
दि. अ. आच्छादन. आ. स्त्री.

आकुलः आकोलतीति आकुलः,
इति कर्तव्यताशून्यहीतो जीतो. क.
कुलधा. संस्थानबंधाद्यः शोकादि
कैकरूल कर्तव्यविचारशून्य.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

अवहारः अवहरत्यनेन अवहार
रः, अवहार करितो जेणें करून
तो क. लत्राधा. हंरणअ. आ
पार. अ. पु.

आकोशः आवृत्तः कोशः संको
चोयस्मादिति आकोशः, आवृ
त्तआहे संकोच जापासून तो
स. प्रफुल्लित. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिंगी.

अवायः अवाचनं अवाय, मैथु
नजे तो क इण्धा गतिअ मै
थुन. अ. पु.

आघ्नः विशेषेण आजिघ्रतीति आ
घ्नः, विशेषेकरून गंधग्रहण क
रितो जीतो क. घ्राधा. गंधग्रह
णअ. वाद्य. अ. पु.

अयसनं अस्ति अयस्यतेनेन वायस
नं, लेपण करितें किंवा करिजे
तें जेणें करून तें. क. अस्रधा. क्षी
पणअ. पाप २ निष्फल जीउ
घोगतो ३ अशुभ. ४ विपत्ति.
५ प्रंश. ६ कामज कोपजादि
दोष. अ. न.

आघ्ननखं आघ्नस्थनखमिव च
घ्ननखं, आघ्नाचे नखासारिखे
जे तें स. नखला. अ. न.

अयसनार्तः अयसनेनार्तव्यसना
र्तः, दु. र्दाने जी पाडित तो स
अयसनानें पीडित. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

आघ्नपाद् आघ्नस्येव पादमूला
न्यस्येति आघ्नपाद्, आघ्नाचे सा
रखी आहेत पादमूले जाचीं तो.
स. वृद्धविशेष. न. पु

अयस्तः अयस्यंतेस्मयस्तः, क्षिप्त
करिजेला जीतो क अस्रधा क्षी

आघ्नपुच्छः आघ्नस्येव पुच्छं यस्त
आघ्नपुच्छः, आघ्नाचे पुच्छा सा

रस्सें आह्वे पानजाचे तो स.

एरंडाचे झाड. अ. पु.

व्याघ्रादः व्याघ्रइव अरतीतिव्या
घ्रादः, व्याघ्रासाशिवे गमन करि
तो जो तो. कृ. अरथा. गतिअ. कु.
कुड कोंबापसी. अ. पु.

व्याघ्री व्याजिघ्रतीतिव्याघ्री, गंध
ग्रहण करित्ये जी ती. कृ. घाघा. गं
धोपादानअ. व्याघ्रीण. २ रिंगणी
वनस्पती. इ. स्त्री.

व्याजः व्यजनं व्याजः, विशेषेक
रूपजें होपणतें. कृ. अजधा.
होपणअ. कपूर. २ इष्टमिन्हीसा
गंधास्तधिक अर्थ गुप्त देवू न आ
र्थंतर दाखविणें. अ. पु.

व्याडः व्याडतीतिव्याडः, भक्ष
णार्थ उद्योग करितो जो तो. कृ. अ
डधा. उद्यमनअ. सर्प २ वाघ. ३
दुष्ट. अ. पु.

व्याडीसुधः व्याडस्थव्याघ्रस्यवा
सुधमिव व्याडीसुधः, व्याघ्राचे न
गासुधाप्रमाणे जें तें. स. नख
ला. अ. न.

व्याधः विध्वतीतिव्याधः, बाणें
करून वेध करितो जो तो. कृ. व्य

धधा. ताडनअ. पारधी. अ. पु.

व्याधिः विविधा व्याधिः व्याधिः, अ
नीक जी पीडा तो. स. रोग. २ गो
डें कोंब. कुड कोंब. इ. पु.

व्याधिघातः व्याधिनहंतीतिव्या
धिघातः, व्याधीतें नाश करितो
जो तो. कृ. हनधा. हिंसाअ. वा
हव्याचे झाड. अ. पु.

व्याधितः व्याधिः संजातोस्य व्या
धितः, व्याधीजो तो संजात हा.
झाला आह्वे जास तो. त. रोगी.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

व्यानः व्यानंत्यनेनेतिव्यानः,
जान्वा विविध संवारा नें प्राणि
जगतात तो. कृ. अनधा. प्राणन
अ. शरीरांत संवार करणारा प
कवासु. अ. पु.

व्यापादः व्यापादनं व्यापादः, द्रौ
ह चिंतन जें तो. कृ. पदधा. गति
अ. शत्रुद्रोह चिंतन. अ. पु.

व्याप्यं व्याप्यते तत् व्याप्यं, रोगा
ते व्याप्त करितें जें तें. कृ. आसूक्ष्ण
व्याप्तिअ. कुड कोंब गोडें कोंब.
अ. न.

व्यामः विशेषेण अम्यतेनेन व्या

यः, विशेषं करून गणना करिजे
 ले जेणें करून तो. क. अमधाय
 तिअः चार हातांचें एक प्रमाण
 आहे. अ. पु.

ज्यालः विरुद्धमासमंतात्फलति
 अडतिवाज्यालः; विरुद्ध आस
 मंताद्रूपणादि किंपा उद्यम करि
 ती जो ती. क. अलधाः प्रपणा
 दिअः २ अउधा उद्यम अ. संप २ पूत
 १ दुएहनी ४ सिह ५ चापद. अ. पु.

ज्याल ग्राही ज्यालं गृह्णातीति व्या
 कयाही, सर्गते ग्रहण करितो जो
 तो. क. गृह्णाः ग्रहण अ. गारुडी
 इन्. पु.

ज्यालायुधं ज्यालस्वव्याडस्यायुध
 मित्यादिसर्गव्याडसुधशब्दाप्रमा
 णं. नरवला. अ. न.

ज्यावृत्तः व्यावृत्ततेऽस्य व्यावृत्तः,
 स्वीकृत करिजेला जो तो. क. वृत्त
 धा. वरण अ. वेडिलेला. २ भिन्न
 फेलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ज्यासः व्यसनं व्यासः, विस्तार
 जो तो. क. असधाः क्षेपण अ.
 विस्तार. २ सत्वतीचा पुत्र व्यास.
 अ. पु.

ज्याहारः व्यात्ययते उच्यते इति
 व्याहारः, भावण जो तो. क. हर
 धा. हरण अ. भावण. अ. पु.

ज्युस्थानं विक्रुद्धमुत्थानं ज्युस्थानं,
 विक्रुद्ध जे उत्थान तें. स. तिरस्का
 २ २ विरोधाचरणः ३ स्वातंत्र्ये कल
 न जें हत्यतें. अ. न.

ज्युष्टिः व्युत्थनं ज्युष्टिः, सम्यक्की
 आभिती. क. उन्धीधा. विवास
 अ. साध्य. २ संपत्ती. इ. स्त्री.

ज्युटः विशेषेण तु त्पतेऽस्य ज्युटः, वि
 शेषं करून प्रापण करिजेला जो
 तो. क. वहधा. प्रापण अ. एकैवि
 काणीं मिकविलेला. २ स्थापित. ३
 विस्तीर्ण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ज्युट कंकटः ज्युटो धृतः कंकटो
 येन सज्युट कंकटः, धारण केले
 आहे कवच जाणे तो. स. कवच
 धारण व. गणारां. अ. पु.

ज्युतिः विशिष्टा कतिच्युतिः, विण
 जें जें तें. क. वेज्जधा. तंतुसंतान अ.
 विणणें. इ. स्त्री.

ज्युहः व्युत्थते इति ज्युहः, संग्रामा
 नर्धे स्थापन करिजेला जो तो. क.
 ऊहधा. वितर्क अ. युद्धार्थं सोच्या

सारचनाविशेष. २ समूह. अ. पु.

व्यूहपाष्णिः व्यूहस्वपाष्णिच्यूहपाष्णिः, सेनारचनाविशेषान्नाजोपृष्णागतौ स. सैन्यान्व्याव्यूहान्नापश्चाद्भागः इ. पु.

व्योकारः व्योकरोतीतिव्योकारः, लोहवीजानं करितो जां तो. क. डुकुञ्चया करणअ. लोहार. अ. पु.

व्योमकेशः व्योमिकेशायस्यस्य व्योमकेशः, आकाशी आह्वेन केशाच्चे तो. स. महादेव. अ. पु.

व्योम व्ययतेइतिव्योम, व्याप्तकरितैजैतैः क. व्यथधा. संचरणअ. आकाशः न. न.

व्योमचानं व्योमयातीतिव्योमचानं, आकाशाप्रतगमन करितैजैतैः क. पाधा. प्रापणअ. विमान. अ. न.

व्योषं विशंपेणजीयतीतिव्योषं, विशोषंकरून दाह करितैजैतैः क. उषधा. दाहअ. संद भिरीं पिपरीत्पानिहीचिंनूर्ण. अ. न.

व्रजः व्रजतीतिव्रजः, गमनकरणाराजो तो. क. व्रजधा. गतिअ. २. गोदा ३. मार्ग. अ. पु.

व्रज्या वजनं व्रज्या, व्रजनस्य गमनजै ती. क. व्रजधा. गतिअ. नमण. २. प्रयाण. आ. स्त्री.

व्रणः व्रणयतीतिव्रणः, गात्रस्य अंगस्थान्वा छेद करितो जो तो. क. व्रणधा. गात्रविचूर्णनअ. व्रण. अ. पु.

व्रतं व्रजंत्यनेनस्वर्गतद्वतं, जानायोगानं लोक स्वर्गाव्रत जातात तै क. व्रजधा. गतिअ नियम. अ. न.

व्रततिः व्रतती व्रतभिवकरोतीतिव्रततिः, व्रताप्रमाणं करित्येस्य स्वीकृतव्रताप्रधानं वराहस्ये जीती. सना. व्रतप्रकृतिकथा. तत्करणअ. वे. क. २. विस्तारः इ. २. ई. स्त्री

व्रती व्रतं भोजनादिनिषमोक्तस्य व्रती, भोजनादि नियम आह्वेनासती. त. जाणं व्रत कैलें तो २. व्रजमान. इ. पु.

वृश्चनः वृश्चतेऽनेन वृश्चनः, कर्षणीदिच्छेदन करित्येते जेणं करून तो क. वृश्चधा. छेदनअ. कानस अ. पु.

व्रातः व्रततं निवस्यतेइतिव्रात, निवस करिते तो जो तो. क. व्रतधा. निवसनअ. समूह. अ. पु.

व्रात्यः व्रातं व्याख्यादिव्रातमर्हती

तिग्रास्यः, व्याघ्रादिमयुदायाने
योम्य होणारा जो तो. त. गौण-
काल ५६ वर्षे पयेंत ज्याचा सं-
स्कार व्रतबंधादि झाला नाही तो
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

ब्रीडा ब्रीडनंब्रीडा, लज्जा जीती
रु. ब्रीडधा. लज्जा अ. लज्जा.
आ. स्त्री.

ब्रीहिः वर्हति उपचयंगच्छतीति
ब्रीहिः, वृद्धि पावणारा जो तो रु
वृहधा. वृद्धि अ. धान्य विशेष,
ज्ञान. इ. पु.

ब्रीहिभेदः ब्रीहिणोभेदोत्रब्रीहि
भेदः, ब्रीहिचा जो भेद तो. स.
ब्रीहिविशेष. अ. पु.

ब्रीहेयं ब्रीहीणां भवनं क्षेत्रं ब्रीहे
यं, ब्रीहि होण्याचें जें क्षेत्र तें. त.
ज्ञान उल्लेख होण्याचें शेत. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

(श.)

शकटः शक्नोति भारं वोढुं शक
टः, भार वाहण्यास समर्थ हो
णारा जो तो. रु. शकृधा. शक्ति
अ. गाडा. अ. पु.

शकली शकलशल्पमन्यान्ती

निशकली, करकयुक्त आहे अं
ग जाचें तो. त. मासा. इ. पु.

शकुनः शकुनिः शक्नोतीति
शकुनः. उडुनार्य समर्थ होतो
जो तो. रु. शकृधा. शक्ति अ. पक्षी
अ. पु. २ इ. पु.

शकुंतः शकुंतिः विग्रहादि
शकुन श. प्र. गोष्ठ कुकुट पक्षी.
अ. २ इ. पु.

शकुलः गंतुं शक्नोतीति शकुलः,
गमन करण्याविषयीं जो समर्थ
तो. रु. शकृधा. शक्ति अ. मत्स्य
विशेष. अ. पु.

शकुलाक्षा शकुलस्य मत्स्यस्ये
वाक्षिणीयस्याः सा शकुलाक्षा, मत्स्या
चे भारचे आहेत नैत्र जीचे ती.
स. पांढरीदुरू. आ. स्त्री.

शकुलादनी शकुलेरघत इति
शकुलादनी, शकुलानीं मक्षि
त कभिजेती जीती. रु. अदधा.
मद्वण अ. कुस्की. २. जलपिंप
ळी. इ. स्त्री.

शकुलार्जकः शकुलस्य मत्स्य
स्यार्जकः शकुलार्जकः, मत्स्यां
-राजो घालक तो. स. मत्स्यदि

शेष. अ. पु.

शक्नुत् निःसारयितुं शक्नोतीति
शक्नुत्, बाहेर काटण्याला सम
र्थ जें तें. कृ. शक्नुधा. शक्ति अ वि
घा. त. न.

शक्नुत्करिः शक्नुत्करोतीति श
क्नुत्करिः, पुरीष करणारा जो तो
कृ. बुक्नुधा. करण अ. गोयत्स
गोन्हा. इ. पु.

शक्तः शक्नोतीति शक्तः, समर्थ
होतो जो तो. कृ. शक्नुधा. शक्ति
अ. समर्थ. २ प्रियबोलणारा. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

शक्तिः शक्यते जेतु मनया शक्तिः
जीच्या योगानें जय करणारा सम
मर्थ होतो ती. कृ. शक्नुधा. शक्ति
अ. पराक्रम. २ प्रभाव ३ शक्ति
३ शक्यविशेष. ४ सामर्थ्य. इ. स्त्री

शक्तिधरः शक्तेर्धरः शक्तिधरः,
शक्तीचा जो धर ह्म. धारणकर्ता
तो. स. कार्तिकस्वामी. अ. पु.

शक्तिहेतिकः शक्तिहेतिर्यस्य
शक्तिहेतिकः, शक्ती आहे शक्य
जाचें तो. स. शक्तिनामक शक्य
धारणकरणारा. अ. पु.

शक्तः विग्रहादिशक्तशब्दाप्रसा
णं. प्रियबोलणारा. वि. अ. पु. न
आ. स्त्री.

शक्नः शक्नोतीति शक्नः, बेंलो
क्यरक्षणाविषयीं समर्थ होतो जो
तो. कृ. शक्नुधा. शक्ति अ. इंद्र. २
कुल्याचें झाड. अ. पु.

शक्नुधनुः शक्नुस्यधनुः शक्नुध
नुः, इंद्राचें जें धनुष्य तें. स. इ
द्राचें धनुष्य. उ. न.

शक्नुपादपः शक्नुस्यपादपः श
क्नुपादपः, इंद्राचा जो वृक्ष तो.
स. देवदारूचें झाड. अ. पु.

शक्नुपुष्पिका शक्नुः अर्जुनवृ
क्ष इव पुष्पमस्याः शक्नुपुष्पिका,
अर्जुन वृक्षासारियें आहे पुष्प
जीचें ती. स. कळलावी. आ.
स्त्रीलिं.

शक्नुः विग्रहादिशक्तशब्दाप्र
प्रियबोलणारा. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

शंकरः शंकरोतीति शंकरः, क
ल्याणातें करितो जो तो. कृ. बु
क्नुधा. करण अ. महादेव.
अ. पु.

शंकुः शंकते अस्याल्लोकः शंकुः
जापासून लोकशंका कर्मितोतो
रू. शक्तिधा. शंकाअ. जलचर
विशेष २ फांघा तोडलेला वृक्ष. ३
बाणाचें अग्र. ४ शस्त्रविशेष.

उ. पु.

शंखः शास्यतेनेन शंखः, जेणें
रुकून शांत होतो तो. रू. शसु
धा. उपशमनअ. शंख. २ नख
ला. ३ नवनिधीतील एक निधि
४ कपाळाचें हाड. अ. पु.

शंखनखाः शंखाः नखा इव-
शंखनखाः, शंखजें ते नखा.
प्रमाणें ते. स. लाहान शंख.
अ. पु.

शंखिनी शंखाः संत्यस्याशंखा
कारपुष्यत्वान्छंखिनी, शंखआ
हेत जीस ती. स. साख वेल ई.
स्त्रीलं.

शची शचतीतिशची, स्रवक्त
सापण करित्ये जीती. रू. शच
धा. अक्तवाणीअ. इंद्राणी. ई.
स्त्रीलं.

शचीपतिः शच्याः पतिः शची
पतिः, शची ह. इंद्राणीतिचा-

जो पति तो. स. इंद्र. इ. पु.
शरी शरतीतिशरी, रागनिघंति
करित्ये जीती. रू. शरधा. रुजा
विशरणअ. आंबेहळद. ई. स्त्री.

शरः शरतीतिशरः, रुपक
रितो जो तो. रू. शरधा. कैतव
अ. यांकडे मनाचा. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

शणपर्णी शणइवपर्णानिच
स्याः साशणपर्णी, शणाप्रभाणें
आहेत पर्णें जीचींती. स. गोक
र्णचिं झाड. ई. स्त्री.

शणपुष्पिका शणपुष्पयस्याः
साशणपुष्पिका, शणपुष्प आ
हे जीस ती. लहान एकताशाची
जाति. आ. स्त्री.

शणसूत्रं शणमयंसूत्रं शणसू
त्रं, शणमयजें सूत्रतें. स. तागा
चें सूत. २ मासे धरण्याचा जा-
व्यासजें तागाचें सूत असतें तें.
अ. न.

शंटः शास्यतीतिशंटः, शांति पाव
णारा जो तो. रू. शसुधा. उपशम
नअ. कमळाचा समूह. २ स्वेच्छा
शरीबेल, पोळ. अ. पु.

शतकोटिः शतकोटयोयस्यशत
कोटिः, शंभर आहेत कोटि ह्य.
धास जास तो. स. वज्र. इ. पु.

शतद्रुः विग्रहादिशतद्रुश. प्र. श
तरुद्रानामक नदी. उ. स्त्री.

शतपत्रं शतपत्राण्यस्यशतपत्रं,
शंभर आहेत पर्णे ह्य. पुष्यपर्णे जा
स ते. स. कमरु. अ. पु. न.

शतपत्रकः शतपत्राण्यस्यशतप
त्रकः, शंभर आहेत पक्ष जास तो
स. सतार पक्षी. अ. पु.

शतपर्वा शतपर्वाण्यस्याः शतप
र्वा, शंभर आहेत पर्वे जास तो. स
वेळु. न. पु.

शतपर्षिका शतपर्षाण्यस्याः
साशतपर्षिका, शंभर आहेत पर्षे
जास ती. स. वेसंड. शूर्या. आ. स्त्री

शतपुष्पा शतपुष्पाण्यस्याः शत
पुष्पा, शंभर आहेत पुष्पे जास ती.
स. शोपेची भाजी. आ. स्त्री.

शतप्रासः शतप्रासाश्चपर्णान्य
स्यशतप्रासः, शंभर आहेत प्रासा
प्रमाणे पर्णे जाची तो. स. कणहेरा
चे झाड. अ. पु.

शतभीरुः शतवियोगिनांभीर

वोयस्याः शतभीरुः, शतशः वियो
गी आहेत भीरु ह्य. भित्री जी शम्भू
न ती. स. मोगरीची वेल. उ. स्त्री.

शतमन्युः शतमन्यवोयस्यशत
मन्युः, शंभर आहेत मन्यु ह्य. याग
जाचे तो. स. इंद्र. उ. पु.

शतमानं शतमानंयस्यशतमा
नं, शतपरिमित आहे प्रमाण जा
चे तो. स. परु परिमित सोने किं
चारुपे. अ. पु. न.

शतमूला शतमूलान्यस्याः शत
मूला, शंभर आहेत मूले जीचीं ती.
स. शतावरी. इ. स्त्री.

शतवीर्या शतवीर्याण्यस्या इति
शतवीर्या, शंभर आहेत वीर्यरूप
अंकुर स्थाने जीचीं ती. स. पादरी
दुरु. आ. स्त्री.

शतवेधी शतवेधितुंशीलमस्यश
तवेधी, शंभरांस वैपकरण्याचे जा
हे शील जाचे तो. स. आसुलेचे. इ
न. पु.

शतहृदा शतहृदा अर्चाधिजला
शयावासंत्यस्या इति शतहृदा, शंभ
र आहेत ज्वाला किंवा जलाशय जी
स ती. त. वीज. आ. स्त्री.

शनेश्वरः पंगुत्वात्शनेर्मदन्तरती
तिशनेश्वरः, पंगुत्वास्तव मंदगम
न करितो जो नो. कृ. उरधा. गति
अ. शनीनामाग्रह. अ. पु.

शनेः शणतीतिशनेः, मंदार्थांतं दे
तं जं तं. कृ. शणधा. दानअ हल
. कामंदत्वा अर्थी अच्यय.

शंषा भयंकरत्वात्शंस्कसंपिचती
तिशंषा, भयंकरत्वास्तव क्रूरता
तं नाश करितो जी ती. कृ. शधा.
पानअ. वीज. आ. स्त्री.

शपथः शपनं शपतिचेनइति
शपथः, विश्वास पावनो जणेंक
रून ती. कृ. शपधा. आक्रोशअ.
रपरं स्वीटं करण्यार्थे एक प्रमा
ण आहे. अ. पुं. २ अ. न.

शफं शंकलतीतिशफं, प्रहारें क
रून करव नाश करणार्थें जें तं.
कृ. त्रिफलाधा. विशारणअ. धो
अपान्वा रगेंदं रघुर. २ वृक्षसूक.
अ. न.

शफरं शफंशतिगतिसमपेदूरमु
लामवतीतिशफरं, गतिसमर्थीदूर
दुरःप्रसार करितो जी ती. कृ. श
धा. दानअ. मत्स्यविशेष. अ. उ.

शफरी शफान्गतिशोधनावयवा
न्शफान्गतिशोधयतीतिशफरी, खु
रातें बालन करणारी जी ती. कृ. रि
धा. हिंसाअ. मत्स्यविशेष. ई. स्त्री.

शब्दग्रहः शब्दीमृत्यतेनेनशब्दग्र
हः, शब्दग्रहण करिते जणेंक
रून ती. कृ. गृहधा. ग्रहणअ. का
न. अ. पु.

शब्दनः शब्दनशीलःशब्दनः, श
ब्दस्वभाव जो तो. कृ. शब्दधा. श
ब्दक्रियाअ. वाजविणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

शमः शमनंशाम्यत्यनेनकंडुरिति
वाशमः, शांती किंवा शांत होतो
कंडू जाने तो. कृ. शमुधा. उपशम
अ. वित्तोपशम २ हात. अ. पु.

शमथः शमनंशमथः, शांति जी
ती. कृ. धात्वादिपूर्वीन्याश. प्र.

शमनः शमयतीतिशमनः, लोकां
न्या प्राणार्थें शमन करितो जी तो.
कृ. शमधा. उपशमअ. चम. अ.
पु. २ यज्ञसंबंधीं जें पशुहनन तें.
अ. न.

शमनस्वसा शमनस्ययमस्थस
साशमनस्वसा, यमाची जी मणि

नी ती. स. यमुना नदी. ऋ स्त्री.
शमलं शाम्यते इति शमलं, शांति
 पावि जेतं जेतं. कृ. शमुधा. उपश
 मअ. विघा. अ. न.

शमितः शाम्यतेऽस्मि शमितः, शां
 ति पावि जेला जो तो कृ. शमुधा. उ
 पशमनअ. शमविलेला. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री.

शमी शाम्यतीति शमी, शमकड
 गारी जी ती. कृ. शमुधा. उपशमअ
 शमीवृक्ष. २ रोग. ई. स्त्री.

शमीधान्यं शमीप्रभवं धान्यं शमी
 धान्यं, शौंगेपासून उसन्न जें धा
 न्य तें. स. मूग, उडिह, राजमाप,
 कुलित्य, हरभरा, तीळ, वाटाणा,
 दूर त्या आव धान्यास शमीधान्य
 ह्मणतात. अ. न.

शमीरः अल्पाशमीशमीरः, अल्प
 जी शमी ती. त. लहानशी एक श
 मीवृक्षाची जाति. अ. पु.

शम्या शाम्यत्यनयाशम्या, जीच्या
 योगानें वृक्षादिशांत होतो ती. कृ.
 शमुधा. उपशमअ. जुगंवास्त्रि
 का. आ. स्त्री.

शम्याकः शमीशिविमाअकृती

तिशम्याकः, शमीप्रत आसमंतात्
 भिस्तृत करिती जो तो. कृ. अकधा कु
 टिलगतिअ. बाह्याचें झाड. अ. पु.

शंबः शम्भोऽस्यास्तीति शंबः, सरवआ
 हे जासती. त. वज्र. अ. पु.

शंबरः शंभुणोतीति शंबरः, सरव
 दीणारा जो तो. कृ. हत्रुधा. वरणअ.
 भृगुविशेष, साबर. २ उदक. अ. न.

शंबराशिः शंबरस्याशिः शंबरशिः,
 शंबरसुराचा जो अदिह. शत्रुतो
 स. मदन. इ. पु.

शंबरी शंभुणोतीति शंबरी. फल्या
 णाते देखे जी ती. कृ. हत्रुधा. वरण
 अ. उंदिरकानीवनस्पती ई. स्त्री

शंबलः शंबलनेनेति शंबलः, गु
 मन करितो जेणे करून तो. कृ. शंब
 धा. गतिअ. प्रवासासाठी घेतलेले
 फवाळाचें. अ. पु. न.

शंबाकृतं शंबकृतं शंबाकृतं, दि
 वार जेकृष्ट तें. त. दोनपेक नाग
 रलेलें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शंबुः शाम्यतीति शंबुः, शांतिपा
 वतो जो तो. कृ. शमुधा. उपशम
 अ. पाण्यातील लहान शिंप.
 उ. पु.

शंभुकः विग्रहादिशंभुशब्दाप्रमा-
णं. पाण्यांतील लहान शिंप आ-
स्वीकिंती.

शंभली शंभलतेइतिशंभली, क
सामैषोलगातीजीती. क. भल
धा. सायणअ. कुंडणयणाकरणा
शीस्वी. ई. स्त्री.

शंभुः शंभवत्यस्मारितिशंभुः, क
ए होतेहै जाणसून तो. क. मूधा.
सत्ताअ. महादेव. २. ब्रह्मदेव. उ.
शुक्तिगीं.

शयः शीतेः शिघ्रसर्वशयः, सर्व
राहतें जाचेवाचीं तो. क. शीङ्घा
सप्रअ. हान. अ. उ.

शयनं विग्रहादिशय्याशब्दाप्रमा-
णं. निद्रा. २. हातरुण. अ. न.

शयनीचं विग्रहादिशय्याशब्दा
प्रमाणं. विच्छाना. अ. न.

शयालुः शयनशील; शयालुः,
निद्राशील जो तो. क. शीङ्घा-
सप्रअ. निद्राशील. वि. अ. उ.
न. स्त्री. २. अजगरह. आर. ३
हत्ती. उ. उ.

शयितः शीतेस्मशयितः, निद्रा
ताकृतजो तो. क. शीङ्घा. सप्रअ.

अर्थ पूर्वाच्चाशब्दाय.

शयुः शीतेः अत्यर्थमिति शयुः, अ
त्यंत निद्रा करणारा जो तो. धातु
पूर्वाच्चाशब्दाप्रमाणं. अजगरह.
आर. उ. उ.

शय्या शय्यतेनसाशय्या, निद्रा
करितेजेजीचावाचीं ती. क. शी
ङ्घा. सप्रअ. हातरुण. आ. स्त्री.

शरजन्मा शरपुजन्मयस्यसश
रजन्मा, शरचंगायी आहे जन्मजा
चं तो. स. कालिक स्वामी. उ. उ.

शरणं शृणातीति शरणं, नाश
आश्रय करितें जें तें. क. शृधा. हिं
साअ. यध. २. रक्षण. ३. रक्षणक.
रणारा. ४. पर. अ. न.

शरदू शृणातिपंकंजलंघेति श-
दू, विखलातें किंवा जलातें न.
करितेजीती. क. शृधा. हिंसाअ
शरदू. २. संवत्सरह. वर्ष. त. स्त्री

शरः शृणातिअनेनशरः, नाश
करितोजेणें करून तो. क. शृधा.
हिंसाअ. चालतृणविशेष. अ. उ.

शरभः शृणातीतिशरभः, हिं
सां करितो जो तो. क. शृधा. हिं
साअ. मृगविशेष. ज्यास लडी

सरा असंक्षणताततो. अ. पु.

स्त्री. न.

शरव्यं शरान्व्ययतीतिशरव्यं,
वाणान्तं संवरण करितं जेतं. कृ.
अर्धा. संवरणअ. निशाण. अ.
नपुंस.

शराचः शृणातीतिशरः शराद्व
तीतिशराचः, उष्णपदार्थापासून
रक्षण करणाराजो तो. कृ. अर्धा.
रक्षणअ. पात्रविशेष. अ. पु. न.

शरादिः शरं आअरतीतिशरादिः,
जल किंवा हिंसा इंप्रत आसमंता
तू गमन करितो जो तो. कृ. अर्धा.
गतिअ. अडीनामकपक्षी. इ. पु.

शराचती शरास्तृणविशेषा अत्र
संतीतिशराचती, तृणविशेष आहे ता
चागयीं ती. त. नदीविशेष. ई. स्त्री.

शरातिः शरं हिंसां जलं वाततीति
शरातिः, जल किंवा हिंसायां प्रत स
दोदित गमन करितो जो तो. कृ. अ.
तथा. सातत्यगमनअ. अडीनाम
कपक्षी. इ. पु.

शरालिः शरमा अडतीतिशरालिः,
जल किंवा हिंसा यातें उद्योग करि
तो जो तो. कृ. अर्धा. उद्यमनअ.
शरावीपक्षी. इ. पु.

शराभ्यासः शरस्याभ्यासः शरा
भ्यासः, वाण मोहान्वाजी अभ्या
सतो. स. वाण सोडण्याचा अभ्या
स. अ. पु.

शरासनं शरा अस्यंते क्षिप्यंतेनेन
शरासनं, जाचा योगानें वाणटा
किजेतात तें. कृ. अर्धा. क्षेपण
अ. धनुष्य. अ. न.

शरारिः शरं जलं क्रच्छतीतिशरा
रिः, जल किंवा हिंसा इंप्रत गमन
करितो जो तो. कृ. अर्धा. गतिअ. अ.
डीनामापक्षी. इ. पु.

शरीरं शीर्यते इति शरीरं, नष्ट हो
इजेतें जेतें. कृ. शृधा. हिंसाअ. दै
ह. अ. न.

शरारुः शृणातीतिशरारुः, हिंसा
करितो जो तो. कृ. शृधा. हिंसाअ.
हिंसारील हा. धनुक. वि. उ. पु.

शरीरी शरीरमस्यास्तीतिशरीरी,
शरीर ह्य. देह आहे जासतो. त.
घाणी. इ. न. पु.

शर्करा शृणातीतिशर्करा, पीऊक
रित्येजी ती. कृ. शृधा. हिंसाअ. पा
कुमपदेश. २ वाकू. ३ सारपर. अ. स्त्री.

शर्कराचान् शर्कराः संत्यस्येति शर्कराचान्, शलुका आहेत जाचेव
 र्शी तो. न. गालु कामय प्रदेशः विन्त
 पु. न. ई. स्त्रीः

शर्करिलः विग्रहादिसर्वशर्कराव
 त् शब्दाप्रमाणं. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिंगं.

शर्म शृणानि दुः स्वमिति शर्मं. दुः
 र्पाते नाश करिते जें तें. कृ. शृधा.
 हिंसा अ. कृत्स्न. न. न.

शर्षरी शृणानिलोकनक्षत्रींति शर्षरी
 लोकांच्या नेत्राते नष्ट स. अंध करि
 लें जीती. कृ. शृधा. हिंसा अ. वा
 वि. ई. स्त्री.

शर्षणी शर्षस्वस्त्री शर्षणी, श
 र्षण. शंकर त्याची जी स्त्री नी. स्त्री.
 प्र. पार्वती. ई. स्त्री.

शर्षला शर्षतीति शर्षला, गमन क
 र्णावी जी ती. कृ. शर्षधा. गति अ.
 शस्त्र विशेष. आ. स्त्री.

शलं शलतीति शलं. त्वरित गमन
 करिते जें तें. कृ. शलधा. आनुग
 मन अ. साळीचे लोम ह्य. सारक
 दर. अ. न.

शलपः शलतीति शलपः, गमन

करणाय जी तो. कृ. शलधा. चलन
 अ. कीट विशेष ह्य. पतंग. अ. पु.
शललं विग्रहादिसर्वशल शब्दाप्र
 माणं.

शलली विग्रहादिशल शब्दाप्रमाणं
 ई. स्त्री.

शलादुः शलतीति शलः अटती
 ति अदुः शल आसी अदुश्च शलादुः,
 चंचल ह्य. कश्चें अने जें शात तें.
 स. अपेक्ष व हिरवें. वि. उ. पु. स्त्री.
 नपुं.

शलकं शलतीति शलकं, चंचल नीते
 जें तें. कृ. शलधा. चलन अ. शकल.
 २ लचा. अ. न.

शल्यः शलतीति शल्यः, चंचल ही
 ती जी तो. कृ. शलधा. गमन अ.
 रोच्याचें झाड. २ मृग विशेष सा
 उई अ. पु. ३ वाणाचें अय. ४ श
 स्त्र विशेष. अ. न.

शल्यं शलतीति शल्यं, सद्गामी जें
 तें. कृ. शलधा. गति अ. येत. अ.
 पु. न.

शल्युः शपत्याक्रोशति यर्ष्यानि
 ति शल्युः, स्वेत रचर्ष्याना उपम
 र्दक जी तो. कृ. शपधा. आक्रोश

अ. त्रिचरणं. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगं.

शशः शशतीतिशशः, उड्यामारु
नगमन करितो जो तो. क. शशधा-
पुतगतिअ. ससा. अ. पु.

शशधरः शशस्यधरः शशधरः,
शशान्वाजोधर क. धारणकर्ता
तो. स. चंद्र. अ. पु.

शशलोम शशस्यलोमशशलो
म, मृगविशेषाने जें कोमते.
स. सशान्चे केस. न. न.

शशादनः शशान्तीतिशशादनः,
मृगादिकांवे भक्षण करितो जो तो
क. अदधा. भक्षणअ. ससाणाप
ही. अ. पु.

शशोर्षी शशस्यऊर्णाशशोर्षी, मृ
गविशेषाने जें कोमते. स. सशया
चा केस. अ. न.

शश्वत् शशतीतिशश्वत्, पुनः पु
नरुडिय गमन चत् जो बारं बार
अर्थ तद्वोधक जें तें. क. शशधा-
पुतगतिअ. बार बार. २ सहिनया
अर्थी अथ.

शश्यं शस्यतेशश्यं, स्तबिले
तें जें तें. क. शंस्. धान्स्तुति. अ. को

मलत्तण. अ. न.

शसनं शस्यतेइतिशसनं, हिंसि
तजें तें. क. शस्. धा. हिंसाअ. पक्षसं
बंधीं जें पसुहनन तें. अ. न.

शस्तं शस्यतेस्मशस्तं, स्तवनक
विजेठें जें तें. क. शंस्. धा. स्तुति
अ. कल्याण. अ. पु. न. २ स्तविले
का. ३ प्रशस्त. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगं.

शस्त्रं शस्यतेनेनशस्त्रं, जान्वा
योगानें हिंसन होतें तें. क. शस्.
धा. हिंसाअ. आसुध. २ लोरवंड.
अ. न.

शस्त्रकं शस्यतेअनेनशस्त्रं,
तदेवशस्त्रकं, छेदन करितें
जेणें करून जें शस्त्र तेंच शस्त्रक
त. लोरवंड. श. न.

शस्त्रमार्जः शस्त्रंमार्ज्जितिशस्त्र
मार्जः, शस्त्रातें धार पाजविणा
रा जो तो. क. मृजूधा. शुद्धिअ.
शिकलगार. अ. पु.

शस्त्राजीवः शस्त्रमाजीविति
पजीवतीतिशस्त्राजीवः, शस्त्रो
पजीवन साधन करणारा जो
तो. क. जीवधा. प्राणधारणअ.

शस्त्रजाती. अ. पु.

शस्त्री शस्यतेः नयाशस्त्री, नाशक
रिजेतो जीर्णं करुते ती. कृ. शस्र
धा. हिंसा अ. करी. ई. स्त्री.

शस्यं शस्यतेतच्छस्यं, छेदं न क
रिजेतं जं तं. कृ. धा. पू. श. प्र. कोच
केंतृण. अ. न.

शस्यसंवरः सस्येः संग्रियतेसस्य
संवरः, धान्यानीं जो परिवेष्टित
तों. कृ. वृद्धा. वरण अ. सागचें
शाड. अ. पु.

शाकं शक्नोति शोक्तुमनेनशाकं, शो
जन करापचाकारणें समर्थं होतो जे
णें करुते तें. कृ. शकृधा शक्ति अं.
सज्जी. अ. न.

शाकतः शकटं पृहतीतिशाकटः, श
कटातें वाह्याणाशजो तो. त. शाक्य
चा केल. अ. पु. २ वस्त्रविशेष. अ.
पु. न.

शाकुनिकः शकुनान्द्रहंतिशाकु
निकः, पक्षी नाश करितो जो तो. त.
पक्षिहंता. ह. पक्ष्यांचा पारधी. अ. पु.

शान्तीकः शक्तिः प्रहरणमस्यशा
न्तीकः, शक्ती आहे शस्त्र जाचें तो.
त. शक्तिनामकशस्त्र धारण करणा

ना. अ. पु.

शाक्यमुनिः शकेभवः शाक्यः शाक्य
श्रासीमुनिश्चकाम्यमुनिः, शक हें.
देश विशेष त्याचे दायीं जो उल्लंघितां सा
क्यं शाक्य असा जो मुनि तो. स. बौ
द्धांतील अघांतर एक भेद आहे. इ. पु.

शाक्यसिंहः शाक्यः सिंह इवशाक्य
सिंहः, सिंहासारिववा ह्य. श्रेष्ठ असा
जो शाक्य तो. स. बौद्धांतील आचां
तर एक भेद आहे. अ. पु.

शारवा शारवतीतिशारवा, व्याप्तक
रित्ये जो ती. कृ. शारवृधा. व्याप्ति अ.
स्यां दीक्ष. डाहळी. आ. स्त्री.

शारवामृगः शारवाचारीमृगः पशुः
शारवामृगः, सांवावर संचार करि
तो जो तो. स. वानर. अ. पु.

शारवानगरं शारवेवनगरंशारवा
नगरं, शारवेचे पती जें एक देशाचा
पिनगर तें. स. मूळ राजधानी ए.
क असून दुसरें जें राजाचें शहं
र तें. अ. न.

शारवाशिक्षा शारवाचाः शिक्षा
शारवाशिक्षा, शारवेच्या ज्या शिक्षा
ह्य. पारंख्याती. स. शारवामूळ ह्य.
पारंवा. आ. स्त्री.

शारवी शारवाः संत्यस्येति शारवी,
शारवा आहंन जास तोतृक्ष-इ
न.पु.

शारविकः शंरवः शिल्पमस्थशां
शिवकः, शंरव आहे शिल्प जानें
तो त. कासार. अ.पु.

शादः विग्रहादिशादीशब्दाप्रमाणे
वरर्यविशेष अ.पु.

शादी शाक्यतेसाशादी, श्लापित
ह्य स्तुत्य जीती कृ श्लापृषा कलन
अ. फडके २ वरर्यविशेष-ई. स्त्री.

शाक्यं शकस्यकर्मशाक्य, शक्यतेजे
कर्म तें. त. कपट. अ. न.

शाणः शण्यतेः नेनशाण, कृय
र्ण कर्षण करिजेतें जेणे करूनतो
कृ. शाणधा. दानअ. कसोरी. अ.पु.

शाणी शणस्यविकार शाणी, श
णात्वा जी विकार ती. त. नागाचेंव
र्य. ई. स्त्री.

शांडिल्यः शंडतइतिशांडिल्यः,
संश्लिष्ट असतो जी तो. कृ. शंडि
धा. सघातअ. बेलान्चे शंड अ.पु.

शातः श्यतीतिशातः, कृशकर
णारा जी तो कृ. शोधा. नचूकर
णअ. तीक्ष्ण वि. अ. पुं. न. आ.

स्त्रीलिंगी. २ हर्ष. अ. न.

शातकुंभं शतकुंभेभ्यश्चातकुंभं,
पर्वताचेवार्थी जें उरान्त तें. त. स
वर्ण. अ. न.

शातकोषं विग्रहादिपूर्ववत्.
शातला शातलातीतिशातला, निर्म
ल ह्य. स्वच्छ यातें देखे जी ती.
कृ. लाधा. दानअ. शिकेकाई.
आ. स्त्री.

शात्रयः शत्रुरेयशात्रयः, शत्रु जी
तोच शात्रय-स. शत्रु. अ. पु.

शादः शद्यतेनेनशादः, विशीर्ण
करिजेतो जेणे करून तो. शहूषा
शातनअ. कोमलतृण. २ चिरवल
अ. पु.

शादहरितः शादैः हरितः शा
दहरितः, कोमलतृणांहीं करू
न जी हिरवा तो. स. कोमलतृण
नें जी हिरवादेशतो. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

शादूलः शादः शालतृणं अस्मिन्
शादूलः, कोमलतृणजें तें आहिजा
चेवार्थी तो. त. कोमलतृणानें जो दि
रवादेशतो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री
शातं शाम्यतिदुःखमितिशांतं,

दुःस्वशमनकरितेंजेंतें-रु-शमुधा
उपशमअ-हर्ष-अ-न-२नवचारस
अ-पु-शमविलेला-वि-अ-पु-न-
आ-स्त्री-

शांतिः विग्रहादिशमयशब्दाप्रमा
णें-विन्ताचाउपशम-इ-स्त्री-

शांचरी शंचरस्येचंशांचरी, शंचरसक्त
इसंबंधीजीती; त-इंद्रजाल-इं-स्त्री-

शारः शृणोतिशीर्यते; नैनवाशारः,
शीडाकरितोकिंवा विचीकरणक
रिजेंतेंजेंणेंकरून तो-रु-शृधा-
हिंसाअ-वासु-अ-पु-२विचर
णें-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री-

शारंगः शीर्यतेआतपादिनाशारं
गः, आतपादिकेंकरून नाश पा
विजेतो जो तो-रु-शृधा-हिंसाअ
चातरूपक्षि-अ-पु-

शारदः शरदिभवः शारदः, शर
कालाचेवायीं होतो जो तो-त-सा
तवर्णाचेंसाड-अ-पु-२नूतन ३
अप्रौढ-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री

शारदीः शारदिभवः शारदी, शर
कालाचेवायीं होत्येजीती त-ज
लपिंपडी-इं-स्त्री-

शारिफलं शारीणांफलेशारिफ

लं, शारिकेचेंजेंस्थानतें-स-सो
कत्याचापर-वि-अ-पु-न-आ-स्त्री-

शारिवा शरणंशारः शारीक्यस्या
इतिशारिवा, नाश आहेजीसती-
त-उपलसरी-आ-स्त्री-

शार्करं शार्कराः संत्यस्मिन्निति
शार्करं, बालुकाआहेज्याचेवा
यीं तो-त-बालुकामयदेश-वि-
अ-पु-न-आ-स्त्री-

शार्डं शृंगस्यधिकारः शार्डं, शिं
गाचा जो विकार तें-त-विष्णू
चेंधनुष्य-अ-न-

शार्डी शार्डंधनुरस्यास्तीतिशा
डी, शृंगविकारचेंआहेधनुष्य
जाचें तो-त-विष्णू-इन्द्र-पु-

शार्दूलः शृणातीतिशार्दूलः, हिं
साकरितो जो तो-क-शृधा-हिं
साअ-वाकहाशब्द उतर पदअ
सतां श्रेष्ठार्थक होतो-अ-पु-

शार्चरं शर्चर्याप्रचंशार्चरं, शर्ची
चावायीं होतेंजेंतें-गाढ जो अं
धकार तो-अ-न-२घातुक-वि-
अ-पु-न-आ-स्त्री-

शालः शलतीतिशालः, उदका
मध्यें गमन करितो जो तो-रु-श

शलधा. गतिअ. मत्स्यविशेष. २

एक्ष. ३ साचल्याचें झाड. अ. पु.

शालपर्णी शालः पर्णयस्याः शालपर्णी, चंचल आहे पर्णजीर्णतीस. साच्यण. इं. स्त्री.

शाला शलंति अत्र इति शाला, गमन करिता हेत जीविकाची ती रु. शलधा. गतिअ. सभाग्रह २ प्रधान शारवा. आ. स्त्री.

शालावृकः शालां वृणोतीति शालावृकः, शालेतें स्वीकार करितो जो तो. रु. वृक्षधा. वरणअ. कोल्हा. २ वानर. ३ कुत्रा. अ. पु.

शालिः शालते इति शालि, चंचल ही तो जो तो. रु. शलधा. संवलनअ. ग्रीहविशेष. इ. पु.

शालीन्ः शालाप्रवेशमर्हतीति शालीन्ः, शालेप्रत प्रवेशाला योग्य ही तो जो तो. त. लज्जासुक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शालूरः शलतीति शालूरः, संचरिषु क अस्ती जो तो. रु. शलधा गलथ. कमलाचा कोदा अं पु.

शालेर्यं शालीनां मवनक्षेत्रं शालेर्यं, शालि ह्य साळीचें मात हीण्या

चें जें शेव तें. त. शालि उत्पन्न होण्या

चें क्षेत्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ व विशेषअ. पु.

शाल्मलिः शलतीति शाल्मलिः, रु. धर्मगमन करिती जो ती. रु. शलधा. गतिअ. सांचरीचें झाड. इ. पु.

शाल्मलीवेष्टः शाल्मल्याः वेष्टः शाल्मलीवेष्टः, शाल्मलीचा जो वेष्ट ह्य. डीक तो. स. सांचरीचा डीक अ. पु.

शाचकः शच्यते इति शाचक. सल्लयमन करिजेतो जो ती. रु. शचधा. गतिअ. बालक. अ. पु.

शाचरः शचराणामयं शाचरः, शिंल्लांचा जो हातो. त. लोभहृक्ष. अ. पु.

शाम्बतः शम्बत्सवः शम्बता, निरंतर होणारा जो तो. त. नित्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शाकुलिकं शकुलीनांसमूहः शाकुलिकं, शकुलीनां जो समुदाय तो. त. गुफळ जिल्ह्याक नाक राजा. अ. न.

शासनं शिष्टि, शासनं, आज्ञा जी तें. रु. शासधा. अनुशिरिआ आज्ञा. २ हंड. अ. न.

शास्त्रा शास्त्रातिशास्त्रा, शासन
करितो जो तो. कृ. शास्त्रा. अनु
शिष्टिअ. बहुत २ शासन करणा
र अ. पु.

शास्त्रं शिष्यते, नैनशास्त्रं, जाचा
योगाने प्रयोगादि शासनकरिजे
तें जें तें. कृ. शास्त्रा अनुशिष्टि
अ. आज्ञा. ३ व्याकरणादिशा
स्त्र. अ. न.

शास्त्रविद् शास्त्रवेत्तीतिशास्त्र
विद्, शास्त्रजाणतो जो तो. कृ.
विदधा. ज्ञानअ. शास्त्रवेत्ता. कि.
कृ. पु. स्त्री. न.

शिक्ष्यं स्वसतेइतिशिक्ष्यं, अधः
पतनकरितें जें तें. कृ. स्वसुधा.
अवसंसनअ. शिक्षें. अ. न.

शिक्षितं शिक्ष्येस्यतंशिक्षितं,
शिक्ष्याचेठायीं स्थापितजें तें. त.
शिक्ष्यावरटंबलेंले. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

शिक्षितः अशिक्षिष्टइतिशिक्षि
तः, विद्यायद्वणकरिताशालाजो
तो. कृ. शिक्षधा विद्योपादानअ.
प्रदीण. २ शिक्षिलेंला. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री

शिरवंडः शिषिनाअम्यतेइतिशि
खंडः, शिखीनें सेषिजेतो जो तो. कृ.
अमधा. गत्यादिअ. मोरानेंपिस
अ. पु.

शिरवंडकः शिरवाचामंडइवशि
खंडकः, शिरवेचेठायीं अंडा साशि
खाजो तो. त. लहान मुलाची शंडी.
अ. पु.

शिरवरं शिरवांरातीतिशिरवरं, अ
ग्रभागतें स्वीकार करितें जें तें. कृ.
शधा आदानअ. पर्यताचें शिरवर.
२ अग्र. अ. न.

शिरवरी शिरवरमरूपस्यशिरवरी,
अग्र आहे जास ती. त. पर्यत. २
रस. इन्. पु.

शिरवा शीतेसाशिरवापल्लाकारिणी
तस्मिन्जीती. कृ. शीडधान्यअ.
मोराची शेंडी. २ अग्नीची जाळा
३ शेंडी. ४ किरण. ५ वाचाचा चव
जा. आ. स्त्री.

शिरवांडिकः शिरवायाः अंडएव
शिरवांडिनः, शिरवेला अंडचन जो
तो त लहान मुलाची शेंडी अ. पु.
शिरवाचान् शिरवाः मंत्यस्यति
शिखाचान्. शिखास. जाला आ

हेतु जायतौ. त अग्नि. त्. पु.

शिरवाचलः शिरवास्त्रस्थशि
रवाचलः, शिरवा आहे जास तौ.
त. मचूर. अ. पु

शिरिग्र्याचं शिरिनोग्रीवायस्य
शिरिग्र्याचं. मचूरान्चे ग्रीवे सारि
रवा आहे वणं जाचा तें. स. मौरचू
द. अ. न

शिरवी समासादिकशिरवाचलश
ब्दाप्रमाणे. मौर. २ अग्नि. इन् इ.

शिरियाहनः शिरवीवाहनघस्य
सशिरिषवाहनः, शिरवीह्य. मचूर
आहे वाहन जाचे तौ स. कार्तिक
स्वामी. अ. पु.

शिशुः शिनोतीति शिशुः, तीक्ष्ण
करितौ. औ. तौ. रु शिञ् धा निशा
न अ. शोचग्यान्चे श्लाढ. २ शाकशा
जी. उ. पु

शिशुजं शिशोर्जायतेस्मशिशुजं,
शोचग्यापासून श्लाले जें तें. रु. ज
नीधा. प्रादुर्भाव अ. शोचग्याचे री
अ. न.

शिंजितं शिज्यते इति शिंजितं, मू
पणाच्या जी शब्द ते. रु. विजिधा.
अव्यक्त शब्द अ. पाद मू. पणाच्या

शब्द. अ. न.

शिंजिनी अवयवशिकिंते शिंजिनी,
अव्यक्त शब्द कुरणारी जी ती. रु.
शिजिधा. अव्यक्त शब्द अ. धनुष्या
ची दोरी. इ. स्त्री.

शितशिवं शितंचतन् शिवंचशि
तशिवं, शित ह्य तीक्ष्ण असे जें क
ल्याणकारक तें. स. शोदेलोण.
२ बडीशोष. ३ दगड फूल. अ. न

शितशूकः विग्रहादिसितशूकश
ब्दाप्रमाणे. जव. अ. पु.

शितिः शीयते स्म शितिः, देदीप्य
मान होइ जै तो जी तो. रु. शिञ्धा
निशान अ. शक्त. २ काळें. वि. अ
पु. न. इ. स्त्री. ३ मूर्ज रस. इ. उ

शितिकंदः शितिः कालः कंदो यस्य
स शितिकंदः, कृष्णवर्ण आहे कं
द जाचा तौ. स. महादेव. अ. उ.

शितिसारकः शितिः काल तारक
स्य शितिसारकः, कृष्णवर्ण आहे
गाफला जाचा तौ. स. देचुर्णान्चे श्ला
उ. अ. पु.

शिपविष्टः शिपविष्टः शिपि
षुविष्टः शिपविष्टः, शिप ह्य. पशू.
त्यांचे राधी वसणारा जी तो स

महादेव २ रोगानें जाचें मस्तक नि
 चेर झालें तो. ३ कुजलेलें कातडें.

अ. पु.

शिफा शोते इति शिफा, अपोष्णार्णो वसुधा
 नैराहात्ये जीती कृ. शीङ्धा. स्वप्न अ
 ह्वाचें मूळ २ आई. आ. स्त्री.

शिफाकंदः शिफाया. कंदः शिफाकं
 दः, शिफेचा जो कंद तो स. कम
 बाचा कांदा अथवा मूळ अ. पु.

शिंबा विग्रहादिशंबाशब्दाप्रमाणें.
 शेंग. आ. स्त्री.

शिंबिः विग्रहादिशंबाशब्दाप्रमाणें.
 शेंग. इ. स्त्री.

शिबिका शिबेवंशिबिका, कल्याण
 कारक जीती. त. पालची. आ. स्त्री

शिबिरं शबंत्यत्र शिबिरं, गमन क
 रितात जाचारायी तें. कृ. शबधा.
 गतिअ सेनेचा तळ. अ. न.

शिंबी विग्रहादिशंबाशब्दाप्रमाणें.
 शेंग इ. स्त्री

शिरः श्रियते उष्णीषादिना इति
 शिरः, उष्णीषादिका ने सेवन
 करिजे तें जें तें. कृ. श्रिञ्धा. सेवा
 अ. मस्तक. अग्र. स. न.

शिररुं शिरस्त्रायते इति शिररुं

मस्तकातें रक्षण करणार जें तें.
 कृ. श्रैङ्धा. पालन अ. डोकीस
 घालावयाची टोपी. अ. न.

शिरस्यः विग्रहादिशीर्षण्यशब्दा
 प्रमाणें. निर्मळ केश. अ. पु.

शिरा शिनोतीति शिरा, तीह्याही
 पारी जीती. कृ. शीञ्धा. नि
 शान अ. नाडी. आ. स्त्री.

शिरिषः शीर्यते इति शिरिषः, ना
 श पात्रिजेतो जो तो. कृ. शृधा. हि
 सा अ. शिरसनामा ह्वा. अ. पु.

शिरोधिः शिरोधीयते स्यां शिरोधिः,
 मस्तक जीचा टायीं पाहिजेतो ती.
 कृ. दुधाञ्धा. धारण अ. मान. इ.
 स्त्रीलिं.

शिरोरत्नं शिरसः रत्नं शिरोरत्नं,
 मस्तकावरचें जें रत्न तें. स. मस्त
 क घूपण. अ. न.

शिरोरुहः शिरसिरोहतीति शि
 रोरुहः, मस्तकाचे टायीं रुजतो
 जो तो. कृ. रुहधा. प्रादुर्भाव अ.
 मस्तकाचे केश. अ. पु.

शिलं शिल्यते इति शिलं, कणशा
 यनं जें तें. कृ. शिलधा. उच्च अ.
 शेत रुचानें शोतांत सांफिले ल्पारु

पसाचें ब्रह्मण अ.न.

शिला शिल्पतीतिशिला, कणश-
पदिणामी स्र्णजे कणरूपाने न
द होणारी जी ती. क शिलधा
उच्छुअ. पाषाण. २ दाराच्या चौक
टीचे खालचे लांकूड. आ स्त्री

शिलाजतु शिलाया. जतुशिला
जतु, शिला संवधीजे जतु स. ला
क्षातें. स. शिलाजित्त. उ न

शिली शिनीतीति शिली, तीक्ष्ण
असतो जो तो क शिञ्जधा. निशा
नअ लहान गाडूक. ई. स्त्री

शिलीमुखः शिलीशल्यमुखेय
स्यशिलीमुख, शल्य आहे मुखा
चे रायी जावातो. स वाण २. सु
गा अ. पु

शिलोच्चयः शिलाभि. उच्चय
ते इति शिलोच्चयः, शिलांही करू
न रचित होइजेला जो तो क नि
अधा चयनअ पर्वत अ पु

शिल्पं शिल्पतीतिशिल्प, एका
ग्रता करिते जे ते क. शीलधा
समाधिअ कला व चतु इत्यो
दि. २ स्फुतार. कोष्टी इत्यादिशि
ल्पलोकानें काम अ. न.

शिल्पशाला शिल्पस्यशालाशिल्प
शाला, शिल्पाची जी शाला ती स
शिल्पीकामाची शाला. आ स्त्री

शिल्पी शिल्पमस्यास्तीतिशिल्पी,
शिल्प आहे जास तो. त स्फुतार
कोष्टि हावी परीट वाभार हे प्रहो
क इ. न. पु.

शिवः शिवमस्यास्तीतिशिव.,
कल्याण आहे जास तो न महा
देव अ पु २ कल्याण अ न

शिवकः श्यतिगात्रकडूं शिव.,
सएवशिवक, गात्रकडू नाशक
रितो जो तो शिव तीच शिवक त.
गाईस बाधण्यास पुरलें कें काष्ठ
अ पु

शिवमल्ली शिवप्रियामल्लीशिव
मल्ली, महादेवाला प्रिय अशी जी
मल्लीक्षपुष्प धारण करणारी ती स
कईमदार. ई. स्त्री

शिवा शिवंकल्याणमस्त्यस्याइति
वाशिवा, कल्याण आहे जीस ती
त. पार्वती. २ शमीचे झाड. ३ को
ली. ४ सुई आवळी ५. हिरउवाच
झाड. आ स्त्री.

शिशिरः शीतेंनगात्राणि श्यतीति

शिशिर शीताने गात्रे सकुचित
करितो जो तो कृ. शोषा. तनूकरण
णअ शिशिरकतु. अ. पु. २ शि
थिल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शिशुः इपतीतिशिशुः, सद्गमहोतो
जो तो. कृ. शोषा. तनूकरणअ.
षारुक. उ. पु.

शिशुकः शिशुरिचशिशुकः, शि
शुसाररवा जो तो. त. मत्स्यविशे
ष. अ. पु.

शिशुत्वं शिशोर्भावः शिशुत्वं, वा
लावाजो भावने. न. बालपणा.
अ. न.

शिशुमारः शिशूनमारयतीतिशि
शुमारः, शिशूतं नशकरितो जो
तो. कृ. मृदुषा. प्राणत्यागअ. ज
लचरविशेषज्यास शिरसअसं
क्षणताततो. अ. पु.

शिशुः शशतीतिशिशुः, पुतगाभी
जो तो कृ. शशधा. पुतगतिअ.
पुरुषाचे उपस्थ. अ. पु.

शिश्विदानः शिश्विदेइतिशिश्वि
दानः, मुद्गकर्मकरितो जो
तो. कृ. श्विदिधा. श्वेतअ पुष्पे
कर्मकरणारा. वि. अ. पु. न. आ

स्त्रीलिङ्गं.

शिश्विः शास्वतेइतिशिश्विः, शा
सनजेंती. कृ. शासुधा. अलुशि
ष्टिअ. शासन. इ. स्त्री.

शिश्व्यः शिश्व्यतेइतिशिश्व्यः, आ
ज्ञापिजेतीजो तो. कृ. शासुधा.
अलुशिष्टिअ. छात्र. अ. पु.

शीकरः शीकतेइतिशीकरः, से
चनकरणाराजो तो. कृ. शीकृधा
सेचनअ. पाण्याचातुपार. अ. पु.

शीघ्रं शिघ्रतिव्याप्नोतिशीघ्रं, व्याप्त
करितेंजें तें. कृ. शिघ्रिधा. आघ्राण
अ. खरित अ. न.

शीतः शीतमस्यास्तीतिशीतः, शी
तआहे ज्यास तो. त. शीतलता.
अ. न. २ शीतल. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री. ३ वेत. ४ भोकरीचें शा
उ. अ. पु.

शीतकः शीतं करोतीतिशीतकः,
शीतकरितो जो तो. कृ. उरुकरुर्धा.
करणअ. आकृशी. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

शीतपीरुः शीताङ्गिरु शीतपी
रु., शीतापासून जी पीरुती. स.
भोगरीचे झाड. उ. स्त्री.

शीतलः शीतलातीतिशीतलः,
शीतस्पर्शातेंदेते जै तै-रू-लाधा
दानअ-घंड २ गोकर्णाचें झा
उ-वि-अ-पु-न-आ-रूी.

शीतलवातकः शीतलातीतिशी
तलः, वातं करोतीतिवातकः,
शीतलश्चासौवातकश्चशीतलवा
तकः, शीतातेंद्रहण करणारा
'असाजो वातक तो-स-गोकर्णा
चें झाड-अ-पु.

शीता शीतेस्मशीता, हूलरवितरे
पजीती-रू-शीडू-धा-स्वप्नअ-ना
गराचें तास-को-गगा रामपनीआ
शीधुः शीरतेःनेनशीधुः, जाचा
योगानें लीक युंगताततो-
रू-शीडू-धा-स्वप्नअ-उसाच्या
रसापासून जाहलेलें मद्य-उ-
पु-न.

शीर्षं विग्रहादिशिरसशब्दाप्र-
मस्तक-अ-न.

शीर्षकं शीर्षकंमस्तकमस्माच्छी
र्षकं, मस्तकाचेबायीं आहेरू
रकजापासून तें-स-डोकीस घा
लावयाची टोपी-अ-न.

शीर्षच्छेद्यः शिरश्छेदमर्हतीति

शीर्षच्छेद्यः, शिरश्छेदाप्रतंजी
योग्यती-त-वधकरण्यास योग्य.
वि-अ-पु-न-आ-रूी.

शीर्षण्यः शिरसिभवः शीर्षण्य,
मस्तकाचेबायीं होणाराजो तो-
त-निर्मळ केश-२ डोकीस घाला
व्यानी टोपी-अ-पु-न.

शीलं शील्यतेःनेनशीलं, समाधी
पाविजेतो जेणेंकरून तें-रू-शी
लधा-समाधिअ-स्वभांघ २ शतद
जें आचरणतें-३ सञ्चरिअ-अ
नपुं.

शुकः शुच्यतिइतिशुकः, गमनादि
करणारा जो तो-रू-शुधा गतिअ
पोपट-२ शुकाचार्य ३ गंठीवन
अ-पु.

शुकनासः शुकन्यनासैवपुष्य
मस्यशुकनासः, शुकाचे नासेम-
माणें आहे पुष्यजास तो-स-दिंदा
चें झाड-अ-पु.

शुक्तः शुच्यनेस्मशुक्तः, शुद्धक-
मिजेला जो तो-रू-इंशुचिदुधा
पूतिभावअ-कविण २ आवट
३ तीनवात्रीचें कांजी-वि-अ-पु
न-आ-रूी.

सुक्तिः सुक्तायनः शोचतिसाधक
क्तिः, सुक्तास्य शौचिक निर्युक्त
होतं जी पासून ती. क. सुचधा. शौ
कअ. पाण्यातील शीप. २ नखला
इ. स्त्री.

सुकुः शोचन्तनेन सुकुकु शोकः कभि
तो. जेणे करून तें. क. सुचधा.
शोकअ. दैत्यांशु गुरु. २ अग्नि.
३ ज्येष्ठ महिना. अ. पु. ५ वेंत. अ.
नपुंस.

सुकशिष्यः सुकस्यशिष्यः सुक
शिष्यः, सुकान्तरायांशु शिष्य
तो. स. दैत्य. अ. पु.

सुकुः शोकातिमनः अभिप्रवृत्ति
सुकुः, गमन करितें मन जावे
रायीं तो. क. सुकधा. गतिअ. पा
दरा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २
जकात. अ. न.

सुचिः सुचिकरोतीति सुचिः, प
वित्र करितो जो तो. क. दुकध्या
करणअ. अग्नि. २ आपाद महि
ना. ३ ज्याचे अंतः करणसुद्ध
सा जो मेत्रीतो. ४ मृगाररस. ५
शीघ्रकृत. ६ पवित्र. अ. पु. सु
कुर्या. वि. अ. व. न. आ. स्त्री.

सुकुः विग्रहादिशोकशब्दाप्रमाणं.
शाक. च. स्त्री.

सुंठिः विग्रहादिसुंठीशब्दाप्रमाणं.
संठ. इ. स्त्री.

सुंठी सुंठितकफसुंठी, कफातें ना.
शकरणावी जी ती. क. सुठिधा.
प्रतिघातअ. संठ. ई. स्त्री.

सुंडा सुप्यंते अस्या इति सुंडा, ग
मन करिजेतात जीचागपीं ती.
क. सुण्धा. गतिअ. दासूचेंदुकान.
आ. स्त्री.

सुंडापानं सुंडापीयते यस्मिन्
सुंडापानं, मदिरापान करिजेतें
जाचेरायां तें. क. पापा. पानअ.
दासूचेंदुकान. अ. न.

सुतुद्री सुशोषनपापंतुरतीति
सुतुद्री, पापानें अत्यंत नाश क
रितें जी ती. क. तुदधा. व्यथाअ.
शतरुद्रानदी. ई. स्त्री.

सुतुदुः शतपादवतीति शतु
दुः, शतशः प्रवाहानीं वाहाणारी
जी ती. क. दुधा. गमनअ. शतरु
द्रानदी. उ. स्त्री.

सुद्धातः सुद्धोत्तोरस्य सुद्धांतः,
शुद्ध आदे अंत जाचा तो. स. ज

मानवाना. २ आशौच. अ. पु.

अ. न.

शुनकः शुनतीतिशुनकः, गमन करितो जी तो. कृ. शुनपा. गतिअ. कुचा. अ. पु.

शुभ्रदंती शुभ्रोदंतायस्था. साशु भ्रदंती, शुभ्रआहेत दंतजीने ती. स. पुष्यदंतनामा जी वायव्यदिशे वाहती त्यानी स्त्री. ई. स्त्री.

शुनासीरः शुनश्नासीरश्चशुनासी रौ, तावस्यस्तः शुनासीरः, वायूअ णिसूर्य ते आहेत जास तो. न. इंद्र अ. पु.

शुभ्रदंती शुभ्रोदंतौअस्थाःसभ्र दंती, शुभ्रआहेत दंतजीने ती. स. अर्य पूर्वाच्याशब्दात्.

शुनी विग्रहादिशुनकशब्दाप्रमाणे कुत्री. ई. स्त्री.

शुभ्रांसुः शुभ्राः अंशव. यस्यशुभ्री सुः, शुभ्रआहेत किरणजावे तो. स. चंद्र. उ. पु.

शुन्यं शुनेहितंशुन्यं, श्वाफारणंजें हिततें. न. रिक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शुल्कः सुल्क्यतेइतिशुल्कः, घाव दिकानेवायीं देइजेतें जें तें. कृ. पु ल्कपा. अतिसर्जनअ. जरायात. २ स्त्रीधन. ३ माल. अ. पु. न.

शुभ्रंशुः शुभ्रमस्यास्तीतिशुभ्रंशुः, शुभ्रआहे जास तो. न. शुभ्रशुक्त. वि. उ. पु. स्त्री. न.

शुल्यं शलतीतिशुल्यं, गमन करि ते जें तें. कृ. शलपा. गतिअ. तावे १ संभ, राज्, दोरी. चहार्इला दि. ३ यज्ञकर्म. ४ आचार. ५ जप सान्निध्य. अ. न.

शुभ्रं शोभतेइतिशुभ्रं, उत्कृष्ट शो भतें जें तें. कृ. शुभ्रपा. दीप्तिअ क ल्याण. अ. न. २ योक्त. अ. पु.

शुभ्रान्वितः शुभ्रेनअनितः शुभ्रां न्वितः, शुभ्रंकरुत जी युक्त तो. सा शुभ्रयुक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शुल्वा विग्रहादिपूर्वांचाशब्दाप्रमा णे. संभ, दोरी, चहार्. आ. स्त्री.

शुभ्रं शोभतेइतिशुभ्रं, शोभतें जें तें कृ. शुभ्रपा. दीप्तिअ शुक्ल. २ प्रदीप वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३ अत्रक.

शुश्रूषा शुश्रूषणंशुश्रूषा, शुश्रूष

णजें ती. क. शुधा. श्रवणअ. गुरु
नी सेवा. आ. स्त्री.

क जो कीट तो. स. ऊर्णादिभक्त
कीटविशेष. कसर. अ. पु.

मुषिः सपुस्यतीतिस्तपि, अत्यंत
नाश करणारी जी ती. क. पोधा. अं
तकर्मअ. छिद्र. इ. स्त्री.

मूकधान्यं मूकसहितंधान्यंमूक
धान्यं, कुसळयुक्तजें धान्य तें.
त. ज्यास कुसूं असतें तें धान्य.
अ. न.

मुषिरं स्तपिः अस्यास्तीतिमुषिर
शोषण आहे जास तें. त. छिद्र.
अ. न. २ भरंघ्र. वि. अ. पु. न. अ.
स्त्रीलिंगीं.

मूद्रः शोचतीतिमूद्रः, नीचत्वान्
शोक करितो जी तो. क. शुचधा.
शोकअ. मूद्र. अ. पु.

मुष्कमांसं मुष्कचतत्रमांसंच
मुष्कमांसं, मुष्क आहे जें मांस
तें. स. ककलेंलें मांस. अ. न.

मूद्रा मूद्रस्यजातिः मूद्रा, मूद्रा
ची जी जाती ती. स्त्रीप्र. मूद्राची
स्त्री. आ. स्त्री.

मुष्णं मुष्यत्यनेनारीन्मुष्णं, श
भूते नाश करितो जेणे करून तें.
क. शुपधा. शोषअ. पराक्रम.
अ. न.

मूद्री मूद्रस्यस्त्रीमूद्री, मूद्राची
जी स्त्री ती. स्त्रीप्र. मूद्राची शय
की. ई. स्त्री.

मुष्णा मुष्यतिजलमितिमुष्णा,
जलातें शोषण करितो जी तो क
'शुषधा. शोषणअ. अग्नि. न. पु.

मून्यं मुनेहितंमून्यं, कुतयाका
रणें जें हित तें. त. रिक्त. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

मूकः श्यतीतिमूकः, पीडा कर
णारा जी तो क. शोधा. तनूकर
णअ. गद्दादिकाचे कुसू. अ. पु.
न. पुं.

मूरः शवतीतिमूरः, त्वरित ग
मन करितो जी तो. क. शुधा. आ
सुगमनअ. धीर. अ. पुं.

मूककीटः मूकयुक्तआसोकीट
अमूककीटः, मूक हा कुसूतपु

मूर्पं मूर्पते; नेनमूर्पं, मोजलें
जातें जेणें करून तें. क. मूर्पधा.
मानअ. मूर्प. २ परिमाणविशे
ष. अ. पु. न.

शूलं शूलतीतिशूलं, पीडाकरितं
जे तें. कृ. शूलधा. रुजाअ. रोग
विशेष, शूकरआयुधविशेष, भा
ला. अ. पु. न. ३ मरण. ४ ध्वज.
५ योगविशेष. अ. पु.

शूलाकृतं शूलेनकृतंशूलाकृतं,
लोहशलाके करून जे पक मांस
तें. स. लोहशलाकेनें पक जें तें.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

शूली शूलमस्यास्तीतिशूली, शू
लआयुधआहे ज्यास तो. त. म
हादेव. इ. न. पु.

शूल्यं शूलेसंस्कृतंशूल्यं, शूलाचे
बायीं संस्कृतजे मांस तें. त. लो
हशलाकेनें पक जें तें. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

शृगालः शृंगनलातीतिशृगालः,
शृंगातें ग्रहण करीत नाद्विजोतो
कृ. लाधा. आदानअ. कोल्हा.
अ. पु.

शृंखलं शृंगात्प्राधान्यात्खल
त्यनेनशृंखलं, जाच्युयोगाने प्रा
धान्या पासून रहित होतो जेणें तो
कृ. रालधा. मं. चयअ. रुष्या
चा करगोवा. अ. पु. न.

शृंखलकः शृंखलंबंधनमस्यशृ
ंखलकः, शृंखलाआहे बंधनजाचें
तो. काष्ठमय पादबंधने करून सु
क जो उराचा पोर तो. अ. पु.

शृंखला विग्रहादिसर्वशृंखलाश
ब्दाप्रमाणें. आ. स्त्री.

शृंगं शृणातीतिशृंगं, अधः पतना
नें नाश करितें जें तें. कृ. शृधा. हिं
साअ. पर्वताचें शिखर. २ प्रसृत
अ. न. ३ जीपक औषधि. अ. पु.

शृंगवेरं शृंगमिषवेरंशरीरमस्य
शृंगवेरं, शृंगासारिरवे आहे शरी
रजाचें तो. स. आलें. अ. न.

शृंगारकं शृंगंअटतीतिशृंगारंशृ
ंगारमंशृंगारकं, प्राधान्याप्रत प
मन करितें जें तें शृंगार तेंच शृंगा
टक. त. चतुष्पथ. अ. न.

शृंगारः शृंगंप्राधान्यमियतीतिशृ
ंगारः, रसांमध्ये प्राधान्यातें पाव
तो जो तो. कृ. ऋधा. गतिअ. नर
शिरस विशेष. अ. पु.

शृंगिणी शृंगमस्यास्तीतिशृंगिणी.
शृंगआहे जीस नी. न. गाय इ. स्त्री

शृंगी अन्वंशृंगंप्राधान्यमस्यशृंगी
अल्पप्राधान्य आहे शृंगजीसतीन

शिवान्नादी. २. चैलघारी औषधी.
इन्. सु.

शृंगी शृणातीतिशृंगी, पीडा करि
स्ये जीती. कृ. शृधा हिसाअ-मदुर
नामा जो मस्य जाती त्याची स्त्री.
२. अतिविष. ३. सोन्याचा अलंकार
इ. स्त्री.

शृंगीकनकं शृंगीनाम्नाकनकं शृं
गीकनकं, शृंगीचानामेकरून जें
कनक तें. स. सोन्याचे अलंकार.
अ. न.

शृणिः शृणातीतिशृणिः, हिसा क
रणारी जीती कृ. शृधा. हिसाअ-
अंकुश. इ. स्त्री

शृतं श्रायतेऽस्मिन्, पक्व करि जेलें
जें क्षीरादि तें कृ. श्राधा. पाकअ
पक्व. वि. अ. सु. न. आ. स्त्री.

शैरपरः शिरवतीतिशैरपरः, शिस्ते
चेरायी राहतो जो ती. कृ. शिस्विधा
गतिअ. शिरवेंत घातले ती माक.
अ. सु.

शेषः शेते इतिशेषः, वेत्त. पात झा
ला असता निद्रा करितें जें तें कृ. शी
डुधा स्वप्नअ. शिअ. स. न.

शेषः शेते अनेनशेषः, शयन ही

तें जेणें करून तें. कृ. शीडुधा. स्वप्न
अ. शिअ. स. न.

शोफालिका शेरते इतिशोफा, ताः
आलचोयस्या इतिशोफाली सेवशो
फालिका, प्रफुल्लित पंक्ति आहे
त जीवाढायां ती शोफाली ती
चशोफालिका, त. निरुंडी. २. राननि
रुंडी. आ. स्त्री

शोमुषी शयंमोहंमुष्णातीतिशोमु
षी, मोहातें नाश करिते जीती. कृ.
मुपधा स्तौषअ. बुद्धि. इ. स्त्री.

शोलुः शंलतीतिशोलुः. ऊर्ध्व गमन
करितो जोती. कृ. शलधा. गतिअ
शोकरीचें झाड. उ. सु.

शोषधिः शोअवधिः शीघ्रधिः, कल्या
णाविषयिजो अवधितो. स. निवि
देवा. इ. सु.

शोवालं जले शेते इतिशोवालं, जला
चेरायी राह तें जें तें. कृ. शीडुधा.
स्वप्नअ. शोवाल अ. न.

शोषः शेते हरिरस्मिन्नितिशोषः, ह-
नि निद्रा करितो ज्याचेरायी तो कृ.
शीडुधा. स्वप्नअ. शोषनामा सर्पवि
शोष. अ. सु.

शोसः शिष्टांलभते इतिशोसः, शि

ह्यापायणारा जो तो. त. आपणे

अध्ययनास आरंभ केला असा
बहु. अ. पु.

शौरपरिकः शिखरेप्रायेणभवती
तिशौरपरिकः, प्रायः प्राः शिखर
राचेवाचीं होती जो तो त. आपा
ह्याचें शब्द. अ. पु.

शैलाली शिलादिनाप्रोक्तं नदस्त्व
मधीति शैलाली, शिलादिभूषिने
प्रोक्त नदस्त्वनाते अध्ययन करि
तो जो तो. त. नदवास. नाचणा
रा पोच्या. इ. पु.

शैलूषः शिलूषस्थापत्संपुमान् शौ
लूषः, शिलूषभूषीचें जें अपत्य
तो. त. येनाचें शब्द. २ नाच्या पो
रा. अ. पु.

शैलेयं शिलायां जयशैलेयं, शिखे
चेवाचीं उत्सन्न जें तें. त. दगडक
ल. २ शिलाजित. अ. न.

शैवलः विग्रहादिशैवालशब्दाप्रमा
णं. शैवाची. अ. पु.

शैवलिनी शैवलमत्रास्तीति शैव
लिनी, शैवाक आहे जीचावाचीं
नी. त. नदी. ई. स्त्री.

शैवालं जलेशत इति शैवालं, ज

लचेवाचीं निजणारें जें तें. त. शै
वाची. अ. पु.

शैशवं शिशोर्भावः शैशवं, अर्थ
शिशुत्वशब्दाप्रमाणे. बालत्व. अ. न.
श्लोकः शोचति येन सः शोकः, जेणें
करून शोक करितो जो तो. ह.
शुचधा. शोक अ. स्वेदात्मक जी अं
तः करणाची वृत्ति ती. अ. पु.

शोचिष्केशः शोचीं पिज्वालान् के
शाश्च यस्य सः शोचिष्केशः, ज्या
ला जाहेत केशा सारख्या जाच्या
तो. सः अंशिन. अ. पु.

शोचिः शुच्यति अनेन शोचिः, ए
वित्र होते जेणें करून तें. ह. शुचि
रूपा. वृत्तिभाव अ. कांति. स्. न.

शोणः शोणतीति शोणः, रक्तवर्ण
शुक्त असतो जो तो. ऊ. शोणधा.
वर्ण अ. रक्तवर्ण २ शोणनद. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

शोणकः शोणतीति शोणः संच शो
णकः, रक्तवर्ण शुक्त जो तो शोण
तोच शोणक. त. दिंड्याचें शब्द.
अ. पु.

शोणरत्नं शोणंच तद्रत्नंच शोण
रत्नं, रक्तवर्ण जें रत्न तें. स. मणि

क अ न

शोणितं शोणतिस्मशोणितं, रक्तवर्णी
असतं द्वाले जं तं. क. शोणध्यावर्णी
दि. अ. रक्त. अ. न.

शोयः श्यतीति शोयः, अर्थश्चयं
सुप्रमाणं. सूत्र. अ. पु.

शोथग्री शोथंतीति शोथग्री, शो
थातं हनन करणारी जी ती. क. ह
नधा. हिंसा. अ. पांढरी वस्तु. ई. स्त्री

शोधनी शोधति अनया शोधनी,
सुद्ध होइ जै तें स्थूल जीणें करून ती. क.
सुधधा. शोध. अ. फेरस्तुणी. ई. स्त्री

शोधितं शुध्यते स्म शोधितं, केशा
घपनयं करून सुद्ध करि जां जें तें
क. सुधधा. सुद्धि. अ. शोधलेला. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

शोफः श्यतीति शोफः, वृद्धि गते हो
तो जी तो. क. शिबधो. वृद्धि. अ.
सूत्र. अ. पु.

शोभनं शंभते इति शोभनं, दो
सिमत् हो तें जें तें. क. शुभाधा. दीप्ति
अ. सुंदर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

शोभा शोभयतीति शोभा, शोभा वि
स्ये जी ती. क. शभाधा. शोभा. अ.
कांति. आ. स्त्री.

शोभांजनः शोभांजनतीति शो
भांजनः, स एव शोभांजन. शोभते

त्यक्त करितो जो तो शोभांजन तोच शो
भांजन. अ. शोचन्याचें झाड. अ. पु.

शोषः शोषयतीति शोषः, देह शुष्क
करणारा जो तो. क. शुषधा. शोष
ण. अ. क्षयरोग. अ. पु.

शोकं मुकानां समूहः शोकं, मुका
ना जो समूह तें. अ. मुकाना समू
ह. अ. न.

शोक्केयः शुकु कदेशो भवः शोक्कि
केयः, शुकु देशाचे दायां जो उल्लस
तो. अ. सामल. अ. पु.

शौंडः मुंडायापानागारे भवः शौं
डः, मद्यपान गृहाचे दायां राहतो
जो तो. अ. उन्मत्त. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

शौंडिकः मुंडाकरापपद्यमस्य शौं
डिकः, सरा आहे विक्रय जांचा तो.
अ. कलाल. अ. पु.

शौंडी मुंडायां भवा शौंडी, मुंडेचे
दायां मादश्यें करून जी स्थित ती
अ. पिंपळी. ई. स्त्री.

शौंडोदनः शुद्धोदन स्यापस्यं
उमान् शौंडोदनः

शुद्धोदन ह्य-बुद्धाच्चा अवांनर
नेद त्याच्चा जो पुत्र तो. न-शाक्य
मुनि-इ-पु.

शौरिः शूरस्यापत्यंशौरिः, शूराचें
जें अपत्य तो. त-विष्णु-इ-पु.

शौर्यं शूरस्यकर्मंशौर्यं, शूराचेंजें
कर्म तें. त-पराक्रम-अ-न.

शौल्बकः शुल्बंशिल्पमस्यंशौ
ल्बकः, ताम्रघट्टन आहे शिल्प
जाचें तो. त-तांबट-अ-पु.

शौक्लः विग्रहादिशुक्लशब्दा
प्रमाणे. मत्स्यमांसप्रक्षक-वि-अ-
पु-न-आ-स्त्री.

श्र्योतः श्र्योतनंश्र्योतः, घृता
दिक्षरणजें तो. कृ-च्युतिर्धा-
क्षरणअ-घृतादिजांचें क्षरण.
अ-पु.

श्मशानं शवाः शेरंतेश्मशानं,
शवस्यश्रेष्ठेते निद्राकरितातज्या
चेगयीं तें. कृ-शीड्धा-स्वप्रअ-
प्रेतभूमी-अ-न.

श्मश्रु सुरवमात्रपतेन्यत्रु, पुरु
पाचें सुरवातें आश्रय करणारजें
तें. कृ-श्रिञ्धा-सेवाअ-दादा-
बगैरे-न-न.

श्यामः श्यायतेइतिश्यामः, रंजनार्थं गम
न करितो जो तो. कृ-श्येड्धा-गति
अ-नीलवर्णः २ हिरवा. ३ काका-
वि-अ-पु-न-आ-स्त्री.

श्यामलः श्यामः अस्यास्तीतिश्या
मलः, श्यामत्व आहे जोस तो. त-
रुष्यावर्णः वि-अ-पु-न-आ-स्त्री.

श्यामा श्यामोवर्णोऽस्यस्याः
इतिश्यामा, सुंदर वर्ण आहे जी
स तीं. त-वाघांटी-२ तिघारें-३ उ
परसाळ-आ-स्त्री.

श्यामकः श्यामवर्णमकती
तिश्यामकः, श्यामवर्णातें प्रा
प्तं होतो जो तो. कृ-अकधा-ग
तिअ-सांवा-अ-पु.

श्यालः श्यायतेइतिश्यालः, स्त्री
चा भाऊ अशाप्रकारें जाणितो
जो तो. कृ-श्येड्धा-गतिअ-पली
वाचंथु-अ-पु.

श्यात्रुः श्यायतइतिश्यात्रुः, जाणि
जेतो जो तो. कृ-श्येड्धा-गतिअ-
आरक्तवर्णः वि-अ-पु-न-आ-
स्त्रीलिंगीं.

श्येतः श्यायतेइतिश्येतः, जाणि
जेतो जो तो. कृ-श्येड्धा-गतिअ-

पांटरा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

श्येनः श्यापते इति श्येनः गमन
करितो जो तो. क. श्येण्डुधान्याति,
अ. कसाणापक्षि. अ. पु.

श्योनाकः श्यापते इति श्योनाकः,
ऊर्ध्वं गमन करितो जो तो. क. श्ये
डुधा. गति. अ. हिंड्याचें झाड अ. पु.
श्रद्धा श्रद्धीयते इति श्रद्धा, अत्यं
त विश्वस्त नीती. क. डुधाश्रुधा.
धारण अ. अति विश्वास. २ इच्छा.
आ. स्त्री.

श्रद्धालुः श्रद्धतेतच्छील. श्रद्धा
डुः, श्रद्धा स्वभाव जो तो. क.
डुधाश्रुधा. धारणादि अ. आत्ति
क. शडौहळे करीण. वि. उ. पु. स्त्री
नपुंस.

श्रयणं श्राय श्रयणं, सेवन जेतें.
क. श्रिअधा. सेवा अ. चाकरी अ.
न. २ कान. अ. पु.

श्रवणं श्रवः विश्वहादिश्रुति
शब्दाप्रमाणें. कान. अ. न. २ स.
नपुंस.

श्रविष्ठा प्रसिद्धः श्रवो अस्ति
अस्था इति श्रवणा, प्रसि
द्ध हाणजे प्रख्यात आहे श्रव

सजीस. ती. त. धनिष्ठानक्षत्र.
आ. स्त्री.

श्राणा श्रायते इति श्राणा, पक्क क
भिजेत्ये जा ती. क. श्राअधा. पाक
अ. चाकरी. अ. न. २ कान. अ. पु.
श्राद्धं श्रद्धास्त्वस्मिन्निति श्राद्धं,
श्रद्धा आहे जाचे वायी तें.
त. यथाविधि जें पितृसंबंधिक
मंतें. अ. न.

श्राद्धदेवः श्राद्धस्य देवः श्राद्धदे
वः, श्राद्धाचा जो देव तो. स. य
म. अ. पु.

श्रायः श्रयणं श्रायः, सेवन जेतें तो
क. श्रिअधा. सेवा अ. चाकरी.
अ. पु.

श्रावणः श्रवणशुक्तापोर्णिमासी
यत्रास्ति सश्रावणः, श्रवण नक्ष
त्रयुक्त आहे पोर्णिमा जाचे वायी
तो. त. श्रावणमहिना. अ. पु.

श्रावणिकः श्रावणी अत्रास्ती
तिश्रावणिकः, श्रावणी आहे
जाचे वायी तो. त. श्रावणमहि
ना. अ. पु.

श्रीः श्रवति हरिभित्ति श्रीः, ह
रीप्रत आश्रय करित्ये जी ती.

कृ. शिञ्ज्या. सेवांज. लक्ष्मी. २
शोभा. ३ लवंग. ४ संपत्ति. ई. स्त्री.

श्रीकंठः श्री. शोभाविषंवाकंवेच
स्यसश्रीकंठः, शोभाअथवाविष
आहे कंठाचेवाणीं जाच्या तो. स.
महादेव. अ. पु.

श्रीघनः श्रियाघनः पूर्णः श्रीघनः,
संपत्तीने जो पूर्ण तो. स. कुड्वाच
ताद. अ. पु.

श्रीदः श्रियंददातीतिश्रीदः, लक्ष्मी
तें देतो जो ती. कृ. कुंडुआश्रय. दानः
अ. कुवेर. अ. पु.

श्रीपतिः श्रिन्नः पतिः श्रीपतिः,
श्रीजो लक्ष्मी तिच्या जो पति तो.
स. विष्णु. इ. पु.

श्रीपर्ण श्रीपर्णी श्रीः शोभा
पर्णेयस्यतत्श्रीपर्णे, शोभा आहे
पर्णाचेवाणी जाच्या तें. स. कम
ळ. २ नरवेलाचें शाड. अ. न.
३ शिचणीचें शाड. ई. स्त्री.

श्रीपर्णिदा श्रीयुक्तानिपर्णान्य
स्याइतिश्रीपर्णिदा, श्रीः पर्णेपु
यस्याः साश्रीपर्णिकावा, शोभायु
क्तआहेत पर्णेजीवीं किवा तीआ
हे पर्णाचेवाणींजीच्यातीन्त. कुंसा. अ.

श्रीपिष्टः विग्रहादिसर्वश्रीवेष्टा
द्वाप्रमाणे. धूप. अ. पु.

श्रीफलः श्रीप्रदंफलमस्येतिश्री
फलः, लक्ष्मीतें देणारें जें तें. स. वे
लाचें शाड. अ. पु.

श्रीफला श्रीवत्फलमस्याः श्रीफ
ला. शोभायुक्त आहे फलं जीचे ती.
स. नीळ. ई. स्त्री.

श्रीमत् विग्रहादिश्रीलशब्दाप्रमा
णं. तिलपुष्प. त्. पु. २ लक्ष्मीवान.
वि. त्. सु. न. ई. स्त्री.

श्रीलः श्रीरक्ष्यस्यश्रीलः, श्रीआहे
जास तो. त्. लक्ष्मीवान. वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

श्रीवत्सलांचनः श्रीयुक्तौवलः
लांचनविशेषोलांचनं धस्य
श्रीवत्सलांचनः, शोभायु
क्तवत्सल. स. चिन्हवि
शंप आहे लांचनजाने
तो. स. विष्णु. अ. पु.

श्रीवासः श्रियोचारः श्रीवासः,
श्रीचा जो वास तो. स. धूप. अ. पु.

श्रीवेष्टः श्रियः सरलस्यवेष्टः श्री
वेष्टः, सगळ्चक्षाना जो डीकतो.
स. धूप. अ. पु.

श्रीसंज्ञं श्रियः संज्ञापस्यश्रीसं
ज्ञं, रुस्मीनी आहे संज्ञा जास ते
स लवंग अ न.

श्रीहस्तिनी श्रियो हस्तः श्रीह
स्तः, सधियते अस्यां श्रीहस्तिनी,
श्रीचा हस्त सदृश पुष्प आहे जास
ती न थोर कुरडू ई स्त्री.

श्रुतं श्रूयते स्म श्रुतं, श्रवण करि
जेते जेते ते क श्रुधा श्रवण अ
शरथ अ न एकलेला वि अ
पु न आ स्त्री.

श्रुतिः श्रूयते नया श्रुतिः, श्रवण
मज्ञात करिजेते जीजे ती क श्रुधा
श्रवण अ वेद ३ कान ३ एकषी
४ धार्ता ई स्त्री.

श्रीणिः श्रीणी श्रयतीति श्रीणि.
एकत्र स्थितीप्रत सेवन करि
त्ये ह्यः सेवनाने राहले जी
ती क श्रिधा सेवा अ पक्ति
ई स्त्री. २ स्वजातीय शिलिवि
शेष शिपी २ ई स्त्री.

श्रेयसी अतिशयेन प्रशस्त्वा
श्रेयसी, अत्यंत प्रशस्त जी ती
त हिरड्याचें साड २ पाहडमू
क ३ गजपिंपडी ई स्त्री.

श्रेयः अतिशयेन प्रशस्यंश्रेयः अ
तिशयें करून जो प्रशस्त तो त पु
ण्य २ मोक्ष स न फार पांगला
वि स पु न ई स्त्री.

श्रीणः श्रीणतीति श्रीणः, गतिवि
कल होतो जो तो क श्रीणधा संपा
त अ पांगला अ पु

श्रीणिः श्रीणतीति श्रीणिः, संश्लि
ष्ट असत्ये जी ती क श्रीणधा स
पात अ कमर ई स्त्री.

श्रीणिफलकं श्रीणिफलकमिष
वर्माफारत्वात् श्रीणिफलकं, दाली
साभिसा अकार जीचा अशरीजी
श्रीणी ती स कमरेचे फळे अ न

श्रीणी श्रीणतीति श्रीणी, संबद्ध
असत्ये जी ती क श्राणधा सपात
अ कमर ई स्त्री

श्रीत्रं श्रूयतेनेन श्रीत्रं, श्रवण करि
जेते जेणे करून ते क श्रुधा श्रव
ण अ कान अ न

श्रीत्रियः उद्योपीते इति श्रीत्रियः,
वेदाध्ययन करणास जो तो त वेदा
ध्ययन करणास अ पु

श्रीषट् श्रूयते इति श्रीषट्, हरिदा
न त्या अशी जाणजे ते जे ते क श्रु

पा श्रवणअ- देवांकारणें जै हवि
दान तद्दधीं अद्य.

श्लक्ष्णां श्लिष्यतेइतिश्लक्ष्णां, सू
क्ष्म करिजेतेजेतें कृ. श्लिषधा.
आलिंगनअ. वारीक. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

श्लीलं विद्यहादिश्रीलशब्दाप्रमा
णं. लक्ष्मीवान्. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलि.

श्लेषः श्लेषणश्लेषः, संधानजेतो.
कृ. श्लिषधा. आलिंगनअ. संधा
न. अ. पु.

श्लेषणाः श्लेषास्त्वस्यश्लेषण
श्लेषास. शींचूड आहेजासतो.
न. ज्यास. कफ झाला आहेतो.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

श्लेष्या श्लिष्यतातिश्लेष्या, सं
घेद्व असतोजेतो कृ. श्लिषधा.
आलिंगनअ. कफ. न. पु.

श्लेष्यलः विद्यहादिसर्वश्लेष
णशब्दा प्रमाणें.

श्लेष्यातकः श्लेष्याणमंततीति
श्लेष्यातकः, श्लेष्येते सततश
म असतोजेतो. कृ. अन्तधा सा
तत्यगमनअ. श्रीकवीचेंशाड.

अ. पु.

श्लोकः श्लोक्यतेइतिश्लोकः, य
थित करिजेतो जे तो. कृ. श्लोक
धा. संपातअ. कीर्ति. २ अंतुदुप
छंद. ३ पद्य. अ. पु.

श्वःश्रेयसं श्वः आगामिश्रेयोप
त्रैतिश्वः श्रेयसं, पुढें आहे कल्याण
जामध्येतें. स. कल्याण. अ. न.

श्वदंष्ट्रा शुनोदंष्ट्रेवदंष्ट्राअस्याः श
दंष्ट्रा, कुत्रेचे दाढे सारखा आहेआ
कारजीवाती. स. सचारा आ
स्त्रीलि.

श्वं श्वयतीतिश्वं, गमन करितो
जे तो. कृ. दुःखोश्विधा. गत्यादिअ
कुत्रा. न. पु.

श्वपचः श्वानंपचतीतिश्वपच,
श्वानातें पाक करितो जे तो. कृ. दु
श्वपधा. पाकअ चांडाल. अ. पु.

श्वपाकः विद्यहादिपूर्वीश्वपाक
प्रमाणें. चांडाल. अ. पु.

श्वपत्रं सशोभनंअश्वपत्रेतिश्वपत्रं,
उत्तम आहे अस्काशा ज्योनेराशीतें
स. छिद्र. अ. न.

श्वयद्युः श्वयतिअनेनश्वयद्युः,
रुद्रिपावतो जेणें तो. कृ. दुःख

श्रिधा-रुद्रिअ-सृज-उ-पु-

श्रुतिः शुनोवृत्तिरिचश्रुतिः,
कुतत्याच्या वृत्तिमानस्री जीती-स-
दुसै-यो-च्या वित्तानुद्धल वर्तणें.
इ-रुी.

श्रुतुरः शुअभुतंडनिश्रुतुरः, आ
श्रयें करून व्याप करणारा पतीना
किंवा रुीना पिता जी तो-ह. अश्रु
धा-व्याप्तअ-सासरा-अ-पु-

श्रुतुरो समासादिश्रुतुरश्रुतुरा
श्रप्रमाणें-सासरा-सासरा-अ-पु-
नि-दि.

श्रुतुर्यः श्रुतुरस्यापरांश्रुतुर्यः,
शेकरावे-जि-अपत्य तो-न-दीर-
१ पायकोनां पांऊ-अ-पु-.

श्रुतुरः विग्रहादिश्रुतुरश्रुतुराप्रमा
ण-आश्रयें करून व्यापकरणाची
पतीची किंवा रुीची माताजीती
ह. अश्रुधा-व्याप्तअ-सासरा-अ-रुी

श्रुतुरश्रुतुरो श्रुतुरश्रुतुरश्रुतुरश्रुतुर
श्रुतुरश्रुतुरो, सासरा आणि सासरा
जी ती-र-सासरा-सासरा-अ-पु-
नि-दि.

श्रुतुरानः श्रुतुराननेतिश्रुतुरान-
ना योगाने श्रुतुराननेतिश्रुतुरान-ह.

श्रुतुरा-श्रुतुरानअ-काश ३ गेच्याचे
साड-अ-पु-

श्रुतुरः यातमागामिचअहःश्रुतुरः, गत
आणि प्राविजें दिनतें-तः उपांया
अशीं अच.

श्रुतुरावित् श्रुतुरानविध्वतीनिश्रुतुरावित्,
कुच्याते मारिती जी तो-ह. व्यपधा
ताउनअ-भृगदिगेष-सासरा-पु-पु

श्रुतुरं श्रुतुरतंडनिश्रुतुरं, अंग पादरें
करिती जी ती-ह. श्रुतुराधा-वर्णअ-
कुषरीग-अ-न-

श्रुतुरं श्रुतुरतेइतिश्रुतुरं, पादरें असतेंजें
ते-ह. श्रुतुराधा-वर्णअ-पांहरा-वि-
अ-पु-न-आ-रुी-२रुपें-३ हीपवि
शेष-अ-न-

श्रुतुररक्त श्रुतुरताः मरुतोस्यश्रुतुर
रक्तः, श्रुतुरआहेत पक्षजिवी तो-
स-हंसपही-व-पु-

श्रुतुरमरिचं श्रुतुरं मरीचमिच
श्रुतुरमरीचं, श्रुतुर-ह. पां
दवे, मिश्रा साविस्तेजें तें-त-स-ते
वर्णानें हीज-अ-न-

श्रुतुररक्तः श्रुतुरश्रुतुरासोरक्तश्रुतुरश्रुतुर
रक्तः, श्रुतुरअसा जी रक्त तो-स-
पांही पांहरा व कांही तो वडा-वि-

अ.पु. न. आ. स्त्री.

श्वेतस्करसा शोभनाः रसाः अ
स्याः स्करसा, श्वेताचाश्वीस्करसा
चन्वेतस्करसा, शोभन आहेत रस
जीवे तीस्करसा श्वेतस्य शुभ्र अ
शीजा स्करसा ती. स. कावरी निरुं
डीचें झाड. आ. स्त्री.

(ष.)

षट्कर्मा षट्कर्माण्यषट्कर्मा,
साहाअध्ययनादि आहेत कर्मजा
स ती. स. षट्कर्मयुक्तग्रहण.
न. पु.

षट्पदः षट्पदानियस्य षट्प
दः, साहाआहेत षण्यजास ती. स.
त्रमर. अ. पु.

षट्गुणाः षट्तेयुणाश्च षट्गुणाः,
साहाअसे जी युणते. स. संधि, वि
ग्रह, पान, आसन, द्वेष
आणि आश्रय हे साहायुण. अ.
पु. नि. व.

षडभिज्ञः षट् दिव्यचक्षुषादिभि
सितो ज्ञापमानानियस्य षडभिज्ञः,
साहाप्रकार ज्ञात आहेत जास ती. रु.
शापा. अवबंधन अ. बुद्धावतार
अ. पु.

षडाननः षट् आननानियस्य ष
षडाननः, साहाआहेत आननें स
मुसें जास ती. स. कार्तिकेस्वामी अ. पु.

षट्ग्रंथः षट्ग्रंथयोचस्य षट्ग्रंथ,
साहाआहेत ग्रंथि जास ती. स. क
रंज एसांतील एक त्रेद. अ. पु.

षट्ग्रंथा षट्ग्रंथयोचस्याः सा षट्
ग्रंथो, अनेक आहेत पर्वे जीस ती
स. वेस्वंड. आ. स्त्री.

षट्ग्रंथिका षट्बहवोग्रंथयोसा
इति षट्ग्रंथिका, साहाहून अधी
क आहेत ग्रंथी जीस ती. स. कापु
र कावरी. आ. स्त्री.

षडजः षट्सूनासाकंठोरस्तालु
जिह्वादंतस्थानेषु जायत इति षट्
जोः, नासादि षट् स्थानांचे रापी
उत्पन्न जी ती. रु. जनीधा. प्रदुर्भा
य अ. सप्तस्वरांतील एक स्वर. अ. पु.

षंडः त्रमरेभ्यः रसांसनोति षंड,
त्रमरांकारणं रसांते देती जो ती.
रु. पणुधा. दान अ. पोळ. २ नपुंस
क. अ. पु. ३ कमलांशासमूह. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

षंठः सनोतीति षंठः, दंपारालीती
रु. पणुधा. दान अ. नपुंसक अ. पु.

षष्टिकथं षष्टिकानामप्रचनंक्षेत्रंपष्टि
 कथं, षष्टिकं चै जें क्षेत्र तें. त. दोन
 महिन्यानीं पिकणारें शेतः वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

षाण्मातुरः षण्णां मातृणां मपत्वं
 षाण्मातुरः, साहा आईं यांचें जें
 अपत्य तो. त. कार्तिकवामी. अ. पु.

(स.)

संकंदनः संकंदघतीति संकंद
 नः, शशुं प्रते रडविती जो तो. क.
 कादिधा. रौदन अ. इद्र. अ. पु.

संक्रमः संक्रमणं संक्रमः, दुर्गदे
 शक्रमण जें तो. क. क्रमुधा. पाद
 विक्षेप अ. दुर्मागी किंवा दुर्मागीं सं
 चार. अ. पु.

संक्षेपणं संक्षेपः संक्षेपणं, संक्षे
 प जो तें. क. क्षिपधा प्रेरण अ. सं
 क्षेप. अ. न.

सस्त्री समानं संख्यायते जनैरिति स
 स्त्री, लोकांनीं तुल्य कथन करिजे
 लो जी ती. क. रव्याधा प्रकथन अ.
 भित्रीण इ. स्त्री.

संख्यां संख्याति अस्थानिति संख्यं,
 परस्पर पंदे करून घीलणें आहे जा
 चै गयी ते. क. रव्याधा. प्रकथन

अ. युद्ध. अ. न.

संख्या संख्यायते सा संख्या, गण
 ना करिजे लें जी ती. क. वक्षिड्धा.
 व्यक्तवाणी अ. एकत्वादि संख्या. २
 प्रमाणानें जो वस्तूचा खरे खोटे पणा
 चा विस्तार करितान ती. आ. स्त्री.

संख्यातं संख्यायते स्य संख्यातं,
 गणना करिजे लें जें तें. क. रव्याधा.
 प्रकथन अ. मौजलेला. पि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

संख्यावान् संख्या विचारणास्त
 स्य संख्यावान्, विचारणा आहे जा
 स तो. त. पंडित. व. पु.

संग्रहः संगृह्यते संक्षिप्यत इति सं
 ग्रहः, संक्षेप जो जो. क. ग्रहधा उ
 पादान अ. संक्षेप. अ. पु.

संग्रामः संग्रामणं संग्रामः, युद्ध जें
 तो. क. संग्रामधा. युद्ध अ. युद्ध. अ.
 पुल्लिंगी.

संग्राहः संग्रहणं संग्राहः, मुष्टि वं
 धन जें तो. क. ग्रहधा. उपादान अ. मु
 ष्टिवध ३ टाळीची मूठ. अ. पु.

संज्ञः संज्ञेते जानुनीयस्य संज्ञः,
 संलक्ष आहेत जानू जाच्या तो.
 स ज्याचे गुडपे स्वभावतः परस्य

र ज्वल असतात तो. अ. पु.

संज्ञपनं संज्ञार्थते संज्ञपनं, मा
रणजें तें. कृ. ज्ञाधा. मारणअ.
ठार मारणें. अ. न.

संज्ञा संज्ञानं संज्ञा, सम्यक्जें
ज्ञान ती. कृ. ज्ञाधा. अच बोध अ.
बोध्यानें खुणावणें. २ गायत्री मंत्र.
३ सूर्याची स्त्री. ४ बुद्धि. ५. नाचस
नाम. आ. स्त्री.

संज्ञुः संहते जालुनी अस्य संज्ञुः,
लागले आहेत जाचु जावें तो. स.
अर्थ संज्ञाशब्दाप्रमाणें. वि. उ. पु.
स्त्री. न.

संज्वरः संज्वरयतीति संज्वरः,
रुग्ण ह्या अतिकृश करितो जो
तो. कृ. ज्वरधा. रोगअ. अग्नी
चा संताप. अ. पु.

संडीनं सम्यक् उच्यते संडीनं, उ
त्तम प्रकारें करून जें गमन तें धा
तु प्रडीने शब्दाप्रमाणें. पक्षांचा
गति विशेष. अ. न.

संद्राचः संद्राचणं संद्राचः, अर्थ
प्रद्राचशब्दाप्रमाणें. पलायन. अ.
पुल्लिंगी.

संफुल्लः सफुल्लतीति संफुल्लः, वि

कसित होतो जो तो. कृ. फुल्लधा. वि
कसनअ. फुल्लेला. वि. अ. पु. न
आ. स्त्री.

संभली संभलते इति संभली, उ
त्तम बीलणारी जी ती. कृ. भलधा
आषणअ. कुट्टण स्त्री. इ. स्त्री.

संमार्जनी संमृज्यते अनेयां सं
मार्जनी, सुद्ध होइजे तें जीणें वरू
न ती. कृ. मृजूधा. शुद्धि. अ. कंरस
णी. इ. स्त्री.

संमृष्टं संमृज्यते स्म संमृष्टं, केशा
घपनयें करून सुद्ध करिजे तें जें तें
कृ. मृजूधा. शुद्धि. अ. सुद्ध कंलेला
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संयतः संयते स्म संयतः, घंघनक
रिजेला जो तो. कृ. यमधा. उपरम
अ. वांघलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

संयत् सयमनं संयत्, सम्यक्प
रस्पर्शाचा जो नाश ती. कृ. यमधा
उपरमअ. युद्ध. त्. स्त्री.

संयमः संयमनं संयमः इंद्रियरस
न जें तो. कृ. यमधा. उपरमअ. दो
गसाधन विशेष. अ. पु.

संयामः विग्रहादिपूर्वींच्या शारा
प्रमाणें. योगसाधन विशेष. अ. पु.

संयुगः संयोजनसंयुगः, वैवाहिक
कैकरूल जं मेलनतो. कृ. पु. जिर्

या योगअ. युद्ध. अ. पु.

संयोगितः संयोगः संजातोस्य

संयोगितः, संबंधशाला आहे जा

स तो. त. संयुक्त. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगी.

संयोजितः समुज्ज्वलतेस्मसंयोजि

त., समुक्तकमिजैला जोतो कृ. पु.

जिर्मुधा योगअ. अर्थपूर्वीचाशब्दा
पंमाणे

संशयः सम्यक्स्वप्नेइति संशयः,

उत्तम प्रकारे उच्चारितेजोते कृ. क

धा. शब्दअ. शब्द अ. पु.

संलापः सम्यक्लपनं संलापः, उ

त्तमप्रकारेजे भाषणते कृ. लप

धा. व्यक्तवाणीअ. परस्पर भाषण
जे तो. अ. पु.

संज्ञानं सम्यक् स्वीयतेनेन संज्ञा

न, उत्तम प्रकारे उत्तरदेहभांग रेष्टि

तरेतो जेते कृ. उत्तरीयवस्व. अ. न

संशप्तकं संशयनं संशप्तं, संशप्त

करोतीति संशप्तक, सम्यक्शयन

ते करणारा जो तो. कृ. दु. लु. अ. धा. क
रणेअ. प्रथम शं पर्यंकेत्यामुक्तं पु

इसजोपराड्युस्व होत नाही तो अ. पु.

संशयः संशयनं संशयः, शांतीजी

ती. कृ. शी. ड. धा. स्वप्रअ. संदेह. अ.

पु. लिंगी.

संशयापन्नमानसः संशयमाप

न्नमानसंयस्संशयापन्नमानसः,

संशयाप्रत पावले आहे अंतः कर

ण जावें तो. स. संशयखोर.

वि. अ. पु. न. उं. स्त्री.

संश्रवः संश्रवणं संश्रवः, स्वीकार

जो तो. कृ. शु. धा. श्रवणअ. स्वीकार.

अ. पु.

संश्रुतं संश्रुयतेस्मसंश्रुत, स्वीका

र करिजेले जें तें. कृ. शु. धा. श्रवणअ

स्वीकारलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संश्लेषः संश्लेषणं संश्लेषः, आलि

गन जें तो. कृ. श्लि. धा. आलिंगन

अ. आलिंगन. अ. पु.

संसक्तं संसज्यतेस्मसंसक्तं, सं

लम्कमिजेले जें तें. कृ. पं. धा. सं

गअ. संलग्न. वि. अ. पु. न. आ.

स्त्रीलिंगी.

संसत् संसीदत्यस्यामिति संसत्,

अर्थसंमितिचत् कृ. ष. धा. विशर

णादिअ. संज्ञा. कृ. स्त्री.

संस्तरणं सम्यक् सरत्यनेनसंस्तरणे, सम्यक् गमन करितान जेणे करून तें. कृ. सृधा. गतिअ. राजमार्ग. २ प्राणिमात्राची उत्पत्ति ३ निघांध जें सैन्याचें गमन तें. अ. न. संसिद्धिः संसिध्यतीति संसिद्धिः, स्वप्नाय जो ती. कृ. षिधा. गति अ. स्वप्नाय. ३. स्त्री.

संस्कृतं संस्क्रियते स्म संस्कृतं, संस्कार करिजेलें जें तें. कृ. कृधा. कुरण अ. कृत्रिम कियेनें संपादन केलें. २ लक्षणासुक्त. ३ संस्कारपुक्त. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संस्तवः संस्तीर्यते इति संस्तवः, आस्तव करिजेतो जो ती. कृ. स्तवधा. आच्छादन अ. दर्शसुद्धि. अस्त. अ. पु.

संस्तवः संस्तवनं संस्तवः, परिनिती जो ती. कृ. दुग्धा. स्तुति अ. प. रिचय. अ. पु.

संस्थायः संस्थायतीति संस्थायः, संनिवेश किंवा संघात करितो जो ती. कृ. शेषा. शब्दसंघात अ. नगसांतील एक बसावपाचें स्थान. २ समूह. अ. पु.

संस्था संतिष्ठतेऽनपासंस्था. राहातो जीणें करून ती. कृ. छाधा. गति निवृत्ति अ. न्यायमार्गस्थिति. २ आधार. ३ मरण. आ. स्त्री.

संस्थानं संस्थितिः संस्थीयतेनेनात्र संस्थानं, संस्थिति किंवा संस्थान करिजेतें जेणें कजाचे ठाणीतें. कृ. छाधा. गति निवृत्ति अ. च वाटा. २ संनिवेश. ३ आकृति. ४ मरण. ५ अवयवविभाग. अ. न.

संस्थितः संतिष्ठते स्म संस्थिताः, स्थिर झाला जो तो. कृ. छाधा. गति निवृत्ति अ. मेलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संस्पर्शा संस्पृश्यते इति संस्पर्शा, सौवन करिजेतो जो ती. कृ. स्पृशाया संशन अ. वाक्यत. आ. स्त्री.

संस्फोटः संस्फट्यते अत्र इति संस्फोटः, नष्ट होइजे तो जानेचे ठाणीतें. कृ. स्फुटधा. विशरण अ. सुद्ध. अ. पु.

संस्फोटः संस्फोटनं संस्फोटः, सम्यक् जें हिंसन तें. कृ. स्फुटिरधा. विशरण अ. सुद्ध. अ. पु.

संहतः अंहयते स्म संहतः, दृढ

रिजेतो जो तो. क. हनधा. हिंसादि
अ. दृढसंधानयुक्त. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

संहतजालुकः संहतेजालुनीच
स्यसंहतजालुकः, संलग्नआहेत
जालुजाचे तो. स. अर्थसज्ञशब्द
प्रमाणें. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संहतलः संहतसंघट्टलातीतिसेह
तलः, संलग्नार्ते ग्रहण करणारा
जो तो क. लाधा. आदानअ. पस
रलेले जो दोन हात एक ठिकाणींजो
उले तो. अ. पु.

संहतिः संहन्यतेइतिसंहतिः, संघी
घूत होइजेत्ये जो तो. क. हनधा.
हिंसादिअ. समूह. इ. स्त्री.

संहननं संहन्यतेइतिसंहनन,
अत्यंतनाश पाविजेतेंजे ते. क. ह
नधा. हिंसाअ. शरीर. अ. न.

संहृतिः सम्यक्कूहयतेइतिसंहृतिः,
सम्यक्जें आह्वानती. क. वीज
धा. शब्दअ. बहुतांचें बोलावणे.
इं. स्त्री.

सकलं कलाभिः सहितंसकलं, क
लोणीं सहवर्तमानजें तें. स. संघ
र्ष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सकृत् एकवारंइतिसकृत्, एका
रंजें तें. त. एकवार २ वरोवरत्या
अर्थीं अर्थः ३ काकपत्नी. त. पु.

सकुफला सकुवत्फलाग्रस्थाःसाम
फला, सकुसारितीं आहेत फलेजी
चींती. स. शनीवृक्ष. आ. स्त्री.

सकुफली विग्रहादिसर्वंसकुफला
शब्दाप्रमाणें. इं. स्त्री.

सक्थि सजतीतिसक्थि, संलग्नके
रणारजें तें. क. पंजधा. संगअ. भाटी.
इ. न.

सरवा समानःस्थायतेलोकेतिस
रवा, कोकोहीं समान कथिजेतो जो
तो. क. स्वभावा. प्रकथेनअ. मित्र.
इ. पु.

सरथं सरथुर्भावः कर्मवासरथं, मि
त्राचा जो भाव किंवा कर्म तें. त.
मैत्री. अ. न.

सगर्भः समानेगर्भेभवः सगर्भः,
समान गर्भांचावर्षीं होणारा जो तो
त सहोदरबंधु. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगी.

सगोत्रः समानगोत्रकुलंपस्यंसस
गोत्रः, समान आहेकुलजाचें तो.
स. एकवंशांतिल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सग्धिः अदनग्धिः समानाग्धिः सग्धिः, शेषेतिषे भिकून जे भोजन ते. स. सह भोजन. इ. स्त्री.

संकटं संकटतीति संकटं, संघापक पिते जे ते. इ. रुदेधा. वर्षावरण अ. विकट. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संकरः संकीर्यते इति संकरः, चाफ जेतो जेतो. इ. रुपा. धिसेप अ. के र. अ. पु.

संकर्षणः संकर्षतीति संकर्षणः, उत्तम प्रकारे करून शत्रूंचे किंवा यमुनेचे कर्षण. अ. आकर्षण कभि ती जेतो. इ. रुमधा. विलेखन अ. बलगम. अ. पु.

संकलितः संकल्यते स्वर संकलितः, अकांतरांनी जीजित करि जेतो जेतो. इ. बलधा. संख्यान अ. मिळविले का. योजित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संकल्पः सम्यक् कल्पतेनेनेति संकल्पः, उत्तम प्रकारांनी शक्तिमान होतो जेणे करून तो. इ. रुपूधा. सा मर्थ्य अ. मानस व्यापार विशेष अ. पु. द्विगी.

संकरकः सम्यक् संतिपलापंते जना अरमातासकरक कजनजापा

सून दूर हीतात तो. इ. कसधा. ग तिअ. चंचल प्रकृतीचा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संकाशः संकाशते इति संकाशः, नित्य शोभतो जेतो. इ. काशधा. दी मिअ. सारखा. वि. अ. पु. न. अ. स्त्रीलिंगी.

संकीर्णः संकीर्यते स्वर संकीर्णः, मी लित करि जेतो जेतो. इ. रुधा. वि ह्सेप अ. सजातीय विजातीयां पास न झालेली अंच घ करणादि मनुष्य जाति. अ. पु. २ मिअ. ३ व्यास. ४ सं कट. ५ शत्रु. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संकुलं संकोलतीति संकुलं, व्यातक पिते जे ते. इ. कुलधा. संस्थान भ. पूवापर बिकरु. २ मिअ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संकोचः संकोचतीति संकोचः, व रुधादि कास संपर्क करणारा जेतो. इ. कुचधा. संपर्क अ. कुंकुम. २ म ल्यविशेष. ३ संकोच. अ. पु.

संगः संजनसंगः, संश्लेष जेतो. इ. पंजधा. संग अ. संगम. अ. उ.

संगतं संगच्छते स्वर संगतं, संग ति करिते जाहाले जे ते. इ. गम्भधा.

गतिअ पूर्णापरसंबंधयुक्त. वि.अ
पु.न.आ.स्त्री.

संगमः संगमनसंगमः, संश्लेष
जो तो कृ. गम्बुधा. गतिअ. संग.
अ.पु. २ नद्यादिकान्वासंगम. अ.पु.
नंपुस.

संगरः संगीर्यते; नेनसंगरः, सम्य
कशब्द करिजेतो जंणेकरून तो कृ
गृधा. शब्द अ शुद्ध. २ प्रतिमा ३ आ
पत्ति ४ विप ५ स्त्रीकार ६ शमीवृक्षा
चै फळ. अ. न.

संगीर्णं संगीर्यतेस्मसंगीर्णं, संगी
र्णं करिजेतें जं तें कृ. गृधा. निगर
णअ. अंगीकृत. वि.अ.पु.न.आ.
स्त्रीलि.

संगूढः संशुल्यतेस्मसंगूढः, सखन
करिजेलाजो तो कृ. गुहृधा. सवर
णअ. युक्तकेलेला. वि.अ.पु.न.
आ.स्त्री.

संघः संहन्यतेइतिसंघः, सम्यक्
संमर्द करिजेतो जो तो कृ. हनधा
गत्याद्य. समूह. अ.पु.

संघातः संहन्यतंअनेनइतिसघात
हिसा करिजेतो जेणेंकरून तो कृ.
हनधा. हिसाअ. नरकविशेष. २ स

मूह.अ.पु.

सन्धिवः सचनंसन्धिवः सन्धिवातीति
सन्धिवः, सेवन किंवा बोधक
रितो जो तो कृ. बाधा. गतिअ. प्र
धान. २ सरवा. ३ सहाय. अ.पु.

सज्जः सज्जतीतिसज्जः, तयार
होणाराजो तो कृ. बस्त्रधा. गतिअ.
कवचधारणकेलेला. २ सिद्ध. वि.अ.
पु.न.आ.स्त्री.

सज्जनः सध्यासीजनश्चसज्जनः,
उत्तमजो साधु तो स. जाधु. २ पाहा
रा. अ. न.

सज्जना सज्जनंसज्जना, पत्न्या
णाचारोपणेकरून तयार करणें जो
तो कृ. बस्त्रधा. गतिअ. नायका
स वसण्या करितो हति सज्ज कर
णें. आ.स्त्री.

सन्धयः सन्धायतेइतिसन्धयः, सं
धय करिजेतो जो तो कृ. विग्रधा.
चयनअ. एकत्रकरणें. अ.पु.

सन्धारिका सम्यक्चरतीतिसन्धा
रिका, सन्धार करणारीजो ती. कृ.
चरधा. गतिअ. दूती. आ.स्त्री.

संज्ञचर्चं संज्ञचर्चतिअत्रइतिसंज्ञ
चर्चनं, गमनकरिताहेत जांचवयी

तं. कृ. जुधा. गतिअ. चौसोपीं
वाडा. अ. न.

सटा सरतीतिसटा, अवचचांतें पा
वसंजीती. कृ. पटधा. अवचवअ.
जटा. आ. स्त्री.

सततं संतन्यतेत्येतिसततं, निरंत
र विस्तारिजेतें जेंतें. कृ. तचुधा. वि
स्तारअ. नित्य. अ. न. २ वीणादि
वाद्यसहित. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सती अस्ति एक भिन्न पत्यौ द्वयमिति
साधोति परलोकमिति वासती, एकपती
विषयीं आद्वैतजीवे किंवा परलोकसा
धनं कर्मिणी जीती. कृ. असधा. शुच्य. प्रविश. ईश.

सतीनकः सति जीवे इतः प्रपुत्रं
वायुं करोतीति सतीनकः, वायुक
णारा जीती. कृ. दुहृत्रधा. कपणअ.
वादाणा. अ. पु.

सतीर्थः समानतीर्थे वसतीति स
तीर्थः, एकशुक्लावाधीं वासकर
णारा जीती. एकशुक्लाशिष्य. अ. पु.

सन् अस्तीति सन्, विद्यमानसह
तो जीती. कृ. असधा. शुच्यर्थ. प
डित. २ साधु. त. पु. ३ सत्य. त. न.
४ विद्यमान. ५ प्रशस्त. ६ पूज्य. वि. त.
पु. ई. स्त्री. त. न.

सत्तमः अतिशयेन सत्तमः,
अतिशयेंकरून जो उत्तम तो. त. श्रे
ष्ठ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सत्रं सीदं त्यनेन सत्रं, विशरणादि
करितात जेणेंकरून तें. कृ. पडुधा.
विशरणादिअ. वरुच. २ नित्यदान.
३ यज्ञ. ४ अरण्य. ५ कपट. अ. न.

सत्रा सहवाचते इति सत्रा, सहायीं
तें रक्षण करितें जें तें. कृ. चैडुधा. पा
लनअ. बरोवर त्या अर्थीं अच्य.

सत्री सचमत्यास्तीति सत्री, अन्न
दानादि सत्र आहें ज्यास ती, घरना
यजमान. इन्. पु.

सत्यं संव्यासौपंध्याश्च सत्यः, उ
त्तम असा जो पंध्याह. मार्गती. स.
चांगला मार्ग. अ. पु.

सत्यं सतिराधुं सत्यं, सहर्मा विप
यीं जें साधुतें. त. बरोपणा. १ शाल
विक. ३ शपथ. ४ कृतयुग. अ. न.

सत्यंकारः सत्यं करोतीति सत्यं
रः, सत्यातें करणारा जीती. कृ. दुहृ
त्रधा. करणअ. मी हें स्वचित स्त्रीक
रलें असें सांगणें किंवा सचकारतें.
अ. पु.

सत्यवचाः सत्यं वचोत्पसत्यवचा,

सत्य आहे शणी जाची तो. स. कृ.
षी. २ सत्य बोलणावा. स. पु.

सत्याकृतिः सत्यस्य आकृतिः स
त्याकृतिः, सत्याचें जें करण ती. स.
अर्थ सत्यंकारशब्दाप्र. ३. स्त्री.

सत्यानृतं सत्येन सहानृतं सत्या
नृतं, सत्याशीं सहर्तमान जें अ
नृत तें. स. वाण्याचें कर्म. अ. न.

सत्यापनं सत्यापना सत्यस्य
करणं सत्यापनं, अचर्यकृतचर
रवितार्थ यांचें जें करण तें. क. स.
त्यप्रकृतिफधा तल्लण अ. अर्थ स
त्यंकारशब्दाप्र. अ. न. २ आ. स्त्री.

सत्वं सतोभावः सत्वं, सत्त्वज्ञान
जें वांगला त्याचा जो भाव तें.
त. सत्वगुण शुक्लभाव. ३ पिशा
चादिकाचे वाचीं जो आत्मभावतो
४ द्रव्य. ५ प्राण ६ चित्त ७ व्यषसाय
८ चीर्वातिशय. अ. न. १ प्राणी अ. पु.
नपुंसक.

सत्वरं सहत्वरयावर्तत इति सत्वरं,
त्वरायुक्त वर्तन करिते जें तें स. शी
प्र. अ. न.

सदः सीदंतिभिस्सदः, सदातान जा
चावाचीं तें कृ. पद्दधा. विशारणादि

अ. सभा. स. स्त्री न.

सदनं सीदंति अत्रेति सदनं, उपपे
शन करिता हेत जाचे वाचीं तें. कृ.

पद्दधा. अवसादनाच. घर. अ. न.

सदस्यः सदसिसाधुः सदस्यः, स
प्रेचावाचीं जो साधु तो. त. पद्दकर्मा
चाविधि पाहणारे भक्तिविशीप. अ.
पुलिं.

सदाः सर्वांश्चिन्काले सदा, सर्वकालाच
र्षांचे वाचीं जें तें. त. सर्वकाल त्या अ
र्शांचे अर्थ.

सदागतिः सदागतिरस्येति सदाग
तिः, निरंतर आहे गति जाची तो.
स. बारा. ३. पु.

सदातनः सदाभाव. सदातनः, नि
रंतर राहतो जो तो. त. नित्य. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री

सदानीरा सदानीरमस्या अतीति
सदानीरा, सदा सार्वकाल आहे
उदक जी सती. त. नदी विवो क.
आ. स्त्री.

सदृक्षः समानं पश्यतीति सदृक्षः,
समाना साक्षिरेण पाहतो जन जासतो
कृ. हविर्धा. प्रेक्षण अ. सारखा. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

सदृशः विग्रहादिरसालन्धाशब्दाप्रमाणं सारस्वा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. -

सदृक् समानादकृपस्यसदृक्, समान आहो दृष्टि जाचो तो. स. सारस्वा. च. पु. स्त्री. न.

सदेशः समानोदेशोऽस्यसदेशः, तुल्य आहो देश जाचो तो. स. जचक. वा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सद्यः सीदति अत्रेति सद्यः, राहो ताहेत जाचेगयो तें. क. शब्दधा. गत्याच. घ. न. पु. न.

सद्यः समाने अहनि सद्यः, समान दिवसाचेगयो जे तें. त. तत्काल त्या अर्थी. अच्य. -

सध्यद्, सहान्वतीति सध्यद्, सहवर्तमान गमन करितो जोती क अनुधा गति. अ. दुसऱ्या वरीघर जाणारा. च. पु. न. ई. स्त्री.

सनत्कुमारः सनत्नित्यं कुमारः, सनत्कुमारः, निरंतर जो कुमार तो. स. ग्रहदेवाचा एकपुत्र. अ. पु.

सना सनतीति सना, नित्य त्या अर्थी ते भजते जें तें. क. पणधा. संभ

क्ति. अ. नित्य त्या अर्थी अच्य.

सनातनः सनाभावः सनातनः, निरंतर राहती जो तो. त. नित्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. घोगि विशेष. अ. पु.

सनाभिः समानो नाभिर्मूलपुरुषोऽस्य सनाभिः, तुल्य आहो मूलपुरुष जाचो तो. स. सात पिढ्यापर्यंत जे पुरुष ते प्रत्येक. इ. पु.

सनिः सननसनिः, दान जें ती क पणधा. दान अ. काहीं एक अर्थी या र्थना करून गुरूस योजणें इ. स्त्री.

सनीडः समानं नीडं वासस्थानमस्य सनीडः, समान आहो वासस्थान जाचें तो. स. जचक. वा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संततं संतन्यते स्मंति संततं, निरंतर विस्तार पाविजेले जें तें. क. त. लुधा. विस्तार अ. निरंतर. अ. न.

संततिः सतन्यते इति संततिः, विसृत करिजेले जो ती. क. त. लुधा. विस्तार अ. वंश. इ. स्त्री.

संतप्तः सतप्यते स्मासतप्तः, सतप्त करिजेला जो तो. क. त. पधा. संताप अ. ताप विलेला. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

संतमसं समंतात्तमः संतमसं, आ

समंतात् जो अंधकार तै. स. गार
जो अंधकार तो. अ. न.

संतानः सम्यक्तनो तितन्यते

शसंतानः, उक्तमप्रकारेकरून इ
च्छित पदायांना वृद्धि करितो अथवा विस्तृत करितो जो तो. अ. न
शुधा. पिस्तार अ. कल्पवृक्षविशेष.

२ वंश, कुल. अ. पु.

संतापः संतापयतीति संतापः, उक्त

मप्रकारे संतप्त करितो जो तो. अ.
तपधा. संताप अ. अग्निपासून

जो प्राप्त तो. अ. पु.

संतापितः संताप्यते स्म संतापितः.

संतप्त करितेला जो तो. अ. तपधा
ताप अ. तप्तकेलेला कि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

संदानं संदीयते इति संदानं, बंधन

करिते तै. जै. तै. अ. दानधा. दान अ
गोबंधन, दाने. अ. न.

संदानितं संदान्यते स्म सदानितं,

खंडित करितेले जै. तै. अ. दानधा.
खंडन अ. बांधलेला. कि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

संदितं संदीयते स्म सदितं, खंडित

करितेले जै. तै. अ. दानधा. अचरखंड

न अ. अर्थादिपूर्वी व्याख्याप्रमाणे

संदेशवाक् संदेशान्यवाक् संदेशवा

क्, दूतमुखसंबंधी जीवाणीनी.
स. दूतमुखाने ऐकिलेला निरोप.

अ. स्त्री.

संदेशहरः संदेशवाक् हरतीति

संदेशहरः, वाचिकाते हरण कर
णारा जो तो. अ. दूतधा. हरण अ

निरोप सांगणारा दूत. अ. पु.

संदेहः संदेहं न संदेहः, संशय जो तो

अ. दिवधा. उपनय अ. संशय अ. पु

संदोहः संदुत्यते इति संदोहः, सम्य

कंपूर्ण करितेले जो तो. अ. दुवधा. पु
पूरण अ. समूह. अ. पु.

संधा संधीयते अनया संधा, संधा

न करिते तै. जाणे करून ती. अ. दुधा
श्रधा. धारण अ. प्रतिज्ञा. २ मर्षादा

३ सायंकाळ. आ. स्त्री.

संधानं संधीयते इति संधानं, मद्यादि

संधान करिते तै. अ. दुधाश्रधा. धार
ण अ. मद्यारिसंधान. २ संधि. अ. न.

संधिः संधीयते इति संधिः, संधीय

ते स्म. ऐक्यता करणे जी. ती. अ. दुदा

त्रधा. धारणअ. इच्च फेऊन शत्रूशी
स्नेहकरणे. २. संधान. इ. पु.

संधिनी संधानं संधागमौ धानार्थेण
क्रमणमस्याः संधिनी, गर्भधारणार्थेण

क्रमणआहे जीसती. न. वैलानें मेषुनार्थेण
गायी आक्रमिती ती. इ. स्त्री.

संध्या सम्यक् ध्यायंत्यत्रेति संध्या,
उत्तमप्रकारे ध्यान करितात जी
चेवारीं ती. कृ. ध्येधा. चिंताअ.
सायंकाळ. आ. स्त्री.

सन्नकद्रुः सन्नः कद्रु घस्यस
न्नकद्रुः मलिन आहे पिंगटवर्ण
जाचा ती. स. चाराचें श्राड. उ. पु.

सन्नद्धः सन्नत्यते स्म सन्नद्धः,
संबद्ध शाला जी ती. कृ. णहधा.
बंधनअ. कबच धारण केलेला.
२. सिद्ध. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सन्नयः संनीयते इति संनयः,
संधी भूत होइजे ती जी ती. कृ. णी
त्रधा. प्रापणअ. सपूह्य सैन्याने वशी
मार्गे जें सैन्य असतें ती. अ. पु.

सन्निकर्षे सन्निकर्षः सन्निकर्षे
णं, अत्यंत सन्निधी जी तें. कृ.
कृषधा. विलेखनअ. सांनिध्य.
अ. न.

सन्निकृष्टः सन्निकृष्यते स्म सन्न
िकृष्टः, जवळ केला जी ती. कृ. कृ
षधा. विलेखनअ. समीप. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

सन्निधिः सन्निधानं सन्निधिः, सं
निधान जें ती. कृ. दुधात्रधा. धार
णअ. सांनिध्य. इ. पु.

सन्निवेशः संतिविशंते अत्र इति स
न्निवेशः, सन्निवेश करिता हेत जी
चेवारीं ती. कृ. विशाधा. प्रवेशअ.
शहरामध्ये केलेली एक बसावया
ची जागा. २. अवयव विभाग. अ. पु.

सपत्नः सपत्नीव सपत्नः, सप
त्नी सारखा जी ती. त. शत्रु. ज. पु.

सपदि संपद्यतेः स्मिन्निति सपदि,
सद्यो रूपार्थं प्राप्त होतो जांचेवारीं
तें. कृ. पद्धा. गतिअ. तत्सर्गात्सा
अर्थी अव्य.

सपर्या सपर्यणं सपर्या, अतिर्या
चें जें पूजन ती. कृ. सपरधा. पूजा
अ. पूजा. आ. स्त्री.

सपिंडः समानः पिंडो देहो मूल
पुरुषो यस्य सपिंडः, एक आहे मूल
पुरुष ज्याचा ती. स. सात पिंडांनी
लपुरुष. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

(स.)

विग्रहकोश.

(स.)

६५९

सपीति: पानेपीतिः, समानापीति-सा बहुतानी मिलून जें पानतें स. दुसऱ्या योबद प्राशन करणे इ. स्त्री.

स्य., सप्तआहेत अश्वजाचे तो. त. सूर्य-अ. पु.

सप्तकी सप्तभिः किंकिणीकिंकापते शब्दतेडतिसप्तकी, सात कद्र घंटा नीशब्द करणारी जी ती क. कंधा शब्द अ शिंयाचे कटिभूषण, कमरपट्टा. इ. स्त्री.

सप्ति: सचतिसेनायासमवेतीति सप्तिः, सेनेचाटाची सयुक्त होती जी तो. क. पवधा समवाय अ. घोडा. इ. पु.

सप्ततंतुः सप्तभिर्वग्निजिह्वाभिस्तान्यतेसप्ततंतुः, सात अग्निजिह्वानी विस्तृत होतो जी तो. क. तंतुधा विकार अ. यज्ञ उ. पु.

सप्तर्तुका सहभर्तायस्थाः सासप्तर्तुका, विद्यमान आहे भर्ता जी चा ती. स. जीचा नवरा आहे ती आ. स्त्री.

सप्तपर्णः कांडेकांडेसप्तपर्णान्यसप्तपर्ण, काडाकाडाचाटाची आहेत सप्तपर्णे जास्त ती स. सात वणाचे साड. अ. पु.

सप्ता सहसात्यस्यामिति सप्ता, सहस्रयुगपत्शोभताहेत जीचा गयी ती. क. भाषा. दीप्ति अ. घब. २ सप्ता. ३ सप्त्य आ. स्त्री

सप्तला सप्तलातीति सप्तला, सात दलांते ग्रहण करित्ये जी ती क. लाधा. आदान अ. नेचाळीबेल, भोगरा. २ शिकेकाई आ. स्त्री

सप्ताजनं सप्ताज. सप्ताजनं, कुशलप्रश्नादिकाने जी आनंद ते. क. सप्ताजधा. प्रीतिसेवनादि अ. स्वागत विषयक प्रश्न अ. न.

सप्तार्विः सप्तअर्वापिरस्यसप्तार्विः, सात आहेत अर्विपूज्या लाजाच्या तो. स. अग्नि ए. पु.

सप्तासद् सप्तायांसीदतीति सप्तासद्, सप्तेचाटाची बसणारा जी तो. क. पहधा अवसादन अ. सप्त्य. इ. पु.

सप्ताश्वः सप्तअश्व्या यस्यसप्तसा

सप्तास्तीरः सप्तास्तृणानीति सप्तास्तीरः, सप्तेच्या बोज राखणारा जी तो. क. नृश्या. आ.

उदन्नभः सभ्यः अ.पु.

सभिकः सभां द्यूतमाश्रयत्वेना
स्यास्तीति सभिकः, सभागृहा
ना आश्रय आह्वे जास तो. त. द्यू
त कर विणाश. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

सभ्यः सभायां साधुः सभ्यः, सभ्ये
वाच्यीं जो साधु तो. त. सज्जन.
अ. पु.

समं समतीति समं, विकसितहो
नें जें तें. क. यमथा. अवैकल्यं. मूल
अ. न. समान. ३ सर्व. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

समं समतीति समं, सहार्थं वी
धक जें तें. क. यमथा. अवैकल्यं
सहार्थी अच्य.

समक्षं अक्ष्णः समीपे समक्षं,
नेत्रांच्या समीपे जें तें. त. इद्रिय
शास्त्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

समग्रं संगतमग्रमस्य समग्रं, सं
गत आहे अग्रजा चें तें. स. संपू
र्णं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

समंगा समंततो अंगतीति समं
गा, आसमतान् विस्तारगामी
जीनी. क. अगिधा गति अ. मजि

घा. २ लाजाळू आ. स्त्री.

समजः संवीयते तत्र वा समजः, उ
त्तम प्रकारें ककूल संयुक्त होइ जें तें
जाचे वाचीं तें. क. अजधा गति अ
पयूंचासमूह. अ. पु.

समज्ञा समैर्ज्ञायते इति समज्ञा,
संपूर्णोनीं जाणिजे त्वं जी ती. क.
ज्ञाथा. अच बोधन अ. कीर्त. आ
स्त्रीलिं.

समज्या समजं त्यस्यामिति सम
ज्या, गमन करितात जीचा वाची
ती. क. अजधा. गत्यादि अ. सभा
आ. स्त्री.

समंजसं संगतमंजसात्त्वमत्र
समंजसं, संगत आहे तत्वज्ञान
जाचे वाचीं तें. त. नीति. अ. न

समधिकः सम्यगाधिकः समधि
कः, सम्यक् जो अधिक ती. स अ
धिक झालेला. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिं.

समंततः समंतान् इति समंततः,
आसमतान् जें तें. त. सर्वत्र त्या
अर्थी अच्य.

समंतदुग्धा समंतान् दुग्धमस्या
समंतदुग्धा, आसमतान् आइ

दुग्धसूत्रकृती. स. निवृद्धंग. आ.

स्त्रीलिं.

समंतभद्रः समंताद्भद्रमस्य
समंतभद्रः, आसमंताद्भागिंआ
हे कल्याण जावे तो. स. बुद्धावता
न. अ. पु.

समयः समेतीतिसमयः, उत्तम
प्रकारेकरून निश्चयगामी जोते
६. इण्धा. गतिअ. शपथ. २. आ
चार. ३. काल. ४. सिद्धांत. ५. कि
याकार. अ. पु.

समया समेतीतिसमया, सामी
प्राद्यर्थगामी जें ते. क. इण्धा. ग
तिअ. मध्य त्याअर्थाअच्य.

समरः समरणसमरः, वैरादिकें
करून परस्पर जें गमन तो. क. क
धा. गतिअ. युद्ध. अ. पु. न.

समर्थः समर्थयतेसमर्थः, सम
र्थन करितो जोतो. क. अर्थधा. उ
पयाज्याअ. शक्तिमान्. २. संवद्ध.
३. हित अनुकूल. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

समर्थनं समर्थतेद्रतिसमर्थनं,
युक्तायुक्त परीक्षिजेतेंतें. क. अ
र्थधा. उपयाज्याअ. युक्तायुक्तप

शिक्षा. अ. न.

समर्थकः समृद्धीतिसमर्थकः,
वृद्धीप्रत पावतो जो तो. क. ऋधु.
धा. वृद्धिअ. वरदेणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री

समर्थादः समानामर्थादास्वस
मर्थादः, तुल्य आहे स्थि जा
वीतो. स. समीप. २. मर्थादायुक्त
वि अ पु. न. आ. स्त्री

समवर्ती समवर्तितुरीलमस्य
समवर्ती, समान वर्तन करण्या
चा आहे स्वप्नाय जावा तो. क. इ
तुधा. वर्तनअ. समझ. प्रेतांतराज्ञा
इत्. पु.

समवायः समवायतेसमवायः, तें
धीभूतहीतो जो तो. क. अपधा. ग
तिअ. समूह. अ. पु.

समष्टिला समेतिष्ठतीतिसमष्टी
ला, समष्टीचेवर्षां शहस्रेजी
ती. क. षाधा. गतिनिवृत्तिअ. कट्ट
करण. आ. स्त्री.

समसनं समासः समसनं, संछे
प जोतो. क. अस्वधा. श्लेषणअ.
अविस्तान. अ. न.

समस्तं समस्यतेस्मसंपस्त, उत्तम

प्रकारैककृत प्रीति करिजेतें जेंतें
क. असंधा. ह्यपणअ. सर्व. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

समस्या समस्यते संक्षिप्यते इति
समस्या, संक्षिप्त करिजेली जी
ती. क. अस्सगा. ह्यपणअ. ज्या
वाक्यांत अर्थ समजण्यासाठीं
वाक्यांतराचें पूरण कराचें लाग
तें तें वाक्य. आ. स्त्री.

समा. संमांति सहचर्तते इति समा
समत्वानें किंवा एकरूपानें राहताहे
त क्रतूजाचे वाणीं ती. क. माधा. मा
नअ. वर्ष. आ. स्त्री.

समाकर्षी समाकर्षत्ववर्धमानः इ
तिसमाकर्षी, अवश्यमेव अंतःकृ
रणातें आकर्षण करितो जो ती. क.
रूपधा. विलेखनअ. अतिस्सगंधी.
वि. इन् पु. ई. स्त्री. नून.

समांसमीना समाथां जायते इति
समांसमीना, प्रतिवर्षी प्रसूत होत्ये
जी ती. त. जी वाष प्रतिवर्षी प्रसूत
होत्ये ती. आ. स्त्री.

समाजः विग्रहादिसमजशब्दाप्र
माणें. पश्चादिकांचा समूह. अ. पु.

समाधिः समाधानं समाधीयनेनेन

वासमाधिः, समाधान किंवा समा
धान करिजेतें जेणें ककृत तो. क. दु
धात्र्या. धारणादिअ. स्वीकार. २अ
दुज प्रश्न परिहार. ३ नियम. इ. पु.

समानः समानं त्यनेनेति समानः,
आसमंतात् भागीं जाच्या संवारा
नें प्राणी जगतांत तो. क. अनधा. प्रा
णनअ. नाभि मंडलीं असणारा
वासु. अ. पु. २ सदृश. ३ पंडित. ४ ए
क. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

समानोदर्यः समाने उदरेशयित
समानोदर्यः, एक उदराचे वाणीं उदर
न होणारा जो तो. त. एक उदरोत्पन्न
बंधु. अ. पु.

समालेपः समालंभनं समालेपः,
कुंकुमादिना विलेपन जें ती. क. पुन
नपधा. प्राणिअ. केशरादिकांचीं आं
गास उदीकरणें. अ. पु.

समारत्तः समावर्तते स्म इति स
मारत्तः, आश्रमांतरा पासून समा
वर्तनेन करणावा जो तो. क. रतुधा. व
र्तनअ. युरुनें आश्रमांतर स्वीका
रावयास आज्ञा दिलेला. वि. अ. पु
न. आ. स्त्री.

समासाद्यं समासघने इति समा

साद्यं, पावावपाला जें योग्य तें.
 क. पद्मधा. विशारणादिअ. प्राप्त
 होण्यास योग्य. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिं.

समाहारः समाहरणं समाहरः,
 राशीकरणजें तो. क. त्रिधा. हर
 णअ. एकत्र करणें. अ. पु.

समाहितं समाधीयतेस्यसमाहि
 तं, समाधान करिजेवें जें तें. क.
 दुधात्रधा. धारणअ. स्त्रीकारलेला.
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

समाहृतिः समाहरणं समाहृतिः,
 संग्रह जो ती. क. त्रिधा. हरणअ.
 संक्षेपग्रंथ. इ. स्त्री.

समितिः समयं त्वस्यामिति समिति
 , सम्यक् गमन करितात जीचावार्थी
 ती. क. इण्धा. गतिअ. सप्ता. २ पु.
 इ. ३ संग. इ. स्त्री.

समिध् सम्यग्धिघतेन येति समिध्,
 प्रदीप्त होइजेती अग्निजीवेंवी.
 क. अिइपीपां. दीप्तिअ. सकलेवें
 तृण काष्ठ इत्यादि. त्. स्त्री.

समित् विग्रहादिसमितिशब्दाप्र
 माणें. सप्ता. त्. स्त्री.

समीकं समनंसमीकं, विकल्प

जें तें. क. यमधा. वैकुच्यअ.
 पुद्. अ. पु. न.

समीपं संगता आपोपस्मिन्समी
 पं, संगत आहेतउदकें जाचेवार्थी
 तें. स. जयळ. अ. न.

समीरः सम्यक् ईरयति प्रेरयति इति
 समीरः, उत्तम प्रकारें शरीरावप
 वादिकांचीं प्रेरणा करितो जो तो.
 क. ईरधा. गति, वारा. अ. पु.

समीरणः विग्रहादिपूर्वाच्चाशब्दाप्र
 माणें. वासा. २ पांढरा मरवा. अ. पु.

समुच्चयः समुच्चयनं समुच्चयः,
 राशीकरणजें तो. क. चित्रधा. चप
 नअ. राशीकरण. अ. पु.

समुच्छ्रयः सप्तुज्ज्वलं शरणं समु
 च्छ्रयः, सम्यक् सेवा वउन्नतीजीवी. क.
 चित्रधा. सेवाअ. निरोध. २ उच्चल
 अ. पु.

समुद्भिस्तं समुद्भ्यतेस्यसमुद्भिस्तं,
 उत्सर्ग करिजेवें जें तें. क. उद्भि
 था. उत्सर्गअ. टाकलेवें. वि. अ. पु.
 न. आ. स्त्री.

समुत्सिंजः समुत्सिंजेति समुत्सिं
 जः, अति पीडित होणारा जो तो.
 क. पिजिधा. हिंसाअ. अत्यंत व्याक

कजें सेनादितें. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

समुद्रक्तं समुद्रच्यतेस्मसमुद्रक्तं,
उद्धृत करिजेंलें जें तें. क. अंनुधा.
गतिअ. वर आणलेलें. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

समुद्रयः विग्रहादि समुद्रायण
क्षप्रमाणें. समूह. अ. पु.

समुद्रायः समुदीच्यतेइतिसमुद्रा
यः संधीभूतहोइजेतो जो तो. क. इण
धा. गतिअ. समूह. अ. पु.

समुद्रः समुद्रगम्यतेइतिसमुद्रः,
सम्पकूस्थापनाहूं होतीजो तो.
क. गल्धा. गतिअ. उवा चौकला
इत्यादि. अ. पु.

समुद्रकः समुद्रच्छतीतिसमुद्रः,
साएवसमुद्रकः. शोभतीतो समुद्र
तोच समुद्रक त. उवा चौकलाइत्या
दि. अ. पु.

समुद्धृतः समुद्धृतिस्मसमुद्धृतः,
समुन्नत जालाजो तो. क. हन्धा
हिंसादिअ. उद्धृ. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

समुद्रः समुन्तीतिसमुद्रः, उच
दप्रकारं करून छिन्नस. आर्द्रहो

तो जो तो. क. उंदीधा. क्लेदनअ. सा
गर. अ. पु.

समुद्रांता समुद्रांतः यस्याः सास
मुद्रांता, समुद्र आहे अंतजीस
ती. स. धमासा. २ कापशिणीचेंद्रा.
उ. ३ पिंडिका नामकलता. आ. स्त्री.

समुंदनं समुंदः समुंदनं, आर्द्रिणा
वजो तो. क. उंदीधा. क्लेदनअ. आ
र्द्रपणा. अ. न.

समुन्नद्धः, समुन्नत्यतेस्मसमुन्न
द्धः, समुन्नीत होइजेतो जो तो. क.
णहधा. वधनअ. मी पंडित मी शा
हाणाअसें मानणारा गर्वी. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

समुपजोषं समुपजोषणं समुप
जोषं, आशीरर्थं भेषन करितें
जें तें. क. जुपीधा. संपनअ. आनं
दायीं अण्य.

समुत्थः समुत्थतेइतिरसमुत्थः,
नमहृगिचेंहनरुमिजेतो जो तो. क. पई
धा. प्रापणअ. अग्निविशेष. अ. पु.

समूरुः शोभनीऊरुयस्यसमूरुः,
सुंदर आहेत ऊरु. स. माळा जो
च्या तो. स. हरिणविशेष. उ. पु.

समूहः समुत्थतेइतिसमूहः, स

म्यत्र संकृत करिजेला जो ती. क.
ब हधा. प्रापणअ. समुदाय. अ. पु.

त्यादि. अ. पु.

संप्रति संप्रति एतयोः समाहारः सं
प्रति; साप्रतकालानेवार्थी जें तें. स.
सांप्रतकाळ त्या अर्थी अर्थ.

समृद्धः समृद्धोतीति समृद्धः, वृद्धी
पावतो जो ती क. क्रुद्धा. वृद्धिअ
ससंपन्न नि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

संप्रदायः संप्रदानं संप्रदायः, गुरु
परंपरागत सदुपदेश जो ती. क. दुदा
श्रुधा. दानअ गुरुपरंपरागत उपदे
श. अ. पु.

समृद्धिः समर्थनं समृद्धिः, उपच
य जो ती. क. धा. पू. श. प्र. संपत्ति
२ वृद्धि. इ. स्त्री.

संप्रधारणा संप्रधारणं संप्रधारणा.
निश्चयानेन चागते जीती. क. धृश्रुधा. धा
रणअ. युक्तापु न परीक्षा. आ. स्त्री

संपत्तिः संपदनं संपत्तिः, संपन्न
जीती. क. पदधा गतिअ. संपत्ति
इ. स्त्री.

संप्रहारः संप्रहरणं संप्रहारः, सम्प
कृशक्यप्रहरण जें ती. क. त्रश्रुधा.
हरणअ. युद्ध. अ. पु.

संपद् सपद्यते संपन्न, संपन्न करिते
ती क. पदधा. गतिअ. संपत्ति. इ
स्त्रीलिं.

संबलः संबन्धति अनेन संबलः,
संबद्ध होतो जेणेकरून ती. क. पंष
धा. संबधनार्थी. पाद्येय करान्वाचे.
अ. पु. न.

संपरायः संपरायणं संपरायः, वैरा
दिकें करून परस्पर जें गमन तें क.
अथवा गतिअ. युद्ध २ आपत्ति.
३ उत्तरकाल. अ. पु.

संबन्धे संबन्धतीति संबन्धे, संबद्ध
होइजे ते जें तें. क. पंषधा. संबध
नअ. पाणी अ. न.

संपरायकं संपरायणं संपरायः
तदेव संपरायकं, युद्ध जें ती संप
राय तें च संपरायक. क. अथवा.
गतिअ. युद्ध अ. न.

संबन्धारिः संबन्धस्य अरिः संबन्धा
रिः, संबन्धनामा दैत्यानां जो अरि
ह्य. शत्रु ती. स. मदन. इ. पु.

संपुटकः संपुल्लत इति संपुटकः,
सन्निवृत्त करिजेतो जो ती क. पुट
धा. संश्लेषणअ. उवा वीकलाइ

संबन्धः सम्बन्धवाप्यते च संबन्धः,

उत्तमपीडा कृ. पिजेत्सौ जांचेवाणी
तो. कृ. बाधुधा. लोडनअ. संकट. २
गुत्य. अ. पु. न.

संबाहुते विग्रहादिशांवाहुतशब्दा
प्रमाणे. दोनवेळनागरलेले शेत. नि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

संभेदः संभिद्यतेसंगम्यतेसारितौ
अपरस्परभितिसंभेदः, संगत हो
ताहेत नद्याज्याचेवाणी तो. कृ. भि
दिरूधा. विदारणअ. नदीचासंगम.
अ. पु.

संभ्रमः संभ्रमणंसंभ्रमः, हर्षानें
जी त्वरा तो. कृ. भ्रमुधा. अनवस्था
नअ. हर्षानें त्वरा. अ. पु.

संभ्रदः संभ्रदनंसंभ्रदः, हर्षजो तो.
कृ. मदीधा. हर्षअ. हर्ष. अ. पु.

संभ्रार्जनी समृज्यतेअनपासंभा
र्जनी, सुद्धकरिजेतें जीणें तो. कृ.
मृजूधा. सुद्धिअ. फेरकृणी. ई. स्त्री.
संभ्रूर्धनं संभ्रूर्धनंभ्रूर्धनं, स
र्वेआप्तीजीतें. कृ. मूर्ध्नाधा. मोद

समुच्छ्रायअ. सर्वत्रआप्ति. अ. न.

सम्यक् समंचतीतिसम्यक्. उत्तम
याअयीत्तेंवोधकजें तें. कृ. अंशुधा.
गतिअ. संगने पांअर्षीअच्य.

सम्राट् सम्यक् राजतेसौसम्राट्,
उत्तमप्रकारें करून शोभणाराजीती.
कृ. राजूधा. दीस्पर्ध. ज्याणें राजस्य.
यज्ञकेळा व् जी द्वादश मंडलांना सा
मी तो असून सर्व राजांस आपले
आज्ञें तवे वितो तो राजा. ज्. पु.

संवत् संवयतेइतिसंवत्, संवत्स
र एतदर्थ बोधकजें तें. कृ. वयधा.
गतिअ. वर्षत्याअर्थी अच्य.

संवत्सरं संवसंतिक्वतवोस्मिनि
तिसंवत्सरं, उत्तमप्रकारें राहताहे
त कर्तू जाचेवाणी तें. कृ. वसधा. नि
वासअ. वर्ष. अ. न.

संवननं संवदनं संवनति. सं
वननं, यंत्रादिकानें करणजें तें.
कृ. वनुधा. घचनअ. मणिमंत्रारि
कांनां वशकरणें. अ. न.

संवर्तः संवर्तेंक्षीपतेजगदत्रोतिसं
वर्तः, नष्ट होतें हे जगजाचेवाणी ती.
कृ. वृधुधा. वर्तनअ. प्रकृपकाळ. अ.
पुक्ति.

संवर्तिका संवर्तयतीतिसंवर्तिना,
उत्तमप्रकारें करून मध्यें राहते जीती.
कृ. वृधुधा. वर्तनअ. कमळानां
तन पानें. आ. स्त्री.

संवसथः संवसंतिअत्रइतिसंव
सथः, वासकरिताहेतुजाचेवार्थी
तो. क. रसधा. निवासअ. गांव.
अ. पु.

संवाहनं संवाह्यतेइतिसंवाहनं,
पादादिमर्दनजें तें. क. बहुधा. प्रा
पणअ. अंगमर्दन. अ. न.

संवित् सम्यरूपेत्पनपेतिसंवित्,
उत्तमप्रकारेजाणताहेतुजीणें ती.
क. विदधा. ज्ञानअ. बुद्धि. २ प्रति
ज्ञास्वीकार. त. स्त्री.

संवीक्षणं सम्यरूपविविधाईक्षासं
वीक्षणं, सम्यकजेंअवलोकनतें.
क. ईक्षधा. दर्शनअ. शोधणें. अ. न.

संवीतं संवीपतैस्मसंवीतं, आह
त करिजेले जें तें. क. वेत्रुधा. सं
वरणअ. वेदलेले. अ. न.

संवेगः संवीज्यतइतिसंवेगः, ल
गाजीतो. क. ओविजाधा. चलन
अ. हर्षानें लगकरणें. अ. पु.

संवेदः संबेदनंसंवेदः, ज्ञानजें
तो. क. विदधा. ज्ञानअ. अनुभव.
अ. पु.

संवेशः संविशंतिअत्रसंवेशः, इंदि
यादिलीन होतान ज्याचेवार्थी तो.

क. विशधा. प्रवेशनअ. निद्रा. अ. पु
सरः सरतीतिसरः, शत्रुप्रत गमन
करणाराजीतो. क. सृधा. गतिअ.
बाण. अ. पु.

सरकः स्थियतेअनेनसरकः, तृप्ती
करिजेते जेणेंकरून तो. क. सृधा.
गतिअ. मद्यपान. अ. पु. न.

सरधा सरंगतिमंतंघातयतीतिस
रधा, चालणान्याप्रतघात करणा
राजीतो. क. हनधा. हिंसाअ. म
धमाशी. आ. स्त्री.

सरटः सरतीतिसरटः, गमनक
रितो जीतो. क. सृधा. गतिअ. स
रडा. अ. पु.

सरणा सरतीतिसरणा, अतिवि
स्तृतगमन करित्येजीतो. क. सृ
धा. गतिअ. श्वेत निशोत्तर. २ चांद
बेल. आ. स्त्री.

सरणिः सरंतिअत्रेतिसरणिः,
गमन करिताहेतुजाचेवार्थीती.
क. सृधा. गतिअ. मार्ग. इ. स्त्री.

सरणी सरतीतिसरणी, ऊर्ध्वग
मन करणाराजीतो. क. सृधा. ग
तिअ. चांदबेल. इ. स्त्री.

सरमा सरतीतिसरमा, गमन

उत्तमपीडा कभिजेत्ये जाचेवायीं
 तो. कृ. बाधुधा. लोडनअ. संकर. २
 गुत्य. अ. पु. न.

संघाकृतं विग्रहादिशंघाकृतशब्दा
 प्रमाणें. दोनवेळनागरलेलें शेत. वि.
 अ. पु. न. आ. स्त्री.

संभेदः संभिद्यतेसंगम्यतेसरितो
 ऽपरस्परमिति संभेदः, संगत हो
 ताहेत नद्याज्याचेवायीं तो. कृ. क्षि
 दिरूधा. विदारणअ. नदीचासंगम.
 अ. पु.

संभ्रमः संभ्रमणं संभ्रमः, हर्षानें
 जी लरा तो. कृ. भ्रमुधा. अनवस्था
 नअ. हर्षानें लरा. अ. पु.

संभदः संभदनं संभदः, हर्षं जी तो.
 कृ. मदीधा. हर्षअ. हर्ष. अ. पु.

संभार्जनी समृज्यते अनपासंभा
 र्जनी, सुद्ध कभिजेतें जीणें ती. कृ.
 मृजूधा. सुद्धिअ. केरकणी. ई. स्त्री.

संभूर्च्छनं संभूर्च्छोसंभूर्च्छनं, स
 वै व्यापी जी तें. कृ. मूर्च्छाधा. मोह
 समुच्छ्रायअ. सर्वत्र व्याप्ति. अ. न.

संभ्यक् समंचतीति संभ्यक्, उत्तम
 पाअयींचें वीषकृजें तें. कृ. अंजुधा
 गतिअ. चांगले यांअयीं अच्य.

संभ्राट् सम्यकराजतेसौसंभ्राट्,
 उत्तमप्रकारें करून शोभणारा जी तो
 कृ. राजूधा. दीक्षार्थ. ज्याणें राजस.
 यज्ञ केळा व् जी द्वादश मंडलांना सा
 मी तो असून सर्व राजांस आपले
 आज्ञेंत वैवितोता राजा. अ. पु.

संवत् संवयते इति संवत्, संवत्स
 र एतदर्थं बोधक जें तें. कृ. वयधा
 गतिअ. वर्षत्या अर्थीं अच्य.

संवत्सरं संवसंति क्रतवोऽस्मिनि
 ति संवत्सरं, उत्तमप्रकारें राहता हे
 त ऋतू जाचेवायीं तें. कृ. वसधा. नि
 वासअ. वर्ष. अ. न.

संवननं. संचदनं संवनतिः सं
 वननं, यंचादिकानें करणजें तें
 कृ. वतुधा. घावनअ. मणिमंत्रादि
 कानां वशकरणें. अ. न.

संवर्तः संवर्तेस्तीचते जगदत्रैतिसं
 वर्तः, नष्ट होतें हे जगाजाचेवायीं ती
 कृ. वतुधा. वर्तनअ. प्रकृपकालः अ
 पुक्तिं.

संवर्तिका संवर्तयतीति संवर्तिका,
 उत्तमप्रकारें करून मध्यें राहत्ये जी ती
 कृ. वतुधा. वर्तनअ. कमळानां वृ
 त्तन धारें. आ. स्त्री.

४ अध्याय काव्यादि ग्रंथातलें वि
 आमस्थान. ५ सृष्टि. अ. पु.

सर्जः सृजतीति सर्ज, उत्सन्न होतो
 जो तो. कृ. सृजधा. विसर्ग. अ. स
 जीवें श्राड. अ. पु.

सर्जकः सृजतीति सर्जकः, उत्स
 न्न होतो जो तो. कृ. सृजधा. विस
 र्ग. अ. सणाचें श्राड. अ. पु.

सर्जरसः सर्जस्य सालस्य रसः स
 र्जरसः, साल वृक्षाचा जो रस तो.
 स. धूप. अ. पु.

सर्जिकाक्षारः सर्जिकारसजः
 क्षारः सर्जिकाक्षारः, सर्जिकेपा
 सूत्रजो उत्सन्न क्षार तो. स. सज्जी
 स्वार. अ. पु.

सर्पः सर्पतीति सर्प, चपल गमन करि
 ती जो तो. कृ. सृष्टधा. गति. अ. साप.
 अ. पु.

सर्पराजः सर्पाणां राजा इति सर्प
 राजः, सर्पांचा जो राजा तो. स.
 वासुकीनामा सर्प. अ. पु.

सर्पिः सर्पतीति सर्पिः, प्रसार पावनें
 तें जें तें. कृ. सृष्टधा. गति. अ. तूप.
 स. न.

सर्वसहा सर्वसहति इति सर्वस

हा, मनुष्यादिरुत जें वाईट बरें
 त्यातें सहन करिल्ले जी ती. कृ. प
 ह्वा. सर्पण. अ. पृष्ठी. आ. स्त्री.
 सर्वः सर्वमस्यास्तीति सर्वः, सर्व
 आहे जास तो. त. महादेव. अ.
 पु. २ सकल. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्री. लिगीं.

सर्वज्ञः सर्वजानातीति सर्वज्ञः,
 सर्वजाणतो जो तो. कृ. ज्ञाधा. अ
 वबोधन. अ. बु. द्वा. वता. २ महा
 देव. अ. पु.

सर्वतः सर्वस्यादिति सर्वतः, नो
 हीं रुडुन जें तें. त. आसवंतात्
 त्या अर्थी अर्थ.

सर्वतोभद्रः सर्वतोभद्रं यस्या
 दिति सर्वतोभद्रः, सर्वत्रांसजा
 हे कल्याण जापाकून तो. स. न
 जल्याच न जले ज्या थाड्यास आ
 हेत तो राजवाडा. २ निवाचें श्राड.
 अ. पु.

सर्वतोभद्रा सर्वतोभद्रयस्याः सा
 सर्वतोभद्रा, सर्वत्र आहे कल्याण
 जी पासून ती. स. शिवणीचें श्राड.
 आ. स्त्री.

सर्वतोमुखं सर्वतोमुखं यस्य तद्

कस्यै जीती. कृ. सृधा. गतिअ.

कुत्री. आ. स्त्री.

सरलः सरतीतिसरलः, कजुग
गन करितो जीतो. कृ. सृधा. गति
अ. देवदारु रक्षाचा एक भेद अ.
३. उदार. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

सरलद्रवः सरलस्यद्रव. सरलद्र
व., देवदारुचा जोद्रव ह्य. विका
रतो. स. धूप. अ. पु.

सरला सरतीतिसरला, सर्वतो
गामी जीती. कृ. सृधा. गतिअ. शं
तनिशोत्तर. आ. स्त्री.

सरसी स्थिते इतिसरसी, गमन
करिजेत्ये जीतो. कृ. सृधा. गति
अ. तलाव. ई. स्त्री.

सरसीरुहं सरस्यां रोहतीतिस
रसीरुहं, सरोवराचे गावीं उत्पन्न
होणावें जें तें. कृ. रुहधा. प्रादुर्भा
व अ. कमळ. अ. न.

सरः स्थिते इतिसरः, गमन क
रिजेले जेंतो. कृ. सृधा. गतिअ.
तळें. स. न.

सरस्वती सरः प्रस्ववणं सर्वत्रा
स्तीतिसरस्वती, प्रसरण आहे
जीस ती. त. वाणी. २ नदी. ३ न

दी विशेष. ई. स्त्री.

सरस्वान् सरोस्थभिमन्नितिसर
स्वान्, सरसह्य. उदक जें तें आ
हे विपुल जाव्यावाचीं तो. त. समुद्र.
२ नद विशेष. त. पु.

सरावः सरात् अवतीतिसराव,
उदका पासून रक्षण करितो जी
तो. कृ. अवधा. रक्षण अ. पात्र
विशेष ह्य. मालदि. अ. पु. न.

सरित् सरतीतिसरित्, निमग्न
करित्ये जीतो. कृ. सृधा. गतिअ.
नदी. इ. स्त्री.

सरित्पतिः सरितांपतिः सरिस
ति., नद्यांचा जो स्वामी तो. स
समुद्र. इ. पु.

सरिलं सरतीतिसरिलं, निम
गमन करितें जें तें. कृ. पल्धा ग
तिअ. उदक. अ. न.

सरीसृपः कुरिलं सरतीतिसरी
सृपः, कुरिल गमन करितो जी
तो. कृ. सृध्या. गतिअ. सर्प.
अ. पु.

सर्गः सृज्यते इतिसर्गः, उत्पन्न
करिजेत्ये जीतो. कृ. सृजधा. विसर्ग
अ. स्वप्नाव. २ त्याग. ३ निश्चय.

भोजनंसहभोजनं, सहवर्तमानच
जें भोजन तें. स. बरोबर जेवणें.

अ. न.

सहसा सस्तीतिसहसा, अत
किंतार्थ समर्थ जें तें. क. घषधा-
स्वप्रअ. अकस्मात् वाअर्थी
अय्य.

सहः विग्रहादिअकारांतसह
शब्दाप्रमाणें. पराक्रम. २. बळ.
स. न. ३ मार्गशीर्ष महिना. ४
हेमंतऋतु. स. पु.

सहस्यः संहसिबलेसाधुः सह
स्यः, बलाचंढीं जो उत्तम तो.
त. पौष महिना. अ. पु.

सहस्रदंष्ट्रः सहस्रदंष्ट्राअस्य
सहस्रदंष्ट्रः, सहस्र संख्याकआ
हेत दाटा जाचा तो. स. मत्स्यवि-
शेष. अ. पु.

सहस्रपत्रं सहस्रपत्राण्यस्य
सहस्रपत्रं, सहस्र आहेत पर्णे
जास तो. स. कर्मळ. अ. न.

सहस्रवीर्या सहस्रवीर्याण्य
स्याः सहस्रवीर्या, सहस्र आ
हेत जनन स्थान पर्वे जीस ती.
स. दूर्वा. आ. स्त्री.

सहस्रवेधिः विग्रहादिरवाल
चाशब्दाप्रमाणें. हिंग अ. पु.

सहस्रवेधी सहस्रवेधितुशील
मस्यसहस्रवेधी, सहस्रांचावेध
करण्याचा आहे स्वभाव जीचा ती
ह. विधधा. विधान अ. आम्लवेत
स. इ. न. पु. २. हिंग. न.

सहस्रांशुः सहस्रंअंशवोयस्य
सः सहस्रांशुः, सहस्र आहेत अं-
शु ह्य. किरण जाचे तो. स. सूर्यः
उ. पु.

सहस्राक्षः सहस्रमक्षीण्यस्ये
तिसहस्राक्षः, सहस्र आहेत ने
त्रं जास तो. स. इंद्र. अ. पु.

सहस्री सहस्रमक्षियस्यसप्त
हस्री, सहस्र आहेत सैन्वं जास
तो. त. सहस्र सैन्वं चान्. वि. इ
न पु. न. इं. स्त्री.

सहा आतपसहतेइतिसहा, उष्णा
तें सहन करित्ये जी ती. क. घहधा
मर्पण अ. कांटे शेवती. २. रांन मृग.
आ. स्त्री.

सहायः सहअयतेइतिसहायः,
महवर्तमान गमन करणाना जो तो.
ह. अयधा. गति अ. अनुचर. २.

तो. क. साधा. गतिभिहृत्तिअ.

सारथि. ऋ. पु.

सच्येष्टः विग्रहादिपूर्वीच्चाशब्दाप्र

माणे. सारथि. अ. पु.

सब्रह्मचारी समानंब्रह्मचर्यम

स्यसब्रह्मचारी, समानवेदव्रता

चरणआहे जास तो. म. एक'

शास्त्रेचेजे स्वाध्यायी ब्रह्मचारी

ते प्रत्येक इन्. पु.

ससनं सस्यतइतिससनं, देव

तो देशानेआलसनजे ते. क. षस

धा. स्वप्रअ. चज्ञसबंधींजे पयु

हननते. अ. न.

सस्यं सस्तितत्सत्यं, स्थिररा

हनेजे ते. क. षसधा. स्वप्रअ.

वृक्षादिकाचें फळ. अ. न.

सस्यसंवरः सस्यैः संब्रियतेइ

तिसस्यसवरः, धान्याहिं करू

न वेष्टित करिजेतो जो तो.

क. वृजूधा चरणअ. सागाचें

झाड. अ. पु.

सहसहः सत्यतेअनेनसत्यती

तिवासहसहः, पराभव करितो

जेणेकरून अथवा सहवर्तमा

न याअर्थी समर्थजे ते. क. ष

हथा. मर्षणअ. पराक्रम. अ. पु

२ षहथा. सामर्थ्य अ. सहवर्तमा

नंत्वा अर्थी अव्यय.

सहकारः सहकारयतीतिसहका

रः, स्त्रीपुरुषांप्रतमेतन करवितो

जो तो. क. डुकृष्ण. करणअ. अ

तिमधुरजो आंबा त्याचें झाड

अ. पु.

सहचरी सहचरतीतिसहचरी, स

मानसंचारी जो तो. क. चरधा ग

तिअ. सस्त्री. २ पिचके कोरंठाचे झा

ड. ई. स्त्री.

सहजः महतुल्येउदरेजात सह

जः, तुल्य उदरान्वावायी झाला जो

तो. क. जनीया. प्रादुर्भावअ. एके

दरबंधु. अ. पु.

सहधर्मिणी सहधर्मोऽस्यस्याः

सहधर्मिणी, पतीशीं स मा

नआहे धर्मजीन्ना ती. त. विषा

हित स्त्री. ई. स्त्री.

सहनं सहतीतिसहनं, गम

न करणारजे ते. क. हनधा ग

तिअ. सहिष्णु. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

सहभोजनं सहैवभोजनसह

योषनाशकरुणारंजैतै. कृ. सांख्य
धा. सामप्रयोगअ. फारगोडबा
लणे. अ. न.

सात्विकः सत्त्वेननिर्हंत. सात्विक
कः, अंतःकरणंकरून निष्पन्न
- जो तो. त अंत. करणापासून
निष्पन्न. वि अ. पु. न. आ. स्त्री

सादनं सदनमेवसादनं, एहजें
तेंच. त पर. अ. न.

सादी सीदत्यवश्यंसादी, अमा
पतबसणारा जो तो. कृ. षड्धा. वि
शरणादिअ. स्वार. २ सावथी. ३
माहात. इन्. पु.

साधनं साध्यतेअनेनसाधनं,
साधन करिजेतें जेणेंकरूनतें.
कृ. साधधा. संसिद्धिअ मरणे.
२ मृतसंस्कार, अग्निदाह. ३ गम
न. ४ द्रव्य. ५ द्रव्यादिदेणे. ६ अर्घ्य
निष्पादन. ७ उपकरण. ८ अनुग
मन. अ. न.

साधारणः सहआधारणेनव
र्ततेइतिसाधारणः, समानाधा
रानें राहती जो तो. स सारस्वा.
२ अनेकसंबंधीं सर्वसाधारण.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

साधितः साध्यतेस्यसाधितः,
धनादिकेंकरूनसंसिद्धिकरिजे
तो जो तो. कृ. साधधा. संसिद्धिअ सा
धनकेलेला वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

साधिष्ठः अतिशयेनवाटः सा
धिष्ठः, अत्यंत जो वृट तो. त अ
तिशयेंकरून स्वीकारलेला. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

साधीयान् विग्रहादिपूर्वांच्या
शब्दाप्रमाणे अतिशयसाधु. वि
स्. पु. न. ई. स्त्री.

साधुः साध्नोतिपरकार्यमिति सा
धुः, परकार्यसाधन करितो जो
तो. कृ. साधधा. संसिद्धिअ. सज्ज
न. उ. पु. २ सुंदर वि. उ. पु. स्त्री. न

साध्यः साध्यमस्तियस्यससाध्यः,
सर्वसाध्य आहेकलमज्जसती
त. देवयोनिविशेष. अ. पु. २ साधा
र्याचा. वि अ. पु. न. आ. स्त्री.

साध्यसं साधूनस्यतिबाधतेइति
साध्यसं, साधूतें पीडा करितें जें तें
कृ. असुधा श्लेषणअ. भय. अ
नपुंस.

साध्वी साध्नोतिपरलोकंसाध्वी,
परलोकसाधनकरणारी जी ती

ब. अ. पु.

सहायता सहायानांसमूहः सहायता, सहायांचा जो समूह हीत. सहायांचा समूह. आ. स्त्री.

सहिष्णुः सहनशीलः सहिष्णुः सहनशील जो तो. क. पञ्चधा. यर्षणा अ. सहनशील. उ. पु.

सहृदयः हृदयेन सह वर्तते स हृदयः, हृदये करून अत्यंत शुक्र जो तो. स. प्रशस्त चिन्ताचा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सहोदरः विग्रहादिसोदरशब्दप्रमाणे. सहोदर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्रीलिं.

सांयुगीनः संयुगेसाधुः सांयुगीनः, रणावेठार्थी जो साधु तो. त. बुद्धाविषयी कुशल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सांशयिकः संशयमापन्नः सांशयिकः, संशयाप्रत प्राप्त जो तो. त. संशयस्वर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

साकं सह अकतीतिसाकं, सहाय्यं गामी जें तें. क. अकथा. गति अ सहायीं अव्य.

साक्तुकं सक्तूनांसमूहः साक्तुकं, सक्तूचा जो समुदाय तें. त. सक्तूचा समूह. अ. न.

साक्षात् सहाक्षेण साक्षस्तमततीतिसाक्षात्, अक्षिसन्निरुद्धाप्रत सदीदित गामी जें तें. क. अ. तथा. सातत्यगमन अ. प्रत्यक्ष. २ तुल्यत्वा अर्थीं अव्य.

सागरः सगरस्य राज्ञांयं सागरः, सगरराज संबंधी जो हा तो. त. स. मुद्र. अ. पु.

साचि सचतीतिसाचि, तिर्यक्त्वा अर्थी शक्य जें तें. क. पञ्चधा. समवाच अ. वांकडें त्या अर्थीं अव्य.

सातिः सानंसातिः, अंतजो ती. क. षोडश. अंतकर्म अ. समाप्तिदा नदणं. इ. स्त्री.

सातिसारः अतिसारेण सह वर्तते तदतिसातिसानः, अतिसाररोगाशीं सह वर्तमान राहतो जो तो. स. जाम अतिसाराचा रोग आहे तो. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सातीनकः सतीनक एव सातीनकः, सतीनक जो तो. त. वाराणा. अ. पु.

सांत्व सांत्वयति रोषमिति सांत्व

(स.)

विग्रहकोश.

(स.)

६७७

ते जो तो हृ. षोधा अंतकर्मअ.
सायकाल अ.पु.

सायकः स्यतीतिसायकः, नाशक
रितो जो तो. हृ. षोधा. अंतकर्मअ
वाण अ पु

सायं विग्रहादिसायशब्दाप्रमाणं.
सायंकाल या अर्थी अच्युत्सायंसं
ध्यासुपांसिधे.

सांयात्रिकः समुदितानां यात्रा
संयात्रा साप्रयोजनमस्य सांयात्रि
कः, समुदितान्वी जीयात्रा हृ.
गमन तं प्रयोजन आहे जास ती.
त. गलबतानें व्यापार करणारा. वि
अ.पु. न. आ. स्त्री

सारः सरतीतिसारः, कालांतरा
प्रतु गमन करितो जो तो. हृ. सृ
धा. गतिअ. वृक्षादिकांचा स्थिरां
शगाफा ३ सामर्थ्य. अ.पु. ३
न्याय. अ. न. ५ श्रेष्ठ. वि. अ.पु न
आ. स्त्री.

सारंगः सरतीतिसारंगः, गमन
करणारा जो तो. हृ. सृधा. गतिअ
पद्दा सारमंगमस्य सारंगः, श्रेष्ठ
आहे अंग जावें ती. स. वातकप
ही. २ हरिण. ३ हत्ती. अ.पु. ५ वि

वर्ण. वि. अ.पु. न. आ. स्त्री.

सारथिः सरत्यन्थानितिसारथिः,
अन्थाप्रत गमन करविणारा जो तो.
हृ. सृधा. गतिअ. सूत, इ. पु.

सारमेयः सरमायाअपत्यंसारमे
यः, सुनीचां जो पुत्र तो. त. कुत्रा.
अ.पु.

सारवं सरखांभवंसारवं, सरयू
नदीचेगयीं जें उत्पन्न तें. त. सर
यूनदीचेठाणीं झालेला. वि. अ.पु.
न. आ. स्त्री.

सारसः सरसिभवः सारसः, स
रीवराचेगयी उत्पन्न होतो जो ती.
त. सारसनाभापद्मी. अ
पु. कमळ अ. न

सारसनं सारमुत्कृष्टं सनमस्य
सारसन, उत्कृष्ट आहे सेवन जा
वें ते. हृ. षणधा. संसक्त अ. सारं
सनीतीतिसारसनेवा, बलातिं दे
णारे जे ते. हृ. षणुधा. दानअ.
क्रियांचें कटिपूषण, कमरपट्टा
अ. न.

सारिका शृणानिपिरहिणः दुः
स्वमितिसारिका, विरहिणीचे
दु. स्वनाश करितो जी ती. हृ. सृ

कृ. साधया. संसिद्धिअ. पतिव्र
तास्त्री. ई. स्त्री.

सानु सनीतीतिसानु, उच्चता .
प्रतरक्षण करितें जें तें. कृ. षणुधा
दानअ. पर्वताचें शिखर. उ. पु. न.

सांद्दृष्टिकं संदृष्टौप्रत्यक्षेभवंसां
द्दृष्टिकं, प्रत्यक्ष होणारे जे फल
तें. त. तात्कालिकफळ. अ. न.

सांद्रं सहअंघतेसांद्रे, नैरंतर्या
में बंधन करिजेतें जें तें. कृ. अ
दिधा बंधनअ. निरंतर. वि. अ
पु. न. आ. स्त्री.

सान्नायः संनीयतेइतिसान्नो
यः, सम्यक् नेधिजेतो जो तो कृ
णीत्रधा प्रापणअ. हविर्विभाग
अ. पु.

साप्तपदीनं सप्तभिःपदैरवाप्य
तेसाप्तपदीनं, साप्तपदांनी साप्त
होइजेतें जें तें. त. मैत्री. अ. न.

सामधेनी समिधामाधानीसाम
धेनी, समिधांची आधार करणा
री जी ती. अग्नींतसमिधरांकू
न अग्निपेटण्या करितो जी वेदा
ची ऋचा स्मरणनात ती ई. स्त्री.

साम स्यतिरोष. अनेनसाम, ज्या

चा योगानें रोषनाश पावतो तें. कृ
पोधा. अंतकर्मअ. सांत्वन. न. न.

सामाजिकः समाजरक्षतीति
साजिकः, समाजरक्षण करणारा
जो तो त. सभ्य. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

सामान्यं समानस्यभावःसामा
न्यं, समानाचा जो भावतें. त. सा
धारण. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री २
घटलादिजाति. अ. न.

सामि सामयतीतिसामि, सुयु
क्षित या अर्थी प्रयुक्त जें तें. कृ.
षामधा. सामप्रयोगअ. अर्थ. २. पु
गुप्सित, निदितत्या अर्थी अय्य.

सांपरायिकं संपरायएवसापरा
यिकं, संपराय जो तेंच. त. सुइ
अ. न.

सांप्रतं संप्रतनोतिइतिसांप्रतं,
एतत्काल त्या अर्थी तें विस्तारक
इतें जें तें. कृ. तसुधा. विस्तारअ
सांप्रतकाल. २. योग्य त्या अर्थी अय्य.

सांवत्सरः संवत्सरंवेत्तीतिसा
वत्सर., वर्षीतें जाणणारा जो तो
त. जोशी. अ. पु.

सायः स्यतिसमापयतिदिनाम
तिसायः, दिवसातें सनाम करी

स्त्राणांसमूहः साहस्यं, सहस्रफौ
जेचा समुदाय. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

सिंहः हिनस्तीति सिंहः, हिंसा क.
रितो जीतो. क. हिंसिधा. हिंसाञ
सिंहसंस. २ हा शब्द उत्तरपद अ
सतां श्रेष्ठार्थक होतो. अ. पु.

सिंहतलः सिंहस्येवतलमत्रसि
हतलः, सिंहा सारिखें आहे तल
जाचें तो. स. पसकून जोड लेले
दान हात. अ. पु.

सिंहपुच्छी सिंहवत्पुच्छमस्या
सिंहपुच्छी, सिंहासारिखें आहे
पुच्छस्य. पर्ण जाचें ती. स. टव
का पिठवण. ई. स्त्री.

सिंहसंहननः सिंहः श्रेष्ठसंह
ननमस्यसिंहसंहननः, श्रेष्ठआ
देशीरजाचें तो. स. लावण्यसु
क्त. व शरीरानें उत्तम तो. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

सिंहाणं सिंहमणीति सिंहाणं सिं
हास्यधां यलाधिस्यानं करितें जें तें
क. अणधा. शब्द अ. लोरवंडा
वामक अ. न.

सिंहासनं सिंहाकारमासनं सिं

हासनं, सिंहाकार जें आसन तें
स. सवर्णाचें राजासन. अ. न.

सिंहास्यः सिंहवत् आस्यमस्य
सिंहास्यः, सिंहासार खा आहे
विस्तारज्याना तो. स. अडुकसा अ. पु.

सिंही हिनस्तीति सिंही, हिंसा क.
रितो जीती. क. हिंसिधा. हिंसा
अ. सिंहीण. २ रानवांगी ई. स्त्री.

सिकता सिच्यते इति सिकता,
क्षरण पावत्ये जीती. क. पिचधा. क्ष
रण अ. रेती. २ रेतिमयदेश. ३ सा
स्वर. आ. स्त्री.

सिकतामयं सिकतानो विकारः
सिकतामयं, सिकतास्य बालुका
त्यांचा जो विकार तें. त. बालुका
मयदेश. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सिच्यकं सिच्यते इति सिच्यकं,
क्षरण पाविजेतें जें तें. क. पिचधा.
क्षरण अ. मेण. अ. न.

सिकताचान् सिकताः शर्कराः
संलसिन्निति सिकताचान्, सि
कतास्य बालुका आहे त ज्याचे
वाणी तो. त. बालुकामयदेश. वि.
च. पु. ई. स्त्री. त. न.

सिंघाणं सिच्यते इति सिंघाणं,

धा. हिंसाअ. पक्षिविशेष, सा
कुंका. आ. स्त्री.

सारिवा शृणातीतिशारिः शारिर
स्थस्याः शारि वा, दुःखनाशक
शारिसल्लूभाहे जीस ती त-उ
परसाल. उपलसरा. आ. स्त्री.

सार्थः सरतीतिसार्थः, गमन कर
णारा जो तो. क. सूधा. गनिअ.
प्राण्यान्वा समुदाय. अ. पु.

सार्थवाहः सार्थवहतीतिसार्थवा
हः, समूहातें वाहणारा जो तो क
वहधा. प्रापणअ. क्रयविक्रयेकरु
न उपजीविका करणारावाणी. अ.
पुहिंगी.

साद्रं आद्रंलेनसहितंसाद्रं, आद्रं
लेकरून जें युक्त तें स. ओले. वि
अ. पु. न. आ. स्त्री.

साहं सह क्रध्यतीति सा
धं. सहाय्य वर्धन करितें जें ते स.
सह, वरोवर त्या अर्थी अच्य.

सार्वभौमः सर्वभूमीश्वरः सार्व
भौमः, सर्वभूमीचा जो स्वामी तो
त. सर्वपृथ्वीचा राजा. २. उत्तरदि
शेचाहती. अ. पु.

सालः सालतीतिसालः, सालणा

रा जो तो. क. बलधा. गनिअ. म
स्थविशेष. २. कुंपण. ३. दृष्ट ४. सा
गाचें झाड. अ. पु.

सालपर्णी सालस्येवपर्णमस्याः
सालपर्णी, सालहोक्षान्या पर्णा
सारखें आहे पर्ण जीस ती स व
रका सालवण. इ. स्त्री.

सालूरः शाडतेशालतेवासालूर.
प्रशांसित किंवा विकस्थित जो
तो. क. शाडूधा. श्लाघाअ. वैडूक.
अ. पु.

सावरः विग्रहादिसर्वशावरशब्द
प्रमाणें. लोधहृक्ष. अ. पु.

सास्ना सस्तीतिसास्ना, गलाधी
भागीं लोंबणारा जीती. क. पस
धा. स्वप्रअ. गौजा
नी यांच्या मानेस लोंबणारे चाम
डे. ज्यास साकडीअसें म्हणतात
ती. २. मुंगसवेल. आ. स्त्री

साहस सहसिबलेभवंसाहसं,
बलाचेगयीं उत्सन्न जें तें. त सा
हस कर्म मारणें इत्यादि. अ. न

साहस्रः सहस्रंबलानिसंख्यस्र
साहस्रः, सहस्र संख्याक आ
हे वलजाचें तो. त. अथरा सह

का, सिध्मांशु-शिवे आदे जीम
ती. त. शुक्रमांस. २ मत्स्यविकृ
ति. ३ जीच्या अंगाम शिवे आ
हेती. आ स्त्री

सिध्यं सिध्यंशुभिन्नर्थाइति सि
ध्य, सिद्ध होतात अर्थ जावेगणीं
तें. क. विधुधा. संसहि. अ. पुष्यन
हत्र. अ. न.

सिध्का सैपतीनि सिध्का, ओं
वधार्थं गमन करित्ये जी ती. क.
विधुधा. गति. अ. वृक्षविशेष. आ
स्त्रीलिं.

सिंदुकः स्पंदतेइति सिंदु. सिंदुरे
व सिंदुकः, स्ववती जी तो सिंदु तो
व सिंदुक. त. वृक्षविशेष, निर्युंठी
अ. पु.

सिनीवाली सिनीचंद्रकलांबल
तिधारयती ति सिनीवाली, चंद्र
कलेतें धारण करित्ये जी ती. क. वल सं
रणे. ज्या अमावास्या चंद्रदर्शन
होतें ती अमावास्या. ई. स्त्री

सिंदुवारः सिंदुं वृणोतीति सिंदु
वारः, सरळ गमनातें करितो जी
तो. क. वृद्धा. वरण अ सिंदुक.
अ. पु.

सिंदूरं स्पंदतेइति सिंदूरं, प्रस्वव
ण करितें जें तें. क. स्पंदुधा. प्रस्व
वण अ. सिंदूर. अ. न. २ वृक्षविशे
व. अ. पु.

सिंधुः स्पंदते आपोः त्रेति सिंधुः,
स्ववता हंत उदकं जा
वावायीं तो. क. स्पंदुधा प्रस्ववण
अ यद्वा स्पंदतेइति सिंधुः अ. पू.
ससुद्र. २ देशविशेष. ३ नदविशेष.
४ हत्तीच्या गंडस्थळ संवधि मदीं
क. उ. पु. ५ नदी. उ. स्त्री.

सिंधुकः विग्रहांदिसर्वसिंदुकज्ञ
दाप्रमाणं.

सिंधुजं सिंधो जातं सिंधुजं, ससु
द्रावेवायीं जें उल्लसतें. क. जनी
धा प्रादुर्भाव अ. सेंदेलीण अ. न

सिंधुसंगमः सिंधोः संगमः सिंधु
संगमः, सिंधूचा जो संगम तो.
स. दोन नदींचा संगम. अ. पु.

सिद्धकी सलति सल्लसंलक्ष्यते
वासिद्धकी, गमन करित्ये किंवा.
सत्कार करून आम्नादि जेले जी
ती क. षडधा गति. अ. २ कृपा
आस्वादन अ. सांठई. ईंकार
स्त्रीलिं

आघ्राणकरिजेतें जें तें. कृ. शि

धिधा घ्राणअ. नाकांतील मळ

२ लोखंडाचा मळ. अ. न.

सितें सीयतेस्यसित, बंधनकरि,

जेलें जेतें कृ. पित्रुधा. वधनअ

शुकुचर्णं २ चक्षु, बांधलेला ३ स

मास. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सितछत्रा सितं वदं सुफ्रं वा छ

त्रं यस्या. सासितछत्रा, शुफ्र आ

हे छत्राकार पर्णजीचेती स शे

फेची माजी. आ. स्त्री

सिता सिनोतीति सिता शरीरबंध

नकरणाची जी ती. कृ. पित्रुधा. वं

धनअ. सारवर. आ. स्त्री.

सितशिवं सितंचतच्छिपचसि

तशिवं, शुफ्र असेजे शिव ह्म.

कल्याणकारितें. स. सेंदेलोण.

अ. न.

सिताफ्रः सितं शैत्यमध्वतीति

सिताफ्रः, श्वेततेप्रत पावणा

राजीती कृ. अफ्रधा गतिअ.

फापूर. अ. पु

सितांभोजं सितंचतदभोज

चसिताभोजं, श्वेतजे अंभोज

ह्म. कमल तें स पादरें कमळ अ

नपुंस.

सिद्धः सिद्धिरस्यास्तीति सिद्धः,

सिद्धि आहे जासती त यद्वा सि

ध्यतीति सिद्धः, निष्पन्न झाला जी

ती कृ. पिधुधा. संवाधिअ. निष्प

न्न. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ दे

वयोनिविशेष. अ. पु.

सिद्धांतः सिद्धः अतो निश्चयो

यस्मिन्निति सिद्धांतः, सिद्ध आ

हे निश्चय जाचेचा र्थांती. स. नि

श्चित जो अर्थ तो अ. पु.

सिद्धार्थः सिद्धोर्थोऽस्मात् सिद्धा

र्थः, सिद्ध आहे अर्थ जापाकून तो सध

न्यविशेष पाटवा शिरस. अ. पु.

सिद्धिः सिध्यतीति सिद्धिः, सिद्धि

कारी जी ती. कृ. पिधुधा. संशब्द

अ. सुरुड शेरग. इ. स्त्री.

सिध्यं सेधतीति सिध्यं, सिद्ध हो

ते जें तें. कृ. पिधुधा. गतिअ. श्वेत

कुष्ठ रोग शिवे. अ. न.

सिध्यलः सिध्यमस्यास्तीति सि

ध्यलः. सिध्य ह्म. शिवे आहे जा

स ती. त. ज्याचे अंगास शिवे आ

हे ती वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सिध्यला सिध्यमस्यस्या सिध्य

उत्तम अथवा अत्यंत रुडवितो
जो तो. सकंद तीच सकंदक. त
कांदा. अ. पु.

सकरा करवं करोतीति सकरा,
करव कर्ये जीती. क. कृधा. क
रण. तापद नहं जी गाई वगैरे
ती. आ. स्त्री.

सकलः शोभनां कलाय स्थकर
क।, उत्तम आहे कला जाची तो
स. जो दुसऱ्यास देतो व आपण
भोगितो तो. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

सकुमारं सुषुकुमार्यते इति स
कुमारं, उत्तम प्रकारें करून श्री
डा करिजेतें जें तें. क. कुमारधा.
क्रीडा. अ. कोमल. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

सकृतं सकृत्कीर्त्यत इति सकृतं
उत्तम प्रकारें वर्षिजेतें जें तें. क.
हंतधा. संशब्दन. पुण्य. अ. न.

सकृती सकृतमस्थस्य सकृती,
पुण्य आहे जासतो. स. भाग्यवा
न. पुण्यवान्. वि. इन्. पु. वं. स्त्री.
इत्न.

सकरवं शोभनानिरगन्पनेनेति स

सं, शोभन ह. करिवत आहेत
इंद्रियें जेणें करून तें. स. आनं
दुर्ष. अ. पु.

सकरवर्चकः करवंचयतीति
सकरवर्चकः, करवातें प्रकाशित
त करितो जो तो. क. वर्चधा. दी
ति. अ. क्षारविशेष. संजीरवार.
अ. पु.

सकरवसंदुत्या. करवसंदोत्या
करवेन संदुत्याते करवसंदुत्या
करवसंदोत्यावा, करवें करून दी
हन करिजेतें जी ती. क. दुहधा.
प्रपूरण. अ. करवें करून दूध देणा
री गाय. आ. स्त्री.

सगतः शोभनंगतं ज्ञानमस्येति
सगतः, उत्कृष्ट आहे ज्ञान जाचें
तो. स. बुद्धावतार. अ. पु.

सगहनाहृतिः सगहनानिवि
डानासौहृतिश्च सगहनाहृतिः.
उत्कृष्ट निवीड जें कुडण ती. स.
यज्ञादिकां नेगायीं अंत्यजादिकां
चें दर्शन न हावें ह्मणून केलें
वें ह्मण. कुडण. इ. स्त्री.

सगंधा शोभनोगंधः सगंधः, स
गंधोऽस्थस्या इति सगंधा, उत्तम

सिल्हः स्मित्यतीतिसिल्हः, प्रीति
करणास जो तो कृ. षिहधा प्री
तिअ. उदलोचान अ.पु.

सीकरः सैकतइतिसीकरः, सेच
न करितो जो तो. कृ. सीकृधा. से
चनअ. जलाचा कण. अ.पु.

सीता सीयतेइतिसीता, बंधनक
रिजेत्ये जी ती कृ. षिञ्धा. बंधन
अ. नागरानं सुईस पाडलेलीरेषा
आ. रूी. को. जानकी. भागीर
थी नदी.

सीत्यं सीतया संभितं सीत्यं, लॉग
ल पद्धतीसी जें युक्त तें. त. नागर
लेलें शेत. वि. अ. पु. न. आ. रूी.

सीधु विग्रहादिसर्वशीधुशब्दाप्र
माणं.

सीमा सीमा सीयतइतिसा
मी, हटतर निवद्ध जी ती. कृ.
षिञ्धा. बंधनअ. ग्रामादिकांची
मर्यादां. आ. रूी. २२. रूी.

सीमंतः सीमन्तः तः सीमंतः, म
र्यादेचा जो अंत ह्य. निव्वय तो.
स केश बांधण्याची एक रचना
सांग. अ. पु.

सीमंतिनी सीमंतोस्यास्तीति

सीमंतिनी, सांग आहे जीस ती
त. वायको. ई. रूी.

सीरः सिनोतीतिसीरः, विदार
ण करणारा जो तो. कृ. षिञ्धा. बं
धनअ. नागर. अ. पु.

सीरपाणिः सीरः पाणीचस्यस
सीरपाणिः, सीर ह्य. नागर आ
हे हस्ताचेठायीं जात्र्यातो. स. बल
राम. इ. पु.

सीवनं विग्रहादिसर्वसेवनशब्दा
प्रमाणं.

सीसकं सिनोतीतिसिईस्यतीति
ईसं सिचतत्ईसंचसीसंतदेवसीस
कं, बंधन कारक असं जें शोभा
नाशक तें. त. शिसं. अकार.
नपुंस.

सीहुंडः सिनोतीतिसीतांहुंडतेइतिसी
हुंडबंधन करणीरी जो त्याप्रत नाशक
रित्ये जी ती कृ. हुडिधा. संपातअ
शीर, निवडुग. अ. पु.

स्य स्यतइतिस्य, पूजाचर्यं गामी
जे ते. कृ. युधा गतिअ उरूप. २
पूजनत्या अर्थी अय्य.

सुकंदकः शोभनमतीवयाकंद
यतीतिमकंदः सकंदएवमकंदक.

ती.स. देवांची सभा. आ. स्त्री.

सुधांशुः सुधाकृपा अंशवो यस्य
ससुधांसुः अमृतरूपी आहेतमि
रण जाचे ती. स. चंद्र. उ. पु.

सुधा सुखं नदीयत इति सुधा, सु
खानं प्राशित्ये जी ती. क. धे
धा. पान अ. अमृत. २. तुना. ३. शे
र. आ. स्त्री.

सुधीः सुधुध्यायतीति सुधीः, उ
त्तम प्रकारें करून ध्यान करितो
जो ती. क. धेधा. विंता अ. मंडि
त. ई. उ.

सुनिषण्णकं सुधुनिषण्णम-
स्मादिति सुनिषण्णकं, उत्तम
हं विशीर्णता जी पासून ती स. कु
रुची भाजी. अ. न.

सुंदरं सुद्विचते इति सुंदरं, आ
दत्त करिजेतें जी तें. क. हृद्भा आ
दर अ. सौंदर्य युक्त. वि. अ. पु.
न. आ. स्त्री.

सुंदरा. सुंदरी सुधुअतीव उ
त्तमीति सुंदरा, अतिशयित स्त्री
हयुक्त जी ती. क. उंदीधा. कुंद
न अ. चांगला बांध्याची स्त्री.
आ २ ई. स्त्री

सुपंथाः सुधुपंथाः सुपंथाः, उ
त्तम जो मार्ग ती. स. चांगला मार्ग
इ. पु.

सुपर्णाः शोभने पर्णे पक्षावस्ये
ति सुपर्णाः, सुशोभित आहेत प
क्ष जाचे ती. स. गरुड. अ. पु.

सुपार्श्वकः शोभनः पार्श्वः अस्ये
ति सुपार्श्वकः, उत्तम आहे पार्श्व
साग जांच्चा ती. स. काररी पिंपरी.
अ. पु.

सुप्रतीकः सुधुप्रतीका अवय
वायस्य ससुप्रतीकः, उत्तम प्रका
रचें आहेत अवयव जाचे ती. स.
ईशान्य दिशेचाहती. अ. पु.

सुप्रयोगविशिरवः शोभनः प्र
योगोस्य तादृशो विशिरवोस्य सुप्र
योगविशिरवः, उत्तम प्रयोगा
चा असा आहे वाण जांच्चा ती. स.
वाण सोडण्याविषयी जो कुशल ती.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सुप्रलापः सुधुप्रलपनं सुप्रला
पः, उत्तम प्रकारचें जें सापण ती.
स. चांगले साषण. अ. पु.

सुभगासुतः सुभगायाः सुतः
सुभगासुतः, सुभगेचा जो पुत्र

प आहे जीस ती. त. सुंसुसबेल
आ. स्त्री.

सुगंधि शोभनोगंधीस्यसुगंधि,
उत्तम आहे गंध जाचा तो. स.
सुवासिक. वि. इ. पु. न. ई. स्त्री.
२. कांकडी. इ. न.

सुचरित्रा शोभनंचरित्रयस्याः
सासुचरित्रा, उत्तम आहे चरि
त्रजीचे ती. स. पतिव्रता स्त्री.
आ. स्त्री.

सुचेलकः शोभनंचेलमेवको
चेलकः, उत्तम जें वस्त्र तें. त. नो
गळें. वस्त्र. अ. न.

सुतः सुता सूयतेऽस्मदिति सु
तः, सुतावा, प्रसविजेता झाला
जो तो. क. पुधा. प्रसवादि. अ. पु
त्र. २. राजा. अ. पु. २. आ. स्त्री.

सुतश्रेणी सुतानांश्रेणर-
स्याः सासुतश्रेणी, संतानाचीं
आहत पर्णे जीं तीं जीस ती. स.
उंदिरकानी. ई. स्त्री.

सुत्या सवनंसुत्या, स्वपन जें
ती. क. पुत्रधा. अभिषव. अ. शो
नाभिषव. आ. स्त्री.

सुत्रामा सुपुत्राचतइतिसुत्रा

मा, उत्तम प्रकारें करून रक्षणक
रिती जो ती. क. चेंडूधा. पालन. अ.
इंद्र. न. पु.

सुत्वा सुतवानितिसुत्वा, अथ
शुथस्नान करिता झाला जो ती.
क. पुत्रधा. अभिषव. अ. अवशु
थस्नान केलेला. न. पु.

सुतात्मजा सुतस्यसुताया वा
आत्मजासुतात्मजा, पुत्राचें किं
वा पुत्रीचें जें अपत्य ती. स. ना
त. आ. स्त्री.

सुदर्शनं शोभनंदर्शनंयस्यत
सुदर्शनं, उत्तम रूप आहे द
र्शन जाचें तें. स. विष्णूचें चक्ररु
प. आयुध. अ. न.

सुदायः सुदीयतेइतिसुदायः
उत्तम प्रकारें करून दिलें जातें जें
तें. क. दुदात्रधा. दान. अ. लक्षां
तंवधूचरांस किंवा व्रत भिक्षेस
दिलेले द्रव्य. अ. पु.

सुदूरं सुपु अतिशयितंदूरं सु
दूरं, अतिशयित जें दूर तें. स. अ
त्यंत दूर. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सुधर्मा शोभनोधर्माचस्यांसाक
धर्मा, उत्कृष्ट आहे धर्मजीचेवर्षी

रनिम्नगा, देवांची जी नदी ती. स.
भागीरथी नदी. आ. स्त्री.

स्वरपति: स्वराणांपति: स्वरपति:
देवांचा जो पति ह्म. स्वामी तो स.
इंद्र. इ. पु.

स्वरभिः स्वरभ्रमते आल्हादनं
कर्तुं भारभते इति स्वरभिः, उत्तम
प्रकारें आनंद विले जी ती. क. र
भयां. राभस्य अ. गाथ. २ सालई
इ. स्त्री.

स्वरलोकः स्वराणां लोकः स्वरलो
कः, देवांचा जो लोक तो. स. स्वर्ग
लोक. अ. पु.

स्वरवर्त्म स्वरणां वर्त्म स्वरवर्त्म,
देवांचा जो मार्ग तें. स. आकाश.
न. न.

स्वरर्षिः स्वरश्चासौ ऋषिश्च स्वर
र्षिः, देव असून जो ऋषि तो. स.
नारद. इ. पु.

स्वरसा शोभनोरसोऽस्याः स्वरसा
उत्तम आहे रस जी चा नी. स. सुं
गसवंत. आ. स्त्री

स्वरा स्मृती वरात्मनया स्वरा,
पान करणारे जिंचा घांगानें अ
त्यंत शब्द करितात ती. क. रंधा.

शब्द अ. मद्य, दासू. आ. स्त्री.
स्वराचार्यः स्वराणां आचार्यः स्वरा
चार्यः, देवांचा जो आचार्य तो. स.
बृहस्पति. अ. पु.

स्वरा मंडः स्वरायाः मंडः स्वरा म
ंडः, मद्याचा जो श्रेष्ठ भाग तो. स.
मद्यावरचें पाणी, निवळी. अ. पु.

स्वरालयः स्वराणां मालया स्वरा
लयः, स्वर ह्म. देव त्यांचा जो आ
लय ह्म. स्थान तो. स. वैरुनां मा
पर्वत. अ. पु.

स्वराष्ट्रजं स्वराष्ट्रे जातं स्वराष्ट्रजं,
स्वराष्ट्राचे गाथीं जें उत्पन्न तें.
क. जनीधा. प्रादुर्भाव अ. धान्य वि
शेषतूर. अ. न.

स्वरवर्णं स्वरवर्णोऽस्य स्वरवर्णं, शो
भन आहे कांती जाची तें. स. स
वृषवर्ण तें इति स्वरवर्णं वा, उत्तम वर्ण
न कास्तीं जें तें. क. वर्णं धा. वर्णन
अ. सोने. अ. न.

स्वरवर्णकः शोभनः वर्णोऽस्य स्व
वर्णकः, शोभन आहे वर्ण जाचा
तो. स. बाह्यानें शाड. अ. पु.

स्वरवलिः शोभनः वलिरस्याः सा
स्वरवलिः, उत्कृष्ट आहे वलि जी

ती.स. विवाहादिसंस्कारयुक्त

जी स्त्री तिचापुत्र. अ.पु.

रुभिक्षा रुधुभिक्ष्यत इति स
भिक्षा, उत्तमप्रकारेण करून इ
च्छि. जेत्ये जी ती. रु. भिक्ष

धा. भिक्षादिअ. धायरी. आ. स्त्री.

रुमं रुमुमीयत इति रुमं, रुमु
गमन करिते जें तें. रु. मीरुधा.
गतिअ. पुष. अ. न.

रुमनः रुमुमन्यते रुमनः, उ
त्तमप्रकारेण करून मानिजेतो जो तो
रु. मनधा. विज्ञानअ. गहूं. अ. पु.

रुमनसः रुमुमनां पाप्मांस रुम
नसः, निर्मल आहे मन जांचें सों
स. शोभनं मनोयस्या इति वा, फू
के. ३ जाईचें शाड. स. न्नी. २ देव
स. पु. व.

रुमनोरजः रुमनसोरजः रु
मनोरजः, पुष्पाचें जें रज तें. स.
कुलांतील रेणु. स. न

रुमेरुः अत्युच्चत्वान्निगोति-
ज्योतीं प्रीतिमेरुः, रुमुमेरु. म
मेरुः, अत्युच्चत्वान्नव नलत्रादि
कामत प्रक्षिप्त करितो जां तो मेरु
उत्तम अन्ना जो मेरु तो स येन

पर्वत. उ. पु.

रुमरः रुमुराजत इति रुमरः, उत्त
मप्रकारेण करून शोभतो जो तो रु
रुमृधा. दीप्तिअ. देव. अ. पु.

रुमरंगा रुचहु नसते स्यारजसेति
रुमरंगा, उत्तमप्रकारेण करून रजा
नें संसक्त होइ जें तें जीचे ठावां ती
रु. रंजधा. रागअ. चिल विशेष, सु
चार. आ. स्त्री.

रुमरज्येषु रुमरेषु ज्येषु रुमरज्येषु,
देवांमध्ये जो श्रेष्ठ तो. स. ब्रह्मदेव
अ. पु.

रुमरतः रुमरते इति रुमरतः, उ
त्तमप्रकारेण करून रममाण होतो
जो तो. रु. रमुधा. फीडाअ. दया
कु. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. २ येणु
न. अ. न.

रुमदीर्घिका रुमराणां दीर्घिकव
रुमदीर्घिका, देवाला पुष्करिणी
साशिनवी जी ती स. भागीरथी न
दी. आ. स्त्री.

रुमद्विद्व रुमान् द्वे इति रुमद्विद्व.
देवांप्रत द्वेष करितो जो तो रु. दि
वधा. अप्रीतिअ. दैत्य. इ. पु.

रुमनिस्त्रगा रुमराणां निस्त्रगास

सूषेणः, उक्तुष्ट आहे सेनाक
प फळें ज्यानीं ती. स. करवंदर
सं. अ. पु.

सूषेणिका सूषुसेनयाचरती
तिसूषेणिकां, उत्तमसेनेकरू
न प्राप्त जीती. त. तिर्धाकें, निर्गु
डी. ई. स्त्री.

सूषु कृतिष्ठतीतिसूषु, प्रशांसा
पंथाविषयीं उत्तमप्रकारें विद्य
पान जें तें. कृ. छाधा. गतिनिवर्त
नअ. अतिशय २ प्रतिष्ठात्याअ
धीं अय्य.

सूसंस्कृतं सूषुसंस्क्रियतेस्य
सूसंस्कृतं, द्रव्यांतरांनीं उत्तम
जें संस्कृत तें. कृ. कृत्रधा. करणा
अ. बांगळें शिजविलेलें. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

सूसवी सूसवतीतिसूसवी,
उत्तमप्रकारें प्रसवणारी जीती.
कृ. बुधा. प्रसवअ. कारली. ई.
स्त्रीलिं.

सूदत्त सूषुहृदयंयस्यसूदत्त
उत्तमआहे हृदयजाचें ती. स.
सरगा, मित्र. इ. पु.

सूकरः सचनंस्तः, सूवंबहुप्रस

वंकरोतीतिसूकरः, फारउत्पती
प्रत करितो जो ती. कृ. दुहुत्रधा.
करणअ. दुकर. अ. पु.

सूक्ष्मं सूच्यतेइतिसूक्ष्मं, पैशून्य
सूचवितें जें तें. कृ. सूचधा. पैशू
न्यअ. बारीक. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं. २ कपट. अ. न.

सूचकः सूचयतीतिसूचकः,
पितुनल पावती जीती. कृ. सूचधा.
पैशून्यअ सूचविणारा. २ कानांत
दुसऱ्याची निंदा सांगणारा. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

सूचिः सूच्यते, नयोसूचिः अर्थसू
चनबोधन करिजेतें जीणें ती. कृ.
सूचधा. पैशून्यअ. सुई. २ नृत्य
विशेष. ३ अग्र. इ. स्त्री.

सूतः सूवतिगमयतिस्वाश्वान्
सूतः, अंश्यातें गमन करविणा
रा जी ती. कृ. पूधा. प्रेरणाअ. ब्रा
ह्मणीचाराचीं क्षत्रियापासूनक्षी
लेला पुत्र. २ पुन. ३ सारथि. अ
तिचपल धातुरस पारा. ५ सू
नार. ६ स्तुतिपावक माद. अ. पु.

सूतिकागृहं सूतिकायाःगृहं
सूतिकागृहं, सूतिकेचें जें गृह.

चीती. स. चावची. इ. स्त्री.

स्त्रीलिं.

सुखहा सुषुवहत्यामोदमिति
सुखहा, उत्तम प्रकारचा
आमोद धारण करित्ये जीती.
रु. वहधा. प्रापणअ. काळेंफुला
ची भिगुंडी २ सालई. ३ सुंगस
बेल. ४ तांबडी लाजारू. ५ कौलिं
दण. आ. स्त्री.

सुषमा शोभनंसमंसर्वमनया
सुषमा, उत्तम आहे सम ह्य. स
र्वजीणे ती. स. उल्लुष्ट शोभा.
आ. स्त्री.

सुवासिनी सुषुवसतिपितृग्रहे
तच्छीलासुवासिनी, पित्याच्यागृ
हाचावायीं फार दिवस राहण्या
ची इच्छा करणारी स्त्रीची. रु. वसुभिरासे
काहीं तरुण व विवाहित जी स्त्री
ती. ई. स्त्री.

सुषवी सुवतीतिरूपवी, पक्ष
णार्थ प्रेरणा करित्ये जीती. रु.
पूधा. प्रेरणअ. काळेंजिरें. २ का
रली. ई. स्त्री..

सुव्रता शोभनव्रतमस्याः सासं
व्रता, शोभन आहे व्रत जीचे
ती. स. सुशीलागार्ई. आ. स्त्री.

सुषिरं सुषिरंरंध्रमस्यास्तीति
सुषिरं, यद्वां सुषुस्यति गतिमि
तिसुषिरं, छिद्र युक्त जे किंवा
अत्यंत गति प्रतिबंध करिते ते तें
त. २ रु. शोधा. अतकर्मअ. छि
द्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. ३ सु
ली शंख इत्यादि वाद्य. अ. न.

सुशीमः सुषुरयापतइतिसु
शीमः, उत्तम प्रकारें पीडा क
रितें जें तें. रु. श्येड्या. गतिअ.
शीतल, घड. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

सुषिः प्रमादघतिनात्सुषुस्य
तीतिसुषिः, प्रमादघतिनां सनाश
रु जीती. रु. शोधा. अंतकर्मअ
छिद्र. इ. स्त्री.

सुषमं सुशोभनंसमंसर्वमनय
सुषमं, शोभन आहे सर्वजान
ते. त्. सुंदर. वि. अ. पु. न. आ

सुषीमः सुषुसीगामयांदायम
सः सुषीमः, उत्तम आहे मयां
दाजात्री ती. स. शीतल. वि.
अ. पु. न. आ. स्त्री.

सुषेणः शोभनासेनावम्यरु

यीं प्रेरणा करितो जो तो रु
धूधा. प्रेरणअ. सूर्य. अ. पु.

सूरणः शीर्षतेइतिसूरण., वि
शीर्ण होतो जो तो. रु. शूधा हिं
साअ. सूरण. अ. पु.

सूरतः विग्रहादिसूरतशब्दाप्र

सूरसूतः सूरस्यसूतः सारथि
सूरसूतः, सूर्यांचा जो सारथि
तो. स. सूर्यांचा सारथी अरुण.
अ. पु.

सूरिः सूपतेइतिसूरिः, प्राण्या
चे गर्भविमोजन स. जननमर
ण उपदेशादिकाने नष्ट करितो
जो. तो. रु. शूद्धा. प्राणिगर्भवि
मोचनअ. पडित, विद्वाने. इ. पु.

सूर्पे सूर्पयते; नेन सूर्पे, मोजले
जाते जाणे तें. रु. शूर्पधा. मान
अ. सूप. अ. पु. न.

सूर्भिः सूर्भि शोभनाऊर्मिर्ष
स्थाः सा सूर्भि., उत्तम आहे रच
ना जीची ती. स. लोरवंडाची प्र
तिमा. इ. स्त्री. २ई. स्त्री

सूर्यः सरत्याकाशेऽवतिकात्म
णिलोकंप्रेरयतीतिवासूर्यः, आ
काशीं. गर्भं करितो अधरा-

लोकाला कार्याविषयीं प्रेरणा क
रितो जो तो. रु. सृधा. गतिअ.

२ धूधा. प्रेरणाअ. सूर्यः अ. पु.
सूर्यतनया सूर्यस्यतनयासूर्यत
नया, सूर्यांची जी रुन्या ती. स
यमुनानदी. आ. स्त्री.

सूर्येदुसंगमः सूर्येदुसंगच्छेते
अत्रोत्सूर्येदुसंगमः, सूर्ये आ
णिचंद्र हे एकत्र होताहेत, जानेव
यीं तो. रु. गम्बुधा. गतिअ. अमा
वास्यातिथि. अ. पु.

सृक्. सृक्किणी सृजतिळाळा
दिकमिति सृक्किणी, लाळादिकां
प्रतटांकित्ये जीती. रु. सृजधा.
विसर्गअ. ओष्ठप्रांत भाग, दाद-
रु. स्त्री.

सृक्कि विग्रहादिसृक्किणीशब्दा
प्रमाणेइत्. न.

सृगः सरतीति सृगः, गमन क
रणारा जो तो. रु. सृधा. गतिअ.
गोक्षीण. अ. पु.

सृगालः सृजतिमायाभितिसृगा
रु. रुपरातें करितो जो तो. रु.
सृजधा. विसर्गअ. कोल्हा. अ.
उल्लिं.

तें. स. वाचंतीची खोली. अ. न
सूतिमासः सूतेः प्रसवस्य मा
 सः सूतिमासः, प्रसवाचा जो मा
 सतो. स. प्रसूत होण्याचा महि
 ना. अ. पु.

सूत्यानः सूष्टुउत्यानमस्य सू
 त्यानः, उत्तम आहे उद्योग जा
 चा तो स. चतुर, दक्ष. वि. अ.
 पु. न. आ. स्त्री

सूत्रं सूत्र्यते इति सूत्रं, वेदन क
 रिजेतें जें तें. कृ. सूत्रधा. वेदन
 अ. सूत. अ. न.

सूत्रवेदनं सूत्रस्य वेदनं सूत्रवे
 दनं, तं सूत्रे जें वेदन तें. स. को
 स्थाने एक तद्देनें गुंडाकलेलें सू
 त अ. न.

सूत्रामा सूष्टुउत्तुल्लंघनायते
 इति सूत्रामा, शोषन उल्लंघ स
 रक्षण करितो जो तो. कृ. वेंडूधा
 पालन अ. इंद्र. न. पु.

सूदः सूदयतीति सूदः, छागादि
 कातें नारा करणास जो तो. कृ. पू
 दधा. हिंसा अ. किंवा सूद्यते सूद
 यति वा सूदः, क्षरण करिजेते
 किंवा करितो जो तो. कृ. पूदधा क्ष

रण अ. सेंपांकी, आचारी २ अ
 जन, कटि. अ. पु.

सूना सूद्यते सवनं वा सूना, प्राणि
 गर्भादियोचन करित्ये किंवा वंथस्था
 न जी तो. कृ. पूडू. धा. प्राणिगर्भ
 विमोचन अ. जिभेच्या रगलचा
 भाग. २ कन्या. ३ वधस्थान. आ
 स्त्रीलिं.

सूनुः सूद्यते इति सूनुः, प्रसवि
 जेतो जो तो. कृ. पूडू. धा प्रसव
 अ. पुत्र. उ. पु.

सूनृता शोषनानृतानात्रेति सू
 नृता, अत्यंत अनृत नात्री जी वा
 गयी ती. सत्य आणि गोंड प्राण
 ण. आ. स्त्री

सून्मादः सूष्टुउन्मादोस्य सून्मा
 दः, अत्यंत झाला आहे उन्माद
 जास तो स. उन्माद शील, उद्द
 वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सूपकारः सूपं करोतीति सूपका
 रः, सुद्धादि निर्मितान्वाते करितो तो
 तो. कृ. कृत्र्धा. करण अ. सेंपांकी,
 आचारी. अ. पु.

सूरः सूवति प्रेवयति कर्मणिलो
 कयितिसूरः, जनाला कर्मादिप

अ. पु.

सेलुः विग्रहादिसर्वशैलुशब्दाप्रमाणं.

सेवः सेवनंसेवः, सुइचीजी विद्यातो. कृ. विबुधा. तंतुसंतानअ. स. इंचैकर्म शिवणं. अ. पु.

सेवकः सेवतइतिसेवकः, सेवाकरणारा जीतो. कृ. वेहधा. सेवनअ. बाकर. अ. पु.

सेवनं स्मृतिः सेवनं. सूचिक्रिया जीती. कृ. विबुधा. तंतुसंतानअ. शिवणं. २. सेवा. अ. न.

सेवा सेवनंपरंविज्ञानुवर्तनंसेवा, हुसन्त्याच्चा अंतःकरणानुसारं जे वागणें ती. कृ. वेहधा. सेवनअ. सेवनं करण्यसंयोग्य. २. कावळीचें मूळ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सैहिकेयः सिंहाकायाअपत्यंसैहिकेयः. सिंहाकाजी तीचें जें अपत्य स. पुत्रती. त. राहुनामाग्रह. अ. पु.

सैकतं सिकताअत्रसंतीतिसैकतं, बालुका आद्दे ज्याचेवाणीं तें. त. बालुका मयदेश. वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

सैतवाहिनी सितंसितौदकं सितमेवसैतंवहतीतिसैतवाहिनी, स्वच्छ किंवा शुध्द उदकातें वाहणारी जीती. कृ. वहधा. प्रापणअ. नदीविशेष. ई. स्त्री.

सैनिकः सेनारक्षतिसमवेतिवासैनिकः, सेनेतें रक्षणं करणारा किंवा एकत्र करणारा जीतो. त. सेनारक्षक. २. सेनेत संगत जाहलेला. अ. पु.

सैधवः सिंधुपुत्रवःसैधवः, सिंधुदेशाचेवाणीं जी उद्वन्नती. त. घोडा. २. लवणाविशेष. अ. पु.

सैन्यं सेनांसमवेतीतिसैन्यं, सेनेप्रत गमनं करणारे जें तें. त. सेना. अ. न.

सैरिकः सिरैणस्वनतीतिसिरैतंवहतीसिरैस्यायंवासैरिकः अर्घंहालिकशब्दाप्रमाणें. नागरवाहणारा. अ. पु.

सैरंध्री सीरंधरतीतिसैरंध्रस्तस्यैवंसैरंध्री, स्वच्छदंकरुतहुसन्त्याच्चाघरीं राहून लीला करणारी कर्षक स्त्री साररणी जीती

सृणिः सरत्यंतर्गच्छतीति सृणिः।
अन्व्यंतराचेवायीं गमन करित्वे जी
ती. कृ. सृधा. गतिअ. अंकुश. इ.
स्त्रीलिं.

सृणिका. सृणीका सरतीति
सृणिका, गमन करणाशी जी ती.
कृ. सृधा. गतिअ. लाळ. आ. स्त्री.

सृतिः सरत्येति सृतिः, गमन क
रिताहेत जीचेवायीं ती. कृ. सृधा.
गतिअ. मार्ग. इ. स्त्री.

सृपाटी सर्पतीति सृपाटी, परिमा
णाविषयीं गमन करित्वे ह्य. तदुप
योगी जी ती. कृ. सृधुधा. गतिअ.
परिणामविशेष. २ नदी. इ. स्त्री.

सृमरः सरणशीलः सृमरः, सर
णशील ह्य. गमन स्वप्नाव जी ती.
कृ. सृधा. गतिअ. मृगविशेष. अ.
पुल्लिंगी.

सृष्टिः सृष्टं सर्जनं सृष्टिः, सर्ज
न जें ती. कृ. सृजधा. विसर्गअ.
पुष्कळ. २ उत्सन्न केलेलें. ३ निधि
त. ४ टाकलेला. इ. स्त्री. २अ. न.

सेकपात्रं सेकायपात्रं सेकपात्रं,
सेचना कारणें जें तें. स. पाणी शिं
पण्याचें चर्मपात्र, जोल. अ. न.

सेचनं सिच्यतेनेन सेचनं, सेच
न करितात जाणें तें. कृ. पिन्धा.
क्षरणादिअ. पाणीशिपण्याचें च
र्मपात्र. अ. न.

सेतुः सिनोतीति सेतुः, उदकाचें
प्रतिबंधन करितो जो तो. कृ. पिन्
धा. बंधनअ. पूलवबांध. २ वापवर्णीत
झाड. उ. पु.

सेना सिनोतीति सेना, बंधन क
रणारी जी ती. कृ. पिन्धा बंधन
अ. सैन्य. आ. स्त्री.

सेनांगं सेनायाः अंगं सेनांगं, से
नेचें जें अंग ह्य. हस्त्यादि जें तें. स
हती घोडारथ पायदळ हींचार से
नेचीं अंगे त्यांतील प्रत्येक. अ. न

सेनानीः सेनानयतीति सेनानी,
देव सेनेतें चालवितो जो तो. कृ.
नीधा. प्रापणअ. कार्तिक स्वामी.
इ. पु.

सेनासुरवं सेनायाः सुरवं सेनासु
रवं, सेनेचा जो अग्रभाग तो. स.
तीनअसामी पायदळ अ. न.

सेनारक्षः सेनारक्षतीति सेनार
क्षः, सेनापालन करणाश जो तो
कृ. रक्षधा. पालनअ. पाहरे करी.

अ. पु.

सेलुः विग्रहादिसर्वशीलुशब्दाप्रमाणं. =

सेवः सेवनंसेव., सुइचीजी विद्यातौ. कृ. विबुधा. तंतुसंतान अ. स. ईचें कर्म शिवणें. अ. पु.

सेवकः सेवतइतिसेवक., सेवकरणारा जी तौ. कृ. वेवधा. सेवन अ. बाकर. अ. पु.

सेवनं स्मृति. सेवनं. सूचिक्रिया जी तौ. कृ. विबुधा. तंतुसंतान अ. शिवणें. २. सेवा. अ. न.

सेवा सेवनंपरचित्तानुवर्तनंमेवा, दुसऱ्याच्या अंतःकरणालुसार जे वागणें ती कृ. वेवधा सेवनअ. सेपन करणासं यो ग्य. २. कावळीचें घूळ. वि. अ. पु. न आ. स्त्री.

सैहिकेयः सिंहाकायाअपत्यंसैहिकेयः. सिंहाकाजी तीचें जें अपत्य स. पुत्र ती. त. राहुनामा ग्रह. अ. पु.

सैकतं सिकताअत्रसतीतिसैकतं, बालुका आहे ज्याचेवापी तें. त. बालुकामयदेश वि. अ. पु.

न. आ. स्त्री.

सैतवाहिनी सितंसितौदकंसितमेवसैतंबहतीतिसैतवाहिनी, स्वच्छ किंवा शुध्द उदकातें वाहणारी जी ती. कृ. बहधा. प्रापणअ. नदीविशेष. ई. स्त्री.

सैनिकः सेनारक्षतिसमवेतिसैनिकः, सेनेतें रक्षण करणारा किंवा एकत्र करणारा जी तौ. त. सेनारक्षक. २. सेनेंत संगत जाहलेला. अ. पु.

सैधवः सिंधुपुत्रवःसैधवः, सिंधुदेशाचेवापी जी उत्पन्नती. त. घोडा. २. लवणाविशेष. अ. पु.

सैन्यं सेनांसमवेतीतिसैन्यं, सेनेप्रत गमन करणारें जें तें. त. सेना. अ. न.

सैरिकः सिरंणारवनतीतिसैरिंतं बहतीसैरस्यायंचासैरिकः, अर्धहालिकशब्दाप्रमाणें. नागरवाहाणारा. अ. पु.

सैरंध्री सीरंधरतीतिसैरंध्रस्तस्येयंसैरंध्री, स्वच्छदेंकरून दुसऱ्याच्यापरीं राहून ठीला करणारी कर्षक स्त्री सारखी जी स्त्री

सृणिः सरत्यंतर्गच्छतीति सृणिः।
अभ्यंतराचेरायीं गमन करित्येजी
ती. कृ. सृधा. गतिअ. अंकुश. इ.
क्रीलिं.

सृणिका. सृणीका सरतीति
सृणिका, गमन करणारीजीती.
कृ. सृधा. गतिअ. लाळ. आ. क्री.
क्री.

सृतिः सरत्यत्रेति सृतिः, गमन क
रिताहेतजीचेरायीं ती. कृ. सृधा.
गतिअ. मार्ग. इ. क्री.

सृपाटी सर्पतीति सृपाटी, परिभा
णाविषयीं गमन करित्ये ह्य. तदुप
योगीं जीती. कृ. सृधुधा. गतिअ.
परिणामविशेष. २. नदी. इ. क्री.

सृमरः सरणशीलः सृमरः, सर
णशील ह्य. गमन स्वभाव जी तो.
कृ. सृधा. गतिअ. मृगविशेष. अ.
पुल्लिगीं.

सृष्टिः सृष्टं सर्जनं सृष्टिः, सर्ज
न जें ती. कृ. सृजधा. विसर्गअ.
पुष्कळ. २ उत्पन्न केलेलें. ३ निधि
त. ४ टांकलेला. इ. क्री. २अ. न.

सेकपात्रं सेकायपात्रं सेकपात्रं,
सेनना कारणे जें तें. स. पाणी क्षि
पण्याचें चर्मपात्र, डोल. अ. न.

सेचनं सिच्यतेनेन सेचनं, सेच
न करितात जाणे तें. कृ. पित्र्धा
क्षरणादिअ. पाणी क्षिपण्याचें च
र्मपात्र. अ. न.

सेतुः भिनोतीति सेतुः, उदकाचें
प्रतिबंधन करितो जो तो. कृ. पित्र्
धा. वधनअ. पूलवबंध. २ वायवर्णी
झाड. उ. पु.

सेना भिनोतीति सेना, बंधन क
रणारीजी ती. कृ. पित्र्धा वधन
अ. सैन्य. आ. क्री.

सेनांगं सेनायाः अंगं सेनांगं, से
नेचें जें अंग ह्य. हस्त्यादि जें तें. स
हती घोडारथ पायदळ हींचार से
नेचीं अंगें त्यांतील प्रत्येक. अ. न.

सेनानीः सेनानयतीति सेनानी,
देव सेनेतें चालवितो जो तो. कृ.
नीधा. प्रापणअ. कार्तिक स्वामी.
इ. पु.

सेनामुखं सेनायाः मुखं सेनामु
खं, सेनेचा जो अग्रभाग तो. स.
तीनअसामी पायदळ अ. न.

सेनारक्षः सेनारक्षतीति सेनार
क्षः, सेनापालन करणारा जो तो
कृ. रक्षधा. पालनअ. पाहरेकरी.

आहे जास तो. त. सोमघञ्जक
रणारा. इन्. पु.

सोमराजी सोमइवसोमेनवा
जतेइतिसोमराजी, सोमेकक
न शोभत्ये जी ती. रु. राजधा. दी
सि. अ. वाचनी. ई. स्त्री.

सोमलता सोमभ्यलतासोमल
ता, सोमसंबंधी जी लता ती. स.
सोमवह्नी. आ. स्त्री.

सोमवल्कः सोमइववल्कोस्यसो
मवल्कः, सोमासाभिसैं आहे
वल्क जाचें तो. स. कुंभ्याचें श्रा
उ. २ पांदराखदिर वृक्ष. अ. पु.

सोमवल्लरिः सोमवल्लरी सो
मस्यवल्लरीसोमवल्लरी, सोमा
ची जी वल्लरी ती. स. इ. २ ई. स्त्री.

सोमवल्लिका सोमस्यवल्लिः सो
मवल्लिः सैंव सोमवल्लिका, सो
माची जी वल्ली ती. त. आ. स्त्री.

सोमवल्ली सोमस्यवल्लीसोमव
ल्ली, सोमाची जी वल्ली ती. स. ई.
स्त्रीलिंगी.

सोमोद्भवा सोमादुद्भोयस्थाः
सा सोमोद्भवा, चंद्रापासून आ
हे उत्पत्ती जीची ती. स. नर्मदा

नदी. आ. स्त्री.

सौगंधिकः शोभनीगंधीस्यस
गंधिः स एव सौगंधिकः, उत्तमगंध
आहे जास तो सगंधितोच. त. सायंकाळीं दिव
भित हाणारें कमळ. २ तृणविशेष, श्री
'हिसगवत. अ. न. ३ गंधक. अ.
पुल्लिं.

सौचिकः सूचिः शिल्पमस्यसौ
चिकः, सूची आहे शिल्प जाचें तो
त. शिंपी. अ. पु.

सौदामनी सदाभिमपेनवासी
रामनी, मेघाचे रायी जी उत्पन्न
ती. त. विद्युत्तुता. ई. स्त्री.

सौधः सधालेपोअस्यभ्येति सौ
धः, सधालेप स. तुल्याचालेप
आहे जास तो. त. राजवाडा. अ.
पु. न.

सौभागिनेयः सभगायाः अप
त्यंसौभागिनेयः, सभगेचा जी पु
त्र तो. त. सभगापुत्र. अ. पु.

सौम्यं सोमोदेवतास्यसौम्यं, चं
द्र आहे देवता जांची तें. त. ज्या
ची चंद्रदेवता ती. २ संदर. ३ जी
उग्रनखे ती. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
४ बुधनामाग्रह. अ. पु.

ती. त. दुसऱ्याचे घरी राहून वा
यकांचे केश विंचरणाची वेणी व
गैरे काम करणारी स्त्री. २. ई. स्त्री

सैरिभः सिरोरुस्येषामिति सीरि
णस्तेषां कर्षकाणां इष इव सीरि
भः स एव सैरिभः, शेती करणा
रांस गजा सारिखा जो तो. स. म
हिषगवा अ. पु.

**सैरीयकः सैरेयकः सीरेभ
वः सैरः सैरेभवः सैरेयकः**, ना
गरलेले जमिनीचे वायीं जो उ
त्पन्न तो. त. कोरंतीचा वृक्ष. अ.
पुलिंगीं.

सोढं सत्यतेस्पसोढं, सहन क
रिजेलें जें तें. क. पहा. मर्षण
अ. क्षमापावलेला. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

सौदर्यः विग्रहादिसमानोदर्याप्र
माणं. सरवा, भाऊ. अ. पु.

सोन्मादः उन्मादेन सह वर्तते सो
न्मादः, उन्मादासीं सह वर्तमा
न राहतां जो ती. क. उन्माद शी
ल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

सोपप्लवः उपप्लवेन सहितः सोप
प्लवः, उपप्लव ह्. उपद्रव नेणें

शीं सहित जां तो. राहून घासले
छाचंद्र किंवा सूर्य. अ. पु.

सोपानं सह उपरि अनंति अने
नेति सोपानं. सहर्त्मान ऊर्ध्वभा
गीं गमन करिता हेत जेणे तें. क.
अत्रधा. गति अ. पायस्थाजिना.
अ. न.

सोभांजनः सोभांजनः शो
भामनक्षीतिसोभांजनः, शोभ
तें व्यक्त करिती जो तो. क. अंजू
धा. व्यक्त्यादि अ. शोचण्याचें झाड.
अ. पु.

सोमः अमृतं कूते सोमोमः, अ
मृतातें प्रसवतो जो तो. क. पूडू.
धा. प्रसूति अ. चंद्र. अ. पु.

**सोमपः सोमपाः सोमं पिब
तीतिसोमपः**, सोमपान करणा
रा जो तो. क. पाधा. पान अ. सोम
याग करणावा. अ. पु.

सोमपीती सोमस्य पीतं सोमपी
तं तदस्यास्तीति सोमपीती, सो
मपान आहे जास तो. त. सोम
पानं करणावा. इ. पु.

सोमपीथी सोमस्य पीथं पानं त
दस्यास्तीति सोमपीथी, सोमपान

आ. स्त्री.

स्व लनं स्वल्पते इति स्व लनं,
 'वचल जै तै. क. स्वबलधा. चलन

अधर्मादिकां पासून चकन. २७
 शान सुलाचं हाता पापानं बालणं.
 अनपुं. -

स्वबलितं स्वलनं स्वबलितं, पु
 द्वारिकापासून जै चलन तै. क.
 स्वबलधा. संचलनअ. सुद्धमया
 देपासून जे चलन तै. अ. न. स्व
 लन पाबलेला. वि. अ. पु. न. आ.
 स्त्रीलिं.

स्तनः स्तनयतिकथयति यौव
 नोदयं स्तनः, यौवनोदय कथन
 करणारा जो तो. क. स्तनधा श
 ब्द अ. कुच. अ. पु.

स्तनंधयः स्तनंधयतीति स्तनं
 धयः, स्तनपान करिती जो तो
 क. धेदुधा. पानअ. लहान बाल
 क. अ. पु.

स्तनंधयी स्तनंधयतीति स्तनं
 धयी, स्तनपान करणारी जी
 ती. क. धेदुधा. पानअ. लहान
 मुलगी. ई. स्त्री

स्तनपा स्तनंधिबतीति स्तनपा,

स्तनपान करणारी जी ती. क. पा
 धा. पानअ. लहान मुलगी आ.
 स्त्रीलिं

स्तनपित्तुः स्तनयतीति स्तन
 पित्तुः, देवांवा शब्द करितो जो
 तो. क. स्तनधा. देवशब्द अ. मेघ
 उ. पु.

स्तनितं स्तननं स्तनितं, देवशा
 ब्दित जै तै. वंसादिपूर्वांच्या शं
 द्याप्रमाणे. मेघगर्जना. अ. न.

स्तंभः स्तम्भोतीति स्तंभः, नि
 रोध करितो जो तो. क. दम्बिधा.
 प्रतिबंधनअ. बोकड. अ. पु.

स्तंबः तिष्ठतीति स्तंबः, चल
 नच्यापार रहित असा जो शा
 स्वादिविहीन दृक्षतो. क. छाधा.
 गतिनिवर्तनअ. धान्यतिष्ठत्य
 त्रस्तंबः, धान्य राहतें आहे जा
 चेरायी तो. क. छाधा गति आ
 ज्या वृक्षास लांब फांघा नाहीं
 व सुख्यस फांघा कुट नात तो दृ
 क्ष २ तृणाचा सुख्य दं सड. अ. न.

स्तंबकरिः स्तंबं करोतीति स्तं
 बकरिः, सुच्छातें करणारा जो तो.
 क. लत्रधा. करणअ. यवइत्या

सौरभेयः सूरभेरपत्यंसौरभेयः
कामधेनुचें जें अपत्य तो. न. वें
ल. अ. पु.

सौरभेयी सूरभेरपत्यंस्त्रीसौर
भेयी, सूरभ्रीची जी. कन्या. ती.
न. गाय. ई. स्त्री.

सौराष्ट्रिकः सूरराष्ट्रदेशोभवःसौ
राष्ट्रिकः, सूरराष्ट्रदेशाचेठायींजो
उत्पन्न तो. न. पिपविशेष. अ. पु.

सौरिः सूरस्थापत्यंसौरिः, सूर
ह्य. सूर्य त्याचें जें अपत्य तो.
न. शनिनामाग्रह. इ. पु.

सौवर्चलः स्रष्टुवर्चतेस्रवर्चलः
सहवसौवर्चलः, जठराग्नि प्रदी
पक करणारा जो ती. स्रवर्चल
तोच सौवर्चलु - न. संचळ
ग्वारः अ. पु.

सौविदः स्रवेदनंस्रवित् स्रवि
स्रज्ञानमस्थस्यसौविदः, निवह
नाविषयीं ज्ञान आहे जास तो. त
माल्. ग्वार. अ. पु.

सौविदल्लुः स्रविदतंविहांसम
पिलांतिवशचर्तिनं कुर्वंतीति स्र
विदल्लाः, निग्रयः तासांरक्षकःसौ
विदल्लुः, विद्नाला वश्यकर

णान्यां स्त्रियांचारक्षक जो तो. त.
मालदार. अ. पु.

सौवीरं स्रवीरेषुभवंसौवीरं, स्र
वीरुदेशाचेठायीं उत्पन्न जें तें. त.
बोरीचें फळ. २ कांजी. ३ सूरमा
अ. पु.

सौहित्यं स्रहितस्यसावःसौहि
त्यं, तृप्ताचा जो धर्म तो. त. तृप्ति.
अ. न.

स्कंदः स्कंदतीतिस्कंदः, शत्रुशो
षणकरितो जो तो. क. स्कंदिरूपा
शोषणादि. अ. कार्तिकस्वामी. अ.
पुल्लिं.

स्कंधः स्कंधनइतिस्कंधः, आरो
हण करिजेतो जो तो. क. स्कंदिरू
धा. गत्यादि. अ. सुळापासून फांषा
पर्यंत जें हस्तकांडतें २ समूह. ३ स्तां
द. अ. पु.

स्कंधशारवा स्कंधजाशारवास्कं
धशारवा, स्कंधापासून झाली ती
शारवा ती. स. प्रधान शारवा. आ
स्त्रीलिंगी.

स्कन्नं कंयतेस्यस्कन्नं, गलित
करिजेले जें तें. क. स्कंदिरूपा ग
त्यादि. अ. गळाले नें. अ. पु. न.

जीव्हेवायीं ती कृ. षाधा- गतिनि
वृत्तिअ पाहाळ मूळ. २ पात्रवि
शेष इ. स्त्री.

स्थायरः तिष्ठतीतिस्थावरः, ना
हतो जो तो कृ. षाधा- गतिनिवृ
त्तिअ अज्ञेयम. वि. अ. पु. न आ
स्त्रीलि

स्थायिरं स्थायिरस्यभाव स्था
विर, वृद्धावस्था जीती. न वृ
हपणा. अ. न.

स्थासकः तिष्ठतीतिस्थासकः,
अंगाचेवायीं साहाणारा जी तो.
कृ. षाधा गतिनिवृत्तिअ. चंद
नादिकाची जी उरी अगासला
विज्ञात ती. अ. पु.

स्थास्तुः स्थान्तुं शील. स्थास्तु
स्थिरस्यभाव जो तो कृ. षाधा. ग
तिनिवृत्तिअ. अतिस्थीर वि
उ. पु. स्त्री. न.

स्थितिः तिष्ठत्यत्रस्थिति, लो
क राहतात जी चाठायीं ती. कृ.
षाधा गतिनिवृत्तिअ. अथवा
स्थानस्थितिः आसन जें ती
पा. पू. प्र. न्यायमार्गाने वर्तणें.
२ आसन, साहाणें इ. स्त्री

स्थिरंतरः अतिशयेनस्थिरः
स्थिरतरः, अत्यंत जो स्थिर तो.
त-अतिस्थीर. वि. अ. पु. न आ.
स्त्रीलिंगीं.

स्थिरा तिष्ठतीतिस्थिरा, निरं
तर गतिनिवर्तनलें करून राह
त्ये जी ती. कृ. षाधा- गतिनिवर्त
नअ. पृथ्वी. आ. स्त्री. २ सालप
णीं. आ. स्त्री

स्थिरायुः स्थिरमायुर्यस्याः सा
स्थिरायुः, स्थिर आहे आयुष्य
जाचे तो. स सांवरीचें झाल. उ.
पुलिंगीं

स्थूणा तिष्ठतीतिस्थूणा, स्थि
र राहत्ये जी ती. कृ. षाधा- गति
निवृत्तिअ लोहप्रतिमा. २ घराचा
धारण. आ. स्त्री.

स्थूलं स्थूलयतीतिस्थूलं, वृद्धि
करिते जें तें. कृ. स्थूलधा. परिहृ.
हणअ. मोठा २ जड. ३ पुष्ट. ४ नि
वृद्ध. वि. अ. पु. न आ. स्त्री.

स्थूललक्षः स्थूलैर्लक्ष्यते इति
स्थूललक्षः, महतांनीं अच लोक
न करिते तो जी तो. कृ. लक्षधा द
शंनादअ दानधर. वि. अ. पु. न

स्थविरः तिष्ठतीतिस्थविरः, बहुतच्छ्रुत
राहाणाराजो तो. कृ. षाधा. गति
निवर्तनअ. हृद्. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

स्थविष्ठः अतिशयेनस्थूलःस्थ
विष्ठः, अत्यंतजोस्थूलतो. त.
अतिस्थूल. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

स्थंडिलः स्थंडिलेशपितुंनिय
मौस्यस्थंडिलः, स्थंडिलाचेण
यींआहे निजण्याचा नियम
जाचा तो. त. जोव्रतनिमित्त
स्थंडिलाचेठायीं शयनकर्मितो
तो. अ. पु.

स्थाणुः तिष्ठतीतिस्थाणुः, राह
तो. जो तो. कृ. षाधा. गतिनिवर्त
नअ. महादेव. २अतिस्थीर. ३
शिवळा. उ. पु.

स्थानं स्थितिःस्थानं, अष्टव
र्गांचीजो स्थितीतें. कृ. षाधा.
गतिनिवृत्तिअ. जागा. २स्थि
ति. ३अवकाश. ४नित्य. ५सा.
दरय. अ. न.

स्थानीयं स्थानायहितंस्था
नीयं, राहण्यासजें हिताचह
तें. त. शहर. अ. न.

स्थाने स्थलस्थकरणंस्थानं. स्थ
लार्थेजें करणेंतें. कृ. षाधा. गति
निवृत्तिअ. योग्यत्याअर्थीअव्य.

स्थापत्यः तिष्ठतिपुरुषाःआसू
स्थाः स्थानांदाराणांपतिःपालकः
सएवस्थापत्यः, स्त्रियांचेंरक्षण
करणाराजोती. कृ. षाधा. गतिनि
वृत्तिअ. भालदार. अ. पु.

स्थापनी स्थापयतीतिस्थापनी,
स्थापनकरणारीजोती. कृ. षा
धा. गतिनिवृत्तिअ. पहाडसूक.
इं. स्त्री.

स्थाम् तिष्ठत्यनेनस्थाम्, ज्याचा
योगानें स्थितहोतो तें. कृ. षाधा.
गतिनिवृत्तिअ. पराक्रम. न. न.

स्थायुकः स्थातुंशीलमस्थस्था
युकः, एकाग्रामाचाठायीं राहा
णाराजोतो. कृ. षाधा. गतिनिवृ
त्तिअ. सेकदार. अ. पु.

स्थालं स्थलत्वत्रेतिस्थलं स्थ
लमेवस्थालं, स्थितिकरितें
जाचेठायीं तेंचकृ. स्थलधा. प्रतिष्ठा
अ. पात्रविशेष. अ. न.

स्थाली तिष्ठत्यन्नंओदनादिय
स्थांस्थाली, अन्नादिक राहते

जीवैर्वायीं ती. कृ. षाधा. गतिनि
वृत्तिअ. पाहाड मूळ. २ पात्रवि
शेष. इ. स्त्री.

स्थावरः तिष्ठतीतिस्थावरः, रा
हतो जो तो. कृ. षाधा. गतिनिवृ
त्तिअ. अंगम. वि. अ. पु. न. आ
स्त्रीलिं.

स्थाविरं स्थाविरस्थप्तायः स्था
विरं, वृद्धायस्थाजीती. न. वृ
द्धपणा. अ. न.

स्थासकः तिष्ठतीतिस्थासकः,
अंगाचेवायीं राहाणाराजी तो.
कृ. षाधा. गतिनिवृत्तिअ. चंद्र
नादिकांवीजी उरी अंगासला
बितात ती. अ. पु.

स्थास्तुः स्थास्तुंशीलः स्थास्तुः
स्थिरस्थप्ताय जो तो कृ. षाधा. ग
तिनिवृत्तिअ. अतिस्थिर. वि.
उ. पु. स्त्री. न.

स्थितिः तिष्ठत्यत्रस्थितिः, लो
क राहतात जीचावायीं ती. कृ.
षाधा. गतिनिवृत्तिअ. अथवा
स्थानंस्थितिः आसन जें ती.
धा. पू. प्र. शायमार्गानें वर्तणें.
२ आसन, राहाणें. इ. स्त्री

स्थिरतरः अतिशयेनस्थिरः
स्थिरतरः, अत्यंत जो स्थिर तो.
त. अतिस्थिर. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिंगीं.

स्थिरा तिष्ठतीतिस्थिरा, निरं
तर गतिनिवर्तनत्वे करून राह
त्ये जी वी. कृ. षाधा. गतिनिवर्त
नअ. पृथ्वी. आ. स्त्री. २ सालप
णीं. आ. स्त्री.

स्थिरायुः स्थिरमायुयस्याः सा
स्थिरायुः, स्थिर आहे आयुष्य
जाचें तो. स. सांवरीचें झाड. उ.
पुलिंगीं.

स्थूणा तिष्ठतीतिस्थूणा, स्थि
र राहत्येजी ती. कृ. षाधा. गति
निवृत्तिअ. लोहप्रतिमा. २ पराचा
धारण. आ. स्त्री.

स्थूलं स्थूलयतीतिस्थूलं, वृद्धि
करितें जें ते. कृ. स्थूलधा. परिहें.
हणअ. मोठा. २ जड. ३ पुष्ट. ४ नि
कुंठ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्थूललक्षः स्थूलैर्लक्ष्यते इति
स्थूललक्षः, महतांनीं अवलोक
न करिजेतो जो तो. कृ. लक्षधा. द
र्शनादिअ. दानशूर. वि. अ. पु. न

आ स्त्री.

स्थूललक्ष्यः विग्रहादिपूर्वाच्चा
शब्दाप्रमाणे.

स्थूलशाटकः शरतीतिशाटक
स्थूलआसौशाटकश्चस्थूलशा
टकः, विशीर्णंहीतो जी तो शा
टक मोटा जी शाटक तो. सं. मो
रे बरू पादाव. अ. पु.

स्थूलोच्चयः स्थूलआसौउच्च
यश्चस्थूलोच्चयः, स्थूल ह्य. मो
टा असा जी उच्चय ह्य. उच्च स्थि
ति करणारा. सं. असमग्रता.
२ हत्तीच्ची मध्यमगति. ३ स्थू
ल पाषाण. अ. पु.

स्थेया विग्रहादिस्थिरतरशब्दा
प्रमाणे. अतिस्थीर वि. न. पु.
इं. स्त्री. सं. न.

स्थोणोचं स्थूणायाअपत्यंस्थो
णय. स्थूणाचें जें अपत्य तें. त
गरीवन फरोरा. अ. न

स्थोरी स्थूलस्येदंस्थोरबलन
स्यास्तीतिस्थोरी, बल आहे जा
स तो. त भार वाहणारा घोडा.
उन्. पु

स्नवः स्नवनस्नवः. प्रस्नवण

जें तो. कृ. ष्युधा प्रस्नवणअ.
स्नवणे. अ. पु.

स्नातकः स्नातीतिस्नातः सए
वस्नातकः, शुद्ध होणारा जी
तो. कृ. ष्याधा. शौचार्थ. सोडमु
ज जाहा लेला. अ. पु.

स्नानं स्नायते इति स्नानं, शुद्धी
पावविणारें जें तें. कृ. ष्याधा शौ
चअ. अंधोक. अ. न.

स्नायुः स्नातीतिस्नायुः, शुद्ध
करणारी जी ती कृ. ष्याधा. शौ
चअ. शरावांतील शीर. उ. स्त्री

स्निग्धः स्निह्यतीतिस्निग्धः, प्री
ति करणारा जी तो. कृ. षिहया
प्रीतिअ. समवयस्क मित्र. २ आ
र्द्र. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री

स्तुः स्तोति जलं स्नाति वास्तुः, स्त
वतो किं वा स्नान करितो जी तो.
कृ. ष्युधा. प्रस्नवणअ. २ ष्याधा
शक्तिअ. सपाट जी पर्वताचा
एक देश तो. उ. पु.

स्तुते स्तूपतेरस्तुते, प्रस्तुतशा
ल जें तें. कृ. ष्युधा. प्रस्नवणअ
स्त्वलंला. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलि.

स्नुषा स्नातीतिस्नुषा, कुंठपावनकर
पारीजीती कृ. व्याधा. शीच
अ. पुत्राची बायको, स्नू. आ.
स्त्रीलिं.

स्नुहा. स्नुहिः स्नुही स्नुह्यती
तिस्नुहा, वमन करित्येजीती
कृ. षुहंधा. उद्विगणअ. निचडु
ग. आ. स्त्री. २ इ. स्त्री. ३ ई. स्त्री
स्नेहः स्नेहनंस्नेहः, प्रीतिजीती
कृ. षिहंधा. प्रीतिअ. प्रेमा अ
पुलिं.

स्पर्शः स्पृशतिस्पर्शनंवास्पर्शः,
उपताप किवा संताप पावतो जो
तो कृ. स्पृशधा. उपतापअं. स्प
शं. २ रोगविशेष. ३ दान ५ पश
स. अ. पु

स्पर्शनः स्पृशतीतिस्पर्शनः, स्प
शंकरितो जो ती. कृ. स्पृशधा.
स्पर्शनअ. वारा. अ. पु. २ दान
अ. न.

स्पृशः स्पृशतीतिस्पृशनंवास्प
शः, संताप करणारा जो ती. कृ. स्प
शधातु. बाधा अ. उपतापकि
वा बाधाकरणा जो ती. कृ. स्प
शधा. बाधनअ. वानमादाय. २

रोगविशेष. ३ मुक्त. अ. पु.
स्पृष्टं स्पृश्यतेस्मस्पृष्टं, स्फुट क
रिजेलें जें तें. कृ. स्पृशधा. ग्रहणा
दिअ. व्यक्त. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

स्पृशी स्पृशतिसास्पृशी, स्पृशं
करित्येजीती. कृ. स्पृशधा. स्पृशं
नादिअ. विंगणी. ई. स्त्री.

स्पृक्षा स्पृशतीतिस्पृक्षा, स्पृशं
करित्येजीती कृ. स्पृशधा. स्पृशं
अ. पिडिका. आ. स्त्री.

स्पृष्टिः स्पर्शनस्पृष्टिः, स्पर्शनजें
तो कृ. स्पृशधा. संस्पर्शनअ. अ
र्थादिस्पर्शशब्दाप्रमाणे. इ. स्त्री.

स्पृहा स्पृदणंस्पृहा, सौर्यत्वानें
हरणाविषयी जी इच्छा ती. कृ.
स्पृहधा. इच्छाअ. इच्छा. आ. स्त्री

स्पृष्टा स्पृशतीतिस्पृष्टा, सौर्यत्वा
दिकाने स्पर्शकरितो जो ती.
कृ. स्पृशधा. स्पर्शनअ. रोगविशे
प. कृ. पु.

स्फुटा स्फुटतीतिस्फुटा, विकसि
तहा. विस्तीर्णंस्फुटे जी ती. कृ
स्फुटधा. विकसनअ. सर्पाचीफ
णा. अ. पु. आ. स्त्री

स्फातिः स्फायनंस्फातिः, रुद्धि
जीती. क. स्फाधीधा. रुद्धिअ
वर्धन्. इ. स्त्री.

स्फारे स्फायतेइतिस्फारं, रुद्धी पा
यते जै तै. क. स्फाधीधा. रुद्धिअ
पुष्कळ. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्फिक्रू स्फायतेइतिस्फिक्रू, रुद्धी
तै पावणारी जीती. क. स्फाधी
धा. रुद्धिअ. कुले. इ. स्त्री.

स्फिरं विग्रहादिस्फारशब्दाप्रमा
णं. बहुत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्फुटं स्फुटतीतिस्फुटं, विकास पा
यते जै तै. क. स्फुटधा. विकसनअ
प्रफुल्लित. २स्फ. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

स्फुटनं स्फुटयतेइतिस्फुटनं, पृ
थक् भाव जी तै. क. धा. पू. प्र. फी
डणो. अ. पु.

स्फुरणं. स्फुरणा. स्फूर्तिःस्फुर
णं, संचलन जै तै. क. स्फुरधा.
संचलनअ. किंचिच्चलन. अ. न.
२आ. स्त्री.

स्फुलनं स्फुर्यतेइतिस्फुलनं, स्फु
रणजै तै. क. स्फुरधा. संचलनअ.
स्फुरण. अ. न.

स्फुलिंगः स्फुनाफूत्कारेणलिंग
तीतिस्फुलिंगः, फूत्कारानं जी प्र
कट होती तो. क. लिंगिधा. वित्री
करणअ. अग्निकण. अ. पु.

स्फूर्जकः स्फूर्जतीतिस्फूर्जकः,
निर्घोष करितो जी तो. क. दुओ
स्फूर्जाधा. वज्रनिर्घोषअ. देवुरणी
वै झाड. अ. पु.

स्फूर्जथुः स्फूर्जनंस्फूर्जथुः, वज्र
शब्दित जै तै. क. दुओस्फूर्जाधा.
वज्रनिर्घोषअ. वज्रानाशब्द. उ. उ.

स्फेष्ठः अतिशयेनस्फिरंस्फेष्ठः, अ
त्यंत जो स्फिरस्य. फार तो. त. पुष्कळ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्फोटनं विग्रहादिसर्वस्फुटनश
ब्दाप्रमाणं.

स्फोरणं विग्रहादिसर्वस्फुलना
ब्दाप्रमाणं.

स्म स्मयतेइतिस्म, पादपूरणा
व्यायोगं करून आश्चर्य करणतै
जै तै. क. स्मिद्धा. इंचदसनअ.
पादपूरण. २अतीत त्याअर्था
अच्यय.

स्मरः स्मरत्युत्कंठयतीतिस्मरः,
उत्कंठ पूर्वस्मृति करितो जी तो. क.

स्मृधाः आधानभमदन-अ-पु-
 स्मरहरः स्वरंहरतीतिस्मरहरः,
 कामाप्रत हरण करितो जो तो रु
 हद्रूधा-हरणअ- महादेव-अ-पु
 स्मिते स्मियते इतिस्मित, साभि
 प्रायजें किंचित्हास्यतें. कृ. धि
 उधा ईषत्हसनअ. साभिप्राय
 जे किंचित्हास्यतें. अ. न.
 स्मृतिः स्मरणंस्मृतिः, स्मरण
 जे ती. कृ. स्मृधा. चिंतादिअ-प
 र्मसंहिता. २ स्मरण. ३ स्त्री.
 स्पदः स्पंदतेःनेनेतिस्पदः, गम
 न करितो जेणेंकरून तो. कृ. स्पं
 दूधा. प्रस्त्रवणअ. वेग-अ-पु.
 स्पंदनः स्पंदते इतिस्पंदनः, बं
 चल हीणारा जो तो. कृ. स्पंदूधा
 प्रस्त्रवणअ. तिवसहस्र. २ सुद्धी
 पयोगीवध. अ-पु.
 स्पंदनारोहः स्पंदनमारोहती
 तिस्पंदनारोहः, रथाप्रत आरोह
 ण करणारा जो तो कृ. रुहधा वी
 जादिअ. रथावर वसणारा-अ-पु
 स्पंदनी स्पंदतेसास्पंदिनी, प्रस्त्र
 वण करणारी जो ती. कृ. स्पंदू
 धा. प्रस्त्रवणअ. लाल. ३ स्त्री.

स्थन्नं स्पंदतेस्मस्थन्नं, प्रन्वृत
 शालें जें तें. कृ. स्पंदूधा. प्रस्त्रवण
 अ. स्त्रवणपाचलेठें. वि. अ-पु. न.
 आ. स्त्री.
 स्थालः स्थामयतीतिस्थालः, त
 कं करणारा स्त्रीचा बंधुजो तो कृ.
 स्थमधा. वितकंअ. स्त्रीचाबंधु.
 अ-पु.
 स्थूतः सीच्यतेस्पइतिस्थूतः, तंदू
 नी रचना करिजेला जो तो. कृ.
 पितुंधा. ततुसंतानअ. तंतूनीं वि
 णलेला. वि. अ-पु. न. आ. स्त्री. २
 धान्यठेवण्याचें एक मांडें. अ-पु.
 स्थूतिः विग्रहादिसैवनशब्दाप्र-
 मूर्द्धेचे कर्म. ३ स्त्री.
 स्थोनः विग्रहादिस्थूतशब्दाप्रमा
 णे. धान्यठेवण्याचें मांडें, ठिकी.
 अ-पु.
 स्थोनाकः सीच्यतीतिस्थोनः ते
 नअकतीतिस्थोनाकः, तंतुसंता
 न कर्तृत्वानें कुटिल गमन कर
 णारा जो तो. कृ. अकधा. कुटिल
 गतिअ. दिंड्याचें शाड. अ-पु.
 स्थंसी स्वंसयतिमलंस्वंसी, म
 लाते निःसरण करितो जो तो.

स्फातिः स्फायनंस्फातिः, वृद्धि
जीती. कृ. स्फायीधा. वृद्धिअ
वर्धन्. इ. स्त्री.

स्फारं स्फायतेइतिस्फारं, वृद्धीपा
वर्तं जै तै. कृ. स्फायीधा. वृद्धिअ.
पुष्कळः विं. अ. पु. नं. आ. स्त्री.

स्फिक् स्फायतेइतिस्फिक्, वृद्धी
तै पावणारी जीती. कृ. स्फायी
धा. वृद्धिअ. कुले. च. स्त्री.

स्फिरं विग्रहादिस्फारशब्दाप्रमा
णै. बहुत. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्फुटं स्फुटतीतिस्फुटं, विकासपा
वर्तं जै तै. कृ. स्फुटधा. विकसनअ
प्रफुलित. २स्पष्ट. वि. अ. पु. न. आ.
स्त्रीलिं.

स्फुटनं स्फुट्यतेइतिस्फुटनं, पृ
थक् भाव जी तै. कृ. धा. पू. प्र. फो
उणै. अ. पु.

स्फुरणं. स्फुरणा. स्फूर्तिस्फुर
णं, संचलन जै तै. कृ. स्फुरधा.
संचलनअ. किंचिच्चलन. आ. न.
आ. स्त्री.

स्फुलनं स्फुर्यतेइतिस्फुलनं, स्फु
रणजै तै. कृ. स्फुरधा. संचलनअ
स्फुरण. अ. न.

स्फुलिंगः स्फुनाफूत्कारेणलिंग
तीतिस्फुलिंगः, फूत्कारानैजीप्र
कट होती तो-कृ. लिगिधा. चित्री
करणअ. अग्निरण. अ. पु.

स्फूर्जकः स्फूर्जतीतिस्फूर्जकः,
निर्घोषकरितौ जी ती. कृ. दुओ
स्फूर्जाधा. वज्रनिर्घोषअ. वेंधुरणै
वें झाड. अ. पु.

स्फूर्जथुः स्फूर्जनंस्फूर्जथुः, वज्र
शब्दिन जै तै. कृ. दुओस्फूर्जाधा.
वज्रनिर्घोषअ. वज्रान्वाशब्द. उ. पु.

स्फेष्टः अतिशयेनस्फिरंस्फेष्टः, अ
संतजोस्फिरस्य. फान तो. त. पुष्कळ.
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्फोटनं विग्रहादिसर्वस्फुटनश
ब्दाप्रमाणै.

स्फोरणं विग्रहादिसर्वस्फुलनश
ब्दाप्रमाणै.

स्म स्रयतेइतिस्म, पादपूरणा
च्या योगे करून आश्चर्य करणारें
जै तै. कृ. स्मिद्धधा. इंचद्धानअ.
पादपूरण. २ अतीत त्या अर्थी
अव्यय.

स्मरः स्मरत्युत्कंटयतीतिस्मरः,
उत्कंठपूर्ववर्णिकारितौ जी ती कृ.

स्मृधाः आधानअ मदन-अ-पु-
 स्मरहरः स्मरंहरतीतिस्मरहरः,
 कामाप्रत हरण करितो जो तो रु
 त्स्मृधा-हरणअ- महादेव-अ-पु
 स्मितं स्मियतेइतिस्मित, साभि
 प्रायजें किंचित्हास्यतें- कृ- धि
 इधा ईपत्हसनअ- साभिप्राय
 जे किंचित्हा- ऐं- अ- न-
 स्मृतिः स्मरणंस्मृतिः, स्मरण
 जे ती- कृ- स्मृधा- विंतादिअ-ध
 र्मसंहिता- २- स्मरण- ३- स्त्री-
 स्पदः स्पंदतेः नैनेतिस्पदः, गम
 न करितो जेणेंकरून तो- कृ- स्पं
 दूधा- प्रस्त्रवणअ- वेग-अ-पु-
 स्पंदनः स्पंदतेइतिस्पंदनः, चं
 चल हीणासा जोती- कृ- स्पंदूधा
 प्रस्त्रवणअ- तिचसहस्र- २- युद्धी
 पयोगीदय- अ-पु-
 स्पंदनारोहः स्पंदनमारोहती
 तिस्पंदनारोहः, रथाप्रत आनोह
 ण करणारा जो तो- कृ- रुहधा बी
 जादिअ- रथावन बसणारा-अ-पु-
 स्पंदनी स्पंदतेसास्पंदिनी, प्रस्त्र
 वण करणारी जी ती- कृ- स्पंदू
 धा- प्रस्त्रवणअ- लाक- ३- स्त्री-

स्यन्नं स्पंदतेस्मस्यन्नं, प्रस्त्रुत
 शालेंजें तें- कृ- स्पंदूधा- प्रस्त्रवण
 अ- स्त्रवणपावलेलें- वि-अ-पु-न-
 आ- स्त्री-
 स्यालः स्यामचतीतिस्यालः, त
 कं करणारा स्त्रीचा बंधु जो तो- कृ-
 स्यमधा- वितर्कअ- स्त्रीचाबंधु-
 अ-पु-
 स्यूतः सीच्यतेस्यइतिस्यूतः, तंत्
 नी रचना करिजेला जो ती- कृ-
 पितुंधा- तंतुसंतानअ- तंतूनीं वि
 णलेला- वि-अ-पु-न- आ- स्त्री- २-
 धान्यडेवण्याचें एक फांडें- अ-पु-
 स्यूतिः विग्रहादिसैवनशब्दाप्र-
 सृईचें कर्म- ३- स्त्री-
 स्योनः विग्रहादिस्यूतशब्दाप्रभा
 षे- धान्यडेवण्याचें फांडें, ठिकी-
 अ-पु-
 स्योनाकः सीच्यतीतिस्योनः ते
 नअकतीतिस्योनाकः, तंतुसंता
 न कर्तृत्वानें कुटिल गमन कर
 णारा जो तो- कृ- अकधा- कुटिल
 गतिअ- दिंड्याचें झाड- अ-पु-
 स्वरुषी स्त्रंसयतिमलस्त्रंसी, म
 लाते निःसरण करितो जो तो-

कृ. संस्रधा. अवसंसनअ

अक्रोडाचें झाड. इन्. पु.

स्वकृ स्वज्यतइतिस्वकृ, कंठाम

धें प्रक्षिप्त करिजेत्ये जीती. कृ. स्व

जधा. विसर्गअ. फुलांची माळ.

ज. स्त्री.

स्वघः स्ववणंस्वघः, स्ववणजेंतो.

कृ. स्वुधा. गतिअ. प्रस्ववण. अ.

पुलिंगी.

स्ववद्गर्भा स्ववन्गर्भोचस्थाः

सास्ववद्गर्भा, पतितआहे गर्भ

जीचा ती. स. जीचा गर्भस्वाव

जाहला ती. आ. स्त्री.

स्ववंती स्ववतीतिस्ववंती, स्वव

त्ये जीती. कृ. स्वुधा. प्रस्ववण

अ. नदी. इ. स्त्री.

स्ववा स्ववतीतिस्ववा, स्ववत्ये

जीती. घ. पू. श. प्र. हरणवेल.

२. मुरवेल. आ. स्त्री.

स्वष्टा सृजतीतिस्वष्टा, विम्बा

तें उत्पन्न करितो जीतो. कृ. सृज

धा. विसर्गअ. ब्रह्मदेव. ऋ. पु.

स्वस्तं स्वस्थतेइतिस्वस्तं, सु

त करिजेलें जें तें. कृ. संस्रधा.

अवसंसनअ. गळालेला. वि.

अ. पु. न आ. स्त्री.

स्वाकृ स्वामर्कतीतिस्वाकृ, शीघ्र

रूपार्थाचा जो परिपाक त्याप्रत

मनं करितें जें तें. कृ. अरुधा कु

दिलगतिअ. शीघ्राचीं अच्य.

स्वुकृ स्वुत्थतीतिस्वुकृ, घृतादि

अग्नीमध्ये प्रक्षिप्त करित्ये जी

ती. कृ. य्युहधा. उद्विरणअ हो

मपात्रविशेष. च. स्त्री.

स्वुतं स्वूयतेस्मस्वुतं, प्रस्वुतश्चा

लं जें तें. कृ. स्वुधा. गतिअ. स्व

लेले. वि. अ. पु. न आ. स्त्री

स्वुवः स्ववतिघृतादिकमितिस्वु

वः, घृतादिकातें प्रस्ववण कर

णारा जीती. कृ. स्वुधा. प्रस्ववण

अ. होमपात्रविशेष. अ. पु.

स्वुवा विग्रहादिस्वुवशब्दाप्रमा

णं. हीमपात्रविशेष. २. मौरवेल

आ. स्त्री.

स्वुवाचक्षः स्वुवायाः वृक्षः स्वुवा

वृक्षः, स्वुवेचा जो वृक्षतो. स. व

हकळी ओषधि. अ. पु.

स्वूः स्ववतिघृतादिकंयस्यासू,

जीपासून घृतादिक अग्नीचा

दार्थां पडतें ती. कृ. स्वुधा. प्र

(स.)

विग्रहकोश.

(स.)

७०७

स्वेषणअ. हीमपात्र. ऊ. स्त्री.

स्रोतः स्वचणंस्त्रोतः. अंबुग

मनजेंते. ऊ. स्त्रुधा. गतिअ. श्र

रा. २ इंद्रिय. ३ नदीचावेग. सून

स्रोतस्वती स्त्रोतोअस्थास्तीति

स्त्रोतस्वती. प्रवाह आहे जीस

ती. त. नदी. इं. स्त्री.

स्रोतस्विनी स्त्रोतांसिसंत्यस्या

इतिस्त्रोतस्विनी, अंबुसरणेंआ

हेतजीस ती. त. नदी. इं. स्त्री.

स्रोतोजनं अज्यतेनयनमने

नांजनं, स्त्रोतीजननमंजनंस्त्री

तोंजनं, जलप्रवाह उत्पन्न करणा

रजेअजन तें. ऊ. अंजूधा. ध

त्यादिअ. करमा. अ. न.

स्वः स्वनतीतिस्वः, शब्द करणा

राजो तो. ऊ. स्वनधा. शब्दअ.

सगोत्र. २ आत्मा. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री. ३ आत्मीय. ४ द्रव्य. ५

स्वर्ग. ६ परलोक. ७ अल्प. अ.

पु. न.

स्वजनः स्वश्चासौजनश्चस्व

जनः, आत्मीय असाजोजन

तो. स. सगोत्र. अ. पु.

स्वच्छंदः, स्वच्छंदआहेअभि

लापजास तो. स. स्वतंत्र. वि. अ.

पु. न. आ. स्त्री.

स्वतंत्रः स्वस्तंत्रंप्रधानमस्यस्व

तंत्रः, आत्मा आहे प्रधानजास

तो. स. अर्थादिपूर्वाच्चाश. प्र.

स्वधा स्वद्यतेकव्याद्यनेनस्वधा,

आंस्वादिजेतेकव्यादिजेणेंतें. ऊ. स्वद

धा. आस्वादनअ. पितरांस जें हवि

दान तदर्थीं अद्य.

स्वधितिः संधिपतीतिस्वधितिः,

स्वीयनाशातें धारण करि

जित्सेजी ती. ऊ. धिधा. धारणअ.

कुहाड. इ. पु.

स्वनः स्वननंस्वनः, शब्द जो

तो. ऊ. स्वनधा. शब्दअ. शब्द;

अ. पु.

स्वनितं स्वन्यतेस्मस्वनितं, श

ब्द करिजेले जें तें. ऊ. स्वनधा.

शब्दअ. शब्दित. वि. अ. पु. न.

आ. स्त्री.

स्वप्नः स्वपनंस्वप्नः, निद्राजीती.

ऊ. शिष्यधा. शयनअ. श्लोप.

अ. पु.

स्वप्नकू स्वपनशीलः स्वप्नकू, नि

द्राशीलजो तो. कृ. त्रिष्वधा. श
घनअ. निद्राशील. वि. जू. पु.
स्त्री. न.

स्वभावः स्वस्यभावः स्वभावः,
आपलाजो भाव ह्य. स्वरूपतो.
स. स्वभाव. अ. पु.

स्वभूः स्वतएवभावतीति स्वभूः,
स्वतः उत्सन्न होतो जो तो. कृ. भू.
धा. सत्ताअ. विष्णु. ऊ. पु.

स्वयं कृषुअयते स्वयं, ययंच
उत्तम गमन करितें जें तें. कृ.
अयधा. गतिअ. आपणत्याअ
थीं अच.

स्वयंभूः स्वयमेवभावतीति स्वयं
भूः, स्वतःच उत्सन्न होतो जो तो
कृ. भूधा. सत्ताअ. ब्रह्मदेव. ऊ.
पुछिंगीं.

स्वयं वरा स्वयं वृणीते सा स्वयं व
रा, स्वतः वरणाशी जो ती. कृ. व
रुधा. वरणअ. आपल्याइच्छे
प्रमाणें नवरा वरणाशी स्त्री. आ.
स्त्रीलिंगी.

स्वरः स्वयं राजते इति स्वरः, स्व
तः शोभती जो तो. कृ. राजधा.
दीप्तिअ. चद्वा स्वत्तदयं वंजयती

तिस्वरः, त्दद्यातें प्रीति देणारा
जो तो. कृ. वंजधा. रागअ. उदा
त्त अनुदात्त आणि स्वरित असे
प्रत्येक. २ अ. आ इत्यादि. अ. पु.
स्वरितः मसुदान्तानुदात्तयो. समा
हारं प्राप्तः स्वरितः, उदात्त व अ
नुदात्त यांच्या समाहाराप्रत जो
प्राप्त तो. स. अर्यादिपूर्वांश्चाश
दाप्रमाणें.

स्वरुः स्वरतीति स्वरुः, दाक्ष कि
वा शत्रूला ताप दैतो जो तो. कृ.
स्वधा. शब्दोपतापअ. वज्र. २
यज्ञ. ३ यूपखंड. उ. पु.

स्वरूपः स्वयमेव रूपमस्य स्वरू
पः, स्वतांच आहे रूप जाचें तो
यहा स्वस्य रूपं स्वरूपं, स्वतचित्तें
रूप तें. स. स्वरूप. अ. न. २
कंदर. पि. अ. पु. न. आ स्त्री.
३ पंडित.

स्वर्गः कृषुअर्ज्यत इति स्वर्गः, मा
नवादि कानी उत्तम प्रकारें करून मं
पादि जेतो जो तो. कृ. अर्जधा. प्र
तियल्ल अ. देवलीक. अ. पु.

स्वर्णं कृषुक्रणोतीति स्वर्णं, उत्त
म प्रकारें करून ज्ञानविषय जें

कृः कण्ठधा. गतिअ. सोनें. अ.
न. २ सोनार. अ. न.

स्वर्णकारः स्वर्णं करोतीति स्व
र्णकारः, स्वर्णं करितो जो तो.
कृ. कृत्रधा. करणअ. सोनार. अ.
पुहिंणों.

स्वर्णक्षीरी स्वर्णवर्णक्षीरमस्या
स्वर्णक्षीरी, पिवका आहं चंक
जीवाती. स. पिसाचीवनस्नीई.
स्त्रीलिं.

स्वर्णदी स्वः नदीस्वर्णदी, स्वर्ग
संबंधी जी नदीती. स. गंगान
दी. ई. स्त्री.

स्वर्णानुः स्वराकाशविपरीतल
क्षणयाप्तातीतिस्वर्णानुः, आ
काशीं विपरीत लक्षणानेहक्षिते
द्विककृत्रकोप्रोतो कृत्रधां दीप्तिअ. रा
हनामाग्रह. उ. पु.

स्वर्वेश्या स्वः स्वर्गस्यवेश्यास्व
वेश्या, स्वर्गसंबंधी जी वेश्याती
स. अप्परां. आ. स्त्री.

स्वर्वेद्यौ स्वर्गस्यवेद्यौस्वर्वेद्यौ,
स्वर्गसंबंधी जे वेद्यते. स. अ
श्विनीकुमार. अ. पु. द्वि.

स्ववासिनी स्वेषुपित्रादिपुत्रसुं

शीलंयस्याः सास्ववासिनी, पि
त्याच्या घरीं राहाणारी जी ती. कृ.
वसधा. निवासअ. कांहीं तरु
ण जी विवाहित स्त्रीती. ई. स्त्री.

स्वसा कृषुअस्यतीतिस्वसा,
प्रेरणा करणारी जी ती. कृ. अ.
कृधा. क्षेपणअ. बहीण. आ.
स्त्रीलिं.

स्वस्त्रीयः स्वकरपत्यंस्वस्त्रीयः,
मगिनीचा जो पुत्र तो, त. माचा.
अ. पु.

स्वस्ति कृषुअस्यतीतिस्वस्ति,
उत्तम प्रकारें अकल्याण नियतं
क जें तें. कृ. अकृधा. क्षेपणअ.
आशीर्वाद. २ क्षय. ३ पुण्यत्या
अर्थी अर्थ.

स्वस्तिकः स्वस्तिक्षेमंकायतिस्व
व्यतीतिस्वस्तिकः, कल्याणार्ते
कृत्रचितो जो तो. कृ. कैधा. श
ब्दअ. ज्या राजवाज्यास चोंहों
कडून दर राजे असतात तो या
अ. अ. पु.

स्वादुः स्वद्यतेइतिस्वादुः, आस्ता
दिजेतो जो तो. कृ. षदधा.
आस्तादनअ. यधुर. २ मनोहर.

वि. उ. पु. न. इ. स्त्री. -
 स्वादुकंठकः स्वादवःकंठकायस्य
 स्वादुकंठकः, स्वादु आहेतकां
 दे जाचे तें. स. होमपात्रविशो
 ष. २ सरारा. अ. पु.
 स्वादुरसा स्वादूरभोज्यस्याः सा
 स्वादुरसा, गोड आहे रस जीना
 तो. स. कारकी औषधि. आ. स्त्री
 स्वाही स्वघतइतिस्वाही, आ
 स्वादनं करिजेत्ये जीती. स्त्रीप्र
 द्राक्षाचीवेळ. इ. स्त्री.
 स्वाध्यायः स्र अतीचारृत्याअध्य
 यनंस्वाध्यायः, अत्यंत आरुति
 करून जें अध्ययन तो. स. वे
 राभ्यास. अ. पु.
 स्वानः स्वननंस्वानः, शब्दजी
 तो. क. स्वनधा. शब्द. अ. शब्द.
 अ. पु.
 स्वांतं शोभनः अंतोस्येतिस्वां
 तं, सुंदर आहे अंत ह्य. परिणा
 म जाचानें. स. चिन. अ. न.
 स्वापः स्वपनंस्वापः, निद्रा जीती
 क. त्रिषप्धा. शयन. अ. निद्रा
 अ. पु.
 स्वापतेयं स्वपतीसाधुः स्वापते

यं, स्वपतीचेवर्षां जें साधु तें. न
 इच्य. अ. न.
 स्वामी स्वमस्यास्तीतिस्वामी, आ
 स्त्रीय आहे जास तो. त. प्रभू. इ
 न. पु.
 स्वारः स्वरतीतिस्वरणंवास्वारः
 उपताप किंवा संताप करणारी
 जो तो. क. स्वधा. शब्दोपतापज
 गोगविशेष. अ. पु.
 स्वाराट् स्वः राजतइतिस्वाराट्
 स्वगांचेवर्षां राजते स्व. शोभतो
 जो तो. क. राजधा. दीप्ति. अ. इ
 द. ज. पु.
 स्वाहा स्रष्टु आहूयंतं अनयास्ता
 हा, जांच्या योगानें देव हविरा
 यन करितात ती. क. हुधा. दा
 नादि. अ. अग्नीची वायकी. २
 हविर्दानविशेष. शा. रणा. अ. न.
 स्वित् स्रष्टु एति प्राप्नोतीतिस्वि
 त्, उत्तम प्रकारें करून प्रत्रादि
 कार्योप्रत जें प्राप्त तें. क. इष्टधा.
 गति. अ. तर्क त्या अर्थी अच.
 उ. किंस्वित् कुशल मन्तिः
 स्वैदः स्वियते इतिस्वैदः, आदें
 होइजेतो जो तो. क. त्रिषिदा

धा. स्नेहनअ. घाम. अ. पु.
 स्वेदजः स्वेदाज्जातः स्वेदजः,
 स्वेदजनक ऊष्णपासून शाले
 जें रुमिदंशादितें. क. जनीपा.
 घातुर्भावअ. मत्तुण कीटादि. अ.
 पुलिंगी.

स्वेदनी शिचतेस्यास्वेदनी, स्वे
 दन होतें जीचेवायीं ती. क. अि
 शिदाधा. स्नेहनअ. मद्यनिर्मा
 णीपयोगीपात्र. ज्यास भारीअ
 सें झणतात ती. ई. स्त्री.

स्वैरः स्वेनस्वातंत्र्येण ईरतीतिस्वे
 रः, स्वातंत्र्यं करून गमन करि
 ती जो ती. क. ईरधा. गतिकंप
 नअ. स्वतंत्र. २ मूर्ख किंवा आ
 कशी. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

स्वैरिणी स्वेन ईरितुंशीलं यस्या
 सास्वैरिणी, स्वेच्छे करून गम
 न करण्याविषयीं आहे स्वभाव
 जीचा ती. क. ईरधा. गतिअ.
 व्यभिचारिणी स्त्री. ई. स्त्री.

स्वैरिता स्वैरिणोभावः स्वैरिता
 स्वातंत्र्याचा धर्म जो ती. त. स्व
 च्छेदना. आ. स्त्री.

स्वैरी, स्वेन ईरितुंशीलमस्य

स्वैरी, स्वच्छदाने गमन करण्या
 चा आहे स्वभाव जाचा ती. क.
 ईरधा. गतिअ. स्वतंत्र. इन्. पु.
 ई. स्त्री. इन्.

हंसः हंतीतिहंसः, गमन करि
 ती जो ती. क. इनधा. गतिअ. स्त्र

यं. २ हंसपक्षि. ३ शरीरांतील वा
 युविशेष. ४ मंत्रविशेष. अ. पु.

हंसकः हंस इव प्रति कृतिर्ह
 सकः, हंसासारि रवीजी प्रति
 मा ती. त. तोरुड्या. अ. पु.

ह हंतीतिह, अपूर्णताशक जेंतें.
 क. इनधा. हिंसादिक. अ. पादपू
 रणार्थी अच्य.

हंजिका हंतिरोगानितिहंजिका,
 रोगांतें हनन करित्ये जी ती. क.
 हनधा. गतिअ. सारंग. आ.
 स्त्रीलिं.

हंजे हिडते इतिहंजे, गमन क
 रित्ये जी ती. क. हिंढिधा. गति
 अनादरअ. कुणविणीस बी
 लावण्याचें हें संबो
 धन. अच्य.

हृद्विलासिनी हृद्विलसति
 नच्छीलाहृद्विलासिनी, वा

वि. उ. पु. न. इ. स्त्री.

स्वादुकंठकः स्वादकः कंठकायस्य
स्वादुकंठकः, स्वादु आहेतकां
रे जाचे तें. स. होमपात्रविशे
ष. २ सरास. अ. पु.

स्वादुरसा स्वादूरसोयस्थाः सा
स्वादुरसा, गोड आहे रस जीना
तो. स. कारकी औषधि. आ. स्त्री

स्वाही स्वयतइतिस्वाही, आ
स्वादनं करिजेत्ये जीती. स्त्रीप्र
द्राक्षाची वेल. इ. स्त्री.

स्वाध्यायः स्र अतीगरत्याअध्
पनंस्वाध्यायः, अत्यंत आरुनि
करून जें अध्ययन तो. स. वे
राभ्यास. अ. पु.

स्नानः स्वननंस्नानः, शब्दजी
तो. क. स्वनपा. शब्दअ. शब्द.
अ. पु.

स्नातं शोभनः अंतोस्येतिस्नां
तं, कंदर आदे अंत स्र. परिणा
म जाचते. स. चिन. अ. न.

स्नापः स्वपनंस्नापः, निद्रा जीती
क. त्रिप्रधा. शयनअ. निद्रा
अ. पु.

स्नापतेयं स्वपतीसाधुः स्नापते

यं, स्वपतीचे गयीं जें साधु तें. न
द्रच. अ. न.

स्वामी स्वमस्यास्तीतिस्वामी, आ
कीय आहे जास तो. त. प्रभू. इ
न. पु.

स्वारः स्वरतीतिस्वरणं वास्वारः,
उपताप किं वा संताप करणारा
जो तो. क. स्वरुधा. शब्दोपतापअ
योगविशेष. अ. पु.

स्वाराट् स्वः राजतइतिस्वाराट्.
स्वर्गाचे गयीं राजते स्व. शोभते
जो तो. क. राजुधा. दीप्तिअ. इ
द्र. ज. पु.

स्वाहा स्रषु आहूयंते अनयासा
हा, जाच्या योगानें देव हविरा
दान करितात ती. क. हुधा. दा
नादिअ. अग्नीची बायको. २
हविरानविशेष. आ. ली. अय

स्वित् स्रषु एति प्राप्नोतीतिस्वि
त्, उत्तम प्रकारें करून प्रयादि
कार्ये प्रत जें प्राप्त तें. क. इच्छा
गतिअ. तर्कत्या अर्थी अय.
उ. किंस्वित् कुशल मस्ति:

स्वेदः स्वयत्ते इतिस्वेदः, आटें
होइ जें तो जो तो. क. त्रिप्रिदा

हरिचंदनं चंदपतीतिचंदनं, हरे
श्रंदनंहरिचंदनं, आल्हादकारक
असाजो इंद्रान्वा चंदन ती. स. क.
ल्यष्टविशेष. २ चंदनविशेष. -
अ. पु. न.

हरिणः हरतिमनइतिहरिणः,
मनातें हरण करितो जो तो. क.
ल्लक्ष्णा. हरणअ. नृणादिकह
रतिवाहरिणः, नृणादिकातें ह
रण करितो जो तो. ए. पू. प्र. ह
रिण. अ. पु.

हरिणी हरिणस्यस्त्रीहरिणी,
हरिणाची जी स्त्री ती. स्त्रीम. सो
न्याचीप्रतिमा. २ हरिणी. ई. स्त्री
३ हिरवा. वि. अ. पु. न. ई. स्त्री.

हरितकं हरत्यन्नंहरितं. तदेवह
रितकं, अन्नाचें हरणस. पक्ष्य
तत्साधकजें तें हरित तेंचहरिन
क. त. शाकभाजी. अ. न.

हरितालं हरितेनालतइतिहरि
तालं, हरितवर्णानें शूषितजे
नें. क. अलधा. शूषणादिअ. ह
रिताल. २ दूर्वा. अ. न.

हरितः हरतिमनोहरितः, मना
तें हरण करितो जो तो. क. ल्लक्ष्

धा. हरणअ. हिरवा. वि. अ. पु. न.
आ. स्त्री.

हरितालकं हरित्वर्णमान्वाती
तिहरितालं तदेवहरितालकं, हरि
वर्णग्रहण करितें जें तें हरिताल ते
चहरितालक. त. हरताल अ. न.

हरित् हरत्यज्ञानमनयेतिहरि
त्. अज्ञान नाश होतेंजोणें ती.
क. ल्लक्ष्णा. हरणअ. दिशा. न. स्त्री

हरिद्रुम्बः हरिते. अम्बायस्यहरि
द्रुम्बः, हरिद्रुर्णआहेत अम्बा
चे तो. स. सूर्य. अ. पु.

हरिद्रा हरिद्रवतीतिहरिद्रा, वा
नरातें प्राप्त होणारी जी ती. क.
दुधा. गतिअ. हकद. आ. स्त्री.

हरिद्रामः हरिद्रेवापादीक्षिर्ष्य
स्यहरिद्रामः. हरिद्रेसारगी आ
हे कांतीजाची तो. स. पिचळा
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

हरिद्रुः हरिः पीतोदुर्घस्यहरिद्रुः,
पीतवर्णआहे एहाजाचा तो. स.
राकहकद. उ. पु.

हरिन्मणिः हरिद्रुर्णोमणिर्हरि
न्मणिः, नीलवर्णजो मणी तो. स.
रत्नविशेष, पाच. इ. पु.

जासामध्ये शोभण्याचा स्वभा
व जीचा ती. क. लसधा. प्रलेष
णादिअ. नखला. ई. स्त्री.

हठः हटनंहठः, शठत्वजें ती
क. हटधा. पुतिशरत्वअ. बला
तकार. अ. पु.

हंडे विग्रहादिसर्वहंजेशब्दाप्र.
हंतः हन्यतेस्महंतः, मनोभंग
करिजेलाजो ती. क. हनधा. हिं
साअ. मनोभंगजाहलेला. ३गा
रलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

हनुः हंतीतिहनुः, उन्नमलेकरू
नज्ञातजी ती. क. हनधा. गत्यादि
अ. नखला. २. हनघटी. उ. स्त्री.

हंत हंतीतिहंत, स्वेदादिकरि
तें जें तें. क. हनधा. हिंसादिअ
हर्षः २. वाक्यारंभ. ३. दया. ४. स्ते
द. त्यां अर्थी अव्य.

हन्तं हयतेस्महन्तं, पुरीपोत्स
र्ग करिजेले जें तें. क. हदधा.
पुरीपोत्सर्गअ. कृतपुरीपोत्सर्ग
वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

हयः हयतीतिहयः, गमनकर
णारा जो ती. क. हयधा. गतिअ
अच. अ. पु.

हयनं हय्यतेनेनहयनं, गमन
हीतें जाचा योगानें तें. क. हयधा
गतिअ. बुररव्याची गाडी अ. न

हयपुच्छी हयइवपुच्छानिपर्णा
न्यस्याहयपुच्छी, अम्बवर्षामारसी
ओहेत पुच्छें हय. पर्णे जीची ती
स. रान उडीद. ई. स्त्री.

हयमारकः हयानामारक. हय
मारकः, हयांलाजो मारक ती.
स. कणहरीचें झाड. अ. पु.

हरः हरनिपापादिकमितिहर,
पापादिकातें हरण करितां जीती
क. ह्रधा. हरणअ. माहादंश.
अ. पु.

हरणं हीयतेइतिहरणं, संपा
दिजेतें जें तें. क. ह्रधा. हर
णअ. लग्नामध्ये वधूवरांस हिं
वा ब्रतभिस्तेस दिलेले द्रव्य. अ. न

हरिः हरतिदुःस्वानीतिहरिः, स
र्वदुःस्वांतें हरण करितां जीती
क. ह्रधा. हरणअ. विष्णु. ३. स
र्प. ३. यम. ४. सिंह. ५. वायु. ६. उंद्र.
७. चंद्र. ८. सूर्य. ९. किरण. १०. पो
डा. ११. पोपट. १२. बानर. १३. बंदूक
१४. परलोक. इ. पु.

सीकमल. अ. न.

हवः कानंहवः, आह्वानजेंतो.

क. ह्वैत्र्या. शब्द अ. ह्वयतेत्रवा

हवः, हवन करिजेतें जाचेबायीं
तो. व. पू. प्र. बीलावणें. २ आज्ञा.

३ यज्ञ. अ. पु.

हविः ह्वयतेइतिहविः, हवन करि
जेतें जें तें. क. दुधा. दानाद्य. व.
प. स. न.

ह्वयं ह्वयंतेदेवाद्येनह्वयं, जाना
योगानें देव संतुष्ट होतात तें. क.
दुधा. दानादि अ. देव प्रीत्यर्थ जें
अन्न तें. अ. न.

ह्वयवाहनः ह्वयंवाहयतीतिह
व्यवाहनः, हुन केलेले घृतादिकदे
वांस पोचवितो जो तो. क. यहधा.
प्रापण अ. अग्नि. अ. पु.

हसः हासः जनान् हासयती
तिहासः, जनानें हसवितो जो तो.
क. हसेषा. हसन अ. हार्ष्यस.
पुलिगीं अ.

हसनी हसत्यनेन हसनी, शीत
हनन होतें जीणें ककलती. क. हसे
धा. हसन अ. शोगडा. इ. स्त्री.

हसंती हसतीतिहसंती, विकसि

हलाहलं हलतिजवरमितिहलं,
आहलतीत्याहलं, हलंचतन् आ
हलंचहलाहलं, जवरविलेस्वेन
करितें जें तें हल सर्व शरीर विले
स्वेन करितें जें तें आहल हल अ
संजे आहल तें. सं. विषविशेष.
अ. न.

हली हलमस्यास्तीतिहली, हल
स. नागर आहे जास तो. त. व
लराम. स. पु.

हलिप्रिया हलिनः प्रियाहलिप्रि
या, बलिरामाला जो प्रियाती.
स. मद्य. आ. स्त्री.

हलिप्रियः हलिनः प्रियः हलि-
प्रियः, बलिरामाला जो प्रियती.
स. कलबाचें शाड अ. पु.

हल्यं हलेनकृष्टं हल्यं, नागरानें
जें कृष्ट तें. त. नागरलेले. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

हल्या हलानांसमूहोहल्या. नाग
गांवा जो समुदाय तो. त. नांगां
वासमूह. आ. स्त्री.

हल्लकं हल्लतीतिहल्लकं, विकसि
न होतें जें तें. क. हल्लधा. विकस
न अ. तांबडें संध्याकालीं विकस

हरिप्रिया हरेः प्रियाहरिप्रिया, ह
रीची जी प्रियाती. स. लक्ष्मी.
आ. स्त्री.

हरिमंथकः हरिभिः मथ्यते इ
ति हरिमंथकः, अम्बादिकांनीं
मक्षण करिजेतो जो तो. कृ. मंथ
धा. विलोडनअ. हरभरा. अ. पु.

हरिमंथजः हरीणां मंथं जनयती
ति हरिमंथजः, हरीस्य षोडे त्यां
चा जी मंथस्य चर्चण त्यातें उल
न करितो जो तो. कृ. जनीपा. प्र
दुर्गावअ. अर्थादिपूर्वींच्या शब्दा
प्रमाणे.

हरिवालुकं हरिद्वणंबालुकं ह
रिवालुकं, हरिचूर्णजे बालुक
तें. स. बालुक. अ. न.

हरिहयः हरिर्हयो यस्य स हरिह
यः, हिनया आहे षोडा जाचा तो
स. इंद्र. अ. पु.

हरीतकी हरीतक्याः फल हरी
तकी, हरीतकीचें जे फल ती.
त. हिरजाचें फल. उं. स्त्री.

हरेणुः हरति मनो हरेणुः, मनो
हरण करणाया जो तो कृ. लब्
धा हरणअ. रेणुकाबीज. उ.

स्त्री. २ गटाणा. अ. पु.

हर्म्यं हरति मन इति हर्म्यं, मनो
हारी जें तें. कृ. लब्धा. हरण प्र
धनिकांचें घर. अ. न.

हर्षस्यः हरिणीपिंगले अक्षिणी
यस्य सः हर्षस्यः, पिंगटवर्ण आहे
त नेत्र जाचें तो. स. सिंह. अ. पु.

हर्षः लुप्यते अनेनेति हर्षः, आनं
दित हां तो जेणें करून तो. कृ. लष्
धा लुष्टिअ. आनंद. अ. पु.

हर्षमाणः लुप्यतीति हर्षमाणः,
हर्ष पावतो जो तो. कृ. लष्
धा लुष्टिअ. हर्षयुक्त. वि. अ. पु. न
आ. स्त्री.

हलं हलतीति हलं, विलंबवन कर
णारे जें ते कृ. हलधा. विलंबवनअ
नागर अ. पु.

हला हलतीति हला, विलंबवन का
र्यकारी जी ती. कृ. हलधा. विलंब
नअ. सवरीस बोल वावयाचें तर
तीस संबोधन. अ. पु.

हलायुधः हलमायुधं यस्य स ह
लायुधः हलस्य. नागर आहे आ
युधजाचें तो म चन्द्राम अ
सुल्लिंगी.

लपही. अ. पु.
 हादं हृदयस्थप्रियंहादं, मनालाजं
 प्रियतं. त. प्रीति. अ. न.
 हालः विग्रहादिहलशब्दप्रमाणं.
 नागर. अ. पु.
 हालाहलः दहतितजरसितिह
 लो आहलतीति आहलः, सन्वा
 सी आहलश्च हलाहलः. स एचहा
 लाहलः, दहनकरिते जे ते हल
 आसमंताद्गर्गी जे राह करी ते ह
 लाहल तो च हालाहलः त. विपति
 शेष. अ. न.
 हाला हल्यतेन याहाला, मूर्च्छित करि
 जेतो जीर्णं करुलती. क. हलधा. वि
 लैरवन. अ. मद्यः आ. स्त्री.
 हालिकः हलेन सनति हलं च हति
 हलस्यापवाहालिकः, नागरानं. ल
 ननादिकरितो जीतो. त. नागरवा
 हणार. अ. पु.
 हावाः ह्यंतं कामिन एभिरितिहा
 वा. कामिपुरुषाणां आह्वान क
 रणारे जेत. क. द्वैत्रधा. शब्द.
 विलास विप्यंतक विषम लक्षि
 तेलीला हे साहा प्रत्येक. अ. पु.
 हांस्तिकं पुहांहास्तिकं,

हस्तांवाजो समुदायतं. त. हतां
 वा समुदाय. अ. न.
 हास्यः हसनं हासयतीति वा हास्यः,
 हास्य किंवा हसविनो जीतो. क. हे
 सीधा. हसन. अ. हसणं. २ एस विशेष
 व. अ. न.
 हाहाः जहातीति हाहाः, शोकदां
 किनो जीतो. क. ओहाफुधा. साय
 अ. देवांचा गायक विशेष. अ. पु.
 हिंसा. हिंसनं हिंसा, हिंसन जेतो.
 क. हिंसिधा. हिंसा. अ. वधे. २ वीरी
 आ. स्त्री.
 हिंसाकर्म हिंसाफलकं कर्म हिंसा
 कर्म, हिंसाफलकं कर्म ते. त. मा
 रणं वगैरे. न. न.
 हिंस्यः हिंनं स्तं गि हिंस्यः, हिंसाक
 रितो जीतो. क. हिंसिधा. हिंसा. अ.
 ग्यातुक. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 हि हिनोतीति हि, हेत्वादि कार्या
 यमन करिते जेत. क. हिधा. ग
 त्यादि. अ. हेतु. २ अवधारण, नि
 श्रयत्या अर्थी अर्थ
 हिक्का हिक्कनं हिक्का, अच्यक्त श
 द्धित जेत. क. हिक्का. अ. च्यक्त.
 शब्द. अ. उचकी. आ. स्त्री.

तहोणारी जीती. कृ. हसोधा हस्त
नंअ. शोगडी. ई. स्त्री.

हस्तः हसतीतिहसतेवाहस्तः, प्र
काशितहोणाराजो तो अथवा वि
कास पावतो जोतो. कृ. हसोधा.
हसनअ. हात. २ हस्तनसत्र. -
अ. पु.

हस्तधारणं हस्तस्वधारणंहस्त
धारणं, मारणोद्यतहस्तधारण
जे तें. स. वधाविषयीं जो उद्युक्त
त्वाचें निवारणकरणे अ. न.

हस्तवारणं हस्तस्ववारणंहस्त
वारणं, मारणोद्यत हस्ताचें नि
वारणजे तें. स. अर्थादिपू. श. प्र.

हस्तिनखः हस्तिनोनखइवह
स्तिनानखन्यतइतिवाहस्तिनख
हस्तीच्यानखासारिखा कृ. तदा
कृति किवा हस्तीने स्वटले जातना
हीजे ती. स. २ कृ. खलुधा. अर
दारणअ. नगराच्या दाराचेवा-
यी अनायासानें उतरण्या करि
तां मृत्तिकेचें फूटउतरतें केलेलें
जे तें अ. पु.

हस्तिपकः हस्तिनपातीतिहस्ति
पकः, हस्तीतें रक्षण करणाराजो

तो कृ. पाधा. रक्षअ. स्नात.
अ. पु.

हस्ती हस्तःशुंडास्यहस्ती, मुंडा
आहे जोसती. त. हस्ती. इन् पु
हस्त्यारोहः हस्तिनआरोहतंह
स्त्यारोहः, हस्तीतें आरोहण क
रणाराजोतो कृ. रुहधा बीजा
दिअ. स्नात. अ. पु.

हा जहातीतिहा, सूरवादित्याग-
कारी जें तें. कृ. ओहाकृधा त्याग
अ. विषादश्लोक. ३ पांडात्याअर्था
अव्यय

हाटकं हटतीतिहाटकं, शोभाक
रिते जें तें. कृ. हटधा. दीप्तिअ.
सोने अ. न.

हायनः जहातिक्रमेणक्रवृत्ति
तिहायनः, क्रमानें क्रवृत्त्याग
करितो जोतो कृ. ओहाकृधा त्या
गअ. यद्वा जिहीतेइतिहायन,
सर्वदागमनकरितो जोतो कृ. धा. प्र.
प्र. गर्व अ. पु. न. २ किरण. ३ व्रीहि
विशेष अ. पु.

हारीतः हारिइतंगमनंपस्वहारी
त., मत्तोहरण करणारेआहे गम
नजाचें तो. स. पक्षिविशेष, हारि

हृष्टमानसः, हर्षयुक्त आहो अं
तः करण जाचें तो. स. ज्याचें अं
तः करण हर्षयुक्त आहो तो. वि. अ.
पु. न. आ. स्त्री.

हे हिनोतीतिहे, संबोधनार्थात्तैव
धनं करिते जें तें. क. हिधा. गति
वृद्धी अ. संबोधनार्थी अच.

हेति. हिनोतिहंत्स्यनेतिवाहेतिः, व
दि पावत्येव नाश होतो जीणें ती.
क. हनधा. हिंसादि अ. अग्नीची

ज्वाला. शस्त्र. ३. सूर्याची मभा.
दि. स्त्री.

हेतुः हिनोतिवर्धतइतिहेतुः, व
दि पावतो जो ती. क. हिधा. गति
वृद्धी अ. कारण. उ. पु.

हेमकूटः हेमः कूटो राशिर्हेम
कूटः, स्रवर्णाचा राशि हा. राशि
भूत जो पर्वत तो. स. पर्वत विशेष
अ. पु.

हेमदुग्धकः हेमवर्णंदुग्धमस्य
हेमदुग्धकः, स्रवर्णासारिरवें आ
हे दुग्ध जाचें ती. स. उंचराचें श
अ. पु.

हेम हिनोतीतिहेम, समृद्धिकरि
तें जें तें. क. हिधा. गति अ. सो

नै. न. न.
हेमंतः हिमेनहंतीतिहेमंतः, हि
मं स. शीत तेणें करून जो पीडा
करितो तो. क. हनधा. हिंसा अ.
हेमंतं करु. अ. पु.

हेमपुष्पकः हेमपुष्पिका हेम
वर्णपुष्पमस्य हेमपुष्पकः, स्रवर्णा
सारिरवें आहो पुष्प जाचें ती. स.
सोनचांफा. अ. पु. ३. धिवळी जा
ई. आ. स्त्री.

हेमाद्रिः हेमः अद्रिः हेमाद्रिः,
स्रवर्णाचा जो अद्रि हा. पर्वत तो.
स. मेरुपर्वत. ई. पु.

हेरंबः हेरंबतइतिहेरंबः, प्रातः
कालीं किंवा संग्रामीं स्मृत होतो
जो तो. क. रबिधा. शब्दादि अ.

गणपति. अ. पु.

हेला हेळनहेला, पाव करण जें
क. हिलधा. पावकरण अ. स्त्रियां
ना हावभाव विशेष. आ. स्त्री.

हेषा हेषणं हेषा, अस्त्रांचा जो श
ब्द ती. क. हेषधा. अव्यक्त शब्द अ.
घोळांचा शब्द. आ. स्त्री.

हे हंतीतिहे, संबोधनार्थात्प्रत ग
मन करितें जें तें. क. हनधा. गत्या

हूहः हूयतेहूयतीतिहूहः, गाय
नाच्चा योरों स्पन्दाकरितौ जों तो.

कृत्तुः त्रधा. स्पन्दा अ. देवांचां शा-
ब्दकविशेषः ऊ. पु. अ. इ. इति

ह्यः प्रातमहः ह्यः, गतजें दिनतें
गतदिवस ह्या अर्थी अच्यः ३। १

हृषियाः विग्रहादिस्वालचाशब्दा
प्रमाणे. निदा. आ. स्त्री. १। १। १

हृषीयाः हृषीयनेहृषीयाः, जुगु
हिसा जी तीः कृत्तुः त्रधा. लज्जा

अ. लज्जा. आ. स्त्री. १। १। १

हृत् विग्रहादिहृदयशब्दाप्रमाणे
अंतःकरण. २ शरीरात्वा खोलः

हृदयः हरतीतिहृदयः हरणक
रणाय जें तें कृत्तुः त्रधा. हरणअ.

अर्थीदिपूर्वीचाशब्दाप्रमाणे.

हृदयंगमं हृदयंगच्छतीतिहृ
दयंगमं, हृदयाप्रत, गमन कर-

णारें जें तें कृत्तुः गमुधा. गतिअ.
पूर्वापर संबंधयुक्तजें भाषणतें

वि. अ. सु. न. आ. स्त्री. १। १। १

हृदयालुः प्रशस्तहृदयंगमस्य
हृदयालुः, प्रशस्त आहे हृदय

उ. पु. स्त्री. न. आ. स्त्री. १। १। १

हृदयवान् प्रशस्तहृदयंगमस्य
हृदयवान् उदार आहे चित्त

जाचें तो त. हृदयधिक. त. पु. १। १। १

हृदयिकः विग्रहादिहृदयालु
शब्दाप्रमाणे, प्रशस्त चित्ताचा वि

अ. पु. न. आ. स्त्री. १। १। १

हृदयी हृदयंगमशस्तमस्यास्तीति
हृदयी प्रशस्त आहे हृदयस्य

अंतःकरण जाचें तो त. हृदयि
क. वि. इ. नो. पु. न. इ. स्त्री. १। १। १

हृद्यं हृदयस्यप्रियं हृद्यं, हृदय
ला जें प्रियतें त. स्पष्ट भाषण. २

इष्ट. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. १। १। १

हृषीकं हृष्यंत्यनेनेतिहृषीकं
हृषित होतात जेणें करून तें कृ

हृषुधा. अलीक अ. इन्द्रिय अ. न.

हृषीकेशः हृषीकाणामिन्द्रिया
णामीशोहृषीकेशः, इन्द्रियांचा

जो स्वामी तो. स. विष्णु. अ. पु. १। १। १

हृष्टः हृष्यतिस्महृष्टः, संतोष
पावता झाला जो तो कृत्तुः त्रधा

तुष्टिअ. हर्षयुक्तः वि. अ. पु. न. आ. स्त्री. १। १। १

हृष्टमानसः हृष्टमानसमस्य

हीः हियतेइतिहीः, हियतेह.

लज्जाजीती. कृ. हीधा-लज्जा

अ. लाज. ई. स्त्री.

हीणः अहैषीत् हीणः, लज्जापा

यलाजोतो. कृ. हीधा-लज्जाअ.

लाजलेला. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.

हीत्तः विग्रहादिपूर्वीत्याशब्दाप्र

माणे.

हीबेरं हीयुक्तं बेरं यस्मत्तत् ही

बेरं, लज्जायुक्तं आहे शरीर-

जाचें तें. म. वाढा. अ. न.

हेषां हेषणं हेषा, अर्थहेषांश

प्रामाणे. घोड्याचा शब्द. आवं.

स्त्रीलिंगीं.

ह्लादिनी ह्लादयस्त्रयमिति

ह्लादिनी, अर्थादि ह्लादिनीशब्दा

प्रमाणे. कृ. हादधा-अव्यक्तशब्दा

दिअ. सालई. ई. स्त्री.

दिअ. संबोधनार्थी अच-
 हैमवती, हिमवतोपत्यंस्वीहैमव-
 ती, हिमाचलाची जीकन्या ती. क-
 १. प्रार्वती. २. हिरण्मयेच्याड- ३. पांढ-
 ४. रेंवेसंड. ५. स्वर्णदीवी- ई. स्त्री.
 हैयंगवीनं, दुखतेइतिहोहः दुखीं
 ती. गोदीहादु इवतितत् हैयंगवीनं,
 एकरात्रप्रसृषित जें दही त्यापा-
 १. स्तून दुसरे दिवशीं जें उत्सन्नतें.
 क. दु. हधा. प्र पूरणअ. २. मूधा.
 उत्सनिअ. पूर्वदिवशी काटलेल्यां
 दुधाचें रूपतें. अ. न. १. २.
 होता सुहोतीनिहोता, हवनक-
 १. रणारा जी. ती. क. दुधा. दानादि-
 १. अ. कृत्तिकृ. विशेषः क. पु.
 होमः हवनंहोमः, अग्नीचावा-
 १. र्थीं हविः प्रक्षेपजीती. क. दुधा. दाना-
 १. नादिअ. वैश्वदेवांग होम. वि. अ.
 १. पु. न. आ. स्त्री. १. २.
 होरा- हुलतिहुल्यनेवाहोरा, भा-
 १. विफल, रुचन करित्ये हा. कचवि-
 १. त्ये जीती. क. हुलधा. गत्यादिअ.
 १. रेखाविशेषः २. शास्त्रविशेषः ३. मे-
 १. षादिलग्नार्थः आ. स्त्री. १. २.
 हृदः कलोलेरव्यक्तं हृदतेइति

१. गहदत्तरंगांचे योगानें अव्य-
 १. क्तशब्द करितो जीती. क. हाद-
 १. धा. अव्यक्तशब्द अन्वोलजीज-
 १. लाशयतो, डीहः अ. पु. १. २.
 हसिष्ठः अतिशयेन हसोह-
 १. सिष्ठः, अत्यंत जो हंसतो. तं. पा-
 १. रलहानं. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 हस्वः हसतीतिहस्वः, शब्दक-
 १. रणारा जीती. क. हसधा. शब्दअ-
 १. वेगणा. वि. अ. पु. न. आ. स्त्री.
 हस्वगवेषुका ऋषिभूनावपतेइ-
 १. तिगवेषुका हस्वाचासौगवेषुका
 १. चहस्वगवेषुका, भूमीचैवर्षीवृ-
 १. ङ्गितजीतीगवेषुका हस्वअशी
 १. जीगवेषुका ती. स. हस्वविकृणा
 १. आ. स्त्री. १. २.
 हस्वांगः हस्वान्यंगान्यस्यहस्वी-
 १. गः, हस्व आहेत अंगंजातीती
 १. स. जीयकनामान्नीवनीपधीअ-
 १. पुलिंगी. १. २.
 हादिनी अवश्यंहादतंइतिहा-
 १. दिनी, अवश्यशब्द करित्ये जी-
 १. ती. क. हादधा. अव्यक्तशब्दअ-
 १. वज्ज. २. वीज. ३. नदी. ४. मालई-
 १. ई. स्त्री. १. २. ३. ४.

प्रस्तावनापुरवणी.

या कोशांत लिंगबोधक स्तुणाच्या जागीं नित्य स्त्रीलिंगीं अर्ची, तंत्री, तरी, लक्ष्मी, हीं, धी, श्री इतके शब्द स्वेयंज करून बाकीच्या जागीं ईं, आ हे तैयें ईवंत असा अर्थ समजावा व या जागीं ईंकारांत.

यांत शब्दांचे विग्रह केले आहेत त्यांत कदाचित् क्षेपक श्लोकांतील व अमरांतील आदिशब्द ग्राह्य व विग्रहोपयुक्त इतर असा कचित् शब्द आला आहे.

पृ.	श.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	श.	अशुद्ध	शुद्ध
७	८	स्पष्ट होतो	स्पष्ट होइजेतो	३४	१४	दयोरन्योअ	दयोरन्यअ
९	१	अशुद्ध	अवत्			न्यतर दोहों	न्यतर . दो
११	२	अंगारवर्णप	अंगारवत्त्व			मर्धेंजो एक	हों मर्धेंजो
		णोंवत्तुनी	सुरीयस्थाः			तो. अन्य एक	एक तो.
	२	आहेत पर्णे	आहे पर्णपुत्रु			न्यतरावा किं	
१३	९	मृषया ति	मृषुधा सह			वा अन्यजों	
		तिस्साअ.	नअ.			तोच	
१४	१२	ब्राह्मणागम्य	ब्रह्मणागम्य			अपचाचितं	अपचापितं
		तइत्यगचं	तइत्यजगव	३६	३	अपत्रपयती	अपत्रपणअ
	१२	जाणलें जातें	जाणजेतें		८	त्यपत्रपा, ल	पत्रपा, ल
१७	१५	अंडाचा	अंडाचा			जित करिते	ज्जा जी तो
२०	१२	धरलें जें	धरिजेले जें			पृथक्कोस्मात्	पृथक्कोयस्य
२३	१०	श्रियते	श्रीयते	३७	८	अपमार्जत्य	अपमार्जत्य
२६	६	अलत्यनेनेति	अनंत्यनेनेति	३९	५	मारिजंतें जें	हिसन जें
	९	अनवरश्मिन्	अवरश्मिन्		८	करिताहेत	करिजेतात.
		शेवटाचेठा	शेवटाचापूजे	४१	५	अग्निशंसन	अग्निव्याति
		ची झालाजो	विपची विर	४२	२	मग्निरचानं.	रग्निरचानं,
		तो	मानजोतो.			अग्निशंसन	अग्निरचान
२७	३६	ब्राह्मणोनका	ब्रह्मणोनया			जें तें. ह. हां	जें तें. ह. र्वा
	९	नहे जो निधि	नहे जो निधि			सधा. सुनिध	धा प्रकथनअ
		पहा. देव तो	पहा. मनुष्य.			बोलिजेतेजें	धारण करिजे
२९	५	तृयाथा	त्रितृयाथा		१२	तें ह. धीथा.	तेजें ते. ह. दुधा
	११	स	त			अनादरअ	श्रुधा. धारणअ
३१	१३	इहधा.	ईहधा.			स्वप्रअ	स्वप्रअ. निद्रा
३२	१	अतनं पूरे	अंत. अस्वंतो	४५	४	याथा. प्रापण	णिजंत अग्निपेणि
३३	१२	अनत्यतेत्र	अंत्यतेत्र		५	अ.	धा तेन

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
		अशुद्ध.	शुद्ध.			अशुद्ध.	शुद्ध.
		अशुद्ध.	शुद्ध.			अशुद्ध.	शुद्ध.
६७	१३	स.	त.	७७	५	अध्यापतीआ	अध्यापतीत्या
६८	२	समाहारते.	समाहारते.स		१०	ह्यः	ह्यः
६९	३	असनपर्णा	असनस्येव	७८	२	आतचिः	आतंच,
		त्यस्याः	पर्णानियस्या			आतोतोर्नि	आतोतोर्ती
		अस्वतइत्यभि	अस्वतइत्यभि		१३	इतिआतुरः	त्यातुरः
७६		दीक्षिमंतहो	चलनपाव	७९	१	पेषणअ.	पोषणअ.
		तात	तात		१	दिसतंहें	पाहिजेतें
७६		न रु. क्षिपधा	ने. रु. अरु		६	उपदेशकेला	उपदेशिजेले
		दीत्यादिअ.	धा. क्षेपणअ		८	रु. दिशधा. रु	रु. दिशधा.
७७	२	क्षिपधा. प्रे	अरुधा. श्ले			दिशधा.	
		रणअ.	षणअ.		१४	दुःस्वमनंत्य	दुःस्वमनेन
७९	४	अशुद्धाद्या	अशुद्धाद्या.	८०	१	अधोभक्तं	अधोभक्तं
१५		अहंपूर्व	अहंपूर्व		२	चलधा.	धूञ्धा.
७२	१२	अहिंशुक्ते	अहिंशुक्ते		४	स्यूधा. आधान	धोधा. चित्ता
७३	५	रुधा	रुधा.		५	आनितीत्यनेने	आनितीत्य
७४	९	औरवोरः	आरवोरः			निआनकः आ	नेनेतिआन
		दुष्टांते संबडेन	दुष्टांते संबडेन			सीतीत्यानकइ	कः
७६	४	स.	त.			तिवा	
		समूहो	संमूह		५	अणधा.	अनधा.
		तो.	तें.त.		६	आनकेंदुंदुभि	आनकसहिता.
		आजीव्यतेमे	आजीव्यते			श्वउपलक्षित.	दुंदुभयोचत्र
		जीवनपाव				जन्मकालींआ	आनकसहि
		तो जेणे करुण			६	नकानीं वडुंड	तआहेत आ
		आजीवती	आजवती			प्रीनीउपल	पल्यापण शब्द
						क्षित तो.	करुणाने दुंड

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
२५	६	कृ. हृत्त्र्या. स्तुतिअ.	स.			दिहोतेहेजे णेंककून तें	तें.
	७	अभिसंतपनं	भक्तिसंपननं	६२	६	अवतिइत्यव	अवतिआत्मा
४६	७	जीचें तो. स.	जाचेंतो. स.			मः, हिंसा कि	नंअवमःआप
४७	२	अभ्यवहीय तेस्य. मक्षणा केलेजे तें. कृ.	अभ्यवहिय तेस्य, मक्षणा करिजेलेजे तें. कृ हृत्त्र्या.हर णअ.			वा याचना करि तो जी तो. कृ. अवधा. याच नादिअ.	त्यातें संरक्षणा दि करितो जी तो कृ. अरधा. र क्षणादिअ.
	९	अशुद्ध धा.	अशूधा. व्या	६३	८	अवलंब्यतेस्य	अवलंब्यते
५२	४	इयंतीत्यरं, गमन करितें जे तें.	इयतीत्यरं. श्री प्रार्थी गमन करितें जे ते		८	स्वीकृत करिजे तें जें	स्वीकृति जी
५६	७	इयतीत्यर्यः	इयतीत्यर्यः	६४	१०	समाप्त होइजे तें	समापन स.
५७	१२	नित्यल गर्द.	नित्यल गर्दः	६५	१	अवतेस्य	अव्यतेस्य
५८	५	अलतीनि अ ल अल चासा पर्कअ अलर्क. अलमक्यतइ तिवा	अलतीतिअ ल अल चासा पर्कअ अल र्कः		१	केलेजे	करिजेलेजे
					११	अव्यनेस्या	अवतिअव्या
					१२	नाहोस्यष्ट हांत	नहंजोस्यष्ट होयिजेतो
				६६	१	म	कृ.
					२	अवहितं	अव्यवहितं
६५	१	गतिअ. ननु रलेला	क्षिप्तसुधाक्षि णीकृतक्ष संग णकेलेला		२	पावने	पादिजेते
					१	होनें	होयिजेतें
	१०	अव्यत्यनेने स्वने. रहा	अव्यनइत्यव ने, रक्षणाजे	६७	४	अशुद्धा	अशुधा
					१२	अशुद्धा.	अशुधा
					१३	नविद्यतेन्नीर	नश्रविन्संवेन

पृ.	श.	अशुद्धः	शुद्धः
८७	१२	आलप्यतेनेन	आलप्यते
	१२	योलिजेतोजो	योलुषोर्जे.
८८	६	प्रकाशअथ श अयलोकन	प्रकाश
	११	सिद्ध झालें	सिद्ध होयजेतें
८९	६	अवेशे	आवेशे
	१	आशयनं	आशेतेंनिष्ठत्य त्रेतिआशय नंबा
	१	जीवनादिवा स आशयअ थवा	जलादिराहते अश्वेठापीनो व
	११	भोजनअ	भोजनअ-अप्रि
	१२	अशुद्धःधा.	अशुद्धः
९०	२	अश्नाति	आत्मतात् अश्नाति
	५	अश्नुतइत्स शुः	अश्नुतेअश्य तइतिवाआक शीघ्रायांने
	२	अश्वयुजी	आश्वयुजी
	२	अश्वयुजी	आश्वयुजी
	३	अश्विन्यामपत्सं	अश्विन्यामपत्सं
	४	स.	त.
९२	३	मनोत्रआसे	मनोत्रआसे

पृ.	श.	अशुद्धः	शुद्धः
		चनकं, मनः	चनं तदेवासे
		क्षरण होत	चनकं, मनः क्षरण होत
		नाहीं ज्याचेवा	क्षरण होत
		यीतें. क. धि	नाहीं ज्याचेवा
		चधा. क्षरण	यीतें आसेच न तेंच आसे
			चनक. त.
	१४	आन्वात	आन्वादित
	१४	आह्वानमाहः	आह्वयतेनेने
		तस्याअयंआ	त्याह्वयः, आ
		ह्वयः, आह्वान	ह्वान करिजे
		जेंती आह्वान	तो जेणें तोआ
		संबंधीजोतो	ह्वय. क. ह्वेत्
		आह्वय. त.	धा. शब्दअ.
	८	इंगते	इंग्यते
	८	गमनजेंतं	गमन करितें जेंतें व गमन
	१६	तद्यतीति	तद्यतीति
	१०	दोषा.	दोषा.
	१०	प्रकरणएतव	प्रकरणार्थ
	१२	पारंपर्योपदे	पारंपर्योपदेशः
		शः सोक्ति	आत्मतात्मोक्ति
	३	प्रदीप्तहोतो	प्रदीप्तहोइजेतो
	५	मिदीवरं	मिदीवरं

पृ	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
			भिजन्म का	८४	६	अस्यतीति	अस्यतइति
			लीं ज्याचे वा		६	रुच्युत्सादन	सर्वत्रास प्राप्त
			यीं तो.			कथितो	होयिजेतो
८१	८	आपादनंआ	आपदनआप			जेते.	जेते. ह मेडू
		पत्,आपादन	त्,आपदन				धा. उन्मादज
	१०	आपदनेमन	आपदनं		१३	आयतरेति	आयततेइति
		याआपदनंवा	वि		१३	यतिधा	यतीधा.
	१०	विपत्तिप्राप्त	विपत्तिजी	८५	७	रोगशंका	रोगशंकां
		होस्ते जीणेंकि			८	कूट्यते	कूटयते
		धाविपत्तिजी		८६	३	आरालचरती	आरालेनचरती
८२	३	वित्रैय	वित्रैय		३	महानसाप्रत	महानसंफुल्ल
	१६	आप्तापते	आप्ताप्यते		५	रोगाच्चा	अरोगाच्चा
८३	७	तो.	तो. स.		१०	अग्र	अग्र
	९	मानभेसाधु	मनभिसाधुम		११	आद्यतस्य	आद्यतेस्य
		मानस्य मा	नस्य नमनस्य	८७	२	आद्याणांस्त्री	आसमंतात्
		नस्याद्विन्नं	अमनस्यंअम			आर्याणांआ	अर्यं. आर्यं आ
		आमनस्यं, भा	नस्यमोवआम			र्यंस्त्र. श्रेष्ठस्त्री	र्याएव आर्याणी
		नसाविपयी	नस्यं, अत. क			वींजास्त्रीर्वा	आसमंतात्तजा
		जेसाधुनेंमा	रणाचेवाधीजे				अर्यं तों आर्यं
		नस्य मानस्या	साधुतेमनस्य				आर्यं जो तोच
		हूनजे भिन्नते	नदंजे मनस्य				आर्याणी त.
		स.	नेंअमनस्यअ		३	वर्तनइति	वर्ततेअत्र
			मनस्यजेतेच		३	जाच्चा	ज्याचेवार्था
			आमनस्य. त.		८	आसमतात्	आसमंतात्
१२		मिषुधा सेच	मलधा. धारण		९	जोती	जोतीच

पृ	श	अशब्द	शब्द	पृ	श	अशब्द	शब्द
१११	१	उद्यज्यते	उद्युज्यते	१११	५	धीधा-अनाद	दुधान्धा-धारण
	२	करितो	करिजेतो		७	न	स
	३	उदृतते	उदृतते		९	रु-उपधा दा	स-
	८	जो तो	जो तें			हअ-	
११२	५	मोडिजेते	मोजिजेते			अर्चते	ऊयते
११४	३	मत्रोपधा	मत्रोपधा	१२०	९	रक्षण	शब्द
	४	करिताहेत	करिजेतात	१२१	३	वारयति	वांचति
	८	होतो	होयजेतो		५	उल्लस तोच	उल्लसबल तीच
११५	१	सदृश	सादृश्य		१३	उल्लसबल	उल्लसबलक त
	१	उपमति	उपमिति			मुक्त झालाजो	मुक्ति पाविलेलाजो
	८	उपरज्यते	उपरज्येते	१२२	३	उषति	औषति
११७	१	मैलाजातो	मरणपाधि		१०	अंधकारानें	अंधकारानें
			जेतो		१३	उषति	औषति
	५	करिले	करिजेले	१२३	६	जों तो रु-पु	जो तो उल्लसो
	१२	हीतें	होइजेतें	१२४	१	धा प्रसबळ	बउल्लकक त
	१३	पश्चत्तं मार	पश्चमृतक		१६	ऊर्णांस्ति	ऊर्णांस्ति
		ण जें तो	भिजेलाजो तो		९	उर्वतीति	ऊर्वतीति
११८	३	उपगतउपाधि	उपगतउपाधि	१२५	१	ऋहोसंधीय	ऋहोसंधीय
	३	रु-दुधान्धा	स	१२६	४	स्याः	स्याः
		धारणास्ति			४	स-	त-
	४	करिताहेत	करितो		७	अर्चति	अर्चति
	७	धीधा अनाद	धीधा अथास		११	अधर्मणांस	अधर्मणांश
	९	उपाचते	उपाच्यते			प्राप्तहोतें	हण करिजेतें
	१०	इंधा-	इंधा			ऋभुत्वा	ऋभुत्वाः
११९	१	उपासज्यते	उपासज्यते	१२१	=		

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१६	८	इदिधा.	इदिधा.	१०५	७	उत्सन्नहोषि	उत्सदनजे
१७	१०	पराकृतिबी	इंद्राचें जें थ			जेनें जीणेकरू	ती.
		ज आहे जा	व हा. थ चारु			नती.	
		वें तें.	तिबीज तें. स.	१०६	२	उत्सीचनमु	उत्सवतीति
१७	४	इंधते	इंधते			त्सवतीतिवा	
	७	क्रच्छतिगच्छं	इच्छंते		२	उत्साहजोतो	उत्कंठेविषयी
		ति.—क्रछपा	इंधा.				प्रेमणाकरितो
१८	१	इंधिका	इंधिका				जो तो.
	२	इंधते	इंधते		२	रु.धुधा. प्र	रु. धूधा प्रे
	३	जेणें तें	जेणें तो.			सवादिअ.	रणअ.उत्सा
	८	तस्मिन्पुक्तः	तस्मिन्पुक्तः			पुईधा. ईशान	ह.
	९	एषणमिज्यते	एषणमिज्यते			१अ. प्रसव.	
१९	३	क्षेपण	कंपन		३	उत्सहतेनेने	उत्सहनंउ
१००	२	करितो जो.	करितो जीती			त्सुत्साहः, उ	त्साहः, उ
१०१	८	तें.	तें. त.			त्साह पावतो	त्साह जोती
	११	उच्यते	उच्यंते.			जेणें तो.	
	१४	करितात	करिजेतात		५	त्साहवर्धनः	उत्साहवर्धन.
१०२	४	विद्यमान	विद्यमान होइ		७	त्यागिलें	त्यागिजेतें
	८		जेतो		११	उदगत	उदगत
	५	बोलिजेतें जें	बोलणें जें		१३	स.	रु. दुधासुधा
१०३	२	करितो	करिजेतो				धारणअ
	९	होनें	होषिजेतें	१०७	७	वांधिलें	वांधिजेतें
१०४	५	उत्तमंग	उत्तमं च	११०	१४	उद्यांत्यते	उद्यांत्यते
१०५	७	उत्सद्यतेनसा	उत्सदनं	१११	१	उद्यज्यते	उपुज्यते

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१४५	१	शोभा ह्यः वि	विस्तार कर्ता			जो लो.	प पावतो तो
		स्ताय लो.	तो. स.				रु. हृण. विसै
	२	स.	त.				पञ.
	११	बधधा.	बंधधा.	१४९	१	करंबकश.	करंबश.
	११	होतें	होपिजेतें		५	लो.	लो. स.
	१२	कर कर शब्द	कर कर पा प्र	१५०	४	करुणं	दया करणं
		करणारी	माणें शब्दित		५	रेट्टधा.	रेट्टधा.
			होपिजेत्ये		८	स.	त.
१४६	१६	इच्छितो	इच्छिजेतो	१५१	४	कर्जतीति	गर्जतीति
१४७	५	रु. कटेधा-आ	स.		९	स.	त.
		वरणञ.			१०	ऋधा.	ऋधा गतिञ.
	७	करंजयति	करंजयती	१५२	६	दंणारें	दंणारी
	७	करंजश.	करजश.		११	गर्वं गर्व करि	दर्पित होतो
	९	बट्टधा.	रेट्टधा.			जेतो जेणें क	जेणें नें.
	१०	टाकिजेतें	टाकितें			रुज तें.	
	१०	रु. करणञ.	रु. हुळन्धा.	१५४	५	मंदयुक्त	मदयुक्त
		विहोपञ.	करणञ-२रु.		८	होतें	होपिजेतें
			धा. विहोपञ.	१५६	३	आपते	आपते
१४८	३	तोयंतदन्हा	तोयंयस्पाः		३	होपिजेतो	होपिजेत्ये
		स्याइमि	प्ता		५	दुःस्वानें पसा	गणनाइगम
	३	न.	स.			हत्तजो	न करितो जो
	७	हस्तानें	हस्तातें	१५७	६	पाचतात	पाविजेतात
	८	व्याचा योगानें	व्याचा योगानें	१५८	१	कल्पं	कल्पं
		विहोपकर्मतो	विचादि विसै		३	प्रणतीति	अनितीति

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
१२९	५	एकपिंगं	एकपिंगं	१३०	१	कष्यते	कद्यते
१३०	८	इतिवर्णान्	इतिवर्णान्		९	कृप्रोद्यथाप	सं.
	१४	लक्षिजेतो	लक्षितो			र्चासिअ.	
	१५	एलाचालु	एलचालु	१४०	१०	कटि. लुवि	कटिल्ल
	१५	तेनच एलया	तेनच एलया	१४०	१०	कृ. क्रधा. ग	त.
		लुक	लुकत.			निअ.	
१३१	४	निश्चयार्थमि	निश्चयार्थमि	१४१	४	पावतो अथ	पाधिजेतो अ
		त गमन करि	वचक गमन			वाधिपाला	यथा वचन क
		तो जो	जें			तो	रिजेतो
१३२	३	इराआमः	इराआपः		५	कंडोलवीणा	कंडोलवीणा
१३३	२	संधीभूत	संधीभूत			शब्दाप्र.	शब्दाप्र.
	२	राहतान	राहतो	११		जो तो. कृ.अ	जो तो कदंब
	३	प्राणनअ.	प्रापणअ.			विधा. शब्दअ	तोच कदंब
	१३	ऊष्यते	उष्यते			कदिधा. सौद	क. त.
	१३	पावतो	पाधिजेतो			नअ.	
१३५	१	शोभनत्वे क	इच्छिजेतो	१४२	१	करितो	करिले
		रून राहण्या	तत्संबंधीजो	२१	५	कदति	कंदति
		स्या संबंधी	तो त.		१०	जी श्वाती.	जी श्वातीक
		जो तो.				नकांलु तीव	
	६	ककुदस्तीति	ककुदस्या अ	१४३	४	पुष्टिअथया	पुष्टिकरितो
			स्तीति			आह्वान क	अथया आह्व
१३६	८	शब्दि	शब्द करितें			रितो	न करिजेतो
१३७	८	स.	त.		५	होत्ये	होधिजेते
	१५	होनं	होधिजेनें	१४५	१	वर्णाची जी	वर्णाचा शोभा

पृ.	श.	अशब्दः	शब्दः	पृ.	श.	अशब्दः	शब्दः
१०३	२	किंचित्त्रुष्टं	किंचित्त्रुष्टं	१८१	९	पूतिभावज-	पूतिभावज-
		पतीति	पतीति	१८२	२	कुनाशयति	कुलितनाशयति
१०५	६	किलेजांतःकिलिंजकः	किलिंजःसएवकिलिंजक.	१८३	७	वाकुंदरुः	कुंदरुःकुंदरुवा
	६	वेणुपासूनशाला जो तो कः जनीयाः उत्सतिअ.	शब्दत्व पाविजेतो जेणे तो किलिंज-वेणुवस्थाज्जाततो त.	१८४	१	पृथिधाः	पृथिधाः
	११	मोजिजेतें	मोजितें	१८५	७	किंवाहर्षित्त	किंवापृथ्वीचे वायीं हर्षित
१०६	७	वाचेवायीं	जाचेवायीं	१८६	४	अक्षिर्यस्याः	अक्षियस्याः
१०७	३	कुंकुदः	कुंकुदः	१८७	४	रुंदतीतिरुंदकः	रुंदतीतिरुंदकः
	४	कुलसः	कुलसः	१८८	१	कुलितोरुंदकः	कुलितोरुंदकः
	५	कांः कूरः	कांः कूरः		१	रुंदककुलित	रुंदक कुलित
	५	कूरसः	कूरसः		१	तजोरुंदक	तजोरुंदक
१०९	३	कुटंनकः	कुटंनकः	१०६	८	संस्थानअ-	संस्थानअ-रत-
	७	करितो	करिजेतो		१०	कुलीरः कुलीरः	कुलीरः कोलीचतइति
	१०	तः	सः		१	चतइतिकुलीरः	कुलीरः
	११	कुठप्रति	कुठेप्रति	१०७	५	जंघारिकें	अंघारिकें
	११	जाची	जाचीरजीची		७	वंशअयवातीर तत्संबंधिं	वंश तत्संबंधिं
११०	४	कुद्यति	कुद्यते		३	अपत्य तें	ती.
	८	कुंठिधाः	कुंठिधाः	११०	३	अक्षिर्यस्याः	अक्षियस्याः
	११	कणति	कणतीति		६	कुंभूमीं	कुंभूमीं
१११	८	पूतिभाव-	पूतिभाव		८	सः	तः

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
१५८	३	प्रणति	अणति		८	इच्छिताहेत	इच्छिजेतो
१६१	१	सारस्वीं आ हेत अंगंजीवीं	सारस्वीं आहे अंगंजीवीं	१६६	१	पुष्टहोतो	पुष्टिपाविजेतो
	८	फकतइति	फकतइति	१६७	११	उत्पन्नकरि जेत्ये	उत्पन्नकरिते अथवा करिजेत्ये
१०		भूमध्य	भूमध्य	११२	१२	तो.	तो. त.
११		कच्यतेवया	कच्यतेवया	१६९	९	ह्वेदिजेत्ये	ह्वेपिजेत्ये ह।
१६२	१	कान्चेष्टतंका चितं	कान्चः संजा तोस्यकाचितं		११	क. सृधा. ग तिअ.	स.
	१	शिष्याचेठा पीजं धृतक्ष स्थापितं तें.	शिंके आहे अधिष्ठितजा स तें. त.	१७०	६	कालेभिदंवा कालीयकं	काल्याः इदवा कालीयं तदेव कालीयकं
५		वद्ध करिजेत्ये	वद्ध करित्ये		६	जें तें.	जें तें कालीय तेंच कालीयक
७		क. अजूधा. व्य भ्यादिअ.	स.		११	कवचीनां	कवचिनां
	९	स्पर्शितक्ष. गृ हीत आहे पृ ष्ठ ह्य.	स्पृष्ट ह्य. स्व र्शितक्ष. गृही त आहे कांड ह्य.	१७१	१२	शरीरं	शरीरं तस्यैव
१६३	४	रसकादंब. रसानदत्ये	रसाः कादंब. रसातें दैत्ये	१७२	१	त.	क. कुडूपाशब्द
	५	फलहंसाः	फलहंसा.		४	जन्मा	जन्म
	८	इच्छिलें	इच्छिजेले		१२	होत्ये	होयिजेत्ये
११		कांतादक	कांतानक. त.		१	होत्ये	होयिजेत्ये
१६४	५	दुमार्ग	दुमार्ग		१	पायत्ये	पायिजेत्ये
					६	किंकिदिपश	किंकिदिपिष
					८	२३. पु.	२अ. पु.
					११	कचते कचनेत	कचने

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
२१०	६	स्वडित	स्वडित	२१५	२	गंधवतीनांकुली	गंधोस्यास्तीति
२११	११	क्षत्रस्यस्त्री	क्षत्रियस्त्री			लीगंधनाकुली	गंधानकुलस्ये
२११	८	क्षीति	क्षूयते			गंधवतीवर्षी	यनाकुलीगंधा
२१३	१०	हीत्ये	होधिजेत्ये			जीकुलीह	वासोनाकुली
२१४	६	क्षुरा ह.	क्षुर ह.			गंधवी ती.	चगंधनाकुली,
	७	क्षु. क्षुदिर्या.	त.				गंधआहे जीस
	८	संपेषणअ.					तीगंधा गंधाह.
	८	धान्यैरत्र	धान्यानिचत्र				गंधवती अशी
	८	राहताहेत	राहिजेताहेत				जी नकुलसंबं
२१५	१०	तो.	तैः				धीं ह. नकुलना
	११	अस्यास्तीति	अस्याअस्तीति				वाची ती.
२१९	८	पाचनअ.	पचनअ.	२२६	६	दैंदीप्यमान	दैंदीप्यमान
२२०	६	रिचल	रिचलं			जो तो. तेजोतो	होतो जो तो.
२२१	२	स्वेलतिस्वेल	स्वेलनंनवे		१४	गृणातीतिगिरा	गृणातीतिगरा
		नंवाववेला	ला.		१४	करितो जो तो	करित्ये जी ती.
२२२	९	सेचन करितो	फलवृद्धिकरि		१४	गृधा.	गृधा.
			तो किंचाउद	२२७	६	गृधा.	गृधा.
			कानीसेचन		९	गर्जितंसंजा	गर्जनंगर्ज.गर्जैः
			करिजेतो			तमस्य	संजातोस्य
२२३	६	गणकारी	गणिकारी		९	शब्दितशालं	गर्जनं जं तो यतं
	१०	पुच्छोचालना	पुच्छोचालन			आहेजास	पर्ज जो तो शा
२२४	२	प्रेरणअ.	कंपनअ.				ला आहे जास
	४	राहत्ये	राहिजेत्ये	२२८	३	इयगारं	इवागारं
२२५	१	गंधयते	गंध्यते		६	भिपुतिगोर्वनेवा	गीघंते गर्मुद

पृ.	श.	अशब्द	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द	शब्द
१८९	२	कुत्स्यते	कुत्स्यते	१९१	१०	अक्षिर्यस्य	अक्षिर्यस्य
	२	पावते	पाविजेते	२००	१	एणुधा.	एणुधा.
	७	कुसूलः पा न्यादिकानेप रिपूर्णजंतै.	कुसूलः कु प्यतेथान्यादि भि. कुसूलः थान्यादिकाने परिपूर्णहोधि जेतो जो तो.		५	पावतो	पाविजेतो
					७	शत्रूलाआमं वितकरिजेतो	शत्रु आमंवि त हां तो
					९	वेणूचा आहे	वेणुआहे
					९	रु. कुधा शब्द अ.	स.
	९	कपट	कपट	२०१	७	अस्यकोषटि	अस्यकोषटि
१९२	२	करितेझालें	करिजेते			सएवकोषटि	कः
	३	विद्येत	विद्येत			रु.	
१९३	९	अणधा.	अनधा.	२०४	१	करितो जो तो	करिने जें तें
१९४	४	केलें	करिजेले	२०५	१०	हिंसन करि जेते जें तें	हिंसन जें तें
	५	होतो	होइजेतो				
	१२	केलें लें	करिजेले	२१७	३	कुञ्चतीति	कुञ्चतीति
१९५	१२	रुषीव	रुषीव		९	कुडनं कुडप	कुडनं कुड तो
१९६	६	चाचते	चाच्यते			नइतिचाको	स्यास्तीति कुञ्च
	६	प्रसिद्ध जो	प्रसिद्धि पावि जेतो जो			ड.	तइतिचात्रोड
	८	होतो	होधिजेतो	२०९	९	जें तें. रु.	जें तें त रु
१९७	९	पावतो	पाविजेतो		१	उपनयनजें	उपतपनजें
	१०	शीर्यते	शीर्यते		५	कृणतीति	कृण्यतेइति
	१०	होणरिं	होधिजेणारे		७	कृणतीतिक्रा	कृणनं क्राण
१९९	१	वर्तते	वर्तते			ण. शब्द रु रितो जो तो.	शब्द जो तो

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
२२८	८	गर्हतीति	गर्हतीनेइति	१०	श्रेष्ठ	समुदित	श्रेष्ठत्वं करुत
	८	भिंदनें	भिंदत			यंमनाहंते	गमनकरविणा
	१२	तो. स.	स.				रेंतें
	१३	कृ. गलधा.	त.	१०	पुर	ह्य.	पुरतिह्य.
		स्वाचअ.		२४१	६	सुर्यते	गुरतेइति
२२९	१	गिल्पते	गल्पते	२४२	६	गांचेष्टतेसः	गांचेष्टेसः
	१	गिळते	गळते		९	फल	फल
२३०	१०	आ. स्त्री.	इं. स्त्री.	२४३	१	गोधारः	गौधारः
	१२	गांघं	गांडिघं		५	गोरति	गुरतिगवतेरा
	१३	तो.	तें.		१२	कैलें	करिजेलें
२३१	८	घायतीति	घायतीतिवा	१२	गुफित		गुंफित
२३२	१२	कृ. गुडधा. व	स.	२४४	३	गृत्याते	गृत्यातेइति
		ह्याअ.				द्रमसाधिति	
२३३	१	करितेंजेतें	करितोजीतो.		३	ग्रहण	करिजे
२३५	१	चेष्टणअ.	चेष्टनअ.			ताहेत	सूर्यप
२३६	७	करिनो	करित्से			चंद्रजेणें	तो.
२३७	४	ग्रहशब्दाप्र.	ग्रहशब्दाप्र.		९	ग्रामस्य	तद्वः
	५	जो आराम	जेआराम		९	तो.	तो. स.
	१०	तो	तोच	२४६	३	ग्लानुः	ग्लानुः
२३८	६	गोः	गोः	२४७	५	तो.	तो. स.
२३९	३	दधा.	दधा.		११	होतो	जेणें
	६	तें.	तें. स.	२४८	११	घूर्णते	घूर्णते
२४०	६	गोपी गोपी	गोपा गोपी	११		ज्जमित	जो
	६	उपूधा.	उपूधा.				जेतो

पृ.	श.	अशकृ.	शकृ.	पृ.	श.	अशकृ.	शकृ.
२५०	३	कृधा.	कृधा.		७	त.	स.
	९	मिवयावर्तितुं	मिववर्तितुं		१०	रूपमस्याः	रूपमस्यस्याः
२५१	९	अंघलोकृजेतं	अवलोकनक		११	चिंत्यतेनया	चिंत्यतइति
२५२			रितात		११	चिंतनहोतेजी	चिंतनजें
२५३	१	चरकायाः क्षि	चरकायाइव		११	जें	नी.
		यइय	क्षिपोयस्यतव	२६१	३	करिजेतं	करितेंजेंक्ष.
	१	जीचें ती.	जाचें तें.		१४	चिचतीति	चीचतीति
१४		धतधा.	चतधा.		१२	चिलिचितिं	चिलिचिलिं
२५४	१०	स.	त.		१५	चत्यते	चत्यते
२५५	३	संधींभूतहो	संधींभूतहो		१	चीयतइति	चिनोतिचीय
		तो	धिजेतो	२६२			तइतिचा
२५६	१२	झालें जें	होधिजेतें जें		८	होतो	होधिजेतो
२५७	३	प्रहाणकिंवा	प्राशन		११	खुडधा.	खूडधा.
		प्राशन			१४	खुष्यते	खूष्यते
	१३	स.	त.		१५	खूर्पते	खूर्प्यते
२५८	१	ख. वमुधा.	त.		३	अंत्येजीती	अंत्येजीणेंती.
		अदनअ.		२६३	५	चेदयते	चैद्यते
	४	अं तें. क.	अं तें. त. रकृ.		७	चितिधा.	चितीधा.
	१०	वर्षीणां	वर्षिणां		८	चितिधा.	चितीधा.
२५९	७	केलाजातो	करिजेतो		९	चितिधा.	चितीधा.
	९	चेतयते	चेत्यते		१०	चितिधा.	चितीधा.
	१०	चेतयते	चेत्यते		५	ती.	ती. स.
२६०	४	चित्रकर्मिती	चित्राकार	२६४	७	होतें	होधिजेतें
			पार				

पृ.	श.	अशब्द	शब्द	पृ.	श.	अशब्द	शब्द
२६५	३	छगलस्येच	छगल एचछा गलः छागल स्येच		९	जननंजन्यंवा	जनितुंयोग्यंवा
	३	ती	ती.स.		१०	जतुशब्दा	जंतुशब्दा
	४	आहे	आहेत	२७२	१३	स.	ए.
	६	छत्राणिस्य	छत्राणिस्य		१५	जंभते	जंभते
		स्याः	स्याः		१	स.	त.
	८	आच्छादनहो	आच्छादित	२७४	२	जप्रति	जसति
		तं	होयिजेतं	२७६	१३	जीर्यत्सनया	जीर्यतेनया
	११	होते	होयिजेते	२७७		शुधा.	शुधा.
	१४	जो तो.	जातो.जो तो.	२७८	७	उक्ष	उक्षा
२६६	२	चिनन्तिअ	छ्यतिछिनन्ति		८	ज्वलतीति	जलतीति
		सारं	वाः सारं		९	जीर्यति	जीर्यते
	११	भोदितं	भोदितं	२७९	१	अर्यजीनश	बघोहानीप्रत
	१३	छिधिर्धा.	छिद्विर्धा.	२८०	२	व्याप्रमाणं	पाधिजेलाजोता
२६८	९	आहेत फलं	आहेफल		२	होतेहं	होयिजेते
२६९	२	आहेत जंघा	आहेजंघा		१०	रूपाधीविद्य	रूपादिरूपा
		जान्वा	जाची			मान जंते.	यंजोते.
	८	आहेत	आहे	२८३	११	जुपतेजुष्य	जोयतेजुष्य
२७०	७	गम्लृधा.	गम्लृधा.			तिवा	तेवा
	१४	जननमर्दय	जननंम		५	नीयाप्रकारं	श्रीयाप्रकारं
		ति	दंयति		८	जो तो. रत्या	जो तोरिदृप्त
	१०	आ. रूची.	ई. रूची.	२८४		दि	तांचारिदृप्तक
२७१	९	जनी	जन्यंजनी	२८५	७	डमेति	डमिति
						तडपते	ताडपते

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
२८६	१५	पांडित	पाडित	२९८	३	मृजुधा.	मृजूधा.
२८९	९	तरत्यनेन	तरत्यनेन		८	होताझाला	होधिजेताझा
२९०	२	अपूर्वोद्येक्षा	अपूर्वोद्येक्षा			जो	लाजो तो.
	४	होत्ये	होधिजेत्ये		१०	तुंभः	तुभः
	१४	तस्सधा.	तस्सधा.		१०	तुंभधा.	तुभधा.
२९१	११	चामंचरसंच	चामंचतवर	२९९	१	तुनोतीति	तोतोतीति
			संच		१	रु. तुरधा. ल	स.
	१३	तमीस्यां	तमीस्यस्यां			रणज.	
२९२	२	जो नो. रु. कु	जो तो ताम्बु		३	तुनोतीति	तोतोतीति
		दृधा. तापनअ	दृ तोच ताम्ब		३	करणारा	कभिजेतो
			कुट्टक. त.	३००	१०	याधनीं	योधनीं
	९	तरुण्यचा	तरुणाचा	३०२	७	स.	त.
२९३	४	दंतमस्य	दंतमस्य		८	नी.	ती. त.
	३	तालमूलं.	तालद्वमूलं	३०३	१०	तूर्वमुवजादि	तूर्वमुवजादि
२९४	१	नितिस्यते	नितिस्यते	३०४	९	रक्षणकभिजे	रक्षणकिंवा
	१	सहन कभिजे	सहनजं			लं जं	रक्षण कभिजे लंजं
		त्ये जी		३०५	६	तृतीयाद्योव	तृतीया शैवना
२९५	३	होतो	होधिजेतो			नारय्या	रय्या
२९६	३	नित्यते	नित्यते, नेन		१०	त.	रु. गम्बुधा. ग
	३	जो तो.	जेपें तो.				तिअ.
	८	स.	रु. वृधा. तर	३०६	९	ती.	ती. स.
			णअ.		६	इतिविषिष्टं	इतिविष्टं
२९७	११	रु. वृधा. अ	स.	३०८	४	लराअत्य	लरामंजाता
		थनअ.				स्येति	अत्यस्येति

पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध	पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध
३१०	४	त्सरा आदे	त्सरा झाली आदे	३१९	९	दीपिधाः	दीपीधा
	४	संक्रमअ २	संक्रमअ-२त		१०	दीपे	दीपे
३११	२	दंश्यते	दश्यते		१२	तन्मयं	तन्मयं
	२	होते	होयिजेते		१२	ती-	ती त
३११	८	दंडानें	दंडानें	३२०	२	जी ती-	जी ती-त
	८	प्रतिष्टपनअ	प्रतिष्टपनअ		७	स्पृहुं	स्पृष्टु
३११	१४	दसधा-	दसधा		८	कुलति	कूलति
३१२	४	स-	ए	३२१	६	अविष्टगंध	अनिष्टगंध
३१३	१३	होतो	होयिजेतो		७	दुर्गंच	दुर्गंस्य
३१४	६	स्वयअ-	उपस्वयअ-		१०	अंधःकर	अंधकार
	१२	दण्डिमपुष्पं	दण्डिमद्वयपुष्पं	३२२	९	दुष्टु	दुष्टु
३१५	४	खंडितहोते	द्वयादि देयिजे ते बखंडितहोते	३२३	१	होते	होयिजेते
	१०	देवभित्तो	देवभित्तो		६	होतो	होयिजेतो
	१४	दोधा	दोधा		९	होत्ये	होयिजेत्ये
३१६	१५	जेंते-	जेंते त-		१०	करिजेते	करितो
	१५	झालिलो	झालेलं	३२४	१३	पाहिलें	पाहिलेंले
३१७	१	दशात्यस्यै	दशात्यस्यै		२	करिजेतें	करितो
	८	दिशतीति	दिश्यतेइति		७	छिद्यते	छिद्यते
३१८	८	कीर्तिर्यस्य	कीर्तिर्यस्य	३२५	८	तदेदेव	तदेव
	९	सीदति	सीदति	३२६	१२	दिशति	दिशति
३१९	१	त-	स		१५	देवत-	देवत त-
	५	दीधीतेदीयते	दीधीते	३२७	१४	जाचेटापी	जाचेटापी
	९	होत्ये	होयिजेत्ये		१	पावतो	पाविजेतो
					६	घोतते	दोत्यते

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
३४१	४	करितें	पाविजेतें	३४९	१	शब्दानें धनि	शब्द जो तो
	५	फ्रष्ट	धस्त			करितो जो तो	
३४२	१	प्रहरण	घेरण	३	३	नसहतेइति	नसहइति
	३	नज्जते	लज्जते	८	८	नप्यते	नपाते
	४	नज्जते	लज्जते	८	८	संबंधहीतात	संबंध हीधिलेता
११	१	विदार	विदारण	३५०	३	जो तो. कू च	जो तो लराच तो
३४३	१	नज्जतेस्य	लज्जतेस्य			मुधा. अदनअ	च नानाच. त
	२	नज्जते	लज्जते	४	४	स्वत्योनाशाची	स्वत्योनाशाच.
०	४	नटत्यनेन	नटत्यनेन			नाराची	मेव नाराची
	४	नटन	नटवा	१०	१०	स.	स्त्रीप्र.
	५	पयवी	पंवावी	३५१	१४	निकृष्यते	निकृष्यते
३४४	१३	करितो	करिजेतो	३५२	४	करितो	करिजेतो
३४५	४	नमस्या प्रकृ	नमः प्रकृति	५	५	निर्जायते	निर्जायते
		तिफधा.	रुधा.	५	५	करितात	करिजेतात
	७	होतें आहे	होधिजेतें	१०	१०	निकुरंबं तदे	निकुरंबं
	७	प्राप्त ह.	प्रापण ह			य निकुरंबं चकं	
३४६	३	होतें	होधिजेते	१२	१२	केला	करिजेला
	३	नत्वतेत्र	नत्वतेत्र	३५३	१०	करिजेतो	करितो
	५	करित्ये	करिजेत्ये	११	११	पूर्वकअनुग्रह	अनुग्रह
३४७	९	अनेनेति	अनेनेतिवा	३५४	५	करिजेतो	करितो
३४८	६	स्रगंधि	स्रगंध		६	निर्जायते	निजायते
	९	नडपते	नाडपते	१०	१०	नियमेन	नियमें
	९	पावणास	पाविलेला	१२	१२	होतो	होधिजेतो
३४९	१	शब्दं नदतीति	नदनंनादः	३५५	२	पावनी	पाविजेती

पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध	पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध
३५५	८	निधानंनिधान	निधानंनिधान	३७१	१२	लिप्त	व्यक्त
३५६	११	अभ्यस्तजे तं-म्लाथा	अभ्यस्तकरि जेलेजेते म्हा		१२	त	कु पविधा व्य कीकरणअ
३५७	५	यूधा	युधा	३७२	४	पचन	पचन
	१२	अवधा	अवग्रहा	३७३	२	पच्यते	पच्यते
३५८	२	करिजेतो	करिजेताझ ला		३	पिजते	पिज्यते
	३	चैष्टाया	चैष्टा	३७७	१	पिज्यत	पिज्यते
३५९	२	जिकिता	जिकिजेला		५	जासता त	जासती स
	८	होताहेत	होधिजेताहेत		५	स	त
३६०	१	करिजेते	करितो		३	पत्रमेव	पत्रामेव
३६१	८	होतात	होधिजेतात		७	इतिपथा	इतिपथा
	३	निवर्त्यते	निवर्त्यते	३७९	१६	रु धृधा धा	स
३६२	५	निशा	निशानां		१५	रणअ	करणे
	८	शेते	शेते	३८१	७	करितो	करिजेला
३६४	१	निफासि	निफासिजेतो	३८२	५	रूधा-	रूधा
	३	राहणारे	राहजेते		१२	परिघनामा	परिघरात्घ
	५	निष्ठनीति	निष्ठनीति		७	योग	२परिघनामायोग
	१	शुद्ध झाला	शुद्धिपाविजे	३८८	७	पश्चिधा	पश्चिधा
		जो	ताझालाजो	३८५	४	सघर्षणा	सघर्षणा
३६६	१	चीन्धा	चिन्धा		१२	परिष्कृतः	परिष्कृतः
	१३	निला	नीला	३८७	१	वहतीति	वहतीति
३६८	१४	शसनीति	शसनीति	३८८	६	पर्णान्वतीति	पर्णान्वस्तीति
३७१	१२	पकते	पचते	३८९	१	पर्यवसान	पर्यवस्थानं

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
३८९	२	होते	होधिजेते	४०२	८	तो.	तो. त.
	३	इषधा.	इषधा.		२	पिंडिधा.	पिंडिधा.
३९१	१	निर्मस्त्यत्वेन	निर्मस्त्यत्वेन		३	पीड्यते	पिंड्यते
	१	पुनीनीतिप	पुनीनीतिप		४	पीड्यते	पिंड्यते
		वित्रकं	वित्रंतदेयप	४०४	८	पिंशतीति	पेशतीति
			वित्रकं		९	पिंशतीति	पेशतीति
	१	जेंतेंरुं. पूत्र	जेंतें पवित्रते		९	पिंशिधा.	पिशधा.
		धा पवनअ.	चपवित्रकत		१०	पिंशतीति	पेशतीति
	७	पषुवाद्	पषुवाद्		१४	पिठत्यत्र	पीठत्यत्र
३९२	७	पाटलं	पाटन्	४०५	२	पीडयति	पीडयते
	८	तो	तो. त.		२	दुःखादिसं	दुःखजेंती
	५२	बोलणारी	बोलिजेत्यं			धुक्त करित्ये	
३९३	४	केलाआहे	करिजेलाआहे			जीती	
३९४	१३	स.	त.		४	दारुचस्य	दारुचस्य
३९५	१	रु अन्धा.	त.		१०	करणारी	करणारा
		सातत्वगम		४०६	८	अयदानअ.	अयदानअ
		नअ.			१०	संधीभूत	संधीभूत
३९७	१०	अस्तीतिपाशि	अस्तीतिपाशि		१०	पिंजिधा.	पिंजिधा.
३९८	८	परिहृयते	परिहृयते	४०८	२	स.	ए.
	८	रु. दृष्ट्या ह	त.		३	प्राप्तजें	पाधिजेतें जें
		रणअ.			४	अधि वार प्रा	अधिचान्का
३९९	२	पृश्यते	स्पृश्यते			प्तजे	पाधिजेते जें
	११	केला	करिजेला		९	स.	त.
४००	६	पिच्छुधा.	पिच्छुधा.	४१०	८	दाशंति इति	दाशंतिपमिति

पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध	पृ	श	अशुद्ध	शुद्ध
४१५	४	आफ़ा	आफ़ायस्य	४३५	९	गायन	प्रागयनअ-
४१२	५	तो.	ते	४३६	२	प्रच्यन्वतेस्म	प्रच्यन्वतेस्म
४१३	१०	जीन्वी	जीती		३	पृछते	पृछ्यते
४१६	११	पेडतीति	पेस्तीति		५	श्रयति	श्रयतिस्म
	११	पिडिधा	पिस्धा		७	ग्रहतीति	ग्रहतीति
४१७	१	पिशतीति	पेशतीति	४३८	९	पूञ्धा	पुञ्धा
४१८	८	मस्तारायर	मस्तकायर	४३९	११	प्रन्हीयते	प्रन्हियते
४१९	२	निमाणार्थ	निर्माणार्थ		१२	प्रन्हीयते	प्रन्हियते
	९	प्रकुष्यते	प्रकुष्यते		१३	प्रन्हीयते	प्रन्हियते
	११	करणाईजी	करणेजे	४४०	९	प्रागेभव.	प्राग्भेभवः
४२०	१३	प्रचलाभा	प्रचलाया	४४२	११	अनुकूल्यायां	आनुकूल्या
४२१	६	प्रच्छर्दन	प्रच्छर्दन			ने	र्थाते
४२५	२	अवष्टव	अवष्टम	४४३	६	प्राभृयतेस्म	प्राभ्रियतेस्म
	२	प्रतिबधपावि	प्रतिबधन	४४४	४	प्राश्यते	प्रास्यते
		जेलाजो	जे		५	प्रसज्जते	प्रसज्यते
	५	प्रतिभषान्वित	प्रतिभान्वित		७	प्रसीदति	प्राप्सीदति
४२७	२	ईषधा	ईक्षधा		७	होषिजेते	होते
४२८	५	प्रीयते	प्रीयते	४४५	७	पावता	पाथिजेता
	११	सत्यक्तकर्मि	निराकृती		११	प्रेरयते	प्रेरयते
		जेलाजो	जी		१२	प्रेरयते	प्रेरयते
४२९	६	प्रमानफलजो	प्रमातीपांवा	४४६	१०	तस्येन	तस्येव
			श्रयजो	४४८	७	पलधा	फलधा
			होषिजेतो	४४९	११	फाल्गुन	फाल्गुनिक
४३२	३	होणारा	प्रकृतिकधा		१२	स्फवीधा	स्फावीधा
४३५	९	प्रकटिधा					

पृ.	श.	अशब्दः	शब्दः	पृ.	श.	अशब्दः	शब्दः
४५०	२	तः	सः	४६४	१२	भंगार्थे जेफ	नाशनजणे
४५१	४	वोधलिजेते	वोधिजेतेजेते			रणती	करुणती
४५२	१६	एणुतीति	एणुतेइति		१२	नगप्रकृति	भजाधा-आ
४५५	५	यष्कयोस्तीति	यष्कयोस्था अस्तीति			कथा-करण अ.	मर्दनअ.
	७	वहधाः	वहधाः	४६५	१२	तोः	तोः सः
४५६	२	तः	सः	४६६	१	भंदतइतिभ	भंदतइतिभ
	६	फेलेले	फरिजेले			द्रं नद्रं फरांती	द्रः सन्नासी
	११	संकाचयति	संकोचयति			तिभद्रः सन्नासी	
४५८	३	अचस्था	अचस्था	४६७	३	भज्यते	भज्यते
	३	सः	तः	४६८	१	भाधिकं	भाधिकं
४५९	१३	क्षेपणअः	क्षेपणअः	४६९	१०	मुनीची	मुनीची
४६०	२	तः	सः		१३	वात्यतेना	वात्यतेनाम्
	८	वृध्यतइति	वृध्यतइति			स्तीति	स्तीति
	८	अः	अः बांधलेला अः पुः	४७०	३	रुः भल्लधाः	तः
	११	जाणणासं	जाणिजेतो		५	शालें	होधिजेते
४६३	११	तः	सः		८	भापित	भापित
४६३	७	तादृशप्रकां	तादृशप्रकांड	४७१	८	भाचयव	साचयव
		उत्तात्वाहा	लाघस्याःसा	४७४	१२	सेव	सेव
		णचष्टिका	धाहणचष्टि का	४७५	७	भूष्यतेनया	भूष्यतेइति
	७	तः	सः		७	अलंरुतहो	अलंरुति
४६४	१३	भगस्य करणे	भज्यतेनेन	४७६	७	तो जीणे ती	जी ती
						होतो	होधिजेतो

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
४७६	११	पावतात	पाविजेतात	४९१	१३	मृड्धा त्या	मृड्धा त्यागजवृ
४७७	२	विमत्सस्मात्	विमोत्सस्मात्	४९२	५	वाज जो	वाजतो जो
	५	मोगवती	मोगावती	४९३	६	आहेत	आहे
	११	चूरीणि	चूरिणि	४९७	१३	व्यवहित	व्यवहत
	१२	चूण्यां	चूण्यां	४९८	१०	स.	स्त्रीप्र.
४७९	१	श्लेषधा	श्लेषधाः	४९९	३	तो.	तो. त.
	१	केलेला	करिजेला		८	रुतःमाधवक.	निर्मितःमाध
	१	हामकिधा.	स.				वः सपथमीध
		मंडनअ.					पकः
४८०	३	मरिचधा.	मरचधा.		८	जो तो. त.	जो तो माधव
४८१	८	मंठः	मठः				तोच माधवकत.
	११	बांधला	बांधिजेला	५००	१५	कूपते	कूपते
	११	मंथधा	मंथधा		१५	शोकू	शोकूप
४८३	२	श्रेणीरभासि	श्रेणीअभासि	५०३	३	महिष्यास्त्रीचे	महिषी स्त्रीचे
४८६	१	स.	त.		३	तो.	तो. त.
४८९	१	मंथिनी	मंथनी		८	नास्तिक	नास्तिकता
	२	मंथतं	मंथते	५०४	५	डुकृष्णधा.	डुमिष्णधा.
	३	मंथेधा.	मंथधा.	५०५	१३	मोदते	मोदते
४९०	२	मिमीयते	मीयते	५०६	७	सूपधा.	सुषधा.
	१०	करिती	करिजेतो	५०७	३	अव्यक्त	व्यक्त
	१२	साधिरवीआ	साधिरवीप्र	५०९	१	सूपतीति	सुषतीति
		हे प्रतिमाज्जची	तिमा		१	सूपधा.	सुषधा.
४९१	११	रु. मर्क. सौ	न	५१२	२	मृतेनस्नातो	मृतेनस्नातो
		त्रधा ग्रहणअ.				मृतेस्नातः	मृतस्नातः

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.
५११	१०	मृत्यते	मृत्यते	५२२	७	स्कंद	स्कंध
	१४	मर्दिताजात्ये	मर्दितकरिजेसे		१०	वाहतो	वाहिजेतो
५१२	१	करिजेतो	करितो	५२३	३	पाण्याचा	पण्याचा
	७	बांधलेला	बांधिजेला		७	होयिजेताहेत	होताहेत
	१०	मेलनंमेल.	मेलनंमेल		७	होयिजेतो	होतो
		सएचमेलकः	क. यहामेल		८	त.	स.
		संगमजो तो	नंमेलःसएच	५२५	१२	रक्षति	रक्षंति
			मेलकः संग	५२६	१३	करिते	करिजेतें
			मजो तो. यद्वा	५२७	७	रसिकः	रथिकः
			मेलनजें तोमे		१३	होतें	होयिजेतें
			लतोचमेलक	५२९	२	रभते	रभ्यते
	१२	मिषतीति	मेयतीति		३	रमते	रमंतें
५१६	१३	ज्याकारणा	ज्याकारणा		५	होत्ये	होयिजेत्ये
		स्तवक्षणाणा	स्तवतें.	५३०	१	संधीघ्न	संधीघ्न
		रंतें		५३१	७	रायति	रायते
५१७	१३	रु भ्रच्छथा	स.		१०	राक्षसइयं	रक्षसइयं
		गहादिअ			११	रंकोर्भवं	रंकोर्भव
	१४	वाछिजेतें	संकुचितहोते		१२	होतो	होयिजेतो
५१९	१	यचनीव	यचानीव	५३२	१३	करितान	करिजेतात
	१४	जो तो पाःपू.	जो तो वाचन	५३३	१३	राधअत्र	राधोत्र
		श प्र.	तोचवाचनरु	५३४	३	रमति	रमयंति
			त.		४	मेवरासणी	मेवरासणीचकंर
५२०	१	ते	तें. त.			यकं	रमणहोयिजेतेंतें
५२१	१	तें.	तें. स.				मणीय तेचराम

पृ.	श.	असुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	असुद्ध.	शुद्ध.
			णीय तेंचरा				छेदनजेंतें.
			मणीयक	५४४	५	ती.त.	ती लक्षा तीच
५३५	८	कथयति	कथयति			होतें	होषजेतें
	९	शालें	पाविजेलें		१२	लस्यतइति	लालस्यतइति
	९	प्रस्तुत	प्रस्तुत	५४५	३	अप्रसन्नता	प्रसन्नता
५३६	१	ओ तो.	ओ तो रुक्म		५	होतें	होषजेतें
			कार तोचरु		१२	ओ तो.	ओ तोलिततो
			क्यकारक.	५४६	६		बलितक
	१४	अरुद	अरुद			लुभ्यतीति	लुभ्यतेइति
५३७	१	करितें	करिजेतें		१२	करितो	करिजेतो
	८	आहलें	होषिजेतें		१२	करणादें	करिजेतें
	१४	रीणातीति	रिणातीति	५४७	५	लुब्धा	लुब्धा.
५३८	१	रीणातीति	रिणातीति		५	लिहिलीजाले	करिजेसे
	४	वेधतेविंध्या	वेधतेइतिरे		८	हीतो	होषजेतो
	४	दौजातावेवा	वा		१२	तो.	तो.त.
	४	विध्याद्विपर्व	तमितवेगेंक	५४८	२	लुभधा.याधं	सना लुब्धा.
		तान्वेबाधीजी	रुतगमनक		१३	अ	छेदनअ.
		उत्सन्नती	रणारीजी ती		१	लुभधा	सना. लुभधा.
			रु वेधधा हुग	५४९	१	लोषं लोष	लोषं लोषती
			तिअ		२	तीतिलोषं	तिलोषं
५४०	२	रुमायांभव	रुमायांभव		२	लोषधा.	लोषधा.
५४१	५	रुगेधा	रुगेधा.		२	लोष नीषा	लोष लोषा
५४४	१	धान्यादिछेद	लूपनेइतिल		३	लोष लोषा	लोष लोषा
		नजेंतें	वनं, धान्यादि				

पृ.	श.	अशब्द	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द	शब्द
५४९	३	तो.	तो. स.			लतो जो तो.	असें करितो जेते
५५१	११	वन्धते	वन्धते	५६५	३	त.	क. अलधा. प
	११	व्रजधा.	व्रजधा.				र्याभिअ.
	११	करितो	करिजेतो		४	वचः	वचः
५५४	१३	पेरलें जातें	पेरिजेतें		५	वचः युक्तिः	वचः युक्तिपरस
५५५	१	जलघुद्वीरण	जलाघुद्विर		५	वाणीची जी	वाणीचें आदेश
		जो तो.	ण जें तो.			युक्ति तो.	युक्ति करत जासो
	१	दुचपधा.	दुचम्पा.	५६६	४	वादीमलतीति	वादीं आ. अलतीति
	१	उद्वीरणअ.	उद्विरणअ.		४	भागाते व्यास	पागातें आसमेता
	१	वरणअ.	वरणअ.			करित्वे	त व्यास करित्वे
	११	होतें	होधिजेतें	५६७	११	वाचति	वाचते
५५७	१	घरिला	घरिजेला		१२	उत्सन्न	विद्यमान
	३	होतो	होधिजेतो	५६८	३	वनायुः	वानायुः
५६०	४	अपलक्षते	अपलक्षते		७	व्याप्यते	वाप्यते
५६२	६	उष्यते	उष्यते	५६९	१	आच्छाद्यते	स्वीक्रियते
५६३	१	वसनं वस्त्रिं	वसनं वस्त्रिः		१	दस करिजेतें	स्वीकृत करितें
			नंगातीनि वस्त्रिं		१०	वारण	वरण
	१	स्तंभित होतें	स्तंभनातें अ	५७१	४	जो तो.	जो तो. त.
			हण करितें		११	शुधा.	शरतुधा.
	२	तो.	तें.	५७२	४	पुष्यतीति	पुष्यतीति
५६५	८	करिजेतो	करितो		४	तो.	तो. त.
	३	कुत्सितं बहु	वाचां अलती	५७४	६	व्यकासीदिति	व्यकासीदिति
		भाषते वाचां	ति वाचालः		६	होता	होधिजेता
	३	निच व ह्यो	वाणीतें खरे	५७८	१	करितात	करिजेतात

पृ.	श.	अशब्द.	शब्द.	पृ.	श.	अशब्द	शब्द.
५७९	७	पावतो	पाविजेतो	५८७	७	लोचन	लक्षण
५८०	९	करित्ये	करिजेत्ये		१०	विक्रपते	विलप्यते
५८१	२	विद्वेषतीति	विद्वेष्यतेइति	५८९	२	तें.	तें. स.
	५	प्रेषणअ.	पोषणअ.	५९०	४	विशते	विशरते
	९	विधुनन	विधुननं		७	देविजेतेंजें	दानजें
	९	धुञ्जधा.	धुञ्जधा.	५९२	२	काने	कारानें
	१३	विधुननअ.	विधुननअ.	५९३	२	विष्णुपदोहा	विष्णुपदभावा
			कापणें.अ.न.		२	विष्णुपदापा	विष्णुपदाचे
५८२	१	विधुननं	विधुननं		२	सूनउत्सन्न	वांयी.उत्सन्न
५८३	२	शक्तो	शक्त्यो			आलीजी	जी
	३	ग्रहीतुं	ग्रहीतुं		१३	सृष्टधा.	सृजधा.
	३	ग्रहण	ग्रहण	५९४	१	प्रसण	प्रसरण
	८	णिञ्जधा.	णिञ्जधा.		४	शालें	पाविजेलें
	९	होतो	होयिजेतो		११	विस्मापपतीति	विस्मयनं
	१३	स्वरोत्रेति	स्वराअत्रेति		११	आश्रयंयुक्त	आश्रयजें
५८३	१	विपण्यते	विपण्यते			करितो जो	
	९	होत्ये	होयिजेत्ये	५९५	३	विस्वस्यते	विस्वस्यते
५८४	१	करिजेतो	करिजेला		१०	हसधा.	हसंधा.
	११	होतें	होयिजेतें	५९६	९	तसधा.	तसिधा.
	१२	असतो	राहिजेतो	५९७	१	वांधेइति	वांधतइति
५८५	६	विशिष्टंप्रयं	विशिष्टंप्रीतं		४.	विपक्षिणं	विपक्षिणं
	८	होतो	होयिजेतो	५९९	६	रक्षण तें	रक्षणा होतें
५८६	१२	शब्दकरितो जे	विशेषंकरून जोशब्द	६००	९	करिजेते	करितें
					१०	संधीभूत	संधीभूत

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
६००	१२	स.	त.	६०१	६	व्यस्यंते	व्यस्यते
६०२	५	कैलीजात्ये	करिजेली		९	पाद्य	षाद्य
	९	होतेतें	होधिजेतें तें	६१०	१२	व्याप्तकरितें	व्यापिजेतें
६०३	२	कैलीजात्ये	करिजेत्ये	६११	६	व्याहृत्यते	व्याह्रियते
	५	ती	तीवधेनीती		१०	केले	करिजेले
			ववधेनिकात	६१२	१४	व्रतते	व्रत्यते
	११	पैदतीति	पेलतीति	६१३	६	कटक	कंटक
६०४	३	कैला	करिजेला	६१४	४	होतो	होधिजेतो
	१०	करितो	करिजेतो	६१५	२	होतो	होधिजेतो
	१२	झालेंजें	होधिजेतेंजें		४	अस्था	अस्थाः
६०५	७	वैजंती	वैजयंती		७	सग	सोग
	१४	निवृत्तं	निवृत्तं		१०	ती.	ती. त.
६०६	१	मृगादि	त. मृगादि	६१६	१४	स.	सु.
	२	वेतनेजीषति	वेतनेनजीषति	६१७	६	सुरः	सुर
	३	विगततातरणं	विगतंतरणं		७	ऋणाति	रिणाति
	१०	विधेय	विधेयः		७	रिधा.	रीधा.
	१०	विधेयः	वैधेयः		८	जें तें	जे तो.
	१२	तें. त.	तें. रिनीततेंच	६१८	१३	त.	स.
			वैनीतक. त.	६२०	८	आहेजान्वा	आहेतजीवा
६०७	३	निर्यातं	निर्यातनं	६२१	९	शंस्यते	शस्यते
	१३	विसरणः	विसारिणः		१०	होतें	होधिजेतें
	१३	होतें	होधिजेतें		१२	माष्टीति	माष्टीति
६०८	१	होत्ये	होधिजेत्ये	६२४	११	शातकोपं	शातकोपं
	४	सूचविषो	सूचविषास		१३	स.	त.

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
६३५	८	शार.	शारिः	६३७	८	शोफा	शोफाः
	८	शारोन्मत्स्या	शारीरन्मत्स्या	६३८	१३	सेव	सएव
६३७	५	शिक्षोस्थितं	शिक्षं संजात	६४०	५	श्रुतिर्धा.	श्रुतिर्धा.
			मस्य	६४१	७	इविश्रवणा	इतिश्रवणी
	५	शिक्ष्यान्वेदायी	शिक्षे संजात				अतिशयेन श्र
		स्थापितं जं	आहे जास		७	ती.	वोवतीश्रविष्ठा
	११	क्रीत	क्रीत				तीश्रवोवतीअ
६३९	५	कारकजीती	कारकचजीती				तिशयेकरून
	८	श्रियते	श्रियते				जी श्रवोवतीती
६३०	६	शिल्यतीति	शील्यतीति		८	श्राश्रुधा.	श्राधा.
६३१	६	करितो	करिताझाला		८	चाकरी	चाकरी
	६	कनणाचा	केलेला	६४२	८	दोषावेंजेंतें	दोषावें आहेक
६३२	१०	शुधा.	शुधधा				लजाचें ती
६३३	२	शोचंति	शोचति	६४३	११	शाण्डधा.	शीण्डधा.
	५	शोचिंको	शोचतीति	६४५	१०	करितोजोतो	करितेंजेंतें
		ततित .		६४६	१०	फडजः	फडुः
	५	दुरुश्रुधाक	इंशुचिर्धा	६५०	२	संसिध्यति	संसिध्यते
		रणअ.	पूतीजावअ		११	म्फद्यते	म्फद्यते
	११	पापानें	पापातें	६५२	१	समानां	समानं
६३५	१	श्रुषि	श्रुषिः		५	जोजित	योजित
	३	आहे	असे	६५५	४	संखं	सखं
	१४	मोजलेंजाने	मोजिजेंतें		१	सदाः	सदा
६३६	२	शलेनकृतं	शलेनआस	६५७	१३	करितें	करिजेंतें
			मंतावरुतं		१४	दुदाश्रुधा.	दुधाश्रुधा.

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
६५८	४	झाला	होधिजेला	६६५	१३	होधिजेतें	होतें
	७	केला	करिजेला	६६६	२	होताहेत	होधिजेताहेतः
	९	संतिविशंते	संनिविशंते		१२	संवर्ते	संवर्त्यते
६५९	२	शब्दते	शब्दयते		१२	होतें	होधिजेतें
	३	होनो	होधिजेतो	६६७	३	सम्यक्वेत्यन	सम्यग्विदंत
	९	सभूर्तका	सभर्तुका			या	नया
६६१	१०	संधीभूत	संधीभूत	६६९	१	इतिसर्ज	इतिसर्ज
६६२	२	संमांसिह	सहमांसिह	६७१	७	कुलाजातो	करिजेतो
		वर्तंतइतिसम	वर्तंतअत्रेति		१४	सव्येष्टा	सव्येष्टा
			समा	६७२	१	सव्येष्टः	सव्येष्टः
	३	रूपधा.	रुषधा.		४	सत्यं	सस्यं
	४	समायांजा	समांसमांशि		६	सहसहः	सहःसह
		यतइति	जायतइति		६	करितो	करिजेतो
	११	समासाद्यते	समासाद्यते		११	संहनं	सहनं
६६३	५	समाहारः	समाहारः		११	गमन	सहन
	४	समयंति	संयंति		११	हनधाः गति	सहधा मरणं
६६४	३	संधीभूत	संधीभूत			अः	हःसहनजः
	६	होतो	होधिजेतो	६७४	११	शक्यजें	शक्तजें
	११	सेवनकरिते	आशीरर्थसे	६७५	६	करिजेतो	करिजेला
			वन	६७८	१	शारिषा	भारिषा
६६५	१	ऋधुधा.	ऋधुधा.		१२	साहस	साहसां
	६	रु.अयधा.	तः	६७९	५	सिंहमणीति	सिंहमणीति
		गतिअः			५	सिंहाप्रतस्य	सिंहाप्रतब
	१०	वागत्येजी	वागयेंजें			धां बलाधि	लाधिव्यानें

पृ.	श.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	श.	अशुद्ध	शुद्ध
		स्वानें करि	बोलतें जें तें	६९२	४	परिणाम	परिमाण
		तें जें तें		६९३	५	करण्यास योग्य	करणें
	९	पावत्ये	पाविजेत्ये		७	आहे	आहेत
६८२	१२	तें	तें सीस तेंच		५	भिवेण	सीरेण
			सीसक त.	६९४	१	सिरो	सीरो
	१३	जी त्याप्रत	जी तीप्रतना		१	तो. स.	तोसीरिप्रत तो
		नावाकरित्ये	श करितोजो				बसीरिप्रत त.
		जीती	ती		५	त.	स.
	१४	गामी	गामीहोयिजेतें		६	तो	तो. स.
६८४	३	अ. न.	अ. सु.	६९५	४	स.	स. सोमलता
	११	दिले जाते	देयिजेते				संबंधिमांजिरी.
६८६	२	करिते	करिजेतें		८	तीसुगंधि	तोसुगंधि
	४	यासांस	यासाता.	६९६	५	वर्चते	वर्चते
	४	रुळे	रुळ		५	प्रदीपक	प्रदीप
६८८	५	ते. न.	तें. स.		५	निवदना	निवंदना
६८९	७	सुचविते	सुचविजेते	६९७	१	चंचल	चंचल होइजेतें
	९	बोधन	बोधन	६९८	३	हरण	हनन
६९०	७	करित्ये	करिजेत्ये		८	स्तंभनवा	स्तंभोतिवा
	९	ती.	ती स.		५	स्तंभूथा	स्तंभुथा.
६९१	१	होतो	होयिजेतो		६	स्तविजेतो जो	स्तुतिजी
	१	श्रुथा	श्रुथा	७००	८	रु. घाधा ग	त.
	४	करितो जो	करिजेतो जो			तिनिवृत्तिअ	
६९२	८	करितात	करिजेतात		१२	रु स्थलधा	त.
	८	सिच्यते	सिच्यते			प्रतिष्ठाअ.	

पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	श.	अशुद्ध.	शुद्ध.
७०२	२	उच्चय	उच्चय	७१२	८	होते	होधिजेते
	८	तो. ह. व्याप	तो रमाततो	१२	१	हीयते	हियते
		शौचज.	चरमातरु त	७१४	६	हिरआचें	हिरड्याचे
	९	पाचविणारे	पाचविजेणारे	१०	१०	होतो	होधिजेतो
	१३	रूचते	रूचते	७१५	१०	होतात	होधिजेतात
	१३	झालें	होधिजेलें	१३	१३	हस्तत्यनेन	हस्तत्यनया
७०३	७	स्वाश्यते	स्पश्यते	७१७	५	करितो	करितोवनापर
	१३	स्फुटा	स्फुटा				११होतो १६७११
७१५	२	स्मियते	स्मियते		६	कामिपुरुषान	आह्वान करि
	७	स्यंदिनी	स्यंदनी			आह्वान करणारे	जेतात कामि
७०६	१	सृज्यते	सृज्यते			जे	पुरुष जाणी
	१०	झालें	होधिजेलें		११	त.	स.
७०७	४	ह. अंजूषा.	स.	७१८	१२	तो	ती
		धत्तवादिज			१४	त.	स्त्रीम
	७	त्वच्छंदोभि	त्वः छंद. अ	७१९	७	हननंही	हचनही
		लापीस्य	निलापोस्य		७	हनधा.	हिधा
	७	स्वच्छंदआहे	स्वीयआहेचें		१२	हूयतेनया	हूयतेइति
		अनिलापजा	दक्ष. अनिला		१२	आह्वान करि	आह्वान जें
		स	पजास			जेतात जीणे	
	९	सदधा	सदधा	७२०	१	हूयतेक्यतीनि	क्यतीति
	१०	धिपति	धिचति	७२१	२	ह. हनधा हिं	ह. हिधा इति ३
	११	करिजेत्ये	करित्ये			सादिज	हनधा इति ३
७१०	१२	करितात	करिजेतात	७२२	२	ह. दुहा	त.
७११	२	होते	होधिजेतें		५	हुलतिहुल्यत	हुलतीनि